Konstitutionsutskottets betänkande
2012/13:KU10

Granskning av statsrådens tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning

Inledning

Enligt 13 kap. 1 § regeringsformen ska konstitutionsutskottet granska statsrådens tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning. När det finns skäl till det, dock minst en gång om året, ska utskottet enligt 13 kap. 2 § meddela riksdagen vad det vid sin granskning har funnit värt att uppmärksamma.

I det betänkande som nu läggs fram behandlar utskottet vissa allmänna, administrativt inriktade granskningar angående regeringsarbetet.

Sammanfattning

I sin granskning följer utskottet löpande *Regeringskansliets utveckling*. I betänkandet konstaterar utskottet att antalet tjänstgörande i Regeringskansliet, som under senare år har minskat, har ökat sedan förra årets granskning.

Utskottet har också gjort en genomgång av vissa *regeringsprotokoll* från 2011, bl.a. underprotokollen för Utbildningsdepartementet. Utskottet omnämner vikten av att författningar kungörs i god tid före ikraftträdandet, och i den utsträckning regeringen råder över beslutsprocessen utgår utskottet från att regeringen vidtar nödvändiga planeringsåtgärder.

Under rubriken *Vissa förvaltningsärenden* redovisar utskottet en genomgång av förvaltningsärenden som regeringen har fattat beslut om under 2011 och som har handlagts inom Utbildningsdepartementet. Utskottet understryker vikten av att handläggningen av ärenden inte onödigtvis fördröjs och noterar att det givetvis är angeläget att ordning råder i akterna.

Vidare har utskottet granskat *hanteringen av hemliga handlingar inom Regeringskansliet*. Tre departement ingår i granskningen: Justitiedepartementet, Utrikesdepartementet och Landsbygdsdepartementet. Frågor som berörs är diareföringen vid departementen och allmänhetens tillgång till diarierna, användningen av sekretessmarkeringar och sekretessprövningar vid utlämnande av allmänna handlingar. I sitt ställningstagande uttalar utskottet att rätten att ta del av allmänna handlingar utgör en hörnsten i den

svenska rättsordningen och är av central betydelse för opinionsbildning, för debatt och för insyn i och kontroll av myndigheternas verksamhet. En grundläggande förutsättning för att denna rätt ska fungera på avsett sätt är att allmänheten kan få vetskap om vilka handlingar som finns hos en myndighet. Utskottet konstaterar att Utrikesdepartementets huvuddiarium inte motsvarar de krav som finns i offentlighets- och sekretesslagen om registrering av allmänna handlingar. Utskottet utgår från att det arbete som har påbörjats inom Regeringskansliet med att möjliggöra att uppgifter i diariet enklare och lättare ska kunna göras tillgängliga för allmänheten påskyndas. Utskottet noterar vidare även vissa brister som gäller utformningen av sekretessmarkeringar. Det finns också skäl, anser utskottet, att påminna om vikten av att den enskilde alltid informeras om möjligheten att begära myndighetens (statsrådets) prövning när en begäran om utlämnande av allmänna handlingar inte tillgodoses. Slutligen framhåller utskottet att sekretessprövningar som görs vid utlämnande av allmänna handlingar inte får ske slentrianmässigt utan måste göras noggrant i varje enskilt fall. Det allmänna intrycket av den genomförda granskningen är att man har eftersträvat att lämna ut så mycket som möjligt och att noggranna sekretessprövningar görs.

I betänkandet följer därefter ett avsnitt om *regeringens avlämnande av propositioner*, som flera gånger tidigare granskats av utskottet. I den nu genomförda granskningen uppmärksammas frågan om hur tidpunkterna för regeringens avlämnande till riksdagen av propositioner som innehåller lagförslag förhåller sig till de föreslagna tidpunkterna för ikraftträdande av lagförslagen. Utskottet noterar att det genomsnittliga antalet dagar mellan bordläggning och föreslaget ikraftträdande har sjunkit för varje valperiod sedan slutet av 1990-talet. Mellan en sjättedel och en femtedel av propositionerna har lämnats så att de bordlagts senare än 85 dagar före det föreslagna ikraftträdandedatumet. I en del ärenden ges riksdagen därmed inte, enligt utskottet, fullt ut den tid som den bör ha för behandling av förslagen. Utskottet understryker vikten av att i så stor utsträckning som möjligt påbörja arbetet med att genomföra EU-direktiv redan i slutfasen av förhandlingsarbetet för att på så vis förkorta utredningstiden i lagstiftningsärenden. Därigenom kan sena överlämnanden av propositioner med lagförslag om möjligt undvikas. Även andra möjligheter att i största möjliga mån undvika sena överlämnanden bör uppmärksammas, t.ex. utbildning av berörda tjänstemän.

I det därpå följande avsnittet återkommer utskottet till förra årets granskning om *delegation och subdelegation*. Årets granskning omfattar författningar som hör under Arbetsmarknadsdepartementet och Finansdepartementet och syftar till att få en bild av hur rutiner och kontrollfunktioner i regeringens arbete med normgivningsfrågor fungerar i praktiken. Såvitt granskningen utvisar verkar detta arbete enligt utskottet i stort fungera tillfredsställande. Utskottet gör härutöver vissa uttalanden. När det gäller myndigheternas föreskrifter slår utskottet fast att uppsikten över myndighe-

ternas normgivning i första hand får anses ankomma på regeringen. Det är regeringen som genom förordningar ger myndigheterna nödvändiga befogenheter på området. Om det finns anledning till det kan regeringen begränsa eller helt återta tidigare bemyndiganden. Utskottet framhåller bl.a. vikten av att regeringen fortlöpande följer myndigheternas normgivning. Myndigheternas förteckningar över gällande föreskrifter och uppgiften i ingressen till myndighetsföreskriften om vilket eller vilka bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på borde underlätta regeringens möjligheter till kontroll och överblick på området. Utskottet anser att det finns anledning att överväga interna riktlinjer eller rutiner för kontroll av att de nämnda förteckningarna ges in till Regeringskansliet och för hur de där ska tas om hand.

Utskottet har även granskat *regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter*. Bakgrunden till granskningen är de senaste årens förändring av formerna för styrningen av myndigheterna, som innebär att instruktionen bör utgöra det grundläggande styrinstrumentet. Utskottet konstaterar att förändringen synes vara omfattande. Utskottet har från sina utgångspunkter inget att invända mot att styrningen i högre grad än tidigare sker via instruktioner än via regleringsbrev. I sammanhanget erinras att i regeringens styrande funktion ingår en skyldighet att leda den statliga förvaltningens verksamhet, vilket förutsätter att regeringen följer myndigheternas verksamhet och vid behov ser till att vidta de åtgärder som är nödvändiga från ett styrningsperspektiv. Oaktat formerna för regeringens styrning och det ansvar som regeringen ger myndighetsledningar gäller alltjämt att regeringen är ansvarig inför riksdagen för rikets styrelse. Härutöver kommenterar utskottet även vissa konkreta iakttagelser. Slutligen noteras de uppgifter som lämnats i granskningen om att kontakter mellan myndigheterna och Regeringskansliet är viktiga inslag i en effektiv förvaltning och bör syfta till informations- och kunskapsutbyte samt till förtydligande av regeringens styrning. Utskottet har ingen annan uppfattning men anför att det är väsentligt att informella kontakter inte går utöver den formella ramen för myndigheternas verksamhet och att de är mer inriktade på information än styrning. I sammanhanget pekar utskottet även på att dokumentation av kontakter är en nödvändig förutsättning för en efterföljande kontroll.

I en granskning har utskottet gjort en genomgång av *regeringens handläggning av överträdelseärenden*, dvs. när EU-kommissionen ifrågasätter om Sverige uppfyller sina förpliktelser gentemot Europeiska unionen. I granskningen redovisas vilka rutiner som finns inom Regeringskansliet för handläggning av sådana ärenden. Granskningen visar de positiva effekterna av att föra en dialog med kommissionen för att identifiera och undanröja eventuella missförstånd. Informationsinsatser inom Regeringskansliet har enligt utskottet ökat medvetenheten i hela Regeringskansliet om bl.a. betydelsen av att genomföra direktiven i tid.

Slutligen har utskottet granskat regeringens ingående av *internationella överenskommelser inklusive beslut inom EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik*. En del i granskningen har gällt i vilken utsträckning regeringen underställer riksdagen internationella överenskommelser. Genomgången leder enligt utskottet till slutsatsen att det inte finns några systematiska brister i handläggningen i detta avseende. Vissa iakttagelser görs dock. Det är uppenbart att överenskommelser som föranleder ändring i svensk lagstiftning ska underställas riksdagen. När regeringen söker riksdagens godkännande av internationella överenskommelser av andra skäl vore det enligt utskottet värdefullt om regeringen tydligare och mer utförligt i den aktuella propositionen redovisar skälen till att överenskommelsen underställs riksdagen. Vidare visar granskningen att publiceringen av överenskommelser i Sveriges internationella överenskommelser (SÖ) inte uppfyller de högt ställda krav som bör ställas. Utskottet förutsätter att åtgärder vidtas i syfte att publiceringen dels sker skyndsamt, dels innehåller korrekta uppgifter. Beträffande den del av granskningen som rör handläggningen av ärenden inom ramen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik konstaterar utskottet att det förekommer att uppgifter om vilka personer och enheter som omfattas av ett föreslaget rådsbeslut om sanktioner inte finns i regeringsbeslutet. I svaret från Regeringskansliet anförs bl.a. att denna information finns tillgänglig under beredningen inför regeringsbeslutet men dokumenteras inte i ärendet. Utskottet påminner om att kraven på diarieföring och dokumentation är viktiga för offentlighetsprincipens upprätthållande och förutsätter att uppgifter som tillförs ett ärende under beredningen dokumenteras.

Innehållsförteckning

Inledning 1
Sammanfattning 1
Utskottets anmälan 7
1 Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation 8
Ärendet 8
Regeringens sammansättning 8
Regeringsarbetets organisation 8
Utskottets ställningstagande 11
2 Regeringsprotokollen 12
Ärendet 12
Utredning i ärendet 12
Utskottets ställningstagande 16
3 Vissa förvaltningsärenden 17
Ärendet 17
Utredning i ärendet 17
Utskottets ställningstagande 21
4 Hantering av hemliga handlingar inom Regeringskansliet 22
Ärendet 22
Utredning i ärendet 22
Utskottets ställningstagande 45
5 Regeringens avlämnande av propositioner 47
Ärendet 47
Utredning i ärendet 47
Utskottets ställningstagande 57
6 Delegation och subdelegation inom Arbetsmarknadsdepartementets och Finansdepartementets områden 58
Ärendet 58
Utredning i ärendet 58
Utskottets ställningstagande 78
7 Regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter 80
Ärendet 80
Utredning i ärendet 80
Utskottets ställningstagande 98
8 Regeringens handläggning av överträdelseärenden 101
Ärendet 101
Utredning i ärendet 101
Utskottets ställningstagande 119
9 Internationella överenskommelser inklusive beslut inom EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik 120
Ärendet 120
Utredning i ärendet 120
Utskottets ställningstagande 138
Utredningsmaterial 141
Bilaga 1.1 141
Bilaga 2.1 169
Bilaga 2.2 174

Bilaga 3.1 177
Bilaga 4.1 182
Bilaga 4.2 191
Bilaga 4.3 205
Bilaga 5.1 213
Bilaga 5.2 232
Bilaga 6.1 237
Bilaga 6.2 247
Bilaga 7.1 250
Bilaga 7.2 255
Bilaga 7.3 310
Bilaga 7.4 331
Bilaga 7.5 337
Bilaga 8.1 342
Bilaga 8.2 366
Bilaga 9.1 401
Bilaga 9.2 422
Bilaga 9.3 432
Bilaga 9.4 441
Sakregister 444

Tabeller

Tabell 1.1 Tjänstgörande i Regeringskansliet 1990–2012 9
Tabell 1.2 Tjänstgörande per departement 2003–2012 10
Tabell 1.3 Politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet 2000–2012 11
Tabell 2.1 Ärenden som avgjorts vid regeringssammanträden 15
Tabell 9.1 Antal internationella överenskommelser som godkänts av riksdagen 127

Utskottets anmälan

Konstitutionsutskottet anmäler härmed enligt 13 kap. 2 § regeringsformen för riksdagen resultatet av den i detta betänkande redovisade granskningen.

Stockholm den 17 januari 2013

På konstitutionsutskottets vägnar

Peter Eriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Eriksson (MP), Per Bill (M), Björn von Sydow (S), Andreas Norlén (M), Helene Petersson i Stockaryd (S), Lars Elinderson (M), Billy Gustafsson (S), Karl Sigfrid (M), Phia Andersson (S), Karin Granbom Ellison (FP), Hans Hoff (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Hans Ekström (S), Kajsa Lunderquist (M), Tuve Skånberg (KD), Jonas Åkerlund (SD) och Mia Sydow Mölleby (V).

1 Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation

Ärendet

Som ett led i den granskning som konstitutionsutskottet enligt 13 kap. 1 § regeringsformen har till uppgift att genomföra följer utskottet hur regeringens och Regeringskansliets organisation utvecklas.

Vad gäller regeringens sammansättning redovisas uppgifter om statsrådsförordnanden och förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen för perioden fr.o.m. den 1 oktober 2011 t.o.m. utgången av september månad 2012. Vad gäller regeringsarbetets organisation redovisas statistiska uppgifter om antalet tjänstgörande i Regeringskansliet i september 2012. Utvecklingen över tid redovisas också.

Ett underlag för granskningen har begärts in från Regeringskansliet, *bilaga 1.1*.

Regeringens sammansättning

Regeringen består enligt 6 kap. 1 § regeringsformen av statsministern och övriga statsråd. Statsministern utser de övriga statsråden och bland dem, enligt 7 kap. 1 §, chefer för departementen. Enligt 7 kap. 5 § kan statsministern också förordna att ett ärende eller en grupp ärenden som hör till ett visst departement ska föredras av ett annat statsråd än departementschefen.

Under den granskade perioden har statsministern den 29 mars 2012 förordnat statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd till chef för Försvarsdepartementet (bilaga 1.1). Samma dag entledigades Sten Tolgfors. Statsministern förordnade den 18 april Karin Enström till statsråd och chef för Försvarsdepartementet (bilaga 1.1). Samma dag entledigades Catharina Elmsäter-Svärd från uppdraget.

Statsministern har även fattat ett antal beslut om bl.a. förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen (se vidare bilaga 1.1).

Regeringsarbetets organisation

Antalet tjänstgörande m.m.

I september 2012 fanns totalt 4 522 tjänstgörande i Regeringskansliet (tabell 1.1). Siffran inkluderar alla anställda vid utlandsmyndigheterna och kommittéanställda. Undantas dessa uppgick antalet till 3 704.

Tabell 1.1 Tjänstgörande i Regeringskansliet 1990–2012

		Exkl. anställda vid utlandsmyndigheterna och kommittéanställda	
År	Totalt	inkl. UD	exkl. UD
1990	–	–	1 786
1991	–	–	1 803
1992	–	–	1 720
1993	–	–	1 849
1994	–	–	1 846
1995	–	–	i.u.
1996	–	–	2 157
1997	–	–	2 233
1998	–	–	i.u.
1999	–	–	2 307
2000	–	–	2 435
2001	–	–	2 550
2002	–	–	2 558
2003	–	3 550	2 659
2004	4 621	3 642	2 734
2005	4 598	3 615	2 766
2006	4 567	3 608	2 829
2007	4 571	3 590	2 842
2008	4 796	3 854	3 109
2009	4 885	4 068	3 322
2010	4 486	3 723	2 995
2011	4 325	3 594	2 846
2012	4 522	3 704	2 951

Källor: Statsrådsberedningens promemoria av den 11 oktober 2012 (se bilaga 1.1), bet. 2011/12:KU10 s. 8.
Kommentar: En sammanställning över antalet tjänstgörande före 1990 finns på s. 15 i bet. 2003/04:KU10.

Tabellen visar även utvecklingen av antalet tjänstgörande i Regeringskansliet över tid. Som framgår har antalet ökat under flera år. En minskning skedde mellan 2009 och 2011; mellan 2011 och 2012 ökade dock antalet igen. I en promemoria som den 11 oktober 2012 översändes från Regeringskansliet till utskottet anförs som en kommentar till utvecklingen att antalet tjänstgörande minskade med anledning av riksdagens beslut om en neddragning av Regeringskansliets anslag för 2011 (bilaga 1.1). Efter ett nytt beslut 2012 ökar åter antalet tjänstgörande.

Av tabell 1.2 nedan framgår antalet tjänstgörande per departement samt inom Statsrådsberedningen och Förvaltningsavdelningen.

Tabell 1.2 Tjänstgörande per departement 2003–2012

Dep.	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	11-12
SB	63	61	87	100	119	171	198	163	188	198	10
Ju	280	288	288	293	285	321	354	323	318	336	18
UD	891	908	849	779	748	745	746	728	748	753	5
Fö	133	142	137	142	143	152	170	164	150	148	-2
S	208	211	206	210	214	243	243	212	257	264	7
Fi	442	419	413	418	402	414	453	429	380	432	52
U*	185	190	251	258	163	194	188	176	184	177	-7
Ku*	68	74	–	–	72	84	82	83	79	78	-1
L**	134	147	141	141	136	147	150	149	141	151	10
M	157	163	209	203	163	169	180	164	151	152	1
N	401	412	394	379	279	306	326	292	274	293	19
IJ***	–	–	–	–	105	116	120	107	–	–	–
A	–	–	–	–	86	86	89	89	123	141	18
FA	588	627	640	685	675	706	769	644	601	581	-20
Totalt	3550	3642	3615	3608	3590	3854	4068	3723	3594	3704	110

Källor: Statsrådsberedningens promemoria av den 11 oktober 2012 (se bilaga 1.1), bet. 2011/12:KU10 s. 9.
Kommentar: Tabellen visar antalet tjänstgörande i Regeringskansliet exklusive kommittéanställda och anställda vid utlandsmyndigheterna i september månad uppdelat per departement. Uppgifter om antalet tjänstgörande per departement före 2003 finns på s. 8 i bet. 2001/02:KU10 och på s. 9 i bet. 2008/09:KU10.
* Den 1 januari 2005 bildades Utbildnings- och kulturdepartementet genom en sammanslagning av Utbildningsdepartementet och Kulturdepartementet. Det nya departementet förkortas på samma sätt som det tidigare Utbildningsdepartementet (U). Uppgifterna för 2005 och 2006 avser det sammanslagna departementet. Den 1 januari 2007 bildades på nytt två olika departement, Utbildningsdepartementet och Kulturdepartementet.
** Jordbruksdepartementet bytte den 1 januari 2011 namn till Landsbygdsdepartementet.
*** Integrations- och jämställdhetsdepartementet avvecklades vid årsskiftet 2010/11. Departementets frågor flyttades då till andra departement.

I flertalet departement har antalet tjänstgörande ökat. Störst har ökningen varit i Finansdepartementet, därefter i Närings-, Justitie- och Arbetsmarknadsdepartementen.

Politiskt tillsatta tjänstemän

Med politiskt tillsatta tjänstemän avses

- politiskt sakkunniga i Regeringskansliet, såsom planeringschefer, pressekreterare, politiskt sakkunniga, inklusive politiskt sakkunniga assistenter, vilka omfattas av Avtal om anställningsvillkor för politiskt sakkunniga samt politiskt timanställda brevskrivare eller talskrivare i Regeringskansliet
- statssekreterare som omfattas av Avtal om regeringsbeslut om avlöningsförmåner m.m. för vissa högre anställningar m.fl.; även kabinettssekreteraren räknas till denna grupp.

Därtill kommer statsministern och statsråden. Dessa är inte tjänstemän i traditionell mening och ingår därför inte i definitionen politiskt tillsatta tjänstemän.

I september 2012 uppgick antalet politiskt tillsatta tjänstemän till 168 (tabell 1.3). Av dessa var 35 statssekreterare.

Tabell 1.3 Politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet 2000–2012

År	Politiskt tillsatta tjänstemän	varav statssekreterare	Statsråd inkl. statsministern
2000	136	24	17
2001	146	25	20
2002	145	25	20
2003	172	27	22
2004	167	27	23
2005	181	30	22
2006	190	28	22
2007	161	33	22
2008	173	34	22
2009	177	34	22
2010	176	34	21
2011	174	35	24
2012	168	35	24

Källor: Statsrådsberedningens promemoria av den 11 oktober 2012 (se bilaga 1.1), bet. 2011/12:KU10 s. 10. Kommentar: Tabellen visar antalet politiskt tillsatta tjänstemän och statsråd i september månad. Timanställda politiskt sakkunniga ingår inte i tabellen. Motsvarande uppgifter för tiden före 2000 finns på s. 9 i bet. 2001/02:KU10.

Av tabellen framgår även utvecklingen av antalet politiskt tillsatta tjänstemän sedan 2000. En viss minskning av antalet politiskt tillsatta tjänstemän som inte hör till gruppen statssekreterare märks mellan 2011 och 2012.

Utskottets ställningstagande

Som tidigare noterats av utskottet har antalet anställda i Regeringskansliet under tidigare år länge ökat. I 2010 respektive 2011 års granskning noterades en minskning av antalet tjänstgörande (bet. 2010/11:KU10 s. 11 respektive bet. 2011/12:KU10 s. 10). Årets granskning visar att antalet har ökat sedan dess. Minskningen 2011 kan ha berott på riksdagens beslut om en neddragning av Regeringskanslets anslag för 2011. För 2012 beslutade riksdagen att öka anslaget.

2 Regeringsprotokollen

Ärendet

Under granskningen har en översiktlig genomgång gjorts av huvudprotokollen över regeringssammanträdena, konseljprotokollen och statsministerns protokoll under perioden januari–december 2011. Vidare har underprotokollen (serie A och B) för Utbildningsdepartementet gåtts igenom för samma period.

Till grund för granskningen har legat aktuella protokoll och två promemorior som upprättats inom Statsrådsberedningen respektive Utbildningsdepartementet, *bilaga 2.1*.

Vidare redovisas statistik över antalet regeringsärenden. Statistiken grundas på en sammanställning från Statsrådsberedningen av antalet ärenden som avgjorts vid regeringssammanträden under 2011, *bilaga 2.2*.

Utredning i ärendet

Formell granskning av regeringsprotokollen

Gällande ordning m.m.

I 7 kap. 6 § regeringsformen föreskrivs att protokoll ska föras vid regeringssammanträden. Närmare bestämmelser om protokollföringen finns i förordningen (2007:725) om beslut och protokoll hos regeringen. Av 11 § följer att huvudprotokollet från regeringssammanträdet ska innehålla uppgifter om vilka statsråd som är närvarande, vem som är ordförande och vem som är protokollförare. Huvudprotokollet ska vidare innehålla en förteckning över de ärenden som handläggs vid sammanträdet och för varje ärende en uppgift om vilket statsråd som är föredragande.

Av förordningen framgår vidare att protokollförare vid regeringssammanträdet är den tjänsteman i Regeringskansliet som utses av rättschefen i Statsrådsberedningen och att bl.a. huvudprotokollet ska skrivas under av protokollföraren (14 och 15 §§). I Gula boken – Handläggningen av ärenden i Regeringskansliet (Ds 1998:39) finns en formulärsamling. Bland annat finns en mall för utformningen av förstasidan till huvudprotokollet (formulär 1.7). I mallen finns bl.a. uppgift om vilka som är närvarande vid sammanträdet och vem som är ordförande och protokollförare (jfr även Gula boken s. 65).

I 8 kap. 19 § regeringsformen föreskrivs att en beslutad lag ska utfärdas av regeringen så snart som möjligt. Av paragrafen följer vidare att lagar ska kungöras så snart som möjligt. Detsamma gäller förordningar, om inte annat anges i lag. Regeringsformen skiljer alltså mellan utfärdande och kungörande av en författning. Med utfärdande avses det regeringsbeslut genom vilket författningen får sin slutliga utformning och med kungörande avses den dag författningen kommer från trycket. Enligt Gröna boken – Riktlinjer för författningsskrivning (Ds 1998:66) bör det datum då en för-

fattning ska träda i kraft normalt sättas så att författningen kan komma ut från trycket i Svensk författningssamling (SFS) minst fyra veckor före ikraftträdandet. En författning bör endast i speciella undantagsfall komma ut från trycket senare än två veckor före ikraftträdandet (s. 76).

Tidigare granskning

Utskottet har tidigare vid ett flertal tillfällen granskat författningsutgivningen, bl.a. i en fördjupad granskning 1997 (bet. 1997/98:KU10 s. 14 f.). Utskottet uttalade 2004 (bet. 2004/05:KU10 s. 50) bl.a. att tidsgränsen fyra veckor före ikraftträdandet i sig är snävt tilltagen med hänsyn till behovet av rådrum. Vidare underströk utskottet vikten av att arbetet med att minska antalet sent utfärdade författningar fortsätter och blir mer effektivt.

Utskottet behandlade även författningsutgivningen 2009. Utskottet vidhöll då att tiden mellan det att en författning kommer ut från trycket och den träder i kraft bör vara minst fyra veckor och endast i speciella undantagsfall mindre än två veckor samt att det är ett självklart minimikrav att författningar inte kommer ut från trycket efter ikraftträdandet (bet. 2009/10: KU10 s. 17 f.).

Iakttagelser vid den nu aktuella granskningen

Genomgången av konseljprotokollen och statsministerns protokoll har inte visat några formella brister. Vid genomgången av huvudprotokollen över regeringssammanträdena och Utbildningsdepartementets underprotokoll har följande iakttagelser gjorts.

Av förteckningen över de ärenden som handlades vid regeringssammanträdet den 8 december 2011 framgår bl.a. att statsrådet Beatrice Ask var föredragande i ett stort antal av de ärenden som hör till Justitiedepartementets ansvarsområde.[1] I huvudprotokollet från detta regeringssammanträde finns emellertid Beatrice Ask inte upptagen bland de statsråd som har varit närvarande vid regeringssammanträdet.[2]

I samtliga huvudprotokoll för 2011 finns inledningsvis uppgift om närvarande statsråd och vem som är ordförande medan tidigare redovisad uppgift om protokollförare saknas. Av genomgångna huvudprotokoll framgår dock att sammanträdets ordförande och protokollförare har justerat protokollen.

Av genomgångna underprotokoll jämte bilagor för Utbildningsdepartementet framgår att vid regeringssammanträden i januari, juni och december 2011 utfärdades några lagar och förordningar med ikraftträdande den 1 februari 2011, den 1 juli 2011 respektive den 1 januari 2012. Dessa författningar har kommit ut från trycket en till sju dagar före ikraftträdandet.

När det gäller de ärenden som hör till Utbildningsdepartementets ansvarsområde noteras att i några fall överensstämmer diarienumren på ärendeförteckningarna inte helt med diarienumren på de beslut som bifogas

[1] Ärendeförteckning I underprotokoll A nr 50 och underprotokoll B nr 24.

[2] Huvudprotokoll nr 73.

underprotokollen (se t.ex. protokollen från regeringssammanträdena den 24 februari, den 14 april, den 26 maj, den 7 juli, den 15 september, den 27 oktober, den 17 november och den 20 december 2011).

Promemorior från Regeringskansliet

Utskottet har genom en skrivelse som sänts till Regeringskansliet begärt svar på några frågor. Som svar överlämnades den 6 november 2012 två promemorior som har upprättats inom Statsrådsberedningen respektive Utbildningsdepartementet (bilaga 2.1).

I promemorian från Statsrådsberedningen anförs bl.a. följande. Statsrådet Beatrice Ask var närvarande vid regeringssammanträdet den 8 december 2011 men hennes namn har fallit bort på grund av misstag vid upprättandet av huvudprotokollet. Huvudprotokollet från den 8 december 2011 kommer att rättas så att det framgår att Beatrice Ask var närvarande vid regeringssammanträdet.

Av promemorian framgår vidare att uppgift om närvarande protokollförare, inklusive namnförtydligande, framgår i huvudprotokollet ovanför ordförandens signatur. För att tydliggöra uppgiften om protokollförare kan övervägas att utöver ett namnförtydligande även ange protokollförarens titel. Det nämns vidare att Gula boken har setts över, att en uppdaterad version publicerades på Regeringskansliets intranät under sommaren 2012 och att den nya versionen inte innehåller någon mall för utformningen av förstasidan till huvudprotokollet.

I promemorian från Utbildningsdepartementet anförs att några av de aktuella författningarna var avhängiga förslag och bedömningar i budgetpropositionen för 2012 inom utgiftsområdena 15 och 16. Propositionen beslutades av regeringen den 15 september 2011 och riksdagen fattade beslut om förslagen inom utgiftsområdena den 19 december 2011. Författningarna utfärdades därefter så snart som möjligt. Av verksamhetsskäl och budgettekniska skäl bedömdes att författningarna skulle träda i kraft den 1 januari 2012. Av den anledningen kom författningarna ut från trycket i SFS inom en snäv tidsram före ikraftträdandet. I fråga om övriga författningar berodde den snäva tidsramen på att det bl.a. bedömdes angeläget att

- elever i god tid skulle få besked om antagning till utbildning före starten höstterminen 2011
- Centrala studiestödsnämnden skulle hinna hantera studiemedel enligt nya bestämmelser inför höstterminen 2011 och att statens studiestödsfordringar inte skulle preskriberas
- bestämmelser om betygssättning skulle träda i kraft vid samma tidpunkt som den nya skollagen (2010:800) skulle börja tillämpas
- bestämmelser om utbildningskontrakt skulle börja tillämpas på utbildning som påbörjades efter den 1 juli 2011
- till följd av ändringar i regeringsformen flytta bestämmelser om uttag av avgifter från en myndighets regleringsbrev till dess instruktion.

Med hänsyn till tidpunkten för riksdagens behandling av förslaget till lag om ändring i studiestödslagen kunde frågan om en ändrad tidpunkt för ikraftträdande ha övervägts ytterligare.

När det gäller frågan om delvis olika diarienummer framgår det av promemorian att det handlar dels om ärenden som har skrivits av mot regeringsbeslut och som därför lagts till på ärendeförteckningarna, dels om förbiseenden. Utbildningsdepartementet avser att se över rutinerna för detta.

Statistik över regeringsärenden

Under 2011 avgjordes 6 355 ärenden vid regeringssammanträden. Som framgår av tabell 2.1 var detta en minskning med 678 ärenden jämfört med året innan, då antalet var 7 033. Den största minskningen av antalet ärenden jämfört med 2010 avsåg överklaganden, som minskade med 183, från 636 till 453. Ärendegruppen författningar minskade med 182, från 1 188 till 1 006. Bland andra förändringar från 2010 till 2011 märks att antalet propositioner minskade med 51, från 257 till 206. Antalet lagrådsremisser minskade med 22, från 113 till 91 medan regleringsbrev samt anslags- och bidragsärenden ökade med 39, från 922 till 961.

Utvecklingen för samtliga ärendegrupper under 2011 och fördelningen på departement m.m. framgår av bilaga 2.2. Den sammantagna utvecklingen sedan 1988 framgår av nedanstående tabell.

Tabell 2.1 Ärenden som avgjorts vid regeringssammanträden

År	Antal
1988	20 279
1989	19 293
1990	20 650
1991	21 394
1992	13 990
1993	13 992
1994	12 981
1995	11 691
1996	10 241
1997	9 373
1998	9 946
1999	9 007
2000	8 272
2001	10 521
2002	9 548
2003	7 934
2004	7 615
2005	7 529
2006	7 900
2007	6 952
2008	6 972

År	Antal
2009	6 395
2010	7 033
2011	6 355

Källa: Statsrådsberedningens skrivelse av den 3 april 2012 (bilaga 2.2) och bet. 2011/12:KU10, tabell 2.1.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid ett flertal tillfällen understrukit vikten av att författningar kungörs i god tid före ikraftträdandet. Som utskottet tidigare uttalat bör tiden mellan det att en författning kommer ut från trycket och den träder i kraft i normalfallet vara minst fyra veckor och endast i speciella undantagsfall mindre än två veckor. I den utsträckning regeringen råder över beslutsprocessen utgår utskottet från att regeringen vidtar nödvändiga planeringsåtgärder för att leva upp till detta.

I övrigt ger granskningen inte anledning till något uttalande från utskottet.

3 Vissa förvaltningsärenden

Ärendet

Som ett led i konstitutionsutskottets granskning går utskottet igenom någon eller några grupper av förvaltningsärenden vid varje riksmöte. Årets genomgång har avsett ett antal förvaltningsärenden där beslut fattats av regeringen under 2011 och som har handlagts inom Utbildningsdepartementet.

Det är frågan om totalt 26 förvaltningsärenden.[1] Siffrorna inom parentes avser antalet ärenden. En stor del av ärendena gäller ansökan om tillstånd att utfärda examen av olika slag (21). Ett ärende gäller ansökan om att viss utbildning ska ställas under statlig tillsyn och berättiga till studiestöd. Några ärenden gäller ansökan om rätt att få utfärda svenskt slutbetyg (1) och ansökan om nya kurser inom ämnena svenska och engelska (1). Slutligen finns ärenden som gäller ansökan om tillstånd att bedriva rymdverksamhet (2).

Till grund för granskningen har legat akterna i de granskade ärendena och en promemoria som upprättats inom Utbildningsdepartementet, *bilaga 3.1*.

Utredning i ärendet

Gällande ordning

I förvaltningslagen (1986:223) finns regler om hur förvaltningsmyndigheter ska handlägga sina ärenden. Regeringen är inte en förvaltningsmyndighet i förvaltningslagens mening. Trots detta har det ansetts viktigt att regeringen i regeringsärenden följer de principer som förvaltningslagen ger uttryck för (se Gula boken – Handläggningen av ärenden i Regeringskansliet, Ds 1998:39 s. 14). Viktiga sådana principer är objektivitetsprincipen, offentlighetsprincipen och kommunikationsprincipen.

Vidare innehåller 7 § förvaltningslagen vissa allmänna krav på handläggningen av ärenden. Enligt paragrafen ska varje ärende där någon enskild är part handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Det framgår vidare att myndigheten vid handläggningen ska beakta möjligheten att själv hämta in upplysningar och yttranden från andra myndigheter, om sådana behövs.[2] Slutligen framhålls att myndigheten ska sträva efter att uttrycka sig lättbegripligt och att myndigheten även på andra sätt ska underlätta för den enskilde att ha med den att göra.

[1] Några av ärendena har handlagts gemensamt.

[2] När det gäller frågan om att hämta in yttranden framgår det av 13 § förvaltningslagen att innan en myndighet hämtar in ett yttrande genom remiss ska den noga pröva behovet av åtgärden. Av paragrafen följer vidare att om det inte är obehövligt, ska det anges i remissen i vilka avseenden och inom vilken tid ett yttrande önskas.

I 16 § förvaltningslagen fastslås principen om en parts rätt att få del av det utredningsmaterial som finns i ett ärende. Av paragrafen följer att en sökande, klagande eller annan part har rätt att ta del av det som har tillförts ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild.

Kommunikationsprincipen kommer till uttryck i 17 § förvaltningslagen. Enligt paragrafen får ett ärende som avser myndighetsutövning mot någon enskild inte avgöras utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som tillförts ärendet genom någon annan än henne eller honom själv och hon eller han har fått tillfälle att yttra sig över den. Myndigheten får dock i vissa fall avgöra ärendet utan kommunikation, bl.a. om avgörandet inte går part emot, om uppgifterna saknar betydelse eller om åtgärderna av någon annan anledning är uppenbart obehövliga. Vidare kan en myndighet avstå från kommunikation om det kan befaras att det annars skulle bli avsevärt svårare att genomföra beslutet i ärendet eller om avgörandet inte kan uppskjutas. Av paragrafen följer vidare att myndigheten bestämmer om underrättelsen ska ske muntligt, genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt.

Uppgifter som en myndighet får på något annat sätt än genom en handling och som kan ha betydelse för utgången i ärendet ska antecknas av myndigheten, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild (15 § förvaltningslagen).

I 20 § förvaltningslagen finns bestämmelser om motivering av beslut. Ett beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende ska innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Skälen får dock utelämnas helt eller delvis bl.a. om beslutet inte går någon part emot eller om det av någon annan anledning är uppenbart obehövligt att upplysa om skälen eller om ärendet är så brådskande att det inte finns tid att utforma skälen. Av paragrafen följer vidare att om skälen har utelämnats bör myndigheten på begäran av den som är part om möjligt upplysa henne eller honom om dem i efterhand.

Vid granskningen av regeringens handläggning av ovan nämnda ärenden har det prövats om dessa har handlagts i enlighet med redovisade förvaltningsrättsliga principer.

Iakttagelser vid den nu aktuella granskningen

Vid genomgången av ärendena har följande iakttagelser gjorts.

I samtliga ärenden som gäller ansökan om tillstånd att utfärda examen och i ärendet avseende ansökan om att viss utbildning ska ställas under statlig tillsyn och berättiga till studiestöd har yttranden inhämtats från Högskoleverket. Inte i någon av remisserna till Högskoleverket har det angetts när yttrandet senast ska lämnas till Regeringskansliet. Yttrandena från Högskoleverket har kommit in till Regeringskansliet mellan en och elva månader från remissens datum.

I tre av ärendena (U2002/4452/G, U2008/114/UH och U2008/5929/UH) har den totala handläggningstiden varit lång (åtta år och sex månader, tre år och fem månader samt två år och elva månader). Ett av ärendena avser ansökan om rätt att få utfärda svenskt slutbetyg och två av ärendena gäller ansökan om tillstånd att utfärda examen. Ärendena har avgjorts genom att regeringen beslutat att inte vidta någon åtgärd med anledning av ansökan (U2002/4452/G) respektive avslå ansökan (U2008/114/UH och U2008/5929/UH). I två av ärendena (U2002/4452/G och U2008/5929/UH) har det även gått lång tid från det att skriftväxlingen avslutats till dess att beslut meddelats (drygt åtta år respektive ett år och fem månader). I det tredje ärendet (U2008/114/UH) har det gått lång tid innan sökandens ansökan har översänts till Högskoleverket för yttrande (åtta månader). I denna del kan nämnas ytterligare ett ärende (U2009/4208/SV) där det har gått drygt två månader innan sökandens ansökan översänts till Högskoleverket för yttrande.

I ett ärende om ansökan om nya kurser inom ämnena svenska och engelska (U2010/7708/G, U2011/526/G) har sökanden beretts tillfälle att yttra sig i viss del senast den 13 april 2011. Regeringen fattade beslut i ärendet den 24 mars 2011.

Promemoria från Regeringskansliet

Utskottet har genom en skrivelse som sänts till Regeringskansliet begärt svar på några frågor. Som svar överlämnades den 8 november 2012 en promemoria som har upprättats inom Utbildningsdepartementet (bilaga 3.1). I det följande redovisas frågorna och svaren i promemorian.

Vad är skälen till att handläggningstiden för vissa ärenden, enligt vad som redovisats ovan, har varit så lång?

Ärendet U2002/4452/G avser en ansökan från den franska skolan Lycée International om att få utfärda svenskt slutbetyg. Enligt då gällande rätt fick regeringen eller den myndighet som regeringen bestämde medge enskilda att utfärda betyg enligt de bestämmelser som då gällde för det offentliga skolväsendet (15 kap. 8 § skollagen [1985:1100]). Det bedömdes dock att ärendet inte borde avgöras innan frågan om huruvida internationella skolor skulle ha möjlighet att få rätt att utfärda slutbetyg setts över inom ramen för arbetet med en ny skollag som hade initierats genom tillsättandet av 1999 års skollagskommitté (U 1999:01). Regeringen överlämnade sitt förslag till ny skollag i en proposition till riksdagen i mars 2010 (prop. 2009/10:165) och riksdagen biföll förslaget i juni 2010 (bet. 2009/10:UbU21, rskr. 2009/10:370).

Ärendet avgjordes av regeringen genom beslut i maj 2011 med beaktande av 29 kap. 24 § skollagen (2010:800). Lagrummet innebär en möjlighet för regeringen att meddela föreskrifter om s.k. betygsrätt och gäller endast enskilda. Eftersom Lycée International inte är en enskild skola utan en statlig fransk skola, beslutade regeringen att inte vidta någon åtgärd med anledning av ansökan. Det kan i efterhand konstateras att det faktum att Lycée International är en statlig fransk skola innebär att regeringen inte heller när ansökan kom in hade haft möjlighet att bifalla ansökan.

Ärendet U2008/114/UH avser en ansökan om tillstånd att utfärda examina på högskolenivå, statsbidrag och studiestöd. Den kom in den 9 januari 2008. Ansökan förutsatte ingående överväganden inför den fortsatta beredningen om bl.a. utbildningens bedrivande och hantering av frågor om statsbidrag och studiestöd inom ramen för den årliga budgetprocessen. Sökanden kom därefter in med förtydliganden i ett visst hänseende den 27 maj 2008. Ärendet remitterades till Högskoleverket den 5 september 2008. För granskning av ansökan utsåg verket en grupp sakkunniga. Verket kom in med sitt yttrande den 24 juni 2009. Yttrandet kommunicerades med sökanden den 13 juli 2009. Efter det att sökanden yttrat sig remitterades ärendet på nytt till verket den 31 augusti 2009. Verket yttrade sig den 11 september 2009. Sökanden kom in med ett yttrande den 27 november 2009 och begärde bl.a. att få återkomma med ett mer detaljerat yttrande. Ett möte hölls med sökanden på departementet i maj 2010. Därefter kom sökanden in med ett flertal skrivelser, bl.a. anfördes att jäv förelegat hos en av de sakkunniga som verket anlitat. Den 2 mars 2011 remitterades ärendet återigen till verket som yttrade sig den 1 april 2011. Yttrandet kommunicerades med sökanden den 15 april 2011. Sökanden kom därefter in med ytterligare skrivelser i ärendet. Ärendet avgjordes den 22 juni 2011.

Ärendet U2008/5929/UH avser en ansökan om tillstånd att utfärda examina på högskolenivå. Högskoleverket föreslog i sitt yttrande, som var ställt till regeringen med en kopia till sökanden, att ansökan skulle avslås. Yttrandet skickades till sökanden den 12 juni 2009 i vanligt brev. Svarsdagen angavs till den 3 augusti 2009. Sökanden återkom emellertid inte. Ärendet borde ha avgjorts tidigare än vad som nu kom att ske.

Ärendet U2009/4208/SV avser en ansökan om att viss utbildning skulle ställas under statlig tillsyn och berättiga till studiestöd. Det var således inte fråga om någon ansökan om examenstillstånd. Ansökan kom in den 18 juni 2009 och remitterades den 31 augusti 2009. Ärendet krävde överväganden när det gäller vilken typ av utbildning det var frågan om, vilken myndighet som i förekommande fall var aktuell för den sökta tillsynen och därmed även vilken myndighet som skulle vara mottagare av remissen.

Finns det något mål för hur lång den gemensnittliga handläggningstiden bör vara för dessa typer av ärenden?

Det finns inte några riktlinjer för hur lång handläggningstiden bör vara för denna typ av ärenden, men en allmän ambition är givetvis att avgöra förvaltningsärenden så snart som möjligt.

Finns det några interna rutiner för inhämtande av yttranden från Högskoleverket? Om ja, hur ser dessa rutiner ut?

Utbildningsdepartementet tillämpar här de regelverk och riktlinjer för beredning av regeringsärenden som tillämpas generellt. I förekommande fall remitteras ärendena till Högskoleverket på sedvanligt sätt. I samband med att en ansökan kommer in till departementet underrättas Högskoleverket om denna.

Vad är skälen till att regeringen i ett av de ovan redovisade ärendena har fattat beslut i ärendet innan tidpunkten för sökanden att komma in med eventuellt yttrande gått ut?

Ärendet avser två ansökningar från Stockholms kommun, Utbildningsförvaltningen (U2010/7708/G och U2011/526/G), om att bl.a. få nya kurser inrättade inom ämnena engelska och svenska inför höstterminen 2011. Ansökningarna överlämnades i angiven del till regeringen från Statens skolverk, eftersom det är regeringen som meddelar föreskrifter

om ämnesplaner i s.k. gymnasiegemensamma ämnen. Sökanden bereddes inte tillfälle att komma in med yttrande i nu aktuellt ärende innan regeringen meddelade beslut, eftersom ärendet inte hade tillförts något genom någon annan än den sökande. Akten innehåller ett utkast till en skrivelse till Stockholms kommun, Utbildningsförvaltningen. Utkastet är hänförligt till ett annat ärende som rör Stockholms kommun, Utbildningsförvaltningen, (U2011/2264/G) och det har uppenbarligen bundits i akten av misstag.

Har det någon betydelse för handläggningen av de ärenden som har gåtts igenom om någon enskild varit part? Om ja, på vilket sätt?

Regeringens bemyndigande att meddela beslut/föreskrifter om s.k. betygsrätt har aldrig avsett annat än enskilda. Det hade därför varit av betydelse för handläggningen av ärende U2002/4452/G om sökanden hade varit enskild. Regeringen hade då antingen direkt kunnat medge sökanden att utfärda betyg eller, med stöd av bemyndigandet i dess senare lydelse, kunnat meddela föreskrifter med innebörden att sökanden gavs betygsrätt.

När det gäller ärenden om examenstillstånd, statsbidrag och studiestöd (U2008/114/UH, U2008/5929/UH och U2009/4208/SV) skiljer sig handläggningen åt på följande sätt beroende på om parten är enskild eller inte.

En enskild fysisk eller juridisk person (enskild utbildningsanordnare) som anordnar utbildning och som vill utfärda sådana examina som regeringen i enlighet med bestämmelserna i högskoleförfattningarna har beslutat om, får ansöka om ett sådant s.k. examenstillstånd hos regeringen. I fråga om statliga universitet och högskolor är det Högskoleverket som prövar ansökningar om tillstånd att utfärda examina. De ärenden som handläggs av regeringen förutsätter att yttranden hämtas in från Högskoleverket. När statliga universitet eller högskolor får utökade examenstillstånd kan en ny utbildning oftast finansieras genom omfördelningar inom lärosätets anslag. Beslut om statsbidrag till enskilda utbildningsanordnare innebär däremot normalt en utgiftsökning för staten och förutsätter att medel anvisas av riksdagen. I fråga om studiestöd ger utbildningar vid statliga universitet och högskolor rätt till sådant stöd enligt vad som framgår av studiestödsförordningen (2000:655) medan utbildningar som anordnas av enskilda prövas enligt särskilda bestämmelser i nämnda förordning.

Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?

Utbildningsdepartementet har inte några kommentarer i övrigt.

Utskottets ställningstagande

Som konstaterats i promemorian upprättad inom Utbildningsdepartementet har handläggningstiden i två av de granskade ärendena varit för lång. Därtill kommer att det i ärendena har gått lång tid från det att skriftväxlingen avslutats till dess att beslut meddelats. Det är självfallet inte tillfredsställande med långa handläggningstider och utskottet vill rent allmänt understryka vikten av att handläggningen av ärenden inte onödigtvis fördröjs.

Slutligen noteras när det gäller de genomgångna ärendena att det givetvis är angeläget att ordning råder i akterna.

4 Hantering av hemliga handlingar inom Regeringskansliet

Ärendet

I ärendet granskas hanteringen av hemliga handlingar inom Regeringskansliet. Granskningen avser hanteringen vid Justitiedepartementet, Landsbygdsdepartementet och Utrikesdepartementet. I granskningen berörs frågor om diarier vid de olika departementen och allmänhetens tillgång till dessa diarier, diarieföring och användning av sekretessmarkeringar samt sekretessprövningar vid utlämnande av allmänna handlingar.

Frågor om handläggningstider i Regeringskansliet vid framställningar om att få allmänna handlingar utlämnande är föremål för granskning av JO, och tas därför inte upp i konstitutionsutskottets granskning.

Till grund för granskningen har legat en genomgång av ärendeförteckningar och handlingar vid de nämnda departementen samt svarspromemorior som har upprättats vid Justitiedepartementet, Landsbygdsdepartementet, Utrikesdepartementet och Regeringskansliets förvaltningsavdelning, *bilaga 4.1–3*.

Utredning i ärendet

Gällande ordning m.m.

Rätten att ta del av allmänna handlingar

Till främjande av ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning ska varje svensk medborgare, enligt 2 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen (TF), ha rätt att ta del av allmänna handlingar. Med en allmän handling förstås, enligt 2 kap. 3 § första stycket TF, framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel. En handling är allmän om den förvaras hos myndighet och enligt 6 eller 7 § är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndighet.

Enligt 2 kap. 3 § andra stycket TF anses en upptagning som avses i första stycket förvarad hos myndighet, om upptagningen är tillgänglig för myndigheten med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar för överföring i sådan form att den kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas. En sammanställning av uppgifter ur en upptagning för automatiserad behandling anses dock förvarad hos myndigheten endast om myndigheten kan göra sammanställningen tillgänglig med rutinbetonade åtgärder.

En sammanställning av uppgifter ur en upptagning för automatiserad behandling anses dock, enligt tredje stycket, inte förvarad hos myndigheten om sammanställningen innehåller personuppgifter och myndigheten enligt lag eller förordning saknar befogenhet att göra sammanställningen tillgänglig. Med personuppgift avses all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person.

En handling anses inkommen till en myndighet, enligt 2 kap. 6 § TF, när den har anlänt till myndigheten eller kommit behörig befattningshavare till handa. Enligt 2 kap. 7 § första stycket TF anses en handling upprättad hos myndighet, när den har expedierats. En handling som inte har expedierats anses upprättad när det ärende till vilket den hänför sig har slutbehandlats hos myndigheten eller, om handlingen inte hänför sig till visst ärende, när den har justerats av myndigheten eller på annat sätt färdigställts.

Om det rör sig om ett register eller annan förteckning (t.ex. ett diarium) som förs fortlöpande anses handlingen enligt andra stycket upprättad när den har färdigställts för anteckning eller införing.

Rätten att ta del av allmänna handlingar får, enligt 2 kap. 2 § TF, begränsas endast om det är påkallat med hänsyn till

- rikets säkerhet eller dess förhållande till annan stat eller mellanfolklig organisation
- rikets centrala finanspolitik, penningpolitik eller valutapolitik
- myndighets verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn
- intresset av att förebygga eller beivra brott
- det allmännas ekonomiska intresse
- skyddet för enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden
- intresset av att bevara djur- eller växtart.

Begränsning av rätten att ta del av allmänna handlingar ska anges i en särskild lag. Den lag som åsyftas är offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL.

Hantering av allmänna handlingar m.m.

Offentlighets- och sekretesslagen innehåller inte bara begränsningar av olika grundlagsstadgade rättigheter. Lagen innehåller också bestämmelser som kompletterar bestämmelserna om allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar i 2 kap. TF och som är av avgörande betydelse för att offentlighetsprincipen ska kunna tillämpas på ett effektivt sätt.

I 4 kap. OSL finns bestämmelser om hur en myndighet ska organisera hanteringen av allmänna handlingar m.m. och därigenom underlätta för allmänheten vid sökande efter allmänna handlingar.

Enligt 1 § ska en myndighet ta hänsyn till rätten att ta del av allmänna handlingar när den organiserar hanteringen av sådana handlingar och vid övrig hantering av allmänna handlingar.

Myndigheten ska särskilt se till

- att allmänna handlingar kan lämnas ut med den skyndsamhet som krävs enligt tryckfrihetsförordningen
- att allmänna handlingar kan skiljas från andra handlingar
- att rätten att ta del av allmänna handlingar enligt tryckfrihetsförordningen säkerställs samtidigt som sekretesskyddet upprätthålls

- att automatiserad behandling av uppgifter hos myndigheten ordnas med beaktande av det intresse som enskilda kan ha av att själva utnyttja tekniska hjälpmedel hos myndigheten för att ta del av allmänna handlingar.

En myndighet ska vidare särskilt beakta

- att enskilda bör ges goda möjligheter att söka allmänna handlingar
- att det bör framgå när uppgifter har tillförts en allmän handling och, om de har ändrats eller gallrats, vid vilken tidpunkt detta har skett
- att allmänna handlingar inte bör innehålla förkortningar, koder eller liknande som kan försvåra insynen enligt tryckfrihetsförordningen.

Varje myndighet ska vidare, enligt 4 kap. 2 § OSL, upprätta en beskrivning som ger information om

- myndighetens organisation och verksamhet i syfte att underlätta sökande efter allmänna handlingar
- register, förteckningar eller andra sökmedel till myndighetens allmänna handlingar
- tekniska hjälpmedel som enskilda själva kan få använda hos myndigheten för att ta del av allmänna handlingar
- vem hos myndigheten som kan lämna närmare upplysningar om myndighetens allmänna handlingar, deras användning och sökmöjligheter
- vilka bestämmelser om sekretess som myndigheten vanligen tillämpar på uppgifter i sina handlingar
- uppgifter som myndigheten regelbundet hämtar från eller lämnar till andra samt hur och när detta sker
- myndighetens rätt till försäljning av personuppgifter.

I beskrivningen ska uppgifter utelämnas om det behövs för att beskrivningen i övriga delar ska kunna hållas tillgänglig för allmänheten.

Diarieföring

Registreringsskyldighetens omfattning

Huvudregeln enligt 5 kap. 1 § OSL är att allmänna handlingar ska registreras så snart de har kommit in till eller upprättats hos en myndighet. Frågan om när en handling ska anses inkommen respektive upprättad regleras i TF (se ovan).

Handlingar som inte omfattas av sekretess behöver inte registreras om de hålls ordnade så att det utan svårighet kan fastställas om de har kommit in eller upprättats. Av det sagda följer motsatsvis att handlingar som omfattas av sekretess, dvs. *hemliga* handlingar, alltid *ska* registreras. Syftet med offentlighets- och sekretesslagens grundläggande bestämmelser om diarieföring är att garantera allmänhetens rätt att få tillgång till allmänna handlingar. Myndigheternas skyldighet att registrera allmänna handlingar ska således fylla den funktionen att allmänheten därigenom kan få vetskap om vilka handlingar som finns hos en myndighet. I annat fall riskerar all-

mänhetens rätt att få tillgång till allmänna handlingar att bli illusorisk (Bohlin, Offentlighetsprincipen, 8 uppl., 2010, s. 25). Detta gäller oavsett om myndigheten i stället för att registrera allmänna handlingar för vilka sekretess inte gäller utnyttjar möjligheten att hålla handlingarna så ordnade att det utan svårighet kan fastställas om handlingen har kommit in eller upprättats. Det ska alltid gå att konstatera vilka allmänna handlingar som finns hos myndigheten.

Om det är uppenbart att en allmän handling är av ringa betydelse för myndighetens verksamhet, behöver den varken registreras eller hållas ordnad (5 kap. 2 § fjärde stycket OSL). Vilka dessa handlingar är måste avgöras från fall till fall. Som exempel på sådana handlingar kan dock nämnas pressklipp, cirkulär och reklamtryck som bara indirekt eller i ringa mån rör myndighetens verksamhet. Även t.ex. anonyma skrifter och skrifter med meningslöst innehåll som kommer in från enskilda bör kunna undantas. I tveksamma fall bör dock även sådana handlingar registreras (Bohlin s. 27).

Eftersom diarieföringens egentliga funktion är att garantera allmänhetens tillgång till allmänna handlingar måste noteringarna i ett diarium eller register vara så utförliga att en efterfrågad handling utan större svårigheter kan identifieras. I offentlighets- och sekretesslagen uppställs därför vissa minimikravkrav på uppgifter som ett diarium eller register ska innehålla.

Enligt 5 kap. 2 § första stycket OSL ska det beträffande handlingar som registreras av registret framgå

1. datum då handlingen kom in eller upprättades
2. diarienummer eller annan beteckning handlingen har fått vid registreringen
3. i förekommande fall uppgifter om handlingens avsändare eller mottagare
4. i korthet vad handlingen rör.

Registreringen måste å ena sidan hållas så utförlig som möjligt så att en handling kan identifieras utan svårighet. Å andra sidan får de anteckningar som görs inte leda till att innehållet i en sekretesskyddad handling röjs. För att fylla sitt syfte måste ju registret hållas allmänt tillgängligt. Det kan påpekas att skyldigheten att anteckna diarienummer eller annan beteckning endast gäller om myndigheten har gett dokumentet ett sådant nummer eller sådan beteckning. Man behöver alltså inte skapa ett diarienummer bara för registreringen (Lenberg m.fl., Offentlighets- och sekretesslagen – En kommentar, 2010, s. 5:2:1).

Utgångspunkten är således att de i ett register eller diarium förekommande uppgifterna ska vara allmänt åtkomliga. Enligt 5 kap. 2 § andra stycket OSL *ska* dock uppgifter om handlingens avsändare eller mottagare (p. 3) och vad handlingen rör (p. 4), utelämnas eller särskiljas om det behövs för att registret i övriga delar ska kunna hållas tillgängligt för allmänheten.

Skälet till denna skyldighet är att uppgifter om vem som har gett in en handling eller vad handlingen rör i vissa fall kan behöva hållas hemligt av hänsyn till något allmänt eller enskilt intresse. För att i sådana fall inte *alla* diarieförda uppgifter om en handling i registret ska hemlighållas föreskrivs att vissa uppgifter kan utelämnas om det behövs av sekretesskäl. På detta sätt kan övriga delar av registret hållas allmänt tillgängliga. Vid en prövning av om vissa uppgifter ska utelämnas ska de materiella sekretessreglerna i OSL tillämpas (Lenberg m.fl., s. 5:2:2).

Vissa diarier kan sekretessbeläggas

Enligt 5 kap. 4 § OSL får regeringen vidare meddela föreskrifter om att 2 § andra stycket inte ska tillämpas på ett visst register, om en tillämpning av det stycket annars skulle omfatta flertalet av handlingarna i registret. Innebörden av det sagda är att vissa diarier kan hållas hemliga.

Skälet till detta undantag är enligt förarbetena att det inte kan uteslutas att tillämpningen av bestämmelserna i 2 § andra stycket inom vissa områden eller för vissa slag av handlingar kan leda till öppna register som beträffande alla eller flertalet handlingar skulle komma att innehålla endast de obligatoriska uppgifterna om handlingens datum och diarienummer (prop. 1979/80:2 del A s. 359). Ett sådant register skulle nämligen tvinga myndigheterna till en omfattande dubbelregistrering, dvs. dels ett öppet register innehållande endast uppgifter om datum och diarienummer, dels ett ”hemligt” register med samtliga de enligt 5 kap. 2 § första stycket obligatoriska uppgifterna. Samtidigt skulle det öppna registret vara av föga värde för utomstående. Det är regeringen som genom förordning kan meddela föreskrifter om undantag för register.

Om undantag medges gäller i stället huvudregeln i 2 § första stycket, dvs. samtliga uppgifter om datum, diarienummer och avsändare eller mottagare samt vad handlingen rör, ska antecknas i det sekretessbelagda diariet. Frågan i vad mån ett register som sålunda innehåller alla föreskrivna uppgifter helt eller delvis ska hållas hemligt får på sedvanligt sätt bedömas med hänsyn till registrets innehåll.

Med stöd av 3 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), förkortad OSF, för Regeringskansliet vissa sådana hemliga diarier (se nedan).

Särskilt om diarier och arkiv i Regeringskansliet m.m.

Arkiv

Av Regeringskansliets arkivbeskrivning (daterad 2011-02-15) framgår att handlingarna från regeringens och Regeringskansliets verksamhet tillsammans bildar Regeringskansliets arkiv. Vidare framgår det att Regeringskansliets arkiv sedan 1997 är indelat i ett delarkiv för varje departement samt ett centralarkiv. Delarkivet för ett departement består av handlingar från

regeringens och Regeringskansliets verksamhet inom departementets område. Arkivhandlingar från delarkiven lämnas till centralarkivet med jämna mellanrum.

Arkiv som Regeringskansliet förvarar beskrivs närmare i de arkivförteckningar som myndigheten för i enlighet med 6 § 2 arkivlagen (1990:782). Inom Regeringskansliet för Statsrådsberedningen, departementen och förvaltningsavdelningen separata arkivförteckningar. Regeringskansliets arkiv förvaras fysiskt i Regeringskansliets arkivlokaler eller förvaringsskåp som ger skydd mot förstörelse, skada, tillgrepp och obehörig tillkomst.

Sökingångar i arkiven

Av Regeringskansliets arkivbeskrivning (se ovan) framgår vidare följande om sökingångar i arkiven. För begäran om att ta del av allmän handling kontaktas i första hand registratorskontoret i berört departement, i Statsrådsberedningen eller i Regeringskansliets förvaltningsavdelning, enligt kontaktuppgifter på www.regeringen.se. Möjlighet finns även att vända sig till Regeringskansliets arkiv och forskarsal som är behjälpliga med att återsöka och tillhandahålla handlingar som efterfrågas.

Diarierna utgör de främsta sökingångarna till Regeringskansliets arkiv. Där finns uppgifter om departement, diarienummer, ingivare, dokumentdatum, ärendemening m.m. Av diarierna framgår också om det diarieförda ärendet eller den diarieförda handlingen avgjorts genom ett regeringsbeslut, annat protokollfört beslut, ett brevsvar eller endast lagts till handlingarna (ad acta). Alla uppgifter som inte är föremål för sekretess är enligt arkivbeskrivningen sökbara i de terminaler som är tillgängliga för allmänheten i forskarsalen hos Regeringskansliets arkiv och forskarsal.

Statsrådsberedningens, departementens och förvaltningsavdelningens akter i ärenden är i huvudsak ordnade efter beslutsdatum. Det gäller alltid akter i protokollförda regeringsärenden och ärenden som slutbehandlats genom andra uppsatta protokollsbeslut. Även handlingar som inte hör till ärenden som dokumenteras i beslut, eller som inte alls hör till ärenden som beslutats av Regeringskansliet, utan till annat biträde till regeringen och statsråden m.m. hålls ofta ordnade efter olika former av beslutsdatum, vanligen beslut om att lägga handlingarna ad acta eller att expediera brevsvar. I Utrikesdepartementet är emellertid dessa handlingar ordnade med hjälp av Regeringskansliets kategoriplan.

Merparten av Utrikesdepartementets handlingar fram t.o.m. utgången av 2008 hålls ordnade med hjälp av ett dossiersystem där handlingarna sorteras efter ämne. Handlingarna har diarieförts i ett särskilt skrivelsediarium, där varje skrivelse fått dels en dossierbeteckning, dels ett diarienummer.

Diarier

Av en bilaga till Regeringskansliets arkivbeskrivning (bilaga 1, Viktigare serier i Regeringskansliets arkiv, daterad 2011-02-15) framgår vidare att för registrering av allmänna handlingar finns hos varje departement ett eller flera diarier som förs med hjälp av RK-Dia eller annat elektroniskt system.

Regeringskansliets diarier får bara innehålla sådana uppgifter som anges i 5 kap. 2 § OSL och uppgifter som i övrigt behövs för ärendets beredning.

Regeringskansliet får dock, med stöd av 3 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), även föra vissa *sekretessbelagda diarier*. Det gäller

- diarium över krypterade meddelanden
- diarium över handlingar som rör myndigheters krigsorganisation och beredskapsförberedelser
- diarier över inriktningar och underrättelser enligt lagen (2000:130) om försvarsunderrättelseverksamhet
- diarier över handlingar som rör förberedelser enligt 11 f § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet[1]
- diarier hos Utrikesdepartementet över handlingar som har kommit in eller upprättats i andra än administrativa och konsulära ärenden och handelsärenden.

Inom Regeringskansliet hålls ibland handlingar ordnade efter speciella system, dossiersystem. Handlingarna i ett visst ämne samlas i de grupper och i den ordning som anges i en dossierplan. Med hjälp av denna kan man se hur handlingarna är sorterade och finna de handlingar man söker. Inom UD tillämpades en sådan dossierplan t.o.m. utgången av 2008.

Sekretessmarkeringar

Enligt 2 kap. 16 § TF *får* en anteckning (s.k. sekretessmarkering) om hinder att lämna ut en allmän handling bara göras på en handling som omfattas av bestämmelserna i OSL eller i någon annan lag som OSL hänvisar till. I sådana fall ska tillämplig bestämmelse anges. Närmare bestämmelser om sådan sekretessmarkering finns i OSL.

Av 5 kap. 5 § OSL framgår att om det kan antas att en uppgift i en allmän handling inte får lämnas ut på grund av en bestämmelse om sekretess, får en myndighet markera detta genom att en särskild anteckning (sekretessmarkering) görs på handlingen eller, om handlingen är elektronisk, införs i handlingen eller i det datasystem där den elektroniska handlingen hanteras. Anteckningen ska ange

- tillämplig sekretessbestämmelse
- datum då anteckningen gjordes

[1] Enligt denna bestämmelse ansvarar förvaltningschefen för de förberedelser som behövs i Regeringskansliet för att riksdagen, statschefen och regeringen ska kunna fullgöra sina uppgifter när de yttre omständigheterna gör det omöjligt eller olämpligt att använda ordinarie verksamhetsformer. Förvaltningschefen ska i denna fråga samverka med Riksdagsförvaltningen och Kungl. Hovstaterna.

– den myndighet som har gjort anteckningen.

Som regel används en stämpel varav framgår vilken myndighet som har gjort anteckningen och där datum och tillämplig bestämmelse kan anges. Något hinder för att komplettera nu angivna uppgifter, t.ex. med uppgifter om vilken befattningshavare som har försett handlingen med sekretessmarkering, finns inte och kan vara lämpligt ibland (Lenberg m.fl., s. 5:5:2).

Om utlämnande till en enskild av en uppgift i en allmän handling som är av synnerlig betydelse för rikets säkerhet enligt förordning ska prövas endast av en viss myndighet, ska en sekretessmarkering göras så snart som möjligt. Av anteckningen ska det framgå vilken myndighet som ska pröva frågan om utlämnande.

Tidigare talades om ”hemligstämpel”. Den ändrade beteckningen är en följd av att den nu gällande bestämmelsen (5 kap. 5 § OSL) inte längre innehåller något krav på att markeringen ska innehålla ordet ”hemlig”. Vidare ansågs bestämmelsen i den dåvarande 15 kap. 3 § sekretesslagen (1980:100) inte omfatta upptagningar i automatiserad databehandling. Bestämmelsen i OSL gäller däremot markeringar i *alla* allmänna handlingar *oavsett medium*. Dessutom har man ansett att ordet ”sekretessmarkering” på ett bättre sätt än beteckningen ”hemlig” markerar att frågan om sekretess inte är slutligt avgjord utan endast tjänar som en varningssignal för att en noggrann sekretessprövning ska göras för det fall att någon begär ut handlingen (Lenberg m.fl., s. 5:5:1).

Förutsättningen för att en myndighet ska få sekretessmarkera en handling är att det kan antas att hinder mot utlämnande av uppgift i handlingen föreligger enligt någon tillämplig sekretessbestämmelse. Detta innebär dock *inte någon skyldighet* för en myndighet att förse handlingen med en sekretessmarkering. Det har överlämnats åt myndigheten att avgöra i vilken utsträckning det finns anledning att göra sådana anteckningar.

En myndighets åtgärd att sekretessmarkera en handling innebär inte, som nämnts, något bindande avgörande av sekretessfrågan (JO 1993/94 s. 509). En sådan handling kan således mycket väl vara offentlig, medan en handling utan sekretessmarkering kan omfattas av sekretess (se t.ex. RÅ82 Ab215). En sekretessmarkering tjänar bara som en påminnelse om behovet av en noggrann sekretessprövning om frågan om utlämnande uppkommer. Varje gång någon begär ut en handling ska en sekretessprövning ske enligt gällande sekretessbestämmelser.

Det finns inte något hinder mot att en myndighet i sitt diarium markerar att en där registrerad handling kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess (JO 1995/96 s. 442). Detta är dock inte någon sekretessmarkering i lagens mening.

I sekretesslagen regleras inte vilken befattningshavare inom myndigheten som är behörig att sekretessmarkera allmänna handlingar. I arbetsordning eller genom särskilt beslut kan bestämmas den krets av tjänstemän som ska ha en sådan befogenhet.

Arkiveringsskyldigheten

Det finns inte några uttryckliga bestämmelser i TF om att myndigheter måste förvara och bevara allmänna handlingar. En förutsättning för att offentlighetsprincipen ska kunna upprätthållas är dock att handlingar bevaras hos myndigheterna (Bohlin s. 34). Bestämmelserna i TF medför således underförstått krav på att allmänna handlingar förvaras och ordnas så att det går att hitta bland dem och att de vårdas så att de inte skingras eller förstörs.

Vikten av att myndigheterna vårdar sina bestånd av handlingar kommer till uttryck i 2 kap. 18 § TF där det föreskrivs att grundläggande bestämmelser om hur allmänna handlingar ska bevaras samt om gallring eller annat avhändande av sådana handlingar meddelas i lag. Sådana bestämmelser finns i arkivlagen (1990:782).

Enligt arkivlagen är huvudregeln att myndigheternas arkiv ska bevaras, hållas ordnade och vårdas (3 §). Allmänna handlingar hos statliga myndigheter får dock gallras, dvs. sorteras ut och makuleras, men endast i enlighet med föreskrifter eller särskilda beslut av Riksarkivet, om inte speciella gallringsföreskrifter finns i lag eller förordning (10 §).

Det finns även vissa särskilda bestämmelser i registerförfattningar som, om de avviker från arkivlagens bestämmelser, har företräde framför arkivlagens gallringsbestämmelser.

Sedan ett ärende hos en myndighet har slutbehandlats, ska de till ärendet hörande allmänna handlingarna arkiveras. I samband därmed ska myndigheten ta ställning till i vilken omfattning som s.k. mellanprodukter (t.ex. minnesanteckningar) ska tas om hand för arkivering. Allmänna handlingar som inte hör till något ärende ska arkiveras så snart de har justerats av myndigheten eller på något annats sätt färdigställts. När det gäller diarier och register som förs fortlöpande ska varje anteckning som förs in där anses arkiverad i och med att den har gjorts.

Utlämnande av allmänna handlingar

Allmänt

Allmän handling som får lämnas ut ska på begäran genast eller så snart det är möjligt på stället utan avgift tillhandahållas den som önskar ta del av handlingen, så att den kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas. Handling får även skrivas av, avbildas eller tas i anspråk för ljudöverföring. Om en handling inte kan tillhandahållas utan att en sådan del av handlingen som inte får lämnas ut röjs, ska den i övriga delar göras tillgänglig för sökanden i avskrift eller kopia. Det sagda framgår av 2 kap. 12 § TF.

Av 2 kap. 13 § TF framgår bl.a. att den som önskar ta del av en allmän handling även har rätt att mot fastställd avgift få avskrift eller kopia av handlingen till den del den får lämnas ut. En begäran att få avskrift eller kopia av allmän handling ska behandlas skyndsamt.

Begäran att få ta del av en allmän handling ska, enligt 2 kap. 14 § TF, göras hos den myndighet som förvarar handlingen. Enligt andra stycket prövas en fråga om utlämnande av en allmän handling av den myndighet som förvarar handlingen, om det inte är särskilt föreskrivet att prövningen ska göras av en annan myndighet.

Om en anställd vid en myndighet, enligt arbetsordningen eller på grund av särskilt beslut, har ansvar för vården av en handling, är det i första hand han eller hon som ska pröva om handlingen ska lämnas ut. I tveksamma fall ska den anställde låta myndigheten göra prövningen, om det kan ske utan onödigt dröjsmål. Myndigheten ska pröva om handlingen ska lämnas ut om den anställde vägrar att lämna ut handlingen eller lämnar ut den med förbehåll som inskränker en enskilds rätt att röja innehållet eller annars förfoga över handlingen och den enskilde begär det. Den enskilde ska informeras om möjligheten att begära myndighetens prövning och att det krävs ett skriftligt beslut av myndigheten för att beslutet ska kunna överklagas. Detta stadgas i 6 kap. 3 § OSL.

Handlingar i Regeringskansliet

Frågor om att lämna ut allmänna handlingar som förvaras i Regeringskansliet prövas, enligt 18 § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet (förkortad RKI), inom det departement som förvarar handlingarna, om något annat inte är särskilt föreskrivet. I tveksamma fall eller om sökanden begär det, ska en sådan fråga prövas av ett statsråd i departementet eller – när det gäller handlingar hos Regeringskansliets förvaltningsavdelning – av ett statsråd i Statsrådsberedningen. Frågan får också överlämnas till regeringens prövning.

Talan mot beslut av ett statsråd ska föras hos regeringen. Det framgår av 2 kap. 15 § första stycket TF. Beslut av regeringen får, enligt 6 kap. 7 § tredje stycket OSL, inte överklagas.

Samrådsformer i Regeringskansliet

Om ett ärende faller inom flera departements verksamhetsområden ska det, enligt 13 § RKI, handläggas i det departement dit ärendet huvudsakligen hör. Enligt 15 § RKI ska regeringsärenden som faller inom flera departements verksamhetsområden beredas i samråd med övriga berörda statsråd. Detta gäller också inom ett departement när ett ärende berör mer än ett statsråd.

I promemorian Samrådsformer i Regeringskansliet (pm 1997:4, rev. 2002-02-06) framhålls att genom olika former av samråd i Regeringskansliet (gemensam beredning, allmän beredning, lunchberedning och delning) säkerställs att principerna om kollektivt beslutsfattande får ett reellt innehåll och att alla statsråd faktiskt får möjligheter att utöva det inflytande i regeringsärendena som deras ansvar motiverar.

Som huvudregel gäller, enligt pm 1997:4, att den gemensamma beredningen ska inledas så tidigt som det är praktiskt möjligt. I promemorian uttalas vidare bl.a. följande. Den gemensamma beredningen ska alltid äga rum i så god tid före beslutet att de berörda departementen har en reell möjlighet att föra fram sina synpunkter och påverka ärendets handläggning och avgörande. Hur samrådet rent praktiskt ska äga rum – om det ska ske muntligen eller skriftligen, i vilken utsträckning och på vilket sätt träffade överenskommelser ska dokumenteras etc. – får avgöras från fall till fall.

När det gäller meningsskiljaktigheter betonas i pm 1997:4 att den gemensamma beredningen aldrig är avslutad förrän alla parter är överens. Om enighet inte kan uppnås vid kontakter mellan de beredningsansvariga tjänstemännen måste diskussionerna därför föras upp på en politisk nivå. I sista hand får saken avgöras vid allmän beredning.

I Gula boken Handläggningen av ärenden i Regeringskansliet (Ds 1998:39 s. 15 f.) framhålls att handläggaren tidigt särskilt bör tänka på vilka kontakter som behöver tas med andra departement innan ett ärende kan avgöras och när sådana kontakter bör tas i beredningsarbetet för att de andra departementen ska kunna medverka i beredningen på bästa sätt.

Vid konstitutionsutskottets granskning av utlämnande av allmänna handlingar riksmötet 2010/11 (bet. 2010/11:KU10 s. 29 f.) framgick vidare följande (se även nedan). Det finns inte några särskilda föreskrifter eller andra instruktioner för hur samrådet mellan berörda enheter eller departement ska ske, med hänsyn till tryckfrihetsförordningens bestämmelser om skyndsamhet m.m. (2 kap. 12–13 §§) när en framställning om att få en allmän handling utlämnad berör flera enheter inom samma departement eller flera departement. Allmänt gäller dock att det departement som enligt 13 § RKI har att hantera en framställning om att få ta del av en allmän handling enligt bestämmelserna om gemensam beredning i 15 § RKI ska samråda med övriga berörda statsråd. Samråd ska enligt pm 1997:4 inledas så tidigt som det är praktiskt möjligt.

Den pågående utredningen hos JO

Ett antal klagomål mot Regeringskansliets handläggning av framställningar om handlingsutlämnande inkom till JO under 2012 (dnr 639–2012, 2463–2012 och dnr 2732–2012).

Inledningsvis remitterades ett av ärendena till Regeringskansliet, Statsrådsberedningen, medan muntliga upplysningar inhämtades i de två andra ärendena. Av vad som framkom drog JO slutsatsen att de efterfrågade uppgifterna hade kunnat tas fram med relativt rutinbetonade åtgärder. Trots detta tog det åtminstone sju veckor innan handlingarna lämnades ut eller ett formligt avslagsbeslut meddelades. Anledning till den långa handläggningstiden synes, enligt JO, i samtliga fall ha varit att sekretessprövningen dragit ut på tiden. Mot denna bakgrund beslutade JO att ärendena kräver ytterligare utredning.

JO begärde den 24 maj 2012 att Statsrådsberedningen vid Regeringskansliet skulle yttra sig över klagomålen och lämna kompletterande yttranden i ett av ärendena. Yttrandet skulle innehålla en redogörelse för Regeringskansliets organisation och handläggningsrutiner när det gäller handlingsutlämnande. Yttrandet skulle även innehålla en redogörelse för de enskilda ärendena och myndighetens bedömning av hur handläggningen förhåller sig till tryckfrihetsförordningens regler om handlingsutlämnande.

Ett svar begärdes till den 28 augusti 2012. Regeringskansliet lämnade denna dag in ett yttrande till JO. I yttrandet redogörs för Regeringskansliets organisation och handläggningsrutiner när det gäller handlingsutlämnande. Av denna redogörelse framgår bl.a. att om ett ärende gäller flera departement ska det departement dit ärendet huvudsakligen hör hantera framställningen om att få del av en allmän handling (13 § RKI). Gemensam beredning ska ske av regeringsärenden som faller inom flera departements verksamhetsområden. Även i ärenden som avgörs av Regeringskansliet kan samråd behöva ske. Samrådet mellan berörda enheter och departement när det gäller framställningar om att få ut allmänna handlingar sker på samma sätt som vid handläggning av andra ärenden, och med beaktande av skyndsamhetskravet, uppges det i redogörelsen. Enligt de rutiner som tillämpas bestäms det från fall till fall hur ett ärende ska samordnas och handläggas.

I redogörelsen framhålls också att Regeringskansliets arbete präglas av öppenhet och offentlighet. På alla departement finns det registratorer som hjälper allmänhet och journalister med insyn och offentlighet. Regeringskansliet har också en arkivsupport för dem som vill ta del av diariet och efter sökningar i diariet begära ut handlingar.

Beträffande de olika klagomålen framgår det i yttrandet att i ett av ärendena tog begäran om att ta del av telefonloggar cirka två månader från det att begäran kom in, att den omfattade flera personer både i och nära den centrala statsledningen, alla med olika ansvarsområden, och att sekretessprövningen i denna del inte blev okomplicerad. Även i ett annat ärende tog det drygt två månader att hantera frågan om begäran till dess att handlingarna utlämnades. Begäran omfattade flera konton och berörde samtliga departement samt Statsrådsberedningen. I yttrandet framhålls att underlaget innehåller uppgifter som var för sig kan vara harmlösa men som i en mängd ger en bild av vilka rutiner som gäller, och att om uppgifterna röjs detta kan vålla fara för rikets säkerhet. Konsekvensen av detta blev att det krävdes omfattande och tidskrävande sekretessprövningar. I fråga om det tredje ärendet hänvisades till en tidigare inlaga och uppgifter som lämnats muntligt till JO (tjänsteanteckning). Som främsta skäl till att det i detta ärende tog drygt två månader att behandla begäran framhölls att en omfattande sekretessprövning bedömdes nödvändig för att uppgifterna skulle lämnas ut.

I en avslutande kommentar framhåller Regeringskansliet att antalet framställningar om att få del av handlingar och om att på annat sätt få information har ökat väsentligt de senaste åren. Ett arbete har påbörjats med att se över om rutinerna vid handläggningen av sådana ärenden och förfrågningar behöver och kan ändras med anledning av den utvecklingen. Det övervägs även om organisatoriska förändringar behövs och kan göras.

Tidigare ställningstaganden

Under riksmötet 1988/89 granskade KU diarieföring och sekretessbeläggning av allmänna handlingar i Utrikesdepartementet, Socialdepartementet samt Miljö- och energidepartementet.

Utskottet anförde följande i sitt betänkande (bet. 1988/89:KU30 s. 19):

> Den granskning som gjorts av de tre departementens diarieföring har gett vid handen att de olika diarieföringssystemen i stort sett fungerat tillfredsställande. Utskottet har tidigare gjort ett uttalande av innebörd att särskilda statsrådsdiarier bör undvikas. Sådana diarier förekommer dock inom socialdepartementet. Som tidigare framgått pågår en översyn av diarieföringssystemen som berör hela regeringskansliet.
>
> När det sedan gäller sekretessbeläggning av handlingar visar granskningen att sådan förekommit i mycket ringa utsträckning inom socialdepartementet och miljö- och energidepartementet medan det inom utrikesdepartementet förekommer sekretessbeläggning i en mycket stor del av ärendena. Sekretessbeläggningen inom utrikesdepartementet har ofta sin grund i internationell sedvänja. Detta är skälet till det omvända skaderekvisit som gäller för denna sekretessbeläggning. Granskningen har gett vid handen att så stor öppenhet som möjligt eftersträvas inom ramen för gällande sekretessregler. Detta är enligt utskottets uppfattning angeläget.
>
> Utskottet har utöver det anförda inte funnit anledning till något uttalande med anledning av den företagna granskningen.

Under riksmötet 2010/11 granskade utskottet handläggningen av regeringsärenden i vilka regeringen hade haft att ta ställning till framställningar om att få allmänna handlingar utlämnande. De ärenden som granskades gällde framställningar till Utrikesdepartementet och Försvarsdepartementet, i vilka regeringsbeslut fattats under 2009. Framställningar som avgjorts på tjänstemannanivå ingick inte i granskningen.

Utskottet gjorde följande uttalande med anledning av denna granskning (bet. 2010/11:KU10 s. 31):

> Rätten att ta del av allmänna handlingar är av central betydelse för opinionsbildning, debatt och granskning. För att denna rätt ska kunna upprätthållas ska prövningen av en begäran att få ta del av en allmän handling eller en kopia av en allmän handling enligt tryckfrihetsförordningens bestämmelser göras genast eller så snart det är möjligt respektive skyndsamt (2 kap. 12–13 §§ tryckfrihetsförordningen). Det kan i enskilda fall vara nödvändigt med ett visst dröjsmål t.ex. därför att framställningen avser eller fordrar genomgång av ett omfattande material.

Utskottet har tidigare uttalat att kravet på skyndsamhet i 2 kap. 13 § tryckfrihetsförordningen innebär att en begäran om kopior av allmänna handlingar ska behandlas med förtur (bet. 2002/03:KU20 s. 134) och att en tidsutdräkt om sju veckor är för lång i ett ärende om utfående av en allmän handling (bet. 2009/10:KU10 s. 18).

I årets granskning visar de långa mediantiderna (drygt elva respektive sex veckor) och genomsnittliga tiderna (drygt tolv respektive drygt åtta veckor) på för långa handläggningstider i flera av de granskade ärendena. Dessa avser samtliga regeringsärenden om utfående av allmänna handlingar som handlagts i UD och Försvarsdepartementet under 2009. Det sagda talar enligt utskottets mening för att det finns brister i handläggningsrutinerna. Utskottet anser att det finns anledning för Regeringskansliet att se över sina rutiner för handläggning av denna typ av ärenden.

Genomgång av ärenden i Justitiedepartementet, Landsbygdsdepartementet och Utrikesdepartementet

Som ett led i utskottets granskning begärdes inledningsvis ut ärendeförteckningar från diarierna av alla avslutade ärenden under 2011 i Justitiedepartementet och Landsbygdsdepartementet. Inom Justitiedepartementet förs två separata diarier: ett separat diarium för enheten för brottmålsärenden och internationellt rättsligt samarbete (Birs) och ett för övriga enheter inom Justitiedepartementet. Antalet avslutade ärenden under 2011 uppgick till totalt 9 386 ärenden för Justitiedepartementet med undantag av Birs. Motsvarande siffra för Birs är 3 765 ärenden. Inom Landsbygdsdepartementet förs ett diarium och under 2011 avslutades 3 450 ärenden vid departementet.

En förteckning begärdes också ut av alla avslutade ärenden under mars och oktober 2011 i Utrikesdepartementet (UD). Enligt uppgift från UD uppgick antalet avslutade ärenden under dessa två månader till ca 4 000. Totalt under 2011 uppskattades antalet avslutade ärenden till ca 24 000, vilket var skälet till att begäran begränsades till att omfatta endast två månader. Förteckningen från UD har sekretessmarkeringar, enligt vilka förteckningarna innehåller uppgifter som kan antas omfattas av sekretess enligt 15 kap. 1 § OSL, dvs. utrikessekretess, och 36 kap. 7 § OSL, dvs. sekretess till skydd för enskild i ärende om bistånd.

Med hjälp av ärendeförteckningarna har sedan begärts att få ta del av handlingar i totalt 140 ärenden från de i granskningen aktuella departementen. Vid den översiktliga genomgången av handlingarna har vissa iakttagelser om diarieföring av handlingar, användningen av sekretessmarkeringar och sekretessprövningar vid utlämnande av allmänna handlingar vid de olika departementen gjorts.

Vid genomgången av ärenden där framställningar om utfående av handlingar har gjorts, har även vissa iakttagelser om långa handläggningstider kunnat göras. Med hänsyn till den vid JO pågående utredningen om framställningar om handlingsutlämnande tas dessa iakttagelser inte upp i denna granskning.

I det följande redogörs för vissa av de iakttagelser som har kunna göras vid genomgången av handlingar.

Diarieföring och sekretessmarkeringar

Totalt begärde utskottet att få ta del av 20 ärenden där det av Justitiedepartementets ärendeförteckning (exklusive Birs) framgick att det fanns handlingar som kunde omfattas av sekretess. Handlingarna i ett ärende var utlånade. Därmed kom genomgången att omfatta 19 ärenden vid Justitiedepartementet.

Av Justitiedepartementets ärendeförteckning framgår att vissa ärenden kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess. En iakttagelse som kunde göras vid genomgången av akterna i ärendena var att Justitiedepartementet använder en stämpel för sekretessmarkering där ordet ”Hemlig” anges och där det finns utrymme för att ange tillämplig sekretessbestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen. Myndighetens namn, dvs. Justitiedepartementet, anges också på stämpeln. Stämpeln saknar dock utrymme för angivande av datum. Det går därför inte att avgöra när stämpeln har satts på en handling.

Utskottet har även tagit del av 20 ärenden vid enheten för brottmålsärenden och internationellt rättsligt samarbete (Birs) vid Justitiedepartementet. Birs för, som nämnts, ett eget diarium. I diariet anges inte om ett ärende kan antas innehålla handlingar som omfattas av sekretess. En iakttagelse som kunde göras i fråga om de ärenden som utskottet tog del av var att några sekretessmarkeringar eller ”hemligstämplar” som påförts av Birs inte heller fanns i handlingarna. Av den översiktliga genomgången framgår att alla handlingar i ärendena synes vara diarieförda.

Av Landsbygdsdepartementets ärendeförteckning framgick att det endast fanns en handfull ärenden under 2011 som innehöll handlingar som har bedömts vara omfattade av sekretess. Utskottet begärde ut akterna i dessa ärenden. Samtliga handlingar som innehåller uppgifter som kan antas vara omfattade av sekretess synes ha blivit diarieförda.

Utskottet har vidare tagit del av handlingar i totalt 40 ärenden för mars och oktober 2011 vid Utrikesdepartementet. En allmän iakttagelse vid genomgången av dessa handlingar är att de flesta handlingarna saknade sekretessmarkering (hemligstämpel) som gjorts av UD. Handlingar som inkommer till UD har dock ofta redan när de kommer in till departementet en anteckning om att vara ”hemlig” och med angivelse av tillämpligt lagrum i offentlighets- och sekretesslagen. Sammantaget synes den vanligaste sekretessgrunden vara utrikessekretess. Många av handlingarna har även en kryptostämpel.

Några av handlingarna hade dock hemligstämplar som UD hade påfört. I akten för ett ärende (UF2009/6630/UD/SP) finns flera handlingar, varav två handlingar har en hemligstämpel (utrikessekretess) som är påförd av UD. I ett av dessa fall saknas datum i stämpeln. Det går inte att av den ärendeförteckning som utskottet har fått del av avgöra om dessa handlingar är diarieförda.

Utlämnande av allmänna handlingar

Utskottet har även tagit del av en förteckning med samtliga ärenden som registrerats i Justitiedepartementet under kategorin Utlämnande av allmänna handlingar under 2011. Från denna förteckning begärdes handlingarna i 20 ärenden. Inte något av dessa ärenden har varit föremål för statsrådets eller regeringens prövning.

I sju av ärendena har delar av handlingarna inte kunnat lämnas ut med hänvisning till sekretess. I tre av ärendena har 15 kap. 1 § OSL, dvs. utrikessekretess, angetts som grund för att vissa uppgifter inte har kunnat lämnas ut. I övriga fall har 18 kap. 2 § OSL, 35 kap. 17 § respektive 39 kap. 5 b § OSL åberopats som sekretessgrunder. I ett fall är det inte känt vilken sekretessgrund som åberopats.

I en majoritet av ärendena finns kopior av de handlingar som lämnats ut i akterna. Det allmänna intrycket av denna dokumentation är att noggranna sekretessprövningar har gjorts i ärendena och att så mycket som möjligt har lämnas ut; endast enstaka meningar eller stycken har maskats.

I ett ärende (Ju2011/5278/PO) har en handling inte lämnats ut med hänvisning till att den innehåller uppgifter som hänför sig till Säpos verksamhet för att förebygga och avslöja brott och som därför i sin helhet bedömts vara omfattad av sekretess enligt 15 kap. 1 § och 18 kap. 2 § OSL.

I ett annat ärende (Ju2011/8065/EMA) gjordes vissa maskningar i de utlämnade handlingarna med hänvisning till utrikessekretes. Någon upplysning om att den enskilde kan begära att statsrådet prövar ärendet synes inte ha lämnats. Utöver detta synes sådana upplysningar ha lämnats i alla ärenden där handlingen eller delar av de begärda handlingarna inte har kunnat lämnas ut.

En annan iakttagelse avser ett ärende (Ju2011/3669/LED) där den sökande begärde att få ta del av vissa verifikationer. Av handlingarna i ärendet framgår att begäran gällde alla departement. I ett e-postmeddelande från Förvaltningsavdelningen anges att varje departement ska svara för sekretessprövning av handlingarna vid respektive departement. Enligt samma e-postmeddelande är utgångspunkten att inget ska lämnas ut förrän alla departement är klara. Förvaltningsavdelningen lämnar klartecken för utlämnande, anges det i e-postmeddelandet. Justitiedepartementet lämnade 37 kopior av verifikationer för utlämnande. Någon sekretess synes inte ha varit aktuell i den del som gällde Justitiedepartementet.

Enligt uppgift från registratorn vid Justitiedepartementet var endast ett ärende registrerat under kategorin Utlämnande av allmänna handlingar vid enheten för brottmålsärenden och internationellt rättsligt samarbete (Birs) under 2011. I ärendet (JuBC2011/3040/BIRS) begärdes handlingar i samtliga ärenden om rättslig hjälp från USA ut under en viss period. I ett svar på begäran anförs att enligt överenskommelse översänds en handling i ett av ärendena som kan lämnas ut. Vad som lämnats ut framgår inte. Det

finns ingen kopia av det som lämnats ut i akten. Handlingen synes dock inte ha lämnats ut i sin helhet, och sekretessgrunden anges vara 18 kap. 17 § och 15 kap. 1 § OSL.

Även vid genomgången av de första 20 ärendena vid Birs som utskottet begärde att få ta del av kunde vissa iakttagelser göras om utlämnade av allmänna handlingar. I ett av dessa ärenden (JuBC2010/2589/BIRS) har ett ärende överlämnats till regeringen för prövning. Begäran gällde samtliga handlingar i ärendet. Personen som begärt ut handlingarna vidhöll sin begäran och ville ha ärendet prövat av ett statsråd. Frågan överlämnades till regeringen för prövning. I sitt beslut anför regeringen att endast vissa uppgifter kan lämnas ut med hänvisning till att handlingarna innehåller uppgifter som kan störa Sveriges mellanfolkliga förbindelser om uppgifterna röjs, dvs. utrikessekretess. Regeringen avslog begäran. Kopior av det som lämnats ut finns i akten. Av dessa framgår att, med undantag av enstaka uppgifter om avsändare och adressat, i princip allt är maskat i några av handlingarna. I övrigt har endast enstaka delar eller meningar maskats.

Utskottet begärde även att få ta del av handlingarna i totalt 30 ärenden vid Utrikesdepartementet där enskilda gjort framställningar om att få ta del av handlingar under mars 2011 och oktober 2011. I 14 av de ärenden som KU tog del av fanns det handlingar som innehöll uppgifter som kunde anses vara omfattad av sekretess, och som därför inte kunde lämnas ut i sin helhet. Den vanligaste sekretessgrunden i ärendena var utrikessekretess. I en handfull ärenden kunde någon sådan handling som efterfrågades inte återfinnas. I övriga ärenden har den efterfrågade handlingen lämnats ut i sin helhet.

I de flesta fall av de granskade ärendena har UD dokumenterat vad som har lämnats ut genom att en kopia av det som har utlämnats sparats i akten. Några av ärendena innehåller en mycket omfattande mängd handlingar, och det låter sig svårligen göras någon ”exakt mätning” av hur mycket som har lämnats ut. Det allmänna intrycket är dock att en noggrann sekretessprövning, i meningen att enstaka meningar eller stycken har maskats, har skett i en majoritet av ärendena och att så stora delar som möjligt har lämnats ut. Det är sällan som hela sidor är maskade.

Upplysningar om att den enskilde kan begära att frågan om utlämnande prövas av statsrådet har regelmässigt lämnats i de fall där UD på grund av sekretess inte kan lämna ut handlingarna i sin helhet. Statsrådet kan själv pröva frågan eller välja att överlämna den till regeringen för prövning.

Promemorior från Regeringskansliet

Utskottet begärde genom en skrivelse som sändes till Regeringskansliet vissa redogörelser och svar på ett antal frågor. Som svar överlämnades den 6 november 2012 promemorior som har upprättats inom Justitiedepartementet, Landsbygdsdepartementet respektive Utrikesdepartementet (bilaga 4.1).

Utskottet begärde i en ny skrivelse till Regeringskansliet vissa kompletterande redogörelser. Som svar överlämnades den 29 november 2012 promemorior som hade upprättats vid Justitiedepartementet, Utrikesdepartementet och Landsbygdsdepartementet samt Regeringskansliets förvaltningsavdelning (bilaga 4.2). Utskottet ställde därefter ytterligare frågor. Som svar överlämnades den 10 januari 2013 en svarspromemoria som hade upprättats gemensamt inom Utrikesdepartementet och Regeringskansliets förvaltningsavdelning (bilaga 4.3).

I det följande ges en sammanfattning av frågorna och svaren.

Diarier

Utskottet begärde inledningsvis en redogörelse för vilka diarier som förs vid Justitiedepartementet, Landsbygdsdepartementet och Utrikesdepartementet samt hur dessa diarier är utformade, vilka uppgifter som finns i diarierna och vilka kategorier av ärenden som diarierna omfattar.

I svarspromemoriorna som överlämnades till utskottet den 6 november 2012 framhålls följande om diarierna. Vid Justitiedepartementet förs två offentliga diarier, dels ett för Justitiedepartementet, dels ett för enheten för brottsmålsärenden och internationellt rättsligt samarbete (Birs). Justitiedepartementets diarium omfattar departementets allmänna handlingar oavsett i vilket verksamhetsområde de inkommer, upprättas eller expedieras. Allmänna handlingar i förvaltningsärenden vid Birs registreras dock i stället i ett särskilt diarium som förs vid den enheten. Fråga är om s.k. ärendediarier, vilket innebär att handlingar som hör till samma ärende hålls samman.

Vid Landsbygdsdepartementet förs ett diarium, som omfattar departementets diarieförda handlingar oavsett inom vilket verksamhetsområde de inkommer, upprättas eller expedieras.

Av diarierna vid Justitiedepartementet och Landsbygdsdepartementet framgår, förutom de uppgifter som anges i 5 kap. 2 § OSL, uppgifter som behövs till stöd för ärendenas beredning, t.ex. uppgift om vilken enhet och handläggare som ansvarar för handläggningen av ärendet och vilken typ av beslut som avslutat ärendet samt datum för detta.

Vid Utrikesdepartementet finns fem diarier. Förutom huvuddiariet finns bl.a. ett diarium för krypterade handlingar. Med undantag för diariet för krypterade handlingar är diarierna s.k. ärendediarier.

Huvuddiariet omfattar departementets registrerade allmänna handlingar – med undantag för handlingar som förs i något av de övriga nämnda diarierna – oavsett inom vilket verksamhetsområde handlingarna inkommer eller upprättas.

Diariet för krypterade handlingar omfattar allmänna handlingar som distribueras mellan utlandsmyndigheterna och UD i krypterad form. Förutom uppgifter enligt 5 kap. 2 § OSL, förs i diariet in en uppgift om handlingens löpnummer och fullständiga rubrik. Motsvarande registrering görs också i huvuddiariet, men utan att uppgiften om löpnummer och fullständig rubricering av handlingen förs in i diariet eller att handlingen sänts i

krypterad form. I diariet för krypterade handlingar förs uppgifter med stöd av 3 § OSF. I diariet förekommer uppgifter om administrativa och konsulära ärenden och handelsärenden i den mån dessa distribueras i krypterad form.

Utskottet begärde även en redogörelse för om uppgifter om avsändare eller mottagare och ärendemening i flertalet fall omfattas av sekretess i UD:s diarium. Enligt svaret omfattas inte uppgifter om avsändare eller mottagare och ärendemening i huvuddiariet i flertalet fall av sekretess, men det kan förekomma.

I en ny skrivelse begärde utskottet svar på ytterligare frågor om UD:s diarier och den ärendeförteckning som utskottet tagit del av. Utskottet konstaterade att det i ärendeförteckningen i vissa fall inte anges vad ärendet gäller under rubriken Ärendemening och att även uppgifter om avsändare eller mottagare i vissa fall har utelämnats. Detta markeras med orden ”Anges ej”. Samtidigt har ärendeförteckningen en sekretessmarkering (”hemligstämpel”) som påförts av UD. Mot denna bakgrund ställde utskottet frågan om hur diariets utformning överensstämmer med kraven i 5 kap. 2 § OSL.

Av svarspromemorian från UD (daterad den 21 november 2012) framgår att den ärendeförteckning från UD som konstitutionsutskottet tagit del av är ett utdrag ur UD:s huvuddiarium. Vidare anförs att utgångspunkten sedan 2008 är att inga sekretessbelagda uppgifter ska förekomma i diariet. Detta är anledningen till att uppgifter om ingivare respektive mottagare och ärendemeningar i vissa fall har ersatt med ”Anges ej”. Vid en granskning av det utdrag som utskottet begärt att få ta del av kunde konstateras att vissa uppgifter som omfattas av sekretess ändå förekom i förteckningen. Av denna anledning försågs utdragen med en sekretessmarkering. Vidare anförs att diariet är omfattande och att det inte kan uteslutas att uppgifter som omfattas av sekretess oavsiktligt tas in i diariet. Därför måste en granskning göras innan diariet kan lämnas ut.

Utskottet bad även om ett förtydligande i fråga om en handling samtidigt kan vara registrerad i UD:s huvuddiarium och i diariet för krypterade handlingar. Av svaret framgår att handlingar samtidigt kan vara registrerade i UD:s huvuddiarium och i diariet för krypterade handlingar. Diariet för krypterade handlingar fungerar i praktiken som verktyg för kontroll av kommunikationen av dessa handlingar.

Utskottet har även ställt frågor om när beslut fattades om att införa ett nytt diariesystem och vem som fattade detta beslut. Av en svarspromemoria från UD och Regeringskansliets förvaltningsavdelning (daterad den 28 december 2012) framgår att ansvaret för frågor om arkiv och diarier hos utrikesförvaltningen 2006 överfördes från UD till Regeringskansliets förvaltningsavdelning. Under 2008 infördes e-diarier hos utlandsmyndigheterna och som ett led i detta byttes teknisk lösning även för UD:s

huvuddiarium. Beslutet att införa e-diarium framgår av den verksamhetsplan för Regeringskansliets förvaltningsavdelning för 2008 som beslutades av den dåvarande förvaltningschefen.

Allmänhetens tillgång till diarierna

Utskottet begärde inledningsvis en redogörelse för i vilken utsträckning allmänheten har tillgång till respektive diarium och vilka möjligheter allmänheten har att genomföra sökningar i respektive diarium. I svarspromemoriorna som överlämnades till utskottet den 6 november 2012 anförs att en enskild som vill ta del av en allmän handling vid Justitiedepartementet eller Landbygdsdepartementet antingen kan lämna in sin begäran till en handläggare eller registratorskontoret vid respektive departementet. En begäran kan även lämnas in till arkivsupporten. En enskild kan också efter kontakt med registratorskontoret vid respektive departement eller arkivsupporten ta del av allmänna handlingar på plats i Regeringskansliets forskarsal. Den enskilde kan då själv söka i diarierna.

I svarspromemorian från UD anges att förutom diarierna för krypterade handlingar och för personalsociala ärenden har allmänheten tillgång till diarierna. För sökningar i diarierna kan allmänheten vända sig till arkivsupporten eller till UD:s registratorskontor. Även UD:s rättssekretariat kan vara allmänheten behjälplig med att hitta fram till önskad information (se även nedan). Vidare uppges det i svaret att det inom Regeringskansliet pågår ett arbete som syftar till att möjliggöra att uppgifter i UD:s huvuddiarium enklare och lättare ska kunna göras tillgängliga för allmänheten.

Utskottet ställde en ny fråga om den enskilde kan göra sökningar på egen hand i något eller några av UD:s diarier. I svarspromemorian från UD (daterad den 21 november 2012) anförs att det ”i dagsläget” endast är möjligt för den enskilde att göra sökningar i UD:s huvuddiarium t.o.m. november 2008 i det särskilda stöd för diarieföringen som då fanns i UD. För tiden därefter kan enskilda göra sökningar i UD:s diarium i form av utskrifter.

Mot bakgrund av att det i olika sammanhang har gjorts gällande att allmänhetens tillgång till handlingar vid Regeringskansliet har försvårats under senare år begärde utskottet även en redogörelse för vilka rutinerna är när någon från allmänheten begär att få ta del av en ärendeförteckning vid UD och huruvida rutinerna har ändrats samt, om så är fallet, när och hur rutinerna har ändrats samt vad skälet till dessa förändringar är.

I svarspromemorian från UD (daterad den 30 oktober 2012) anförs att UD:s huvuddiarium är omfattande och att 27 562 ärenden registrerades under 2011, vilket omfattar väsentligt fler handlingar. Vidare anförs att nya rutiner infördes 2008 i samband med övergången till ett enhetligt stöd för diarieföringen i hela Regeringskansliet. Utgångspunkten är att systemet inte ska innehålla sekretessbelagda uppgifter, men att det dock fortfarande kan förekomma uppgifter som omfattas av sekretess. Inom Regeringskans-

liet pågår ett arbete som syftar till att möjliggöra att uppgifter i UD:s huvuddiarium enklare och lättare ska kunna göras tillgängliga för allmänheten.

Utskottet begärde en komplettering av svaret och anförde bl.a. att i svaret bör ingå en redogörelse för om en sekretessprövning av ärendemeningarna görs. Som svar anför UD i en promemoria (daterad den 21 november 2012) att rent praktiskt innebär de rutiner som tillämpas när någon från allmänheten begär att få ta del av en ärendeförteckning från UD, att besökande i Regeringskansliets forskarsal begär ut postlistor ur diariet. Efter granskning av att postlistorna inte innehåller oavsiktligt registrerade sekretessbelagda uppgifter, lämnas postlistorna ut. Vidare anförs att ett arbete pågår inom Regeringskansliet som syftar till att allmänheten ska ges tillgång till innehållet i UD:s huvuddiarium på samma sätt som övriga departements diarier. Med uttrycket ”utgångspunkten är att systemet inte ska innehålla sekretessbelagda uppgifter” avses att sådana uppgifter normalt sett inte ska finnas i diariet, men att det inte kan uteslutas att uppgifter som omfattas av sekretess oavsiktligt tas in i diariet.

Utskottet ställde ytterligare frågor om den enskildes möjligheter att göra sökningar i UD:s huvuddiarium fram t.o.m. 2008. Av svarspromemorian från UD och Regeringskansliets förvaltningsavdelning (daterad den 28 december 2012) framgår att det fram t.o.m. november 2008 fanns en öppen del som omfattade administrativa och konsulära ärenden och handelsärenden. I dessa delar kunde allmänheten på egen hand söka fritt. Övriga slag av ärenden registrerades i en sluten del från vilken utskrifter lämnades ut efter sekretessprövning. Grunden för denna uppdelning var den diarie- och dossierplan som fram till 2008 tillämpades av utrikesförvaltningen.

Diarieföring och sekretessmarkeringar

Som svar på frågan om vilka rutiner som finns för att avgöra om en handling ska förses med sekretessmarkering anförs inledningsvis i svarspromemoriorna som överlämnades till utskottet den 29 november 2012 att utgångspunkten vid hanteringen av dessa frågor vid Justitiedepartementet, Utrikesdepartementet och Landsbygdsdepartementet är de bestämmelser som finns i OSL. Därtill finns bestämmelser om sekretessmarkeringar i Regeringskansliets föreskrifter om säkerhetsskyddet i Regeringskansliet.

I svarspromemorian från Justitiedepartementet anförs vidare att den huvudsakliga registreringen av allmänna handlingar sker vid registratorskontoret med hjälp av RK-Dia. En handling som inkommer till registratorskontoret och som bedöms innehålla sekretessbelagda uppgifter diarieförs omgående i RK-Dia. Normalt tas en kontakt med mottagaren av handlingen för att efterhöra hans eller hennes uppfattning om vad som ska antecknas i diariet. Det förekommer då att det i fältet Ärendeanmärkning antecknas att handlingen är hemlig och att handlingen förses med en rödfärgad ”hemligstämpel”. I de fall då handlingar inkommer direkt till en

enhet eller handläggare vid enheten tas kontakt med registratorn för att få ärendet diarieförd. Om uppgift om sekretess antecknas i diariet, förses handlingen med sekretessmarkering genom enhetens eller handläggarens försorg. Samma förfaringssätt tillämpas vanligen om en hemlig handling upprättas vid en enhet.

I svaret anförs vidare att som konstitutionsutskottet har noterat saknar den stämpel som Justitiedepartementet använder utrymme för angivande av datum. Visserligen torde stämplingen i de flesta fall ske i samband med registreringen, men det skulle naturligtvis även kunna ske vid ett senare tillfälle. Det finns enligt svarspromemorian skäl att överväga en annan utformning av stämpeln.

Vid Birs utnyttjas i normalfallet inte möjligheten att göra sekretessmarkeringar enligt OSL. Det kan undantagsvis förekomma att en sekretessmarkering görs i diariet, men då under ett fritextfält som enbart kan läsas av personal med registreringsbehörighet.

I svarspromemorian från UD anförs att det är mycket vanligt förekommande att handlingar i UD innehåller uppgifter som omfattas av sekretess. I vissa fall används möjligheten att förse handlingen med sekretessmarkering. Handlingar som varit föremål för sekretessprövning förses i förekommande fall med en sekretessmarkering. Huvudansvaret för att förse upprättade handlingar med sekretessmarkering ligger på den som upprättar handlingen.

Vidare framgår av svaret att det är korrekt att hemligstämpeln på handlingen i ett ärende saknar datum, men att numera används stämplar där datum anges direkt med hjälp av stämpeln, vilket innebär att datum alltid framgår.

I svarspromemorian från Landsbygdsdepartementet anförs att de anställda har informeras vid introduktionskurser för nyanställda och vid återkommande handläggningskurser om den ordning som tillämpas. Det är i första hand den ansvariga handläggaren för ett ärende som prövar om en handling bör förses med sekretessmarkering, I tveksamma fall samråder handläggaren med registrator och expeditions- och rättschefen. Huvudmannen ansvarar sedan för att eventuell sekretessmarkering sker och att den görs på ett korrekt sätt.

Sekretessprövningar och utlämnande av allmänna handlingar

I svarsskrivelsen som inkom den 29 november 2012 ges inledningsvis följande allmänna kommentar vad avser hanteringen av handlingar inom Regeringskansliet. Regeringskansliet uppfattar att antalet framställningar om att få del av handlingar och om att på annat sätt få information har ökat väsentligt de senaste åren. Ett arbete har påbörjats med att se över om rutinerna vid handläggningen av sådana ärenden och förfrågningar behöver och kan ändras med anledning av den utvecklingen. Det övervägs även om det behövs och kan göras organisatoriska förändringar.

När det gäller handläggningsrutinerna för sekretessprövning vid framställningar om utlämnande av allmänna handlingar anförs i svarspromemorian från Justitiedepartementet att vissa enklare ärenden om utlämnande hanteras på registratorskontoret. Övriga ärenden hanteras av den enhet som upprättat handlingen eller på annan grund bedöms närmast berörd. Ärenden som avser den politiska ledningen och som inte rör en fråga som hör hemma på någon av sakenheterna handläggs av enheten för ledningsstöd och administration. Vidare anförs att utlämnandeärenden hanteras med förtur, och besked om att handlingar helt eller delvis inte lämnas ut ges inte sällan av en tjänsteman. I vissa fall överlämnas ärendet direkt till regeringens prövning. Beslut av statsråd fattas endast i enstaka undantagsfall.

I svaret anges vidare att den begäran om utlämnande av allmän handling som ärende JU2011/8065/EMA avser inte har varit föremål för statsrådets prövning, utan prövningen har gjorts av en tjänsteman. Den begärda handlingen skickades till sökanden i ett e-postmeddelande. Sökanden har i detta e-postmeddelande inte informerats om möjligheten att begära myndighetens prövning. Även om denna upplysning kan ha lämnats muntligen, borde den av tydlighetsskäl ha upprepats i e-postmeddelandet.

I svarspromemorian från Justitiedepartementet framhålls vidare att det inte föreligger någon registreringsskyldighet enligt 5 kap. 1 § OSL vad avser handlingar som lämnas ut i maskerad form. Såväl begäran om utlämnande som den handling som lämnas ut kan i stället hållas ordnad vid myndigheten. Vid vissa av Justitiedepartementets enheter diarieförs i princip endast sådana utlämnandeärenden som leder till, eller där sökanden begär, ett formellt beslut (myndighetens prövning). Vissa enheter diarieför alla utlämnandeärenden utom dem som hanteras omgående. I de fall en begäran om utlämnande har diarieförts, förs den utlämnade handlingen i allmänhet till akten. I andra fall, med undantag för då 5 kap. 1 § fjärde stycket OSL är tillämplig, hålls handlingen på ett annat sätt ordnad i enlighet med 5 kap. 1 § tredje stycket OSL. Slutligen påpekas att en enhetlig ordning för diarieföring av utlämnandeärenden nyligen har införts.

Av svarspromemorian från UD framgår att ärenden som rör utlämnande av allmänna handlingar enligt UD:s arbetsordning handläggs av rättssekretariatet när det är fråga om arkiverade handlingar och att besked lämnas av särskilt utsedda tjänstemän. Om handlingarna ännu inte har arkiverats handläggs utlämnandet av den enhet som förvarar handlingarna och besked lämnas av ansvarig enhetschef. Besked lämnas efter sedvanlig beredning inom Regeringskansliet med berörda enheter inom UD, andra departement och ibland med andra myndigheter samt andra berörda.

Utlämnande av allmänna handlingar som inte uppenbart omfattas av sekretess dokumenteras inte alltid. Om en begäran innebär att en sekretessprövning måste göras, dokumenteras ärendet oavsett om detta resulterar i ett avslagsbeslut eller ett fullständig utlämnande. I utlämnandeärenden ingår alltid i akten, utöver begäran och beskedet, kopior av de handlingar som lämnats ut om dessa lämnas ut i ”maskat” skick.

Av svarspromemorian från Landsbygdsdepartementet anförs att den initiala sekretessprövningen vid framställningar om utfående av allmänna handlingar görs av registrator eller den handläggare som mottar framställningen och som har tillgång till handlingen. Merparten av alla framställningar mottas av departementets registrator. Om det finns anledning att överväga att helt eller delvis inte lämna ut handlingen utförs en sekretessprövning. I de fall hinder anses helt eller delvis föreligga mot utlämnande underrättas därefter den som inkommit med framställan om detta och om möjligheten att begära att frågan prövas av myndigheten. I Landsbygdsdepartementet dokumenteras vad som *inte* lämnas ut i ärenden av det slag som nu avses.

I en svarspromemoria från Förvaltningsavdelningen besvaras en fråga från utskottet om ett ärende där sökanden begärt att få ta del av en lista över transaktioner under tidsperioden 2007–2010. I ett e-postmeddelande till bl.a. Justitiedepartementet från Förvaltningsavdelningen angavs att inget ska lämnas ut förrän alla departement är klara. Utskottet frågade vad skälet var till denna instruktion och hur en sådan instruktion överensstämmer med tryckfrihetsförordningens skyndsamhetskrav.

Enligt svaret från Förvaltningsavdelningen fanns inte någon sådan färdig handling utan den kunde skapas genom sökningar i myndighetens ekonomiadministrativa system. Förvaltningsavdelningen bistod departementen med att ta fram handlingen och respektive departement ansvarade för att sekretesspröva de delar av listan som avsåg departementet. Förvaltningsavdelningen understryker att det alltså var fråga om en enda handling som berörde samtliga departement. Mot bakgrund av att Regeringskansliet är en myndighet finns det anledning att säkerställa att en begäran som avser flera departement bedöms på ett enhetligt sätt. Därför var utgångspunkten att inget skulle lämnas ut förrän alla departement var klara. En sådan instruktion är enligt Regeringskansliets bedömning förenlig med tryckfrihetsförordningens skyndsamhetskrav och med offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser om sekretess för vissa uppgifter, anförs det i svaret.

Utskottets ställningstagande

Rätten att ta del av allmänna handlingar utgör en hörnsten i den svenska rättsordningen och är av central betydelse för opinionsbildning, debatt och för insyn i och kontroll av myndigheternas verksamhet. En grundläggande förutsättning för att denna rätt ska fungera på avsett sätt är att allmänheten kan få vetskap om vilka handlingar som finns hos en myndighet. Syftet med offentlighets- och sekretesslagens grundläggande bestämmelser om diarieföring är att garantera allmänhetens tillgång till allmänna handlingar. Utgångspunkten är att uppgifterna i ett diarium ska vara allmänt tillgängliga.

Konstitutionsutskottet konstaterar att Utrikesdepartementets huvuddiarium inte motsvarar kraven i offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Enligt 5 kap. 2 § OSL ska det i fråga om handlingar som registreras i ett diarium framgå datum för när handlingen kom in till myndigheten eller

när den upprättades och vilket diarienummer handlingen har fått. Vidare ska uppgifter om avsändare eller mottagare och vad handlingen gäller framgå. För att ett diarium ska kunna hållas tillgängligt för allmänheten *ska* dock sekretessbelagda uppgifter om avsändare eller mottagare och vad handlingen gäller utelämnas.

Det har vid granskningen framkommit att UD:s huvuddiarium oavsiktligt kan innehålla sekretessbelagda uppgifter, vilket får till följd att en sekretessprövning måste göras innan utdrag ur diariet kan lämnas ut. Detta leder till onödiga tidsförluster och försvårar för allmänheten att få tillgång till allmänna handlingar. Utskottet konstaterar således att UD:s huvuddiarium i praktiken inte kan anses ha varit allmänt tillgängligt sedan 2008. Detta är inte en godtagbar ordning och utskottet utgår från att det inom Regeringskansliet påbörjade arbetet med att möjliggöra att uppgifter i UD:s diarium enklare och lättare ska kunna göras tillgängliga för allmänheten påskyndas.

Utskottet har under den nu aktuella granskningen även noterat vissa andra brister som bl.a. gäller utformningen av sekretessmarkeringar (hemligstämplar). Utskottet vill framhålla att det är viktigt att utformningen av sekretessmarkeringar följer de krav som ställs upp i offentlighets- och sekretesslagen. Justitiedepartementet har i sitt svar till utskottet anfört att det finns skäl att se över utformningen av den stämpel som används för att sekretessmarkera handlingar. Utskottet finner också skäl att påminna om vikten av att den enskilde alltid informeras om möjligheten att begära myndighetens (statsrådets) prövning när en begäran om utlämnande av allmänna handlingar inte tillgodoses.

Vid granskningen har också framgått att vad som dokumenteras och diarieförs i ärenden om utlämnande av allmänna handlingar varierar mellan de olika departementen. Utskottet noterar i detta sammanhang att man inom Regeringskansliet har inlett ett arbete som innebär att rutiner vid utlämnande av allmänna handlingar ses över.

Utskottet har i granskningen även försökt bilda sig en uppfattning om de sekretessprövningar som görs vid utlämnande av allmänna handlingar. Det bör framhållas att sekretessprövningar inte får ske slentrianmässigt, utan att noggranna prövningar måste göras i varje enskilt fall. Det allmänna intrycket av den nu genomförda granskningen är att man vid de granskade departementen eftersträvar att lämna ut så mycket som möjligt och att noggranna sekretessprövningar görs i ärendena.

5 Regeringens avlämnande av propositioner

Ärendet

Konstitutionsutskottet har tidigare, i den årliga granskningen av statsrådens tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning samt med anledning av anmälningar, granskat regeringens rutiner för avlämnande av propositioner. Senast gjordes en sådan granskning hösten 2008 (se bet. 2008/09: KU10 avsnitt 4). Utskottet har då framhållit vikten av att regeringen planerar propositionsavlämnandet så att anhopningar undviks, se nedan under rubriken Tidigare granskning.

Konstitutionsutskottet har tidigare även uttalat sig om författningsutgivningen. Det har bl.a. skett i lagärendet om lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar (bet. KU 1975/76:51 s. 8 f., se nedan under rubriken Gällande ordning). Vidare har utskottet uppmärksammat frågan i sin granskning och därvid understrukit vikten av att lagar kungörs i god tid före ikraftträdandet, se nedan under rubriken Tidigare granskning.

I denna granskning uppmärksammas frågan om hur tidpunkterna för regeringens avlämnande till riksdagen av propositioner som innehåller lagförslag förhåller sig till de föreslagna tidpunkterna för ikraftträdande av lagförslagen. Syftet med granskningen är att undersöka i vilken utsträckning regeringen och Regeringskansliet, vid planeringen av propositioner med lagförslag, beaktar såväl tiden för riksdagsbehandlingen som erforderlig tid för regeringsbeslut om utfärdande, kungörelse och tiden mellan det att en författning kommer ut från trycket och författningens ikraftträdande. Granskningen avser propositioner som har avlämnats under riksmötena 1998/99–2011/12 (t.o.m. den 31 juli 2012).

Utredning i ärendet

Gällande ordning

Riksdagsbehandlingen m.m.

Motionstid

En proposition anmäls av talmannen vid ett sammanträde med kammaren efter det att den har gjorts tillgänglig för ledamöterna, enligt tilläggsbestämmelsen 3.1.1 riksdagsordningen.

Motioner med anledning av en proposition får, enligt 3 kap. 11 § riksdagsordningen, väckas inom 15 dagar från den dag då propositionen anmäldes i kammaren. Om en proposition måste behandlas skyndsamt får riksdagen, om den anser att det finns synnerliga skäl, på förslag av regeringen besluta om kortare motionstid. Om det finns särskilda skäl får riksdagen på förslag av talmannen besluta att förlänga motionstiden.

När det gäller förkortad motionstid framgår av motivuttalanden (prop. 1973:90 s. 541) att förkortning av följdmotionstiden bör vara en ren undantagsföreteelse, och att följdmotionstiden aldrig får sättas helt ur spel. Vidare anförs att ett utskott måste avvakta motionstidens utgång före sitt slutliga ställningstagande i ärendet samt att beslut om förkortning av motionstiden kan fattas i samband med det sammanträde då propositionen hänvisas till ett utskott för beredning. I en kommentar till regeringsformen påpekas att vad som menas med att följdmotionstiden aldrig får sättas helt ur spel inte är preciserat, men att en dag under alla förhållanden måste vara ett minimum (Holmberg m.fl., Grundlagarna, 3 uppl., 2012, s. 741).

En överenskommelse har träffats under hand mellan riksdagen och Regeringskansliet om att särskild information ska lämnas när motionstiden behöver förkortas. I Propositionshandboken (Ds 1997:1, s. 123) framhålls att det ska finnas mycket starka skäl för att regeringen ska lämna förslag om att inskränka ledamöternas motionsrätt. Att förkorta motionstiden är, anförs det, ett allvarligt ingrepp och får därför göras endast genom särskilt beslut av riksdagen på förslag av regeringen. Förslag om förkortad motionstid bör vara en ren undantagsföreteelse. Följdmotionsrätten får aldrig helt sättas ur spel. Det poängteras (s. 124) att frågan om förkortad motionstid i god tid ska anmälas under hand till riksdagens kammarkansli och till det berörda utskottets kansli. Vidare ska departementet förankra det planerade förslaget hos partigrupperna. Information ska lämnas i så god tid att alla, talmannen, utskottskansliet och partigrupperna, får skälig tid innan propositionen trycklovas. En mer detaljerade beskrivning finns i en grundlagskommentar (Holmberg m.fl., Grundlagarna, 3 uppl., 2012, s. 742, se även Törnell, Riksdagspraxis, 1996, s. 36).

Utskottsbehandling

Propositioner ska hänvisas till ett utskott för beredning, enligt 4 kap. 1 § första stycket riksdagsordningen. Enligt andra stycket i samma paragraf ska ett ärende, innan det hänvisas till ett utskott, bordläggas vid ett sammanträde i kammaren, om inte kammaren beslutar om omedelbar hänvisning.

Ett utskott får bereda ett annat utskott tillfälle att yttra sig i ett ärende eller en fråga som berör detta utskotts beredningsområde, enligt 4 kap. 8 § första stycket riksdagsordningen. Enligt andra stycket samma paragraf ska ett sådant yttrande inhämtas om minst fem av ledamöterna i ett utskott vid behandlingen av ett ärende begär det. Utskottet får dock avslå en sådan begäran om utskottet finner att den begärda åtgärden skulle fördröja ärendets behandling så att avsevärt men skulle uppkomma.

Utskottet ska avge betänkanden till kammaren i de ärenden som har hänvisats till dem och som inte har återkallats, enligt 4 kap. 9 § riksdagsordningen. Ett utskott sammanträder, enligt 12 § samma kapitel, när riksdagsarbetet kräver det. Normalt äger utskottssammanträden rum på tis-

dagar och torsdagar. Enligt tilläggsbestämmelsen 4.12.2 får ett utskott sammanträda samtidigt med kammaren endast om överläggningen i kammaren avser annat än ett ärendes avgörande eller val.

Kammarbehandling

Ett utskottsbetänkande ska anmälas i kammaren och före avgörandet bordläggas vid två sammanträden med kammaren, om inte riksdagen på utskottets eller talmannens förslag beslutar att ärendet ska avgöras efter endast en bordläggning, enligt 5 kap. 1 § riksdagsordningen. Enligt 5.1.1. riksdagsordningen får ett utskottsbetänkande inte anmälas i kammaren förrän det delats ut till riksdagens ledamöter.

Uppehåll i kammarens arbete

Nämnas kan även att talmannen efter samråd med riksdagsstyrelsen beslutar vilka uppehåll i kammarens arbete om en vecka eller längre tid som ska förekomma under ett pågående riksmöte samt att talmannen får besluta att avbryta ett uppehåll i kammarens arbete. Ett sådant beslut ska fattas om regeringen eller minst 115 av ledamöterna begär det. Talmannen ska kalla kammaren till ett sammanträde som ska hållas inom 10 dagar från det att en sådan begäran framställdes. Detta framgår av 2 kap. 6 § första stycket riksdagsordningen. Uppgifter om kammarens arbete finns t.ex. på riksdagens webbplats.

Författningsutgivningen

En beslutad lag ska utfärdas av regeringen utan dröjsmål. Lagar ska kungöras så snart det kan ske. Detsamma gäller förordningar om inte annat föreskrivs i lag. Detta föreskrivs i 8 kap. 19 § regeringsformen. Regeringsformen skiljer alltså mellan utfärdande och kungörande av en författning. Med utfärdande avses det regeringsbeslut genom vilket författningen får sin slutliga utformning, i fråga om lag genom att ingressen kompletteras med orden ”Enligt riksdagens beslut …” och underskrifter tillfogas.

Det datum då en författning ska träda i kraft bör normalt sättas så att författningen kan komma ut från trycket i Svensk författningssamling (SFS) minst fyra veckor före ikraftträdandet, enligt Gröna boken – Riktlinjer för författningsskrivning (Ds 1998:66). En författning bör endast i speciella undantagsfall komma ut från trycket senare än två veckor före ikraftträdandet (s. 76).

Lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar gäller författningar som har beslutats av riksdagen eller regeringen eller av en myndighet under regeringen eller riksdagen. Kungörandet har bl.a. en speciell rättslig betydelse. Ett uteblivet kungörande av en författning kan leda till att författningen inte ska tillämpas. I betänkandet Bättre överblick över lagar och andra bestämmelser (SOU 1973:23 s. 40 f.) konstaterades att författningar normalt inte kan tillämpas mot enskilda förrän de publicerats i

vederbörlig ordning. I den proposition som betänkandet resulterade i uttalade det föredragande statsrådet bl.a. att det i huvudsak hade överlämnats till rättstillämpningen vad gällande rätt innebar om det fanns brister i kungörandet av en författning samt att övervägande praktiska skäl talade för att så även borde ske i fortsättningen (prop. 1975/76:112 s. 61 f.). Vid riksdagsbehandlingen underströks i flera motioner vikten av att författningar kan nå sina adressater i god tid före ikraftträdandet. Med anledning härav anförde konstitutionsutskottet (bet. KU 1975/76:51 s. 8–9) att som allmän riktlinje bör gälla att en författning ska träda i kraft först efter erforderligt rådrum. Utskottet förordade att om möjligt minst fyra veckor bör förflyta mellan kungörande och ikraftträdande eller om detta är ogörligt borde enligt utskottet åtminstone två veckor skilja kungörandet och ikraftträdandet. Kortare tid än en vecka borde endast kunna komma i fråga i undantagsfall. Utskottet anförde vidare att till de absoluta minimikraven hör att en författning ska kungöras på ett sådant sätt att möjlighet föreligger för envar som berörs av författningen att ta del av författningens innehåll innan den träder i kraft.

Kunskap hos propositionsskrivaren

I Propositionshandboken, avsnitt 11, Riksdagsbehandlingen, framhålls att propositionsskrivaren måste ha kännedom om hur propositionerna behandlas i riksdagen och hur lång tid olika delar av riksdagsbehandlingen kan beräknas ta för att kunna planera sitt arbete och bedöma konsekvenserna av förseningar som kan inträffa i arbetet. Vidare finns det ett avsnitt i propositionshandboken med lathund för tidsplaneringen av propositioner (s. 36–39), som bl.a. tar upp arbetet i riksdagen och arbetet i Regeringskansliet efter riksdagsbeslut. Lathunden utgår från en proposition på 30–50 sidor. Det betonas att tidsplanen endast kan ge riktmärken och att den speglar ett arbete som löper utan tidspress.

Beträffande arbetet i riksdagen anges (Propositionshandboken s. 38) en tidsåtgång om 45–70 dagar för bordläggning, motionstid (15 dagar), inläsning, utarbetande av föredragningspromemoria m.m., utsändning, föredragning, ev. remissmöte, uppvaktning, skrivning av utskottsbetänkande, utsändning, justering, korrekturläsning, trycklov, bordläggning, kammarbehandling. När det gäller arbetet i Regeringskansliet efter riksdagsbeslut anges, beträffande propositioner med lagförslag, en tidsåtgång på 40 dagar för regeringsbeslut (torsdagar), trycklov författningar (tisdagar), kungörande i SFS (påföljande tisdag), ikraftträdande av författningar (bör vara minst fyra veckor efter kungörandet).

Tidigare granskning

Propositionsavlämnandet

Utskottet har i tidigare granskningar uttalat sig om vikten av att regeringen planerar propositionsavlämnandet så att anhopningar undviks (se t.ex. bet. 2001/02:KU10 s. 29). I sin senaste granskning av propositionsavlämnandet uttalade utskottet bl.a. att den bedömning som gjorts vid tidigare granskningar av regeringens propositionsavlämnande ägde giltighet även för riksmötet 2007/08 (bet. 2008/09:KU10 s. 32).

I granskningen hösten 2008 uttalade utskottet även att det förutsatte att regeringen lämnar propositioner till riksdagen i så god tid som möjligt innan riksdagsbehandlingen behöver avslutas (bet. 2008/09:KU10 s. 33).

Författningsutgivningen

Utskottet har återkommande granskat författningsutgivningen. Vid en granskning våren 1996 (bet. 1995/96:KU30 s. 12 f.) framhöll utskottet bl.a. att det i riktlinjerna för författningsutgivningen lagts fast att tiden mellan det att en författning kommer ut från trycket och författningens ikraftträdande borde vara minst fyra veckor. Endast i speciella undantagsfall borde tiden kunna vara mindre än två veckor. Utskottet anförde bl.a. att det var ett självklart minimikrav att författningar inte kommer ut från trycket först efter ikraftträdandedatum. Detta påminde utskottet om hösten 2009 (bet. 2009/10:KU10 s. 17 f.).

I granskningen under hösten 2004 (bet. 2004/05:KU10 s. 39 f.) anförde utskottet i sitt ställningstagande bl.a. att tidstidsgränsen fyra veckor före ikraftträdandet i sig är snävt tilltagen med hänsyn till behovet av rådrum. Detta påminde utskottet om hösten 2004 och våren 2010 (bet. 2004/05: KU10 s. 39 f. och bet. 2009/10:KU20 s. 175).

Vid utskottets granskning hösten 2007 påminde utskottet (bet. 2007/08: KU10 s. 15) om att det vid tidigare granskningar av författningsutgivningen återkommande understrukit vikten av att lagar kungörs i god tid före ikraftträdandet. Utskottet underströk att en ordning som innebär att lagar kungörs efter ikraftträdandet självfallet inte är acceptabel, särskilt om lagarnas giltighet för tiden före kungörandet skulle kunna komma att ifrågasättas.

Hösten 1997 gjorde utskottet en granskning av författningsutgivningen som kan betecknas som fördjupad (bet. 1997/98:KU10 s. 14 f.). En rad promemorior från Regeringskansliet redovisades. Enligt en promemoria från Justitiedepartementets granskningsenhet den 24 februari 1997 ordnades ett par extra trycklovsdagar för att det över huvud taget skulle vara möjligt att få ut de författningar som beslutades av riksdagen den 19 och 20 december. Trots det kom många författningar ut för sent. Vidare framhölls att extra regeringssammanträden regelmässigt hålls när det behövs för att regeringen ska kunna utfärda lagar och förordningar.

I underlaget för 1997 års granskning fanns bl.a. en promemoria från riksdagens utredningstjänst (dnr 1997:647, bet. 1997/98:KU10 s. 103–109) som gäller tidsmarginaler och som hade upprättats med anledning av ett uppdrag från socialförsäkringsutskottet och byggde på en genomgång av de ändringar av lagen om allmän försäkring som behandlats av socialförsäkringsutskottet fr.o.m. riksmötet 1975/76 till mars 1997. Vid genomgången noterades uppgifter om datum för bordläggning i kammaren av regeringens propositioner, riksdagsbesluten med anledning av propositionerna och det datum då den nya lagstiftningen trätt i kraft. Av kartläggningen kunde man enligt promemorian utläsa bl.a. att

- tiden mellan riksdagsbeslut och ikraftträdande av lagändringar hade minskat under perioden; minskningen var kraftig om man såg till genomsnittsuppgifter för femårsperioder
- tidsmarginalen mellan proposition och ikraftträdande hade minskat på samma sätt.

Nämnas kan vidare att det genomsnittliga antalet dagar mellan bordläggning av proposition och ikraftträdande när det gällde lagen om allmän försäkring, enligt utredningstjänstens promemoria, var

- 214 under perioden 1975/76–1979/80
- 182 under perioden 1980/81–1984/85
- 216 under perioden 1985/86–1989/90
- 157 under perioden 1990/91–1994/95
- 115 under riksmötet 1995/96
- 102 under riksmötet 1996/97 fram till mars 1997.

En redovisning gjordes även beträffande förändringen av tidsmarginalerna riksmöte för riksmöte. I promemorian anfördes att diagrammet antydde att tidsmarginalerna var kortare i början och slutet av en mandatperiod, och längre under mandatperiodernas ”mellanår”, men att detta inte gällde den då pågående mandatperioden (1994–1998).

Nu aktuell granskning om tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget datum för ikraftträdande 1998/99–2011/12

Riksdagens utredningstjänst har gjort en undersökning av tiden mellan datum för bordläggning av propositioner med lagförslag och de datum som lagförslagen i dessa propositioner föreslagits träda i kraft. Undersökningen avser propositioner som har avlämnats under riksmötena 1998/99–2011/12 (t.o.m. den 31 juli 2012). Det bör påpekas att budgetpropositionen och vårpropositionen har undantagits från undersökningen trots att de som regel innehåller lagförslag.

Här nedan följer kommentarer med anledning av undersökningen; utredningstjänstens promemoria i dess helhet finns i *bilaga 5.1*.

Genomsnittligt antal dagar

Genomgången visar att genomgående var det genomsnittliga antalet dagar mellan bordläggning och föreslaget ikraftträdande för det första riksmötet i en valperiod lägre än genomsnittet för hela valperioden.

Jämför man de olika valperioderna (och perioden 2010/11–2011/12) framgår det att genomsnittet har sjunkit med 8–11 dagar för varje valperiod, från 165,9 dagar under valperioden 1998/99–2001/02 till 136,5 dagar under perioden 2010/11–2011/12.

Antal och andel propositioner efter antal dagar

Kartläggningen avser även antal och andel propositioner som har bordlagts

- mindre än 85 dagar före föreslaget ikraftträdande
- mellan 85 och 110 dagar före föreslaget ikraftträdande och
- mer än 110 dagar före föreslaget ikraftträdande.

En utgångspunkt för indelningen i intervaller har varit vad som sägs i propositionshandboken om en tidsåtgång om dels 45–70 dagar för arbetet i riksdagen, dels 40 dagar för regeringsbeslut, trycklov författningar, kungörande i SFS och ikraftträdande av författningar. Intervallet mindre än 85 dagar omfattar således propositioner som avviker från den kortaste tid som följer av propositionshandbokens lathund.

Noteras kan att den i propositionshandboken angivna tiden för arbetet i riksdagen uttryckligen utgår från en proposition på 30–50 sidor. I utredningstjänstens undersökning har inte beaktats omfattningen av propositionerna; det går alltså inte att utläsa i vad mån propositioner med en större omfattning än 30–50 sidor förekommer i intervallen mindre än 85 dagar eller 85–110 dagar.

Vidare kan noteras att undersökningen gäller tiden mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum, medan tidsåtgången för arbetet i riksdagen som den angivits i propositionshandboken innefattar bordläggning. I den mån en proposition har lämnats någon eller några dagar innan bordläggning ägt rum, kan den följaktligen ha lämnats inom 85–110- dagarsintervallet men i kartläggningen ha redovisats i mindre än 85-dagarsintervallet. Under den tid som undersökts har propositioner bordlagts mellan 80 och 84 dagar före föreslaget ikraftträdande i 43 fall. En genomgång av dessa ärenden visar att 11 propositioner inkommit inom intervallet 85–100 dagar före föreslaget ikraftträdandedatum (varav 1 proposition riksmötet 1990/2000, 1 proposition riksmötet 2000/01, 2 propositioner riksmötet 2001/02, 2 propositioner riksmötet 2004/05, 2 propositioner riksmötet 2005/06, 1 proposition riksmötet 2007/08, 1 proposition riksmötet 2010/11 samt 1 proposition riksmötet 2011/12 t.o.m. den 31 juli 2012). Detta får anses vara av marginell betydelse för helhetsbilden av propositionsavlämnandet i förhållande till föreslaget ikraftträdande.

Påpekas kan också att förkortad motionstid under den undersökta tiden har förekommit i 8 lagärenden, varav 2 under riksmötet 2002/03, 2 under riksmötet 2004/05, 1 under riksmötet 2007/08 och 3 under riksmötet 2008/09. Redovisningen i utredningstjänstens promemoria (bilaga 5.1) av intervallet mindre än 85 dagar omfattar dessa 8 propositioner där riksdagen funnit att det förelegat synnerliga skäl och, på begäran av regeringen, beslutat om förkortad motionstid.

I tabell 1 i utredningstjänstens promemoria redovisas bl.a. antal och andel propositioner som har bordlagts mindre än 85 dagar före föreslaget ikraftträdandedatum. Noterbart är att andelen propositioner som bordlagts mindre än 85 dagar har varit högst under det första riksmötet i varje valperiod. Denna andel var

- 22,6 procent riksmötet 1998/99 respektive 17,8 procent för hela valperioden 1998/99–2001/02
- 19,0 procent riksmötet 2002/03 respektive 18,3 procent för hela valperioden 2002/03–2005/06
- 18,7 procent riksmötet 2006/07 respektive 16,2 procent för hela valperioden 2006/07–2009/10.

Såvitt avser innevarande valperiod omfattar undersökningen enbart två riksmöten. Under riksmötet 2010/11 bordlades 25,7 procent av propositionerna mindre än 85 dagar före ikraftträdande, under det andra riksmötet, 2011/12, var den 14,9 procent. För perioden 2010/11–2011/12 (t.o.m. den 31 juli 2012) var andelen 20,7 procent.

Departementsvis uppdelning

Undersökningen visar att de departement som har det lägsta genomsnittliga antalet dagar mellan bordläggning och ikraftträdande under hela den undersökta perioden (utom Statsrådsberedningen med 43 dagar som baserar sig på endast en proposition) är Finansdepartementet (124,5 dagar) och Arbetsmarknadsdepartementet (125,8 dagar).

Det högsta genomsnittliga antalet dagar har Utbildningsdepartementet (204,3) respektive Utbildnings- och kulturdepartementet.

För samtliga departement är det genomsnittliga antalet dagar under den undersökta perioden är 153,5.

Störst andel propositioner i intervallet mindre än 85 dagar har Finansdepartementet (41,1 procent), medan Försvarsdepartementet har lägst andel (0 procent). Den genomsnittliga andelen för samtliga departement är 17,8 procent.

Av utredningstjänstens promemoria (tabell 3.1–3.14, bilaga 5.1) framgår vidare att Finansdepartementet även sett över tid har en avsevärt större andel propositioner i intervallet mindre än 85 dagar per valperiod än övriga departement, nämligen 38,1–44,1 procent. Det enda departement som vid någon tid närmar sig dessa värden är Utrikesdepartementet som under valperioden 2006/07–2009/10 hade en andel om 37,5 procent i det

intervallet, men under övriga valperioder 15,8–25 procent i intervallet mindre än 85 dagar. (Här bortses från att Utbildnings- och kulturdepartementet under valperioden 2006/07–2009/10 hade 100 procent i det intervallet vilket utgjordes av en enda proposition.)

I intervallet mer än 110 dagar har Finansdepartementet lägst andel propositioner (34,4 procent) medan Försvarsdepartementet har högst (79,3 procent). Den genomsnittliga andelen för samtliga departement är 54,9 procent.

Promemoria från Regeringskansliet

Utskottet har genom en skrivelse som sänts till Regeringskansliet begärt viss information m.m.

Som svar överlämnades den 23 oktober 2012 en promemoria som upprättats inom Statsrådsberedningen, *bilaga 5.2*.

När det gäller *säkerställande av att propositionsskrivare och ansvariga personer på högre nivåer har kunskaper om hur propositionerna behandlas i riksdagen och om hur lång tid olika delar av riksdagsbehandlingen kan förväntas ta* för att kunna planera sitt arbete och bedöma konsekvenserna av förseningar som kan inträffa i arbetet, anförs i promemorian att Regeringskansliet arbetar aktivt för att kunskaperna om riksdagsbehandlingen av propositioner sprids hos såväl propositionsskrivare som ansvariga personer på högre nivå. Detta sker genom informations- och utbildningsinsatser i olika sammanhang.

Propositionshandboken (Ds 1997:1), som är avsedd att användas både som en hjälp i det praktiska arbetet och som studiematerial i kurser om propositionsskrivning, finns tillgänglig såväl i tryckt form som i elektronisk form på Regeringskansliets intranät. Riksdagsbehandlingen av propositioner och vikten av noggrann tidsplanering tas upp i Regeringskansliets interna utbildningar.

I departementens löpande planering ingår att ta hänsyn till tidsåtgången för lagstiftningsärenden. Ett särskilt tillfälle när tidsåtgången uppmärksammas är i samband med framtagandet av underlag till den förteckning över planerade propositioner som upprättas två gånger per år.

Någon *kontinuerlig kartläggning inom Regeringskansliet av hur tidsåtgången för behandling av en proposition i riksdagen och för regeringsbeslut, trycklov, kungörande och ikraftträdande av författningar respekteras inom Regeringskansliet* sker inte, enligt vad som uppges i promemorian. Det förekommer departementsinterna utvärderingar av genomförda lagstiftningsärenden. Då behandlas bl.a. frågan om huruvida den i förväg upprättade tidsplanen har hållits.

Som svar på utskottets begäran om *kommentarer till och uppgift om eventuella åtgärder för att motverka att mellan en sjättedel och en femtedel av propositionerna under den undersökta tiden har överlämnats till riksdagen så att de bordlagts mindre än 85 dagar före föreslaget ikraftträdande* anförs i promemorian att målsättningen är att lämna propositioner

till riksdagen i så god tid som möjligt innan riksdagsbehandlingen behöver avslutas. Det är dock svårt att helt undvika sena överlämnanden. Orsakerna till detta varierar, men många gånger ligger de utanför Regeringskansliets och regeringens kontroll. Ett exempel kan vara att ett EU-direktiv måste genomföras inom viss utsatt tid.

Departementen tar normalt underhandskontakt med aktuellt utskottskansli om det kan bli fråga om ett sent avlämnande av en proposition.

Ovan beskrivna informations- och utbildningsinsatser m.m. har, enligt vad som anges i promemorian, till syfte att motverka onödiga sena överlämnanden.

Med anledning av utskottets begäran om *kommentarer till och uppgift om eventuella åtgärder för att motverka att det genomsnittliga antalet dagar mellan bordläggning och föreslaget ikraftträdande sjunkit med 8–11 dagar för varje valperiod, från 165,9 dagar under valperioden 1998/99–2001/02 till 136,5 dagar under innevarande valperiod* uppges följande i promemorian. Eftersom det, som framgått ovan, inte sker någon kontinuerlig kartläggning av hur lång tid som förflyter mellan bordläggning och föreslaget ikraftträdande är det svårt att ange de exakta orsakerna till att antalet dagar för riksdagsbehandlingen har sjunkit. En av flera möjliga orsaker kan dock vara att tempot i lagstiftningsarbetet inom EU är högre nu än vad det var i slutet av 1990-talet.

De ovan beskrivna informations- och utbildningsinsatserna m.m. bör i viss mån motverka denna utveckling, anges det i promemorian. En ambition är att i så stor utsträckning som möjligt påbörja arbetet med genomförandet av EU-direktiv redan i slutfasen av förhandlingsarbetet. På så vis kan utredningstiden i lagstiftningsärendet före riksdagsbehandlingen förkortas betydligt. Därmed ökar förutsättningarna för att riksdagen ska få längre tid till sitt förfogande för propositionsbehandlingen.

När det gäller det förhållandet att *propositioner från Finansdepartementet har ett förhållandevis lågt genomsnittligt antal dagar mellan bordläggning och föreslaget ikraftträdande och en stor andel propositioner som bordläggs mindre än 85 dagar före föreslaget ikraftträdande*, hänvisas i promemorian till ett tidigare svar där det anförs att flera skäl kan leda till att lagförslag måste överlämnas till riksdagen kort tid före ikraftträdandet.

Under hösten beslutar regeringen regelbundet propositioner som innehåller lagförslag med ekonomiska konsekvenser för det följande budgetåret, t.ex. skatteförslag. Dessa propositioner redovisas och beaktas i beräkningarna i budgetpropositionen och lämnas, i enlighet med den praxis som kommit att utvecklas, samtidigt eller i nära anslutning till budgetpropositionen. Denna ordning har medfört att flera av de propositioner från Finansdepartementet som omfattas av granskningen överlämnats till riksdagen förhållandevis kort tid före förslagens ikraftträdande.

En betydande del av de propositioner som på senare tid har överlämnats till riksdagen kort tid före det föreslagna ikraftträdandet innehåller förslag som föranletts av EU-direktiv. I de direktiv som tagits fram i anledning av

finanskrisen har allt kortare tid getts för genomförandet, vilket påverkat tiden för riksdagens beredning av förslagen. Även i samband med andra lagförslag som föranletts av finanskrisen och andra oförutsedda händelser, t.ex. stormen Gudrun och tsunamin i Sydostasien, har propositioner lämnats till riksdagen kort tid före ikraftträdandet.

Avslutningsvis förekommer på skatteområdet regelbundet fall då ny lagstiftning skyndsamt behöver införas för att motverka att gällande skattereglering kringgås.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att det genomsnittliga antalet dagar mellan bordläggning och föreslaget ikraftträdande har sjunkit med 8–11 dagar för varje valperiod från 165,9 dagar under valperioden 1998/99–2001/02 till 136,5 dagar under innevarande valperiod, och att mellan en sjättedel och en femtedel av propositionerna med lagförslag har lämnats så att de bordlagts senare än 85 dagar före föreslaget ikraftträdande.

I en del ärenden ges riksdagen därmed inte fullt ut den tid som den bör ha för behandling av förslagen, om man inte frångår vad konstitutionsutskottet har uttalat om tiden mellan det att en författning kommer ut från trycket och den träder i kraft. Utskottet vill på nytt framhålla att fyra veckor är en snävt tilltagen tid med hänsyn till behovet av tid för att enskilda och myndigheter ska ges möjlighet att inrätta sig efter de kommande förändringarna.

Utskottet vill understryka vikten av den ambition som presenterats i promemorian från Regeringskansliet, att i så stor utsträckning som möjligt påbörja arbetet med att genomföra EU-direktiv redan i slutfasen av förhandlingsarbetet för att på så vis förkorta utredningstiden i lagstiftningsärenden. Därigenom kan sena överlämnanden av propositioner med lagförslag om möjligt undvikas. Även andra möjligheter att i största möjliga mån undvika sena överlämnanden bör uppmärksammas, t.ex. utbildning av berörda tjänstemän om regelverket kring riksdagsbehandlingen av lagförslag m.m.

Granskningen ger inte anledning till något uttalande i övrigt.

6 Delegation och subdelegation inom Arbetsmarknadsdepartementets och Finansdepartementets områden

Ärendet

Under hösten 2011 påbörjade konstitutionsutskottet en granskning av regeringens arbete med normgivningsfrågor (bet. 2011/12:KU10 s. 40 f.). Den inledande granskningen avsåg frågor kring delegation och subdelegation av normgivningsmakten och hur detta arbete bedrivs på en allmän nivå i Regeringskansliet.

I betänkandet konstaterade utskottet att den aktuella granskningen var av översiktligt slag och att tanken med granskningen var att få en övergripande bild av rutiner och kontrollfunktioner när det gäller regeringens arbete med normgivningsfrågor (s. 56). Utskottet framhöll vidare att i vilken mån dessa rutiner och kontrollfunktioner fungerar i praktiken är en fråga som inte har ingått i granskningen. Den övergripande bild som har framkommit om regeringens rutiner och kontrollfunktioner i arbetet med normgivningsfrågor utgör dock enligt utskottet en god grund för fortsatt granskning med sådan inriktning. Slutligen framhöll utskottet att det var utskottets avsikt att i kommande granskning uppmärksamma enskilda förordningar med bemyndiganden och enskilda myndighetsföreskrifter som beslutats med stöd av förordningarna.

Under hösten 2012 fortsätter konstitutionsutskottet sin granskning av regeringens arbete med normgivningsfrågor. Med anledning därav har utskottet genomfört en undersökning av stickprovskaraktär. Undersökningen omfattar författningar som hör under två utvalda departement – Arbetsmarknadsdepartementet och Finansdepartementet – och avser åren 2010 och 2011.

Syftet med granskningen är bl.a. att få en bild av hur rutiner och kontrollfunktioner i regeringens arbete med normgivningsfrågor fungerar i praktiken.

Till grund för granskningen har bl.a. legat granskade författningar och fyra promemorior upprättade inom Statsrådsberedningen, Arbetsmarknadsdepartementet och Finansdepartementet, *bilaga 6.1–2*.

Utredning i ärendet

Gällande ordning

Regeringsformen m.m.

Ett arbete med att reformera bl.a. regeringsformen (RF) har pågått de senaste åren och arbetet har resulterat i ändringar i RF. Ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2011.

Nämnda reformarbete har bl.a. medfört ändringar i 8 kap. RF. Den huvudsakliga fördelningen av normgivningsmakten mellan riksdagen och regeringen kvarstår emellertid i stort oförändrad. Dock har det införts en möjlighet att delegera normgivningsmakt som rör s.k. trängselskatt och parkeringsavgifter till kommuner. Därtill kommer att regleringen i 8 kap. RF har blivit mer överskådlig och mindre detaljerad samt anpassats till viss praxis som vuxit fram på området.

Av 8 kap. 1 § första stycket RF följer att föreskrifter meddelas av riksdagen genom lagar och av regeringen genom förordningar. Det sägs vidare att föreskrifter också, efter bemyndigande av riksdagen eller regeringen, kan meddelas av andra myndigheter än regeringen och av kommuner.

Syftet med bestämmelsen är bl.a. att ge en översiktlig introduktion till regleringen i kapitlet. Dessutom finns i andra stycket ett krav på att ett bemyndigande att meddela föreskrifter alltid ska ges i lag eller förordning. Därigenom tydliggörs att riksdagens bemyndiganden av sådana föreskrifter alltid ska ges i lag. Det innebär också bl.a. att regeringens föreskrifter om avgifter alltid ska meddelas genom förordning (prop. 2009/10:80 s. 270).

Normgivningsmakten delas i första hand in i riksdagens primärområde, det s.k. primära lagområdet, och regeringens primärområde.

Det primära lagområdet omfattar bl.a. grundlagarna och riksdagsordningen, civilrättsliga föreskrifter, offentligrättsliga föreskrifter som är betungande för enskilda samt vissa typer av kommunalrättsliga föreskrifter.

Regeringens primärområde omfattar föreskrifter om verkställighet av lag samt föreskrifter som inte enligt grundlag ska meddelas av riksdagen. Det sistnämnda området brukar kallas regeringens restkompetens.

Det primära lagområdet delas i sin tur in i två delar: det obligatoriska lagområdet där delegation av normgivningsmakten inte är möjlig och det fakultativa lagområdet där möjlighet till delegation finns.

Det primära lagområdet regleras numera i 8 kap. 2 § RF. I första stycket räknas de ämnesområden som kräver lagform upp. Föreskrifter ska meddelas genom lag om de avser

1. enskildas personliga ställning och deras personliga och ekonomiska förhållanden inbördes,

2. förhållandet mellan enskilda och det allmänna under förutsättning att föreskrifterna gäller skyldigheter för enskilda eller i övrigt avser ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden,

3. grunderna för kommunernas organisation och verksamhetsformer och för den kommunala beskattningen samt kommunernas befogenheter i övrigt och deras åligganden,

4. trossamfund och grunderna för Svenska kyrkan som trossamfund,

5. rådgivande folkomröstning i hela riket och förfarandet vid folkomröstning i en grundlagsfråga, eller

6. val till Europaparlamentet.

För att klargöra att 8 kap. RF inte innehåller en uttömmande beskrivning av lagområdet finns i 8 kap. 2 § andra stycket en upplysning om att bestämmelser med krav på lagform även finns i andra kapitel i RF och i andra grundlagar.

I 8 kap. 7 § RF regleras regeringens primärområde för normgivning. Av första stycket följer att föreskriftsrätten omfattar dels föreskrifter om verkställighet av lag, dels föreskrifter som inte enligt grundlag ska meddelas av riksdagen. Med verkställighetsföreskrifter avses tillämpningsföreskrifter av rent administrativ karaktär och föreskrifter som i och för sig kompletterar en lag i materiellt hänseende, men inte tillför något väsentligt nytt.

I 8 kap. 3 § RF regleras riksdagens möjlighet att delegera normgivningsmakt till regeringen på det offentligrättsliga området. Enligt första stycket kan riksdagen bemyndiga regeringen att meddela föreskrifter enligt 2 § första stycket 2 och 3. Föreskrifterna får dock inte avse

1. annan rättsverkan av brott än böter,
2. skatt, utom tull på införsel av varor, eller
3. konkurs eller utsökning.

Av andra stycket följer att riksdagen i lag som innehåller ett bemyndigande enligt första stycket kan föreskriva annan rättsverkan av brott än böter för överträdelse av en föreskrift som meddelas av regeringen med stöd av bemyndigandet.

Paragrafen motsvarar tidigare 8 kap. 7 § RF. Till skillnad från tidigare reglering räknas i 8 kap. 3 § första stycket de ämnen upp som inte kan delegeras. Det innebär att delegation av rätten att meddela offentligrättsliga föreskrifter är tillåten om inte RF uttryckligen förbjuder det. Ändringen kan medföra en något ökad delegationsrätt för riksdagen (se närmare prop. 2009/10:80 s. 222 f. och s. 271).

I 8 kap. 5 § RF regleras möjligheten för riksdagen att delegera normgivningsmakt till regeringen rörande lagars tillämpning. Paragrafen motsvarar tidigare 8 kap. 10 § RF. Till skillnad från tidigare lydelse har dock delegationsmöjligheterna utvidgats till att även gälla det s.k. obligatoriska lagområdet, ikraftträdande av hela lagar samt lagars tillämpning i förhållande till ett annat land eller en mellanfolklig organisation.

Enligt 8 kap. 9 § RF kan riksdagen bemyndiga en kommun att meddela föreskrifter enligt 2 § första stycket 2 om föreskrifterna avser

1. avgifter, eller
2. skatt som syftar till att reglera trafikförhållanden i kommunen.

I paragrafen behandlas möjligheten för riksdagen att delegera normgivningsmakt i fråga om avgifter och vissa skatter direkt till kommuner. Andra punkten har inte någon tidigare motsvarighet. Den innebär en utökad möjlighet till direktdelegation från riksdagen till kommunerna. De skatter som främst är avsedda att omfattas av denna delegationsmöjlighet är s.k. trängselskatter och kommunala parkeringsavgifter.

Regleringen i 8 kap. RF ger ett stort utrymme för regeringen att bemyndiga andra att meddela föreskrifter. Regeringen kan delegera normgivningsmakten dels inom sitt primärområde (8 kap. 11 § RF), dels genom subdelegation (8 kap. 10 § RF).

Enligt 8 kap. 11 § RF får regeringen bemyndiga en myndighet under regeringen eller någon av riksdagens myndigheter att meddela föreskrifter enligt 7 §. Ett bemyndigande till riksdagens myndigheter får dock inte avse förhållanden inom riksdagen eller dess myndigheter.

Av 8 kap. 10 § RF följer att om riksdagen enligt kapitlet bemyndigar regeringen att meddela föreskrifter i ett visst ämne, kan riksdagen också medge att regeringen bemyndigar en förvaltningsmyndighet eller en kommun att meddela föreskrifter i ämnet. Riksdagens uttryckliga medgivande krävs för att regeringen ska kunna delegera vidare till en annan myndighet en normgivningsbefogenhet som grundar sig på delegation från riksdagen. Riksdagen kan då föreskriva att vidaredelegation endast kan ske till viss angiven myndighet och att den ska begränsas till vissa särskilda frågor.

Paragrafen motsvarar tidigare 8 kap. 11 §. I nuvarande lydelse har dock ordet ”därvid” tagits bort. Härigenom tydliggörs att en tidigare föreskrift i lag, som medger att föreskriftsrätt subdelegeras till andra myndigheter, också – utan att bestämmelsen behöver ändras – kan utnyttjas för subdelegation om bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter i ett senare lagstiftningsärende vidgas.

I 8 kap. 12 § RF regleras möjligheten för regeringen att begära underställning av de föreskrifter som myndigheter under regeringen meddelar efter delegation. Enligt RF kan också riksdagen bestämma att föreskrifter som meddelats av regeringen efter riksdagens bemyndigande ska underställas riksdagen för prövning (8 kap. 6 §). Någon motsvarande reglering för regeringen har tidigare inte funnits. Det torde dock ligga i delegationsmöjligheten som sådan att den som ger ett bemyndigande också kan besluta om underställning av föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandet (prop. 2009/10:80 s. 224). Därtill kommer att när det gäller föreskrifter som meddelas av myndigheter under regeringen kan det göras gällande att en rätt att besluta om underställning är en naturlig följd av det förhållande som gäller mellan regeringen och dess myndigheter. Det har dock ansetts att det bör finnas en möjlighet för regeringen att på ett formaliserat sätt kontrollera underlydande myndigheters föreskrifter. Genom nämnda 8 kap. 12 § RF har därför regeringen getts en uttrycklig rätt att begära underställning av föreskrifter som meddelas av underlydande myndigheter (prop. 2009/10:80 s. 224).

En grupp av författningar som särskilt bör nämnas är de s.k. registerförfattningarna. Med detta uttryck avses sektors- eller myndighetsspecifika regleringar om databehandling av personuppgifter. Sådana register har ofta reglerats i lag trots att detta tidigare enligt RF rent normgivningstekniskt inte har varit nödvändigt (Eka m.fl., Regeringsformen – med kommentarer, 2012, s. 311). Konstitutionsutskottet har genom åren framhållit att myndig-

hetsregister med ett stort antal registrerade och ett särskilt känsligt innehåll ska regleras särskilt i lag (bet. 1990/91:KU11 s. 11 och bet. 1997/98:KU18 s. 43). Regeringen har också vid åtskilliga tillfällen instämt i denna bedömning och även framhållit att behovet av lagstiftning är särskilt stort om uppgifterna sprids externt i inte obetydlig omfattning (prop. 1990/91:60 s. 58 och prop. 1999/2000:39 s. 78). Numera framgår det emellertid uttryckligen av 2 kap. 6 § andra stycket RF att var och en gentemot det allmänna är skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Begränsningar av denna fri- och rättighet får dock enligt 2 kap. 20 § första stycket 2 RF under vissa förutsättningar göras i lag.[1] I motiven har framhållits att ett antal registerförfattningar som för närvarande har förordningsform kommer att behöva ges lagform (prop. 2009/10:80 s. 242 f.).

Enligt författningssamlingsförordningen (1976:725) ska en myndighet under regeringen när den beslutar en författning bl.a. i ingressen till författningen lämna uppgift om det bemyndigande på vilket myndighetens beslutanderätt grundar sig (18 b § första stycket). Av förordningen följer vidare att hos varje myndighet under regeringen ska det finnas en förteckning över samtliga gällande författningar och allmänna råd som har beslutats av myndigheten eller någon föregångare till denna (18 c § första stycket). Enligt paragrafen ska förteckningen vid lämpliga tidpunkter tryckas eller mångfaldigas på annat sätt och tillhandahållas allmänheten (tredje stycket). Dessutom ska ett exemplar av förteckningen varje år lämnas till regeringen i samband med att myndigheten lämnar sitt budgetunderlag.

Regeringens arbete med regelförbättring

Regeringen lade 1984 fram en proposition om förenkling av myndigheternas föreskrifter, anvisningar och råd (prop. 1983/84:119, bet. 1983/84:KU25, rskr. 1983/84:245). Bakgrunden till propositionen var enligt regeringen en ökad kritik mot den omfattande regelgivningen i samhället. Bland annat hade utvecklingen mot ramlagstiftning medfört att detaljregleringen hamnade utanför lagstiftarens direkta kontroll, och kritik riktades särskilt mot de regler som beslutades av myndigheter under regeringen. Dessutom medförde mängden regler att regelbeståndet blev svåröverskådligt. Därtill uppgavs att det fanns oklarheter i den terminologi som användes, något som resulterade i svårigheter att veta om en föreskrift var bindande eller att betrakta som ett råd.

De åtgärdsförslag som presenterades var bl.a. återhållsamhet med nya bemyndiganden, en översyn av befintliga bemyndiganden, en klarare gräns mellan bindande och inte bindande regler, klarare regelrubriker samt att en handbok för myndigheternas regelskrivning skulle utarbetas av Statsrådbe-

[1] I övergångsbestämmelserna anges att äldre föreskrifter som innebär betydande intrång i den personliga integriteten behåller sin giltighet, dock längst t.o.m. den 31 december 2015.

redningen. Effekterna av regelförenklingsarbetet skulle bli färre regler, större rättssäkerhet, effektivare administration och ett mer medborgarvänligt samhälle. Under beredningen av ärendet uttalade riksdagen att regeringen i någon form skulle redovisa resultatet av arbetet med regelförenklingen. Så har också skett en gång om året med början 1985.

Årligen lämnar regeringen redogörelser till riksdagen för vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av riksdagens olika beslut (skr. 75). Redogörelserna är knutna till riksdagsskrivelserna där riksdagen meddelar regeringen sina beslut. En redogörelse upptar samtliga riksdagsskrivelser som har ställts till regeringen det senaste kalenderåret och därtill samtliga äldre riksdagsskrivelser som inte tidigare har rapporterats som slutbehandlade. I skrivelsen redovisas också information om regelbeståndet samt arbetet med regelförenkling, språkvård och det offentliga rättsinformationssystemet (se t.ex. skr. 2011/12:75 och bet. 2011/12:KU21).

Regeringskansliets interna riktlinjer

Propositionshandboken

Statsrådsberedningen har utarbetat Propositionshandboken (Ds 1997:1) som innehåller anvisningar för propositionsarbetet i Regeringskansliet. I handboken slås fast att de förslag som läggs fram i en proposition ofta kräver föreskrifter av regeringen och att utkast till sådana föreskrifter bör utarbetas parallellt med avsnitten med skälen för regeringens förslag. Annars kan det bli svårt att efteråt åstadkomma en författning som stämmer överens med vad riksdagen har beslutat (s. 58). I Propositionshandboken finns också en presentation av regeringsformens regler om normgivningsmakten (bilaga 1).

Gröna boken

Även i Gröna boken – Riktlinjer för författningsskrivning (Ds 1998:66) finns en presentation av regeringsformens bestämmelser om normgivning (s. 11 f.). I Gröna boken finns också exempel på utformning av normgivningsbemyndiganden och verkställighetsföreskrifter (s. 69 f.).

Myndigheternas föreskrifter

Statsrådsberedningen har även tagit fram Myndigheternas föreskrifter – Handbok i författningsskrivning (Ds 1998:43). Handboken är skriven för statliga förvaltningsmyndigheter, och en första upplaga av boken kom ut 1986 i anslutning till regeringens arbete med regelförbättring. Även i handboken presenteras de grundläggande bestämmelserna i 8 kap. regeringsformen (s. 41 f.).

I handboken konstateras att för att en myndighet ska få besluta föreskrifter krävs ett bemyndigande och att ett sådant bemyndigande kan avse behörighet för en myndighet att meddela föreskrifter inom antingen det primära lagområdet eller regeringens primärområde (s. 44). Det är regeringen

som slutligt bestämmer om myndigheten ska få någon normgivningskompetens. För att en myndighet ska få meddela föreskrifter som hör till det primära lagområdet krävs dock att regeringen har fått ett medgivande av riksdagen att subdelegera normgivningskompetensen till en myndighet. Riksdagens medgivande ges i regel i lagen i ämnet och riktar sig alltid till regeringen (s. 44).

Av handboken följer vidare att regeringens bemyndigande vanligtvis ges i förordningen på det särskilda ämnesområde som bemyndigandet gäller (s. 45). Bemyndiganden kan dock ibland finnas i myndigheternas instruktioner.

I handboken ges exempel på riksdagsbemyndiganden och regeringsbemyndiganden. Det konstateras att för att ett bemyndigande ska anses föreligga krävs i princip att det tydligt framgår att det är frågan om ett uppdrag att meddela föreskrifter. Det sägs vidare att rent redaktionellt utformas regeringens bemyndiganden i regel på samma sätt, oberoende av om bemyndigandet avser föreskrifter inom det primära lagområdet eller regeringens primärområde (s. 45).

Trots att ingen myndighet får besluta föreskrifter utan att ha ett särskilt normgivningsbemyndigande från regeringen på det aktuella området, finns det exempel på att myndigheter har beslutat föreskrifter utan att ha behörighet till det. En första fråga som alltid måste ställas i författningsarbetet är därför om myndigheten är behörig att besluta om de aktuella föreskrifterna (s. 21).

Det förhållandet att en myndighet är behörig att besluta föreskrifter innebär emellertid inte att den måste besluta om föreskrifter (s. 21). I handboken konstateras att det inte bara är onödigt att t.ex. föreskriva sådant som redan är reglerat i lag eller förordning, utan att det också strider mot den formella lagkraftens princip, dvs. mot förbudet för en myndighet att meddela föreskrifter på ett område som redan är reglerat i en överordnad författning. Om en myndighet anser att de föreskrifter som gäller på grund av lag eller förordning inte är bra, kan myndigheten i stället framföra sin uppfattning till departementet (s. 21). Av handboken följer vidare att det ofta är olämpligt att en myndighet i detalj reglerar hur något ska göras. Det räcker i regel att myndigheten genom en allmänt hållen regel anger vad som ska göras (s. 21).

I handboken framhålls att statsmakterna strävar efter att begränsa regelgivningen (s. 45). Det sägs vidare att även om ett bemyndigande i och för sig ger utrymme för föreskrifter av olika slag, måste utgångspunkten vara att ett bemyndigande ska användas med urskillning och återhållsamhet. Det framhålls att detta särskilt gäller när en myndighet i sin instruktion har fått ett generellt bemyndigande att besluta om föreskrifter på ett visst område. Författningsgivningen ska begränsas till sådana föreskrifter som verkligen behövs (s. 46). I handboken konstateras vidare att även om föreskrifter behövs, kan det ibland vara lämpligt – för att begränsa antalet

nivåer i regelgivningen (lag, förordning, myndighetsförfattning) – att regeringen i samarbete med myndigheten bygger ut en förordning med de ytterligare föreskrifter som behövs (s. 46).

När det gäller frågan var en myndighet kan finna ledning för författningsarbetet konstateras det i handboken att en myndighet som har fått bemyndigande att meddela föreskrifter inom det primära lagområdet ibland genom propositionen och riksdagens utskottsbetänkande i ämnet kan få upplysningar om vilka föreskrifter som den förväntas utfärda (s. 46). Det sägs vidare att några motsvarande förarbeten i allmänhet inte finns när det gäller bemyndiganden inom regeringens primärområde. Regeringen kan i och för sig lämna särskilda s.k. förordningsmotiv till sina författningar, men hittills har antalet förordningsmotiv varit begränsat.[2] I handboken betonas att det inte finns något hinder mot att en myndighet tar kontakt med departementet för att diskutera ett bemyndigande. Det framhålls att sådana kontakter och även kontakter som gäller författningsarbetet i övrigt bör kunna bidra till att undanröja oklarheter (s. 46).

I handboken finns en kort redogörelse för de föreskrifter inom riksdagens och regeringens primärområden som myndigheter kan få bemyndiganden att besluta om och ramarna i övrigt för myndigheternas normgivning (s. 47 f.).

Grundlagsutredningen inför EG

I utredningens betänkande (SOU 1993:14 s. 170 f.) konstaterades, i frågan om anpassning av det svenska regelverket till gemenskapsrätten, att förvaltningsmyndigheter inte har någon egen befogenhet att meddela föreskrifter och att utfärdade myndighetsföreskrifter utan undantag har sin grund i ett bemyndigande från regeringen. Dessa bemyndiganden har i sin tur grund antingen i regeringens s.k. restkompetens eller dess rätt att utfärda verkställighetsföreskrifter, eller i en delegation från riksdagen till regeringen med riksdagens uttryckliga medgivande av subdelegation till en regeringen underordnad myndighet.

Utredningen anförde vidare att det således egentligen inte ska finnas något utrymme för myndighetsföreskrifter som strider mot regeringens och riksdagens intentioner, men att användningen av ramlagstiftning och vida bemyndiganden kan medföra en svåröverskådlig och svårkontrollerad normgivning från myndigheternas sida. Enligt utredningen är detta emellertid snarare ett administrativt än ett konstitutionellt-rättsligt problem, och det avgörande är att regeringen ytterst ansvarar för den regelgivning som sker hos myndigheterna. Systemet med fristående förvaltningsmyndigheter innebär därmed, enligt utredningen, inte något konstitutionellt problem när det gäller regeringens ansvar gentemot gemenskaperna för en lojal anpassning av interna regler till gemenskapsrätt, men erfarenheten bör få visa om det

[2] Förordningsmotiven publiceras i en särskild serie som kallas Regeringens förordningsmotiv, och när det finns sådana motiv utfärdade till en förordning markeras detta i SFS med en not i den aktuella författningen.

på sikt fordras någon ändring av delegationsreglerna i 8 kap. regeringsformen för att regeringen verkligen ska kunna styra myndigheternas regelgivning.

Informationshanteringsutredningen

En särskild utredare har fått i uppdrag att se över registerlagstiftningen och vissa därmed sammanhängande frågor (dir. 2011:86). Syftet med översynen är att skapa rättsliga förutsättningar för en mer effektiv e-förvaltning, där såväl den enskildes rätt till personlig integritet som allmänhetens berättigade anspråk på insyn i den offentliga verksamheten tillgodoses (s. 1). Med hänsyn till det stora antalet registerförfattningar bör översynen av författningarna ske etappvis (s. 20). Utredaren ska göra en översiktlig inventering av gällande registerförfattningar och inom tre olika verksamhetsområden närmare analysera hur dessa är uppbyggda och tillämpas. Vilka tre verksamhetsområden som särskilt ska analyseras kommer att anges av regeringen i tilläggsdirektiv, efter lämnade synpunkter från utredaren. Utredaren ska därefter utarbeta en generell modell för hur registerförfattningar bör struktureras, vilka begrepp som bör användas samt hur dessa begrepp bör definieras. Slutligen ska utredaren, med nämnda modell som mall, lämna konkreta förslag till registerförfattningar inom de tre verksamhetsområdena (s.k. modellregleringar). Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 december 2014.

Tidigare granskning m.m.

Inledning

Utskottet har tidigare granskat olika aspekter av normgivningen. Bland annat har regeringens utövning av normgivningsmakten varit föremål för särskilda undersökningar.

Våren 1980

I samband med utskottets granskning av statsrådens tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning behandlade utskottet regeringens utövning av normgivningsmakten (bet. 1979/80:KU50). Konstitutionsutskottet framhöll att utskottet i sin granskning tidigare år inte närmare tagit upp frågan om regeringens utövning av sin normgivningsmakt enligt 1974 års regeringsform (RF) och enligt riksdagens med stöd av RF fattade beslut om delegering av normgivningsbefogenheter. Vid granskningen gjordes en undersökning av stickprovskaraktär. Granskningen omfattade två slumpvis utvalda departement (Kommunikationsdepartementet och Bostadsdepartementet) och avsåg åren 1978 och 1979. Utskottet uttalade följande (s. 12 f.):

> Under förarbetena till RF framkom från olika håll farhågor för att normgivningssystemet i RF inte skulle komma att fungera tillfredsställande i praktisk tillämpning.

Den verkställande undersökningen har varit i hög grad begränsad till sin omfattning. Så långt den sträcker sig har normgivningssystemet enligt 1974 års RF visat sig fungera tillfredsställande. Såvitt undersökningen utvisar synes systemet sålunda i stort sett svara mot de förväntningar och önskemål som uppställdes i förarbetena till RF.

Vid granskningen har uppmärksammats (se bilaga 7 s. 104) att regeringen i ett fall har i förordning meddelat en föreskrift som innebär intrång i det skydd som enligt 2 kap. 6 § RF lämnas mot husrannsakan och liknande intrång. Begränsning av detta skydd får emellertid enligt 2 kap. 12 § RF endast göras genom lag.

Ett väsentligt led i kompetensregleringen för normgivningsområdet är – som närmare framgår av bilaga 7 – riksdagens beslut att delegera normgivningsbefogenheter. Et relativt stort antal delegeringsbeslut har redan vid olika tillfällen fattats av riksdagen. Någon samlad redovisning av de beslut som riksdagen fattat i denna del finns f.n. inte.

För att underlätta möjligheterna till kontroll och överblick på detta område för både riksdag och regering är det enligt utskottets mening önskvärt att samtliga bemyndiganden i normgivningshänseende som riksdagen hittills lämnat och i fortsättningen kommer att lämna samlas, systematiseras och hålles tillgängliga på lämpligt sätt. Med hänsyn till Statsrådsberedningens övergripande uppgifter inom Regeringskansliet – bl.a. med granskning- och anvisningsverksamhet – är detta organ uppenbarligen väl ägnat att svara för en sådan uppgift.

Det är utskottets avsikt att även fortsättningsvis i samband med sin granskning ägna uppmärksamhet åt frågor i anslutning till regeringens normgivning.

Våren 1981

Även under våren 1981 granskade utskottet regeringens utövning av normgivningsmakten (bet. 1980/81:KU25). Granskningen omfattade Ekonomidepartementets och Budgetdepartementets förordningar under åren 1979 och 1980. Utskottet uttalade bl.a. följande (s. 14 f.):

Myndigheternas normgivning har en mycket stor praktisk betydelse för den enskilde. Denna normgivning är omfattande. Av det totala normbeståndet i samhället härrör sannolikt flertalet från olika myndigheter. Myndigheternas normgivning skall komplettera och fylla ut riksdagens lagstiftning och regeringens förordningar, som den är underordnad. Den har inte granskats i detta sammanhang. Uppsikten över denna myndighetsverksamhet får anses i första hand ankomma på regeringen. Det är ju regeringen som genom förordningar ger myndigheterna de erforderliga befogenheterna på området. Om det finns anledning till det kan regeringen begränsa eller helt återta tidigare bemyndiganden. Regeringen är också den instans som har att pröva ev. besvär över myndighets normbeslut. Även utan besvär kan regeringen alltid genom förordning upphäva eller ändra normer som beslutats av myndighet. Bl.a. av dessa skäl är det väsentligt att regeringen fortlöpande följer myndigheternas normgivning och tar de initiativ som framstår som påkallade. I sammanhanget kan erinras om att regeringen genom förordning kan meddela generella regler för myndigheternas normgivning.

De granskade förordningarna innehåller åtskilliga föreskrifter om delegering till myndigheter av normgivningsbefogenheter. I flertalet fall har delegeringsbeslutet – vare sig det har varit fråga om s.k. subdelegering enligt 8 kap. 11 § RF eller delegering enligt 8 kap. 13 § tredje stycket RF – endast avsett begränsade delar av regeringens egen normgivningskompetens. Det kan emellertid ifrågasättas om inte

> sådana generella bemyndiganden som bemyndigandet i 60 a § taxeringskungörelsen för RSV att meddela verkställighetsföreskrifter såvitt gäller kommunalskattelagen, lagen om statlig inkomstskatt och lagen om statlig förmögenhetsskatt (se bilaga 6 s. 131) borde ha på något sätt begränsats.

Våren 1994

I samband med utskottets granskning av statsrådens tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning behandlade utskottet bl.a. frågan om registrering av riksdagens normgivningsbemyndiganden (bet. 1993/94:KU30). Av betänkandet framgår att det, efter initiativ av konstitutionsutskottet, sedan 1986 finns en förteckning över riksdagens normgivningsbemyndiganden (s. 31). Dessutom förs inom Regeringskansliet en förteckning över normgivningsbemyndiganden som regeringen har lämnat (s. 33).

Hösten 2004

Hösten 2004 behandlade utskottet i ett betänkande (bet. 2004/05:KU2) Riksdagens revisorers förslag Ordning på rätten (förslag 2002/03:RR20) och regeringens skrivelse Den fortsatta utvecklingen av rättsinformationssystemet (skr. 2003/04:168) samt två motioner från den allmänna motionstiden 2003. När det gäller grunden för regeringens normgivning uttalade utskottet bl.a. följande (s. 15):

> Utskottet vill understryka värdet av att grunden för normgivningen redovisas. Av regeringens skrivelse framgår att regeringen avser att förändra lagstiftningstekniken så att det normalt framgår av förordningar eller av fotnoter till förordningar vilket eller vilka bemyndiganden som har utnyttjats. Även om ett absolut krav på detta inte kan ställas upp är regeringens målsättning att även i svårutredda fall ange vilket bemyndigande eller vilken grund i övrigt som har utnyttjats. Regeringen avser således att grunden för regeringens normgivning skall anges så långt det låter sig göra. Enligt utskottets mening får Riksdagens revisorers förslag om ett system för att ange vilken eller vilka lagar regeringen grundar sina förordningar på därigenom i allt väsentligt anses tillgodosett, liksom motionsyrkandet om tydliggörande av ansvarsförhållanden inom bemyndigandekedjorna.

Hösten 2005

I samband med utskottets granskning av statsrådens tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning behandlade utskottet regeringens arbete för enklare och klarare regler. Utskottet uttalade bl.a. följande (bet. 2005/06: KU10 s. 47 f.):

> Det arbete för att få fram enklare och klarare regler inom den offentliga sektorn och att få en bättre överblick över det statliga regelbeståndet som inleddes år 1984 har enligt utskottets mening lett till betydelsefulla förbättringar i viktiga avseenden. Skillnaden mellan olika reglers konstitutionella ställning är numera klar, låt vara att det ännu finns utrymme för en bättre redovisning av vilket bemyndigande eller annan grund för att besluta om förordningar som har utnyttjats (jfr bet. 2004/05:KU2). Omsorgen om språket i lagar och andra författ-

ningar har otvivelaktigt avsatt viktiga resultat. Och strävandena på dessa områden hålls levande. Likväl finns det ett betydande behov av fortsatt arbete i sådant syfte som angavs år 1984.

– – –

Ansvaret för att de statliga regler som de enskilda har att följa uppfyller kravet på enkelhet, klarhet och överblickbarhet vilar i hög grad på regeringen. Regeringen föreslår riksdagen att anta nya lagregler, fattar själv beslut om förordningar och leder den statliga förvaltningen, som också kan ges rätt att meddela föreskrifter. Regeringen företräder Sverige i samarbetet inom den europeiska unionen. Regeringens arbete med normgivningsfrågor är i praktiken nära nog avgörande för att reglerna skall kunna främja rättssäkerhet, effektivitet och legitimitet i folkstyret.

Det yttersta konstitutionella ansvaret för att sådana mål uppnås vilar likväl hos riksdagen. Riksdagen är oförhindrad att fatta beslut om föreskrifter också i sådana ämnen som regeringen är behörig att reglera. Det är därför av vikt att riksdagen allsidigt följer regeringens arbete med normgivningsfrågor. De redovisningar som numera lämnas till riksdagen varje år är i detta sammanhang av väsentligt värde.

Hösten 2009

Hösten 2009 granskade utskottet bl.a. beredningskravet vid genomförande av EU-direktiv (bet. 2009/10:KU10). I betänkandet framhöll utskottet att ett fungerande samspel mellan Regeringskansliet och förvaltningsmyndigheter är av avgörande betydelse, både i de fall direktiv genomförs i form av förordning och i de fall de genomförs i form av myndighetsföreskrift (s. 105). Ytterst är det regeringen som ansvarar för den regelgivning som sker hos förvaltningsmyndigheterna. Enligt utskottet borde det pågående arbetet inom Regeringskansliet för att skapa ett gemensamt register för samtliga departement över EU-direktiv som ska genomföras i svensk rätt samt det sedan tidigare aviserade arbetet inom Regeringskansliet med att ta fram ett cirkulär för genomförandet av direktiv kunna skapa än bättre förutsättningar. Vidare uttalade utskottet bl.a. följande (s. 105 f.):

Vidare kan konstateras att EU-rätten bygger på en allmän lojalitetsprincip som stadgar att medlemsstaterna ska bl.a. vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter fullgörs som följer av fördragen eller av unionens institutionella akter samt hjälpa unionen att fullgöra sina uppgifter, och de ska avstå från varje åtgärd som kan äventyra fullgörandet av unionens mål. Därutöver har även principen om företräde vuxit fram genom EG-domstolens rättspraxis. Principen, som gäller även i förhållande till medlemsstaternas konstitutionella bestämmelser, innebär att samtliga myndigheter och domstolar i medlemsstaterna är skyldiga att tillämpa gemenskapsrätten i dess helhet. Svenska förvaltningsmyndigheter har dock inte någon självständig befogenhet att besluta om egna föreskrifter, utan deras befogenhet har sin grund i bemyndiganden från regeringen. Mot bakgrund av utvecklingen av EU-rätten och med beaktande av förvaltningsmyndigheters roll i såväl beredning som genomförande av enskilda EU-direktiv kan det konstateras att det kan finnas risk för en svåröverskådlig normgivning från myndigheternas sida. Genom Regeringskansliets anmälan till kommissionen att åtgärder, inklusive åtgärder på myndighetsnivå, har vidtagits för att genomföra direktiv kan regeringen få en

samlad kontroll över hur Sveriges åtagande att genomföra direktiv uppfylls, oavsett på vilken nivå genomförandet sker. Denna kontroll förbättras ytterligare om det gemensamma registret inom Regeringskansliet som för närvarande är under utarbetande införs.

I sammanhanget vill utskottet framhålla vikten av att regeringen som ett led i beredningen av genomförandet av EU-direktiv noga överväger på vilken nivå svenska föreskrifter för genomförande bör beslutas. I vissa fall är det möjligt att föreskrifterna har ett så tekniskt innehåll att de lämpligen bör beslutas av regeringen själv eller förvaltningsmyndighet inom ramen för ett bemyndigande. I andra fall kan det i stället vara så att regeringen i enlighet med den fördelning av normgivningskompetens som följer av regeringsformen ska förelägga riksdagen förslag till föreskrifter. Därutöver kan det i vissa fall vara lämpligt att regeringen, trots att de för genomförandet nödvändiga föreskrifterna formellt sett är av sådan karaktär att de kan meddelas av regeringen, underställer riksdagen förslag till genomförandeföreskrifter (jfr exempelvis regeringens proposition 2008/09:142 om genomförandet av elförsörjningsdirektivet). Därmed kan riksdagen ges insyn i de föreslagna materiella reglerna och Lagrådet skulle i flera fall ges möjlighet att kontrollera om direktivet materiellt sett genomförts korrekt. Även om sådana bedömningar avgörs av regeringen själv under sedvanligt konstitutionellt ansvar anser utskottet att det nämnda förtjänar att uppmärksammas inför regeringens fortsatta överväganden i frågan om genomförandet av EU-direktiv.

Hösten 2011

I samband med utskottets granskning av statsrådens tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning påbörjade konstitutionsutskottet under hösten 2011 en granskning av regeringens arbete med normgivningsfrågor (bet. 2011/12:KU10). Syftet med granskningen var att på en allmän nivå klargöra och bedöma rutiner och kontrollfunktioner när det gäller detta arbete. Granskningen avsåg frågor kring delegation och subdelegation av normgivningsmakten. Till grund för granskningen låg bl.a. en promemoria upprättad inom Statsrådsberedningen.

I sitt ställningstagande (s. 55) framhöll utskottet inledningsvis att regeringens arbete med normgivningsfrågor är av väsentlig betydelse. När det gäller förvaltningsmyndigheternas normgivning konstaterade utskottet att ytterst är det regeringen som ansvarar för denna regelgivning och att det därför är viktigt att regeringen fortlöpande följer myndigheternas normgivning och tar de initiativ som framstår som motiverade.

Vidare nämnde utskottet att enligt bl.a. promemorian från Regeringskansliet blir regeringen kontinuerligt informerad om myndigheternas normgivning. Bland annat ska myndigheter under regeringen varje år ge in en förteckning över sina gällande föreskrifter och allmänna råd. Dessutom ska varje myndighet i ingressen till myndighetsföreskriften lämna uppgift om det bemyndigande på vilket myndighetens beslutanderätt grundar sig. Det sagda torde enligt utskottet underlätta regeringens möjligheter till kontroll och överblick på området.

Enligt utskottet gav granskningen också vid handen att det mer eller mindre fortlöpande inom Regeringskansliet pågår ett arbete med att kontrollera myndigheternas normgivning. Detta välkomnades av utskottet, samtidigt som det framhölls att det är viktigt att regeringen även tar egna initiativ och kontinuerligt granskar myndigheternas föreskrifter. I denna del betonades att det numera uttryckligen anges i regeringsformen att regeringen har möjlighet att begära underställning av de föreskrifter som myndighet under regeringen har meddelat efter delegation. Även om detta inte torde innebära någon ändring i sak ger den införda paragrafen enligt utskottet regeringen uttryckligt stöd för att på ett formaliserat sätt kontrollera myndigheters föreskrifter.

När det gäller frågan om genomförande av EU-direktiv konstaterade utskottet att det av promemorian från Regeringskansliet framgår att det, när det gäller beredning av genomförandet av antagna EU-direktiv, förekommer dialog av olika slag både inom Regeringskansliet och med berörda myndigheter. Därtill kommer att det inom Regeringskansliet har utarbetats riktlinjer för bl.a. det nationella genomförandet av unionsrättsakter (cirkulär 14). Dessutom har det för utskottet redovisats vilka bestämmelser och rutiner som finns för efterkontroll. Utskottet välkomnade de redovisade åtgärderna. I denna del erinrade också utskottet på nytt att det är viktigt att regeringen som ett led i beredningen av genomförandet av EU-direktiv noga överväger på vilken nivå svenska föreskrifter för genomförande bör beslutas (jfr bet. 2009/10:KU10 s. 106).

Utskottet konstaterade vidare att regeringen tidigare har anfört att den avser att förändra lagstiftningstekniken så att det normalt framgår av förordningar eller av fotnoter till förordningar vilket eller vilka bemyndiganden som har utnyttjats (bet. 2004/05:KU2 s. 15). Enligt promemorian från Regeringskansliet övervägs denna fråga alltjämt. I denna del framhöll utskottet att det har gått sju år sedan nämnda uttalande om förändrad lagstiftningsteknik och att normgivningsfrågor är av stor betydelse. Utskottet underströk åter värdet av att det på ett eller annat sätt framgår av en förordning vilket eller vilka bemyndiganden som utnyttjats.

Sammantaget konstaterade utskottet att aktuell granskning var av översiktligt slag och att tanken med granskningen var att få en övergripande bild av rutiner och kontrollfunktioner när det gäller regeringens arbete med normgivningsfrågor. Utskottet framhöll vidare att i vilken mån dessa rutiner och kontrollfunktioner fungerar i praktiken är en fråga som inte har ingått i granskningen. Den övergripande bild som framkommit om regeringens rutiner och kontrollfunktioner i arbetet med normgivningsfrågor utgör dock enligt utskottet en god grund för fortsatt granskning med sådan inriktning. Utskottet framhöll också att det är utskottets avsikt att i kommande granskning uppmärksamma enskilda förordningar med bemyndiganden och enskilda myndighetsföreskrifter som beslutats med stöd av förordningarna.

Iakttagelser vid den nu aktuella granskningen

Höstens granskning omfattar de författningar som tagits in i Svensk författningssamling (SFS) under 2010 och 2011 och som vid aktuellt tillfälle hörde och alltjämt hör under Arbetsmarknadsdepartementets eller Finansdepartementets ansvarsområden. I de fall då författningarna inneburit ändringar i tidigare beslutade författningar har endast ändringarna granskats, alltså inte författningarna i sin helhet. Granskningens tyngdpunkt har legat på de av regeringen beslutade författningarna, förordningarna. Särskild uppmärksamhet har ägnats åt bemyndiganden och hur dessa tagits om hand på myndighetsnivå. När det gäller myndigheternas föreskrifter har fokus legat på hur föreskriftens huvudsakliga innehåll förhåller sig till förordningens bemyndigande och uppgift i föreskriftens ingress om det bemyndigande på vilket myndighetens beslutanderätt grundar sig. Och avseende de publicerade lagarna har utskottet utgått från meddelade bemyndiganden och granskat om dessa tagits om hand av regeringen och, om så är fallet, på vilket sätt samt hur bemyndigandena i förordningarna överensstämmer med bemyndigandena i lagarna.

Vid genomgången av nämnda författningar har följande generella iakttagelser gjorts. Bemyndigandena i genomgångna lagar har tagits om hand av regeringen i förordningar, och förordningarna synes hålla sig inom ramen för bemyndigandena. I de fall regeringen har delegerat beslutanderätten vidare till en myndighet så överensstämmer bemyndigandet i förordningen i regel ordagrant med bemyndigandet i lagen. Även myndigheternas föreskrifter verkar i stort hålla sig inom ramen för bemyndigandena i förordningarna. I några fall finns ändringar i registerförordningar och det kan avseende någon eller några grundförordningar övervägas om inte delar av förordningen numera bör regleras i lag. Som exempel i denna del kan nämnas förordningen (2009:284) om identitetskort för folkbokförda i Sverige.

Därutöver kan följande specifika iakttagelser nämnas.

Enligt uppgift från Regeringskansliet vid föregående års granskning pågick ett arbete med att se över Gröna boken och inom ramen för denna översyn övervägdes frågan om att ange vilka bemyndiganden som utnyttjats för bestämmelserna i förordningarna. I en del av de granskade förordningarna anges att det rör sig om verkställighetsföreskrifter. Därutöver framgår inte i någon av de granskade förordningarna vilket eller vilka bemyndiganden som har utnyttjats.

Den 25 februari 2010 utfärdades lag om ändring i tullagen (2000:1281).[3] Bland ändringarna finns en ny paragraf – 4 kap. 30 §. Paragrafen innehåller i första stycket en bestämmelse som klargör att tullmyndigheten i det land som varorna kommer in till får utföra kontrollåtgärder för svensk räkning inom ramen för tillämpningen av ett enhetstillstånd som utfärdats av svenska Tullverket. I andra stycket har det tagits in en upplysning om att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare *föreskrifter om förfarandet* vid överlåtelse av förvalt-

[3] Se SFS 2010:102.

ningsuppgifter enligt första stycket. Detta stycke har tillkommit med anledning av Lagrådets synpunkter (prop. 2009/10:63 s. 34 och s. 44). Av 24 d § tullförordningen (2000:1306) framgår att vid överlåtelse av förvaltningsuppgifter enligt 4 kap. 30 § första stycket tullagen ska Tullverket *ange vilka åtgärder som den utländska myndigheten ges befogenhet att vidta* samt att Tullverket får meddela *ytterligare föreskrifter om förfarandet* vid sådana överlåtelser.[4] Vidare har vid en översiktlig genomgång av Tullverkets föreskrifter inte hittats några föreskrifter i denna del.

Den 11 mars 2010 utfärdades nya förordningar om alkoholskatt, tobaksskatt och skatt på energi.[5] Genom förordningarna upphävdes tidigare förordningar på området. I de nya förordningarna finns bemyndiganden till Skatteverket att meddela föreskrifter. Dessa bemyndiganden överensstämmer i stora delar med bemyndigandena i de upphävda förordningarna, men det finns även nya eller ändrade delar. Riksskatteverket (numera Skatteverket) har utfärdat en rad föreskrifter på aktuella områden (se bl.a. följande grund- och ändringsföreskrifter RSFS 1996:8, 1996:10, 1996:14, 1996:18, 1997:5, 1999:13, 1999:29, 2001:7, 2003:27, 2003:29 och SKVFS 2005:15).[6] I samtliga föreskrifters ingress hänvisas till paragrafer i de upphävda förordningarna. Slutligen kan nämnas att bemyndigandena i de nu gällande förordningarna om alkoholskatt och tobaksskatt i vissa delar (2 § första stycket 11 förordningen om alkoholskatt och 2 § första stycket 12 förordningen om tobaksskatt) verkar hänvisa till upphävda paragrafer.

Den 1 april 2011 trädde försäkringsrörelselagen (2010:2043) och försäkringsrörelseförordningen (2011:257) i kraft. Författningarna har ersatt tidigare författningar på området. I försäkringsrörelseförordningen finns bemyndiganden till Bolagsverket (7 kap. 1 §) och Finansinspektionen (7 kap. 2 – 6 §§) att meddela föreskrifter i en rad olika frågor. Finansinspektionen har genomfört flera åtgärder med anledning av den nya försäkringsrörelseförordningen. Bland annat har nya föreskrifter utfärdats och ändringar har gjorts i befintliga föreskrifter (se bl.a. FFFS 2011:4–5, 8, 10–11, 13–17, 19–23 och 29–34). Vid en översiktlig genomgång av Bolagsverkets föreskrifter har inte någon motsvarande uppdatering av myndighetens föreskrifter hittats (se t.ex. BOLFS 2008:1 med gjorda ändringar).

När det gäller Finansinspektionens föreskrifter på försäkringsområdet (se bl.a. FFFS 2011:4–5, 8, 10–11, 13–17, 19–23 och 29–34) finns i ingressen till varje föreskrift en hänvisning till den paragraf i försäkringsrörelseförordningen som myndighetens beslutanderätt grundar sig på. I aktuella paragrafer i försäkringsrörelseförordningen finns dock en rad bemyndiganden till Finansinspektionen. Som exempel kan nämnas att det i 7 kap. 2 § första stycket finns 37 punkter med bemyndiganden.

[4] Se SFS 2010:112.

[5] Se SFS 2010:173, 2010:177 och 2010:178.

[6] Skatteverket inrättades 2004. Myndigheten ersatte Riksskatteverket och de tio regionala skattemyndigheterna. Riksskatteverkets föreskrifter gäller även efter Skatteverkets inrättande.

Den 1 januari 2012 trädde skatteförfarandelagen (2011:1244) och skatteförfarandeförordningen (2011:1261) i kraft. Genom författningarna upphävdes en rad författningar på skatteområdet. I den nya skatteförfarandeförordningen finns flera bemyndiganden till Skatteverket att meddela föreskrifter. Det framgår också av förordningen från vilken tidpunkt bestämmelserna med bemyndiganden ska tillämpas. Skatteverket har med anledning av den nya skatteförfarandeförordningen utfärdat nya föreskrifter (se bl.a. SKVFS 2011:13–18, 23 och 2012:7). I andra föreskrifter hänvisas dock till äldre författningar (se t.ex. SKVFS 2009:38 med senare gjorda ändringar).

Den 1 januari 2012 trädde lagen (2011:1269) om godkännande av gåvomottagare vid skattereduktion för gåva och förordningen (2011:1295) om godkännande av gåvomottagare vid skattereduktion för gåva i kraft. I förordningen finns en bestämmelse av innebörd att Skatteverket får meddela verkställighetsföreskrifter. Kansliet har vid en översiktlig genomgång av Skatteverkets föreskrifter inte hittat någon föreskrift i denna del.

Slutligen noteras att det i ingressen till Finansinspektionens föreskrifter om investeringsfonder (FFFS 2008:11, senast ändrad genom FFFS 2011:42) hänvisas till 14 § förordningen (2004:75) om investeringsfonder men att bemyndigandet för Finansinspektionen att meddela föreskrifter i denna del numera finns i 18 §.[7] När det gäller Arbetsförmedlingens föreskrifter noteras att det i ingressen till Arbetsmarknadsstyrelsens[8] administrativa föreskrifter om handläggningen av ärenden om flyttbidrag (AMSFS 2002:5 jämte senare ändring) hänvisas till 19 § förordningen (1999:594) om flyttbidrag men att bemyndigandet för Arbetsförmedlingen att meddela föreskrifter i denna del numera finns i 29 §.[9]

Promemorior från Regeringskansliet

Utskottet har genom en skrivelse som sänts till Regeringskansliet begärt svar på några frågor. Dessutom har utskottet begärt att få tillgång till kopior av de förteckningar över samtliga gällande författningar som de myndigheter som hör under Arbetsmarknadsdepartementets och Finansdepartementets ansvarsområden under året lämnat in till regeringen i anslutning till myndigheternas budgetunderlag. I den mån förteckningarna föranlett några åtgärder från departementens sida har utskottet önskat en redogörelse för dessa åtgärder. Som svar överlämnades den 23 oktober 2012 tre promemorior som har upprättats inom Statsrådsberedningen, Arbetsmarknadsdepartementet respektive Finansdepartementet (bilaga 6.1) jämte efterfrågade handlingar.

[7] Se SFS 2012:199.

[8] Den 1 januari 2008 inrättades Arbetsförmedlingen. Den nya myndigheten ersatte Arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnderna samt den del av Länsstyrelsen i Gotlands län som fullgjorde länsarbetsnämndens uppgifter. Föreskrifter som beslutats av Arbetsmarknadsstyrelsen gäller även efter Arbetsförmedlingens inrättande.

[9] Se SFS 2010:393.

När det gäller bestämmelser med bemyndiganden följer av utskottets skrivelse att i en del av de granskade förordningarna anges att det rör sig om verkställighetsföreskrifter men därutöver framgår inte i någon av de granskade förordningarna vilket eller vilka bemyndiganden som har utnyttjats. Med anledning därav har efterfrågats anledningen till att en sådan uppgift inte har lämnats i själva förordningen eller i en fotnot till förordningen och om detta är något som diskuteras inom Regeringskansliet i anslutning till att bestämmelser med bemyndiganden lämnas i förordningar. Av promemorian som upprättats inom Statsrådsberedningen framgår att frågan om att ange vilka bemyndiganden som utnyttjas för bestämmelser i förordningar är aktuell inom Regeringskansliet och att den diskuteras i olika sammanhang, bl.a. i det långt framskridna arbetet med en ny version av Gröna boken.

På frågan om vilka överväganden som har gjorts inom Regeringskansliet när det gäller den i tullagen föreskrivna ramen för bemyndigandet och nivån i regelgivningen följer av promemorian från Finansdepartementet att den aktuella upplysningen om verkställighetsföreskrifter togs in efter det att Lagrådet påpekat att det borde övervägas om inte den föreslagna 4 kap. 30 § tullagen skulle tillföras ett krav på att Tullverket preciserar de kontrollåtgärder som verket vill att den utländska myndigheten ska vidta. Det anförs vidare i promemorian att med tanke på den detaljeringsgrad som ifrågavarande föreskrifter skulle behöva ha bedömdes det vara lämpligt att Tullverket fick utfärda dessa närmare föreskrifter och att någon delegationsbestämmelse i tullagen inte behövdes eftersom det var fråga om verkställighetsföreskrifter. I promemorian anges vidare att i enlighet med den lagstiftningsteknik som används i tullagen togs det in en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om förfarandet vid överlåtelse av förvaltningsuppgifter enligt första stycket. Av promemorian framgår vidare att Tullverket än så länge inte har meddelat några föreskrifter med stöd av 24 d § tullförordningen och att Finansdepartementet har haft kontakter med Tullverket beträffande behovet av föreskrifter både i samband med beredningen av ändringarna i tullagen och tullförordningen och därefter. Någon kontakt beträffande utformningen av en eventuell föreskrift har dock inte förevarit.

Vad gäller frågor kring de nya förordningarna om alkoholskatt, tobaksskatt och skatt på energi följer av promemorian från Finansdepartementet att departementet hade kontakt med Skatteverket vid framtagandet av de nya förordningarna och att behovet av en översyn av Skatteverkets föreskrifter var en fråga som berördes vid dessa kontakter. Finansdepartementet har inte kontrollerat föreskrifterna i anslutning till förordningarnas ikraftträdande men har senare tagit kontakter med Skatteverket för att undersöka hur verkets översyn av föreskrifterna fortskridit. Skatteverket har då uppgett att en översyn gjorts av vilka ändringar som behöver göras i de aktuella föreskrifterna. Av promemorian framgår vidare att ett arbete nu pågår inom Skatteverket med att ta fram nya föreskrifter och att de första

föreskriftsförändringarna beräknas bli beslutade innan årets slut. Vidare följer av promemorian att bemyndigandena i 2 § första stycket 11 förordningen om alkoholskatt och 2 § första stycket 12 förordningen om tobaksskatt hänvisar till upphävda paragrafer. Av förbiseende har dessa bemyndiganden inte kommit att upphävas i samband med att de ifrågavarande paragraferna upphävdes. Detta kommer att åtgärdas.

När det gäller frågor kring försäkringsrörelselagen och försäkringsrörelseförordningen följer av promemorian från Finansdepartementet att vid kontroll har det visat sig att Bolagsverket inte har infört ändringar i ingressen till sina föreskrifter (BOLFS 2008:1) som hänvisar till de nya bemyndigandena i 2011 års försäkringsrörelseförordning, utan det hänvisas alltjämt till bemyndigandena i försäkringsrörelseförordningen (1982:790). Förslaget till 2011 års försäkringsrörelseförordning, i vilket bemyndigandena ingick, bereddes med såväl Bolagsverket som Finansinspektionen. I promemorian anges vidare att några särskilda kontroller av myndigheternas föreskrifter till följd av den nya lagen och den nya förordningen inte har gjorts.

På frågan i utskottets skrivelse huruvida Regeringskansliet utifrån meddelade föreskrifter har en bra bild av i vilka delar Finansinspektionen har meddelat föreskrifter på försäkringsområdet uppges att Finansdepartementet har en bra bild av i vilka delar Finansinspektionen har meddelat föreskrifter. Inom finansmarknadsområdet finns en omfattande och detaljerad EU-reglering, och den har till stora delar genomförts genom föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. Genom den notifiering av föreskrifterna till EU-kommissionen som hanteras via departementet erhålls med automatik en viss kontroll av Finansinspektionens föreskrifter.

Vidare har frågor ställts kring skatteförfarandelagen och skatteförfarandeförordningen. I denna del följer av promemorian från Finansdepartementet att departementet hade kontakt med Skatteverket vid framtagandet av författningarna och att behovet av en översyn av Skatteverkets föreskrifter var en fråga som berördes vid dessa kontakter. Några kontakter därefter i syfte att kontrollera verkets föreskrifter på området har inte förevarit.

När det gäller frågor kring författningarna om godkännande av gåvomottagare vid skattereduktion för gåva följer av promemorian från Finansdepartementet att Skatteverket inte har meddelat någon föreskrift med stöd av 4 § förordningen om godkännande av gåvomottagare vid skattereduktion för gåva. Av promemorian följer vidare att frågan om en delegationsbestämmelse uppkom i ett sent skede i beredningen av förordningen och att det inte har tagits några kontakter med Skatteverket beträffande behovet av föreskrifter vare sig i samband med förordningens tillkomst eller senare.

Av promemorian från Finansdepartementet framgår vidare att departementet har uppmärksammat Finansinspektionen på den felaktiga hänvisningen i ingressen till Finansinspektionens föreskrifter om investeringsfonder. Även Arbetsmarknadsdepartementet har uppgett att departementet

kommer att uppmärksamma Arbetsförmedlingen på den felaktiga hänvisningen i ingressen till Arbetsmarknadsstyrelsens administrativa föreskrifter om handläggning av ärenden om flyttbidrag.

Arbetsmarknadsdepartementet och Finansdepartementet har gett in kopior av de förteckningar över samtliga gällande författningar som de myndigheter som hör under departementens ansvarsområden under året lämnade in till regeringen i anslutning till myndigheternas budgetunderlag. Enligt Finansdepartementet har Lotteriinspektionen i anslutning till myndighetens budgetunderlag inte lämnat in någon förteckning till departementet över gällande författningar och allmänna råd, men dessa publiceras på Lotteriinspektionens webbplats. Av promemorian följer vidare att en förteckning daterad den 18 oktober 2012 har lämnats in till Finansdepartementet och att Lotteriinspektionen har informerats om innehållet i 18 c § författningssamlingsförordningen. I promemorian anges vidare att övriga förteckningar inte har föranlett några åtgärder från Finansdepartementets sida. Av den promemorian, som upprättats inom Arbetsmarknadsdepartementet följer att Arbetsmiljöverket i anslutning till myndighetens budgetunderlag inte har lämnat in någon förteckning till departementet över gällande författningar och allmänna råd. I promemorian framhålls att dessa dock publiceras regelmässigt på Arbetsmiljöverkets webbplats. Departementet har också bifogat en kopia av aktuell förteckning. Av promemorian framgår vidare att Arbetsmarknadsdepartementet kommer att informera Arbetsmiljöverket om innehållet i 18 c § författningssamlingsförordningen. Vidare anges att förteckningarna inte har föranlett några åtgärder från Arbetsmarknadsdepartementets sida. Föreskrifter från Rådet för Europeiska socialfonder i Sverige (Svenska ESF-rådet) publiceras i Tillväxtverkets författningssamling (TVFS). Någon förteckning av myndighetens föreskrifter har inte getts in till Arbetsmarknadsdepartementet i anslutning till myndighetens budgetunderlag.

Utskottet beslutade den 6 november 2012 att genom en skrivelse till Regeringskansliet begära svar på ytterligare frågor. Som svar översändes den 27 november 2012 en promemoria som har upprättats inom Statsrådsberedningen (bilaga 6.2).

Av promemorian framgår att det förekommer att det i anslutning till utformningen av bestämmelser med bemyndiganden diskuteras om det bör anges vilket eller vilka bemyndiganden som har utnyttjats. Vidare följer av promemorian att när en förordning delas inom Regeringskansliet brukar det i delningens missiv anges vilket normgivningsbemyndigande förslaget stöder sig på. I det sammanhanget kan frågan således komma att aktualiseras.

När det gäller frågor kring rutiner eller riktlinjer för de förteckningar över samtliga gällande författningar som myndigheterna varje år ska lämna in till regeringen framgår av promemorian att förteckningarna tas om hand bl.a. på så sätt att regelbeståndet hos myndigheterna varje år redovisas för riksdagen i en skrivelse med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen (den s.k. skrivelse 75). Vidare följer av promemo-

rian att Regeringskansliets arbete med framtagande av skrivelse 75 följer vissa rutiner, vilka dock inte fastlagts i några särskilda riktlinjer eller andra interna styrdokument.

Utskottets ställningstagande

Aktuell granskning har varit begränsad till sin omfattning. Syftet med granskningen har bl.a. varit att få en bild av hur rutiner och kontrollfunktioner i regeringens arbete med normgivningsfrågor fungerar i praktiken. Såvitt granskningen utvisar verkar detta arbete i stort fungera tillfredsställande.

Vid granskningen har uppmärksammats att regeringen i några enstaka fall i förordningar meddelat föreskrifter där det enligt utskottet kan övervägas om dessa föreskrifter inte snarare borde meddelas genom lag. När det gäller registerförordningarna noterar dock utskottet att Informationshanteringsutredningen har fått i uppdrag att bl.a. se över dessa förordningar.

Av promemoriorna som upprättats inom Statsrådsberedningen framgår bl.a. att frågan om att förändra lagstiftningstekniken så att det normalt framgår av förordningar eller av fotnoter till förordningar vilket eller vilka bemyndiganden som har utnyttjats alltjämt övervägs inom Regeringskansliet. Som utskottet tidigare uttalat (bet. 2011/12:KU10 s. 56) har denna fråga övervägts under flera år. Utskottet vill på nytt understryka värdet av att det på ett eller annat sätt framgår av en förordning vilket eller vilka bemyndiganden som utnyttjats.

När det gäller myndigheternas föreskrifter vill utskottet inledningsvis slå fast att uppsikten över myndigheternas normgivning i första hand får anses ankomma på regeringen (jfr bet. 1980/81:KU25 s. 14 och bet. 2011/12:KU10 s. 55). Det är regeringen som genom förordningar ger myndigheterna nödvändiga befogenheter på området. Om det finns anledning till det kan regeringen begränsa eller helt återta tidigare bemyndiganden.

Det är viktigt att hänvisningarna i ingressen till myndigheternas föreskrifter är korrekta och att myndigheternas föreskrifter kontinuerligt ses över med anledning av nya eller ändrade föreskrifter i förordningar. Myndigheternas normgivning är dock omfattande. Utskottet har viss förståelse för att det ibland kan vara en viss förskjutning i översynen av myndigheternas föreskrifter. Dessutom framgår av promemorian som upprättats inom Finansdepartementet att det hos några myndigheter pågår ett arbete med att uppdatera en del av genomgångna myndighetsföreskrifter och att regeringen följer arbetet. I de fall där myndigheterna inte har meddelat några föreskrifter är det angeläget att regeringen följer utvecklingen och eventuellt överväger behovet av meddelade bemyndiganden. Som utskottet tidigare konstaterat har myndigheternas normgivning även stor praktiskt betydelse för enskilda (bet. 2011/12:KU10 s. 55). Det är därför viktigt att det t.ex. i ingressen till myndigheternas föreskrifter tydligt framgår på vilket eller vilka bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig.

Sammantaget vill utskottet understryka vikten av att regeringen fortlöpande följer myndigheternas normgivning och tar de initiativ som framstår som nödvändiga. Som utskottet tidigare uttalat borde myndigheternas förteckningar över gällande föreskrifter och uppgiften i ingressen till myndighetsföreskriften om vilket eller vilka bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig underlätta regeringens möjligheter till kontroll och överblick på området. Av redovisat svar från Statsrådsberedningen framgår emellertid att det inom Regeringskansliet inte finns några interna riktlinjer eller rutiner för kontroll av att nämnda förteckningar ges in. Det saknas också interna riktlinjer eller rutiner för hur de ingivna förteckningarna ska tas om hand. Utskottet anser att det finns anledning att överväga interna riktlinjer eller rutiner i dessa delar.

7 Regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter

Ärendet

Våren 2010 överlämnade regeringen sin förvaltningspolitiska proposition (prop. 2009/10:175) till riksdagen. I propositionen bedömde regeringen att instruktionen bör vara det grundläggande instrumentet i regeringens styrning av myndigheterna (s. 111). Riksdagen gjorde ingen annan bedömning (bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315).

I detta ärende granskas ett urval av regeringens regleringsbrev och myndighetsinstruktioner i syfte att undersöka utvecklingen av regeringens styrning av sina myndigheter. En fråga i granskningen är om den formellt grundade styrningen av myndigheter har minskat när den i högre grad sker via andra styrinstrument än regleringsbrev.

Till grund för granskningen har legat bl.a. regleringsbrev och myndighetsinstruktioner, författningar, Regeringskansliets cirkulär med anvisning för utformning av regleringsbrev och sammanlagt sex promemorior som upprättats inom Statsrådsberedningen och Justitie-, Social-, Finans-, Miljö- och Näringsdepartementen, se *bilaga 7.1–2*.

Utredning i ärendet

Gällande ordning m.m.

Regeringsformen

Av 1 kap. 6 § följer att regeringen styr riket och att regeringen är ansvarig inför riksdagen. För den offentliga förvaltningen finns enligt 1 kap. 8 § bl.a. statliga förvaltningsmyndigheter.

Enligt 8 kap. 1 § ska föreskrifter meddelas av regeringen genom förordningsform. Grundlagsutredningen föreslog i sitt betänkande (SOU 2008:125) att regeringens föreskrifter alltid ska ha förordningsform. Utredningen konstaterade att regeringens regleringsbrev inte torde vara att se som föreskrifter i den mening som avses i 8 kap. regeringsformen och att de därmed inte skulle omfattas av ett generellt förordningskrav. Regeringsrättens ledamöter invände dock i sitt remissyttrande att den föreslagna regleringen riskerar att uppfattas så att alla regeringens föreskrifter ska meddelas genom förordning, dvs. inte bara de som följer av 8 kap. regeringsformen utan även sådana föreskrifter som meddelas med stöd av 9 kap. regeringsformen – i praktiken regleringsbreven. För att undvika en sådan tolkning föreslogs i remissyttrandet en alternativ lydelse som tydliggjorde att de föreskrifter som omfattas av förordningskravet är sådana föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. regeringsformen. Regeringen konstaterade att det föreslagna kravet på förordningsform innebär att det inte längre blir möjligt att föreskrifter tas in i regleringsbrev. Regeringen gjorde vidare bedömningen att det inte längre finns något behov av att ta

in föreskrifter i regleringsbreven och att den aktuella bestämmelsen därför inte bör justeras med anledning av det påpekande som Regeringsrättens ledamöter gör (prop. 2009/10:80 s. 220).

Enligt 12 kap. 1 § lyder de statliga förvaltningsmyndigheter som inte är myndigheter under riksdagen under regeringen. Att myndigheterna lyder under regeringen innebär att förvaltningen ska förverkliga regeringens politik. Det innebär också att en enskild minister inte har någon befälsrätt över myndigheterna och att en föreskrift från regeringen ska riktas till myndigheten som sådan, inte till en tjänsteman på myndigheten (SOU 1972:15 s. 195). I särskilda ärenden som innebär myndighetsutövning mot enskilda eller tillämpning av lag är en förvaltningsmyndighet dock enligt 12 kap. 2 § självständig. Ingen myndighet, inte heller riksdagen eller en kommuns beslutande organ, får i sådana ärenden bestämma hur en förvaltningsmyndighet ska besluta.

I en lagrådsremiss 1993 föreslog regeringen att Statens arbetsgivarverk skulle ombildas till en uppdragsmyndighet som skulle ges en så fristående ställning som möjligt i förhållande till regeringen. Instruktionen för myndigheten skulle begränsas ”till ett minimum”. Lagrådet fann det tveksamt om den tänkta ordningen var förenlig med bestämmelsen i dåvarande 11 kap. 6 § första stycket (nuvarande 12 kap. 1 §) regeringsformen mot bakgrund av regeln om regeringens övergripande uppgift enligt 1 kap. 6 § regeringsformen att styra riket. Lagrådet ansåg sig inte kunna tillstyrka att förslaget lades till grund för lagstiftning. Lagrådets påpekanden medförde att regeringen föreslog en modifierad ledningsform för uppdragsmyndigheten (prop. 1993/94:77 s. 19, 22 f. och 33 f.).

Kravet på föreskrifters generella giltighet

Enligt förarbetena till regeringsformen kännetecknas föreskrifter i princip av att de är bindande för myndigheter och enskilda, samtidigt som de är generellt tillämpningsbara (prop. 1973:90 s. 203–204 och prop. 1983/84:119 s. 5). I förarbetena medgav justitieministern att det inte är helt lätt att ange innebörden av kravet på generell tillämpbarhet. Kravet fick enligt justitieministerns mening anses uppfyllt om föreskriften exempelvis avser situationer av ett visst slag eller vissa typer av handlingssätt eller om den riktar sig till eller på annat sätt berör en i allmänna termer bestämd krets av personer.

Frågan om kravet på generell giltighet aktualiserades i anslutning till 2010 års grundlagsreform. Vissa remissinstanser föreslog att generalitetsprincipen skulle föras in i 8 kap. regeringsformen. Regeringen ansåg dock inte att det fanns skäl att uttryckligen ange principen i regeringsformen (prop. 2009/10:80 s. 220).

Kravet på generell giltighet har vid flera tillfällen aktualiserats av Lagrådet i lagstiftningsärenden. Vid ett lagärende om sekretess för uppgifter på de s.k. tsunamibanden ansåg Lagrådet att uppläggningen av lagförslaget gav anledning att beakta om den föreslagna normen uppfyllde kravet på

allmängiltighet. Denna föreslagna norm innehöll i dåvarande 5 kap. 11 § sekretesslagen (1980:100) som innebar sekretess för uppgifter i vissa särskilt utpekade säkerhetskopior. Föreskriften riktade sig uteslutande till en enskild myndighet (Regeringskansliet). Lagrådet ansåg (prop. 2007/08:38 s. 35) att kravet på allmängiltighet var uppfyllt såtillvida att den föreslagna bestämmelsen kommer att bli tillämplig varje gång den tillämpas (dvs. varje gång någon begär att få ut handlingarna i fråga).

Instruktionerna för statliga myndigheter är exempel på föreskrifter som meddelas av regeringen med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen (Holmberg m.fl., Grundlagarna, 3 uppl., 2012, s. 396).

Styrutredningen

Styrutredningen, vars övergripande uppdrag var att utvärdera styrformen resultatstyrning, lämnade i betänkandet Att styra staten – regeringens styrning av sin förvaltning (SOU 2007:75) sin syn på hur regeringen kan styra förvaltningen. Utredningens utgångspunkt var att förvaltningens primära uppgift är att förverkliga regeringens politik och att det är regeringens uppgift att omvandla politiska ambitioner till konkreta uppdrag för myndigheterna. Enligt utredningens mening (s. 244 f.) hade regeringens styrning av myndigheterna dittills i alltför hög grad kanaliserats genom de årliga regleringsbreven. Regleringsbrevens årliga tillskott till styrningen av myndigheterna utöver vad som redan framgick av instruktionerna, och i vissa fall av lag, var enligt utredningen många gånger litet. Myndighetsinstruktioner i förordningsform borde enligt utredningen i stället vara det centrala dokumentet för regeringens styrning av myndigheterna. Utredningen ansåg att myndighetens uppdrag tydligt borde framgå i den enskilda myndighetens instruktion. Utredningen föreslog vidare att verksamhetsdelen i regleringsbreven skulle avskaffas generellt sett och att regeringen i regleringsbrevet endast skulle ange de finansiella villkoren för respektive myndighet. Styrutredningen anför även att de informella kontakterna mellan departement och myndigheter bör utvecklas.

Regeringens budgetproposition för 2009

I sin budgetproposition för 2009 presenterade regeringen vissa överväganden angående utvecklingen av resultatstyrningen och myndighetsstyrningen (prop. 2008/09:1 Förslag till statsbudget för 2009, finansplan och skattefrågor m.m. s. 290 f.).

Remissbehandlingen av Styrutredningen

I budgetpropositionen redovisades delar av utfallet från remissbehandlingen av Styrutredningens förslag. I princip samtliga remissinstanser delade utredningens problembeskrivning och analys. Förslaget att myndighetens instruktion skulle vara det centrala styrdokumentet fick stöd av ett stort antal myndigheter. Flertalet myndigheter tillstyrkte förslaget att lyfta

ur verksamhetsdelen från regleringsbrevet. Samtidigt var det flera myndigheter som trots dåvarande problem ställde sig tveksamma till att avskaffa verksamhetsdelen i regleringsbrevet. Invändningarna mot utredningens förslag i denna del var bl.a. att regeringen förväntades styra på årlig basis gällande resultat och att ett borttagande av regleringsbrevets verksamhetsdel skulle försvåra samordningen mellan myndigheter. Vidare ansåg vissa instanser att möjligheterna att koppla samman verksamhet och resurser försvåras om verksamhetsdelen tas bort. Flertalet myndigheter bejakade förslaget om att avveckla den nuvarande verksamhetsstrukturen. Vidare nämndes i budgetpropositionen att Styrutredningen ansåg att formerna för den informella dialogen mellan företrädare för regeringen och myndigheterna måste klargöras. Ett stort antal instanser var dock skeptiska till en ökad informell styrning eftersom en sådan riskerar att medföra minskad insyn i styrningen av förvaltningen och därmed i förlängningen försvårar ett ansvarsutkrävande.

Regeringens överväganden om strategisk myndighetsstyrning

Av budgetpropositionen framgick att regeringens fortsatta arbete med att utveckla resultatstyrningen skulle komma att inriktas mot att myndighetsstyrningen skulle bli mer långsiktig och strategiskt orienterad. Mängden återrapporteringskrav i regleringsbreven skulle enligt regeringen komma att begränsas. Kravet att årligen återrapportera resultat i form av effekter borde enbart användas i de fall där myndigheterna själva kan påverka dessa. Regeringen anförde att för många styrsignaler i form av mål och återrapporteringskrav i praktiken hade givit myndigheterna utrymme att själva bestämma vilka av dessa som ska vara vägledande för myndighetens verksamhet. Detta var enligt regeringen inte tillfredsställande. Regeringen anförde vidare att den inte ansåg det nödvändigt att ange vilken information som ska återrapporteras för alla myndigheter varje år. Detta kunde en myndighet själv ta ställning till på basis av det grunduppdrag som myndigheten har och som framgår av dess instruktion (motsvarande). Mot bakgrund av detta uttalade regeringen att dess styrning därför successivt i allt mindre grad skulle komma att bygga på omfattande årliga återrapporteringskrav till myndigheterna.

Utvecklingen av resultatstyrningen

Av budgetpropositionen framgick även att myndigheternas instruktioner och de uppgifter som där anges skulle komma att utgöra basen för den löpande styrningen och återrapporteringen. Syftet är att öka inslaget av långsiktighet i styrningen och därmed skapa en mer ändamålsenlig årlig styrning. Detta skulle medföra att det årliga regleringsbrevet i vissa fall därför endast skulle komma att innehålla myndighetens finansiella förutsättningar. Vissa myndigheters regleringsbrev skulle dock, i likhet med i dag, komma att innehålla nya mål och krav på återrapportering. Enligt regeringen var det angeläget att styrsignalerna till myndigheterna blir såväl

färre som tydligare för att de ska få avsett politiskt genomslag. Utgångspunkten var enligt regeringen att myndigheterna ska redovisa och bedömas utifrån resultat som de själva har inflytande över.

När det gäller regeringens behov av årlig resultatinformation från myndigheterna ansåg regeringen att det för vissa myndigheter torde vara tillräckligt att de i årsredovisningen redovisar resultatet av sin verksamhet i ljuset av sina instruktionsenliga uppgifter (motsvarande). I flera fall fanns det dock skäl för regeringen att precisera exempelvis ambitionsnivåer, särskilda krav på återrapportering eller uppdrag för det kommande året. Detta skulle normalt ske i myndigheternas regleringsbrev. I och med att den enhetliga verksamhetsstrukturen togs bort skulle de återrapporteringskrav som myndigheterna skulle hantera i första hand komma att avse myndighetens faktiska uppdrag och uppgifter och endast i undantagsfall hur myndigheten bidrar till olika samhällseffekter. De samlade återrapporteringskraven som riktade sig till myndigheterna skulle därmed minska.

Utökad myndighetsdialog

Vidare angavs i budgetpropositionen (s. 294) om den utökade myndighetsdialogen att verksamheter och myndigheter är olika i många avseenden och att dessa skillnader kommer till uttryck på skilda sätt i den formella styrningen. Skillnaderna påverkar också frekvens, form och innehåll när det gäller kontakterna mellan myndigheterna och regeringen. Regeringen bedömde då att de kontakter som tas mellan regeringen och myndigheterna är nödvändiga för att den styrning som kommer till uttryck genom instruktion, regleringsbrev etc. skulle fungera i praktiken. Behovet av att utveckla kontakterna såväl till form som till innehåll borde enligt regeringen prövas.

Regeringens förvaltningspolitiska proposition

I sin förvaltningspolitiska proposition (prop. 2009/10:175) delade regeringen Styrutredningens bedömning om att instruktionen bör vara det grundläggande instrumentet i regeringens styrning av myndigheterna. Vidare framhöll regeringen att uppgifter som är tidsbegränsade eller som kan förväntas ändras inom en närmare framtid, liksom uppdrag där regeringen ser behov av att vara utförlig i beskrivningen, vanligen regleras i ett annat beslut än instruktionen (s. 111).

Handledning för utformningen av regleringsbrev

I en intern handledning för utformningen av regleringsbrev som har utarbetats av Finansdepartementet påpekas att regleringsbreven är ettåriga beslut till skillnad från instruktionerna som gäller tills vidare och att bl.a. de villkor som anges i ett regleringsbrev således ska gälla för det år som

regleringsbrevet avser. Uppdrag eller mål som inte har en koppling till den årliga styrningen bör av samma anledning enligt handledningen hanteras i en annan ordning än i regleringsbrev.

Tidigare granskning m.m.

Frågan om informella kontakter mellan Regeringskansliet och myndigheterna har behandlats i den s.k. verksledningspropositionen (prop. 1986/87:99) om ledning av den statliga förvaltningen. Under sin behandling av propositionen uttalade konstitutionsutskottet (bet. KU 1986/87:29) att det finns ett stort behov av informella kontakter mellan förvaltningsmyndigheterna och Regeringskansliet. Genom sådana kontakter kan regeringen hållas informerad om den aktuella situationen på olika myndighetsområden. Myndigheterna kan å sin sida få regeringens intentioner och krav på myndigheterna klarlagda via informella kontakter. Enligt utskottet är det över huvud taget svårt att föreställa sig en smidig och väl fungerande förvaltningsapparat utan informella kontakter av olika slag. Utskottet pekade även på att det svenska systemet kännetecknas av att regeringsbesluten fattas av regeringen som ett kollektiv, inte av de enskilda statsråden. Att de informella kontakterna innebär vissa risker för ministerstyre kan inte förnekas. Därför menade utskottet att dessa kontakter bör vara mer inriktade på information än på styrning. Utskottet har sedan dess återkommit till sitt uttalande om vikten av att informella kontakter bör vara mer inriktade på information än på styrning bl.a. i sin granskning av dåvarande försvarsministerns styrning av Försvarsmakten (bet. 2011/12:KU20 s. 161 f.).

Konstitutionsutskottet har i tidigare granskningar (bl.a. i bet. 1998/99:KU10 och 2003/04:KU10) framhållit vikten av att föreskrifter av betydelse för allmänheten – exempelvis om fördelningen av ekonomiskt stöd till organisationer och föreningar där de kriterier som ska gälla vid ansökan och fördelning av medel står med – ges författningsform i så stor utsträckning som möjligt. Kravet på författningsreglering för föreskrifter av betydelse för allmänheten fick enligt utskottet heller inte urholkas av den omständigheten att en förordning hänvisar till att ytterligare villkor kan framgå av regleringsbrev och att regleringsbreven gjorts lättillgängliga via internet. Författningsformen borde enligt utskottet även väljas för föreskrifter som upprepas år för år och inte nödvändigtvis hör samman med anslagsregleringen för ett visst år (bet. 2003/04:KU10 s. 29).

Hösten 2011 granskade utskottet ett urval av regeringens regleringsbrev till myndigheter i syfte att undersöka om det förekommer villkor och bemyndiganden i regleringsbreven som hellre borde ges i förordningsform (bet. 2010/11:KU10 s. 40 f.). Utskottet fann att regleringsbreven innehöll sådana föreskrifter. Utskottet framhöll att beslut som innebär en upprepning bör föregås av en prövning i varje enskilt fall av det lämpliga i att föreskriften tas in i ett regleringsbrev i stället för exempelvis en instruktion, för att undvika slentrianmässiga upprepningar av en föreskrift som passar bättre i författningsform. Utskottet noterade att även regeringen har

gett uttryck för uppfattningen att en tydligare åtskillnad bör göras mellan de föreskrifter som bör tas in i regleringsbrev och de som bör tas in i myndighetsinstruktioner och att ett relativt omfattande översynsarbete pågick inom Regeringskansliet beträffande utformningen av och valet mellan dessa dokument. Utskottet välkomnade detta arbete och såg en uppstramning av regleringsbrevens utformning som mycket positiv. Dessutom noterade utskottet att regeringen emellertid också har gett uttryck för uppfattningen att det krav på förordningsform för regeringens föreskrifter som nu införs i 8 kap. 1 § regeringsformen innebär att det inte längre blir möjligt att ta in föreskrifter i regleringsbrev (prop. 2009/10:80 s. 220). Utskottet konstaterade att de svar som lämnades i den dåvarande granskningen dock tydde på en avsikt att även fortsättningsvis ta in föreskrifter i regleringsbrev, om än efter en prövning av när det var mest lämpligt. Utskottet utgick från att regeringen avsåg att reda ut denna oklarhet så att regleringsbreven efter årsskiftet inte hade en utformning vars grundlagsenlighet skulle kunna ifrågasättas.

Iakttagelser vid genomgången av regleringsbreven m.m. för 2008 och 2012

Undersökningens genomförande

Kansliet har gått igenom regleringsbreven (inte ändringsbrev) för budgetåren 2008 och 2012 samtliga myndigheter (totalt 61 st.) som vid ingången av 2012 sorterade under Justitiedepartementet (14 st.), Finansdepartementet (10 st.), Socialdepartementet (11 st.), Miljödepartementet (4 st.) och Näringsdepartementet (13 st.) samt ett antal myndigheter med skiftande departementstillhörighet (9 st.) och som under 2008 sorterade under något av dessa departement. Vidare har kansliet gått igenom dåvarande (februari 2008) och nuvarande (augusti 2012) instruktioner för dessa myndigheter. I det följande redovisas hur genomgången har gått till och vilka övergripande iakttagelser som har gjorts.

Urvalet av myndigheter och departement har vägletts av ambitionen att täcka olika slags myndigheter (stora/små, rättstillämpande/tillsynsorienterade m.m.) och olika politikområden. De myndigheter som har valts ut är således de myndigheter där regeringen utfärdade regleringsbrev för *både* budgetåret 2008 och budgetåret 2012 och som vid båda dessa tillfällen sorterade under något av de fem här utvalda departementen.

Genomgången omfattar ett stort antal regleringsbrev och förordningar. Detaljgranskningen av regeringens styrning av myndigheterna genom styrdokumenten har kompletterats med en bred genomgång. Bland annat har genomgången inneburit att antalet ord som regeringen använt för att beskriva myndighetens verksamhet i såväl regleringsbrev som myndighets-

instruktioner har sammanställts. Metoden att räkna författningars och andra styrdokuments omfattning mätt i antal ord används i forskningslitteraturen[1] om bl.a. delegation och studier av förvaltningsstyrning.

Övergripande iakttagelser

För samtliga regleringsbrev som gås igenom här kan följande allmänna skillnader och likheter för budgetåren 2008 respektive 2012 pekas ut. De avsnitt i 2008 års regleringsbrev som gällde myndigheternas verksamhet hade uppgifter om dels politikområden, dels verksamhetsområden, dels verksamhetsgrenar. Till dessa områden och grenar kopplades olika mål och återrapporteringskrav. I de avsnitt i 2012 års regleringsbrev som gällde myndigheternas verksamhet saknas numera politik- och verksamhetsområden samt verksamhetsgrenar (de s.k. politikområdena avskaffades inför 2009 års budget, se prop. 2008/09:1). Vidare är avsnitten i 2012 års regleringsbrev om myndigheternas organisationsstyrning betydligt färre än tidigare (2008 fanns sådana avsnitt i mer än hälften av de här granskade myndigheternas regleringsbrev, och för 2012 var det mindre än en fjärdedel av regleringsbreven som innehöll sådana avsnitt).

Regleringsbreven

Med beskrivning av myndighetens ordinarie verksamhet avses här de mål och återrapporteringskrav som regeringen formellt meddelar myndigheten genom att besluta om regleringsbrev. I ett regleringsbrev återfinns även andra textavsnitt, t.ex. tidsbegränsade uppdrag och detaljer om myndighetens finansiering och villkor för myndighetens användning av vissa anslag. Dessa andra textavsnitt har inte inkluderats i sammanställningen över antalet ord som används för att beskriva myndighetens ordinarie verksamhet.

En övergripande jämförelse av omfattningen av beskrivningen av myndigheternas ordinarie verksamhet i regleringsbreven för 2008 respektive 2012 visar att denna har minskat väsentligt under den undersökta perioden. För samtliga granskade myndigheter har omfattningen i 2012 års regleringsbrev minskat med drygt 60 procent jämfört med 2008 års nivå.

En jämförelse av de utvalda myndigheterna utifrån departementstillhörighet visar på stora skillnader. Regleringsbrevens beskrivning av myndighetsverksamheten för Socialdepartementets myndigheter hade minskat i omfång med drygt 80 procent under den studerade perioden (dvs. från 2008 till 2012). För Näringsdepartementets och Miljödepartementets myndigheter var minskningen ca 75 procent. För Finansdepartementets del var minskningen drygt 30 procent och för Justitiedepartementets del ca 35 procent.

[1] Se t.ex. Taratoot och Nixon (2011), ”With Strings Attached: Statutory Delegations of Authority to the Executive Branch”, Public Administration Review 71(4) samt Huber och Shipan, Deliberate Discretion? The Institutional Foundations of Bureaucratic Autonomy, Cambridge University Press 2002.

Myndighetsinstruktionerna

Med beskrivning av myndighetens ordinarie verksamhet avses här de bestämmelser som anger myndighetens uppgifter (och även samverkan samt eventuella övriga rubriker som kopplas till verksamheten) som regeringen formellt meddelar myndigheten genom att besluta om en förordning med instruktion för myndigheten (s.k. myndighetsinstruktion eller instruktion). I en instruktion återfinns även andra bestämmelser än sådana som är kopplade till myndighetens aktuella verksamhet, t.ex. ledning, myndighetens organisation, anställningar vid myndigheten, bestämmelser om nämnder och andra särskilda organ inom myndigheten, bestämmelser om tillämpligheten eller undantag från tillämpligheten av vissa förordningar (t.ex. myndighetsförordningen). Dessa andra bestämmelser har inte inkluderats i sammanställningen över antalet ord som används för att beskriva myndighetens ordinarie verksamhet.

En övergripande jämförelse av omfattningen av beskrivningen av myndigheternas ordinarie verksamhet i instruktionerna 2008 respektive 2012 visar att den har ökat. För samtliga granskade myndigheter har omfattningen i 2012 års instruktioner av den del som beskriver myndigheternas uppgifter ökat med drygt 40 procent jämfört med 2008 års nivå.

En jämförelse av de utvalda myndigheterna utifrån departementstillhörighet visar på stora skillnader. Instruktionernas beskrivning av myndighetsverksamheten för Socialdepartementets myndigheter hade ökat i omfång med nästan 70 procent under den studerade perioden (dvs. från 2008 till 2012). För Miljödepartementets myndigheter var ökningen ca 50 procent och för Näringsdepartementets myndigheter ca 35 procent. För Finansdepartementets del var ökningen nästan 30 procent och för Justitiedepartementets del 25 procent.

Analys och sammanfattning

Genomgången i denna kvantitativa del visar på en utveckling där regeringens beskrivning av myndigheternas ordinarie verksamhet (dvs. inte tidsbegränsade uppdrag e.d.) minskar väsentligt i regleringsbreven och samtidigt ökar i instruktionerna. De relativa förändringarna (dvs. i procent) under perioden 2008–2012 i de båda styrinstrumenten kan även kompletteras med iakttagelsen att regleringsbreven tidigare var mer omfattande än instruktionerna. I början av perioden (2008) uppgick den totala omfattningen av regleringsbrevens beskrivning av de berörda myndigheternas ordinarie verksamheter till ca 64 000 ord. För 2012 års regleringsbrev var siffran ca 25 000 ord. Omfattningen av regeringens reglering av de berörda myndigheternas ordinarie verksamheter i instruktionerna gick från totalt ca 17 000 till 24 000 ord.

Vissa särskilda iakttagelser

Vidare ingick i genomgången av myndigheternas regleringsbrev och instruktioner ett mer kvalitativt moment. Momentet i denna del syftade till att fastställa om och i vilka utsträckning som mål, uppgifter och återrapporteringskrav m.m., vilka framgick av regleringsbreven från 2008, hade överförts till regleringsbreven från 2012 alternativt myndigheternas instruktioner (se *bilaga 7.3*). Inom ramen för detta moment kan följande iakttagelser lyftas fram. För de allra flesta myndigheter innebär utvecklingen mellan 2008 och 2012 att beskrivningen av deras mål, uppgifter och återrapporteringskrav i regleringsbreven har minskat betydligt. I enstaka fall stadgas att myndighetens redovisning av verksamhet till regeringen ska göras enligt den indelning som myndigheten själv bestämmer. För de allra flesta myndigheter har utvecklingen även inneburit att detaljgraden av återrapporteringskraven i regleringsbreven har minskat. Några få myndigheter har dock i princip identiska mål och återrapporteringskrav (bl.a. Genteknikнämnden, Konjunkturinstitutet, Statistiska centralbyrån, Tullverket och Affärsverket svenska kraftnät). I enstaka fall saknas den delen av regleringsbrevet som beskriver myndighetens verksamhet helt (Statskontoret, Elsäkerhetsverket och Luftfartsverket).

Genomgången visar att en överföring av mål, uppgifter, återrapporteringskrav m.m. från 2008 års regleringsbrev till nu gällande instruktioner har gjorts inom drygt en tredjedel (24 st.) av de granskade myndigheterna. I de flesta av dessa fall handlade det om enstaka eller relativt begränsade överföringar av mål och uppgifter till myndighetens instruktion (se t.ex. Naturvårdsverket). I ett fåtal fall var överföringen till instruktionen betydande (bl.a. Statens geotekniska institut och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut).

Utöver överföringen av mål, uppgifter och återrapporteringskrav till instruktionen pekar den kvalitativa genomgången av myndigheternas instruktioner på andra faktorer som förklaring till att instruktionerna har ökat i omfattning. En sådan faktor är att nya uppgifter tillkommit, inte sällan kopplade till EU och unionsrättsliga bestämmelser (enligt vilka myndigheter ska återrapportera eller ansvara för tillsyn i enlighet med ett direktiv eller en förordning). Ytterligare en faktor är att myndighetsövergripande bestämmelser tillkommit i instruktionerna, t.ex. bestämmelser om att myndigheter ska ”se till att de regelverk och rutiner som myndigheter disponerar över är kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag”, se t.ex. 8 § 12 förordningen (2009:1243) med instruktion för Socialstyrelsen.

Gemensamt för många av de granskade regleringsbreven är att det förekommer föreskrifter om undantag från olika ekonomiadministrativa regler, exempelvis från skyldigheten att lämna olika typer av uppgifter i årsredovisning som annars följer av förordning. Föreskrifterna med sådana undantag är ofta årligen återkommande och kan därmed, enligt konstitutionsutskottets tidigare uttalande, sägas passa mindre bra i ett regleringsbrev som fördelar anslag för ett visst budgetår. 2008 medgavs undantag från ekono-

miadministrativa regler e.d. i drygt hälften (34 st.) av de granskade myndigheternas regleringsbrev. 2012 medgavs sådana undantag i nästan en tredjedel (20 st.) av regleringsbreven (se *bilaga 7.5*). Som exempel kan nämnas 2012 års regleringsbrev för dels Genteknikämnden där myndigheten undantas från kraven enligt 3 kap. förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, dels Justitiekanslern som undantas från kraven enligt 3 kap. 1 § i samma förordning. Ytterligare ett exempel är Riksgäldskontorets garanti- och kreditverksamhet som enligt regleringsbrevet för 2012 inte omfattas av 25 a § andra och tredje styckena avgiftsförordningen (1992:191). Samtidigt medges samma myndighet genom 26 a § respektive 26 b § förordningen (2007:1447) med instruktion för Riksgäldskontoret undantag från 7 § avgiftsförordningen respektive 10 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring.

Vissa myndigheter ges i sina instruktioner undantag från bestämmelser i bl.a. ekonomiadministrativa förordningar. Ett sådant exempel är Statskontoret som fr.o.m. 2012 inte längre medges undantag från 4 § andra stycket avgiftsförordningen (1992:191) genom regleringsbrevet utan genom förordningen (2007:827) med instruktion för Statskontoret (10 §). Ytterligare ett exempel är Arbetsgivarverket vars undantag från avgiftsförordningen (1992:191) förts över från regleringsbrevet för 2008 till instruktionen, vilket framgår av 17 a § förordning (2007:829) med instruktion för Arbetsgivarverket.

Vid genomgången av regleringsbreven har ett flertal fall (20 st.) noterats där myndigheter får i uppdrag att utföra en tidsbegränsad uppgift (under avsnittet ”Uppdrag” i regleringsbrevet) och att denna uppgift sedermera återkommer i ett senare regleringsbrev (dvs. inom ramen för denna granskning att uppdraget ges i samma lydelse i både 2008 och 2012 års regleringsbrev, se *bilaga 7.4*). Som har nämnts ovan framgår det av en intern handledning för utformning av regleringsbrev, som har utarbetats av Finansdepartementet, att uppdrag eller mål som inte har någon koppling till den årliga styrningen bör hanteras i en annan ordning än i regleringsbrev.

Promemorior från Regeringskansliet

Utskottet har i en skrivelse till Regeringskansliet begärt svar på vissa frågor. Som svar översändes den 18 oktober 2012 en promemoria som har upprättats inom Statsrådsberedningen och som bygger på underlag från Justitie-, Social-, Finans-, Miljö- och Näringsdepartementen (se bilaga 7.1). Som svar på utskottets fråga om hur de senaste årens förändring mot att i större utsträckning göra myndighetsinstruktionerna till det grundläggande styrinstrumentet har påverkat graden av formellt grundad styrning av myndigheterna anges bl.a. att förändringen kan anses ha inneburit en mer långsiktig och strategisk styrning av myndigheterna. Inledningsvis anges i svaret att regeringen i budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09: 1) hade anfört bl.a. att för många styrsignaler i form av mål och återrapporteringskrav i praktiken hade gett myndigheterna utrymme att själva

bestämma vilka av dessa som ska vara vägledande för myndighetens verksamhet och att detta inte var tillfredsställande. Vidare anges som svar att en jämförelse mellan äldre och nuvarande regleringsbrev vid en ytlig betraktelse kan ge intryck av att styrningen minskat eftersom regleringsbreven minskat mer än myndigheternas instruktioner ökat. Enligt svaret har dock styrningen gjorts konsekventare, tydligare, mer resultatinriktad och mer anpassad för myndigheternas verksamhet och omvärld. Detta har inneburit att skrivningar som funnits i regleringsbreven har förts över till myndigheternas instruktioner i olika utsträckning. Vidare anges även att styrningen fortfarande i hög grad sker genom lagar och förordningar.

Som svar på utskottets begäran om en kommentar till de iakttagelser som gjorts i utskottets granskning av aktuella myndigheters instruktioner och regleringsbrev från 2008 samt 2012 anges bl.a. följande: Sedan 2009 har mål på politikområdes-, verksamhetsområdes- samt verksamhetsgrensnivå lyfts ur regleringsbreven. Regeringens ambition att minska antalet mål och återrapporteringskrav i regleringsbreven har kommit till uttryck bl.a. genom ändringen i 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag som innebar att myndigheterna i första hand ska redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av respektive myndighets instruktion, vilket till stor del torde förklara den minskade förekomsten av mål och återrapporteringskrav i regleringsbreven. För flera myndigheter där återrapporteringskraven helt eller i stort sett helt tagits bort, har bedömningen gjorts att myndigheten själv är bäst skickad att avgöra vad som är av vikt att återrapportera om myndighetens instruktionsenliga verksamhet. Att uppgifter och återrapporteringskrav försvunnit mellan 2008 och 2012 kan även ha andra förklaringar, t.ex. kan det röra sig om tidsbegränsade krav eller att uppgifter framgår av någon annan författning. Vidare anges att behovet av specifika mål- och återrapporteringskrav prövas årligen i samband med framtagande av regleringsbreven samt att det är verksamhetens beskaffenhet som avgör om och i vilken utsträckning särskilda mål och återrapporteringskrav ska användas.

Som svar på utskottets begäran om en kommentar till de iakttagelser som gjorts i utskottets granskning av aktuella myndigheters uppdrag som upprepas i regleringsbreven från 2008 respektive 2012 hänvisas i svarspromemorian till delar av 2012 års cirkulär med anvisning för utformning av regleringsbrev som utarbetats inom Regeringskansliet. I detta cirkulär anges sammanfattningsvis bl.a. att om ett uppdrag återkommer i ett regleringsbrev under flera år bör man överväga att flytta det till myndighetens instruktion eller någon annan förordning.

Av svaret på utskottets begäran om en kommentar till de iakttagelser som gjorts i utskottets granskning av placeringen av föreskrifter med undantag från ekonomiadministrativa regelverket framgår bl.a. att de undantag

från regelverket som finns i instruktioner och regleringsbrev uteslutande är ställda till enskilda myndigheter och inte har en sådan generell karaktär att de måste ges i form av föreskrifter.

Som svar på utskottets begäran om en kommentar till placeringen av föreskrifter i regleringsbrev i stället för i förordning mot bakgrund av 8 kap. 1 § regeringsformen hänvisas till regeringens uttalanden i propositionen med förslag om en reformerad grundlag (prop. 2009/10:80 s. 220) med innebörden att det inte längre finns något behov av att ta in föreskrifter i regleringsbreven.

Utskottet beslutade den 25 oktober 2012 att genom en skrivelse till Regeringskansliet begära svar på ytterligare frågor. Som svar översändes den 22 november 2012 en kopia av det begärda cirkuläret med anvisning för utformning av regleringsbrev och fem promemorior som har upprättats inom Justitie-, Social-, Finans-, Miljö- och Näringsdepartementen (se bilaga 7.2).

Som svar på utskottets fråga om hur de senaste årens förändringar av regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter har påverkat graden av formellt grundad styrning anges i Socialdepartementets promemoria bl.a. att förändringarna innebär att det är instruktionen som är det grundläggande instrumentet i regeringens styrning och att detta inte innebär någon förändring i graden av formellt grundad styrning. Vidare anges att förändringen av instruktionens ställning som styrinstrument innebär dels att regeringens styrning görs mer långsiktig och på en mer övergripande nivå än tidigare, dels att myndighetsledningarna får ett motsvarande utökat ansvar att utifrån dessa långsiktiga och övergripande uppgifter definiera vilka åtgärder som är mest ändamålsenliga för att lösa uppgifterna. Om det bedöms att det finns ytterligare behov av att styra myndighetens arbete kan detta göras i regleringsbrevet. Informations- och kunskapsutbyte vid kontakter mellan Regeringskansliet och myndigheterna bedrivs inom ramen för de mål, uppgifter och andra krav som fastställts genom den formella styrningen. Varje myndighets ledning har det fulla ansvaret för att utforma myndigheternas verksamhet utifrån regeringens beslut i bl.a. instruktion och regleringsbrev.

Som svar på utskottets fråga om hur kontakterna med myndigheterna, t.ex. myndighetsdialogen, har påverkats av de senaste årens förändringar av formellt grundade mål och återrapporteringskrav anges bl.a. att kontakterna är viktiga inslag i en effektiv förvaltning och bör syfta till informations- och kunskapsutbyte samt till förtydligande av regeringens styrning. Vidare anges att den ändrade inriktningen på regeringens styrning, dvs. med mindre detaljerad styrning i regleringsbreven och ökad reglering i instruktionerna, har inneburit att styrningen görs mer långsiktig och på en mer övergripande nivå än tidigare. Detta har lett till att Regeringskansliets kontakter med myndigheterna i högre grad än tidigare kan fokusera på att, utifrån bl.a. myndigheternas redovisningar, följa upp effekterna av genomförda insatser.

Som svar på utskottets fråga om vilka åtgärder som har vidtagits för att säkerställa att kontakterna mellan Regeringskansliet och myndigheterna inte begränsar den offentliga insynen i styrningen av myndigheterna samt möjligheterna till uppföljning och ansvarsutkrävande såväl för regeringen som för riksdagen anges att insyn, uppföljning och ansvarsutkrävande säkerställs genom att den formella styrningen är grunden för relationen mellan regeringen och myndigheterna. Mot bakgrund av att dessa kontakter alltid ska bedrivas inom den formella styrningens ramar har några åtgärder för att säkerställa insyn, uppföljning och ansvarsutkrävande inte bedömts vara nödvändiga.

Som svar på utskottets begäran (fråga 2) om ett förtydligande av det svar som lämnats tidigare när det gäller bedömningen att myndigheterna själva är bäst skickade att avgöra vad som är av vikt att återrapportera hänvisas till dels regeringens uttalanden i den senaste förvaltningspolitiska propositionen (prop. 2009/10:175), dels vissa bestämmelser i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. När det gäller det sistnämnda framgår av svaret att myndigheten enligt 3 kap. 1 § i förordningen ska redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och till vad regeringen, i förekommande fall, har angett i ett regleringsbrev eller i något annat beslut. Detta är en förändring gentemot tidigare regler, som begränsade redovisningen till att gälla de mål och återrapporteringskraven som angavs i regleringsbrev eller i andra beslut. Det är mot denna bakgrund som man har bedömt att omfattningen av återrapporteringskraven i regleringsbreven kan och bör variera beroende på vilka behov regeringen har av att begära specifik information av en viss myndighet.

Som svar på utskottets begäran om vilka bedömningar som, i de fall myndigheternas återrapporteringskrav helt eller i stort sett helt tagits bort, har föranlett att enskilda myndigheter själva ansetts bäst skickade att avgöra vad som är av vikt att återrapportera avseende myndigheternas instruktionsenliga verksamhet uppges följande. I Justitiedepartementets promemoria anges generellt att mål på politik- och verksamhetsområdesnivå samt verksamhetsgrensnivå sedan 2009 har lyfts ur regleringsbreven. Vidare hänvisas till den ovannämnda ändringen i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Därutöver redogörs för bedömningar för 6 av de totalt 14 enskilda myndigheter under departementet som ingår i granskningen. I flertalet fall hänvisas i bedömningen till att myndighetens uppgifter framgår av författningar och att regeringens informationsbehov – utöver myndighetens information i sin årsredovisning – skiftar mellan åren. I Socialdepartementets promemoria redogörs för bedömningar för 17 av de totalt 20 enskilda myndigheter under departementet som ingår i granskningen. Ofta framhålls att anpassningar/ändringar av myndighetens instruktion genomförts. Vidare hänvisar man ofta till den ovannämnda ändringen i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. I Finansdepartementets promemoria finns ett generellt svar för 2 av de totalt 10

enskilda myndigheter under departementet som ingår i granskningen. Där anges att det lägre antalet återrapporteringskrav bl.a. är ett uttryck för regeringens ambition att minska graden av detaljstyrning till förmån för en mer långsiktig och strategisk styrning. I Miljödepartementets promemoria redogörs för ett generellt svar för samtliga av de totalt 4 enskilda myndigheter under departementet som ingår i granskningen. Av svaret framgår att departementet för alla dess myndigheter som omfattas i granskningsärendet har gjort bedömningen, att dessa genom det minskade antalet återrapporteringskrav i regleringsbrevet jämte överföringen av långsiktiga uppgifter till myndighetens instruktion ges möjlighet att arbeta mer effektivt, samtidigt som en mer smidig och samtidigt med tidigare år mer jämförbar redovisning kan göras. I Näringsdepartementets promemoria finns ett generellt svar för 11 av de totalt 13 enskilda myndigheter under departementet som ingår i granskningen. Av svaret framgår bl.a. att den enhetliga verksamhetsstrukturen har lyfts ur regleringsbreven och att instruktionen i stället ska utgöra basen för en mer långsiktig och övergripande styrning och för myndigheternas återrapportering. Styrningen ska anpassas till regeringens behov och den enskilda myndighetens förutsättningar. Mot denna bakgrund och med hänsyn till de omständigheter som redovisas i svaret på fråga 2 (se ovan) bedömde departementet att omfattningen av återrapporteringskraven i regleringsbreven för var och en av de aktuella myndigheterna har kunnat minska.

Som svar på utskottets begäran om, i de fall myndigheternas uppgifter och återrapporteringskrav försvunnit mellan 2008 och 2012, en redogörelse för vilka uppgifter och återrapporteringskrav i 2008 års regleringsbrev som var tidsbegränsade samt vilka uppgifter och återrapporteringskrav som dels flyttats till andra myndigheter, dels flyttats till en annan författning än myndighetsinstruktionen uppges följande. I Justitiedepartementets promemoria ges en sådan redogörelse för 11 av de totalt 14 granskade myndigheterna under departementet. I flera fall hänvisas i redogörelserna till det faktum att flera av återrapporteringskraven i 2008 års regleringsbrev avsåg mer statiska uppgifter om verksamheten och dess organisation och att alla dessa krav har ersatts av ändringen i 3 kap. 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. I Socialdepartementets promemoria ges en redogörelse för 18 av de totalt 20 granskade myndigheterna under departementet. I flera fall hänvisas i dessa redogörelser till att vissa återrapporteringskrav varit tidsbegränsade eller i förekommande fall flyttats till en annan författning än myndighetsinstruktionen. I några fall har uppgifter och återrapporteringskrav flyttats till andra myndigheter. I Finansdepartementets promemoria ges en redogörelse för 3 av de totalt 10 granskade myndigheterna under departementet. I dessa tre fall skiftar redogörelserna från att inga återrapporteringskrav var tidsbegränsade eller uppgifter har överförts till andra myndigheter/författningar (Kammarkollegiet) till att vissa uppdrag var tidsbegränsade och att vissa uppgifter flyttades till andra författningar (Finansinspektionen). I Miljödepartementets promemoria ges

en redogörelse för samtliga granskade myndigheter under departementet. Utöver SMHI hade samtliga myndigheter tidsbegränsade uppdrag i 2008 års regleringsbrev (dock i skiftande antal, t.ex. var alla återrapporteringskrav i Kemikalieinspektionens regleringsbrev tidsbegränsade). I Näringsdepartementets promemoria ges en redogörelse för samtliga granskade myndigheterna under departementet. Även här skiftar redogörelserna. Vid vissa myndigheter har uppgifter överförts till instruktionen, för någon myndighet (Luftfartsverket) har vissa delar av verksamheten bolagiserats, för andra har uppgifter utgått eller finns beskrivna i mer generella uppgifter i instruktionen eller andra författningar.

Som svar på utskottets begäran om, i de fall där samma uppdrag upprepas i regleringsbreven från 2008 respektive 2012, en redogörelse för dels hur många år det enskilda uppdraget har återkommit i myndighetens regleringsbrev under perioden 2008–2012, dels varför uppdraget inte har flyttats till myndighetens instruktion eller någon annan förordning kan följande sammanfattningsvis redovisas. I Justitiedepartementets promemoria ges en sådan redogörelse för 6 av de totalt 14 granskade myndigheterna under departementet. I dessa redogörelser kommenteras i genomsnitt två uppdrag per myndighet. I de allra flesta fallen redovisas skäl till varför det inte vore lämpligt att föra över uppdraget till instruktionen. I Socialdepartementets promemoria ges en redogörelse för 4 av de totalt 20 granskade myndigheterna under departementet. I redogörelserna kommenteras enskilda uppdrag, och skälen till varför det inte vore lämpligt att föra över uppdraget till instruktionen redovisas. I Finansdepartementets promemoria ges en redogörelse för 6 av de totalt 10 granskade myndigheterna under departementet. I flera fall anges i redogörelserna att flera uppdrag har förekommit i myndighetens regleringsbrev under samtliga år som granskningen avser men att dessa har bedömts ha för hög detaljgrad för att tas in i myndigheternas instruktioner. I Näringsdepartementets promemoria ges en redogörelse för 3 av de totalt 13 granskade myndigheterna under departementet. Inledningsvis konstateras i svaret att det inom departementet löpande övervägs om det är möjligt att överföra fler uppgifter från regleringsbrevet till instruktionen för respektive myndighet. Det finns dock sällan skäl att överföra uppdrag som till sin natur är tidsbegränsade eller som är föremål för kontinuerlig förändring. I vissa av de fall som redovisas nedan har det enligt Näringsdepartementet funnits skäl att anta att uppdragen skulle behöva justeras. Vissa förändringar har i praktiken också gjorts, även om dessa blivit mindre än förväntat. I svaret kommenteras tre uppdrag vid Affärsverket svenska kraftnät, nämligen redovisningen av kraftbalansen, upphandlingen av effektreserven och Nordel samt anslutningen till det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel. Dessa tre uppdrag har inte bedömts vara lämpliga att föra över till instruktionen. Därutöver kommenteras fyra uppdrag vid Statens energimyndighet och ett uppdrag vid Verket för innovationssystem.

Som svar på utskottets begäran om en motiverad redogörelse för om de i ett tidigare svar (se ovan) omnämnda undantagen från ekonomiadministrativa föreskrifter är att anse som föreskrifter anges bl.a. att med föreskrifter avses i regeringsformen (RF) rättsregler som är bindande för enskilda och myndigheter och som gäller generellt (se prop. 2009/10:80 s. 216). Vidare anges att det uttryckligen framgår av flera av förordningarna på det ekonomiadministrativa området att dessa gäller endast om inte annat följer av någon annan förordning eller ett särskilt beslut av regeringen, se t.ex. förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt kapitalförsörjningsförordningen (2011:210). Vidare anges att regeringen med stöd av den generella dispensmöjligheten i 12 kap. 8 § RF kan medge undantag från föreskrifter i förordningar. De nu meddelade undantagen från det ekonomiadministrativa regelverket är meddelade antingen med stöd av de uttryckliga möjligheterna till sådana undantag i respektive förordning eller med stöd av den generella dispensmöjligheten. Undantagen är beslutade i förhållande till enskilda myndigheter och har enligt Regeringskansliet inte någon sådan generell räckvidd att de måste ges i form av föreskrifter.

Som svar på utskottets begäran om en kommentar till hur svaren på två tidigare frågor (se ovan) förhåller sig till tidigare avlämnade svar i konstitutionsutskottets granskning av regeringens regleringsbrev till myndigheter (se bet. 2010/11:KU10 s. 40 f.), och då särskilt svaren som tydde på en avsikt att även fortsättningsvis ta in föreskrifter i regleringsbrev, om än efter en prövning av när det var mest lämpligt, anges att de nu lämnade svaren är förenliga med svaren i det tidigare granskningsärendet. Därtill anges att granskningsbetänkandets referat av svaren använder begreppet föreskrifter på ett sätt som avviker från hur svaren har formulerats.

När det gäller utskottets fråga om vilka åtgärder som vidtagits mot bakgrund av konstitutionsutskottets tidigare uttalande om behovet av att reda ut oklarheter avseende grundlagsenligheten i regleringsbrevens utformning (se bet. 2010/11:KU10 s. 45) hänvisas i svaret till att det av det cirkulär som nämns nedan framgår att regleringsbrev inte får innehålla några föreskrifter. Vidare anges i svaret att Finansdepartementets budgetavdelning granskar förslagen till regleringsbrev, bl.a. med utgångspunkt i nämnda anvisningar, och att samråd med Grundlagsenheten vid Justitiedepartementet hålls när det gäller gränsdragningsfrågor.

Som nämnts ovan har utskottet mottagit en kopia av det begärda cirkuläret med anvisning för regleringsbrevsarbetet (cirkulär nr Fi 2011:5). Av cirkuläret framgår bl.a. att föreskrifter sedan den 1 januari 2011 inte får meddelas i regleringsbrev utan endast i lag eller förordning. Vidare anges i cirkuläret att den långsiktiga och mer övergripande styrningen av myndigheterna sker genom instruktionen och att om regeringen bedömer att det finns behov av att styra myndigheten i dess arbete under en kortare period eller mer detaljerat bör detta göras i regleringsbrevet. Det kan t.ex. handla om att precisera de uppgifter som finns i myndighetens instruktion för att

tydliggöra vilka krav och förväntningar som regeringen ställer på myndigheten. Det kan även gälla inhämtning av underlag från myndigheten som behövs för det löpande arbetet inom Regeringskansliet och som i annat fall inte redovisas.

Av cirkuläret framgår vidare att regleringsbrev är beslut som gäller för ett budgetår och att om ett uppdrag återkommer under flera år i regleringsbrevet bör man överväga att flytta det till instruktionen eller en annan förordning. Vid denna avvägning är det enligt cirkuläret viktigt att göra en helhetsbedömning och då ta hänsyn till exempelvis påverkan på andra än myndigheten, varaktighet, koppling till myndighetens finansiering eller till anslaget, detaljgrad i beskrivningen m.m.

I cirkuläret anges även att man vid beslut som direkt rör regeringens styrning av en myndighet bör välja regleringsbrev eller instruktion och undvika andra former av regeringsbeslut. Vidare anges att uppgifter och regler som anges i andra lagar och förordningar inte bör upprepas i regleringsbrev.

Enligt cirkuläret kan behovet av att ge myndigheter ytterligare styrsignaler i regleringsbrevet bedömas utifrån följande utgångspunkter: Styra i syfte att vägleda och styra i syfte att följa upp. Vidare framgår av cirkuläret att styrsignalerna sammantaget inte bör bli för många eller för spretiga. För att regeringens styrning ska bli tydlig bör enligt cirkuläret verksamhetsdelen i regleringsbrevet därför inte överbelastas, eftersom det då blir svårt för myndigheten att urskilja vilka prioriteringar som faktiskt gäller. Omfattande uppdrag som rör flera myndigheter bör tas i särskilt regeringsbeslut eftersom de annars riskerar att överbelasta flera myndigheters regleringsbrev. Av cirkuläret framgår att en hänvisning till beslutet bör göras i berörda myndigheters regleringsbrev.

I cirkuläret anges att verksamhetsdelen i regleringsbreven struktureras i tre delar: a) mål och återrapporteringskrav, b) organisationsstyrning och c) uppdrag. Vidare anges att myndigheternas årsredovisning omfattas av Riksrevisionens årliga revision. De redovisningskrav som bedöms vara viktiga för att ge en rättvisande bild av myndighetens verksamhet bör därför skrivas in under återrapporteringskrav eller organisationsstyrning. När det gäller den första delen anges att regeringen enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska lämna en redovisning i budgetpropositionen av de resultat som uppnåtts i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat för utgiftsområdet. Att regeringens rapportering till riksdagen ska utgå från målen för utgiftsområdet innebär inte att utgiftsområdesmålen ska användas som styrmedel gentemot myndigheterna. Utgångspunkten för regeringens styrning av myndigheterna är uppgifter i myndigheternas instruktioner. Vidare anges i cirkuläret att mål för myndigheterna bara ska föras in i regleringsbrevet om det finns ett tydligt behov. På samma sätt ska enligt cirkuläret återrapporteringskrav bara föras in om det finns ett tydligt behov av att komplettera den resultatredovisning som ska göras enligt 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Ett effektivt utnyttjande av myndigheternas resurser förutsätter att återrapporteringskra-

ven endast avser sådana underlag som faktiskt används i Regeringskansliets löpande arbete. Det kan t.ex. vara sådan information som regeringen använder i återkoppling till myndigheten i den årliga myndighetsdialogen och som kan utgöra underlag för ansvarsutkrävande, men även sådan information som kan användas för regeringens redovisning till riksdagen.

När det gäller mål anges att alla mål som ska gälla under året ska anges i regleringsbrevet men att mål som snarare är att betrakta som långvariga uppgifter bör formuleras som uppgifter och skrivas in i myndighetens instruktion. Mål regleras vanligtvis inte i instruktioner (se prop. 2009/10: 175 s. 111). I cirkuläret anges att återrapporteringskrav normalt ska anges i regleringsbrevet och inte i särskilda regeringsbeslut (även om sådana ibland anges i vissa särskilda regeringsbeslut).

När det gäller uppdrag anges i cirkuläret att man under regleringsbrevets rubrik anger krav på särskilda åtgärder som myndigheten ska vidta och krav på särskilt beslutsunderlag från myndigheten. Vidare noteras i cirkuläret att ett uppdrag är en prioritering regeringen gör för en myndighets verksamhet. Alltför många uppdrag försämrar ur detta perspektiv regeringens styrning av myndigheterna varför det är viktigt att varje år pröva både nya och tidigare uppdrag.

När det gäller undantag från det ekonomiadministrativa regelverket framgår av cirkuläret att det är viktigt att noga överväga om regleringsbrevet är det bästa verktyget för att besluta om ett undantag. Utgångspunkten är att myndighetens huvudsakliga uppdrag regleras i instruktionen. Vad som talar för en annan placering än i instruktionen, exempelvis i regleringsbrevet, kan vara en tidsbegränsning (som en utgångspunkt tre år eller mindre), om det finns en koppling till finansieringen av myndighetens verksamhet eller anslag, om det finns många rapporteringstidpunkter med datum som kan komma att ändras eller om regeringen ser behov av att vara utförlig i beskrivningen. Vidare anges att undantag från exempelvis avgiftsförordningen (1992:191) ska undvikas i regleringsbrev eftersom detta påverkar dem som utnyttjar den avgiftsbelagda verksamheten och att sådana undantag ska lämnas i en förordning. Undantag från förordningar som endast berör myndigheten, exempelvis anslagsförordningen (2011:223) och förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, kan lämnas i regleringsbrev.

Utskottets ställningstagande

Den förändring av formerna för regeringens styrning av förvaltningsmyndigheterna som skett de senaste åren synes vara omfattande. Förändringen innebär att i större utsträckning låta myndighetsinstruktionerna utgöra det grundläggande styrinstrumentet. Förändringen syftar till att göra styrningen av myndigheterna mer långsiktig och strategisk. Granskningen visar att beskrivningen av myndigheternas ordinarie verksamhet har minskat mer i regleringsbreven än vad myndigheternas instruktioner ökat. Detta kan ge

intryck av att styrningen minskat. Samtidigt gäller att styrningen i hög grad sker genom lagar och, framför allt, förordningar. Från de utgångspunkter som gäller för konstitutionsutskottets granskning har utskottet inget att invända mot att styrningen i högre grad än tidigare sker via instruktioner än via regleringsbrev. I sammanhanget kan även erinras att i regeringens styrande funktion ingår en skyldighet att leda den statliga förvaltningens verksamhet. Detta förutsätter att regeringen följer myndigheternas verksamhet och vid behov ser till att vidta de åtgärder som är nödvändiga från ett styrningsperspektiv, givetvis i beaktande av myndigheternas självständighet enligt 12 kap. 2 § regeringsformen. Granskningen visar att förändringen av regeringens styrning innebär att den görs mer långsiktig och på en mer övergripande nivå än tidigare, vilket innebär att myndighetsledningarna får ett motsvarande utökat ansvar att utifrån dessa långsiktiga och övergripande uppgifter definiera vilka åtgärder som är mest ändamålsenliga för att lösa uppgifterna. Utskottet vill framhålla att oaktat formerna för regeringens styrning och det ansvar som regeringen ger myndighetsledningar gäller alltjämt att regeringen är ansvarig inför riksdagen för rikets styrelse.

Härutöver önskar utskottet kommentera vissa konkreta iakttagelser.

Vad gäller myndigheters verksamhetsbeskrivning i regleringsbrev och instruktion konstaterar utskottet att granskningen påvisat skillnader i den sammanlagda ökningen i instruktionerna respektive minskningen i regleringsbreven mellan myndigheter som tillhör olika departement. Oaktat skillnaderna noterar utskottet att dessa följer samma mönster, med undantag för Näringsdepartementets myndigheter. Mönstret innebär att en ansenlig minskning av verksamhetsbeskrivningen i regleringsbreven hos myndigheter från ett och samma departement hänger samman med motsvarande ökning av samma beskrivning i instruktionerna. Även om skillnaderna mellan departementen eventuellt föranleds av t.ex. olikheter i deras verksamhetsområde bedömer utskottet att dessa iakttagelser låter ana att styrningsförändringen inte har genomförts på ett enhetligt sätt.

Utskottet noterar de uppgifter som lämnats i granskningen om att bakgrunden till regeringens förändrade styrning bl.a. var att för många styrsignaler i form av mål och återrapporteringskrav i praktiken hade gett myndigheterna utrymme att själva bestämma vilka av dessa som skulle vara vägledande för myndighetens verksamhet, vilket enligt regeringen inte var tillfredsställande. För flera myndigheter där återrapporteringskraven, genom regeringens förändrade styrning, helt eller i stort sett tagits bort, har regeringen bedömt att myndigheten själv är bäst skickad att avgöra vad som är av vikt att återrapportera. Granskningen visar att kraven på myndigheters redovisning och återrapportering av verksamhetens resultat genom en ändring av förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag har utvidgats till att omfatta även kommentarer i förhållande till de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion. Samtidigt har myndigheternas inflytande över den egna resultatredovisningen ökat. Dessa iakttagelser pekar enligt utskottet på vikten av att regeringen

noggrant följer upp kvaliteten i myndigheternas återrapportering, inte minst mot bakgrund av den betydelse som återrapporteringen har för kvaliteten i såväl regeringens informationsförsörjning som regeringens redovisning till riksdagen.

När det gäller uppdrag till myndigheter visar utskottets granskning att de bedömningar som ligger bakom regeringens placering av uppdrag i regleringsbrev verkar vara i enlighet med reformens syfte. Utskottet noterar även att vikten av att varje år pröva både nya och tidigare uppdrag tydligt anges i Regeringskansliets cirkulär.

Riktlinjerna i det för granskningsärendet aktuella cirkuläret anger att undantag från avgiftsförordningen (1992:191) ska undvikas i regleringsbrev och att dessa ska lämnas i en förordning. Utskottet ser också skäl för en sådan ordning men kan i granskningen notera att ett antal undantag från den nämnda förordningen lämnades i regleringsbreven för 2012.

Vidare visar granskningen att antalet undantag från ekonomiadministrativa regelverk som meddelas i regleringsbrev har minskat mellan 2008 och 2012. I några fall har sådana undantag flyttats över till myndighetens instruktion. Fortfarande kvarstår dock sådana undantag i drygt en tredjedel av de undersökta regleringsbreven för 2012. I sammanhanget kan påminnas om Regeringskansliets egna interna riktlinjer, som betonar vikten av att noga överväga om regleringsbrevet är det bästa verktyget att lämna ett sådant undantag, och att utgångspunkten är att myndighetens huvudsakliga uppdrag regleras i instruktionen. I granskningen har anförts att de nu meddelade undantagen från det ekonomiadministrativa regelverket är meddelade med stöd av antingen de uttryckliga möjligheterna till sådana undantag i respektive förordning eller den generella dispensmöjligheten i 12 kap. 8 § regeringsformen. I de fall det kan förutses att det kan komma att finnas behov av undantag från en förordning är det enligt utskottets mening en fördel att i förordningen uttryckligen ange denna möjlighet.

Utskottet noterar slutligen de uppgifter som lämnats i granskningen om att kontakter mellan myndigheterna och Regeringskansliet är viktiga inslag i en effektiv förvaltning och bör syfta till informations- och kunskapsutbyte samt till förtydligande av regeringens styrning. Utskottet har ingen annan uppfattning. Som utskottet tidigare har framhållit är det svårt att föreställa sig en smidig och väl fungerande förvaltningsapparat utan informella kontakter av olika slag. Väsentligt är dock att vid sådana kontakter inte gå utöver den formella ramen för myndigheternas verksamhet och att kontakterna är mer inriktade på information än på styrning. En viktig aspekt i sammanhanget är risken att sådana kontakter saknar den omsorgsfulla dokumentation som präglar den formella styrningen. En sådan dokumentation är enligt utskottet en nödvändig förutsättning för en efterföljande kontroll av instanser som enligt regeringsformen ska granska såväl regeringens som myndigheternas handlande.

8 Regeringens handläggning av överträdelseärenden

Ärendet

I artikel 4.3 i fördraget om Europeiska unionen anges att unionen och medlemsstaterna enligt principen om lojalt samarbete ska respektera och bistå varandra när de fullgör de uppgifter som följer av fördragen. Medlemsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter som följer av fördragen eller av unionens institutioners akter fullgörs. Medlemsstaterna ska hjälpa unionen att fullgöra sina uppgifter, och de ska avstå från varje åtgärd som kan äventyra fullgörandet av unionens mål. Enligt artikel 291.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska medlemsstaterna vidta alla nationella lagstiftningsåtgärder som är nödvändiga för att genomföra unionens rättsligt bindande akter. Kommissionen ska, enligt artikel 17 i fördraget om Europeiska unionen, övervaka tillämpningen av unionsrätten under kontroll av Europeiska unionens domstol.

Utskottet granskar i detta avsnitt hur regeringen handlägger ärenden där EU-kommissionen ifrågasätter om Sverige uppfyller sina förpliktelser. Ett syfte med granskningen är att undersöka vilka rutiner som finns inom Regeringskansliet för handläggningen. Vidare är ett syfte att belysa handläggningen av olika slags ärenden. Det innebär att både fall där Sverige varit framgångsrikt och således inte fällts i EU-domstolen och fall där EU-domstolen funnit att Sverige inte har uppfyllt sina förpliktelser granskas.

Till grund för granskningen ligger en genomgång av de berörda departementens akter i 17 olika ärenden, *bilaga 8.1*. EU-domstolens domar, rapporter från kommissionen och olika årgångar av regeringens årsbok om EU (senast skr. 2011/12:105) har också använts. Vidare finns en promemoria från Statsrådsberedningen och en promemoria från Utrikesdepartementet med svar på frågor från utskottet, *bilaga 8.2*.

Utredning i ärendet

Gällande ordning

Europeiska unionen

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Fördragets bestämmelser om överträdelseärenden innebär jämfört med tidigare fördrag en kortare process innan skadeståndsanspråk riktas mot medlemsländerna. I det följande redovisas gällande fördragsbestämmelser.

Enligt artikel 258 i EUF-fördraget ska kommissionen, om den anser att en medlemsstat har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt fördragen, lämna ett motiverat yttrande i ärendet efter att ha gett den berörda staten tillfälle att inkomma med sina synpunkter.

Om den berörda staten inte rättar sig efter yttrandet inom den tid som angivits av kommissionen, får kommissionen föra ärendet vidare till Europeiska unionens domstol.

I praktiken kan det formella förfarandet föregås av informella kontakter. Om kommissionen finner skäl att gå vidare efter de informella kontakterna kan den överlämna en s.k. formell underrättelse till medlemsstaten. Medlemsstaten ges tillfälle att komma in med synpunkter. Kommissionen kan därefter besluta att lämna ett motiverat yttrande till medlemsstaten. Om kommissionen inte är nöjd med den information som ges eller de argument som framförs, kan den besluta att väcka talan mot medlemsstaten vid EU-domstolen.

Talan vid EU-domstolen kan omfatta situationen som den var vid den tidpunkt då medlemsstaten fick det motiverade yttrandet. Även om de nationella reglerna senare har anpassats till EU-rätten kan kommissionen fortsätta att driva talan i EU-domstolen. Det kan ske exempelvis när kommissionen vill få ett vägledande avgörande från EU-domstolen eller när ett tydligt avgörande krävs för att garantera att enskilda medborgare i medlemsstaterna kan bevaka sin rätt. Ofta drar dock kommissionen tillbaka sin talan i dessa fall.

Om EU-domstolen finner att medlemsstaten har brutit mot sina skyldigheter enligt EU-rätten genom att anta eller vidmakthålla de regler eller den praxis som är föremål för talan, är medlemsstaten enligt artikel 260.1 i EUF-fördraget skyldig att vidta nödvändiga åtgärder för att följa domen. Om den inte följer domen, kan kommissionen i enlighet med artikel 260.2 i EUF-fördraget påbörja ett nytt överträdelseförfarande. Detta förfarande avser i så fall medlemsstatens underlåtenhet att vidta de åtgärder som krävs för att följa EU-domstolens dom.

Under det förfarande som grundas på artikel 260 i EUF-fördraget lämnar kommissionen en formell underrättelse och ett motiverat yttrande till medlemsstaten och anger ett belopp som den anser att medlemsstaten ska bli skyldig att betala, om talan väcks i domstolen och medlemsstaten förlorar målet. I de flesta fall tar förfarandet enligt artikel 260 i EUF-fördraget kortare tid än förfarandet enligt artikel 258 i EUF-fördraget, och medlemsstaterna ges kortare frister för att besvara kommissionens argument. Om förfarandet leder till att kommissionen väcker talan i EU-domstolen och domstolen i sin dom förklarar att medlemsstaten har gjort sig skyldig till en överträdelse av artikel 260 i EUF-fördraget, anger domstolen ett vite eller engångsbelopp som medlemsstaten blir skyldig att betala.

Lissabonfördraget innebär, genom artikel 260.3 i EUF-fördraget, att kommissionen redan när den stämmer en medlemsstat för ett försenat genomförande kan ange ett standardbelopp eller vite som medlemsstaten ska betala. Processen för ekonomiska sanktioner vid försenat genomförande har alltså kortats ned med Lissabonfördraget.

I kommissionens meddelande Bättre styrning av den inre marknaden (KOM(2012) 259) anförs att överträdelseärenden inte bör ta mer än i genomsnitt 18 månader och att medlemsstaterna bör följa domstolens avgöranden inom 12 månader. I slutsatserna från Europeiska rådets möte i juni 2012 välkomnades kommissionens meddelande. Regeringen välkomnar meddelandet i faktapromemoria 2011/12:FPM157.

Nationella regler om regeringens handläggning m.m.

Regeringsformen och förordningar

Enligt 7 kap. 2 § regeringsformen ska vid beredningen av regeringsärenden behövliga upplysningar och yttranden begäras in från berörda myndigheter. Upplysningar och yttranden ska också i den omfattning som behövs begäras in från kommuner. Även sammanslutningar och enskilda ska i den omfattning som behövs ges möjlighet att yttra sig.

I 14 § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet anges att departementschefen ansvarar för beredningen av regeringsärenden i departementet. För beredningen av regeringsärenden som enligt ett förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen ska föredras av ett annat statsråd ansvarar dock det föredragande statsrådet. Enligt 15 § ska regeringsärenden som faller inom flera departements verksamhetsområden beredas i samråd med övriga berörda statsråd. Enligt 16 § får Regeringskansliet begära in förklaringar, upplysningar och yttranden i regeringsärenden.

Enligt 20 § nämnda förordning ska Regeringskansliet besvara formella underrättelser från kommissionen och i övrigt upplysa kommissionen om hur Sverige har uppfyllt de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i unionen. Vidare ska Regeringskansliet besvara motiverade yttranden från kommissionen och anmäla förslag till författningar i enlighet med informationsförfaranden som följer av Sveriges medlemskap i unionen eller av andra internationella överenskommelser. Regeringskansliet ska också ge svenska svar och kommentarer inom förfaranden som följer av Sveriges medlemskap i unionen eller av andra internationella överenskommelser. Enligt 26 b § kan chefen för kansliet för samordning av EU-frågor ge ut handböcker, riktlinjer och annat material i syfte att uppnå enhetlighet och hög kvalitet vid handläggningen inom Regeringskansliet av frågor som rör Europeiska unionen.

I 7 § myndighetsförordningen (2007:515) anges att myndigheten ska ge regeringen stöd vid Sveriges deltagande i verksamheten inom Europeiska unionen och i annat internationellt samarbete, ställa den personal till förfogande för deltagandet som regeringen begär och fortlöpande hålla regeringen informerad om förhållanden av betydelse för samarbetet.

I 3 § förordningen (1994:2035) om vissa skyldigheter för myndigheter vid ett medlemskap i Europeiska unionen anges att om inte annat föreskrivits ska myndigheter som inom sina verksamhetsområden införlivar direktiv, i den utsträckning som följer av direktiven,

1. lämna uppgifter till EG-kommissionen

2. lämna uppgifter till andra medlemsstater

3. offentliggöra vissa uppgifter om sakförhållanden, förfaranden eller liknande

4. i övrigt utöva de befogenheter och uppfylla de skyldigheter som gäller för Sverige som medlemsstat, i den omfattning befogenheterna eller skyldigheterna innebär samråd, rapporteringsskyldighet, anmälningsskyldighet, lämnande eller mottagande av uppgifter eller liknande förfaranden.

Proposition 2009/10:175 Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt

I proposition 2009/10:175 Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt gjorde regeringen bedömningen att nära samarbete om genomförande och tillämpning av EU-rättsakter inom statsförvaltningen är av största betydelse för att Sverige ska kunna uppfylla sina förpliktelser som EU-medlem (s. 51 f.). Regeringskansliet har ett särskilt ansvar för att rättsakter genomförs i rätt tid och på ett korrekt sätt. De delar av statsförvaltningen som tillämpar EU-lagstiftningen har ett ansvar att säkerställa att detta görs på ett korrekt och rättssäkert sätt. Ett korrekt genomförande av EU-rätten är enligt propositionen också nödvändigt för att undvika överträdelseärenden och domstolsförfaranden i EU-domstolen.

I propositionen anförs att ett normalt svenskt lagstiftningsförfarande med omfattande utredningsarbete och remissförfarande syftar till en hög kvalitet i lagstiftningen men medför samtidigt en utdragen beslutsprocess. Regeringen och Regeringskansliet har under de senaste åren effektiviserat det genomförandearbete som följer av medlemskapet. Bland annat har rutinerna för genomförandet av EU-rättsakter utvecklats, så att arbetet präglas av ett mera aktivt förhållningssätt och en större framförhållning än tidigare. De nationella förberedelserna kan inledas redan under förhandlingsfasen, och ibland redan under förslagsfasen, genom analys av berörd svensk lagstiftning, vilka konsekvenser som kan uppstå, åtgärder som kan komma att krävas osv.

Regeringskansliets cirkulär

Det finns 14 cirkulär om EU-frågornas hantering i Regeringskansliet utgivna av Statsrådsberedningens kansli för samordning av EU-frågor.

Svenska ståndpunkter och instruktioner i EU-frågor ska alltid beredas gemensamt med samtliga berörda departement (Statsrådsberedningens pm 1997:4 Samrådsformer i Regeringskansliet och cirkulär 3 Riktlinjer för framtagande och beredning i Regeringskansliet av svenska ståndpunkter i EU-frågor m.m.).

I cirkulär 7 Riktlinjer för beredning av överträdelseärenden och svar på informella skrivelser i samband därmed (2012-10-25) anges att som ett led i strävan att undvika överträdelseprocesser och i synnerhet processer inför EU-domstolen bör det föras en fortlöpande dialog med kommissionen. När

Sverige jämförs med andra EU-länder är det, enligt cirkuläret, tydligt att det fortfarande finns utrymme för att förbättra hur vi genomför EU-rättsakter och säkerställer att de tillämpas korrekt.

Regelbundna kontakter på tjänstemannanivå bidrar till en god dialog och ömsesidig förståelse. Om så bedöms lämpligt, kan även kontakter tas på politisk nivå med den ansvariga kommissionsledamoten eller dennes kabinettschef.

Kravet på gemensam beredning gäller under ärendets hela beredning, således även under den informella fasen innan kommissionen har beslutat att inleda ett formellt förfarande. Ett överträdelseärende kan också anmälas för allmän beredning i regeringen.

En skrivelse från kommissionen med en formell underrättelse är ställd till utrikesministern. Skrivelsen ska formellt sett besvaras av Regeringskansliet. Normalt ligger beslutanderätten enligt respektive departements arbetsordning på respektive rättschef. Formella underrättelser som endast hänvisar till att ett antal direktiv inte anmälts som fullständigt genomförda besvaras av Statsrådsberedningens EU-kansli.

Ett motiverat yttrande från kommissionen är ställt till utrikesministern. Det är Utrikesdepartementets rättssekretariat som bereder svaren på motiverade yttranden och undertecknar skrivelsen.

Utrikesdepartementets rättssekretariat är Sveriges ombud i EU-domstolen.

I cirkulär 14 Riktlinjer för genomförande av unionsrättsakter (2010-12-16) påminns om att till skillnad mot vad som gäller för övriga processer inför EU-domstolen kan kommissionen när det gäller försenat genomförande av direktiv ange det standardbelopp eller vite som medlemsstaten ska betala redan i samband med att EU-domstolen tar ställning till själva försummelsen, dvs. det försenade genomförandet. Det innebär ett effektiviserat förfarande i jämförelse med andra processer där kommissionen måste öppna en ny överträdelseprocess för att yrka standardbelopp eller vite. I praktiken kan Sverige förvänta sig en stämning ungefär sex månader efter genomförandetidens utgång.

Om ett försenat genomförande leder till att EU-domstolen dömer ut standardbelopp eller vite, ska utgiften för standardbeloppet eller vitet finansieras inom det utgiftsområde som direktivet kan hänföras till. Detsamma gäller för förseningar orsakade av en myndighet under departementet.

Unionens institutioner har kommit överens om att två år generellt sett är en lämplig genomförandetid. Departementet bör under förhandlingen verka för en realistisk genomförandetid, mot bakgrund av den analys som företagits av rättsaktens konsekvenser för svenskt regelverk.

Samråd med andra medlemsstater kan vara av stort värde för att orientera sig om olika tolkningar och nationella lösningar. Departementen bör kontinuerligt utnyttja möjligheten att diskutera tolkningen av unionsrättsakter med andra medlemsländer och/eller kommissionen för att söka samsyn kring genomförandet. Bland annat diskuteras genomförandefrågor med viss regelbundenhet med grannländer i vårt närområde.

I SB PM 2009:1 Hur EU-handlingar hanteras i Regeringskansliet anges (s. 12) att det i Utrikesdepartementet finns ett särskilt register för handlingar som rör mål vid EU:s domstolar.

Tidigare granskningar

Regeringens organisation för handläggning av EU-frågor

Konstitutionsutskottet redogjorde i granskningsbetänkandet 1996 för regeringens organisation för handläggning av EU-frågor under 1995 (bet. 1995/96:KU30 s. 26 f.). Utskottet anförde att det avsåg att även framdeles följa regeringens organisation för hantering av EU-frågor. I övrigt fann utskottet inte anledning till något uttalande.

Konstitutionsutskottet undersökte i 1998 års allmänna granskning Regeringskansliets organisation för handläggningen av EU-frågor i skilda hänseenden (bet. 1998/99:KU10 s. 19 f.). De uppgifter som man fått vid kontakter med Regeringskansliet gav vid handen att hanteringen av EU-frågorna hade blivit bättre ju längre tid som Sverige varit medlem i EU. Detta hindrar emellertid inte att hanteringen kan förbättras, anförde utskottet. Ett exempel var att mer uppmärksamhet kan ägnas kommissionens verksamhet.

Beslutsprocesser kring EU-direktiv

I 1999 års allmänna granskning granskade konstitutionsutskottet Regeringskansliets hantering av EU-frågorna (bet. 1999/2000:KU10 s. 49 f.). Därvid undersöktes hanteringen av fyra enskilda EG-direktiv genom EU:s hela beslutsprocess. Utskottet betonade att regeringen har ett ansvar för att riksdagen och utskotten informeras tidigt.

2004 års allmänna granskning av remissberedningen av svenska ståndpunkter inför ministerrådets beslut om EG-direktiv omfattade 26 enskilda EG-direktiv, vilka antagits under åren 2000–2003, som varit föremål för samråd i EU-nämnden vid åtminstone något tillfälle efter 1999 (bet. 2004/05:KU10 s. 74–88). Konstitutionsutskottet uttalade följande i sitt ställningstagande (s. 86–88).

> De övergripande riktlinjerna för beredningen av regeringsärenden ges i 7 kap. regeringsformen. Av 7 kap. 1 § framgår att det för beredning av regeringsärendena ska finnas ett regeringskansli. I detta ingår departement för skilda verksamhetsgrenar. Enligt 7 kap. 3 § avgörs regeringsärenden av regeringen vid regeringssammanträde. Ett statsråds deltagande i ett möte med ministerrådet utgör emellertid inte i formell mening ett regeringsärende.
>
> Bestämmelsen i 7 kap. 2 § regeringsformen om beredningen av regeringsärenden är därmed inte direkt tillämplig på beredningen av svenska ståndpunkter i förhandlingar rörande EG-direktiv.
>
> Närmare bestämmelser om Regeringskansliets uppgifter ges emellertid i förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet. Förutom uppgiften att bereda regeringsärenden åligger det enligt 1 § Regeringskansliet att i övrigt biträda regeringen och statsråden i deras verksamhet. Som tidigare har framgått har vidare inför Sveriges anslut-

ning till EU understrukits att remissförfarandet kommer att ha kvar sin betydelsefulla roll i det svenska beredningsarbetet även när det gäller ärenden inom EU-samarbetet.

Utskottet framhöll att remissförfaranden under olika stadier av förhandlingsprocessen inom EU kan fylla flera funktioner som tillvaratar delvis skilda intressen. Vidare anförde utskottet att valet av beredningsform i fråga om svenska ståndpunkter rörande utkast till EG-direktiv bör vara grundat på samma överväganden som vid beredning av regeringsärenden. Utskottet betonade vikten av att underhandssynpunkter dokumenteras.

I det administrativa granskningsbetänkandet 2008/09:KU10 granskade utskottet beredningen av vissa frågor i EU-samarbetet (bet. 2008/09:KU10 s. 65 f.). Granskningen avsåg EG-direktiv och rambeslut inom EU:s dåvarande tredje pelare. I en promemoria från Regeringskansliet som inhämtats under granskningen anfördes att Sverige jämfört med många andra medlemsstater har en förhållandevis tidskrävande lagstiftningsprocess. I förhandlingar om EG-direktiv verkar företrädare för Sverige för en genomförandetid som är realistisk med beaktande av den analys som företagits av konsekvenserna för det svenska regelverket. Eftersom beslut i många fall fattas med kvalificerad majoritet i rådet kan det hända att regeringen inte får fullt gehör för sin ståndpunkt. Genomförandetiden blir således ibland kortare än vad som kan anses önskvärt.

Utskottet betonade vikten av att befintliga riktlinjer om registrering av EU-handlingar m.m. följs, vilket torde underlätta tillhandahållande och utlämnande av offentliga allmänna handlingar. I en skrivelse från Regeringskansliet under granskningen upplystes att det vid möten i den s.k. rättskretsen regelbundet tas upp frågor om genomförande av EG-direktiv och att det också diskuteras hur genomförandeprocessen kan förkortas utan att man ger avkall på noggrann beredning.

Hösten 2009 granskade utskottet hur beredningskravet enligt regeringsformen efterlevs beträffande själva genomförandet av EG-direktiv (bet. 2009/10:KU10 s. 78 f.). I granskningen behandlades inte frågor om överträdelseförfaranden i samband med genomförandet av EG-direktiv eller överlämnandet till kommissionen av författningstexter som antas inom det område som omfattas av enskilda direktiv.

Utskottet framhöll att regeringsformens beredningskrav även vid genomförandet av EG-direktiv är av väsentlig betydelse.

Sammantaget ansåg utskottet att beredningen av genomförandet av EG-direktiv svarar mot beredningskravet i regeringsformen. Samtidigt framgick av granskningen att ett fungerande samspel mellan Regeringskansliet och förvaltningsmyndigheter är av avgörande betydelse, både i de fall direktiv genomförs i form av förordning och i de fall de genomförs i form av myndighetsföreskrift. Utskottet framhöll vikten av att regeringen som ett led i beredningen av genomförandet av EU-direktiv noga överväger på vilken nivå svenska föreskrifter för genomförande bör beslutas.

I 2010 års allmänna granskning granskade utskottet framtagandet av ståndpunkter och instruktioner inför möten i EU (bet. 2010/11:KU10 s. 76 f.). Utskottet framhöll betydelsen av att även arbetet med framtagande av svenska ståndpunkter och instruktioner sker på ett sätt som i möjligaste mån svarar mot det beredningskrav som föreskrivs i regeringsformen. Granskningen gav inte anledning till någon annan bedömning än att beredningen av ståndpunkter och instruktioner i dessa delar fungerat väl. Granskningen innefattade en genomgång av akternas fullständighet och diarieföringen av handlingar som hör till de granskade ärendena. Utskottet betonade att kraven på diarieföring och dokumentation är viktiga för offentlighetsprincipens upprätthållande, och de torde därtill även kunna bidra till en effektiv intern beredning av dessa ärenden i Regeringskansliet.

Regeringens handlande efter riksdagens beslut om ändringar i presstödet (bet. 2006/07:KU20)

Utskottet granskade våren 2007 regeringens handlande efter riksdagens beslut om ändringar i presstödet (bet. 2006/07:KU20 s. 183 f.). Våren 2006 behandlade konstitutionsutskottet den dåvarande regeringens proposition 2005/06:201 Morgondagens nyheter – nya villkor för driftsstödet till dagstidningar (bet. 2005/06:KU40). Utskottet tillstyrkte huvudsakligen regeringens förslag om ändringar i presstödsförordningen. Riksdagen följde utskottet (rskr. 2005/06:367). Med vissa ändringar godkände riksdagen därmed att regeringen skulle besluta om vissa ändringar i presstödsförordningen (1990:524). Enligt riksdagens beslut skulle de ändrade reglerna träda i kraft den 1 januari 2007. I propositionen anförde regeringen att den avsåg att anmäla förändringarna till Europeiska kommissionen och att ändringarna förutsatte ett godkännande från kommissionen. Om kommissionens behandling av ärendet skulle innebära att tidpunkten för ikraftträdandet behövde ändras avsåg regeringen att återkomma till riksdagen.

Efter valet 2006 inlämnade dåvarande statsminister Göran Persson sin ansökan om entledigande till talmannen. Talmannen entledigade omedelbart statsministern och övriga statsråd samt påminde om att entledigade regeringsledamöter enligt regeringsformen uppehåller sina befattningar till dess en ny regering har tillträtt. Vid kammarens sammanträde den 5 oktober 2006 utsågs Fredrik Reinfeldt till ny statsminister. Den 6 oktober 2006 anmälde Fredrik Reinfeldt för riksdagen de statsråd han utnämnt att tillsammans med honom ingå i regeringen.

I budgetpropositionen för 2007 föreslog den nytillträdda regeringen att riksdagen skulle godkänna att ändringarna i reglerna om driftsstöd till dagstidningar enligt riksdagens beslut inte skulle träda i kraft den 1 januari 2007 utan vid en senare tidpunkt som regeringen skulle bestämma (prop. 2006/07:1 utg.omr. 1).

Som skäl för förslaget anförde regeringen följande. Kommissionen hade meddelat att en fördjupad granskning av om det svenska presstödet är förenligt med bestämmelserna om statsstöd i EG-fördraget skulle komma att

inledas. Granskningen uppgavs kunna ta stora delar av 2007 i anspråk, och att genomföra ändringarna i driftsstödet innan denna process var slutförd skulle, enligt regeringen, medföra en risk att tidningsföretagen blev skyldiga att återbetala det ytterligare driftsstöd som genom de nya reglerna skulle tas emot under 2007.

I konstitutionsutskottets granskning redovisades kontakter mellan Sverige och kommissionen i ärendet (bet. 2006/07:KU20 s. 184 f.). Utskottet framhöll att ett statsråd alltid har det yttersta ansvaret för ett fungerande utbyte mellan kommissionen och Regeringskansliet. I det aktuella ärendet gjordes i Regeringskansliet bedömningen att svaren på kommissionens frågor inte krävde något ställningstagande från statsrådets sida. Utskottet konstaterade att statsrådet inte hade gett några särskilda instruktioner för att säkerställa att han blev löpande underrättad och att han följaktligen förblev omedveten om det sätt som ärendet utvecklades på. Denna del av granskningen ledde i övrigt inte till något uttalande från utskottets sida.

Utskottet granskade även handläggningen av presstödet av den regering som tillträdde efter valet 2006 (bet. 2006/07:KU20 s. 196 f.). Utskottet noterade bl.a. att de generella rutinerna från kommissionens sida var att ge preliminära besked endast per telefon. Från offentlighetssynpunkt hade det varit en fördel om beredningsarbetet och beslutsfattandet kunnat grundas på ett skriftligt meddelande från kommissionen.

Dröjsmålsränta på tullavgift till EU (bet. 2009/10:KU20)

Våren 2010 granskade utskottet förhållanden om en dröjsmålsränta på tullavgift till EU (bet. 2009/10:KU20 s. 104 f.). Utskottet konstaterade att granskningen gällde det första fallet av en talan mot Sverige som väckts vid EU-domstolen om ett krav på inbetalning av egna medel till kommissionen där domstolen fastställt att Sverige underlåtit att uppfylla sina gemenskapsrättsliga skyldigheter. Utskottet noterade bl.a. dels att den dröjsmålsränta som uppkommit vida översteg den ursprungliga tullskuld som tvisten vid EU-domstolen gällde, dels att det i ett tidigare skede blev känt att en annan medlemsstat redan hade genomfört en villkorad betalning i det aktuella målet. Mot bakgrund av bl.a. budgetlagens krav på hög effektivitet och god hushållning i statens verksamhet ansåg utskottet att regeringen vid liknande situationer i framtiden noga bör överväga att genomföra villkorade betalningar så att onödiga utgifter undviks.

Datalagringsdirektivets genomförande (bet. 2010/11:KU20)

Utskottet granskade våren 2011 hanteringen av datalagringsdirektivets genomförande (bet. 2010/11:KU20 s. 65 f.). Granskningen visade att regeringens beredning av genomförandepropositionen medförde komplicerade överväganden i flera principiella svåra frågor som rörde avvägningen mellan brottsbekämpning och integritetsskydd. Samtidigt innebär, konstaterade utskottet, lojalitetsprincipen inom EU-rätten en skyldighet för medlemsstaterna att bl.a. vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att de skyldig-

heter fullgörs som följer av fördragen eller av unionens institutioners akter. Genomförandet av direktivet hade enligt utskottet varit juridiskt möjligt utan samordning med frågan om de brottsbekämpande myndigheternas tillgång till de lagrade uppgifterna. Konsekvensen av att regeringen bedömde att genomförandet av direktivet borde övervägas i ett bredare sammanhang blev att direktivet inte hann genomföras inom den föreskrivna tiden. Utskottet underströk också vikten av att regeringen i förhandlingar om direktiv där den personliga integriteten berörs noggrant överväger behovet av att kräva längre genomförandetider.

Delegation och subdelegation (bet. 2011/12:KU10)

I en granskning av delegation och subdelegation inom normgivningsmakten hösten 2011 kom utskottet in på frågan om genomförande av EU-direktiv (bet. 2011/12:KU10 s. 40 f.). Utskottet påminde om sitt uttalande att ett fungerande samspel mellan Regeringskansliet och förvaltningsmyndigheter är av avgörande betydelse, både i de fall direktiven genomförs i form av förordningar och i de fall de genomförs i form av myndighetsföreskrifter. Av en promemoria från Regeringskansliet framgick att det, när det gäller beredning av genomförandet av antagna EU-direktiv, förekommer dialog av olika slag både inom Regeringskansliet och med berörda myndigheter. Därtill kommer att det inom Regeringskansliet har utarbetats riktlinjer för bl.a. det nationella genomförandet av unionsrättsakter. Dessutom hade det för utskottet redovisats vilka bestämmelser och rutiner som finns för efterkontroll. Utskottet välkomnade de redovisade åtgärderna.

Uppgifter om genomförandet av EU-rätten och antalet överträdelseärenden

Kommissionen presenterar en årlig rapport om kontrollen av unionsrättens tillämpning. I den tjugoåttonde årsrapporten om kontrollen av EU-rättens tillämpning (2010) (KOM(2011) 588 slutlig) anförs att antalet pågående överträdelseförfaranden under 2010 minskade i förhållande till de föregående åren. Mycket ofta är det ett stort antal medlemsstater som inte iakttar tidsfristen för införlivande av ett direktiv. Så snart kommissionen inleder överträdelseförfaranden mot de berörda medlemsstaterna ökar dock antalet underrättelser om nationella införlivandeåtgärder kraftigt, vilket gör det möjligt att avsluta förfarandena mot de medlemsstater som skickat underrättelser. 558 av de 792 ärenden om utebliven underrättelse som kommissionen avslutade under 2010 avslutades efter det att det hade sänts en formell underrättelse till den berörda medlemsstaten men innan det hade sänts ett motiverat yttrande.

Regeringen redovisar aktuella överträdelseärenden för riksdagen i den årliga EU-skrivelsen (senast skr. 2011/12:105). Under 2011 överlämnade kommissionen 34 formella underrättelser till Sverige, varav 24 avsåg utebliven anmälan om genomförande av direktiv. År 2010 överlämnade kom-

missionen 25 formella underrättelser till Sverige. Av dessa rörde 1 verkställighet av dom, vilket kan leda till ekonomiska sanktioner mot Sverige, och 20 rörde utebliven anmälan om genomförande av direktiv.

Under 2011 riktade kommissionen 13 motiverade yttranden mot Sverige, varav 6 avsåg utebliven anmälan om genomförande av direktiv, och kommissionen väckte talan mot Sverige om fördragsbrott i 3 fall. År 2010 riktade kommissionen 17 motiverade yttranden mot Sverige. Av dessa rörde 5 utebliven anmälan om genomförande av direktiv. Under 2011 väckte kommissionen talan mot Sverige i EU-domstolen för fördragsbrott i 3 fall.

Under 2011 skrev kommissionen av 35 ärenden (30 ärenden 2010) som varit föremål för formellt överträdelseförfarande mot Sverige.

Siffrorna kan jämföras med läget för Danmark och Finland. När det gäller Finland överlämnade kommissionen 66 formella underrättelser under 2011 (varav 62 rörde utebliven anmälan om genomförande av direktiv) och 14 motiverade yttranden (varav 11 rörde utebliven anmälan om genomförande av direktiv). Kommissionen stämde Finland för fördragsbrott i två fall.

När det gäller Danmark överlämnade kommissionen 34 formella underrättelser (varav 25 rörde utebliven anmälan om genomförande av direktiv) och 4 motiverade yttranden (varav 2 rörde utebliven anmälan om genomförande av direktiv). Kommissionen stämde Danmark för fördragsbrott i 3 fall.

Kommissionen följer upp medlemsstaternas genomförande av direktiv som siktar till att förbättra den inre marknaden i en resultattavla. I denna sammanställning har Sverige generellt sett inte hävdat sig så väl som exempelvis Danmark och Finland. I resultattavlan hösten 2011 uppnådde inte Sverige den politiska målsättningen om maximalt 1 procent icke-genomförda direktiv utan redovisade ett genomförandeunderskott om 1,3 procent. Å andra sidan uppnådde endast elva medlemsstater målsättningen under den period som statistiken avsåg. I rapporten våren 2012 var Sverige det land som gjort den största förbättringen och är nu åter i gruppen som har högst 1 procent genomförandeunderskott (Making the Single Market deliver. Annual governance check-up 2011).

I årsboken om EU för 2011 anför regeringen att ett antal informationsinsatser vidtagits under 2011, främst inom Regeringskansliet. Diskussioner har inletts om vad som krävs för att Sverige bättre ska kunna uppfylla åtagandena att korrekt och i tid genomföra EU-rättslig lagstiftning i landet (skr. 2011/12:105 s. 236).

I april 2008 startade kommissionen ett pilotprojekt för att utveckla nya arbetsmetoder för bättre och mer effektiv handläggning av klagomål. Sverige deltar i projektet tillsammans med andra medlemsstater. Pilotprojektet syftar till att om möjligt lösa frågor om tolkning och tillämpning av unionsrätten i medlemsstaterna utanför det formella överträdelseförfarandet. Sverige har under 2011 fått 24 ärenden inom ramen för pilotprojektet, och 22 ärenden har avslutats. En utvärdering av pilotprojektet pågår.

Granskningens omfattning

I den här granskningen har utskottet gått igenom 17 överträdelseärenden. Kommissionen avslutade sju av dessa ärenden innan det blev aktuellt att föra dem till EU-domstolen. Tio av ärendena blev mål i EU-domstolen. De 17 ärendena redovisas utförligt i bilaga 8.1. Ärendena är följande.

- Uppehållstillstånd för familjemedlemmar (ärendenummer 2004/2235, Justitiedepartementet).
- Försenat genomförande av direktiv 2008/43/EG om inrättandet av ett system för identifiering och spårning av explosiva varor för civilt bruk (ärendenummer 2009/0482, Försvarsdepartementet).
- Krav på registrering hos Läkemedelsverket av importerade kosmetiska produkter (ärendenummer 2008/4159, Socialdepartementet).
- Felaktigt genomförande av direktiv 2002/95/EG om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter (ärendenummer 2007/2354, Miljödepartementet).
- Felaktigt genomförande av direktiv 2000/43/EG om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung (ärendenummer 2005/2362, Integrations- och jämställdhetsdepartementet).
- Felaktigt genomförande av direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet (arbetslivsdirektivet) (ärendenummer 2007/2005, Integrations- och jämställdhetsdepartementet).
- Överträdelse av gasförordningen (ärendenummer 2009/2194, Näringsdepartementet).
- Felaktigt genomförande av direktiv 2008/1/EG om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar (mål C-607/10, Miljödepartement).
- Bristfällig tillämpning av direktiv 1999/30/EG om gränsvärden för svaveldioxid, kvävedioxid, partiklar och bly i luften (mål C-479/10, Miljödepartementet).
- Bristande genomförande av direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (mål C-548/08, Utbildningsdepartementet).
- Bristande genomförande av kommissionens direktiv 2006/70/EG om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG med avseende på definitionen av ”person i politiskt utsatt ställning” (mål C-547/08, Finansdepartementet).
- Underlåtenhet att inom den föreskrivna fristen införliva direktiv 2005/60/EG Åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (mål C-546/08, Finansdepartementet).
- Underlåtenhet att inom den föreskrivna fristen införliva direktiv 2005/56/EG – Gränsöverskridande fusioner av bolag med begränsat ansvar (mål C-555/08, Justitiedepartementet).

- Underlåtenhet att genomföra vissa artiklar i direktiv 2003/54/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el (mål C-274/08, Näringsdepartementet).
- Åsidosättande av artiklarna 10 och 300.1 EG-fördraget genom att Sverige ensidigt lagt fram ett förslag rörande Stockholmskonventionen (mål C-246/07, Miljödepartementet).
- Bristande uppfyllelse av direktiv 91/271/EEG Rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (mål C-438/07, Miljödepartementet).
- Åsidosättande av artikel 307 EG-fördraget genom avtal angående investeringar som Sverige ingått med vissa tredje länder (mål C-249/06, Utrikesdepartementet).

Promemorior från Regeringskansliet

Genom en skrivelse som sändes till Regeringskansliet begärde utskottet svar på ett antal frågor. Som svar översändes den 30 oktober 2012 en promemoria från Statsrådsberedningen och en från Utrikesdepartementet (bilaga 8.2). Promemoriorna bygger på uppgifter från departementen och Statsrådsberedningen. I det följande redovisas svaret.

Regler om beredning av svar på kommissionens anmärkningar i överträdelseärenden mot Sverige inklusive inlagor i mål vid EU-domstolen finns i förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet, Regeringskansliets föreskrifter med arbetsordning för Regeringskansliet (RKF 2011:9), som kompletterar instruktionen, och i Regeringskansliets föreskrifter med arbetsordning för respektive departement. Rutiner för handläggningen av överträdelseärenden finns också beskrivna i Statsrådsberedningens cirkulär 7 Riktlinjer för beredning av överträdelseärenden och svar på informella skrivelser i samband därmed. För handläggningen av mål vid EU:s domstolar gäller även föreskrifter som beslutats av rättschefen i Utrikesdepartementet.

Respektive departement svarar för beredningen av Regeringskanslets svar på formella underrättelser, medan Utrikesdepartementet svarar för beredningen av svar på motiverade yttranden och inlagor i mål mot Sverige vid EU-domstolen.

Svar på kommissionens skrivelser i överträdelseärenden och inlagor i mål vid EU-domstolen bereds genom sedvanlig gemensam beredning inom Regeringskansliet. När det gäller beredningen av svar på kommissionens skrivelser i överträdelseärenden tillämpas de rutiner som beskrivs i cirkulär 7 Riktlinjer för beredning av överträdelseärenden och svar på informella skrivelser i samband därmed.

För beredningen av mål vid EU-domstolen i vilka kommissionen väckt talan mot Sverige om fördragsbrott gäller följande.

Enligt statsministerns förordnande den 2 februari 2010 föredrar statsrådet Birgitta Ohlsson i chefen för Utrikesdepartementets ställe förvaltningsärenden som gäller ärenden vid Europeiska kommissionen och Eftas övervakningsmyndighet samt mål vid Europeiska unionens domstol, tribu-

nalen, Europeiska unionens personaldomstol och Efta-domstolen. Enligt regeringens beslut den 18 mars 2010 förordnar det föredragande statsrådet regeringens ombud i mål vid dessa domstolar liksom sakkunniga som ska biträda ombudet.

Förvaltningsärenden som gäller mål vid EU-domstolen fördelas enligt bilagan till instruktionen för Regeringskansliet på Utrikesdepartementet. Enligt 29 § Regeringskansliets föreskrifter med arbetsordning för Utrikesdepartementet (UF 2009:5) svarar rättssekretariatet för beredningen av mål vid EU:s domstolar, och rättschefen i Utrikesdepartementet är enligt 45 § i samma arbetsordning huvudman för handläggningen av dessa mål. Denne delegerade genom ett beslut den 5 september 2009 ansvaret till den biträdande enhetschefen för departementets rättssekretariat.

Rättschefen i Utrikesdepartementet beslutade den 15 januari 2009 om föreskrifter för handläggningen av ärenden som rör mål vid EU:s domstolar och Efta-domstolen.

Av svaret framgår vidare att upplysningar och yttranden från berörda myndigheter, kommuner och enskilda inhämtas om det finns behov, i enlighet med 7 kap. 2 § regeringsformen. Inhämtning av upplysningar och yttranden kan aktualiseras under samtliga stadier av handläggningen.

Med hänvisning till en tidigare granskning (bet. 2006/07:KU20 s. 195–196) tog utskottet i skrivelsen till Regeringskansliet upp frågan om hur det säkerställs att statsråd och statssekreterare hålls underrättade om de informella och formella faserna av ett överträdelseärende. I svaret anförs att enligt 28 § första stycket instruktionen för Regeringskansliet ska varje huvudman inom sitt sakområde ansvara för ärendenas behöriga gång och för beredning och föredragning inför departementschefen eller ett annat statsråd. Enligt bestämmelsens andra stycke ska huvudmannen hålla departementschefen, övriga statsråd i departementet och chefstjänstemännen underrättade om arbetets gång och för dem anmäla frågor som är av principiell betydelse eller annars av större vikt. Motsvarande bestämmelser finns även intagna i Regeringskansliets föreskrifter med arbetsordning för de olika departementen.

I svaret noteras att ett överträdelseärende kan ha föregåtts av informell skriftväxling mellan kommissionen och en medlemsstat. Sådan skriftväxling äger ofta rum i en databas som kallas för EU-piloten. Den informella skriftväxlingen i EU-piloten avslutas i vissa fall med ett meddelande om att ärendet avslutats och att ytterligare åtgärder kan komma att vidtas. Ett sådant meddelande ger dock inte uttryck för kommissionärskollegiets preliminära uppfattning om att inleda ett överträdelseförfarande, eftersom det inte är kommissionärskollegiet, utan endast tjänstemän vid kommissionen, som fattar beslut om handläggningen av ärenden i EU-piloten.

Av svaret framgår att i tre av de sju fall som ingår i granskningen och som inte blev mål i EU-domstolen begärde regeringen in upplysningar från myndigheter (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Läkeme-

delsverket samt Energimarknadsinspektionen). I de fyra övriga fallen begärdes inte några upplysningar då det inte bedömdes nödvändigt för att få ett tillräckligt beredningsunderlag för regeringens ställningstagande.

I sex av de tio mål i EU-domstolen som ingår i granskningen begärdes inte några upplysningar då det inte bedömdes nödvändigt för att få ett tillräckligt beredningsunderlag för regeringens ställningstagande.

I mål C-607/10 (felaktigt genomförande av ett direktiv om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) begärdes yttranden in från Naturvårdsverket och 14 länsstyrelser. I mål C-479/10 (bristfällig tillämpning av ett direktiv om gränsvärden för svaveldioxid, kvävedioxid, partiklar och bly i luften) begärdes yttranden in från Naturvårdsverket, Vägverket, Transportstyrelsen, fyra länsstyrelser och tre kommuner. I mål C-438/07 (bristande uppfyllelse av ett direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse) begärdes ett yttrande in från Naturvårdsverket. I mål C-249/06 (åsidosättande av en artikel i EG-fördraget genom avtal angående investeringar som Sverige ingått med vissa tredje länder) inhämtades ett yttrande från Kommerskollegium.

I skrivelsen till Regeringskansliet från utskottet konstaterades att Sverige i vissa fall har varit framgångsrikt i den bemärkelsen att kommissionen t.ex. har lagt ned överträdelseärenden innan de har nått domstol eller återkallat talan i domstolen. Det har också förekommit att Sverige har vunnit mål i domstolen. I skrivelsen frågas vilka slutsatser som kan dras av de fall där Sverige varit framgångsrikt.

I svaret konstateras att det är svårt att dra några generella slutsatser eftersom ärendena och målen rör olika sakområden och vitt skilda frågor. I vissa fall kan det konstateras att kommissionen har missuppfattat innehållet i nationell lagstiftning och praxis. Sverige har i ett antal sådana fall nått snabb framgång genom att på ett tidigt stadium klargöra innehållet i svensk lagstiftning och praxis. Detta visar de positiva effekterna av att föra en dialog med kommissionen för att identifiera och undanröja eventuella missförstånd så långt möjligt. I andra fall har Sverige lyckats undvika att ett ärende gått till EU-domstolen eller att kommissionen vidhållit en talan som väckts vid domstolen genom att avsluta ett pågående lagstiftningsarbete som åtgärdar de problem som kommissionen påtalat. Detta visar att det är viktigt att vidta lämpliga åtgärder så snart det kan konstateras att kommissionen har fog för sin uppfattning eller där det annars finns skäl att göra ändringar i den nationella lagstiftningen.

När det gäller informella kontakter redovisas i svaret att det hölls ett möte i Stockholm med tjänstemän från kommissionens generaldirektorat för miljöfrågor den 8 september 2010. Vid mötet diskuterades bl.a. det överträdelseärende som senare ledde fram till mål C-607/10. Erfarenheterna från mötet dokumenterades genom dagordning, deltagarlista och protokoll. Utöver detta möte har några informella kontakter inte tagits med kommissionen från Sveriges sida där sakfrågor diskuterats i angivna ärenden och mål innan dess att dom meddelats. Om informella kontakter

resulterar i en uppgift av betydelse i sak för handläggningen av ett ärende dokumenteras detta genom t.ex. mötesrapporter, tjänsteanteckningar eller på det sätt som bedöms lämpligt.

När det gäller huruvida det har förekommit kontakter på politisk nivå anges i svaret att det i Regeringskansliet inte finns någon dokumentation med uppgift om att det skulle ha förekommit några kontakter på politisk nivå i de granskade fallen.

När det gäller mål C-438/07 (bristande uppfyllelse av ett direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse) vann Sverige i huvudsak målet. I den del där Sverige medgivit kommissionens talan bifölls denna. I huvudsak tappade kommissionen målet. Domstolen anförde att den tappande parten enligt rättegångsreglerna ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. I domen (punkt 109) sägs att även om kommissionen i huvudsak har tappat målet ska vardera parten bära sina rättegångskostnader, eftersom Sverige inte har yrkat att kommissionen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

I svaret från Regeringskansliet anförs att Sverige i det aktuella målet inte framställde något formellt yrkande om ersättning för rättegångskostnader med hänsyn till att Sverige delvis gett kommissionen rätt beträffande vissa av de anläggningar som målet avsåg och att det därmed fanns förutsättningar för att kvitta yrkanden om rättegångskostnader enligt artikel 69.3 i domstolens rättegångsregler. Enligt Regeringskansliets bedömning har Sveriges agerande varit förenligt med bl.a. 1 kap. 3 § budgetlagen (där det anges att i statens verksamhet ska hög effektivitet eftersträvas och god hushållning iakttas).

I skrivelsen till Regeringskansliet ställdes frågan om Sverige arbetar aktivt för att få andra medlemsstaters stöd i domstolen och i andra skeden av överträdelseärendeprocessen. I svaret anförs att först när talan väckts och ett mål inletts vid EU-domstolen kan andra medlemsstater intervenera till stöd för Sverige. När det bedöms lämpligt arbetar Sverige då aktivt på olika sätt med att uppmärksamma andra medlemsstater på att ett mål mot Sverige har inletts i EU-domstolen där dessa har möjlighet att intervenera till stöd för Sverige. När det anses lämpligt uppmärksammar även Sverige dessförinnan andra medlemsstater på att ett överträdelseärende mot Sverige pågår.

Frågan om hur Regeringskansliet följer upp att Sverige fullgör sina åtaganden enligt domar från EU-domstolen där Sverige förlorat tas upp i skrivelsen till Regeringskansliet. Det följer, enligt svaret, av instruktionen och Regeringskansliets föreskrifter med arbetsordningar för de olika departementen att det ankommer på respektive departement att se till att regelverket inom deras respektive verksamhetsområde är förenligt med unionsrätten. I svaret hänvisas också till cirkulär 7 Riktlinjer för beredning av överträdelseärenden och svar på informella skrivelser i samband därmed. Det ankommer således på det departement som svarar för de regler som omfattas av en dom från EU-domstolen mot Sverige att se till att de

ändringar som kan behöva vidtas med anledning av domen kommer till stånd. Kommissionen följer också regelmässigt upp domar som meddelats av EU-domstolen med frågor till den berörda medlemsstaten kort tid efter domen om vilka åtgärder medlemsstaten har vidtagit eller avser att vidta för att efterkomma domen.

I skrivelsen till Regeringskansliet påminns om att EU-domstolen i mål C-249/06 om bilaterala investeringsskyddsavtal meddelade dom den 3 mars 2009. Domstolen fastställde att Sverige har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter genom att inte vidta lämpliga åtgärder för att undanröja oförenligheter i de bestämmelser om överföring av kapital som finns i de aktuella bilaterala avtalen. I juli 2009 upplyste Sverige kommissionen om att arbetet med att ändra de 17 investeringsskyddsavtal som berörs av domen kommer att ta tid (skr. 2010/11:105 s. 309). I syfte att ändra avtalen i enlighet med domen har regeringen utformat ett tillägg till artikeln om kapitalöverföring i avtalen. Sverige har redan kontaktat vissa tredjeländer med anledning av domen. Avsikten är att kommunicera med alla de 17 stater som är motparter i de avtal som berörs och anpassa avtalen med den nya bestämmelsen, enligt regeringens skrivelse 2010/11:105. I skrivelsen till Regeringskansliet frågades om vilka åtgärder som därefter har vidtagits i syfte att ändra avtalen och därmed efterkomma domen.

I svaret anförs att Regeringskansliet under hösten 2009 arbetade med att ta fram ett tillägg till den transfereringsklausul som EU-domstolen slagit fast står i strid med unionsrätten. Regeringen fattade den 19 november 2009 beslut om att en ändring av avtalen med Malaysia, Argentina och Egypten i detta avseende skulle ingås genom skriftväxling. Den 24 november 2009 skickade regeringen noter till nämnda stater om detta.

Den 1 december 2009 trädde Lissabonfördraget i kraft, vilket medförde att EU enligt artikel 3.1.e i EUF-fördraget fick exklusiv kompetens vad gäller utländska direktinvesteringar som utgör en del av den gemensamma handelspolitiken enligt artikel 207.1 i EUF-fördraget. Av artikel 3.2 i EUF-fördraget följer att endast unionen får ingå internationella avtal på detta område.

I och med Lissabonfördragets ikraftträdande blev det, enligt svaret, därmed oklart om Sverige längre hade befogenhet att självt agera för att efterkomma domen. Den 7 juli 2010 lade kommissionen fram ett förslag för rådet och Europaparlamentet om en ny förordning om en övergångsordning för bilaterala investeringsskyddsavtal mellan medlemsstater och tredjeland. Enligt artikel 8.1 i förslaget ska medlemsstaterna under vissa villkor få mandat att ingå ändringar i existerande avtal med tredjeland. Förordningen har emellertid ännu inte antagits av rådet och Europaparlamentet, något som beräknas ske först kring årsskiftet.

Regeringen har sedan Lissabonfördraget trädde i kraft varit mån om att, i det läge som därmed uppstått, inte vidta några åtgärder som kommissionen kan uppfatta som ett nytt fördragsbrott genom att vidta åtgärder som ligger inom ramen för unionens exklusiva befogenhet.

I skrivelsen till Regeringskansliet påminns om att kommissionen i meddelandet Bättre styrning av den inre marknaden (KOM(2012) 259) anför att överträdelseärenden inte bör ta mer än i genomsnitt 18 månader och att medlemsstaterna bör följa domstolens avgöranden inom 12 månader. I svaret från Regeringskansliet anförs att det är viktigt att förfarandet går så snabbt som möjligt eftersom det är angeläget att unionsrätten genomförs och tillämpas korrekt. Ett påskyndat administrativt förfarande får dock inte gå ut över rättssäkerheten. Det är viktigt att ärendena utreds ordentligt så att en medlemsstat har en god möjlighet att försvara sig vid en eventuell domstolsprocess. Det är knappast möjligt att sätta någon absolut tidsfrist när det gäller medlemsstaternas skyldigheter att följa EU-domstolens avgöranden med hänsyn till de vitt skilda frågor som domarna kan omfatta. Målsättningen bör dock vara att nödvändiga åtgärder i enlighet med artikel 260.1 i EUF-fördraget vidtas så snabbt som möjligt.

I skrivelsen till Regeringskansliet frågas hur Lissabonfördragets ändrade bestämmelser beaktas i regeringens arbete med överträdelseärenden. I svaret anges att de förändringar som Lissabonfördraget inneburit inom detta område har uppmärksammats vid ett antal informationsinsatser inom Regeringskansliet, såväl i seminarieform som genom regelbundna möten i en krets kontaktpersoner för genomförande av direktiv. Vidare behandlas Lissabonfördragets bestämmelser i cirkulär 14 Riktlinjer för genomförande av unionsrättsakter av den 16 december 2010. Därutöver har ett arbete med att uppdatera cirkulär 7 Riktlinjer för beredning av överträdelseärenden och svar på informella skrivelser i samband därmed pågått. Av svaret framgår att den nu gällande versionen är daterad 2012-10-25.

I svaret redovisas att det i Regeringskansliet finns kontaktpersoner för varje departement som träffas regelbundet för att utbyta information och erfarenheter om det övergripande arbetet med att genomföra direktiv. Kommissionens mätningar av hur Sverige presterar i förhållande till andra länder har varit en utgångspunkt för dessa diskussioner.

Ett it-baserat planeringsstöd, Eureka, finns tillgängligt sedan 2010 till stöd för departementens tidsmässiga planering av direktivgenomföranden. Systemet bidrar till transparens och kan underlätta samordningen i de fall där flera departement är involverade i ett direktivs genomförande. Därutöver har seminarier arrangerats och informationsinsatser vidtagits för såväl tjänstemän som den politiska ledningen.

Resultatet av dessa insatser är en ökad medvetenhet i hela Regeringskansliet om betydelsen av att genomföra direktiven i tid och vilka konsekvenser ett för sent genomförande kan komma att få. Det har varit ett långsiktigt arbete som först nu börjar visa konkreta resultat i form av en genomgående bättre statistik och ett färre antal för sent genomförda direktiv.

I skrivelsen till Regeringskansliet påminns om att tidpunkten för när en rättsakt ska vara genomförd beslutas i och med själva rättsakten. Enligt ett tidigare svar från Regeringskansliet till konstitutionsutskottet (bet. 2008/09: KU10 s. 77 f.) verkar företrädare för Sverige i förhandlingar om EU-

direktiv för en genomförandetid som är realistisk med beaktande av den analys som företagits avseende konsekvenser för svenskt regelverk. I det nu aktuella svaret från Regeringskansliet påminns om att den generella överenskommelsen mellan EU:s institutioner är att genomförandetiden i allmänhet inte bör överskrida två år. Det bör under förhandlingens gång göras en uppskattning av hur lång tid som behövs för att omsätta ett direktiv till nationell författning. Detta varierar givetvis beroende på rättsaktens komplexitet och detaljeringsgrad. För att kunna påverka genomförandetidens längd behövs för svenskt vidkommande en uppskattning av i vilken utsträckning direktivet kan omhändertas genom lag, förordning eller myndighetsföreskrifter.

Genomförandetidens längd bör diskuteras utifrån sakliga utgångspunkter och inte som en förhandlingsfråga mellan institutionerna. I förhandlingarna drivs, anförs i svaret, behovet av en längre genomförandetid om en initial analys ger vid handen att vi i annat fall inte kommer att kunna genomföra ett direktiv inom utsatt tid. Det förekommer även att Sverige, för det fall vi inte får gehör för en längre genomförandetid under förhandlingens gång, i samband med rättsaktens antagande konstaterar att Sverige önskat en längre genomförandetid.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i denna granskning redovisat vilka rutiner som finns inom Regeringskansliet för handläggning av överträdelseärenden. Sverige har i vissa fall varit framgångsrikt i den bemärkelsen att kommissionen t.ex. har lagt ned överträdelseärenden innan de har nått domstol eller återkallat talan i domstolen. Granskningen visar de positiva effekterna av att föra en dialog med kommissionen för att identifiera och undanröja eventuella missförstånd.

Lissabonfördraget innebär att överträdelseärenden i vissa avseenden hanteras snabbare än tidigare på EU-nivå. Av svaret från Regeringskansliet framgår att detta har uppmärksammats vid ett antal informationsinsatser inom Regeringskansliet. Därigenom har medvetenheten i hela Regeringskansliet om bl.a. betydelsen av att genomföra direktiven i tid ökat.

9 Internationella överenskommelser inklusive beslut inom EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik

Ärendet

I 10 kap. 1 § regeringsformen anges att överenskommelser med andra stater eller med mellanfolkliga organisationer ingås av regeringen. Enligt 10 kap. 3 § krävs i vissa fall riksdagens godkännande innan regeringen ingår en för riket bindande internationell överenskommelse. Ett beslut inom ramen för Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik kan vara att jämställa med en internationell överenskommelse.

I denna granskning behandlas regeringens handläggning av internationella överenskommelser ur två perspektiv. För det första undersöks i vilken utsträckning regeringen underställer riksdagen internationella överenskommelser. I den delen görs också vissa iakttagelser rörande publikationen Sveriges internationella överenskommelser (SÖ). För det andra granskas regeringsbeslut om ärenden inom ramen för Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP). Ett syfte i den delen är att undersöka omfattningen av denna typ av regeringsbeslut. De områden som tas upp i granskningen har varit föremål för tidigare granskningar.

Till grund för granskningen ligger främst publikationen Sveriges internationella överenskommelser (SÖ) för åren 2004–2010 och Utrikesdepartementets protokoll serie A under 2010 och 2011. En förteckning över de överenskommelser i Sveriges internationella överenskommelser 2004–2010 som godkänts av riksdagen finns i *bilaga 9.1*. Regeringsbeslut om ärenden inom Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik 2010 och 2011 förtecknas i *bilaga 9.2*. Vidare finns två promemorior från Regeringskansliet med svar på frågor från utskottet, *bilaga 9.3–9.4.*

Utredning i ärendet

Gällande ordning

Godkännande av internationella överenskommelser

I 10 kap. 1 § regeringsformen anges att överenskommelser med andra stater eller med mellanfolkliga organisationer ingås av regeringen. Enligt 10 kap. 3 § krävs riksdagens godkännande innan regeringen ingår en för riket bindande internationell överenskommelse som

1. förutsätter att en lag ändras eller upphävs eller att en ny lag stiftas, eller
2. i övrigt gäller ett ämne som riksdagen ska besluta om.

Om det riksdagsbeslut som avses i punkterna 1 eller 2 ska fattas enligt en särskild ordning, ska denna följas även vid riksdagens godkännande av överenskommelsen.

Även i andra fall krävs riksdagens godkännande innan regeringen ingår en för riket bindande internationell överenskommelse, om överenskommelsen är av större vikt. Regeringen kan dock avstå från att inhämta riksdagens godkännande, om rikets intresse kräver det. Regeringen ska då i stället överlägga med Utrikesnämnden innan överenskommelsen ingås.

Huruvida en överenskommelse är ”av större vikt” avgörs av regeringen under konstitutionellt ansvar (Holmberg m.fl. Grundlagarna, 3 uppl. 2012, s. 483). I motiven till bestämmelsen sade justitieministern (prop. 1973:90 s. 360) att ett fredsavtal alltid måste anses vara av sådan betydelse att det kräver riksdagens godkännande (Grundlagberedningen hade föreslagit att underställning i detta fall skulle vara obligatorisk).

Enligt 10 kap. 3 § behöver riksdagens godkännande inte begäras på grund av dessa bestämmelser, om det motsvarande riksdagsbeslutet redan är fattat. En sak för sig är att överenskommelsen kan vara ”av större vikt”, även om den ryms inom gällande lag eller av annan anledning inte ovillkorligen förutsätter ett särskilt beslut av riksdagen (Holmberg m.fl. Grundlagarna, 3 uppl. 2012, s. 483).

I Rättighetsskyddsutredningens betänkande SOU 1978:34 anfördes att vissa överenskommelser mellan de nordiska länderna som kunde bli aktuella om medborgarskapslagstiftningen kunde förutsättas att alltid vara av sådan vikt att de underställs riksdagen för godkännande enligt regeringsformen (SOU 1978:34 s. 172, jfr prop. 1978/79:195 s. 58 f.).

Ds 2007:25 Riktlinjer för handläggningen av ärenden om internationella överenskommelser har getts ut av Utrikesdepartementet och behandlar både folkrättsliga, grundlagsrättsliga och förvaltningsrättsliga regler med anknytning till att internationella överenskommelser ingås eller upphör. I promemorian anges att huruvida en fråga ska anses vara av större vikt eller inte avgörs av regeringen under konstitutionellt ansvar (s. 14).

I 2 § förordningen (1990:1070) om publicering av Sveriges internationella överenskommelser, m.m. anges att alla för Sverige bindande internationella överenskommelser som har ingåtts av regeringen ska offentliggöras i publikationen Sveriges internationella överenskommelser (SÖ). Överenskommelser som är av mindre vikt behöver dock inte publiceras (2 § andra stycket).

Då en överenskommelse publiceras i SÖ ska enligt förordningen, förutom överenskommelsens rubrik, om möjligt följande uppgifter anges:

1. datum för undertecknande
2. datum för regeringsbeslut om ratifikation, godkännande eller anslutning
3. datum och plats för deposition eller utväxling av ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument samt uppgift om depositarie
4. datum då överenskommelsen har trätt i kraft
5. datum då överenskommelsen blir bindande för Sverige
6. av Sverige anmälda reservationer och förklaringar
7. om en svensk myndighet har utsetts att fullgöra uppgifter enligt överenskommelsen, namnet på denna myndighet

8. i fråga om ändringsprotokoll, hänvisning till tidigare publicerad överenskommelse och nummer i SÖ
9. hänvisning till riksdagstryck
10. hänvisning till nummer i Svensk författningssamling.

Beslutsfattande inom EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik

Lissabonfördraget, som trädde i kraft den 1 december 2009, innebar att indelning av EU-samarbetet i tre pelare upphörde. Bestämmelser om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken återfinns i avdelning V i EU-fördraget, ”Allmänna bestämmelser om unionens yttre åtgärder och särskilda bestämmelser om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken”.

De tidigare beslutsinstrumenten gemensamma åtgärder och gemensamma ståndpunkter på GUSP-området har med Lissabonfördraget ersatts med beslut. Antagandet av lagstiftningsakter undantas uttryckligen.

I artikel 28 i EU-fördraget anges att rådet ska anta nödvändiga beslut när den internationella situationen kräver en operativ insats av unionen. Besluten ska ange mål, omfattning, de medel som ska ställas till unionens förfogande, vid behov varaktighet, samt på vilka villkor de ska genomföras. Rådet ska enligt artikel 29 i EU-fördraget anta beslut som anger unionens inställning till en särskild fråga av geografisk eller tematisk karaktär.

Regeringens beslutsfattande i frågor inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken

I propositionen om godkännande av Lissabonfördraget anförde regeringen att bestämmelserna om unionens interna beslut och ingående av avtal på den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitikens område inte förutsätter någon överlåtelse av beslutanderätt utan kommer att fortsätta att vara ett område med grundläggande mellanstatlig karaktär (prop. 2007/08:168 s. 56). Riksdagen biföll propositionen (bet. 2008/09:UU8, rskr. 2008/09:64).

I Regeringskansliets cirkulär 3 Riktlinjer för framtagande och beredning i Regeringskansliet av svenska ståndpunkter i EU-frågor m.m. (2008-01-29) påminns om att i vissa fall krävs att regeringen fattar beslut före ett beslut inom EU. Ett beslut som rådet fattat i de dåvarande andra och tredje pelarna kan binda medlemsstaterna på samma sätt som följer av sedvanligt internationellt samarbete i enlighet med folkrättsliga regler. I de fall rådet t.ex. ska besluta om det som då var en gemensam åtgärd enligt artikel 14 i unionsfördraget kan beslutet vara att jämställa med en internationell överenskommelse. I cirkuläret anförs att om ett beslut inom EU är att jämställa med en internationell överenskommelse aktualiseras de bestämmelser i 10 kap. regeringsformen som reglerar förhållandet till andra stater.

I förordet i Riktlinjer för handläggningen av ärenden om internationella överenskommelser (Ds 2007:25) anges att vid Europeiska rådets möte i juni 2007 fattades beslut om att tillkalla en regeringskonferens som förväntades ta fram ändringar i EU-fördraget och ett fördrag om EU:s funktions-

sätt, vilka skulle ersätta EG-fördraget. Resultatet av regeringskonferensens arbete kunde, enligt förordet, komma att påverka innehållet i promemorian. Någon ny version av promemorian har dock inte publicerats.

I Riktlinjer för handläggningen av ärenden om internationella överenskommelser (Ds 2007:25) anges att en överenskommelse får undertecknas först sedan regeringen fattat beslut därom. Regeringens beslut bör avse en redan fastställd avtalstext. Det kan undantagsvis förekomma att regeringen måste fatta beslutet om undertecknande redan innan förhandlingarna avslutats. Som en förutsättning för ett sådant förhandsbeslut bör gälla dels att den blivande överenskommelsens text i allt väsentligt fastställts, dels att det finns särskilda skäl för ett undertecknande utan att den slutliga texten förelagts regeringen. Regeringsbeslutet att underteckna kan, enligt promemorian, i sådana fall avse en blivande överenskommelse vars innehåll i huvudsak stämmer överens med en till beslutet fogad avtalstext. Uttrycket ”i huvudsak stämmer överens med” innebär att undertecknande endast får ske, om det inte görs sakliga ändringar i eller tillägg till den till beslutet fogade texten. Däremot utgör redaktionella ändringar eller sådana sakliga ändringar eller tillägg som är av klart underordnad betydelse inte något hinder mot att undertecknande sker med stöd av beslutet.

Enligt 10 kap. 10 § riksdagsordningen ska regeringen underrätta EU-nämnden om frågor som ska beslutas i Europeiska unionens råd. Regeringen ska också rådgöra med nämnden om hur förhandlingarna i rådet ska föras inför besluten i rådet.

Tidigare granskningar

Godkännande av internationella överenskommelser

Utskottet granskade ingåendet av internationella överenskommelser i betänkande KU 1975:12 (s. 7 f.). För 1972 fann utskottet att 12 internationella överenskommelser underställdes riksdagen. Det totala antalet internationella överenskommelser som ingåtts 1972 var ett hundratal. Motsvarande redovisning för 1973 visade att 26 överenskommelser underställts riksdagen och att närmare 140 överenskommelser ingåtts. Flertalet av de avtal som underställts riksdagen berörde frågor om lagstiftning.

I betänkande 1988/89:KU30 granskade utskottet regler och praxis vid ingående av internationella överenskommelser (s. 19 f.). Utskottet redovisade att 1985 hade 13 internationella överenskommelser underställts riksdagen för godkännande. För 1986 var antalet 15. De i publikationen Utrikesfrågor redovisade avtal som ingåtts under samma tid uppgick till 127 år 1985 och 137 år 1986. I nära hälften av fallen när internationella överenskommelser 1985 och 1986 underställdes riksdagens prövning förutsatte överenskommelsen inte någon åtgärd från riksdagen i form av t.ex. lagstiftning eller beslut om anslag. Anledningen till att riksdagens godkännande likväl inhämtades torde ha varit att avtalen från regeringens sida bedömdes vara av så stor vikt att de krävde riksdagens godkännande. I

granskningen konstaterades vidare att det inte fördes någon fullständig förteckning över hemliga avtal i det traktatregister som fördes i Utrikesdepartementet.

Utskottet redovisade i granskningsbetänkandet 1991/92:KU30 (s. 33 f.) en genomgång av ingångna överenskommelser som publicerats i SÖ 1987–1990. I SÖ publicerades 91 internationella överenskommelser år 1987. Av dessa hade 16 behandlats av riksdagen. I 2 av propositionerna togs anslagsfrågor upp och i 5 fall krävdes lagstiftning. År 1988 publicerades 79 överenskommelser i SÖ, varav 16 hade underställts riksdagen (varav 8 med lagförslag). Av de 83 publicerade överenskommelserna 1989 hade 17 underställts riksdagen. I 11 propositioner föreslogs lagstiftningsåtgärder och 2 gällde anslagsfrågor. Av de 83 överenskommelser som publicerats i SÖ år 1990 hade 21 riksdagsbehandlats. Av propositionerna innehöll 10 lagförslag. En förhållandevis stor del av propositionerna till riksdagen avsåg dubbelbeskattningsavtal. De överenskommelser som inte underställts riksdagen för godkännande gällde i stor utsträckning handelsavtal och avtal om bistånd respektive utvecklingssamarbete.

Konstitutionsutskottet granskade vissa frågor om internationella avtal m.m. i betänkande 2010/11:KU20 (s. 243 f.) Granskningen gällde en anmälan om regeringens handläggning och hantering av ett ärende om ingående av ett internationellt avtal om sänkta gränsvärden för svavel i fartygsbränsle i bl.a. Östersjön. Utskottet kunde, i den del som är relevant här, konstatera att den aktuella överenskommelsen blev slutligt accepterad och bindande den 1 januari 2010, men den var ännu inte publicerad i SÖ när betänkandet justerades den 31 maj 2011. Utskottet anförde att ett syfte med publiceringen i SÖ givetvis är att det ska offentliggöras och på ett sammanhållet sätt presenteras vilka internationella överenskommelser Sverige har anslutit sig till och är bundet av. I det granskade fallet hade överenskommelsen varit bindande för Sverige i närmare ett och ett halvt år utan att den hade publicerats i SÖ. Ett sådant dröjsmål framstod enligt utskottets mening inte som rimligt.

Vidare har utskottet vid olika tillfällen granskat ärenden om förvaltningsmyndigheternas ingående av internationella överenskommelser (bet. 2004/05:KU10 s. 67 f., bet. 2011/12:KU10 s. 58 f.). Utskottet har konstaterat att det förekommer brister i myndigheternas förteckningar över regeringens bemyndiganden om att förhandla och ingå en internationell överenskommelse.

Regeringens beslutsfattande i frågor inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken

Våren 2000 granskade utskottet regeringens underlåtenhet att överlägga med Utrikesnämnden i fråga om förbindelserna med Österrike. Bakgrunden var att statsminister Göran Persson under ett besök i Aten i slutet av januari 2000 efter kontakt med utrikesminister Anna Lindh beslutat att Sverige skulle ställa sig bakom ett gemensamt uttalande från en rad EU-länder

om följderna av en regeringsbildning i Österrike. Eftersom bestämmelserna i dåvarande 10 kap. 6 § regeringsformen lämnar utrymme för att underlåta överläggningar med Utrikesnämnden under vissa omständigheter kunde enligt utskottet inte någon kritik riktas mot statsministerns eller utrikesministerns handlande i ärendet. Utskottet aviserade sin avsikt att i ett senare granskningsbetänkande närmare gå in på formerna för beslut i frågor av det aktuella slaget (bet. 1999/2000:KU20 s. 18).

Hösten 2000 anförde utskottet att granskningsfrågan aktualiserade komplicerade överväganden kring vad som faktiskt kan anses reglerat i regeringsformen å ena sidan och vad som snarare får anses vara konstitutionell praxis å andra sidan. Enligt utskottets mening krävde slutsatser i ärendet ytterligare överväganden baserade på ett bredare underlag. Utskottet avsåg att fortsätta den inledda granskningen (bet. 2000/01:KU10).

I betänkande 2001/02:KU20 (s. 229–250) redovisade utskottet sin granskning. Konstitutionsutskottet redovisade olika frågeställningar och aspekter som aktualiserats under granskningen. Utskottet anförde att granskningen hade bidragit till en fördjupning av insikterna när det gäller villkoren för beslutsfattandet inom Utrikesdepartementets område och även inom EU. Redovisningen tjänade därigenom ett syfte som underlag och bakgrund för bl.a. framtida granskningsfrågor. Granskningen föranledde inte något särskilt uttalande från utskottets sida.

I betänkande 2001/02:KU20 (s. 58–65) granskade utskottet också regeringsbeslut och samråd med EU-nämnden i andra- och tredjepelarfrågor. Utskottet erinrade om att regeringens skyldighet att inför ministerrådsmöten samråda med EU-nämnden omfattar frågor i alla de tre pelarna. Utskottet fann att vid några få tillfällen hade det från regeringens sida setts som nödvändigt att regeringen fattade beslut inför ministerrådsmöten innan det slutliga samrådet med EU-nämnden ägt rum. Detta är, anförde utskottet, givetvis inte någon lämplig ordning, även om regeringen teoretiskt sett kan ändra sitt beslut före ministerrådsmötet om utgången av samrådet med EU-nämnden skulle ge anledning till det. Även om förfarandet är sällsynt, underströk det enligt utskottet betydelsen av att beslutssystemet inom EU utformas på ett sådant sätt att de nationella parlamenten ges erforderligt rådrum i aktuella ärenden samt av att regeringen på ett tidigt stadium uppmärksammar vilka ärenden som planeras bli behandlade vid de olika ministerrådsmötena och som kräver regeringsbeslut.

I betänkande 2004/05:KU10 (s. 89 f.) redovisade utskottet omfattningen under 2003 av instrumenten gemensamma åtgärder och gemensamma ståndpunkter och regeringens beslut inför dessa. Under 2003 beslutade regeringen enligt genomgångna regeringsprotokoll att godkänna att Sverige skulle rösta för förslag till 5 gemensamma åtgärder samt 13 gemensamma ståndpunkter. Dessa 18 regeringsbeslut återfanns i 14 olika protokoll.

I en promemoria som upprättats inom Utrikesdepartementet anfördes att EU:s beslutsfattande inom GUSP-området inte sällan sker i ett högt tempo. Det beror inte på EU:s beslutsordning i sig att tempot i internationell poli-

tik kan vara högt. Det höga tempot kan enligt promemorian från Utrikesdepartementet emellanåt medföra svårigheter att iaktta de inhemska bestämmelser som reglerar formerna för sådana beslut. Utskottet framhöll att det likväl inte är acceptabelt om de inhemska bestämmelserna inte iakttas.

Utskottet noterade att det i princip finns två olika vägar för att uppnå överensstämmelse mellan beslutsprocessen på EU-nivå och nationella regler. Den ena vägen innebär att beslutsprocessen inom EU anpassas så att de nationella reglerna kan upprätthållas utan att ändras medan den andra vägen innebär att de nationella reglerna anpassas till systemet på EU-nivå. Finner regeringen behov av ändrade regler för den nationella hanteringen får regeringen föreslå sådana ändringar (eller, om ändringarna ligger inom regeringens kompetensområde, på egen hand besluta om sådana ändringar). Utskottet noterade vidare att ett antal gemensamma åtgärder och ståndpunkter inte hade föranlett särskilda regeringsbeslut. I dessa fall hade bedömningen gjorts att några folkrättsligt bindande åtaganden för Sveriges del inte uppkommit som en följd av EU:s beslut. Något regeringsbeslut hade således inte krävts i dessa fall. Utskottet förutsatte att en noggrann bedömning skulle göras i varje enskilt fall av huruvida något folkrättsligt bindande åtagande skulle uppkomma för Sverige.

I 2010 års allmänna granskning granskade utskottet framtagandet av ståndpunkter och instruktioner inför möten i EU (bet. 2010/11:KU10 s. 76 f.). Granskningen innehöll inte något ärende inom Utrikesdepartementets område. Utskottet framhöll betydelsen av att även arbetet med framtagande av svenska ståndpunkter och instruktioner sker på ett sätt som i möjligaste mån svarar mot det i regeringsformen föreskrivna beredningskravet. Granskningen gav inte anledning till någon annan bedömning än att beredningen av ståndpunkter och instruktioner i dessa delar fungerat väl. Granskningen innefattade en genomgång av akternas fullständighet och diarieföringen av handlingar som hör till de granskade ärendena. Utskottet betonade att kraven på diarieföring och dokumentation är viktiga för offentlighetsprincipens upprätthållande, och de torde därtill även kunna bidra till en effektiv intern beredning av dessa ärenden i Regeringskansliet.

Genomgång av Sveriges internationella överenskommelser 2004–2010

En genomgång av Sveriges internationella överenskommelser (SÖ) under åren 2004–2010 visar att av 427 överenskommelser underställdes 130 riksdagen. Av dessa 130 medförde 107 krav på ändring av svensk lagstiftning. De övriga 23 överenskommelserna underställdes riksdagen antingen för att de ansågs vara av ”större vikt” eller för att de gällde ett ämne vid sidan av lagstiftning som riksdagen ska besluta om. Detta ämne kan vara att överenskommelsen medför att Sverige åtar sig utgifter som riksdagen har att besluta om.

I följande tabell visas fördelningen mellan olika år. I kolumnen ”Godkännande med anledning av lagstiftning” redovisas antalet överenskommelser som underställts riksdagen med anledning av att överenskommelserna

medför krav på lagstiftning. I kolumnen ”Godkännande av annat skäl” redovisas antalet överenskommelser som underställts riksdagen av andra skäl, t.ex. för att de har ansetts vara av större vikt. I den påföljande kolumnen summeras antalet överenskommelser som godkänts av riksdagen. Därefter redovisas det totala antalet överenskommelser som publicerats i SÖ det aktuella året.

Tabell 9.1 Antal internationella överenskommelser som godkänts av riksdagen

År	Godkännande med anledning av lagstiftning	Godkännande av annat skäl	Totalt antal godkända i riksdagen	Totalt antal överenskommelser i SÖ
2004	13	8	21	65
2005	26	0	26	72
2006	12	2	14	60
2007	11	3	14	70
2008	7	5	12	60
2009	19	3	22	61
2010	19	2	21	39
Totalt	107	23	130	427

Källa: Genomgång av Sveriges internationella överenskommelser 2004–2010 samt vissa kompletterande uppgifter i riksdagstrycket.

I jämförelse med utskottets tidigare granskningar, som redovisats ovan, synes antalet internationella avtal som riksdagen godkänner vara ungefär oförändrat. De tidigare granskningarna har avsett åren 1973 och 1985–1990. De 130 överenskommelser som underställts riksdagen 2004–2010 redovisas i bilaga 9.1.

Ett slag av överenskommelse som underställs riksdagen är internationella skatteavtal, som föranleder ändringar i svensk lagstiftning (t.ex. SÖ 2009:37–50, 2010:11–12, 25–29).

Internationella överenskommelser kan, som framgått, kräva riksdagens godkännande eftersom överenskommelsen gäller ett ämne som riksdagen ska besluta om vid sidan av lagstiftning. Bland de överenskommelser som enligt SÖ underställts riksdagen utan att lagstiftning krävs finns följande.

- SÖ 2010:38 Konvention om upprättande och drift av en tungjonsaccelerator i Europa (FAIR).
- SÖ 2010:2 Överenskommelse med Finland om ändring av riksgränsen mellan Sverige och Finland.
- SÖ 2009:56 Stabiliserings- och associeringsavtal mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Bosnien och Hercegovina, å andra sidan.
- SÖ 2008:18 ILO:s konvention (nr 187) om ett ramverk för att främja arbetsmiljö.

- SÖ 2008:6 Internt avtal mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet om finansiering av gemenskapens bistånd inom den fleråriga finansieringsramen för perioden 2008–2013 i enlighet med AVS-EG-partnerskapsavtalet och om tilldelning av ekonomiskt stöd till de utomeuropeiska länder och territorier på vilka den fjärde delen av EG-fördraget är tillämplig.
- SÖ 2007:43 Stabiliserings- och associeringsavtal mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater och Albanien.
- SÖ 2007:44 Förenta nationernas konvention mot korruption.

Iakttagelser

I det följande redovisas olika iakttagelser som gjorts under genomgången av Sveriges internationella överenskommelser.

Frågan om vad som underställs respektive inte underställs riksdagen

När det gäller frågan om vad som inte underställs riksdagen synes de flesta fallen vara okomplicerade. Avtalen rör frågor som enligt praxis inte anses vara av större vikt, t.ex. biståndsavtal. Ett avtal som kan föranleda överväganden om dess vikt är emellertid följande avtal.

- SÖ 2009:58 Samförståndsavtal mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om nordiskt försvarssamarbete.

Avtalet utgör ramen för ett omfattande nordiskt försvarssamarbete mellan parterna. Som jämförelse kan följande avtal som underställdes riksdagen nämnas.

- SÖ 2008:40 Samförståndsavtal om strategiska flygtransporter (Strategic Airlift Capability), SAC.

Syftet med en svensk anslutning var enligt godkännandepropositionen att säkerställa det långsiktiga behovet av en strategisk flygtransportförmåga. För Sveriges del uppgår de totala kostnaderna till ca 1 450 miljoner kronor för de första fyra åren, 2008 till 2011. Regeringen beräknade i budgetpropositionen för 2008 medel för SAC och riksdagen beslutade att anslagen får användas för detta ändamål fr.o.m. 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 6, bet. 2007/08:FöU1, rskr. 2007/08:47). De ekonomiska förpliktelserna beräknades vidare rymmas inom den ram för ekonomiska åtaganden (beställningsbemyndiganderam) riksdagen beslutat för anslaget 6:2 Materiel och anläggningar för 2008 (prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:FöU1, rskr. 2007/08:47), enligt propositionen (prop. 2007/08:56).

Vidare har i en genomgång av Utrikesdepartementets protokoll 2010 och 2011 ett annat fall som skulle kunna ha föranlett överväganden om avtalets vikt noterats. Det gäller ett regeringsbeslut om undertecknande av ett frihandelsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Korea, å andra sidan (2010-09-22, UF2010/50527/ASO). Avtalet är omfattande.

Ett avtal som synes ha vissa likheter med frihandelsavtalet är ett ramavtal mellan samma parter. I proposition 2010/11:92 (Ramavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Korea, å andra sidan) underställdes ramavtalet riksdagens prövning. Mellan ram- och frihandelsavtalen finns en juridisk länk som innebär att förmånerna i frihandelsavtalet kan sägas upp om någon part bryter mot de essentiella elementen i ramavtalet, dvs. de som handlar om mänskliga rättigheter och icke-spridning. Regeringen gör i proposition 2010/11:92 (s. 13) sammantaget den bedömningen när det gäller ramavtalet att det bör anses vara av större vikt och därför enligt 10 kap. 3 § regeringsformen ska godkännas av riksdagen.

Frågan om avtal innebär åtaganden rörande medel som riksdagen beslutar om

I vissa internationella avtal görs utfästelser om svenska ekonomiska insatser, t.ex. rörande biståndsavtal, utan att dessa avtal underställs riksdagen (t.ex. SÖ 2006:37–39, 2006:56–58, 2005:66–68, 71). Stickprov som har gjorts under genomgången visar att riksdagen normalt har bemyndigat regeringen att göra utfästelser för de utgifter som följer av avtalen, t.ex. bilateralt bistånd. I andra fall har det varit svårare att utifrån tillgängliga uppgifter avgöra om riksdagen redan har medgivit åtagandena. Ett exempel är följande.

– SÖ 2007:56 Överenskommelse med Finland och Norge om Stiftelsen Utbildning Nordkalotten.

Enligt avtalet (artikel 3) åtar sig Sverige att bidra till stiftelsens verksamhet med ett årligt belopp om 3 miljoner kronor under åren 2007–2010 (och dessutom med ett årligt belopp som den svenska staten fastställer). Avtalet som sådant synes dock inte ha underställts riksdagen för godkännande.

Tiden för publicering i SÖ

I vissa fall publiceras överenskommelsen i SÖ först flera år efter att den har trätt i kraft. Några fall är följande.

– SÖ 2005:30 Överenskommelse med Estland om ändring av luftfartsavtalet den 12 maj 1993 (SÖ 1993:76). Överenskommelsen trädde i kraft efter notväxling den 17 november 2000.
– SÖ 2005:33 Luftfartsavtal med Makedonien. Avtalet trädde i kraft efter notväxling den 5 juni 2000.
– SÖ 2006:7 Avtal om bevarande av afro-eurasiska flyttande vattenfåglar (AEWA) och handlingsprogram (2003–2005). Avtalet trädde i kraft den 1 november 1999.

– SÖ 2010:37 Avtal med Chile för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande skatter på inkomst och på förmögenhet. Avtalet trädde i kraft den 30 december 2005. (Enligt SFS 2006:8 trädde lagen om detta avtal i kraft den 1 februari 2006.)

Hänvisning till riksdagstryck och SFS i SÖ

I 9 § 9 och 10 förordningen (1990:1070) om publicering av Sveriges internationella överenskommelser, m.m. anges att om möjligt ska hänvisning till riksdagstryck och till nummer i Svensk författningssamling (SFS) anges. Om uppgifter om SFS-nummer saknas kan den som tar del av publiceringen i SÖ förledas att tro att överenskommelsen inte har lett till någon svensk lagstiftning. Under genomgången av SÖ har noterats att det förekommer att hänvisningar till SFS saknas. Det gäller bl.a. följande fall.

– SÖ 2004:12 Avtal med Danmark om vissa skattefrågor. Riksdagsbehandling: Proposition 2003/04:149, bet. 2003/04:SkU31, rskr. 2003/04:269. (Korrekt SFS-nummer: 2004:638, 2004:639.)
– SÖ 2004:37 Beslut av företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet om privilegier och immunitet för Athena. Riksdagsbehandling: Proposition 2003/04:176, bet. 2004/05:JuU9, rskr. 2004/05:7. (Korrekt SFS-nummer: SFS 2004:761.)

I SÖ 2008:6 (om finansiering av gemenskapens bistånd i enlighet med AVS-EG-partnerskapsavtalet m.m.) saknas uppgift om riksdagsskrivelsen, som för det betänkande som anges är 2006/07:85.

Vidare finns ett fall där SFS-nummer anges utan att överenskommelsen synes kräva lagstiftning. Såvitt framgår av propositionen krävs riksdagens godkännande inte på grund av lagstiftning utan på grund av att ett godkännande innebär att Sverige förbinder sig att avsätta medel. Den lagstiftning som föreslås i propositionen har således såvitt kan bedömas ingen koppling till avtalet utan rör andra frågor. I det aktuella fallet innehåller SÖ följande uppgifter om riksdagsbehandlingen.

– SÖ 2008:54 Överenskommelse om ändring av konventionen den 23 juni 1993 (SÖ 1994:74) om inrättandet av ett europeiskt radiokommunikationskontor (ERO). Riksdagsbehandling: Proposition 2002/03:110, bet. 2002/03:TU6, rskr. 2002/03:228, SFS 2003:390–395.

Genomgång av regeringsbeslut om beslut inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken under 2010 och 2011

I en genomgång av Utrikesdepartementets protokoll serie A under 2010 och 2011 har noterats när regeringen fattar beslut i frågor som rör beslut inom EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. I protokollet anges normalt att regeringen beslutar att Sverige i rådet ska rösta för ett antagande av beslutet, under förutsättning att det i huvudsak stämmer överens med bilagan.

Granskningen omfattar inte internationella avtal som sluts inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

Under 2010 fattades 39 regeringsbeslut vid 22 regeringssammanträden om godkännande av rådsbeslut inom ramen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Under 2011 fattades 52 sådana regeringsbeslut vid 33 regeringssammanträden. Under 2010 fattades 1 sådant beslut vid 1 extra regeringssammanträde (2010-12-31) medan det under 2011 fattades sådana beslut vid 8 extra regeringssammanträden. Under 2010 fattades beslut av det aktuella slaget vid över 40 procent av regeringssammanträdena och under 2011 vid 54 procent av regeringssammanträdena.

Antalet beslut är således högre både 2010 och 2011 än under 2003 då det fattades sammanlagt 18 beslut om att Sverige skulle rösta för förslag till gemensamma åtgärder och gemensamma ståndpunkter (bet. 2004/05: KU10 s. 89 f.).

Regeringsbesluten under 2010 och 2011 förtecknas i bilaga 9.2.

Besluten rör bl.a. restriktiva åtgärder mot Eritrea, Somalia, Zimbabwe, Guinea, Burma/Myanmar, Vitryssland, Iran, Libyen samt Elfenbenskusten. Vidare rör besluten EU:s insatser i t.ex. Afghanistan, Demokratiska republiken Kongo, Kosovo, Irak och Georgien.

Regeringens beslut är normalt formulerat enligt följande: ”Regeringen beslutar att Sverige i rådet ska rösta för ett antagande av rådsbeslutet, under förutsättning att det i huvudsak stämmer överens med bilagan.”

När det gäller restriktiva åtgärder kan beslutet avse ändringar i listan över dem som är föremål för sanktioner. De som ska bli föremål för sanktioner förtecknas ofta i bilagor till EU:s föreslagna beslut. I flera fall saknas dock namn i den bilaga som biläggs regeringsbeslutet. Det gäller under 2011 t.ex. följande:

- Regeringssammanträde nr 1, 2011-01-13. I:3 Antagande av rådsbeslut om ändring av rådets beslut 2010/656/GUSP om förlängning av de restriktiva åtgärderna mot Elfenbenskusten (UF2011/273/UD/AF).
- Regeringssammanträde nr 3, 2011-01-27. I:6 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådets beslut 2010/656/GUSP om förlängning av de restriktiva åtgärderna mot Elfenbenskusten (UF2011/3661/UD/AF).
- Regeringssammanträde nr 6, 2011-02-10. I:6 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om restriktiva åtgärder mot Zimbabwe (UF2011/6222/AF).
- Regeringssammanträde nr 13, 2011-03-10. I:2 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget avseende restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter med anledning av situationen i Egypten.
- Regeringssammanträde nr 31, 2011-06-07, extra. I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådets beslut 2011/137/GUSP om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Libyen (UF2011/34334/UD/MENA).

- Regeringssammanträde nr 33, 2011-06-16. I:8 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/639/GUSP rörande restriktiva åtgärder mot vissa personer i Vitryssland (UF2011/36587/UD/EC).
- Regeringssammanträde nr 58, 2011-12-01. I:11 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/413/GUSP om restriktiva åtgärder mot Iran (UF2011/70931/MENA).
- Regeringssammanträde nr 60, 2011-12-15. I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/800/GUSP angående restriktiva åtgärder mot Demokratiska folkrepubliken Korea (UF2011/74303/UD/ASO).

Namnen på dem som ska bli föremål för sanktioner är med i bilagan till regeringsbeslutet i t.ex. följande fall under 2011.

- Regeringssammanträde nr 3, 2011-01-27. I:5 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/639/GUSP rörande restriktiva åtgärder mot vissa personer i Vitryssland (UF2011/3823/EC).
- Regeringssammanträde nr 4, 2011-01-28, extra. I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget avseende restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter med anledning av situationen i Tunisien (UF2011/5043/UD/MENA).
- Regeringssammanträde nr 9, 2011-02-28, extra. I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget avseende restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Libyen (UF2011/11915/UD/MENA).
- Regeringssammanträde nr 37, 2011-07-14. I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om restriktiva åtgärder mot Sudan och Sydsudan och upphävande av gemensam ståndpunkt 2005/411/GUSP (UF2011/42428/UD/AF).

Det kan i sammanhanget noteras att i ett regeringsbeslut som antogs vid ett extra regeringssammanträde den 28 januari 2011 anges att regeringen den 27 januari 2011 beslutade att rösta för ett antagande av ett rådsbeslut. I det rådsbeslut som regeringens beslut den 27 januari avsåg angavs, som redovisas i regeringsbeslutet den 28 januari, inte några personer eller enheter som skulle omfattas av sanktionerna. Det utarbetades därefter ett tillägg till rådsbeslutet enligt vilket två namngivna personer skulle omfattas av sanktioner. Detta senare förslag till rådsbeslut är föremål för regeringsbeslutet den 28 januari (UF2011/4404/UD/MENA samt UF2011/5043/UD/MENA).

Beslut om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Libyen

Under 2011 fattade regeringen sex beslut inför rådets beslut om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Libyen (rådets beslut 2011/137/GUSP av den 28 februari 2011 om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Libyen med ändringar enligt efterföljande ändringsbeslut av

rådet). Besluten fattades vid regeringssammanträdena 2011-02-28 extra, 2011-03-23 extra, 2011-06-07 extra, 2011-09-22, 2011-11-10 samt 2011-12-20 extra.

I proposition 2011/12:128 (bet. 2011/12:UU18, rskr. 2011/12:205) begärde regeringen att riksdagen skulle godkänna regeringens förordnande den 15 mars 2012 om tillämpning i fråga om Libyen av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner. De sex rådsbeslut som avses i föregående stycke återfinns i bilagor i propositionen.

Promemorior från Regeringskansliet

Utskottet har genom en skrivelse som sänts till Regeringskansliet begärt svar på frågor i ärendet. Som svar överlämnades den 18 oktober 2012 en promemoria som har upprättats inom Utrikesdepartementet (bilaga 9.3). Promemorian bygger på underlag från departementen och Statsrådsberedningen. Som svar på kompletterande frågor från utskottet överlämnades den 11 november 2012 ytterligare en promemoria som har upprättats inom Utrikesdepartementet (bilaga 9.4). Av promemoriorna framgår följande.

Godkännande av internationella överenskommelser

De överväganden som görs när regeringen bedömer om en internationell överenskommelse bör underställas riksdagen görs utifrån bestämmelserna i 10 kap. 3 § regeringsformen. Fråga om en internationell överenskommelse ska underställas riksdagen bereds på sedvanligt sätt inom Regeringskansliet, bl.a. med Justitiedepartementets grundlagsenhet (JuL6) samt med Utrikesdepartementets enhet för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt (UD FMR). Om beredningen leder fram till att en internationell överenskommelse behöver underställas riksdagen dokumenteras detta ställningstagande normalt i regeringens beslut om proposition.

Som underlag finns inte sällan en analys från en tidigare utredning eller liknande, där en genomgång görs av lagstiftningsbehovet. I andra fall är övervägandena om behovet av lagstiftning av enklare slag och framgår genom de lagförslag som läggs fram, eller redovisas i en kortare formulering i propositionen. Även slutsatsen att en överenskommelse i övrigt gäller ett ämne som riksdagen ska besluta om eller att en överenskommelse är av större vikt redovisas på motsvarande sätt i propositionen.

I en av skrivelserna från utskottet ställdes frågan hur övervägandena dokumenteras när beredningen leder fram till att en internationell överenskommelse *inte* behöver underställas riksdagen. I likhet med andra delar av beredningen (undantaget uppgifter om vilka som deltagit i beredningen) dokumenteras inte sådana överväganden, enligt Regeringskansliets svar.

Beträffande ett frihandelsavtal med EU och dess medlemsstater å ena sidan och Korea å andra sidan anförs i svaret att noggranna överväganden gjordes inom Regeringskansliet inför regeringens ställningstagande om avtalet borde underställas riksdagen för godkännande. Detta ska ses mot bakgrund av att avtalet med Korea var det första renodlade frihandelsavtal

som förhandlades fram efter Lissabonfördragets ikraftträdande. Av fördraget följer bl.a. att i princip hela handelspolitiken ligger inom ramen för EU:s exklusiva kompetens. Regeringens samlade bedömning är att frihandelsavtalet visserligen är betydelsefullt men att det – till skillnad från ett ramavtal mellan samma parter (jfr prop. 2010/11:92) – inte är av större vikt i den bemärkelse som avses i 10 kap. 3 § regeringsformen. Med anledning av utskottets frågor anförs i svaret att ett samförståndsavtal om nordiskt försvarssamarbete (SÖ 2009:58, underställdes inte riksdagen) bedömdes på sedvanligt sätt utifrån regeringsformens bestämmelser. Några andra fall som föranlett mer omfattande överväganden finns inte.

I en av skrivelserna från utskottet redovisades Överenskommelse med Finland och Norge om Stiftelsen Utbildning Nordkalotten (SÖ 2007:56) som innebär att Sverige gör ekonomiska åtaganden. I skrivelsen ställs frågan på vilken grund regeringen gör bedömningen att de åtaganden som görs genom avtalet täcks av beslut som riksdagen redan fattat. I svaret konstateras att Nordkalottens AMU-centrum den 1 januari 1991 ombildades till en från AMU-gruppen fristående svensk stiftelse. Regeringen begärde riksdagens bemyndigande att fastställa stadgar för den föreslagna stiftelsen och att träffa erforderlig överenskommelse med Finland och Norge (prop. 1990/91:2 s. 10).

Regeringen begärde 1993 bemyndigande att träffa en ny överenskommelse om Stiftelsen Utbildning Nordkalotten med Finland och Norge (prop. 1993/94:64 s. 2). Därefter har regeringen begärt bemyndigande att träffa överenskommelse med Finland och Norge om verksamheten vid Stiftelsen Utbildning Nordkalotten för åren 1997–1999 i budgetpropositionen för 1997 (prop. 1996/97:1 utg.omr. 14 avsnitt B 10) och för åren 2000–2002 i budgetpropositionen för 1999 (prop. 1998/99:1 utg.omr 14 avsnitt B 11).

Överenskommelsen med Finland och Norge om Stiftelsen Utbildning Nordkalotten har därefter förnyats för perioden 2003–2006 (SÖ 2003:35), 2007—2010 (SÖ 2007:56), för 2011 (regeringsbeslut den 18 november 2010) och för 2012—2015 (regeringsbeslut den 3 november 2011).

Överenskommelsen består av två delar. Den första delen handlar om att de avtalsslutande parterna åtar sig att köpa utbildningsplatser av Stiftelsen Utbildning Nordkalotten. Sveriges åtagande om köp av utbildningsplatser infriades tidigare av Arbetsmarknadsverket och infrias sedan den 1 januari 2008 av Arbetsförmedlingen. Köp av utbildningsinsatser finansieras genom anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Årskostnaden för Sveriges åtagande inom ramen för överenskommelsen motsvarar ca 27 miljoner kronor. Regeringen har i den här delen årligen begärt och erhållit riksdagens bemyndigande att för anslaget i fråga ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag.

Den andra delen av överenskommelsen består av ett riktat bidrag motsvarande årliga utgifter om 8,3 miljoner kronor. Bidraget har två komponenter. Den ena avser medel till stiftelsens verksamhet som endast får användas till att finansiera personalutveckling. Den andra avser medel för kompensation för den kostnadsfördyring som beräknas uppstå för Finland och Norge till följd av att utbildningstjänster är mervärdesskattepliktiga i Sverige. Det kan konstateras att regeringen i samband med senare förnyelser av överenskommelsen inte har vänt sig till riksdagen med en direkt begäran vad avser dessa överenskommelser. Regeringen har dock årsvis i budgetpropositionen omnämnt respektive överenskommelse med Finland och Norge om Stiftelsen Utbildning Nordkalotten. Riksdagen har också årligen anvisat medel för dessa ändamål.

I svaret från Regeringskansliet anförs att hur hanteringen av överenskommelsen om stiftelsen kan förbättras kommer att ses över.

I skrivelsen från utskottet konstaterades att olika propositioner redovisar skälen för att riksdagens godkännande krävs på olika sätt. I svaret anförs att valet av formulering görs utifrån omständigheterna i det enskilda fallet och efter sedvanlig beredning inom Regeringskansliet.

Det framgår av utskottets skrivelse att det kan dröja flera år innan överenskommelser som har trätt i kraft publiceras i Sveriges internationella överenskommelser. I svaret från Regeringskansliet sägs att utgångspunkten är att publicering bör ske så snart som möjligt. När det gäller tidpunkten för publicering i SÖ av en internationell överenskommelse är följande faktorer av betydelse:

- Utrikesdepartementet ska informeras om att Sverige ska ingå eller har ingått en internationell överenskommelse.
- De formaliteter som krävs för att Sverige ska bli bundet ska vara fullgjorda före publiceringen.
- Överenskommelsen ska översättas till svenska. Översättningen ska i sin tur granskas av ansvarigt departement före publiceringen.

Ovannämnda faktorer kan ta olika lång tid. Publiceringsprocessen har under början av 2012 försenats på grund av fördröjningar i det tekniska stödet för publiceringen.

I skrivelsen från utskottet hänvisas till en tidigare granskning av regeringens handläggning och hantering av ett ärende om ingående av ett internationellt avtal om sänkta gränsvärden för svavel i fartygsbränsle i bl.a. Östersjön (bet. 2010/11:KU20 s. 243 f.). Utskottet kunde i den tidigare granskningen konstatera att överenskommelsen blev slutligt accepterad och bindande den 1 januari 2010 men att den ännu inte var publicerad i SÖ när betänkandet justerades den 31 maj 2011. I den nu aktuella granskningen frågade utskottet i sin första skrivelse till Regeringskansliet när överenskommelsen publicerades. I svaret från Regeringskansliet konstateras att frågan gäller en ändring av bilaga VI till den reviderade s.k. Marpolkonventionen. I svaret redovisas att denna är ännu inte publicerad i SÖ.

Utskottet ställde då en kompletterande fråga om skälet till att överenskommelsen ännu inte är publicerad. Svaret från Regeringskansliet är att nödvändiga underlag är under beredning i Regeringskansliet.

I genomgången av Sveriges internationella överenskommelser har det kunnat konstateras att det förekommer vissa ofullkomligheter av formaliakaraktär. I skrivelsen från utskottet frågas hur uppgifterna i SÖ kvalitetssäkras. I svaret från Regeringskansliet redovisas att det av 9 § förordningen (1990:1070) om publicering av Sveriges internationella överenskommelser, m.m. framgår vilka uppgifter som, om möjligt, ska anges på försättsbladet till varje överenskommelse. Utrikesdepartementet ansvarar för att uppgifterna är korrekta och fullständiga.

I skrivelsen från utskottet ställs frågan varför de ärenden inom Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik som kan ses som för Sverige bindande internationella överenskommelser inte publiceras i SÖ. Syftet, enligt Regeringskansliets svar, med publiceringen i SÖ är att göra allmänt känt vilka förpliktelser som Sverige har åtagit sig. När det gäller de förpliktelser som följer av GUSP-besluten publiceras dessa beslut, liksom andra beslut som fattas av EU, omgående genom EU:s försorg och blir därigenom allmänt tillgängliga.

Av svaret framgår att det inte finns någon förteckning över hemliga avtal 2004–2010.

Vidare framgår att Utrikesdepartementet genomför särskilda utbildningsinsatser inom Regeringskansliet och för myndigheter i frågor om ingående av internationella överenskommelser.

EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik

I den del som rör handläggningen av ärenden inom ramen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik konstateras i svaret att Lissabonfördraget har inte inneburit några förändringar rörande regeringens beslutsfattande inom ramen för GUSP.

I skrivelsen från utskottet konstateras att varken cirkulär 3 Riktlinjer för framtagande och beredning i Regeringskansliet av svenska ståndpunkter i EU-frågor m.m. eller Riktlinjer för handläggningen av ärenden om internationella överenskommelser (Ds 2007:25) har uppdaterats med anledning av Lissabonfördraget. Av Regeringskansliets svar framgår att arbetet med att uppdatera och revidera cirkulär 3 pågår. Arbetet beräknas bli klart under första kvartalet 2013. Ds 2007:25 har ännu inte uppdaterats med anledning av Lissabonfördraget.

I skrivelsen från utskottet konstateras att antalet regeringsbeslut av det nu aktuella slaget är högre under 2010 och 2011 än under 2003. Under 2010 fattades ett sådant regeringsbeslut vid ett extra regeringssammanträde (2010-12-31) och under 2011 fattades sådana beslut vid åtta extra regeringssammanträden.

Regeringskansliet har, anförs i det nu aktuella svaret, i tidigare granskningsärenden rörande GUSP påpekat att EU:s beslutsfattande inom området utmärks av bl.a. att det sker enligt en svårförutsebar agenda och i ett högt tempo. Så är fallet även i dagsläget, mot bakgrund av bl.a. den beaktansvärda och ökade användningen av restriktiva åtgärder (sanktioner). För svensk del får detta till följd bl.a. att regeringsbeslut måste processas på ofta mycket kort tid. Regeringen har vidare, enligt regeringsformen och riksdagsordningen, en skyldighet att informera och samråda med riksdagens EU-nämnd. De nationella formkrav som måste fullgöras i förhållande till EU:s beslutsfattande har ändock alltid beaktats. Dessa har kontinuerligt lyfts fram i kretsen av EU:s medlemsstater. EU-kretsen visar flexibilitet och respekt i förhållande till dessa. Motsvarande gäller även för berörda parter vad avser de svenska procedurerna, inom ramen för beredning i Regeringskansliet respektive för information och samråd gentemot riksdagen.

I skrivelsen från utskottet konstaterades att det förekommer att uppgifter om vilka personer och enheter som omfattas av ett föreslaget rådsbeslut om sanktioner inte finns i regeringsbeslutet. I svaret från Regeringskansliet anförs att i de fall som rådsbeslut innehåller artiklar som hänvisar till en bilaga med namn att läggas till eller dras ifrån listor över personer som är föremål för sanktioner, innehåller regeringens beslut enbart rådsbeslutstexten, utan namnförteckning, som bilaga. Sådana namnbilagor har givetvis dessförinnan behandlats inom EU:s beslutsprocesser samt varit föremål för gemensam beredning inför regeringens beslut. Någon oklarhet om vilka namn som omfattas av det rådsbeslut som regeringen beslutat rösta för finns inte.

I svaret erinras om att antagna rådsbeslut publiceras i sin helhet, inklusive namnbilagor, i Europeiska unionens officiella tidning (EUT). Namnbilagorna till rådsbeslut blir inte kända förrän rådsbesluten publiceras i EUT. Det är angeläget att namnbilagor inte blir offentliga innan motsvarande rådsbeslut eller rådsförordning blir det, bl.a. eftersom listningarna inte blir operativt verksamma förrän de genomförs i en rådsförordning och det annars finns risk för inte minst undandragande av tillgångar tillhörande personer som avses bli föremål för frysningsåtgärder.

Med anledning av kompletterande frågor från utskottet anför Regeringskansliet följande. Under EU-förhandlingar av rådsbeslut om sanktioner görs från svensk sida klart att det måste finnas ett i princip färdigställt utkast till rådsbeslut samt att detta utkast ska hinna beredas enligt svenska nationella regler, innan det för en svensk medverkan i rådsbeslutet erforderliga svenska regeringsbeslutet kan fattas. Beredningen av ett regeringsbeslut sker på grundval av information som inkommer till Regeringskansliet från EU. Informationen finns alltså tillgänglig under beredningen inför regeringsbeslutet men dokumenteras inte i ärendet.

Med anledning av frågor från utskottet kring underställning av regeringens beslut om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Libyen anförs följande i svaret från Regeringskansliet. Enlig lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner (sanktionslagen) får regeringen förordna att sanktioner enligt lagen ska genomföras med anledning av bl.a. ett beslut som har fattats inom ramen för GUSP och som syftar till att upprätthålla eller återställa internationell fred och säkerhet. Ett sådant förordnande att tillämpa sanktionslagen ska överlämnas till riksdagen för godkännande. Som utskottet framfört har så senast skett i fråga om Libyen genom proposition 2011/12:128. Under 2011 har även sådana förordnanden överlämnats rörande Demokratiska folkrepubliken Korea respektive Iran (prop. 2010/11: 64 respektive 2010/11:91).

I anknytning till ett sådant förordnande får regeringen även meddela föreskrifter om olika förbud som syftar till att genomföra sanktioner. I den proposition som lämnas till riksdagen bifogas även dessa föreskrifter, som dock inte i sig är föremål för riksdagens godkännande.

I svaret anförs att de aktuella rådsbesluten sammantaget inte har varit av sådan vikt att riksdagens godkännande skulle ha begärts.

Utskottets ställningstagande

I denna granskning har undersökts i vilken utsträckning regeringen underställer riksdagen internationella överenskommelser. Av 427 avtal som publicerats i Sveriges internationella överenskommelser under 2004–2010 underställdes 130 stycken riksdagen. Genomgången av överenskommelserna leder till slutsatsen att det inte finns några systematiska brister i handläggningen. Granskningen ger dock upphov till vissa iakttagelser från utskottets sida.

När det gäller frågan om vilka internationella överenskommelser som underställs riksdagen vill utskottet framföra följande. Beträffande ett frihandelsavtal med EU och dess medlemsstater å ena sidan och Korea å andra sidan anförs i svaret att noggranna överväganden gjordes inom Regeringskansliet inför regeringens ställningstagande om avtalet borde underställas riksdagen för godkännande. Detta ska ses mot bakgrund av att avtalet med Korea var det första renodlade frihandelsavtal som förhandlades fram efter Lissabonfördragets ikraftträdande. Av fördraget följer bl.a. att i princip hela handelspolitiken ligger inom ramen för EU:s exklusiva kompetens. Regeringens samlade bedömning är att frihandelsavtalet visserligen är betydelsefullt men att det – till skillnad från ett ramavtal mellan samma parter (jfr prop. 2010/11:92) – inte är av större vikt i den bemärkelse som avses i 10 kap. 3 § regeringsformen. Av svaret från Regeringskansliet framgår att överväganden när en beredning leder fram till att en internationell överenskommelse inte behöver underställas riksdagen inte dokumenteras. Enligt utskottets uppfattning kan det finnas skäl att åtminstone i fall där

mer ingående överväganden har krävts dokumentera dessa överväganden. Övervägandena kan tjäna som ett underlag för bedömningar av framtida överenskommelser.

I de fall som leder fram till en proposition med förslag om att riksdagen ska godkänna en internationell överenskommelse kan utskottet konstatera att redovisningen av skälen till att överenskommelsen underställs riksdagen varierar. Det är uppenbart att överenskommelser som föranleder ändring i svensk lagstiftning ska underställas riksdagen. Det vore värdefullt om regeringen när den söker riksdagens godkännande av internationella överenskommelser av andra skäl tydligare och mer utförligt i aktuell proposition redovisar skälen till att överenskommelsen underställs riksdagen.

Utskottet konstaterar att överenskommelsen om Stiftelsen Utbildning Nordkalotten i sig inte har underställts riksdagen för godkännande. Vidare noterar utskottet att Regeringskansliet i sitt svar redovisar att man kommer att se över hur hanteringen av överenskommelsen om Stiftelsen Utbildning Nordkalotten kan förbättras.

Utskottet vill vidare påminna om sitt ställningstagande i en tidigare granskning av regeringens handläggning och hantering av ett ärende om ingående av ett internationellt avtal om sänkta gränsvärden för svavel i fartygsbränsle i bl.a. Östersjön (bet. 2010/11:KU20 s. 243 f.) Utskottet kunde, i den del som är relevant här, konstatera att den aktuella överenskommelsen blev slutligt accepterad och bindande den 1 januari 2010, men den var ännu inte publicerad i SÖ när betänkandet justerades den 31 maj 2011. Utskottet anförde att ett syfte med publiceringen i SÖ givetvis är att det ska offentliggöras och på ett sammanhållet sätt presenteras vilka internationella överenskommelser Sverige har anslutit sig till och är bundet av. I det granskade fallet hade överenskommelsen varit bindande för Sverige i närmare ett och ett halvt år utan att den hade publicerats i SÖ. Ett sådant dröjsmål framstod enligt utskottets mening inte som rimligt.

Utskottet kan nu konstatera att överenskommelsen ännu inte är publicerad. Nödvändiga underlag är enligt svaret från Regeringskansliet under beredning i Regeringskansliet. Att överenskommelsen ännu cirka tre år efter att den blev slutligt accepterad och bindande inte är publicerad är enligt utskottets uppfattning inte acceptabelt.

Utskottet har kunnat konstatera att det också i andra fall har kunnat dröja flera år innan överenskommelser som har trätt i kraft publiceras i Sveriges internationella överenskommelser. Vidare förekommer det vissa ofullkomligheter som felaktiga hänvisningar till SFS och riksdagstrycket.

Som utskottet tidigare framhållit är ett syfte med publiceringen i SÖ givetvis att det ska offentliggöras och på ett sammanhållet sätt presenteras vilka internationella överenskommelser Sverige har anslutit sig till och är bundet av (bet. 2010/11:KU20 s. 254). En korrekt och snabb publicering bidrar till öppenhet och transparens kring överenskommelserna. Granskningen visar att publiceringen i SÖ inte uppfyller de högt ställda krav som

bör ställas. Utskottet förutsätter att Regeringskansliet vidtar åtgärder i syfte att publiceringen i SÖ dels sker skyndsamt, dels innehåller korrekta uppgifter.

En del av granskningen rör handläggningen av ärenden inom ramen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Utskottet har i denna del kunnat konstatera att det förekommer att uppgifter om vilka personer och enheter som omfattas av ett föreslaget rådsbeslut om sanktioner inte finns i regeringsbeslutet. I svaret från Regeringskansliet anförs att i de fall som rådsbeslut innehåller artiklar som hänvisar till en bilaga med namn att läggas till eller dras ifrån listor över personer som är föremål för sanktioner, innehåller regeringens beslut enbart rådsbeslutstexten, utan namnförteckning, som bilaga. Beredningen av ett regeringsbeslut sker på grundval av information som inkommer till Regeringskansliet från EU. Informationen finns enligt svaret alltså tillgänglig under beredningen inför regeringsbeslutet men dokumenteras inte i ärendet.

Utskottet vill i detta sammanhang påminna om att kraven på diarieföring och dokumentation är viktiga för offentlighetsprincipens upprätthållande. Utskottet förutsätter att uppgifter som tillförs ett ärende under beredningen dokumenteras.

Utredningsmaterial

Bilaga 1.1

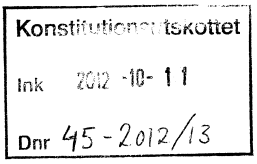
REGERINGSKANSLIET

2012-10-11 SB2012/6623

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är kanslirådet Louise Hallquisth.

Christina Weihe

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Rosenbad 4
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-10-11

Statsrådsberedningen

Svar till konstitutionsutskottet i granskningsärende Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 20 september 2012 i utskottets granskningsärende Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation.

Konstitutionsutskottet har begärt följande.

1. Samtliga förordnanden och entlediganden av statsråd samt förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen som meddelats fr.o.m. den 1 oktober 2011 t.o.m. utgången av september månad 2012.

2. Uppgifter om antalet tjänstgörande (inklusive resp. exklusive kommittéanställda och anställda vid utlandsmyndigheterna) i Regeringskansliet 2012 totalt samt uppdelat per departement. I samband med uppgifterna önskas en kommentar till eventuella större förändringar av antalet tjänstgörande vid olika departement.

3. Uppgifter om antalet politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet 2012.

Utskottet har angett att uppgifterna om antalet tjänstgörande och antalet politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet ska vara jämförbara med de uppgifter som överlämnades till utskottet i förra årets granskning (se bet. 2011/12:KU10 s. 106-107).

Regeringskansliets svar

Punkten 1

Samtliga förordnanden och entlediganden av statsråd samt förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen som meddelats fr.o.m. den 1 oktober 2011 t.o.m. utgången av september månad 2012 bifogas.

Punkten 2

Nedanstående tabell visar antalet tjänstgörande i Regeringskansliet, inklusive politiskt anställda, kommittéanställda och anställda som tjänstgör vid utlandsmyndigheter i september 2012.

	Antal tjänstgörande, inklusive kommitté- och utl. anställda
SB	198
Ju	385
UD	1 285
Fö	156
S	326
Fi	481
U	210
L	154
M	176
N	325
Ku	87
A	158
FA	581
	4 522

Nedanstående tabell visar antalet tjänstgörande, inklusive politiskt anställda, i Regeringskansliet september 2012. Kommittéanställda och anställda i Regeringskansliet som tjänstgör vid utlandsmyndigheter ingår inte.

	Antal tjänstgörande, exklusive kommitté- och utl. anställda
SB	198
Ju	336
UD	753
Fö	148
S	264
Fi	432
U	177
L	151
M	152
N	293
Ku	78
A	141
FA	581
Totalt	**3 704**

I tabellen redovisas antalet tjänstgörande vilket innebär att även deltidsarbetande redovisas som en tjänstgörande.

H 110
2012-11-26
Korrigerad enl. uppgift fr. Louise Hallquisth, SB
/AO

Med anledning av riksdagens beslut om neddragning av RK:s anslag 2011 minskade antalet tjänstgörande. Efter nytt beslut 2012 ökar åter antalet tjänstgörande. Jämfört med september 2011 har antalet tjänstgörande ökat med [illegible].

Punkten 3

Med politiskt tillsatta tjänstemän avses:

- Politiskt sakkunniga i Regeringskansliet såsom planeringschefer, pressekreterare, politiskt sakkunniga, inklusive politiskt sakkunniga assistenter, vilka omfattas av Avtal om anställningsvillkor för politiskt sakkunniga samt politiskt timanställda brevskrivare eller talskrivare i Regeringskansliet. Det förekommer timanställda politiskt sakkunniga. Dessa redovisas ej i sammanställningen nedan.

- Statssekreterare som omfattas av Avtal om regeringsbeslut om avlöningsförmåner m.m. för vissa högre anställningar m.fl. Även kabinettssekreteraren är politiskt tillsatt och omfattas av detta avtal.

Antalet tjänstgörande i september 2012 i de olika kategorierna redovisas här:

Antal politiskt tillsatta

Politiskt sakkunniga	133
Statssekreterare	35
Totalt	**168**
Statsråd och statsminister	24

STATSMINISTERN

SB2012/2772

Förordnande

2012-03-29

Förordnande

Statsministern förordnar statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd att vara chef för Försvarsdepartementet.

Fredrik Reinfeldt

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

SB2012/3230

STATSMINISTERN

Beslut

2012-04-18

Entledigande av departementschef

Statsministern entledigar statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd från uppdraget att vara chef för Försvarsdepartementet.

Fredrik Reinfeldt

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

SB2012/3230

STATSMINISTERN

Förordnande

2012-04-18

Förordnande av statsråd och departementschef

Statsministern förordnar Karin Enström att vara statsråd och chef för Försvarsdepartementet.

Fredrik Reinfeldt

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

SB2012/2772

Beslut

2012-03-29

Entledigande av statsråd

Statsministern entledigar statsrådet Sten Tolgfors från uppdraget att vara statsråd och chef för Försvarsdepartementet.

Fredrik Reinfeldt

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

STATSMINISTERN

KOPIA

Förordnande
2011-10-03

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 31 maj 2011 förordnar statsministern statsrådet Anna-Karin Hatt att i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

allmänna frågor om användningen av informationsteknik (it), i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

infrastruktur för informationsteknik (it),

övergripande frågor om informationsteknik (it) inom statlig förvaltning,

elektronisk kommunikation, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

postkommunikationer,

distribution av radioprogram, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

program, elcertifikat och andra styrmedel för energitillförsel och energihushållning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

energiförsörjning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

energianvändning med undantag för sådant sektorsvis ansvar för energihushållning som hör till något annat departement,

energiforskning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

kommunal energiplanering,

säkerhet inom elenergiområdet,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00

beredskap inom energiområdet,

el-, gas- och fjärrvärmemarknadernas funktion,

energi i övrigt, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

dammsäkerhet, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

postkommunikation,

elektronisk kommunikation,

informationsteknik (it), i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

program, elcertifikat och andra styrmedel för energitillförsel och energihushållning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

energiförsörjning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

el-, gas- och fjärrvärmemarknadernas funktion,

elektriska anläggningar, andra anläggningar för energiändamål eller energi i övrigt, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

civilt totalförsvar när det gäller energi.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Hatts ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Post- och telestyrelsen,

Oljekrisnämnden,

Affärsverket svenska kraftnät,

Elsäkerhetsverket,

Statens energimyndighet,

Energimarknadsinspektionen,

E-legitimationsnämnden.

Fredrik Reinfeldt

Kopia till

samtliga departement
Riksdagen

Kopians överensstämmelse med originalet intygas

STATSMINISTERN

Förordnande
2012-03-14

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 22 december 2010 förordnar statsministern statsrådet Nyamko Sabuni att fr.o.m. den 15 mars 2012 i chefen för Utbildningsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

det offentliga skolväsendet för vuxna och därtill anslutande särskilda utbildningsformer samt förskola och annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för förskola,

uppdragsutbildning inom det offentliga skolväsendet för vuxna,

kompletterande utbildningar,

folkbildningsfrågor,

allmänna frågor om förutsättningar för det civila samhällets organisationer,

samordning av statsbidrag till det civila samhällets organisationer,

bidrag till allmänna samlingslokaler,

samordning och utveckling av ungdomspolitiska frågor,

utbildning inom yrkeshögskolan,

kvalificerad yrkesutbildning,

studiestöd och andra studiesociala frågor,

samordning och utveckling av jämställdhetspolitiska frågor.

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

det offentliga skolväsendet för vuxna och därtill anslutande särskilda utbildningsformer samt förskola och annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för förskola,

uppdragsutbildning inom det offentliga skolväsendet för vuxna,

utbildning inom yrkeshögskolan,

kvalificerad yrkesutbildning,

studiestöd och andra studiesociala frågor.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Sabunis ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

huvudmän för förskola och inom det offentliga skolväsendet för vuxna,

enskilda anordnare av annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för förskola,

Ungdomsstyrelsen,

Myndigheten för yrkeshögskolan,

Folkbildningsrådet,

Centrala studiestödsnämnden,

Överklagandenämnden för studiestöd,

utbildningsanstalter med enskild huvudman som inte hör till något annat departement i den mån utbildningsanstaltens huvudsakliga verksamhetsområde eller ändamål kan hänföras till någon av de ärendegrupper som anges under punkterna 1 och 2 ovan.

Fredrik Reinfeldt

Kopia till

samtliga departement
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

STATSMINISTERN

Förordnande
2012-03-14

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 31 maj 2011 förordnar statsministern statsrådet Peter Norman att fr.o.m. den 15 mars 2012 i chefen för Finansdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

statens upplåning och statsskuldsförvaltning,

premiepensionssystemet,

finansiella företag, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

krigsförsäkring, krigsskadeersättning,

lotterier, totalisatorspel,

kommunal ekonomi,

allmänna statliga bidrag samt bidrag från och avgifter till staten för kommunal-ekonomisk utjämning,

statistik,

kommuner, landsting, kommunalförbund.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

premiepensionssystemet,

statens upplåning och skuldförvaltning,

finansmarknaden,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

allmänna pensionsfonderna,

kontoföring av finansiella instrument,

näringsrättslig reglering av finansiella företag och beredskapslagstiftning för dessa företag,

insättningsgaranti och investerarskydd,

penningtvätt,

Riksbanken,

lotterier,

lagstiftning om anordnande av visst automatspel,

kommunal ekonomi,

allmänna statliga bidrag samt bidrag från och avgifter till staten för kommunalekonomisk utjämning,

statistik,

kommuner, landsting, kommunalförbund.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Normans ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Riksgäldskontoret,

Finansinspektionen,

Krigsförsäkringsnämnden,

allmänna pensionsfonderna,

Svenska skeppshypotekskassan,

Styrelsen för sparbankernas säkerhetskassa,

Lotteriinspektionen,

Kammarkollegiet,

Statens skaderegleringsnämnd,

Statistiska centralbyrån,

Prövningsnämnden för stöd till kreditinstitut,

av staten helt eller delvis ägda bolag som inte hör till något annat departement.

Fredrik Reinfeldt

Kopians överensstämmelse med originalet intygas

Kopia till

samtliga departement
Riksdagen

STATSMINISTERN

Förordnande
2012-03-14

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 31 maj 2011 förordnar statsministern statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd att fr.o.m. den 15 mars 2012 i chefen för Näringsdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

järnvägar, spårvägar och tunnelbanor, vägar, broar och färjor, vägtrafik, fordons utrustning och beskaffenhet, förarbehörighet samt kommunikationsväsendet i övrigt till lands,

bidrag till kollektivtrafik,

upphandling av persontrafik,

överlastavgift,

sjöfart, farleder och hamnar, säkerheten på fartyg, åtgärder mot vattenförorening från fartyg, befäl på handelsfartyg och fiskefartyg, skeppsmätning, sjökarteverksamhet, lotsning, fyrar, sjöräddning, statens isbrytarverksamhet samt, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement, kanaler samt anställning och mönstring av sjömän,

Världssjöfartsuniversitetet,

luftfart, marktjänster på flygplatser,

transport- och kommunikationsforskning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

mark och byggnader för Statens järnvägar, Trafikverket, Sjöfartsverket och Luftfartsverket, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

arbetstid och arbetsmiljö på transportområdet.

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

järnvägar, spårvägar och tunnelbana, samt järnvägs-, spårvägs- och tunnelbanetrafik,

vägar och vägtrafik,

vägavgifter,

sjöfart, säkerheten på fartyg, åtgärder mot vattenförorening från fartyg,

luftfart, marktjänster på flygplatser,

utredning av olyckor,

arbetstid och arbetsmiljö på transportområdet.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Elmsäter-Svärds ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Statens järnvägar,

Trafikverket,

Statens väg- och transportforskningsinstitut,

Sjöfartsverket,

Luftfartsverket,

Transportstyrelsen,

Trafikanalys,

Arlandabanan Infrastructure AB,

Botniabanan AB (publ),

Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB.

Fredrik Reinfeldt

Kopia till

samtliga departement
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

STATSMINISTERN

Förordnande
2012-03-14

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 22 december 2010 förordnar statsministern statsrådet Ulf Kristersson att fr.o.m. den 15 mars 2012 i chefen för Socialdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

sjukförsäkring,

arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd,

sjuklön,

ersättning för närståendevård,

allmän ålderspensionsförsäkring och allmän efterlevandepensionsförsäkring med undantag av premiepensionssystemet,

frivillig pensionsförsäkring,

äldreförsörjningsstöd,

bostadstillägg,

boendetillägg,

handikappersättning.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

sjukförsäkring,

arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd.

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

sjuklön,

ersättning för närståendevård,

allmän ålderspensionsförsäkring och allmän efterlevandepensionsförsäkring med undantag av premiepensionssystemet,

frivillig pensionsförsäkring,

äldreförsörjningsstöd,

bostadstillägg,

boendetillägg,

handikappersättning.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Kristerssons ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Försäkringskassan,

Inspektionen för socialförsäkringen,

Pensionsmyndigheten.

Fredrik Reinfeldt

Kopia till

samtliga departement
Riksdagen

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

STATSMINISTERN

Förordnande
2012-03-14

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 31 maj 2011 förordnar statsministern statsrådet Ewa Björling att fr.o.m. den 15 mars 2012 i chefen för Utrikesdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

information om Sverige i utlandet, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

nordiska samarbetsfrågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

utrikeshandel och handelspolitik, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) och världshandelsorganisationen (WTO),

internationella tull- och handelsförhandlingar,

befrielse från tull,

Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) samt Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA), i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

vissa internationella handels- och råvarufrågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

multinationella företag och internationella investeringar.

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

främjande av utländska investeringar i Sverige,

allmänna frågor om teknisk provning och kontroll samt standardisering,

genomförandet av EU:s inre marknad, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

exportfrämjande åtgärder,

statsstödda exportkrediter och exportkreditgarantier,

internationella överenskommelser om allmänna villkor för exportkrediter,

handelskamrar.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

utrikeshandel, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

det europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) och världshandelsorganisationen (WTO),

befrielse från tull,

kontroll över tillverkningen av krigsmateriel och förbud mot utförsel av krigsmateriel m.m.,

exportkontrollfrågor avseende produkter med såväl civil som militär användning,

obligatorisk kontroll genom teknisk provning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

genomförandet av EU:s inre marknad, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

exportfrämjande åtgärder,

statsstödda exportkrediter och exportkreditgarantier,

auktorisation av handelskamrar.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Björlings ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Svenska institutet,

Inspektionen för strategiska produkter,

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll,

Sveriges Standardiseringsförbund,

Myndigheten för utländska investeringar i Sverige,

Kommerskollegium,

Exportkreditnämnden,

Sveriges exportråd,

handelssekreterare,

auktoriserade handelskamrar.

Fredrik Reinfeldt

Kopia till

samtliga departement
Riksdagen

Kopians överensstämmelse med originalet intygas

Mona Malmare

STATSMINISTERN

Förordnande
2012-03-14

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Med ändring av förordnandet den 22 december 2010 förordnar statsministern statsrådet Stefan Attefall att fr.o.m. den 15 mars 2012 i chefen för Socialdepartementets ställe föredra följande ärenden.

1. Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden som gäller

övergripande lönepolitiska frågor inom statsförvaltningen,

offentlig upphandling, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

köp och försäljning av statens mark och byggnader, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

förvaltning av statens mark, byggnader och egendom i övrigt, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

länsstyrelserna,

länsindelningen,

allmänna frågor om statsförvaltningen,

övergripande frågor om styrning, ledning och organisation av statlig verksamhet samt effektivisering inom statsförvaltningen,

statlig lokalförsörjning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

arbets- och anställningsvillkor i offentlig anställning,

personalpolitiska frågor inom statsförvaltningen,

samhällsinformation,

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon växel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71

bostadsförsörjningsfrågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

bostadsfinansiering,

allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag,

geotekniska undersökningar,

markanvändning och bebyggelse, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

tillstånd till expropriation, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

lantmäteriet, landskaps- och fastighetsinformation,

byggprodukter, byggnadsverk och till dessa hörande anordningar, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

byggforskning, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

trossamfund,

begravningsväsendet.

2. Lagstiftningsärenden

Lagstiftningsärenden som gäller

offentlig upphandling,

länsstyrelserna,

ändrad regional ansvarsfördelning,

arbetstagare i offentliga anställningar,

bostadsförsörjningsfrågor, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag,

planläggning, markanvändning och bebyggelse,

allmänna vatten- och avloppsanläggningar,

byggprodukter, byggnadsverk och till dessa hörande anordningar, i den mån sådana ärenden inte hör till något annat departement,

byggfelsförsäkring,

trossamfund,

begravningsväsendet.

Statsministern beslutar vidare att till statsrådet Attefalls ansvarsområde ska höra följande myndigheter och organ:

Statens fastighetsverk,

Fortifikationsverket,

Arbetsgivarverket,

länsstyrelserna,

Statskontoret,

Statens överklagandenämnd,

Statens ansvarsnämnd,

Kompetensrådet för utveckling i staten,

Offentliga sektorns särskilda nämnd,

Trygghetsstiftelsen,

Statens tjänstepensionsverk,

Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd,

Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor,

Stiftelsen Statshälsan,

Statens bostadskreditnämnd,

Statens geotekniska institut,

Boverket,

Lantmäteriet,

Statens va-nämnd,

Nämnden för statligt stöd till trossamfund,

Statens Bostadsomvandling AB Sbo,

Swedesurvey Aktiebolag.

Fredrik Reinfeldt

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas

Kopia till

samtliga departement
Riksdagen

Bilaga 2.1

REGERINGSKANSLIET

2012-11-06 SB2012/7376

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2012 -11- 06
Dnr 250-2012/13

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringsprotokollen

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen och en promemoria från Utbildningsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är kanslirådet Louise Hallquisth.

Christina Weihe

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Rosenbad 4
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-11-05 SB2012/7376

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Svar till konstitutionsutskottet i granskningsärende Regeringsprotokollen

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 16 oktober 2012 i rubricerat granskningsärende.

Statsrådsberedningen lämnar följande svar på frågorna 1-2 och 5. Utbildningsdepartementet har lämnat underlag till svar på frågorna 3-4.

1. I 7 kap. 6 § regeringsformen föreskrivs att vid regeringssammanträden ska protokoll föras. Närmare bestämmelser om protokollföringen finns i förordningen (2007:725) om beslut och protokoll hos regeringen. Av 11 § följer att huvudprotokollet från regeringssammanträdet ska innehålla uppgifter om vilka statsråd som är närvarande, vem som är ordförande och vem som är protokollförare. Huvudprotokollet ska vidare innehålla en förteckning över de ärenden som handläggs vid sammanträdet och för varje ärende en uppgift om vilket statsråd som är föredragande. Av förteckningen över de ärenden som har handlagts vid regeringssammanträdet den 8 december 2011 framgår bl.a. att statsrådet Beatrice Ask har föredragit ett stort antal av de ärenden som hör under Justitiedepartementets ansvarsområde. I huvudprotokollet från nämnda regeringssammanträde finns emellertid Beatrice Ask inte upptagen bland de statsråd som har varit närvarande vid regeringssammanträdet. Har Beatrice Ask varit närvarande vid regeringssammanträdet den 8 december 2011?

Ja, statsrådet Ask var närvarande. Statsrådets namn har fallit bort på grund av misstag vid upprättandet av huvudprotokollet. Huvudprotokollet från den 8 december 2011 kommer att rättas så att det framgår att statsrådet Ask var närvarande.

2. Som redovisats ovan regleras i förordningen om beslut och protokoll hos regeringen vad ett huvudprotokoll ska innehålla. Av förordningen framgår vidare att protokollförare vid regeringssammanträdet är den tjänsteman i Regeringskansliet som rättschefen i Statsrådsberedningen utser och att bl.a. huvudprotokollet ska skrivas under av protokollföraren (14 och 15 §§). I Gula boken – handläggningen av ärenden i Regeringskansliet (Ds 1998:39) finns en

formulärsamling. Bland annat finns en mall för utformningen av förstasidan till huvudprotokollet (formulär 1.7). I mallen finns bl.a. en uppgift om vilka som är närvarande vid sammanträdet och vem som är ordförande och protokollförare (jfr även Gula boken s. 65). I samtliga huvudprotokoll för 2011 finns inledningsvis uppgift om närvarande statsråd och vem som är ordförande medan redovisad uppgift om protokollförare saknas. Av genomgångna huvudprotokoll framgår dock att sammanträdets ordförande och protokollförare justerat protokollen. Varför saknas i samtliga huvudprotokoll för 2011 uppgift om närvarande protokollförare jämte titel?

Som utskottet konstaterat anges i 11 § förordningen (2007:725) om beslut och protokoll hos regeringen att huvudprotokollet från regeringssammanträdet ska innehålla uppgifter om vilka statsråd som är närvarande, vem som är ordförande och vem som är protokollförare. Uppgift om närvarande protokollförare, inklusive namnförtydligande, framgår i huvudprotokollen ovanför ordförandens signatur. För att tydliggöra uppgiften om protokollförare kan övervägas att utöver namnförtydligande även ange protokollförarens titel.

Upplysningsvis kan nämnas att Gula boken har setts över och att en uppdaterad version publicerades på Regeringskansliets intranät under sommaren 2012. I den nya versionen har inte någon mall för utformningen av förstasidan till huvudprotokollet tagits med.

5. Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?

Statsrådsberedningen har inga ytterligare kommentarer.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-10-30

Utbildningsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringsprotokollen

Härmed lämnas underlag till svar på konstitutionsutskottets frågor 3 och 4 i rubricerat ärende.

3. I 8 kap. 19 § regeringsformen föreskrivs att en beslutad lag ska utfärdas av regeringen så snart som möjligt. Av paragrafen följer vidare att lagar ska kungöras så snart som möjligt. Detsamma gäller förordningar, om inte annat anges i lag. Regeringsformen skiljer alltså mellan utfärdande och kungörande av en författning. Med utfärdande avses det regeringsbeslut genom vilket författningen får sin slutliga utformning och med kungörande avses den dag författningen kommer från trycket. Enligt Gröna boken – Riktlinjer för författningsskrivning (Ds 1998:66) bör det datum då en författning ska träda i kraft normalt sättas så att författningen kan komma ut från trycket i Svensk författningssamling (SFS) minst fyra veckor före ikraftträdandet. En författning bör endast i speciella undantagsfall komma ut från trycket senare än två veckor före ikraftträdandet (s. 76). Konstitutionsutskottet har vid ett flertal tillfällen granskat utfärdande av författningar (se t.ex. bet. 2009/10:KU10). Av genomgångna underprotokoll jämte bilagor för Utbildningsdepartementet framgår att vid regeringssammanträden i januari, juni och december 2011 har några lagar och förordningar utfärdats med ikraftträdande den 1 februari 2011, den 1 juli 2011 respektive den 1 januari 2012. Dessa författningar har kommit ut från trycket mellan en till sju dagar före ikraftträdandet. Vilken kommentar föranleder dessa iakttagelser?

Några av de aktuella författningarna var avhängiga förslag och bedömningar i Budgetpropositionen för 2012 under utgiftsområdena 15 och 16. Propositionen beslutades av regeringen den 15 september 2011 och riksdagen beslutade förslagen under utgiftsområdena den 19 december 2011. Författningarna utfärdades så snart som möjligt. Av verksamhetsskäl och budgettekniska skäl bedömdes att författningarna skulle träda i kraft den 1 januari 2012. Av den anledningen kom författningarna ut från trycket i Svensk författningssamling inom en snäv tidsram före ikraftträdandet.

2

I fråga om övriga författningar hör den snäva tidsramen samman med att det bedömdes angeläget bl.a. att

- elever i god tid skulle få besked om antagning till utbildning före starten höstterminen 2011,
- Centrala studiestödsnämnden skulle hinna hantera studiemedel enligt nya bestämmelser inför höstterminen 2011 och att statens studiestödsfordringar inte skulle preskriberas,
- bestämmelser om betygssättning skulle träda i kraft vid samma tidpunkt som den nya skollagen (2010:800) skulle börja tillämpas,
- bestämmelser om utbildningskontrakt skulle börja tillämpas på utbildning som påbörjades efter den 1 juli 2011, och
- till följd av ändringar i regeringsformen flytta bestämmelser om uttag av avgifter från en myndighets regleringsbrev till dess instruktion.

Med hänsyn till tidpunkten för riksdagens behandling av förslaget till lag om ändring i studiestödslagen kunde frågan om en ändrad tidpunkt för ikraftträdande ha övervägts ytterligare.

4. *När det gäller de ärenden som hör under Utbildningsdepartementets ansvarsområde så noteras att i några fall överensstämmer diarienumren på ärendeförteckningarna inte till fullo med diarienumren på de beslut som bifogas underprotokollen (se t.ex. protokoll från regeringssammanträden den 24 februari, den 14 april, den 26 maj, den 7 juli, den 15 september, den 27 oktober, den 17 november och den 20 december 2011). Vilken kommentar föranleder dessa iakttagelser.*

Det handlar dels om ärenden som har skrivits av mot regeringsbeslut och som därför lagts till på ärendeförteckningarna, dels om förbiseenden. Utbildningsdepartementet avser att se över rutinerna för detta.

Bilaga 2.2

REGERINGSKANSLIET

2012-04-03 SB2012/2339

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli
Mona Wiklund
Tel: 405 48 48

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2012 -05- 03
Dnr

Sammanställning av antalet ärenden som avgjorts vid regeringssammanträden år 2011

2 bilagor

Härmed överlämnas en sammanställning av antalet avgjorda regeringsärenden 2011 (bilaga 1) samt utvecklingen av antalet avgjorda regeringsärenden 2010-2011 (bilaga 2).

Christina Weihe

Kopia till

Förvaltningschefen
Expeditionscheferna
Rättscheferna

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Drottninggatan 2
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET
Statsrådsberedningen
Rättschefens kansli

REGERINGSÄRENDEN ÅR 2011
2012-04-03

Bilaga 1

	Ärendegrupp	SB	Ju	UD	Fö	S	Fi	U	L	M	N	Ku	A	Summa
1.	Propositioner[1]	3	38	16	7	23	38	19	7	13	29	3	10	206
2.	Lagrådsremisser	-	22	2	2	6	25	4	3	5	18	1	3	91
3.	Författningar[2]	4	147	26	16	141	129	151	63	160	111	30	28	1006
4.	Kommitté- och utredn.direktiv	-	22	1	6	24	17	15	4	36	13	7	8	153
5.	Regleringsbrev samt anslags- och bidragsärenden	8	85	99	18	166	51	154	59	30	133	116	42	961
6.	Anställningsärenden	12	250	318	80	392	82	86	17	41	99	66	32	1475
7.	Överklaganden	-	20	-	3	25	7	-	11	291	80	-	16	453
8.	Dispens- och övriga partsärenden[3]	-	823	14	166	58	94	106	23	22	34	16	1	1357
9.	B-protokollärenden	2	38	23	46	3	16	2	-	-	14	-	-	144
10.	Övriga ärenden	26	27	4	44	34	49	4	52	18	208	12	31	509
	Summa	**55**	**1472**	**503**	**388**	**872**	**508**	**541**	**239**	**616**	**739**	**251**	**171**	**6355**

Anm. Summorna avser antalet nummer på ärendeförteckningarna vid regeringssammanträdena.
Under ett nummer på förteckningarna kan det finnas flera ärenden som avgjorts (dvs. flera diarienummer).

---

[1] Inkl. regeringens skrivelser
[2] Inkl. författningar som kungjorts i annan författningssamling än SFS
[3] Fr.o.m. 1 jan 2008 inkl. nådeärenden m.m. (BIRS)

2012-04-03 **Bilaga 2**

Utveckling av antalet regeringsärenden avgjorda vid regeringssammanträden 2010 – 2011

Ärendegrupp	2010	2011	Förändring
1. Propositioner	257	206	-51
2. Lagrådsremisser	113	91	-22
3. Författningar	1188	1006	-182
4. Kommitté- och utredningsdirektiv	165	153	-12
5. Regleringsbrev samt anslags- och bidragsärenden	922	961	+39
6. Anställningsärenden	1580	1475	-105
7. Överklaganden	636	453	-183
8. Dispens- och övriga partsärenden	1449	1357	-92
9. B-protokollärenden	171	144	-27
10. Övriga ärenden	552	509	-43
Summa	7033	**6355**	**-678**

Bilaga 3.1

REGERINGSKANSLIET

2012-11-08 SB2012/7427/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2012 -11- 08
Dnr 268-2012/13

Konstitutionsutskottets granskningsärende Vissa förvaltningsärenden

Härmed överlämnas en promemoria från Utbildningsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Charlotte Abrahamsson.

Christina Weihe

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Rosenbad 4
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-11-07

Utbildningsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Vissa förvaltningsärenden

Härmed lämnas underlag till svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vad är skälen till att handläggningstiden för vissa ärenden, enligt vad som redovisats ovan, har varit så lång?

U2002/4452/G
Ärendet avser en ansökan från den franska skolan Lycée International om att få utfärda svenskt slutbetyg. Enligt då gällande rätt fick regeringen eller den myndighet som regeringen bestämde medge enskilda att utfärda betyg enligt de bestämmelser som då gällde för det offentliga skolväsendet (15 kap. 8 § skollagen [1985:1100]). Det bedömdes dock att ärendet inte borde avgöras innan frågan om huruvida internationella skolor skulle ha möjlighet att få rätt att utfärda slutbetyg setts över inom ramen för arbetet med en ny skollag som hade initierats genom tillsättandet av 1999 års skollagskommitté (U 1999:01). Regeringen överlämnade sitt förslag till ny skollag i en proposition till riksdagen i mars 2010 (prop. 2009/10:165) och riksdagen biföll förslaget i juni 2010 (bet. 2009/10:UbU21, rskr. 2009/10:370).

Ärende U2002/4452/G avgjordes av regeringen genom beslut i maj 2011 med beaktande av 29 kap. 24 § skollagen (2010:800). Lagrummet innebär en möjlighet för regeringen att meddela föreskrifter om s.k. betygsrätt och gäller endast enskilda. Eftersom Lycée International inte är en enskild skola utan en statlig fransk skola, beslutade regeringen att inte vidta någon åtgärd med anledning av ansökan. Det kan i efterhand konstateras att det faktum att Lycée International är en statlig fransk skola innebär att regeringen inte heller när ansökan kom in hade haft möjlighet att bifalla ansökan.

U2008/114/UH
Ärendet avser en ansökan om tillstånd att utfärda examina på högskolenivå, statsbidrag och studiestöd. Den kom in den 9 januari 2008.

2

Ansökan förutsatte ingående överväganden inför den fortsatta beredningen om bl.a. utbildningens bedrivande och hantering av frågor om statsbidrag och studiestöd inom ramen för den årliga budgetprocessen. Sökanden kom därefter in med förtydliganden i ett visst hänseende den 27 maj 2008. Ärendet remitterades till Högskoleverket den 5 september 2008. För granskning av ansökan utsåg verket en grupp sakkunniga. Verket kom in med sitt yttrande den 24 juni 2009. Yttrandet kommunicerades med sökanden den 13 juli 2009. Efter det att sökanden yttrat sig remitterades ärendet på nytt till verket den 31 augusti 2009. Verket yttrade sig den 11 september 2009. Sökanden kom in med ett yttrande den 27 november 2009 och begärde bl.a. att få återkomma med ett mer detaljerat yttrande. Ett möte hölls med sökanden på departementet i maj 2010. Därefter kom sökanden in med ett flertal skrivelser, bl.a. anfördes att jäv förelegat hos en av de sakkunniga som verket anlitat. Den 2 mars 2011 remitterades ärendet återigen till verket som yttrade sig den 1 april 2011. Yttrandet kommunicerades med sökanden den 15 april 2011. Sökanden kom därefter in med ytterligare skrivelser i ärendet. Ärendet avgjordes den 22 juni 2011.

U2008/5929/UH
Ärendet avser en ansökan om tillstånd att utfärda examina på högskolenivå. Högskoleverket föreslog i sitt yttrande, som var ställt till regeringen med en kopia till sökanden, att ansökan skulle avslås. Yttrandet skickades till sökanden den 12 juni 2009 i vanligt brev. Svarsdagen angavs till den 3 augusti 2009. Sökanden återkom emellertid inte. Ärendet borde ha avgjorts tidigare än vad som nu kom att ske.

U2009/4208/SV
Ärendet avser en ansökan om att viss utbildning skulle ställas under statlig tillsyn och berättiga till studiestöd. Det var således inte fråga om någon ansökan om examenstillstånd. Ansökan kom in den 18 juni 2009 och remitterades den 31 augusti 2009. Ärendet krävde överväganden när det gäller vilken typ av utbildning det var fråga om, vilken myndighet som i förekommande fall var aktuell för den sökta tillsynen och därmed även vilken myndighet som skulle vara mottagare av remissen.

2. Finns det något mål för hur lång den genomsnittliga handläggningstiden bör vara för dessa typer av ärenden?

Det finns inte några riktlinjer för hur lång handläggningstiden bör vara för denna typ av ärenden, men en allmän ambition är givetvis att avgöra förvaltningsärenden så snart som möjligt.

3. Finns det några interna rutiner för inhämtande av yttranden från Högskoleverket? Om ja, hur ser dessa rutiner ut?

Utbildningsdepartementet tillämpar här de regelverk och riktlinjer för beredning av regeringsärenden som tillämpas generellt. I förekommande

fall remitteras ärendena till Högskoleverket på sedvanligt sätt. I samband med att en ansökan kommer in till departementet underrättas Högskoleverket om denna.

4. Vad är skälet till att regeringen i ett av de ovan redovisade ärendena har fattat beslut i ärendet innan tidpunkten för sökanden att komma in med eventuellt yttrande gått ut?

U2010/7708/G och U2011/526/G
Ärendet avser två ansökningar från Stockholms kommun, Utbildningsförvaltningen, om att bl.a. få nya kurser inrättade inom ämnena engelska och svenska inför höstterminen 2011. Ansökningarna överlämnades i angiven del till regeringen från Statens skolverk, eftersom det är regeringen som meddelar föreskrifter om ämnesplaner i s.k. gymnasiegemensamma ämnen. Sökanden bereddes inte tillfälle att komma in med yttrande i nu aktuellt ärende innan regeringen meddelade beslut, eftersom ärendet inte hade tillförts något genom någon annan än den sökande. Akten innehåller ett utkast till en skrivelse till Stockholms kommun, Utbildningsförvaltningen. Utkastet är hänförligt till ett annat ärende som rörde Stockholms kommun, Utbildningsförvaltningen, (U2011/2264/G) och har uppenbarligen bundits i akten av misstag.

5. Har det någon betydelse för handläggningen av de ärenden som har gåtts igenom om någon enskild varit part? Om ja, på vilket sätt?

U2002/4452/G
Regeringens bemyndigande att meddela beslut/föreskrifter om s.k. betygsrätt har aldrig avsett annat än enskilda. Det hade därför varit av betydelse för handläggningen av aktuellt ärende om sökanden hade varit enskild. Regeringen hade då antingen direkt kunnat medge sökanden att utfärda betyg eller, med stöd av bemyndigandet i dess senare lydelse, kunnat meddela föreskrifter med innebörden att sökanden gavs betygsrätt.

U2008/114/UH, U2008/5929/UH och U2009/4208/SV
När det gäller ärenden om examenstillstånd, statsbidrag och studiestöd skiljer sig handläggningen åt på följande sätt beroende på om parten är enskild eller inte.

En enskild fysisk eller juridisk person (enskild utbildningsanordnare) som anordnar utbildning och som vill utfärda sådana examina som regeringen i enlighet med bestämmelserna i högskoleförfattningarna har beslutat om, får ansöka om ett sådant s.k. examenstillstånd hos regeringen. I fråga om statliga universitet och högskolor är det Högskoleverket som prövar ansökningar om tillstånd att utfärda examina. De ärenden som handläggs av regeringen förutsätter att yttranden hämtas in från Högskoleverket. När statliga universitet eller högskolor får utökade examenstillstånd kan en ny utbildning oftast finansieras genom

omfördelningar inom lärosätets anslag. Beslut om statsbidrag till enskilda utbildningsanordnare innebär däremot normalt en utgiftsökning för staten och förutsätter att medel anvisas av riksdagen. I fråga om studiestöd ger utbildningar vid statliga universitet och högskolor rätt till sådant stöd enligt vad som framgår av studiestödsförordningen (2000:655) medan utbildningar som anordnas av enskilda prövas enligt särskilda bestämmelser i nämnda förordning.

6. Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?

Utbildningsdepartementet har inte några kommentarer i övrigt.

Bilaga 4.1

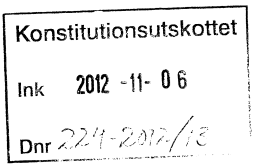
REGERINGSKANSLIET

2012-11-06 SB2012/7377

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Hantering av hemliga handlingar inom Regeringskansliet

Härmed överlämnas promemorior från Justitiedepartementet, Utrikesdepartementet och Landsbygdsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga Anne Olsson.

Christina Weihe

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-10-30

Justitiedepartementet

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Hantering av hemliga handlingar inom Regeringskansliet

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 16 oktober 2012 begärt att Regeringskansliet ska svara på vissa frågor. Justitiedepartementet lämnar härmed underlag för svar på frågorna 1 och 2.

1. En redogörelse önskas för vilka diarier (såväl offentliga som sekretessbelagda diarier och med angivande av om diariet förs med stöd av 3 § offentlighets- och sekretessförordningen) som förs vid Utrikesdepartementet, Justitiedepartementet och Landsbygdsdepartementet. En beskrivning önskas av hur dessa diarier är utformade, vilka uppgifter som finns i diarierna och vilka kategorier av ärenden som diarierna omfattar. Ett svar önskas också på frågan om UD:s sekretessbelagda diarium omfattar även administrativa och konsulära ärenden och handelsärenden.

Vid Justitiedepartementet förs följande offentliga diarier:

- diarium för Justitiedepartementet,
- diarium för Enheten för brottmålsärenden och internationellt rättsligt samarbete.

Något sekretessbelagt diarium förs inte vid Justitiedepartementet.

Justitiedepartementets diarium omfattar departementets allmänna handlingar oavsett i vilket verksamhetsområde de inkommer, upprättas eller expedieras. Allmänna handlingar i förvaltningsärenden vid Enheten för brottmålsärenden och internationellt rättsligt samarbete registreras dock i stället i ett särskilt diarium som förs vid den enheten.

Justitiedepartementets diarier är s.k. ärendediarier där allmänna handlingar som hör till samma ärende eller annan aktivitet, t.ex. politisk rapportering, hålls samman.

2

Av diarierna framgår, förutom de uppgifter som anges i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), uppgifter som behövs till stöd för ärendets beredning, t.ex. uppgift om vilken enhet och handläggare som ansvarar för handläggningen av ärendet samt vilken typ av beslut som avslutat ärendet och datum för detta.

2. En redogörelse önskas för i vilken utsträckning allmänheten har tillgång till respektive diarium och vilka möjligheter allmänheten har att genomföra sökningar i respektive diarium.

En enskild kan hos Justitiedepartementet begära att få ta del av allmän handling. En sådan begäran kan lämnas till handläggare på Justitiedepartementet, till Justitiedepartementets registratorskontor eller till Arkivsupport. En enskild kan också efter kontakt med registratorskontoret eller Arkivsupport ta del av allmänna handlingar på plats i Regeringskansliets forskarsal. I forskarsalen kan den enskilde själv söka i Justitiedepartementets diarier.

Följande öppettider gäller för dessa allmänhetens ingångar till Justitiedepartementet.

Justitiedepartementets registratorskontor är öppet kl. 09.00–16.00 varje vardag. Arkivsupport är öppen och bemannad kl. 09.00–12.00 samt kl. 13.00–16.00 varje vardag. Forskarsalen är öppen och bemannad kl. 09.00–12.00 måndag, onsdag och fredag samt kl. 13.00–16.00 tisdag och torsdag. Inskränkningar i de ordinarie öppettiderna, t.ex. inför helgdagar, anges på regeringens hemsida (www.regeringen.se).

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-10-30

Utrikesdepartementet

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Hantering av hemliga handlingar inom Regeringskansliet

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 16 oktober 2012 begärt att Regeringskansliet ska svara på vissa frågor. Utrikesdepartementet lämnar härmed underlag för svar på frågorna 1–5.

1. En redogörelse önskas för vilka diarier (såväl offentliga som sekretessbelagda diarier och med angivande av om diariet förs med stöd av 3 § offentlighets- och sekretessförordningen) som förs vid Utrikesdepartementet, Justitiedepartementet och Landsbygdsdepartementet. En beskrivning önskas av hur dessa diarier är utformade, vilka uppgifter som finns i diarierna och vilka kategorier av ärenden som diarierna omfattar. Ett svar önskas också på frågan om UD:s sekretessbelagda diarium omfattar även administrativa och konsulära ärenden och handelsärenden.

Vid Utrikesdepartementet förs följande diarier:

- diarium för Utrikesdepartementet (huvuddiariet),
- diarium för krypterade handlingar,
- diarium för personalsociala ärenden,
- diarium för mål vid Europadomstolen m.m.,
- diarium för mål vid EU-domstolen m.m.

Med undantag för diariet för krypterade handlingar (se nedan) är diarierna s.k. ärendediarier.

Utrikesdepartementets diarium
Huvuddiariet omfattar departementets registrerade allmänna handlingar – med undantag för handlingar som förs i något av de övriga nämnda diarierna – oavsett inom vilket verksamhetsområde handlingarna inkommer eller upprättas.

2

Diarium för krypterade handlingar
Diariet omfattar allmänna handlingar som distribueras mellan utlandsmyndigheterna och Utrikesdepartementet i krypterad form. Förutom uppgifter enligt 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, förs i diariet in uppgift om handlingens löpnummer samt handlingens fullständiga rubrik. Motsvarande registrering görs också i Utrikesdepartementets diarium, men utan att uppgift om löpnummer och fullständig rubricering av handlingen förs in i diariet eller att handlingen sänts i krypterad form. I diariet förs uppgifter med stöd av 3 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), OSF. I diariet förekommer uppgifter om administrativa och konsulära ärenden och handelsärenden, i den mån dessa distribuerats i krypterad form.

Diarium för personalsociala ärenden
Diariet omfattar de allmänna handlingar som tillkommit i ärenden hos Utrikesdepartementets personalkonsulenter.

Diarium för mål vid Europadomstolen m.m.
Diariet omfattar allmänna handlingar i mål inför den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna eller FN:s kommittéer upprättade enligt FN:s konventioner om skydd för mänskliga rättigheter. I diariet förs, förutom uppgifter enligt 5 kap. 2 § OSL, in uppgifter till stöd för målens handläggning, t.ex. om berörda parter.

Diarium för mål vid EU-domstolen m.m.
Diariet omfattar allmänna handlingar i mål vid EU-domstolen, förstainstansrätten/tribunalen eller EFTA-domstolen i vilka Sverige är part eller har begärt att få intervenera eller förfarande inför domstolarna i vilka Sverige har beretts möjlighet att yttra sig. I diariet förs, förutom uppgifter enligt 5 kap. 2 § OSL, in uppgifter till stöd för målens handläggning, t.ex. om berörda parter.

De uppgifter som förs in i diarierna är, förutom de uppgifter som är obligatoriska enligt 5 kap. 2 § OSL, uppgifter som behövs till stöd för ärendets beredning, t.ex. uppgift om verksamhetsprocess, uppgift om statsråd, enhet och handläggare som ansvarar för handläggningen av ärendet samt typ av beslut som avslutat ärende samt datum för detta.

2. En redogörelse önskas för i vilken utsträckning allmänheten har tillgång till respektive diarium och vilka möjligheter allmänheten har att genomföra sökningar i respektive diarium.

Förutom diarierna för krypterade handlingar samt för personalsociala ärenden har allmänheten tillgång till diarierna. Se vidare under fråga 3.

3. I yttrandet till JO i den där pågående utredningen framhåller Regeringskansliet att det på alla departement finns registratorer som hjälper allmänhet och journalister med insyn och offentlighet. Regeringskansliet har också en arkivsupport för dem som vill ta del av diariet och efter sökningar i diariet begära ut handlingar. En redogörelse önskas för hur arbetet i dessa avseenden är organiserat vid UD. En redogörelse önskas även för hur den beskrivningen även omfattar UD:s diarium.

För sökning i diarierna kan allmänheten vända sig till Arkivsupport, som är en myndighetsgemensam funktion, eller till Utrikesdepartementets registratorskontor. Arkivsupport är öppen och bemannad kl. 09.00–12.00 samt kl. 13.00–16.00 varje vardag. Utrikesdepartementets registratorskontor är öppet kl. 09.00–16.00 varje vardag. Inskränkningar i de ordinarie öppettiderna, t.ex. inför helgdagar, anges på regeringens hemsida (www.regeringen.se). Även Utrikesdepartementets rättssekretariat, som prövar frågor om utlämnande av handlingar, är behjälpligt för allmänhet och journalister att hitta fram till önskad information. Se vidare under fråga 5.

4. En redogörelse önskas för om uppgifter om avsändare/mottagare och ärendemening i flertalet fall omfattas av sekretess i UD:s diarium (se 5 kap. 4 § OSL).

I flertalet fall omfattas inte uppgifter i huvuddiariet om mottagare/avsändare liksom ärendemeningarna av sekretess, men det kan förekomma.

5. I olika sammanhang, exempelvis i Medierna den 4 juni 2012 (se bilaga 1), har gjorts gällande att allmänhetens tillgång till handlingar vid Regeringskansliet har försvårats under senare år. Det har också i Medierna gjorts gällande att man sedan en tid har nya rutiner på UD, som innebär att en tjänsteman först sekretessprövar varje ärendemening i en förteckning över inkomna och upprättade handlingar innan någon från allmänheten kan få del av den. Mot denna bakgrund önskas en redogörelse för vilka rutinerna är när någon från allmänheten begär att få ta del av en ärendeförteckning vid UD och huruvida rutinerna har ändrats samt, om så är fallet, när och hur rutinerna har ändrats samt vad skälet till dessa förändringar är.

Utrikesdepartementets huvuddiarium är omfattande. År 2011 registrerades 27 562 ärenden, vilka omfattar väsentligt fler handlingar. Nya rutiner infördes 2008 i samband med övergången till ett enhetligt stöd för diarieföringen i hela Regeringskansliet. Utgångspunkten är att systemet inte ska innehålla sekretessbelagda uppgifter. Som framgår av svaret på fråga 4, kan det dock fortfarande förekomma uppgifter som omfattas av sekretess. Inom Regeringskansliet pågår ett arbete som

syftar till att möjliggöra att uppgifter i Utrikesdepartementets huvuddiarium enklare och lättare ska kunna göras tillgängliga för allmänheten.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-10-30

Landsbygdsdepartementet

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Hantering av hemliga handlingar inom Regeringskansliet

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 16 oktober 2012 begärt att Regeringskansliet ska svara på vissa frågor. Landsbygdsdepartementet lämnar härmed underlag för svar på frågorna 1 och 2.

1. En redogörelse önskas för vilka diarier (såväl offentliga som sekretessbelagda diarier och med angivande av om diariet förs med stöd av 3 § offentlighets- och sekretessförordningen) som förs vid Utrikesdepartementet, Justitiedepartementet och Landsbygdsdepartementet. En beskrivning önskas av hur dessa diarier är utformade, vilka uppgifter som finns i diarierna och vilka kategorier av ärenden som diarierna omfattar. Ett svar önskas också på frågan om UD:s sekretessbelagda diarium omfattar även administrativa och konsulära ärenden och handelsärenden.

Vid Landsbygdsdepartementet förs endast ett diarium.

Diariet omfattar departementets diarieförda handlingar oavsett inom vilket verksamhetsområde de inkommer, upprättas eller expedieras.

Av diarierna framgår, förutom de uppgifter som anges i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), uppgifter som behövs till stöd för ärendets beredning, t.ex. uppgift om vilken enhet och handläggare som ansvarar för handläggningen av ärendet samt vilken typ av beslut som avslutat ärendet och datum för detta.

2. En redogörelse önskas för i vilken utsträckning allmänheten har tillgång till respektive diarium och vilka möjligheter allmänheten har att genomföra sökningar i respektive diarium.

En enskild kan hos Landsbygdsdepartementet begära att få ta del av allmän handling. En sådan begäran kan lämnas till handläggare på

2

Landsbygdsdepartementet, till Landsbygdsdepartementets registratorskontor eller till Arkivsupport. En enskild kan också efter kontakt med registratorskontoret eller Arkivsupport ta del av allmänna handlingar på plats i Regeringskansliets forskarsal. I forskarsalen kan den enskilde själv söka i Landsbygdsdepartementets diarium.

Följande öppettider gäller för dessa allmänhetens ingångar till Landsbygdsdepartementet.

Landsbygdsdepartementets registratorskontor är öppet kl. 09.00–16.00 varje vardag. Arkivsupport är öppen och bemannad kl. 09.00–12.00 samt kl. 13.00–16.00 varje vardag. Forskarsalen är öppen och bemannad kl. 09.00–12.00 måndag, onsdag och fredag samt kl. 13.00–16.00 tisdag och torsdag. Inskränkningar i de ordinarie öppettiderna, t.ex. inför helgdagar, anges på regeringens hemsida (www.regeringen.se).

Bilaga 4.2

REGERINGSKANSLIET

2012-11-29 SB2012/7377/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2012 -11- 29
Dnr 224-2012/13

Konstitutionsutskottets granskningsärende Hanteringen av hemliga handlingar inom Regeringskansliet

Härmed överlämnas promemorior från Justitiedepartementet, Utrikesdepartementet, Landsbygdsdepartementet och Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Följande allmänna kommentar kan också lämnas vad avser hanteringen av handlingar inom Regeringskansliet. Som Regeringskansliet tidigare framfört i ett yttrande till Justitieombudsmannen den 28 augusti 2012 uppfattar Regeringskansliet att antalet framställningar om att få ta del av handlingar och om att på annat sätt få information har ökat väsentligt de senaste åren. Ett arbete har påbörjats med att se över om rutinerna vid handläggningen av sådana ärenden och förfrågningar behöver och kan ändras med anledning av den utvecklingen. Det övervägs även om det behövs och kan göras organisatoriska förändringar.

Regeringskanslets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga Anne Olsson.

C Weihe

Christina Weihe

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-11-21

Justitiedepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Hanteringen av hemliga handlingar inom Regeringskansliet

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 8 november 2012 begärt komplettering i rubricerat ärende. Justitiedepartementet lämnar härmed underlag för svar på frågorna 1–3 samt 5–7.

1. En redogörelse önskas för om det vid Justitiedepartementet (även BIRS), Landsbygdsdepartementet och Utrikesdepartementet finns rutiner för att avgöra om en handling ska förses med sekretessmarkering. Om ja, hur ser dessa rutiner ut. Vem utför normalt sett bedömningen att handlingar ska förses med sekretessmarkering?

Utgångspunkten vid hanteringen av dessa frågor i Justitiedepartementet är de bestämmelser som finns i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Därtill kommer att det även i Regeringskansliets föreskrifter om säkerhetsskyddet i Regeringskansliet, beslutade den 24 april 1997, finns bestämmelser om sekretessmarkering.

Vid Justitiedepartementet sker den huvudsakliga registreringen av allmänna handlingar vid registratorskontoret med hjälp av diarieförings-systemet RK-Dia. Vid Enheten för allmän ordning och säkerhet sker dock registreringen i RK-Dia genom egen behörig personal. Förvaltningsärenden vid Enheten för brottmålsärenden och internationellt rättsligt samarbete registreras i ett särskilt system, RK-Bc, av egen behörig personal.

En handling som inkommer till *registratorskontoret* och som bedöms innehålla sekretessbelagda uppgifter diarieförs omgående i RK-Dia. I normalfallet sker en kontakt med mottagaren av handlingen för att efterhöra dennes uppfattning om vad som ska antecknas i diariet. Det förekommer då att det i fältet ”Ärendeanmärkning” antecknas att handlingen är hemlig. Handlingen förses i dessa fall med sekretessmarkering i form av rödfärgad ”hemligstämpel”.

2

Ansökningshandlingar vid intresseannonsering av tjänster som generaldirektörer hanteras i särskild ordning. Den inkomna handlingens kuvert registreras och som ärendeanmärkning anges tillämplig sekretessbestämmelse. Kuvertet förses med sekretessmarkering och förvaras i ett säkerhetsskåp hos registratorskontoret i avvaktan på ansökningstidens utgång.

Inte sällan kommer en hemlig handling in direkt till en enhet eller en handläggare vid enheten. Kontakt tas då med registratorskontoret för att få ärendet diarieförd. Om uppgift om sekretess antecknas i diariet, förses handlingen med sekretessmarkering genom enhetens/handläggarens försorg. Samma förfaringssätt tillämpas vanligtvis om en hemlig handling upprättats vid en enhet.

Enheten för allmän ordning och säkerhet ansvarar för ett stort antal förvaltningsärenden, framförallt ärenden om nåd i brottmål och ärenden om upphävande av domstols beslut om utvisning på grund av brott. Handlingar i dessa ärenden innehåller som regel uppgifter som omfattas av sekretess, främst s.k. nådesekretess, och förvaras i aktkappor försedda med en notering om att akten innehåller uppgifter som kan vara hemliga. Endast i mindre omfattning sker sekretessmarkering av handlingar i ärenden vid Enheten för allmän ordning och säkerhet. I sådana fall görs en notering i diariet om sekretessen (i fältet ”Ärendemarkering”).

Vid *Enheten för brottmålsärenden och internationellt rättsligt samarbete* utnyttjas, i normalfallet, inte möjligheten att enligt 5 kap. 5 § OSL göra sekretessmarkeringar. Det kan undantagsvis förekomma att en sekretessmarkering görs i diariet, men då inte som en ärendemarkering utan under ett fritextfält som enbart kan läsas av personal med registreringsbehörighet.

2. För vart och ett av departementen (Justitiedepartementet, Landsbygdsdepartementet och Utrikesdepartementet) önskas en kommentar till hur de i denna promemoria gjorda iakttagelserna avseende innehållet i gjorda sekretessmarkeringar (hemligstämplar) överensstämmer med kraven i 5 kap. 5 § OSL.

Såsom konstitutionsutskottet har noterat saknar den stämpel som Justitiedepartementet använder för ändamålet utrymme för angivande av datum. Visserligen torde stämplingen i de allra flesta fallen ske i samband med registreringen av handlingen, men det skulle naturligtvis även kunna ske vid ett senare tillfälle. Det finns skäl att överväga en annan utformning av stämpeln.

I ett ärende (Ju2011/1674/Brev) synes en felaktig hänvisning till en bestämmelse i den numera upphävda sekretesslagen ha gjorts, uppenbarligen av förbiseende. Detsamma gäller det ärende,

Ju2011/3274/EMA, då stämpeln inte har använts och det heller inte på annat sätt har angetts vilken myndighet som gjort anteckningen. På motsvarande sätt är det till följd av rena förbiseenden som tillämpliga sekretessbestämmelser i ett par fall inte har angetts i stämpeln (Ju2007/914/EMA och Ju2011/1683 och 1689/PO).

3. I ärende Ju2011/5498/Brev anges i ärendeförteckningen under ärendemening "två brev Hemligt…". Har alla inkommande handlingar som bedömts omfattas av sekretess diarieförts i ärendet? Om nej, hur tillgodoses kraven i 5 kap. 1 § OSL?

Ärendet innehåller två brev, varav det ena med bilagor, från samma avsändare. Båda breven inkom samma dag och registrerades därmed i ett sammanhang, dock med en notering i ärendemeningen om att det rörde sig om två brev. Samtliga handlingar i ärendet som omfattas av sekretess har således registrerats i ärendet.

5. En redogörelse önskas för handläggningsrutinerna för sekretessprövning vid framställningar om utlämnande av handlingar vid de i granskningen aktuella departementen.

Vissa enklare utlämnandeärenden hanteras på registratorskontoret. Övriga ärenden hanteras av den enhet som har upprättat handlingen eller på annan grund bedöms närmast berörd. Ärenden som avser den politiska ledningen och som inte rör en fråga som hör hemma på någon av sakenheterna handläggs av enheten för ledningsstöd och administration.

Utlämnandeärenden hanteras med förtur. Besked om att handlingar, helt eller delvis, inte lämnas ut ges inte sällan i form av ett tjänstemannabesked enligt 6 kap. 3 § OSL. I vissa fall överlämnas ärendet direkt till regeringens prövning. Beslut av statsrådet enligt 18 § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet fattas i Justitiedepartementet bara i enstaka undantagsfall.

6. En kommentar önskas till att det i några ärenden om framställningar om utfående av allmänna handlingar inte synes ha lämnats någon besvärshänvisning. Det gäller ärende Ju2011/8065/EMA och UF2011/9092/UD/SSSB.

Den begäran om utlämnande av handling som ärende Ju2011/8065/EMA avser har inte varit föremål för myndighetens (statsrådets) prövning. Någon besvärshänvisning har därmed inte varit aktuell. I stället har prövningen gjorts av en tjänsteman, i detta fall ansvarig huvudman, i enlighet med 6 kap. 3 § OSL. Av anteckningar på dagboksbladet framgår bl.a. att begäran gjorts per telefon. Den begärda handlingen har skickats till sökanden i ett e-postmeddelande, där det anges att vissa strykningar har gjorts med hänvisning till utrikessekretessen. Sökanden har i detta e-

postmeddelande inte informerats om möjligheten att begära myndighetens prövning. Även om denna upplysning kan ha lämnats vid en muntlig kontakt, borde den av tydlighetsskäl ha upprepats i e-postmeddelandet.

7. En redogörelse önskas för om respektive departement har några rutiner för att dokumentera vad som har lämnats ut. Om ja, önskas en beskrivning av dessa rutiner.

En begäran om utlämnande av allmän handling omfattas i normalfallet inte av sekretess. Detsamma gäller den handling som, eventuellt i delvis maskerad form, lämnas ut med anledning av begäran. Någon registreringsskyldighet enligt 5 kap. 1 § OSL föreligger således inte. Såväl begäran om utlämnande som den handling som lämnas ut kan istället hållas ordnad. Vid vissa av Justitiedepartementets enheter diarieförs i princip endast sådana utlämnandeärenden som leder till, eller där sökanden begär, ett formellt beslut (myndighetens prövning). Vissa enheter diarieför alla utlämnandeärenden, utom dem som hanteras omgående. I de fall en begäran om utlämnande har diarieförts, förs den utlämnade handlingen i allmänhet till akten. I andra fall, med undantag för då 5 kap. 1 § fjärde stycket OSL är tillämplig, hålls handlingen på annat sätt ordnad i enlighet med 5 kap. 1 § tredje stycket OSL. En enhetlig ordning för diarieföring av utlämnandeärenden har dock nyligen införts.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-11-21

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Hemliga handlingar i Regeringskansliet

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 8 november 2012 begärt komplettering i rubricerat ärende. Utrikesdepartementet lämnar följande svar på frågorna 1–2, 4–7 och 9–13.

1. En redogörelse önskas för om det vid Justitiedepartementet (även BIRS), Landsbygdsdepartementet och Utrikesdepartementet finns rutiner för att avgöra om en handling ska förses med sekretessmarkering. Om ja, hur ser dessa rutiner ut? Vem utför normalt bedömningen att handlingar ska förses med sekretessmarkering?

Utgångspunkten vid hanteringen av dessa frågor i Utrikesdepartementet är de bestämmelser som finns i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Därtill kommer att det även i Regeringskansliets föreskrifter om säkerhetsskyddet i Regeringskansliet, beslutade den 24 april 1997, finns bestämmelser om sekretessmarkering.

I Utrikesdepartementets verksamhet är det mycket vanligt förekommande att handlingar innehåller uppgifter som omfattas av sekretess. I vissa fall används möjligheten att förse handlingar med sekretessmarkering. Handlingar som varit föremål för sekretessprövning förses i förekommande fall med en sekretessmarkering. Huvudansvaret att förse upprättade handlingar med sekretessmarkering ligger på den som upprättat handlingen.

Ansökningshandlingar vid utlysningar av generaldirektörsbefattningar hanteras i särskild ordning. Samtliga ansökningar går först till Utrikesdepartementets registrator. Där upprättar man ett s.k. öppningsprotokoll innehållande ankomstdatum och löpnummer. Kuverten som inkommer ankomstregistreras och förses med löpnummer från öppningsprotokollet. Kuverten förvaras i ett säkerhetsskåp hos registratorskontoret i avvaktan på ansökningstidens utgång då

handlingarna överlämnas till Utrikesdepartementets personalenhet. Det är personalenheten som förser handlingarna med sekretessmarkering i samband med genomgång av handlingarna.

2. För vart och ett av departementen (Justitiedepartementet, Landsbygdsdepartementet och Utrikesdepartementet) önskas en kommentar till hur de i denna promemoria gjorda iakttagelserna avseende innehållet i gjorda sekretessmarkeringar (hemligstämplar) överensstämmer med kraven i 5 kap. 5 § OSL.

Det är korrekt att hemligstämpeln på en handling i ärende UF2009/6630/UD/SP saknar uppgift om datum. Numera används stämplar där datum anges direkt med hjälp av stämpeln, vilket innebär att datum alltid framgår.

4. Har samtliga handlingar som bedömts kunna omfattas av sekretess i ärendena UF2009/6630/UD/SP, UF2010/64409/UD/EU och UF2009/59421/UD/KC diarieförts? Om ja, i vilket diarium? Om nej, hur tillgodoses kraven i 5 kap. 1 § OSL?

Med undantag för en handling i ärendet UF2009/59421/UD/KC, vilken av misstag inte registrerats, har samtliga handlingar i ärendena som bedömts kunna innehålla uppgifter som omfattas av sekretess diarieförts i Utrikesdepartementets huvuddiarium.

5. En redogörelse önskas för handläggningsrutinerna för sekretessprövning vid framställningar om utlämnande av handlingar vid de i granskningen aktuella departementen.

Ärenden som rör utlämnande av allmänna handlingar till enskilda enligt 6 kap. 3 § OSL handläggs enligt Utrikesdepartementets arbetsordning av Rättssekretariatet när det är fråga om arkiverade handlingar och av den enhet som förvarar handlingarna om de ännu inte arkiverats. Besked lämnas av särskilt utsedda tjänstemän i det förstnämnda fallet och av ansvarig enhetschef i det sistnämnda fallet. Besked lämnas efter sedvanlig beredning inom Regeringskansliet med berörda enheter inom Utrikesdepartementet, andra departement och ibland även med andra myndigheter samt andra berörda.

6. En kommentar önskas till att det i några ärenden om framställningar om utfående av allmänna handlingar inte synes ha lämnats någon besvärshänvisning. Det gäller ärende Ju2011/8065/EMA och UF2011/9092/UD/SSSB.

Som framgår av beskedet i ärende UF2011/9092/UD/SSSB omfattar begäran två grupper av handlingar, dels handlingar som lämnats ut

tidigare, dels handlingar som bedömdes vara offentliga i sin helhet. Frågeställaren har begränsat sin begäran vad gäller den första gruppen till att endast avse handlingarna i den omfattning de lämnats ut tidigare. Begäran tillgodosågs således, varför någon besvärshänvisning inte var aktuell.

7. En redogörelse önskas för om respektive departement har några rutiner för att dokumentera vad som har lämnats ut? Om ja, önskas en beskrivning av dessa rutiner.

Utlämnande av allmänna handlingar som uppenbart inte omfattas av sekretess dokumenteras inte alltid. Om en begäran innebär att en sekretessprövning måste göras, dokumenteras ärendet oavsett om detta resulterar i ett avslagsbesked eller ett fullständigt utlämnade. I ärenden om utlämnande ingår alltid i akten, utöver begäran och beskedet, kopior av de handlingar som lämnats ut om handlingarna lämnats ut i ”maskat” skick.

9. I några fall anges det inte vad ärendet gäller under ärendemening i den ärendeförteckning KU den 11 oktober 2012 fick ut från UD. I vissa fall har även ingivare/avsändare utelämnats. I dessa fall står endast ”Anges ej” under ärendemening respektive ingivare/avsändare. Samtidigt har den ärendeförteckning som KU fått del av en sekretessmarkering (hemligstämpel) som påförts av UD. Enligt denna kan handlingarna antas innehålla uppgifter som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 1 § och 36 kap. 7 § OSL. Omfattar den överlämnade förteckningen samtliga UD:s diarier? Om nej, vilka diarier omfattar den? Om den endast omfattar huvuddiariet, hur överensstämmer diariets utformning med kraven i 5 kap. 1 § OSL?

Den ärendeförteckning konstitutionsutskottet tagit del av är ett utdrag ur Utrikesdepartementets huvuddiarium. Som anförts i promemorian den 30 oktober 2012 är utgångspunkten sedan 2008 att inga sekretessbelagda uppgifter ska förekomma i Utrikesdepartementets huvuddiarium. Detta är anledningen till att uppgifter om ingivare respektive mottagare samt ärendemeningar har ersatts med ”Anges ej” i vissa fall. Vid en granskning av det utdrag utskottet begärt att få ta del av kunde konstateras att vissa uppgifter som omfattas av sekretess enligt angivna lagrum ändå förekom i förteckningen. Av denna anledning försågs utdraget med en sekretessmarkering.

10. Av UD:s svarspromemoria (daterad den 30 oktober 2012) framgår att UD:s huvuddiarium inte omfattas av 3 § OSF. I svaret på fråga 4 anges att uppgifter om avsändare/mottagare och ärendemening i flertalet fall inte omfattas av sekretess, men att det kan förekomma. Hur överensstämmer diariets utformning med kraven i 5 kap. 2 § OSL?

Som anges i Utrikesdepartementets promemoria den 30 oktober 2012 är diariet omfattande. Det kan inte uteslutas att uppgifter som omfattas av sekretess oavsiktligt tas in i diariet. Därför måste en granskning göras innan diariet kan lämnas ut. Jämför även svaret under fråga 9.

11. Kan den enskilde göra sökningar på egen hand i något/några av UD:s diarier? Om ja, i vilket/vilka?

I dagsläget är det endast möjligt för den enskilde att göra sökningar i Utrikesdepartementets huvuddiarium t.o.m. november 2008 i det särskilda stöd för diarieföringen som då fanns i Utrikesdepartementet. För tiden därefter kan enskilda göra sökningar i Utrikesdepartementets diarier i form av utskrifter.

12. En komplettering av det svar på fråga 5 som lämnats i svars-promemorian som upprättats av UD önskas. En redogörelse önskas för vilka rutinerna är när någon från allmänheten begär att få ta del av en ärende-förteckning vid UD. I svaret bör ingå en redogörelse för om en sådan sekretessprövning av ärendemeningarna som har gjorts gällande i Medierna görs. Vidare önskas ett förtydligande i fråga om vad som avses med att "utgångspunkten är att systemet inte ska innehålla sekretessbelagda uppgifter".

Rent praktiskt innebär detta att besökande i Regeringskansliets forskarsal begär ut postlistor ur diariet. Efter granskning av att postlistorna inte innehåller oavsiktligt registrerade sekretessbelagda uppgifter, lämnas postlistorna ut. Ett arbete pågår inom Regerings-kansliet syftande till att allmänheten ska ges tillgång till innehållet i Utrikesdepartementets huvuddiarium på samma sätt som övriga departements diarier. Med uttrycket "utgångspunkten är att systemet inte ska innehålla sekretessbelagda uppgifter" avses att sådana uppgifter normalt sett inte ska finnas i diariet, se vidare under fråga 10.

13. I svaret på fråga 1 som lämnats i svarspromemorian från UD anförs under den del som gäller diariet för krypterade handlingar att "motsvarande registrering görs också i Utrikesdepartementets diarium". Ett förtydligande önskas för om detta innebär att en handling samtidigt kan vara registrerad i UD:s huvuddiarium och i diariet för krypterade handlingar. Ett svar önskas också på frågan om det förekommer att handlingar som varken inkommit eller expedierats i krypterad form diarieförs i diariet för krypterade handlingar.

Handlingar kan vara samtidigt registrerade i Utrikesdepartementets huvuddiarium och i diariet för krypterade handlingar. Diariet för krypterade handlingar fungerar i praktiken som verktyg för kontroll av kommunikationen av krypterade handlingar. Det diariet innehåller inga uppgifter om handlingar som varken inkommit eller expedierats i krypterad form.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-11-21

Landsbygdsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Hanteringen av hemliga handlingar inom Regeringskansliet

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 8 november 2012 begärt komplettering i rubricerat ärende. Landsbygdsdepartementet lämnar härmed underlag för svar på frågorna 1, 2, 5 och 7.

1. En redogörelse önskas för om det vid Justitiedepartementet (även BIRS), Landsbygdsdepartementet och Utrikesdepartementet finns rutiner för att avgöra om en handling ska förses med sekretessmarkering. Om ja, hur ser dessa rutiner ut? Vem utför normalt sett bedömningen att handlingar ska förses med sekretessmarkering?

Utgångspunkten vid hanteringen av dessa frågor i Landsbygdsdepartementet är de bestämmelser som finns i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Därtill kommer att det även i Regeringskansliets föreskrifter om säkerhetsskyddet i Regeringskansliet, beslutade den 24 april 1997, finns bestämmelser om sekretessmarkering.

De anställda vid departementet informeras vid introduktionskurser för nyanställda samt vid återkommande handläggningskurser om den ordning som tillämpas. Det är i första hand den ansvarige handläggaren för ett ärende som prövar om en handling bör förses med sekretessmarkering. I tveksamma fall samråder handläggaren med registrator och expeditions- och rättschefen. Huvudmannen ansvarar sedan för att eventuell sekretessmarkering sker och att den görs på ett korrekt sätt.

Ansökningshandlingar vid intresseannonsering av tjänster som generaldirektörer hanteras i särskild ordning. Den inkomna handlingens kuvert registreras och som ärendeanmärkning anges tillämplig sekretessbestämmelse. Kuvertet förses med sekretessmarkering och förvaras i ett säkerhetsskåp hos registratorskontoret i avvaktan på ansökningstidens utgång.

2. För vart och ett av departementen (Justitiedepartementet, Landsbygdsdepartementet och Utrikesdepartementet) önskas en kommentar till hur de i denna promemoria gjorda iakttagelserna avseende innehållet i gjorda sekretessmarkeringar(hemligstämplar) överensstämmer med kraven i 5 kap. 5 § OSL.

Såvitt avser Landsbygdsdepartementet överensstämmer sekretessmarkeringarna med vad som anges i 5 kap. 5 § OSL i samtliga fall utom i ärendet avseende besvär anfört av en sameby. I det ärendet har bl.a. besvärsinlagan försetts med stämpeln "Innehåller hemligt". Denna stämpel är inte avsedd att användas som sekretessmarkering på en handling. Stämpeln är avsedd att användas på aktomslag i de fall akten innehåller handlingar med sekretessmarkering.

5. En redogörelse önskas för handläggningsrutinerna för sekretessprövning vid framställningar om utlämnande av handlingar vid de i granskningen aktuella departementen.

Den initiala sekretessprövningen utförs av registrator eller den handläggare som mottar framställan och som har tillgång till handlingen. Merparten av alla framställningar mottas av departementets registrator.

Om det finns anledning att överväga att helt eller delvis inte lämna ut handlingen utförs en sekretessprövning. I de fall hinder anses helt eller delvis föreligga mot utlämnande underrättas därefter den som inkommit med framställan om detta samt om möjligheten att begära att frågan formellt ska prövas av myndigheten.

7. En redogörelse önskas för om respektive departement har några rutiner för att dokumentera vad som har lämnats ut. Om ja, önskas en beskrivning av dessa rutiner.

I Landsbygdsdepartementet dokumenteras vad som inte lämnas ut i ärenden av slag som nu avses.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-11-22

Förvaltningsavdelningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Hanteringen av hemliga handlingar inom Regeringskansliet

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 8 november 2012 begärt komplettering i rubricerat ärende. Förvaltningsavdelningen lämnar härmed underlag till svar på fråga 8.

8. I ärende Ju2011/3669/LED angav Förvaltningsavdelningen i en e-post att inget ska lämnas ut förrän alla departement är klara. Vad var skälet till denna instruktion? En kommentar önskas till hur en sådan instruktion överensstämmer med tryckfrihetsförordningens skyndsamhetskrav.

Hanteringen av framställningar om att få ta del av allmänna handlingar inom Regeringskansliet regleras av bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet (RKI). Enligt 18 § RKI ska en sådan begäran prövas inom det departement som förvarar handlingen. I tveksamma fall eller om sökanden begär det ska frågan om utlämnande prövas av ett statsråd i departementet. Frågan får också överlämnas till regeringens prövning.

Om en framställning om att få ta del av en allmän handling gäller flera departement följer av 13 § RKI att det departement dit ärendet huvudsakligen hör ska hantera ärendet. Enligt bestämmelserna i 15 § RKI om gemensam beredning ska regeringsärenden som faller inom flera departements verksamhetsområden beredas i samråd med övriga statsråd. Även i ärenden som avgörs av Regeringskansliet kan samråd behöva ske. Samrådet mellan berörda departement och enheter när det gäller framställningar om att få ta del av allmänna handlingar sker på samma sätt som vid handläggning av andra ärenden, och med beaktande av skyndsamhetskravet i tryckfrihetsförordningen. När det gäller handläggningen av en begäran om utlämnande som avser fler än ett departement bestäms från fall till fall hur ärendet ska handläggas och samordnas.

I det nu aktuella ärendet hade sökanden begärt att få ta del av en lista över eventuella fakturor från ett antal namngivna företag under tids-

2

perioden 2007–2010. Någon sådan färdig handling fanns inte i Regeringskansliet. Däremot kunde handlingen skapas genom sökningar i myndighetens ekonomiadministrativa system.

Förvaltningsavdelningen bistod departementen med att ta fram handlingen, en transaktionslista. Respektive departement ansvarade för att sekretesspröva de delar av listan som avsåg dem. Det var alltså fråga om en enda handling som berörde samtliga departement.

Regeringskansliet är en myndighet. Det finns mot denna bakgrund anledning att säkerställa att en begäran som avser uppgift som berör flera departement bedöms på ett enhetligt sätt inom de berörda departementen. I det mail som konstitutionsutskottet refererar till angavs därför att ”[U]tgångspunkten är att inget lämnas ut förrän alla departement är klara”. Regeringskansliets bedömning är att en sådan instruktion är förenlig med såväl tryckfrihetsförordningens skyndsamhetskrav som offentlighets- och sekretesslagens (2009:400) bestämmelser om sekretess för vissa uppgifter.

Bilaga 4.3

REGERINGSKANSLIET

2013-01-10 SB2012/7377/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2013 -01- 10
Dnr 224-2012/13

Konstitutionsutskottets granskningsärende Hanteringen av hemliga handlingar inom Regeringskansliet

Härmed överlämnas en gemensam promemoria från Utrikesdepartementet och Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga Anne Olsson.

Christina Weihe

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-12-28

Utrikesdepartementet
Förvaltningsavdelningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Hanteringen av hemliga handlingar inom Regeringskansliet

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 13 december 2012 begärt komplettering i rubricerat ärende. Utrikesdepartementet och Regeringskansliets förvaltningsavdelning lämnar härmed svar på frågorna.

1. När fattades beslut om att ta fram och införa ett nytt diariesystem för Utrikesdepartementet? Vem/vilka fattade beslutet? Innefattade beslutet att det skulle vara tillåtet att registrera sekretessbelagda uppgifter i huvuddiariet? Utskottet önskar även ta del av eventuella beslut.

År 2006 överfördes ansvaret för frågor rörande arkiv och diarier hos utrikesförvaltningen från Utrikesdepartementet till Regeringskanslets förvaltningsavdelning. Under 2008 infördes e-diarier hos utlandsmyndigheterna. Som ett led i detta byttes teknisk lösning även för Utrikesdepartementets huvuddiarium, som sedan dess förs i det webbaserade diariet RKDiaWebb2.

Beslutet att införa e-diarium i utlandsmyndigheterna och att utveckla gemensamma rutiner för diarieföring och arkivering vid Regeringskansliet respektive utlandsmyndigheterna framgår av den verksamhetsplan för Regeringskanslets förvaltningsavdelning för 2008 som beslutades av den dåvarande förvaltningschefen. Verksamhetsplanen bifogas i aktuella delar.

2. Som svar på en fråga anförs i den första svarspromemorian från UD (daterad den 30 oktober 2012) att nya rutiner infördes 2008 i samband med övergången till ett enhetligt stöd för diarieföringen i hela Regeringskansliet (se svaret på fråga 5). Har de nya rutinerna som infördes vid UD föregåtts

av något beslut? Om ja, vem/vilka har fattat detta beslut? När fattades beslutet? Innefattade beslutet att det skulle vara tillåtet att registrera sekretessbelagda uppgifter i huvuddiariet? Utskottet önskar även ta del av eventuella beslut.

Något särskilt beslut om de nya rutinerna har inte fattats.

3. Enligt svarspromemorian från UD (daterad den 21 november 2012) är det möjligt för den enskilde att göra sökningar i UD:s huvuddiarium t.o.m. november 2008 i det särskilda stöd för diarieföringen som då fanns vid UD. För tiden därefter kan den enskilde endast göra sökningar i form av utskrifter (se svaret på fråga 11). Var det fram till och med 2008 möjligt för den enskilde att genomföra sökningar på egen hand i diariet?

Utrikesdepartementets huvuddiarium var t.o.m. november 2008 strukturerat i enlighet med bestämmelserna i dåvarande 6 § sekretessförordningen (1980:657). Det fanns en öppen del som omfattade administrativa och konsulära ärenden och handelsärenden (utom krypterade meddelanden). I dessa delar av diariet kunde allmänheten på egen hand söka fritt. Övriga slag av ärenden, liksom uppgifter om krypterade meddelanden, registrerades i en sluten del från vilken utskrifter lämnades ut efter vederbörlig sekretessprövning. Grunden för uppdelningen av olika slag av ärenden var den diarie-/dossierplan som fram till 2008 tillämpades inom utrikesförvaltningen.

Som angetts i svaret under fråga 12 i den av konstitutionsutskottet nämnda promemorian pågår ett arbete inom Regeringskansliet syftande till att allmänheten ska ges tillgång till innehållet i Utrikesdepartementets huvuddiarium på samma sätt som övriga departements diarier.

4. Med hjälp av vilket diarieföringssystem (RKdia eller annat system) förs UD:s huvuddiarium?

Som angetts ovan under fråga 1 förs Utrikesdepartementets huvuddiarium sedan 2008 i det webbaserade diariet RKDiaWebb2.

REGERINGSKANSLIET

Utdrag
Protokoll **FA § 79**

2007-12-19 FA2007/2088/EK

Förvaltningsavdelningen

Förvaltningsavdelningens verksamhetsplan för år 2008 med ramar för budget
13 bilagor

Regeringen har den 19 december 2007 beslutat om regleringsbrev för Regeringskansliet för år 2008 (SB2007/8735). Beslutet avser anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m. inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Av anslagsmedlen disponerar Förvaltningsavdelningen 651 700 000 kronor på budgetram 14. Därav avser 3 600 000 kronor förberedelser inför Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd 2009.

Förvaltningschefen har samma dag beslutat om fördelning av budgetmedel på budgetram 15 för år 2008 (FA2007/2100/STAB). Förvaltningsavdelningen får enligt detta beslut disponera 762 200 000 kronor av budgetramen.

Förvaltningschefen beslutar om Förvaltningsavdelningens verksamhetsplan år 2008 och om ramar för budget som finansieras av budgetram 14 och 15 enligt nedan.

Beslut om investeringsramar för år 2008 kommer att fattas under januari 2008.

Verksamhetsplan för Förvaltningsavdelningen år 2008

1 Förvaltningsavdelningens uppdrag och leveranser

1.1 Inriktning av utvecklingsinsatser

Förvaltningsavdelningen (FA) är Regeringskansliets gemensamma resurs och ansvarar för drift och utveckling av det departementsövergripande förvaltningsstödet. FA ska ge en väl avvägd och god service och bidra till hög kompetens och effektivitet i verksamheten. Det övergripande målet är att kostnaden för förvaltningsstödet inom RK sammantaget ska minska.

I verksamhetsplanen för 2008 framgår förvaltningschefens inriktning för utveckling av förvaltningsstödet för Regeringskansliet (RK).
Med förvaltningsstöd avses alla de aktiviteter och åtgärder som krävs för att stödja de processer i RK som innebär att verksamheten kan lämna ett effektivt stöd till regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sin politik. Grunden för förvaltningsstödet är den dagliga driften. Där ligger också huvuddelen av resurserna. Utvecklingen fokuseras främst på insatser som långsiktigt syftar till att skapa ett enhetligt förvaltningsstöd och att effektivisera driften. Förberedelser för Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd hösten 2009 är därutöver en prioriterad uppgift. Detta innebär att vissa utvecklingsaktiviteter som rör förvaltningsstödet på kort sikt har nedprioriterats.

1.2 FA:s gemensamma strategiska satsningar

FA:s strategiska satsningar för 2008 löper horisontellt över all verksamhet inom FA. Dessa är:

- Enhetliga och gemensamma processer
- Enhetligt och gemensamt personalarbete och kompetens som motsvarar verksamhetens behov
- Infrastruktur för gemensamt verksamhets- och informationsstöd samt lokaler
- Riskhantering, säkerhet och beredskap
- Förberedelser för ordförandeskapet i EU:s ministerråd

Enhetliga och gemensamma processer
Viktiga delar i utvecklingen av förvaltningsstödet kommer att vara att skapa ökad enhetlighet i och samordning av gemensamma processer samt att eftersträva RK-gemensamma lösningar som kan integreras med varandra. FA ska driva utvecklingen mot ett väl fungerande, effektivt, modernt och samordnat förvaltningsstöd i RK. Detta arbete kommer att genomföras i nära samverkan med departementen.

Enhetligt och gemensamt personalarbete och kompetens som motsvarar verksamhetens behov
Effektiviteten i verksamheten ska stödjas genom större enhetlighet i personalarbetet och arbetsgivarsamverkan. RK:s medarbetarpolicy är den gemensamma plattformen för personalarbetet. Insatser för att rekrytera och utveckla, anpassa och behålla kompetens är en viktig del för att uppnå detta, liksom aktiviteter som bidrar till en mer enhetlig arbetsgivarpolitik.

Infrastruktur för gemensamt verksamhets- och informationsstöd samt lokaler
För att stödja verksamhetsprocesserna kommer utveckling av IT-stödet att fokusera på klassificering av informationen i RK utifrån dess skyddsvärde, utveckling av IT-infrastrukturen och konsolidering av klientmiljön.

En viktig del av infrastrukturen är också verksamhetsanpassade och kostnadseffektiva lokaler.

Riskhantering, säkerhet och beredskap
Ett stort antal händelser samt förändringar i omvärlden under senare år har bl.a. lett till att frågor kring säkerhet, sårbarhet, krishantering och beredskap blivit mer aktuella. Grundläggande inom detta område är att individer, information och funktionalitet måste kunna skyddas i alla situationer. Detta gäller RK både i sin roll som regeringens stab och som myndighet.

1.3 FA:s styrmodell

FA:s verksamhet innebär att producera administrativa tjänster och skiljer sig därigenom från verksamheten inom övriga RK. Genom införandet av PULS (Periodiserad Uppföljning för Löpande Styrning)1) har fokus lagts på att styra verksamheten mot leveranser. Det innebär att enhetschefen ansvarar för enhetens verksamhet och resultat och att verksamheten ska kunna bedrivas inom långsiktigt hållbara kostnadsramar. Enhetschefen har därför ett uttalat ansvar för att utveckla verksamheten. Ansvaret omfattar de uppgifter som följer av arbetsordningen och chefens tre roller enligt medarbetarpolicyn såsom ledare, verksamhetsföreträdare och arbetsgivarföreträdare.

De budgetramar som tilldelas verksamheten - och som löpande ska följas upp - omfattar drift och normal utvecklingsverksamhet samt investeringar. Med normal utvecklingsverksamhet menas löpande effektiviseringsarbete och att anpassa verksamheten efter aktuella omvärldsförändringar. I enhetschefernas resultatansvar ligger också att bidra med resurser till FA-övergripande projekt samt att följa upp att leveranser följer projektens produktmål.

1)Läs mer om PULS-processen i Vägledning för PULS-processen 2007-06-14

1.4 FA:s verksamhetsområden och enheter

FA:s respektive enheter tillhandahåller och utvecklar administrativa stödsystem till regeringskansliets arbete och ger riktlinjer, stöd och service. FA:s verksamhetsområden speglas i huvudsak genom den organisatoriska indelningen och framgår av arbetsordningen. Inom följande verksamhetsområden har FA ett RK-övergripande uppdrag:
- Juridik och affärsverksamhet
- Ekonomi
- Arbetsgivarfrågor
- Kompetens
- IT
- Information
- Arkiv och Bibliotek
- Service och lokaler
- Beredskap och säkerhet

Inom FA finns även en personalenhet för interna personalfrågor samt, som ett direkt ledningsstöd till Förvaltningschefen, en informationschef, en chefsjurist och en stab med ansvar för Regeringskansliets förvaltningsanslag.

Enheternas ordinarie verksamhet – den löpande driften – omfattar över 90 % av Förvaltningsavdelningens totala resurser. I årets planering har därför särskild vikt lagts på att definiera enheternas åtagande i form av leveranser i driften.
I de tjänster som FA:s levererar strävas efter en hög kvalitet och tillgänglighet, och ett effektivt resursutnyttjande.

I bilaga 1-13 framgår enhetsvisa prioriteringar och krav på leveranser i löpande drift och utvecklingsverksamhet samt specificerade krav på uppföljning och återapportering. För FA-övergripande projekt (s.k FC-projekt) finns särskilda uppdragsbeskrivningar och projektplaner.

2 Leveranser i utvecklingsverksamheten

FA:s ansvar för att driva och samordna förnyelsearbetet i Regeringskansliets förvaltningsstöd och utveckla nya styr- och arbetsformer har inriktats enligt följande:

2.1 Enhetliga och gemensamma processer

Översyn av föreskrifter och riktlinjer i RK
Arbetet med översyn av Regeringskansliets interna styrdokument ska fortgå med inriktning att uppdatera och modernisera styrdokumenten.

Gemensam redovisning och elektronisk fakturering följs av elektronisk inköpshantering
Under 2007 har elektronisk fakturahantering införts på samtliga departement utom UD. Under 2008 ansluts UD till systemet och arbetet drivs vidare med inriktningen att RK fr.o.m. 1 juli 2008 även ska kunna ta emot och skicka fakturor i elektronisk form. Under året påbörjas arbetet med elektronisk inköpshantering.

Det personaladministrativa systemet Palasso
Införandet av det nya lönesystemet för lokalanställda på utlandsmyndigheterna ska fullföljas. Egenrapportering av flextid/övertid, semester och tjänstledighet m.m. införs successivt i RK under förutsättning att de tekniska förutsättningarna föreligger. Åtgärder för att öka kvaliteten i personalstatistik och ekonomisk statistik på enhetsnivå ska genomföras i syfte att ge ett förbättrat ledningsstöd för styrning, uppföljning och internkontroll.

Gemensamt stöd för informations- och kommunikationsarbetet
Vikten av en fungerande intern och extern kommunikation för RK blir större i tider av förändring och när fler ärenden bereds brett inom RK. För att möta dessa krav behövs en ökad samordning och utveckling av gemensamt stöd för informations- och kommunikationsarbetet kopplat till tillämpning av riktlinjer inom området. Inom FA kommer en särskild satsning att göras på att förbättra den interna informationen.

Arkiv och registratur
En gemensam registrerings- och arkivverksamhet ska ge stöd till beredning och beslutsfattande i RK och utlandsmyndigheterna samt stödja säkerheten kring skyddsvärda handlingar. Samtidigt ska kraven på god offentlighetsstruktur och sökbarhet uppfyllas.
Omställningen till nytt gemensamt arbetssätt och införande av e-diarium i utlandsmyndigheterna kommer att fullföljas. Vidare kommer gemensamma rutiner för diarieföring och arkivering vid RK respektive utlandsmyndigheterna att utvecklas.

Servicenivåer
Servicenivåer ska anpassas till verksamhetens behov utifrån FA:s resurser. Ambitionen är att träffa överenskommelser mellan departement och FA om servicenivåer, i första hand gällande s.k närservice. Dessa överenskommelser ska också kunna användas i arbetet med att effektivisera verksamheten, informera om servicens innehåll till användare,

Bilaga 5.1

UTREDNINGSTJÄNSTEN
Erik Norlander
Tfn: 08-786 56 63

SVERIGES RIKSDAG

PM 2012-09-19 Dnr 2012:1097
Komplettering

TID MELLAN BORDLÄGGNINGSDATUM OCH IKRAFTTRÄDANDEDATUM

Utredningstjänsten har fått i uppdrag att undersöka tiden mellan bordläggningsdatum för propositioner och i propositioner föreslagna ikraftträdandedatum för lagar under perioden 1998-2011/12. Uppgifter önskas om hur många propositioner som bordlagts mindre än 85 dagar före ikraftträdandedatumet, hur många som bordlagts 85-110 dagar före ikraftträdandedatumet samt hur många som bordlagts mer än 110 dagar före ikraftträdandedatumet. Vidare önskas uppgifter per riksmöte om det genomsnittliga antalet dagar mellan bordläggning och ikraftträdandedatum.

Inledning

Utredningstjänsten har gjort ett uttag ur uRix med uppgifter om under perioden avlämnade propositioner[1], ansvarigt departement och bordläggningsdatum. Uppgifterna redovisas i en excelbilaga.[2] I bilagan finns även en kolumn för föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag och en kolumn för antal dagar från bordläggningsdatum till föreslaget ikraftträdandedatum.

Utredningstjänsten har bistått av vissa utskott med att gå igenom samtliga avlämnade propositioner (utom budgetpropositionen och vårpropositionen som undantagits i undersökningen) under perioden och koda det i respektive proposition tidigast angivna föreslagna ikraftträdandedatumet för lagförslag. Om flera olika datum har funnits har det tidigaste angivits eftersom det är det datum riksdagen har att hantera.[3]

Promemorian har kompletterats med uppgifter nedbrutna per riksmöten, valperioder och totalt för de olika ansvariga departementen.

Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum

Genomsnittligt antal dagar

Av tabell 1 nedan framgår att det genomsnittliga antalet dagar varierar mellan olika riksmöten i en valperiod, dock är genomgående genomsnittet för det

[1] T.o.m. juli 2012.
[2] Sju aktuella propositioner har inte bordlagts. Här har använts datumet för när propositionen anmälts i kammaren och omedelbart hänvisats till utskott. I excelbilagan är raderna för dessa propositioner fetmarkerade. Propositionen 2002/03:73 anges i uRix felaktigt vara inlämnad av Försvarsdepartementet. Ansvarigt departement har i excelbilagan ändrats till Socialdepartementet.
[3] Satu Saariniemi, FöU, Tony Holmstedt, KU, Anna Klefborg, MJU och Marlene Quinones Marquez, SoU.

första riksmötet i en valperiod lägre än genomsnittet för hela valperioden (se tabell 1 nedan).

Jämför man de olika valperioderna (och perioden 2010/11-2011/12) framgår det att genomsnittet har sjunkit med 8-11 dagar för varje valperiod, från 165,9 dagar under valperioden 1998/99-2001/02 till 136,5 dagar under perioden 2010/11-2011/12.

Antal och andel propositioner efter antal dagar

Noterbart är att andelen propositioner som bordlagts mindre än 85 dagar har varit högst under det första riksmötet i varje valperiod.

Tabell 1. Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag i avlämnade propositioner 1998/99-2011/12

Riksmöte	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85-110 dagar	>110 dagar	S:a	Genomsnittligt antal dagar
1998/99	21 (22,6 %)	10 (10,8 %)	62 (66,7 %)	93	156,9
1999/2000	13 (14,4 %)	22 (24,4 %)	55 (61,1 %)	90	185,8
2000/01	17 (17,2 %)	32 (32,3 %)	50 (50,5 %)	99	159,0
2001/02	18 (17,0 %)	28 (26,4 %)	60 (56,6 %)	106	163,4
S:a valperioden	***69 (17,8 %)***	***92 (23,7 %)***	***227 (58,5 %)***	***388***	***165,9***
2002/03	16 (19,0 %)	17 (20,2 %)	51 (60,7 %)	84	156,6
2003/04	20 (18,5 %)	23 (21,3 %)	65 (60,2 %)	108	165,4
2004/05	20 (17,2 %)	39 (33,6 %)	57 (49,1 %)	116	146,0
2005/06	27 (18,5 %)	37 (25,3 %)	82 (56,2 %)	146	161,4
S:a valperioden	***83 (18,3 %)***	***116 (25,6 %)***	***255 (56,2 %)***	***454***	***157,5***
2006/07	17 (18,7 %)	32 (35,2 %)	42 (46,2 %)	91	132,0
2007/08	20 (18,0 %)	34 (30,6 %)	57 (51,4 %)	111	132,4
2008/09	25 (16,9 %)	40 (27,0 %)	83 (56,1 %)	148	146,4
2009/10	22 (13,2 %)	47 (28,1 %)	98 (58,7 %)	167	164,9
S:a valperioden	***84 (16,2 %)***	***153 (29,6 %)***	***280 (54,2 %)***	***517***	***146,8***
2010/11	26 (25,7 %)	29 (28,7 %)	46 (45,5 %)	101	126,6
2011/12	13 (14,9 %)	33 (37,9 %)	41 (47,1 %)	87	148,0
S:a perioden	***39 (20,7 %)***	***62 (33,0 %)***	***87 (46,3 %)***	***188***	***136,5***
S:a 1998/99-2011/12	***275 (17,8%)***	***423 (27,3 %)***	***849 (54,9 %)***	***1 547***	***153,5***

SVERIGES RIKSDAG

Uppgifter per ansvarigt departement

I tabell 2 nedan redovisas totaluppgifter per ansvarigt departement jämfört med uppgifter för samtliga departement. I tabellerna 3.1-3.14 nedan redovisas uppgifter för samtliga departement per riksmöten och valperioder.

Genomsnittligt antal dagar

Av tabell 2 framgår att de departement som har det lägst genomsnittliga antalet dagar (utom Statsrådsberedningens 43 dagar som baserar sig på endast en proposition) är Finansdepartementet (124,5) och Arbetsmarknadsdepartementet (125,8).

Det högst genomsnittliga antalet dagar återfinns hos Utbildningsdepartementet (204,3) och Utbildnings- och kulturdepartementet (193,5).

Det genomsnittliga antalet dagar för samtliga departement är 153,5.

Antal och andel propositioner efter antal dagar

Störst andel propositioner i kategorin *<85 dagar* har Finansdepartementet (41,1 %). Lägst andel har Försvarsdepartementet (0 %). Den genomsnittliga andelen för samtliga departement är 17,8 %.

Finansdepartementet har vad gäller kategorin *>110 dagar* lägst andel propositioner (34,4 %) medan Försvarsdepartementet har högst andel (79,3 %).

Den genomsnittliga andelen för samtliga departement är 54,9 %.

SVERIGES RIKSDAG

Tabell 2. Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag i respektive departements avlämnade propositioner, uppgifter för perioden 1998/99-2011/12

Departement	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85-110 dagar	>110 dagar	S:a	Genomsnittligt antal dagar
Arbetsmarknadsdep. (2006/07-)	3 (10,7 %)	15 (53,6 %)	10 (35,7 %)	28	125,8
Finansdep.	161 (41,1 %)	96 (24,5 %)	135 (34,4 %)	392	124,5
Försvarsdep.	0 (0 %)	6 (20,7 %)	23 (79,3 %)	29	152,2
Integrations- och jämställdhetsdep. (2006/07—2010/11)	1 (11,1 %)	3 (33,3 %)	5 (55,6 %)	9	189,3
Jorbruksdep./ Landsbygdsdep.	5 (9,3 %)	14 (25,9 %)	35 (64,8 %)	54	176,5
Justitiedep.	38 (9,9 %)	121 (31,4 %)	226 (58,7%)	385	153,8
Kulturdep. (1998/99-2004/05, 2006/07-2011/12)	2 (8,3 %)	5 (20,8 %)	17 (70,8 %)	24	177,2
Miljödep. (inkl. Miljö- och samhällsbyggnadsdep.)	8 (9,5 %)	21 (25,0 %)	55 (65,5 %)	84	158,8
Näringsdep.	18 (8,5 %)	58 (27,5 %)	135 (64,0 %)	211	155,0
Socialdep.	22 (10,5 %)	61 (29,0 %)	127 (60,5 %)	210	172,6
Statsrådsberedningen	1 (100 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	1	43,0
Utbildningsdep. (1998/99-2004/05, 2006/07-2011/12)	6 (8,7 %)	18 (26,1 %)	45 (65,2 %)	69	204,3
Utbildnings- och kulturdep. 2004/05-2006/07)	2 (15,4 %)	3 (23,1 %)	8 (61,5 %)	13	193,5
Utrikesdep.	8 (21,1 %)	2 (5,3 %)	28 (73,7 %)	38	186,0
S:a 1998/99-2011/12 samtliga departement	**275 (17,8%)**	**423 (27,3 %)**	**849 (54,9 %)**	**1 547**	**153,5**

SVERIGES RIKSDAG

Tabell 3.1 Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag i Arbetsmarknadsdepartementets (2007-01-01-) avlämnade propositioner 2006/07-2011/12

Riksmöte	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85-110 dagar	>110 dagar	S:a	Genomsnittligt antal dagar
1998/99					
1999/2000					
2000/01					
2001/02					
S:a valperioden					
2002/03					
2003/04					
2004/05					
2005/06					
S:a valperioden					
2006/07	1 (33,3 %)	1 (33,3 %)	1 (33,3 %)	3	121,7
2007/08	1 (14,3 %)	4 (57,1 %)	2 (28,6 %)	7	103,0
2008/09	0 (0 %)	4 (66,7 %)	2 (33,3 %)	6	146,7
2009/10	1 (20,0 %)	3 (60,0 %)	1 (20,0 %)	5	101,4
S:a valperioden	***3 (14,3 %)***	***12 (57,1 %)***	***6 (28,6 %)***	***21***	***117,8***
2010/11	0 (0 %)	2 (50,0 %)	2 (50,0 %)	4	117,0
2011/12	0 (0 %)	1 (33,3 %)	2 (66,7 %)	3	193,7
S:a perioden	***0 (0 %)***	***3 (42,9 %)***	***4 (57,1 %)***	***7***	***149,9***
S:a 2006/07-2011/12 Arbetsmarknadsdepartementet	***3 (10,7 %)***	***15 (53,6 %)***	***10 (35,7 %)***	***28***	***125,8***
S:a 1998/99-2011/12 samtliga departement	***275 (17,8%)***	***423 (27,3 %)***	***849 (54,9 %)***	***1 547***	***153,5***

SVERIGES RIKSDAG

Tabell 3.2 Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag i Finansdepartementets avlämnade propositioner 1998/99-2011/12

Riksmöte	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85-110 dagar	>110 dagar	S:a	Genomsnittligt antal dagar
1998/99	13 (44,8 %)	2 (6,9 %)	14 (48,3 %)	29	130.1
1999/2000	6 (24,0 %)	6 (24,0 %)	13 (52,0 %)	25	167,8
2000/01	10 (41,7 %)	10 (41,7 %)	4 (16,7 %)	24	100,3
2001/02	12 (44,4 %)	8 (29,6 %)	7 (25,9 %)	27	113,9
S:a valperioden	***41 (39,0 %)***	***26 (24,8 %)***	***38 (36,2 %)***	***105***	***128,1***
2002/03	8 (36,4 %)	4 (18,2 %)	10 (45,5 %)	22	134,6
2003/04	16 (47,1 %)	7 (20,6 %)	11 (32,4 %)	34	136,7
2004/05	12 (42,9 %)	7 (25,0 %)	9 (32,1 %)	28	124,0
2005/06	13 (48,1 %)	3 (11,1 %)	11 (40,7 %)	27	144,9
S:a valperioden	***49 (44,1 %)***	***21 (18,9 %)***	***41 (36,9 %)***	***111***	***135,1***
2006/07	6 (26,1 %)	7 (30,4 %)	10 (43,5 %)	23	133,1
2007/08	15 (46,9 %)	6 (18,8 %)	11 (34,4 %)	32	111,3
2008/09	19 (48,7 %)	9 (23,1 %)	11 (28,2 %)	39	102,3
2009/10	15 (37,5 %)	13 (32,5 %)	12 (30,0 %)	40	123,2
S:a valperioden	***55 (41,0 %)***	***35 (26,1 %)***	***44 (32,8 %)***	***134***	***116,0***
2010/11	11 (37,9 %)	10 (34,5 %)	8 (27,6 %)	29	106,7
2011/12	5 (38,5 %)	4 (30,8 %)	4 (30,8 %)	13	132,6
S:a perioden	***16 (38,1 %)***	***14 (33,3 %)***	***12 (28,6 %)***	***42***	***114,7***
S:a 1998/99-2011/12 Finansdepartementet	***161 (41,1 %)***	***96 (24,5 %)***	***135 (34,4 %)***	***392***	***124,5***
S:a 1998/99-2011/12 samtliga departement	***275 (17,8%)***	***423 (27,3 %)***	***849 (54,9 %)***	***1 547***	***153,5***

SVERIGES RIKSDAG

Tabell 3.3 Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag i Försvarsdepartementets avlämnade propositioner 1998/99-2011/12

Riksmöte	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85-110 dagar	>110 dagar	S:a	Genomsnittligt antal dagar
1998/99	0 (0 %)	0 (0 %)	3 (100 %)	3	123,0
1999/2000	0 (0 %)	0 (0 %)	1 (100 %)	1	226,0
2000/01	0 (0 %)	0 (0 %)	2 (100 %)	2	196,0
2001/02	0 (0 %)	1 (50,0 %)	1 (50,0 %)	2	190,5
S:a valperioden	***0 (0 %)***	***1 (12,5 %)***	***7 (87,5 %)***	***8***	***171,0***
2002/03	0 (0 %)	0 (0 %)	2 (100 %)	2	171,0
2003/04	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2004/05	0 (0 %)	2 (50,0 %)	2 (50,0 %)	4	111,0
2005/06	0 (0 %)	0 (0 %)	2 (100 %)	2	188,0
S:a valperioden	***0 (0 %)***	***2 (25,0 %)***	***6 (75,0 %)***	***8***	***145,3***
2006/07	0 (0 %)	0 (0 %)	4 (100 %)	4	164,3
2007/08	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2008/09	0 (0 %)	1 (33,3 %)	2 (66,7 %)	3	133,3
2009/10	0 (0 %)	1 (33,3 %)	2 (66,7 %)	3	134,7
S:a valperioden	***0 (0 %)***	***2 (20,0 %)***	***8 (80,0 %)***	***10***	***146,1***
2010/11	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2011/12	0 (0 %)	1 (33,3 %)	2 (66,7 %)	3	141,0
S:a perioden	***0 (0 %)***	***1 (33,3 %)***	***2 (66,7 %)***	***3***	***141,0***
S:a 1998/99-2011/12 Försvarsdepartementet	***0 (0 %)***	***6 (20,7 %)***	***23 (79,3 %)***	***29***	***152,2***
S:a 1998/99-2011/12 samtliga departement	***275 (17,8%)***	***423 (27,3 %)***	***849 (54,9 %)***	***1 547***	***153,5***

SVERIGES RIKSDAG

Tabell 3.4 Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag i Integrations- och jämställdhetsdepartementets (2007-01-01-2010-12-31) avlämnade propositioner 2006/07-2010/11

Riksmöte	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85-110 dagar	>110 dagar	S:a	Genomsnittligt antal dagar
1998/99					
1999/2000					
2000/01					
2001/02					
S:a valperioden					
2002/03					
2003/04					
2004/05					
2005/06					
S:a valperioden					
2006/07	1 (100 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	1	77,0
2007/08	0 (0 %)	2 (66,7 %)	1 (33,3 %)	3	169,7
2008/09	0 (0 %)	0 (0 %)	2 (100 %)	2	244,0
2009/10	0 (0 %)	1 (33,3 %)	2 (66,7 %)	3	210,0
S:a valperioden	***1 (11,1 %)***	***3 (33,3 %)***	***5 (55,6 %)***	***9***	***189,3***
2010/11	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2011/12					
S:a perioden	***0 (0 %)***	***0 (0 %)***	***0 (0 %)***	***0***	***0***
S:a 2006/07—2010/11 Integrations- och jämställdhetsdepartementet	***1 (11,1 %)***	***3 (33,3 %)***	***5 (55,6 %)***	***9***	***189,3***
S:a 1998/99-2011/12 samtliga departement	***275 (17,8%)***	***423 (27,3 %)***	***849 (54,9 %)***	***1 547***	***153,5***

SVERIGES RIKSDAG

Tabell 3.5 Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag i Jordbruksdepartementet (-2010-12-31) och Landsbygdsdepartementets (2011-01-01-) avlämnade propositioner 1998/99-2011/12

Riksmöte	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85-110 dagar	>110 dagar	S:a	Genomsnittligt antal dagar
1998/99	0 (0 %)	0 (0 %)	1 (100 %)	1	205,0
1999/2000	1 (25,0 %)	0 (0 %)	3 (75,0 %)	4	215,3
2000/01	0 (0 %)	0 (0 %)	1 (100 %)	1	136,0
2001/02	0 (0 %)	1 (33,3 %)	2 (66,7 %)	3	209,3
S:a valperioden	***1 (11,1 %)***	***1 (11,1 %)***	***7 (77,8 %)***	***9***	***203,3***
2002/03	1 (20,0 %)	2 (40,0 %)	2 (40,0 %)	5	165,8
2003/04	0 (0 %)	1 (25,0 %)	3 (75,0 %)	4	164,0
2004/05	0 (0 %)	0 (0 %)	4 (100 %)	4	175,0
2005/06	0 (0 %)	2 (40,0 %)	3 (60,0 %)	5	185,2
S:a valperioden	***1 (5,6 %)***	***5 (27,8 %)***	***12 (66,7 %)***	***18***	***172,8***
2006/07	0 (0 %)	2 (50,0 %)	2 (50,0 %)	4	128,8
2007/08	1 (25,0 %)	0 (0 %)	3 (75,0 %)	4	192,5
2008/09	0 (0 %)	3 (37,5 %)	5 (62,5 %)	8	168,3
2009/10	0 (0 %)	1 (25,0 %)	3 (75,0 %)	4	255,5
S:a valperioden	***1 (5,0 %)***	***6 (30,0 %)***	***13 (65,0 %)***	***20***	***182,7***
2010/11	0 (0 %)	1 (50,0 %)	1 (50,0 %)	2	121,5
2011/12	2 (40,0 %)	1 (20,0 %)	2 (40,0 %)	5	138,6
S:a perioden	***2 (28,6 %)***	***2 (28,6 %)***	***3 (42,9 %)***	***7***	***133,7***
S:a 1998/99-2011/12 Jordbruks-/Landsbygdsdepartementet	***5 (9,3 %)***	***14 (25,9 %)***	***35 (64,8 %)***	***54***	***176,5***
S:a 1998/99-2011/12 samtliga departement	***275 (17,8%)***	***423 (27,3 %)***	***849 (54,9 %)***	***1 547***	***153,5***

SVERIGES RIKSDAG

Tabell 3.6 Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag i Justitiedepartementets avlämnade propositioner 1998/99-2011/12

Riksmöte	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85-110 dagar	>110 dagar	S:a	Genomsnittligt antal dagar
1998/99	4 (17,4 %)	3 (13,0 %)	16 (69,6 %)	23	152,8
1999/2000	3 (16,7 %)	6 (33,3 %)	9 (50,0 %)	18	135,1
2000/01	1 (2,9 %)	13 (38,2 %)	20 (58,8 %)	34	156,7
2001/02	0 (0 %)	10 (37,0 %)	17 (63,0 %)	27	174,0
S:a valperioden	***8 (7,8 %)***	***32 (31,4 %)***	***62 (60,8 %)***	***102***	***156,6***
2002/03	2 (8,0 %)	6 (24,0 %)	17 (68,0 %)	25	166,2
2003/04	1 (3,6 %)	9 (32,1 %)	18 (64,3 %)	28	167,9
2004/05	4 (12,5 %)	12 (37,5 %)	16 (50,0 %)	32	136,6
2005/06	7 (14,3 %)	15 (30,6 %)	27 (55,1 %)	49	155,2
S:a valperioden	***14 (10,4 %)***	***42 (31,3 %)***	***78 (58,2 %)***	***134***	***155,5***
2006/07	4 (21,1 %)	9 (47,4 %)	6 (31,6 %)	19	127,9
2007/08	2 (9,5 %)	6 (28,6 %)	13 (61,9 %)	21	144,0
2008/09	3 (10,3 %)	7 (24,1 %)	19 (65,5 %)	29	146,8
2009/10	1 (2,6 %)	13 (33,3 %)	25 (64,1 %)	39	182,9
S:a valperioden	***10 (9,3 %)***	***35 (32,4 %)***	***63 (58,3 %)***	***108***	***156,0***
2010/11	5 (20,8 %)	4 (16,7 %)	15 (62,5 %)	24	137,1
2011/12	1 (5,9 %)	8 (47,1 %)	8 (47,1 %)	17	134,2
S:a perioden	***6 (14,6 %)***	***12 (29,3 %)***	***23 (56,1 %)***	***41***	***135,9***
S:a 1998/99-2011/12 Justitiedepartementet	***38 (9,9 %)***	***121 (31,4 %)***	***226 (58,7%)***	***385***	***153,8***
S:a 1998/99-2011/12 samtliga departement	***275 (17,8%)***	***423 (27,3 %)***	***849 (54,9 %)***	***1 547***	***153,5***

SVERIGES RIKSDAG

Tabell 3.7 Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag i Kulturdepartementets (-2004-10-31, 2007-01-01-) avlämnade propositioner 1998/99-2004/05, 2006/07-2011/12)

Riksmöte	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85-110 dagar	>110 dagar	S:a	Genomsnittligt antal dagar
1998/99	0 (0 %)	0 (0 %)	5 (100 %)	5	239,4
1999/2000	0 (0 %)	1 (33,3 %)	2 (66,7 %)	3	207,3
2000/01	1 (33,3 %)	0 (0 %)	2 (66,7 %)	3	179,3
2001/02	1 (50,0 %)	1 (50,0 %)	0 (0 %)	2	85,0
S:a valperioden	***2 (15,4 %)***	***2 (15,4 %)***	***9 (69,2 %)***	***13***	***194,4***
2002/03	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2003/04	0 (0 %)	2 (100 %)	0 (0 %)	2	105,0
2004/05	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2005/06					
S:a valperioden	***0 (0 %)***	***2 (100 %)***	***0 (0 %)***	***2***	***105,0***
2006/07	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2007/08	0 (0 %)	1 (33,3 %)	2 (66,7 %)	3	120,3
2008/09	0 (0 %)	0 (0 %)	2 (100 %)	2	160,5
2009/10	0 (0 %)	0 (0 %)	3 (100 %)	3	208,0
S:a valperioden	***0 (0 %)***	***1 (12,5 %)***	***7 (87,5 %)***	***8***	***163,3***
2010/11	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2011/12	0 (0 %)	0 (0 %)	1 (100 %)	1	210,0
S:a perioden	***0 (0 %)***	***0 (0 %)***	***1 (100 %)***	***1***	***210,0***
S:a 1998/99-2004/05, 2006/07-2011/12 Kulturdepartementet	***2 (8,3 %)***	***5 (20,8 %)***	***17 (70,8 %)***	***24***	***177,2***
S:a 1998/99-2011/12 samtliga departement	***275 (17,8%)***	***423 (27,3 %)***	***849 (54,9 %)***	***1 547***	***153,5***

SVERIGES RIKSDAG

Tabell 3.8 Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag i Miljödepartementets (-2004-10-31, 2007-01-01-) och Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementets (2004-11-01-2006-12-31) avlämnade propositioner 1998/99-2011/12

Riksmöte	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85-110 dagar	>110 dagar	S:a	Genomsnittligt antal dagar
1998/99	1 (33,3 %)	1 (33,3 %)	1 (33,3 %)	3	90,7
1999/2000	1 (50,0 %)	1 (50,0 %)	0 (0 %)	2	88,0
2000/01	0 (0 %)	1 (25,0 %)	3 (75,0 %)	4	166,0
2001/02	1 (50,0 %)	0 (0 %)	1 (50,0 %)	2	145,0
S:a valperioden	***3 (27,3 %)***	***3 (27,3 %)***	***5 (45,5 %)***	***11***	***127,5***
2002/03	0 (0 %)	0 (0 %)	4 (100 %)	4	211,0
2003/04	1 (33,3 %)	0 (0 %)	2 (66,7 %)	3	123,3
2004/05	1 (16,7 %)	2 (33,3 %)	3 (50,0 %)	6	166,8
2005/06	2 (12,5 %)	3 (18,8 %)	11 (68,8 %)	16	178,9
S:a valperioden	***4 (13,8 %)***	***5 (17,2 %)***	***20 (69,0 %)***	***29***	***175,1***
2006/07	0 (0 %)	2 (33,3 %)	4 (66,7 %)	6	132,3
2007/08	0 (0 %)	1 (14,3 %)	6 (85,7 %)	7	159,4
2008/09	0 (0 %)	2 (25,0 %)	6 (75,0 %)	8	136,0
2009/10	0 (0 %)	3 (27,3 %)	8 (72,7 %)	11	190,7
S:a valperioden	***0 (0 %)***	***8 (25,0 %)***	***24 (75,0 %)***	***32***	***159,3***
2010/11	0 (0 %)	3 (42,9 %)	4 (57,1 %)	7	141,6
2011/12	1 (20,0 %)	2 (40,0 %)	2 (40,0 %)	5	153,8
S:a perioden	***1 (8,3 %)***	***5 (41,7 %)***	***6 (50,0 %)***	***12***	***146,7***
S:a 1998/99-2011/12 Miljödepartementet (och Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet)	***8 (9,5 %)***	***21 (25,0 %)***	***55 (65,5 %)***	***84***	***158,8***
S:a 1998/99-2011/12 samtliga departement	***275 (17,8%)***	***423 (27,3 %)***	***849 (54,9 %)***	***1 547***	***153,5***

SVERIGES RIKSDAG

Tabell 3.9 Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdande-datum för lagförslag i Näringsdepartementets avlämnade propositioner 1998/99-2011/12

Riksmöte	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85-110 dagar	>110 dagar	S:a	Genom-snittligt antal dagar
1998/99	0 (0 %)	0 (0 %)	11 (100 %)	11	180,8
1999/2000	2 (10,0 %)	3 (15,0 %)	15 (75,0 %)	20	160,7
2000/01	2 (22,2 %)	1 (11,1 %)	6 (66,7 %)	9	206,9
2001/02	2 (10,5 %)	5 (26,3 %)	12 (63,2 %)	19	153,6
S:a valperio-den	***6 (10,2 %)***	***9 (15,3 %)***	***44 (74,6 %)***	***59***	***169,2***
2002/03	0 (0 %)	2 (28,6 %)	5 (71,4 %)	7	152,3
2003/04	1 (5,6 %)	2 (11,1 %)	15 (83,3 %)	18	171,6
2004/05	1 (6,7 %)	7 (46,7 %)	7 (46,7 %)	15	130,4
2005/06	1 (7,7 %)	4 (30,8 %)	8 (61,5 %)	13	162,5
S:a valperio-den	***3 (5,7 %)***	***15 (28,3 %)***	***35 (66,0 %)***	***53***	***155,2***
2006/07	2 (18,2 %)	5 (45,5 %)	4 (36,4 %)	11	130,6
2007/08	0 (0 %)	4 (40,0 %)	6 (60,0 %)	10	154,5
2008/09	0 (0 %)	8 (44,4 %)	10 (55,6 %)	18	134,9
2009/10	0 (0 %)	5 (19,2 %)	21 (80,8 %)	26	182,1
S:a valperio-den	***2 (3,1 %)***	***22 (33,8 %)***	***41 (63,1 %)***	***65***	***156,1***
2010/11	6 (31,6 %)	5 (26,3 %)	8 (42,1 %)	19	125,6
2011/12	1 (6,7 %)	7 (46,7 %)	7 (46,7 %)	15	131,8
S:a perioden	***7 (20,6 %)***	***12 (35,3 %)***	***15 (44,1 %)***	***34***	***128,4***
S:a 1998/99-2011/12 Näringsde-partementet	***18 (8,5 %)***	***58 (27,5 %)***	***135 (64,0 %)***	***211***	***155,0***
S:a 1998/99-2011/12 samtliga departement	***275 (17,8%)***	***423 (27,3 %)***	***849 (54,9 %)***	***1 547***	***153,5***

SVERIGES RIKSDAG

Tabell 3.10 Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag i Socialdepartementets avlämnade propositioner 1998/99-2011/12

Riksmöte	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85-110 dagar	>110 dagar	S:a	Genomsnittligt antal dagar
1998/99	2 (15,4 %)	3 (23,1 %)	8 (61,5 %)	13	179,2
1999/2000	0 (0 %)	3 (33,3 %)	6 (66,7 %)	9	328,0
2000/01	2 (14,3 %)	5 (35,7 %)	7 (50,0 %)	14	210,9
2001/02	2 (12,5 %)	2 (12,5 %)	12 (75,0 %)	16	188,6
S:a valperioden	***6 (11,5 %)***	***13 (25,0 %)***	***33 (63,5 %)***	***52***	***216,4***
2002/03	4 (26,7 %)	3 (20,0 %)	8 (53,3 %)	15	142,4
2003/04	0 (0 %)	2 (15,4 %)	11 (84,6 %)	13	229,4
2004/05	1 (6,3 %)	8 (50,0 %)	7 (43,8 %)	16	150,2
2005/06	2 (10,5 %)	8 (42,1 %)	9 (47,4 %)	19	141,3
S:a valperioden	***7 (11,1 %)***	***21 (33,3 %)***	***35 (55,6 %)***	***63***	***162,0***
2006/07	1 (7,7 %)	2 (15,4 %)	10 (76,9 %)	13	155,5
2007/08	1 (5,9 %)	7 (41,2 %)	9 (52,9 %)	17	128,3
2008/09	2 (10,0 %)	4 (20,0 %)	14 (70,0 %)	20	182,6
2009/10	3 (15,0 %)	5 (25,0 %)	12 (60,0 %)	20	165,1
S:a valperioden	***7 (10,0 %)***	***18 (25,7 %)***	***45 (64,3 %)***	***70***	***159,4***
2010/11	0 (0 %)	2 (28,6 %)	5 (71,4 %)	7	146,4
2011/12	2 (11,1 %)	7 (38,9 %)	9 (50,0 %)	18	144,9
S:a perioden	***2 (8,0 %)***	***9 (36,0 %)***	***14 (56,0 %)***	***25***	***145,4***
S:a 1998/99-2011/12 Socialdepartementet	***22 (10,5 %)***	***61 (29,0 %)***	***127 (60,5 %)***	***210***	***172,6***
S:a 1998/99-2011/12 samtliga departement	***275 (17,8%)***	***423 (27,3 %)***	***849 (54,9 %)***	***1 547***	***153,5***

SVERIGES RIKSDAG

Tabell 3.11 Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag i Statsrådsberedningens avlämnade propositioner 1998/99–2011/12

Riksmöte	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85-110 dagar	>110 dagar	S:a	Genomsnittligt antal dagar
1998/99	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
1999/2000	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2000/01	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2001/02	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
S:a valperioden	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2002/03	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2003/04	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2004/05	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2005/06	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
S:a valperioden	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2006/07	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2007/08	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2008/09	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2009/10	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
S:a valperioden	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
2010/11	1 (100 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	1	43,0
2011/12	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0	0
S:a perioden	***1 (100 %)***	***0 (0 %)***	***0 (0 %)***	***1***	***43,0***
S:a 1998/99–2011/12 Statsrådsberedningen	***1 (100 %)***	***0 (0 %)***	***0 (0 %)***	***1***	***43,0***
S:a 1998/99–2011/12 samtliga departement	***275 (17,8%)***	***423 (27,3 %)***	***849 (54,9 %)***	***1 547***	***153,5***

SVERIGES RIKSDAG

Tabell 3.12 Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag i Utbildningsdepartementets (-2004-10-31, 2007-01-01-) avlämnade propositioner 1998/99-2004/05, 2006/07-2011/12

Riksmöte	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85-110 dagar	>110 dagar	S:a	Genomsnittligt antal dagar
1998/99	0 (0 %)	0 (0 %)	3 (100 %)	3	258,3
1999/2000	0 (0 %)	1 (16,7 %)	5 (83,3 %)	6	298,3
2000/01	0 (0 %)	2 (33,3 %)	4 (66,7 %)	6	205,2
2001/02	0 (0 %)	0 (0 %)	6 (100 %)	6	290,0
S:a valperioden	***0 (0 %)***	***3 (14,3 %)***	***18 (85,7 %)***	***21***	***263,6***
2002/03	0 (0 %)	0 (0 %)	1 (100 %)	1	345,0
2003/04	1 (50,0 %)	0 (0 %)	1 (50,0 %)	2	162,5
2004/05	0 (0 %)	0 (0 %)	2 (100 %)	2	236,0
2005/06					
S:a valperioden	***1 (20,0 %)***	***0 (0 %)***	***4 (80,0 %)***	***5***	***228,4***
2006/07	0 (0 %)	4 (80,0 %)	1 (20,0 %)	5	105,0
2007/08	0 (0 %)	3 (60,0 %)	2 (40,0 %)	5	119,6
2008/09	0 (0 %)	2 (18,2 %)	9 (81,8 %)	11	230,1
2009/10	1 (10,0 %)	2 (20,0 %)	7 (70,0 %)	10	178,2
S:a valperioden	***1 (3,2 %)***	***11 (35,5 %)***	***19 (61,3 %)***	***31***	***175,4***
2010/11	3 (50,0 %)	2 (33,3 %)	1 (16,7 %)	6	111,3
2011/12	1 (16,7 %)	2 (33,3 %)	3 (50,0 %)	6	219,7
S:a perioden	***4 (33,3 %)***	***4 (33,3 %)***	***4 (33,3 %)***	***12***	***165,5***
S:a 1998/99-2011/12 Utbildningsdepartementet	***6 (8,7 %)***	***18 (26,1 %)***	***45 (65,2 %)***	***69***	***204,3***
S:a 1998/99-2011/12 samtliga departement	***275 (17,8%)***	***423 (27,3 %)***	***849 (54,9 %)***	***1 547***	***153,5***

SVERIGES RIKSDAG

Tabell 3.13 Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag i Utbildnings- och kulturdepartementets (2004-11-01-2006-12-31) avlämnade propositioner 2004/05-2006/07

Riksmöte	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85-110 dagar	>110 dagar	S:a	Genomsnittligt antal dagar
1998/99					
1999/2000					
2000/01					
2001/02					
S:a valperioden					
2002/03					
2003/04					
2004/05	1 (25,0 %)	1 (25,0 %)	2 (50,0 %)	4	247,8
2005/06	0 (0 %)	2 (25,0 %)	6 (75,0 %)	8	183,8
S:a valperioden	***1 (8,3 %)***	***3 (25,0 %)***	***8 (66,7 %)***	***12***	***205,1***
2006/07	1 (100 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	1	55,0
2007/08					
2008/09					
2009/10					
S:a valperioden	***1 (100 %)***	***0 (0 %)***	***0 (0 %)***	***1***	***55,0***
2010/11					
2011/12					
S:a perioden					
S:a 2004/05-2006/07 Utbildnings- och kulturdepartementet	***2 (15,4 %)***	***3 (23,1 %)***	***8 (61,5 %)***	***13***	***193,5***
S:a 1998/99-2011/12 samtliga departement	***275 (17,8%)***	***423 (27,3 %)***	***849 (54,9 %)***	***1 547***	***153,5***

SVERIGES RIKSDAG

Tabell 3.14 Tid mellan bordläggningsdatum och föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag i Utrikesdepartementets avlämnade propositioner 1998/99–2011/12

Riksmöte	Antal (och andel) propositioner efter antal dagar				
	<85 dagar	85–110 dagar	>110 dagar	S:a	Genomsnittligt antal dagar
1998/99	1 (50,0 %)	1 (50,0 %)	0 (100 %)	2	85,5
1999/2000	0 (100 %)	1 (50,0 %)	1 (50,0 %)	2	127,5
2000/01	1 (50,0 %)	0 (0 %)	1 (50,0 %)	2	116,0
2001/02	0 (0 %)	0 (0 %)	2 (100 %)	2	202,5
S:a valperioden	***2 (25,0 %)***	***2 (25,0 %)***	***4 (50,0 %)***	***8***	***132,9***
2002/03	1 (33,3 %)	0 (0 %)	2 (66,7 %)	3	158,0
2003/04	0 (0 %)	0 (0 %)	4 (100 %)	4	219,8
2004/05	0 (0 %)	0 (0 %)	5 (100 %)	5	224,8
2005/06	2 (28,6 %)	0 (0 %)	5 (71,4 %)	7	230,7
S:a valperioden	***3 (15,8 %)***	***0 (0 %)***	***16 (84,2 %)***	***19***	***215,4***
2006/07	1 (100 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	1	74,0
2007/08	0 (0 %)	0 (0 %)	2 (100 %)	2	154,5
2008/09	1 (50,0 %)	0 (0 %)	1 (50,0 %)	2	143,5
2009/10	1 (33,3 %)	0 (0 %)	2 (66,7 %)	3	125,0
S:a valperioden	***3 (37,5 %)***	***0 (0 %)***	***5 (62,5 %)***	***8***	***130,6***
2010/11	0 (0 %)	0 (0 %)	2 (100 %)	2	291,0
2011/12	0 (0 %)	0 (0 %)	1 (100 %)	1	287,0
S:a perioden	***0 (0 %)***	***0 (0 %)***	***3 (100 %)***	***3***	***289,7***
S:a 1998/99–2011/12 Utrikesdepartementet	***8 (21,1 %)***	***2 (5,3 %)***	***28 (73,7 %)***	***38***	***186,0***
S:a 1998/99–2011/12 samtliga departement	***275 (17,8%)***	***423 (27,3 %)***	***849 (54,9 %)***	***1 547***	***153,5***

SVERIGES RIKSDAG

Referenser

Regeringskansliet, på internet http://www.regeringen.se/
Riksdagen, på internet http://www.riksdagen.se/sv/
Riksdagstrycket
uRix

Bilaga

1097bil2.xls, avlämnade propositioner 1998/99-2011/12 med föreslaget ikraftträdandedatum för lagförslag, uppgifter per departement och riksmöten

Bilaga 5.2

REGERINGSKANSLIET

2012-10-23 SB2012/6970/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2012 -10- 23
Dnr 142-2012/13

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringens avlämnande av propositioner till riksdagen

Härmed överlämnas en promemoria som har upprättats inom Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lotta Hardvik Cederstierna.

Christina Weihe

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Rosenbad 4
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-10-23

Statsrådsberedningen

Svar till konstitutionsutskottet i granskningsärende Regeringens avlämnande av propositioner till riksdagen

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 2 oktober 2012 i rubricerat ärende.

Svaret på fråga 5 bygger på underlag från Finansdepartementet. Svaren på frågorna 1–4 har tagits fram i samråd med samtliga departement, som även har beretts tillfälle att yttra sig över ett utkast till svar.

1. I propositionshandboken framhålls (se ovan s. 5–6 i denna PM) att propositionsskrivaren måste ha kännedom om hur propositionerna behandlas i riksdagen och hur lång tid olika delar av riksdagsbehandlingen kan förväntas ta för att kunna planera sitt arbete och bedöma konsekvenserna av förseningar som kan inträffa i arbetet. Hur säkerställs att propositionsskrivare och ansvariga personer på högre nivåer har de nämnda kunskaperna?

Regeringskansliet arbetar aktivt för att kunskaperna om riksdagsbehandlingen av propositioner sprids hos såväl propositionsskrivare som ansvariga personer på högre nivåer. Detta sker genom informations- och utbildningsinsatser i olika sammanhang.

Propositionshandboken (Ds 1997:1), som är avsedd att användas både som en hjälp i det praktiska arbetet och som studiematerial i kurser om propositionsskrivning, finns tillgänglig såväl i tryckt form som i elektronisk form på Regeringskansliets intranät. Riksdagsbehandlingen av propositioner och vikten av noggrann tidsplanering tas upp i Regeringskansliets interna utbildningar.

I departementens löpande planering för arbetet ingår att ta hänsyn till tidsåtgången för lagstiftningsärenden. Ett särskilt tillfälle när tidsåtgången uppmärksammas är i samband med framtagandet av underlag till den förteckning över planerade propositioner som upprättas två gånger per år.

2. a) I propositionshandboken anges tidsåtgång för behandlingen av en proposition i riksdagen och för regeringsbeslut, trycklov, kungörande och ikraftträdande av författningar (se ovan i denna PM s. 5–6). Sker någon kontinuerlig kartläggning av hur denna tidsåtgång respekteras inom Regeringskansliet?
b) Om ja, hur går denna kartläggning till?
c) Beaktas propositionernas omfattning vid en eventuell kartläggning?

Någon sådan kontinuerlig kartläggning för hela Regeringskansliet som konstitutionsutskottet efterfrågar sker inte. Det förekommer departementsinterna utvärderingar av genomförda lagstiftningsärenden. Då behandlas bl.a. frågan om huruvida den i förväg upprättade tidsplanen har hållits.

3. Av den undersökning som redovisats på s. 9–11 i denna PM och i bilagan framgår att med några undantag har mellan en sjättedel och en femtedel av propositionerna under den undersökta tiden överlämnats till riksdagen så att de bordlagts mindre än 85 dagar.
a) Vilka kommentarer föranleder denna observation?
b) Vidtas några åtgärder för att motverka så sena överlämnanden? Om ja, vilka?

Målsättningen är att lämna propositioner till riksdagen i så god tid som möjligt innan riksdagsbehandlingen behöver avslutas. Det är dock svårt att helt undvika sena överlämnanden. Orsakerna till detta varierar, men många gånger ligger de utanför Regeringskanslets och regeringens kontroll. Ett exempel kan vara att ett EU-direktiv måste genomföras inom viss utsatt tid.

Departementen tar normalt en underhandskontakt med aktuellt utskottskansli om det kan bli fråga om ett sent avlämnande av en proposition.

De åtgärder som beskrivs i svaret på fråga 1 har till syfte att motverka onödiga sena överlämnanden.

4. Av den undersökning som redovisas på s. 9–11 i denna PM och i bilagan framgår att det genomsnittliga antalet dagar mellan bordläggning och föreslaget ikraftträdande har sjunkit med 8–11 dagar för varje valperiod, från 165,9 dagar under valperioden 1998/99–2001/02 till 136,5 dagar under innevarande valperiod.
a) Vilka kommentarer föranleder den utveckling som redovisats?
b) Vidtas några åtgärder för att motverka denna utveckling? Om ja, vilka?

Som anges i svaret på fråga 2 sker det inte någon kontinuerlig kartläggning av hur lång tid som förflyter mellan bordläggning och föreslaget ikraftträdandedatum. Det är därför svårt att ange de exakta

orsakerna till att antalet dagar för riksdagsbehandlingen har sjunkit. En av flera möjliga orsaker kan dock vara att tempot i lagstiftningsarbetet inom EU är högre nu än vad det var i slutet på 1990-talet.

De åtgärder som beskrivs i svaret på fråga 1 bör i viss mån motverka denna utveckling. En ambition är att i så stor utsträckning som möjligt påbörja arbetet med genomförandet av EU-direktiv redan i slutfasen av förhandlingsarbetet. På så vis kan utredningstiden i lagstiftningsärendet före riksdagsbehandlingen förkortas betydligt. Därmed ökar förutsättningarna för att riksdagen ska få längre tid till sitt förfogande för propositionsbehandlingen.

5. Vilka kommentarer föranleder det förhållandet att propositioner från Finansdepartementet har ett jämförelsevis lågt genomsnittligt antal dagar mellan bordläggning och ikraftträdande och en stor andel propositioner som bordläggs mindre än 85 dagar före ikraftträdande?

Som anförts i svaret på fråga 3 kan flera skäl föranleda att lagförslag måste överlämnas till riksdagen kort tid före ikraftträdandet.

Under hösten beslutar regeringen regelbundet propositioner som innehåller lagförslag med ekonomiska konsekvenser för det följande budgetåret, t.ex. skatteförslag. Dessa propositioner redovisas och beaktas i beräkningarna i budgetpropositionen och lämnas, i enlighet med den praxis som kommit att utvecklas, samtidigt eller i nära anslutning till den senare propositionen. Denna ordning har medfört att flera av de propositioner från Finansdepartementet som omfattas av granskningen överlämnats till riksdagen förhållandevis kort tid före förslagens ikraftträdande.

En betydande del av de propositioner som på senare tid har överlämnats till riksdagen kort tid före det föreslagna ikraftträdandet innehåller förslag som föranletts av EU-direktiv. I de direktiv som tagits fram i anledning av finanskrisen har allt kortare tid getts för genomförandet, vilket påverkat tiden för riksdagens beredning av förslagen. Även i samband med andra lagförslag som föranletts av finanskrisen och andra oförutsedda händelser, t.ex. stormen Gudrun och tsunamin i Sydostasien, har propositioner lämnats till riksdagen kort tid före ikraftträdandet.

Avslutningsvis förekommer på skatteområdet regelbundet fall då ny lagstiftning skyndsamt behöver införas för att motverka att gällande skattereglering kringgås.

6. Vilka kommentarer i övrigt föranleder denna promemoria?

4

Inga kommentarer i övrigt.

Bilaga 6.1

REGERINGSKANSLIET

2012-10-23 SB2012/6971

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2012 -10- 23
Dnr 143-2012/13

Konstitutionsutskottets granskningsärende Delegation och subdelegation inom Arbetsmarknadsdepartementets och Finansdepartementets områden

Härmed överlämnas promemorior från Statsrådsberedningen, Finansdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Rikard Jermsten.

Christina Weihe

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-10-19

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli

Konstitutionsutskottets granskningsärende Delegation och subdelegation inom Arbetsmarknadsdepartementets och Finansdepartementets områden

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 2 oktober 2012 i rubricerat ärende.

Svar på frågorna 2–9 återfinns i en promemoria från Finansdepartementet. Svar på frågorna 8 och 9 återfinns i en promemoria från Arbetsmarknadsdepartementet.

Samråd har skett med Finansdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet inför framtagande av svar på fråga 1.

1. Enligt uppgift från Regeringskansliet vid föregående års granskning pågår ett arbete med att se över Gröna boken och frågan om att ange vilka bemyndiganden som utnyttjats för bestämmelserna i förordningarna övervägs inom ramen för nämnd översyn. I en del av de granskade förordningarna anges att det rör sig om verkställighetsföreskrifter. Därutöver framgår inte i någon av de granskade förordningarna vilket eller vilka bemyndiganden som har utnyttjats. Vad är anledningen till att en sådan uppgift inte har lämnats i själva förordningen eller i en fotnot till förordningen? Är detta en fråga som diskuteras inom Regeringskansliet i anslutning till att bestämmelser med bemyndiganden lämnas i förordningar?

Frågan om att ange vilka bemyndiganden som utnyttjas för bestämmelser i förordningar är aktuell inom Regeringskansliet. Den diskuteras i olika sammanhang, bl.a. i det långt framskridna arbetet med en ny version av Gröna boken.

10. Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?

Regeringskansliet har inga ytterligare kommentarer.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-10-16

Finansdepartementet

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Delegation och subdelegation inom Arbetsmarknadsdepartementets och Finansdepartementets områden

Konstitutionsutskottet har i skrivelse den 2 oktober 2012 begärt att Regeringskansliet ska svara på vissa frågor. Finansdepartementet lämnar härmed underlag för svar på frågorna 2–9.

2. Den 25 februari 2010 utfärdades lag om ändring i tullagen (2000:1281). Bland ändringarna finns en ny paragraf – 4 kap. 30 §. Paragrafen innehåller i första stycket en bestämmelse som klargör att tullmyndigheten i det land som varorna kommer in till får utföra kontrollåtgärder för svensk räkning inom ramen för tillämpningen av ett enhetstillstånd som utfärdats av svenska Tullverket. I andra stycket har det tagits in en upplysning om att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om förfarandet vid överlåtelse av förvaltningsuppgifter enligt första stycket. Detta stycke har tillkommit med anledning av Lagrådets synpunkter (prop. 2009/10:63 s. 34 och s. 44). Av 24 d § tullförordningen (2000:1306) framgår att vid överlåtelse av förvaltningsuppgifter enligt 4 kap. 30 § första stycket tullagen ska Tullverket ange vilka åtgärder som den utländska myndigheten ges befogenhet att vidta samt att Tullverket får meddela ytterligare föreskrifter om förfarandet vid sådana överlåtelser. Vilka överväganden har gjorts inom Regeringskansliet när det gäller den i lagen föreskrivna ramen för bemyndigandet och nivån i regelgivningen? Vid en översiktlig genomgång av Tullverkets föreskrifter har kansliet inte hittat några föreskrifter i denna del. Har Tullverket meddelat några föreskrifter med anledning av bemyndigandet i 24 d § tullförordningen? Har det varit några kontakter mellan Regeringskansliet och Tullverket om behovet av föreskrifter i denna del och om utformningen av eventuell föreskrift?

Den aktuella upplysningen om verkställighetsföreskrifter togs in efter att Lagrådet påpekat att det borde övervägas om inte den föreslagna 4 kap. 30 § tullagen skulle tillföras ett krav på att Tullverket preciserar de kontrollåtgärder som verket vill att den utländska myndigheten ska vidta. Med tanke på den detaljeringsgrad som ifrågavarande föreskrifter skulle

behöva ha bedömdes det vara lämpligt att Tullverket fick utfärda dessa närmare föreskrifter. Någon delegationsbestämmelse i tullagen behövdes inte, eftersom det var fråga om verkställighetsföreskrifter. I enlighet med den lagstiftningsteknik som används i tullagen togs det in en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om förfarandet vid överlåtelse av förvaltningsuppgifter enligt första stycket.

Tullverket har än så länge inte meddelat några föreskrifter med stöd av 24 d § tullförordningen. Finansdepartementet har haft kontakter med Tullverket beträffande behovet av föreskrifter både i samband med beredningen av ändringarna i tullagen och tullförordningen och därefter. Någon kontakt beträffande utformningen av en eventuell föreskrift har dock inte förevarit.

3. Den 11 mars 2010 utfärdades nya förordningar om alkoholskatt, tobaksskatt och skatt på energi. Genom förordningarna upphävdes tidigare förordningar på området. I de nya förordningarna finns bemyndiganden till Skatteverket att meddela föreskrifter. Dessa bemyndiganden överensstämmer i stora delar med bemyndigandena i de upphävda förordningarna men det finns även nya eller ändrade delar. Riksskatteverket (numera Skatteverket) har utfärdat en rad föreskrifter på aktuella områden (se bl.a. följande grund- och ändringsföreskrifter RSFS 1996:8, 1996:10, 1996:14, 1996:18, 1997:5, 1999:13, 1999:29, 2001:7, 2003:27, 2003:29 och SKVFS 2005:15). I samtliga föreskrifters ingress hänvisas till paragrafer i de upphävda förordningarna. Har det i anslutning till framtagandet av de nya förordningarna eller senare varit några kontakter mellan Regeringskansliet och Skatteverket om myndighetens föreskrifter på aktuella områden och om behovet av en eventuell översyn? Har Regeringskansliet i anslutning till förordningarnas ikraftträdande eller senare kontrollerat Skatteverkets föreskrifter på området? Slutligen ska nämnas att bemyndigandena i de nu gällande förordningarna om alkoholskatt och tobaksskatt i vissa delar (2 § första stycket 11 förordningen om alkoholskatt och 2 § första stycket 12 förordningen om tobaksskatt) verkar hänvisa till upphävda paragrafer. Är inte bemyndigandena i dessa delar obsoleta?

Finansdepartementet hade kontakt med Skatteverket vid framtagandet av de nya förordningarna. Behovet av en översyn av Skatteverkets föreskrifter var en fråga som berördes vid dessa kontakter. Finansdepartementet har inte kontrollerat föreskrifterna i anslutning till förordningarnas ikraftträdande men har senare tagit kontakter med Skatteverket för att undersöka hur Skatteverkets översyn av föreskrifterna fortskridit. Skatteverket har då uppgett att en översyn gjorts av vilka ändringar som behöver göras i de aktuella föreskrifterna. Arbetet pågår nu inom Skatteverket med att ta fram nya föreskrifter och de första föreskriftsförändringarna beräknas beslutas innan årets slut.

Bemyndigandena i 2 § första stycket 11 förordningen om alkoholskatt och 2 § första stycket 12 förordningen om tobaksskatt hänvisar till upphävda paragrafer. Av förbiseende har dessa bemyndiganden inte kommit att upphävas i samband med att de ifrågavarande paragraferna upphävdes. Detta kommer att åtgärdas.

4. Den 1 april 2011 trädde försäkringsrörelselagen (2010:2043) och försäkringsrörelseförordningen (2011:257) i kraft. Författningarna har ersatt tidigare författningar på området. I försäkringsrörelseförordningen finns bemyndiganden till Bolagsverket (7 kap. 1 §) och Finansinspektionen (7 kap. 2-6 §§) att meddela föreskrifter i en rad olika frågor. Finansinspektionen har genomfört flera åtgärder med anledning av den nya försäkringsrörelseförordningen. Bland annat har nya föreskrifter utfärdats och ändringar har gjorts i befintliga föreskrifter (se bl.a. FFFS 2011:4–5, 8, 10–11, 13–17, 19–23 och 29–34). Kansliet har vid en översiktlig genomgång av Bolagsverkets föreskrifter inte hittat någon motsvarande uppdatering av myndighetens föreskrifter (se t.ex. BOLFS 2008:1 med gjorda ändringar). Har det i anslutning till framtagandet av de nya författningarna eller senare varit några kontakter mellan Regeringskansliet och berörda myndigheter om myndigheternas föreskrifter på aktuellt område och om behovet av en eventuell översyn? Har Regeringskansliet i anslutning till förordningarnas ikraftträdande eller senare kontrollerat myndigheternas föreskrifter på området?

Vid kontroll har det visat sig att Bolagsverket inte infört ändringar i ingressen till sina föreskrifter (BOLFS 2008:1) som hänvisar till de nya bemyndigandena i 2011 års försäkringsrörelseförordning, utan det hänvisas alltjämt till bemyndigandena i försäkringsrörelseförordningen (1982:790).

Förslaget till 2011 års försäkringsrörelseförordning, i vilket bemyndigandena ingick, bereddes med såväl Bolagsverket som Finansinspektionen.

Några särskilda kontroller av myndigheternas föreskrifter till följd av den nya lagen och den nya förordningen har inte gjorts.

5. När det gäller Finansinspektionens föreskrifter på försäkringsområdet (se bl.a. FFFS 2011:4–5, 8, 10–11, 13–17, 19–23 och 29–34) finns i ingressen till varje föreskrift en hänvisning till den paragraf i försäkringsrörelseförordningen som myndighetens beslutanderätt grundar sig på. I aktuella paragrafer i försäkringsrörelseförordningen finns dock en rad bemyndiganden till Finansinspektionen. Som exempel kan nämnas att det i 7 kap. 2 § första stycket finns 37 punkter med bemyndiganden. Har Regeringskansliet utifrån meddelade föreskrifter en bra bild av i vilka delar Finansinspektionen har meddelat föreskrifter?

4

Finansdepartementet har en bra bild av i vilka delar Finansinspektionen har meddelat föreskrifter. Inom finansmarknadsområdet finns en omfattande och detaljerad EU-reglering. Den har till stora delar genomförts genom föreskrifter meddelade av Finansinspektionen. Genom den notifiering av föreskrifterna till EU-kommissionen som hanteras via departementet, erhålles med automatik en viss kontroll av Finansinspektionens föreskrifter.

6. Den 1 januari 2012 trädde skatteförfarandelagen (2011:1244) och skatteförfarandeförordningen (2011:1261) i kraft. Genom författningarna upphävdes en rad författningar på skatteområdet. I den nya skatteförfarandeförordningen finns flera bemyndiganden till Skatteverket att meddela föreskrifter. Det framgår också av förordningen från vilken tidpunkt bestämmelserna med bemyndiganden ska tillämpas. Skatteverket har med anledning av den nya skatteförfarandeförordningen utfärdat nya föreskrifter (se bl.a. SKVFS 2011:13–18, 23 och 2012:7). I andra föreskrifter hänvisas dock till äldre författningar (se t.ex. SKVFS 2009:38 med senare gjorda ändringar). Har det i anslutning till framtagandet av de nya författningarna eller senare varit några kontakter mellan Regeringskansliet och Skatteverket om myndighetens föreskrifter på aktuella områden och om behovet av en eventuell översyn? Har Regeringskansliet i anslutning till förordningarnas ikraftträdande eller senare kontrollerat Skatteverkets föreskrifter på området?

Finansdepartementet hade kontakt med Skatteverket vid framtagandet av skatteförfarandelagen och skatteförfarandeförordningen. Behovet av en översyn av Skatteverkets föreskrifter var en fråga som berördes vid dessa kontakter. Några kontakter därefter i syfte att kontrollera verkets föreskrifter på området har inte förevarit.

7. Den 1 januari 2012 trädde lagen (2011:1269) om godkännande av gåvomottagare vid skattereduktion för gåva och förordningen (2011:1295) om godkännande av gåvomottagare vid skattereduktion för gåva i kraft. I förordningen finns en bestämmelse av innebörd att Skatteverket får meddela verkställighetsföreskrifter. Kansliet har vid en översiktlig genomgång av Skatteverkets föreskrifter inte hittat någon föreskrift i denna del. Finns det någon föreskrift inom aktuellt område och har det i anslutning till framtagandet av de nya författningarna eller senare varit några kontakter mellan Regeringskansliet och Skatteverket om behov av eventuell föreskrift inom aktuellt område?

Skatteverket har inte meddelat någon föreskrift med stöd av 4 § förordningen (2011:1295) om godkännande av gåvomottagare vid skattereduktion för gåva. Frågan om en delegationsbestämmelse uppkom i ett sent skede i beredningen av förordningen. Det har inte tagits några kontakter med Skatteverket beträffande behovet av föreskrifter vare sig i samband med förordningens tillkomst eller senare.

8. Slutligen noteras att det i ingressen till Finansinspektionens föreskrifter om investeringsfonder (FFFS 2008:11, senast ändrad genom FFFS 2011:42) hänvisas till 14 § förordningen (2004:75) om investeringsfonder men att bemyndigandet för Finansinspektionen att meddela föreskrifter i denna del numera finns i 18 §. När det gäller Arbetsförmedlingens föreskrifter noteras att det i ingressen till Arbetsmarknadsstyrelsens administrativa föreskrifter om handläggningen av ärenden om flyttningsbidrag (AMSFS 2002:5 jämte senare ändring) hänvisas till 19 § förordningen (1999:594) om flyttningsbidrag men att bemyndigandet för Arbetsförmedlingen att meddela föreskrifter i denna del numera finns i 29 §.

Finansdepartementet har uppmärksammat Finansinspektionen på den felaktiga hänvisning i ingressen till Finansinspektionens föreskrifter om investeringsfonder (FFFS 2008:11).

9. Utskottet önskar få tillgång till kopior av de förteckningar över samtliga gällande författningar som de myndigheter som hör under Arbetsmarknadsdepartementets och Finansdepartementets ansvarsområden under året lämnade in till regeringen i anslutning till myndigheternas budgetunderlag. I den mån förteckningarna föranlett några åtgärder från departementens sida önskas en redogörelse för dessa åtgärder.

Kopior av de begärda förteckningarna bifogas. Lotteriinspektionen har inte i anslutning till myndighetens budgetunderlag lämnat in någon förteckning till Finansdepartementet över gällande författningar och allmänna råd. Dessa publiceras dock på Lotteriinspektionens hemsida. En förteckning daterad den 18 oktober 2012 har lämnats in till Finansdepartementet, se bilagd kopia av den förteckningen. Lotteriinspektionen har informerats om innehållet i 18 c § författningssamlingsförordningen (1976:725). Övriga förteckningar har inte föranlett några åtgärder från Finansdepartementets sida.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-10-15

Arbetsmarknadsdepartementet

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Delegation och subdelegation inom Arbetsmarknadsdepartementets och Finansdepartementets områden

Konstitutionsutskottet har i skrivelse den 2 oktober 2012 begärt att Regeringskansliet ska svara på vissa frågor. Arbetsmarknadsdepartementet lämnar härmed underlag för svar på frågorna 8 och 9.

8. Slutligen noteras att det i ingressen till Finansinspektionens föreskrifter om investeringsfonder (FFFS 2008:11, senast ändrad genom FFFS 2011:42) hänvisas till 14 § förordningen (2004:75) om investeringsfonder men att bemyndigandet för Finansinspektionen att meddela föreskrifter i denna del numera finns i 18 §. När det gäller Arbetsförmedlingens föreskrifter noteras att det i ingressen till Arbetsmarknadsstyrelsens administrativa föreskrifter om handläggningen av ärenden om flyttningsbidrag (AMSFS 2002:5 jämte senare ändring) hänvisas till 19 § förordningen (1999:594) om flyttningsbidrag men att bemyndigandet för Arbetsförmedlingen att meddela föreskrifter i denna del numera finns i 29 §.

Arbetsmarknadsdepartementet kommer att uppmärksamma Arbetsförmedlingen på den felaktiga hänvisningen.

9. Utskottet önskar få tillgång till kopior av de förteckningar över samtliga gällande författningar som de myndigheter som hör under Arbetsmarknadsdepartementets och Finansdepartementets ansvarsområden under året lämnade in till regeringen i anslutning till myndigheternas budgetunderlag. I den mån förteckningarna föranlett några åtgärder från departementens sida önskas en redogörelse för dessa åtgärder.

Se bilagda kopior av förteckningar över samtliga gällande författningar och allmänna råd som i anslutning till myndigheternas budgetunderlag har lämnats in till Arbetsmarknadsdepartementet av Arbetsförmedlingen, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen och Medlingsinstitutet. Arbetsmiljöverket har inte i anslutning till myndighetens budgetunderlag lämnat in någon förteckning till Arbetsmarknadsdepartementet över gällande författningar och allmänna råd. Dessa publiceras dock regelmässigt på Arbetsmiljöverkets hemsida. Se bilagd

kopia av den förteckningen. Arbetsmiljöverket kommer att informeras om innehållet i 18 c § författningssamlingsförordningen (1976:725). Förteckningarna har inte föranlett några åtgärder från Arbetsmarknadsdepartementets sida. Föreskrifter från Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) publiceras i Tillväxtverkets författningssamling (TVFS). Någon förteckning av myndighetens föreskrifter har inte getts in till Arbetsmarknadsdepartementet i anslutning till myndighetens budgetunderlag.

Ingivna förteckningar är inte medtagna. De förvaras vid konstitutionsutskottets kansli (dnr 143-2012/13).

Bilaga 6.2

REGERINGSKANSLIET

2012-11-27 SB2012/6971/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2012 -11- 27
Dnr 143-2012/13

Konstitutionsutskottets granskningsärende Delegation och subdelegation inom Arbetsmarknadsdepartementets och Finansdepartementets områden

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga Anne Olsson.

Christina Weihe

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-11-27

Statsrådsberedningen

Rättschefens kansli

Konstitutionsutskottets granskningsärende Delegation och subdelegation inom Arbetsmarknadsdepartementets och Finansdepartementets områden

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet den 6 november 2012 i rubricerat ärende.

1. Diskuteras det inom Regeringskansliet i anslutning till att bestämmelser med bemyndiganden lämnas i enskilda förordningar om det bör anges vilket eller vilka bemyndiganden som har utnyttjats? Om inte, vad är skälet till att det inte görs?

Det förekommer att det i anslutning till utformningen av bestämmelser med bemyndiganden diskuteras om det bör anges vilket eller vilka bemyndiganden som har utnyttjats. Som tidigare har nämnts är frågan också aktuell bl.a. genom det långt framskridna arbetet med en ny version av Gröna boken.[1]

Det kan tilläggas att när en förordning delas inom Regeringskansliet brukar det i delningens missiv anges vilket normgivningsbemyndigande förslaget stödjer sig på. I det sammanhanget kan frågan således komma att aktualiseras.

2. På vilket sätt tas ingivna förteckningar omhand inom Regeringskansliet? Används förteckningarna för att följa upp myndigheternas föreskrifter? Och, om så är fallet, på vilket sätt sker denna uppföljning och hur ofta? Finns det inom Regeringskansliet några interna riktlinjer eller rutiner för kontroll av att förteckningarna ges in och för hur de ingivna förteckningarna ska tas

[1] Se svar under fråga 1 i Statsrådsberedningens promemoria daterad den 19 oktober 2012, ingiven som svar på konstitutionsutskottets skrivelse daterad den 2 oktober 2012.

2

omhand? Och, om så är fallet, vilket innehåll har dessa riktlinjer och rutiner?

De aktuella förteckningarna tas om hand bl.a. på så sätt att regelbeståndet hos myndigheterna varje år redovisas för riksdagen i en skrivelse med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen (den s.k. skrivelse 75). Regeringskansliets arbete med framtagande av skrivelse 75 följer vissa rutiner, vilka dock inte fastlagts i några särskilda riktlinjer eller andra interna styrdokument.

Bilaga 7.1

REGERINGSKANSLIET

2012-10-18 SB2012/6624/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2012 -10- 18
Dnr 47-2012/13

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter

Härmed överlämnas en promemoria som bygger på underlag från Justitiedepartementet, Socialdepartementet, Finansdepartementet, Miljödepartementet och Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga Emma Degerfeldt.

Christina Weihe

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Rosenbad 4
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-10-18

Statsrådsberedningen

Svar till konstitutionsutskottet i granskningsärende Regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet i granskningsärendet Regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter.

Svaren bygger på underlag från Justitiedepartementet, Socialdepartementet, Finansdepartementet, Miljödepartementet och Näringsdepartementet när det gäller fråga 1–4 och på underlag från Justitiedepartementet när det gäller fråga 5.

1. En redogörelse för i vad mån de senaste årens förändring mot att i större utsträckning göra myndighetsinstruktionerna till det grundläggande styrinstrumentet har påverkat graden av formellt grundad styrning av myndigheterna?

I budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1) anförde regeringen bl.a. att för många styrsignaler i form av mål och återrapporteringskrav i praktiken hade gett myndigheterna utrymme att själva bestämma vilka av dessa som ska vara vägledande för myndighetens verksamhet. Detta var enligt regeringen inte tillfredsställande. I den förvaltningspolitiska propositionen (prop. 2009/10:175) gjorde regeringen bedömningen att instruktionen bör vara det grundläggande instrumentet i regeringens styrning av myndigheterna.

Som konstitutionsutskottets genomgång visar har regleringsbreven minskat i omfattning och instruktionerna har ökat, delvis genom en överföring av innehåll från regleringsbreven. Instruktionen reglerar myndigheternas uppgifter och förändringen kan därför anses ha inneburit en mer långsiktig och strategisk styrning av myndigheterna.

2

Dessutom sker styrningen fortfarande i hög grad genom lagar och förordningar.

En jämförelse mellan äldre regleringsbrev och nuvarande kan vid en ytlig betraktelse ge intryck av att styrningen minskat eftersom regleringsbreven minskat mer än myndigheternas instruktioner ökat. I stället har styrningen gjorts konsekventare, tydligare, mer resultatinriktad och mer anpassad för myndigheternas verksamhet och omvärld. Det har inneburit att skrivningar som funnits i regleringsbreven i olika utsträckning har förts över till myndigheternas instruktioner.

2. En kommentar till de iakttagelser som görs i bilaga 1 i de fall mål, uppgifter och återrapporteringskrav som fanns i 2008 års regleringsbrev inte finns omnämnd 2012 i vare sig regleringsbrev eller instruktion.

Sedan 2009 har mål på politikområdesnivå, verksamhetsområdesnivå samt verksamhetsgrensnivå utgått ur regleringsbreven vilket bland annat kan anses ha inneburit att detaljstyrningen av myndigheter minskat.

Regeringens ambition att, i enlighet med de uttalanden i budgetpropositionen för 2009 som återges i konstitutionsutskottets promemoria, minska antalet mål och återrapporteringskrav i regleringsbreven har bl.a. kommit till uttryck genom en ändring i 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2009 och skulle tillämpas första gången för räkenskapsåret 2009. Enligt den nya lydelsen ska myndigheterna i första hand redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av respektive myndighets instruktion. Tidigare föreskrevs att myndigheterna skulle redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de mål, och i enlighet med de krav på återrapportering, som regeringen angett i regleringsbrev eller i något annat beslut. Den nu redovisade ändringen torde till stor del förklara den minskade förekomsten av mål och återrapporteringskrav i regleringsbreven.

Regeringens arbete med att utveckla styrningen genom instruktioner och regleringsbrev har gjorts ur ett helhetsperspektiv och en verksamhetsanpassning. Instruktionerna ges en mer central roll för att definiera myndigheternas varaktiga uppdrag, medan regleringsbreven fokuserar på finansiell styrning samt kompletteringar av den verksamhetsstyrning som görs i instruktionen.

För flera myndigheter där återrapporteringskraven helt eller i stort sett helt tagits bort, har bedömningen gjorts att myndigheten är bäst skickad att själv avgöra vad som är av vikt att återrapportera avseende den verksamhet som bedrivs i enlighet med myndighetens instruktion.

Att uppgifter och återrapporteringskrav försvunnit mellan 2008 och 2012 kan även ha andra förklaringar, t.ex. kan det röra sig om tidsbegränsade krav eller att uppgifter framgår av annan författning.

Samtidigt bör framhållas att behovet av specifika mål och återrapporteringskrav kan variera kraftigt mellan olika myndigheter och över tid. Behovet prövas årligen i samband med framtagandet av regleringsbreven. Det är verksamhetens beskaffenhet som avgör om och i vilken utsträckning som särskilda mål och återrapporteringskrav ska användas.

3. En kommentar till de iakttagelser som görs i bilaga 2 avseende uppdrag i 2008 års regleringsbrev som upprepas i regleringsbrev 2012.

I 2012 års cirkulär med anvisning för utformning av regleringsbrev som utarbetats inom Regeringskansliet, anges sammanfattningsvis följande. Om regeringen bedömer att det finns behov av att styra myndigheten i dess arbete under en kortare period eller mer detaljerat bör detta ske i regleringsbrevet. Det kan t.ex. handla om att precisera de uppgifter som finns i instruktionen för att tydliggöra de krav som regeringen ställer på myndigheten. Det kan också handla om att inhämta underlag från myndigheten som behövs för det löpande arbetet inom Regeringskansliet, och som i annat fall inte skulle redovisas. Om ett uppdrag återkommer i ett regleringsbrev under flera år bör det övervägas att flyttas till myndighetens instruktion eller någon annan förordning. Vid avvägningen av om direktiv till en myndighet ska tas in i instruktionen, regleringsbrevet eller något annat beslut är det viktigt att göra en helhetsbedömning, där hänsyn tas till exempelvis direktivets påverkan på annan än myndigheten, dess varaktighet, koppling till myndighetens finansiering och detaljeringsgrad m.m.

4. En kommentar till de iakttagelser som görs i bilaga 3 avseende placeringen av föreskrifter med undantag från ekonomisk administrativa regler.

De undantag från det ekonomiadministrativa regelverket som finns i instruktioner och regleringsbrev är uteslutande ställda till enskilda myndigheter och har inte en sådan generell karaktär att de måste ges i form av föreskrifter.

Även om det inte finns något krav på att undantag av nu aktuellt slag tas in i en förordning kan skäl tala för att placera dessa bestämmelser i respektive myndighets instruktion, t.ex. vid bestående undantag från en förordnings samtliga bestämmelser. Många gånger kan det dock vara en fördel om en myndighets samtliga ekonomiska villkor, inklusive undantagen från det ekonomiadministrativa regelverket, finns placerade i myndighetens regleringsbrev. Om ett undantag har en nära koppling till myndighetens årliga finansiering, eller om undantaget bara bedöms

behövas under en kortare tidsperiod, talar detta för en placering i myndighetens regleringsbrev.

5. Mot bakgrund av 8 kap. 1 § regeringsformen, en kommentar till placeringen av föreskrifter i regleringsbrev istället för i förordning.

Kravet i 8 kap. 1 § regeringsformen på förordningsform för regeringens föreskrifter innebär att det inte är möjligt att meddela föreskrifter i regleringsbrev. I samband med att den aktuella grundlagsbestämmelsen erhöll nuvarande lydelse uttalade regeringen också att det inte längre finns något behov av att ta in föreskrifter i regleringsbreven.

6. Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?

Inga kommentarer i övrigt.

Bilaga 7.2

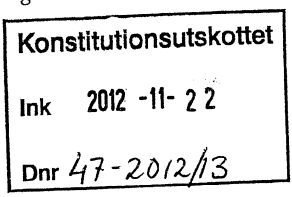
REGERINGSKANSLIET

2012-11-22 SB2012/6624/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter

Härmed överlämnas dels en kopia av begärt cirkulär med anvisning för utformning av regleringsbrev, dels promemorior från Justitiedepartementet, Socialdepartementet, Finansdepartementet, Miljödepartementet och Näringsdepartementet.

Regeringskanslets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga Emma Degerfeldt.

Christina Weihe

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Rosenbad 4
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

SVERIGES RIKSDAG

KONSTITUTIONSUTSKOTTET
Thomas Larue
föredragande

2012-12-18 Dnr 47-2012/13

Anteckning inför tryckning av bet. 2012/13:KU10

Cirkuläret med anvisning för utformning av regleringsbrev (nr Fi 2011:5) återges ej här på grund av utrymmesskäl. Cirkuläret förvaras vid konstitutionsutskottets kansli i granskningsärendets akt (se ovan för ärendets diarienummer).

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-11-12

Justitiedepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 25 oktober 2012 begärt komplettering i rubricerat ärende. Justitiedepartementet lämnar följande underlag till svar på frågorna 3–5 och 8.

Samråd har skett mellan Justitiedepartementet och Finansdepartementet när det gäller svaret på fråga 8.

3. För var och en av de i granskningen aktuella myndigheterna där återrapporteringskraven helt eller i stort sett helt tagits bort (jfr med bilaga 1*), en redogörelse för den bedömning som föranlett att myndigheten ansetts bäst skickad att själv avgöra vad som är av vikt att återrapportera avseende myndighetens instruktionsenliga verksamhet.*

Sedan 2009 har mål på politikområdesnivå, verksamhetsområdesnivå samt verksamhetsgrensnivå utgått ur regleringsbreven och det har även skett en förändring i 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, vilket har påverkat regleringsbreven.

Datainspektionen

Istället för flera detaljerade mål inleds regleringsbrevet med en inriktningstext som anger regeringens grundläggande krav och förväntningar på myndigheten. Datainspektionens uppgifter framgår i allt väsentligt av olika författningar varför en hänvisning till att redovisa utifrån dessa är ändamålsenlig. Eftersom Datainspektionens uppgifter spänner över ett brett område är det nödvändigt att myndigheten fortlöpande gör egna prioriteringar i verksamheten. Dessa prioriteringar påverkar givetvis myndighetens redovisning till regeringen. En given utgångspunkt vid överväganden av vad som ska efterfrågas i regleringsbrevet är vilken information regeringen är i behov av – vilket skiftar mellan åren – utöver den information som myndigheten redovisar i sin årsredovisning enligt gällande reglering.

2

Ekobrottsmyndigheten
Regleringsbrevet inleds med en inriktningstext som anger regeringens grundläggande krav och förväntningar på myndigheten. Ekobrottsmyndighetens uppgifter framgår i allt väsentligt av olika författningar varför en hänvisning till att redovisa utifrån vad som framgår av dessa är ändamålsenlig. Kravet i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag har också lett till att myndigheten redovisar mycket av det som tidigare efterfrågades specifikt. Fokus har därför flyttats från att efterfråga en mängd statistik till att efterfråga vissa för verksamheten centrala uppgifter och en beskrivning och analys av verksamheten där förändringar och skillnader framkommer. En given utgångspunkt vid överväganden av vad som ska efterfrågas i regleringsbrevet är vilken information regeringen är i behov av – vilket skiftar mellan åren – utöver den information som myndigheten redovisar i sin årsredovisning enligt gällande reglering.

Justitiekanslern
Regleringsbrevet inleds med en inriktningstext som anger regeringens grundläggande krav och förväntningar på myndigheten. Justitiekanslerns uppgifter framgår i allt väsentligt av olika författningar varför en hänvisning till att redovisa utifrån vad som framgår av dessa är ändamålsenlig. Kravet i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag har också lett till att myndigheten redovisar mycket av det som tidigare efterfrågades specifikt. En given utgångspunkt vid överväganden av vad som ska efterfrågas i regleringsbrevet är vilken information regeringen är i behov av – vilket skiftar mellan åren– utöver den information som myndigheten redovisar i sin årsredovisning enligt gällande reglering.

Rikspolisstyrelsen
En inriktning i inledningen av regleringsbrevet för 2012 uttrycker på ett övergripande plan kraven på Polisen. Polisens uppgifter framgår inte bara av instruktionen till Rikspolisstyrelsen utan även av en rad andra författningar. Därför ska Rikspolisstyrelsen redovisa och kommentera resultatet av Polisens verksamhet utifrån dessa. Utöver det som Rikspolisstyrelsen ska redovisa i årsredovisningen för att lämna en rättvisande bild av Polisens verksamhet finns återrapporteringskrav och uppdrag i ungefär samma utsträckning som tidigare.

Rättsmedicinalverket
Regleringsbrevet inleds med en inriktningstext som anger regeringens grundläggande krav och förväntningar på myndigheten. Rättsmedicinalverkets uppgifter framgår i allt väsentligt av olika författningar varför en hänvisning till att redovisa utifrån vad som framgår av dessa är ändamålsenlig. Kravet i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag har också lett till att myndigheten redovisar mycket av det som tidigare efterfrågades specifikt. En given

utgångspunkt vid överväganden av vad som ska efterfrågas i regleringsbrevet är vilken information regeringen är i behov av – vilket skiftar mellan åren – utöver den information som myndigheten redovisar i sin årsredovisning enligt gällande reglering.

Åklagarmyndigheten

Regleringsbrevet inleds med en inriktningstext som anger regeringens grundläggande krav och förväntningar på myndigheten. Åklagarmyndighetens uppgifter framgår i allt väsentligt av olika författningar varför en hänvisning till att redovisa utifrån vad som framgår av dessa är ändamålsenlig. Kravet i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag har också lett till att myndigheten redovisar mycket av det som tidigare efterfrågades specifikt. Fokus har därför flyttats från att efterfråga en mängd statistik till att efterfråga information avseende vissa för regeringen prioriterade områden samt vissa för om verksamheten centrala uppgifter. Fokus ligger också mer på en beskrivning och analys av verksamheten där förändringar och skillnader framkommer. En given utgångspunkt vid överväganden av vad som ska efterfrågas i regleringsbrevet är vilken information regeringen är i behov av – vilket skiftar mellan åren – utöver den information som myndigheten redovisar i sin årsredovisning enligt gällande reglering.

4. För var och en av de i granskningen aktuella myndigheterna där uppgifter och återrapporteringskrav försvunnit mellan 2008 och 2012 (jfr med bilaga 1*), en redogörelse för dels vilka uppgifter och återrapporteringskrav i 2008 års regleringsbrev som var tidsbegränsade, dels vilka uppgifter och återrapporteringskrav som flyttats till andra myndigheter, dels vilka uppgifter och återrapporteringskrav som flyttats till en annan författning än myndighetsinstruktionen.*

Brottsförebyggande rådet

Bortsett från de återrapporteringskrav som omformulerats, slagits samman eller på annat sätt omarbetats har återrapporteringskraven nedan varit tidsbegränsade i det avseende att de inte ingår i regleringsbrevet efter 2008.

En beskrivning av vilka insatser som genomförts för att underlätta samverkan mellan polisen och kommunerna i det lokala brottsförebyggande arbetet: I regleringsbrevet för 2011 framgår att Brå inom ramen för ingångna samverkansöverenskommelser mellan polismyndigheter och kommuner får stimulera och utvärdera lokala brottsförebyggande projekt.

En beskrivning och analys av hur det lokala brottsförebyggande arbetet har utvecklats: Återrapporteringen begränsas efter redovisningen från

myndigheten till att beskriva hur bidragshanteringen använts och analysera utfallet.

En beskrivning av vilka insatser som har vidtagits för att sprida information till lokala aktörer om förhållanden i andra europeiska länder, t.ex. sådana bästa rutiner som identifierats genom arbetet i det europeiska brottsförebyggande nätverket, EUCPN.

En redovisning av omfattningen av externa beställningar av kriminalstatistik samt intäkter och kostnader för dessa.

Brå ska vidare redovisa hur behovet av erforderlig kompetens om barn, bl.a. vad gäller barns rättigheter och lämpliga sätt att inhämta och ta till vara barns synpunkter, tillgodoses i myndighetens analys- och utvecklingsarbete i frågor där barn kan vara berörda.

Brottsoffermyndigheten
Inga uppgifter eller återrapporteringskrav har flyttats till någon annan myndighet. Inga uppgifter eller återrapporteringskrav har flyttats till någon annan författning än myndighetsinstruktionen.

Brottsofferfonden – *Vid fördelning av medel ska projekt där samverkan ingår som en viktig del prioriteras:* Detta krav ströks eftersom det efter några år hade medfört att många samverkansprojekt hade beviljats finansiering.

Kunskapscentrum – *Brottsoffermyndigheten ska redovisa hur arbetet med brottsofferportalen fortskrider och utvecklas. Eventuella hinder som har identifierats ska särskilt anges*: Brottsofferportalen har integrerats i myndighetens ordinarie webbsida, varför ett särskilt återrapporteringskrav inte längre är motiverat.

Brottsoffermyndigheten ska redovisa storleken på utbetalda brottsskadeersättningar per ersättningsslag fördelad på olika brottsskadekategorier: Detta krav har ersatts av följande: ”Brottsoffermyndigheten ska redovisa antalet ärenden och storleken på utbetald brottsskadeersättning fördelad på olika brottstyper”. Denna information bedöms ge en bättre bild av hur ersättning från anslaget utvecklas över tid.

Datainspektionen
Merparten av återrapporteringskraven i 2008 års regleringsbrev avsåg mer statiska uppgifter om verksamheten och dess organisation. Alla dessa krav har ersatts av ändringen i 3 kap. 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Återrapportering avseende kompetensförsörjning

framgår sedan 2008 av 3 kap. 3 § samma förordning. Återrapportering avseende åtgärder som bidrar till brottsbekämpningen mot bakgrund av utvecklingen av polisens personuppgiftsbehandling var aktuellt 2008 då polisdatalagen var ny och Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden som bl.a. kom att få motsvarande uppgift också var helt ny.

Ekobrottsmyndigheten

Flera av återrapporteringskraven i 2008 års regleringsbrev avsåg mer statiska uppgifter om verksamheten och dess organisation. Alla dessa krav har ersatts av ändringen i 3 kap. 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Återrapportering avseende kompetensförsörjning framgår sedan 2008 av 3 kap. 3 § samma förordning. Flera återrapporteringskrav som innehöll ett antal strecksatser 2008 har omformulerats till att mer samlat efterfråga åtgärder inom ett visst område, t.ex. det brottsförebyggande arbetet. Återrapporteringskrav avseende grov organiserad brottslighet 2008 redovisas fortfarande enligt svaret på fråga 3 ovan. Här har regeringen också sedan 2009 gjort en satsning på samverkan mot grov organiserad brottslighet där bl.a. Ekobrottsmyndigheten ingår. Denna satsning har lett till en hel organisation på området bestående av tio myndigheter. Dessa redovisar samlat till regeringen årligen resultat av arbetet med grov organiserad brottslighet. Återrapporteringskravet om lika rättigheter och möjligheter 2008 var aktuellt vid den tidpunkten.

Justitiekanslern

Flera av återrapporteringskraven i 2008 års regleringsbrev avsåg mer statiska uppgifter om verksamheten och dess organisation. Alla dessa krav har ersatts av ändringen i 3 kap. 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. I 2008 års brev efterfrågades många uppgifter som framgår av olika författningar. Ändringen i den nämnda förordningen gör att mycket har kunnat lyftas bort från brevet. Återrapportering om balanserade ärenden var aktuellt under 2008. Återrapportering avseende kompetensförsörjning har åter blivit aktuellt och bedömts behövas trots att det är reglerat i förordning. Det har därför återkommit i de senaste årens brev.

Kriminalvården

Regeringen har fr.o.m. regleringsbrevet för 2009 gjort bedömningen att Kriminalvårdens instruktionsenliga uppgifter tillsammans med den lagstiftning som styr myndighetens verksamhet ger en tillräckligt tydlig beskrivning av Kriminalvårdens grundläggande uppgifter. I samband med detta har målen i verksamhetsstrukturen utgått ur regleringsbrevet. Genom ikraftträdandet av den nya häktes- och fängelselagstiftningen den 1 april 2011 samt att regeringen i myndighetens regleringsbrev fr.o.m. 2011 lyft fram ett antal prioriterade områden har styrningen av Kriminalvården förtydligats ytterligare.

6

Migrationsverket

De statistiska återrapporteringskrav som tagits bort mellan 2008 och 2012 regleras genom förordningen om årsredovisningen och budgetunderlag som styr vilka väsentliga delar som ska redovisas. Framgår också av den månatliga rapportering som Migrationsverket lämnar till departementet.

Av de uppdrag som fanns i regleringsbrevet 2008 var sex stycken tidsbegränsade:

- Felaktiga utbetalningar
- Uppföljning av introduktion
- Statistik över arbetskraftsinvandringen
- Kvalitetsuppföljning och redovisning
- Antidiskrimineringsstrategi
- Arbetet inom Europeiska unionen och övrigt internationellt arbete

Övriga uppdrag/återrapporteringskrav som tagits bort mellan 2008 och 2012 framgår av separat regeringsuppdrag, instruktionen eller annan författning.

Rikspolisstyrelsen

Återrapportering per verksamhetsområde: I enlighet med den förändrade strukturen på regleringsbrevet som innebär att målen för respektive verksamhetsområde som fanns i regleringsbrevet för 2008 tagits bort har också den typen av begärd återrapportering utgått. I regleringsbrevet för 2012 finns dock krav på särskild återrapportering för Polisens verksamhet gällande både det brottsförebyggande arbetet och utredning och lagföring samt för den verksamhet som avser service till allmänheten vid Polisens kontaktcenter. Grundbudskapet till myndigheten är därmed likartat.

Statistik över hur många anställda inom Polisen som var utrikes födda m.m.: Rikspolisstyrelsen redovisar sådan personalstatistik till Justitiedepartementet utan att det särskilt efterfrågas i regleringsbrevet.

Följande återrapporteringskrav och uppdrag har varit tidsbegränsade:

- Utveckling av och kostnader för årsarbetskraften vid förvaltningsmyndigheten Rikspolisstyrelsen
- Åtgärder för att bekämpa brott enligt bidragsbrottslagen
- Korta den totala tiden från brottsanmälan till dom
- Polisens brottsförebyggande- och brottsutredande arbete mot narkotika
- Resultatet från samverkansmöten med bransch- och intresseorganisationer
- Uppdrag att nå 20 000 poliser
- Uppdrag att öka den polisiära synligheten
- Uppdrag att säkerställa väl fungerande rutiner för inhämtning av rättsintyg
- Uppdrag att tillsammans med Migrationsverket ta fram handläggningsrutiner som säkerställer att de specimen på utländska resehandlingar, id-kort och körkort som lämnas från Regeringskansliet till Statens kriminaltekniska laboratorium också görs tillgängliga för andra berörda myndigheter

Följande återrapporteringskrav har utgått då verksamheten styrs via förordning

- Återrapportering gällande myndighetens förmåga på området samhällets krisberedskap styrs via förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap
- Återrapporteringen av polismyndigheternas samverkan med kommuner med lokala utvecklingsavtal styrdes efter 2008 t.o.m. 2011 via förordning (2008:348) om urbant utvecklingsarbete.

Rättsmedicinalverket

Flera av återrapporteringskraven i 2008 års regleringsbrev avsåg mer statiska uppgifter om verksamheten och dess organisation. Alla dessa krav har ersatts av ändringen i 3 kap. 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Flera återrapporteringskrav som innehöll ett antal strecksatser 2008 har omformulerats till att mer samlat efterfråga åtgärder inom en viss fråga, t.ex. vidtagna kvalitetssäkringsåtgärder och återrapporteringskrav rörande forsknings- och utvecklingsarbete. Återrapporteringskravet om arbetet med att bedöma risk för återfall i brottslighet ingår som en del i den verksamhet som ändå redovisas varför ett särskilt krav inte längre behövs. Återrapportering avseende kompetensförsörjning har bedömts behövas trots att det finns reglerat i förordning. Detta då det har varit problematiskt att rekrytera läkare till myndigheten.

Valmyndigheten

Valmyndigheten ska redovisa vilka insatser som har genomförts i förberedelsearbetet inför 2009 års val till Europaparlamentet:

Återrapporteringen finns inte med i 2012 års regleringsbrev. Skälet till detta är att återrapporteringen rör en specifik åtgärd som inte längre är aktuell under 2012.

Myndigheten ska redovisa hur valdatasystemet förvaltats och utvecklats under år 2008: Valmyndigheten är en liten myndighet som i huvudsak har en uppgift, nämligen att ansvara för de allmänna valen. Ett viktigt delmoment är att det finns ett fungerande valdatasystem. Eftersom myndigheten i 2012 års regleringsbrev har ett allmänt återrapporteringskrav som gäller hur myndigheten arbetar mot sitt verksamhetsmål så är bedömningen att frågan om valdatasystemet täcks in i den återrapporteringspunkten.

Valmyndigheten ska redovisa antalet avgångna ledamöter i riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige samt särskilt kommentera hur utvecklingen ser ut för män och kvinnor i åldersgruppen 18–25 år. I redovisningen ska även geografisk hemvist kommenteras: Återrapporteringskravet rör ungdomspolitiken. Ungdomsstyrelsen gör varje år publikationen Ung i dag. För att få in fakta till publikationen så kontaktar myndigheten en rad olika myndigheter. Valmyndigheten levererar underlag till en indikator. Eftersom detta återrapporteringskrav egentligen handlar om kommunikationen mellan två myndigheter så är bedömningen att det inte lämpar sig i ett regleringsbrev. Vidare så levererar Valmyndigheten det underlag som Ungdomsstyrelsen önskar även efter det att återrapporteringskravet har tagits bort. Detta gör att samverkan mellan myndigheterna fungerar och det finns därmed ingen anledning att återföra återrapporteringskravet.

Valmyndigheten ska redovisa myndighetens insatser för att främja etnisk och kulturell mångfald och ökad hälsa samt för att åstadkomma en långsiktigt och god personalförsörjning, en ändamålsenlig åldersstruktur och jämn könsfördelning bland personalen: Återrapporteringskravet togs bort i konsekvens i samband med en allmän översyn av departementets (det dåvarande Integrations- och jämställdhetsdepartementet) regleringsbrev. Frågan diskuteras emellertid årligen vid myndighetsdialogen. Regeringskansliet får vidare underlag kring detta från Arbetsgivarverket vilket utgör en god grund för en diskussion. Dessutom är Valmyndigheten en så liten myndighet att information av detta slag kan om den formuleras på fel sätt leda till att enskilda tjänstemän kan pekas ut vilket vore olyckligt i en årsredovisning.

Åklagarmyndigheten

Flera av återrapporteringskraven i 2008 års regleringsbrev avsåg mer statiska uppgifter om verksamheten och dess organisation. Alla dessa krav har ersatts av ändringen i 3 kap. 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Återrapportering avseende kompetensförsörjning framgår sedan 2008 av 3 kap. 3 § samma förordning.

Återrapporteringskravet avseende grov organiserad brottslighet 2008 redovisas fortfarande enligt svaret på fråga 3 ovan. Här har regeringen också sedan 2009 gjort en satsning på samverkan mot grov organiserad brottslighet där bl.a. Åklagarmyndigheten ingår. Denna satsning har lett till en hel organisation på området bestående av tio myndigheter. Dessa redovisar samlat till regeringen årligen resultat av arbetet med grov organiserad brottslighet.

Återrapporteringskravet om hemliga tvångsmedel har ersatts av ett särskilt regeringsuppdrag.

Återrapporteringen om narkotikabrottsbekämpning var tidsbegränsat vilket framgår av regleringsbrevet.

Vad gäller övriga återrapporteringskrav som slopats i breven under perioden 2008–2012 har detta skett efter noggranna överväganden och med hänsynstagande till vad myndigheten ändå redovisar i sin årsredovisning.

5. För var och en av de i granskningen aktuella myndigheterna där samma uppdrag upprepas i regleringsbreven från 2008 och 2012 (jfr med bilaga 2*) och för varje separat uppdrag, en redogörelse för dels hur många år det enskilda uppdraget återkommit i myndighetens regleringsbrev under perioden 2008–2012, dels en kommentar till varför uppdraget inte har flyttats till myndighetens instruktion eller någon annan förordning.*

Brottsförebyggande rådet

Brottsförebyggande rådets (Brå) uppdrag om att stödja myndigheternas utveckling av prognos- och analysarbetet med de framtida verksamhetsvolymerna har funnits samtliga år mellan 2008 och 2012. Resultatet av det gemensamma prognosarbetet har skiftat över åren och de senaste åren har arbetet utvecklats. Brå:s roll att värna kvaliteten har framhållits sedan regleringsbrevet för 2011. Sammantaget har det bedömts finnas skäl för att ytterligare en tid behålla uppdraget i regleringsbrevet och inte i instruktionen.

Brå:s uppdrag om att genomföra the Stockholm Criminology Symposium har funnits samtliga år mellan 2008 och 2012. Uppdraget är permanent till sin karaktär, särskilt i och med etablerandet av Stiftelsen för Stockholmspriset i kriminologi under 2012. Regeringen överväger mot den bakgrunden att flytta uppdraget till Brå:s instruktion.

Brottsoffermyndigheten

När det gäller uppdraget att verka för att vittnesstödsverksamhet bedrivs vid samtliga tingsrätter och hovrätter har det funnits med i samtliga regleringsbrev mellan 2008–2012. Regeringen har ansett att verksamheten, som bedrivs i nära samverkan med och är beroende av

ideella krafter, i den form den hittills har bedrivits inte är en sådan uppgift för Brottsoffermyndigheten respektive Domstolsverket som har lämpat sig att föra in i de båda myndigheternas instruktioner.

Vad gäller uppdraget om att genomföra ett utbildningsprogram för bättre bemötande av sexualbrottsoffer är detta i själva verket två olika uppdrag med delvis olika syften, fokus och målgrupper (dnr Ju2007/4690/KRIM respektive Ju2011/3982/KRIM). Det senare uppdraget bygger vidare på det första.

Justitiekanslern

Uppdraget om Oljeskadefonderna följer av ett särskilt regeringsuppdrag från 2003 som inte är tidsbestämt. Det står i varje års regleringsbrev under rubriken "pågående uppdrag". För att på ett ställe samla bilden över vilka uppdrag en myndighet har finns denna rubrik i flera av regleringsbreven för myndigheter under Justitiedepartementet. Under denna rubrik samlas alla uppdrag som löper sedan tidigare. Det är dock bara en kort sammanfattning av uppdraget med hänvisning till ärendenummer.

Kriminalvården

Uppdraget om prognos- och analysarbetet har funnits samtliga år mellan 2008 och 2012. Resultatet av det gemensamma prognosarbetet har skiftat över åren och de senaste åren har arbetet utvecklats. Sammantaget har det bedömts finnas skäl för att ytterligare en tid behålla uppdraget i regleringsbrevet och inte i instruktionen.

Migrationsverket

Ett uppdrag avseende utlandsmyndigheternas migrationsverksamhet finns både 2008 och 2012. Uppdraget regleras även i instruktionen men ytterligare behov att specificera kraven har funnits. Uppdraget har funnits i fyra år.

Rikspolisstyrelsen

Uppdraget om prognos- och analysarbetet har funnits samtliga år mellan 2008 och 2012. Resultatet av det gemensamma prognosarbetet har skiftat över åren och de senaste åren har arbetet utvecklats. Sammantaget har det bedömts finnas skäl för att ytterligare en tid behålla uppdraget i regleringsbrevet och inte i instruktionen.

Uppdrag till Rikspolisstyrelsen att vara nationell ansvarig myndighet för den Europeiska fonden för de yttre gränserna: Rikspolisstyrelsen fick ett särskilt uppdrag 2007 som gäller till och med 2013. I regleringsbrevet förekommer det under rubriken pågående uppdrag till dess uppdraget avslutas. Här redovisas uppdrag som lämnats till myndigheten tidigare men som ännu inte avslutats eller slutredovisats. Vi har valt att samla

ihop alla pågående uppdrag under en rubrik för att inte något uppdrag ska glömmas bort.

Rikspolisstyrelsen ska i samverkan med Åklagarmyndigheten en gång per år, före maj månads utgång, till regeringen lämna en gemensam redogörelse för tillämpningen av bestämmelserna i rättegångsbalken om hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig kameraövervakning vid förundersökning i brottmål under föregående år: Uppdraget gavs till Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen 2010 i form av separat uppdrag. År 2011 fanns det med i Rikspolisstyrelsens regleringsbrev för första gången, då som ett återrapporteringskrav. År 2012 finns det med under pågående uppdrag.

Sveriges Domstolar
Uppdraget om prognos- och analysarbetet har funnits samtliga år mellan 2008 och 2012. Resultatet av det gemensamma prognosarbetet har skiftat över åren och de senaste åren har arbetet utvecklats. Sammantaget har det bedömts finnas skäl för att ytterligare en tid behålla uppdraget i regleringsbrevet och inte i instruktionen.

När det gäller uppdraget att verka för att vittnesstödsverksamhet bedrivs vid samtliga tingsrätter och hovrätter har det funnits med i samtliga regleringsbrev mellan 2008–2012. Regeringen har ansett att verksamheten, som bedrivs i nära samverkan med och är beroende av ideella krafter, i den form den hittills har bedrivits inte är en sådan uppgift för Brottsoffermyndigheten respektive Domstolsverket som har lämpat sig att föra in i de båda myndigheternas instruktioner.

8. Mot bakgrund av konstitutionsutskottets tidigare uttalande om behovet av att reda ut oklarheter avseende grundlagsenligheten i regleringsbrevens utformning (se bet. 2010/11:KU10 s. 45), vilka åtgärder har vidtagits i detta syfte?

Av det inom Regeringskansliet framtagna cirkuläret med anvisningar för utformningen av regleringsbrev framgår numera att regleringsbrev inte får innehålla några föreskrifter. Finansdepartementets budgetavdelning granskar förslagen till regleringsbrev, bl.a. med utgångspunkt i nämnda anvisningar. Vid gränsdragningsfrågor sker samråd med Grundlagsenheten vid Justitiedepartementet.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-11-14

Socialdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 25 oktober 2012 begärt komplettering i rubricerat ärende. Socialdepartementet lämnar följande underlag till svar på frågorna 1–5.

Samråd har skett med Justitie-, Finans-, Miljö- och Näringsdepartementen när det gäller svaret på fråga 1 och 2.

1. I konstitutionsutskottets tidigare fråga nr 1 begärdes en redogörelse för i vad mån de senaste årens förändringar påverkat graden av formellt grundad styrning. Av den överlämnade svarspromemorian framgår inte i vad mån så har skett.
a) Har de senaste årens förändringar påverkat graden av formellt grundad styrning och i så fall hur?
b) Hur påverkas kontakterna med myndigheter, såsom myndighetsdialogen, av de senaste årens förändringar av formellt grundade mål och återrapporteringskrav?
c) Mot bakgrund av att dessa kontakter enligt regeringen syftar till informations- och kunskapsutbyte samt även förtydliganden av regeringens styrning, vilka åtgärder har vidtagits för att säkerställa att kontakterna inte begränsar den offentliga insynen i styrningen av myndigheterna (jfr Försäkringskassans remissynpunkt i prop. 2009/10:175 s. 102) samt möjligheterna till uppföljning och ansvarsutkrävande såväl för regeringen som för riksdagen (jfr Riksrevisionens remissynpunkt i prop. 2009/10:175 s. 102)?

Svar på fråga 1a)
De förändringar av regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter som innebär att instruktionen är det grundläggande instrumentet i regeringens styrning av myndigheterna innebär inte någon förändring i

graden av formellt grundad styrning. Att instruktionerna görs till det grundläggande instrumentet innebär dels att regeringens styrning av myndigheterna görs mer långsiktig och på en mer övergripande nivå än vad som tidigare var fallet, dels att myndighetsledningarna får ett motsvarande utökat ansvar att utifrån dessa långsiktiga och övergripande uppgifter definiera vilka åtgärder som är mest ändamålsenliga för att lösa dessa uppgifter. Om det bedöms att det finns ytterligare behov av att styra myndigheten i dess arbete kan detta göras i regleringsbrevet.

Informations- och kunskapsutbyte som förekommer i kontakter mellan Regeringskansliet och andra myndigheter bedrivs inom ramen för de mål, uppgifter och andra krav som fastställts för myndigheterna genom den formella styrningen. Dessa kontakter förändrar inte innehållet i den formella styrningen. Vidare har varje myndighets ledning det fulla ansvaret att utforma myndigheternas verksamhet utifrån regeringens beslut i bl.a. instruktion och regleringsbrev. Den formella styrningen utgör grunden för relationen mellan regering och myndigheterna.

Svar på fråga 1b)
Som regeringen framför i den senaste förvaltningspolitiska propositionen (prop. 2009/10:175) är kontakter mellan Regeringskansliet och andra myndigheter viktiga inslag i en effektiv förvaltning och bör syfta till informations- och kunskapsutbyte samt till förtydligande av regeringens styrning. Regeringen gör vidare i propositionen bedömningen att styrningen bör vara tydlig, inriktad mot verksamhetens resultat, verksamhetsanpassad och ha ett medborgarperspektiv, samt att styrningen ska inriktas på att bli mer strategisk. Uppgifterna ska vara formulerade så att respektive myndighet själv har möjlighet att genom olika åtgärder kunna genomföra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt. Inriktningen har, som konstitutionsutskottets granskning visar, inneburit att omfattningen av mer detaljerad styrning i form av exempelvis återrapporteringskrav inom områden av särskilt intresse för regeringen i regleringsbreven minskat, medan omfattningen av regleringen av myndigheternas uppgifter i instruktionerna ökat. Dessa förändringar innebär att styrningen görs mer långsiktig och på en mer övergripande nivå än tidigare. Det har lett till att Regeringskansliets kontakter med andra myndigheter i högre grad än tidigare kan fokusera på att, utifrån bl.a. myndigheternas redovisningar, följa upp effekterna av genomförda insatser, dvs. huruvida de politiska målen har förverkligats och om insatserna har bidragit till den förändring som var tänkt för medborgarna.

Svar på fråga 1c)
Den offentliga insynen i styrningen av myndigheterna, liksom möjligheterna till uppföljning och ansvarsutkrävande, säkerställs genom att den formella styrningen är grunden för relationen mellan regeringen och myndigheterna. Det innebär att informella kontakter mellan Regeringskansliet och andra myndigheter alltid ska bedrivas inom den formella styrningens ramar. Mot denna bakgrund har några ytterligare åtgärder för att säkerställa insyn, uppföljning och ansvarsutkrävande inte bedömts vara nödvändiga.

2. Mot bakgrund av regeringens tidigare uttalande om att för många styrsignaler i form av mål och återrapporteringskrav i praktiken hade gett myndigheterna utrymme att själva bestämma vilka av dessa som ska vara vägledande för myndigheternas verksamhet, ett förtydligande av det svar som lämnas i fjärde stycket i svaret på konstitutionsutskottets tidigare fråga nr 2 vad gäller bedömningen att myndigheten är bäst skickad att själv avgöra vad som är av vikt att återrapportera.

Som regeringen framför i den senaste förvaltningspolitiska propositionen (prop. 2009/10:175) formuleras mål och uppgifter till myndigheterna så att respektive myndighet själv råder över eller har rimliga möjligheter att genom olika åtgärder kunna genomföra uppdraget på ett tillfredsställande sätt. Det innebär att regeringens styrning kan vara detaljerad för vissa myndigheter och för andra vara mer övergripande. Oavsett detaljeringsgrad i styrningen är myndigheten dock skyldig att redovisa sina resultat på ett tillförlitligt och rättvisande sätt. Enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheter under regeringen upprätta årsredovisningens delar som en helhet och årsredovisningen ska ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning (2 kap. 6 §). Vidare framgår att myndigheten ska redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och till vad regeringen, i förkommande fall, har angett i regleringsbrev eller i något annat beslut (3 kap. 1 §). Detta är en förändring gentemot tidigare regler, som begränsade redovisningen till att gälla de mål och återrapporteringskrav som angavs i regleringsbrev eller i andra beslut. Det är mot denna bakgrund bedömningen har gjorts att omfattningen av återrapporteringskraven i regleringsbreven kan och bör variera beroende på vilka behov regeringen har av att begära specifik information av en viss myndighet.

3. För var och en av de i granskningen aktuella myndigheterna där återrapporteringskraven helt eller i stort sett helt tagits bort (jfr med bilaga 1), en redogörelse för den bedömning som föranlett att myndigheten ansetts

bäst skickad att själv avgöra vad som är av vikt att återrapportera avseende myndighetens instruktionsenliga verksamhet.

Arbetsgivarverket
Arbetsgivarverket är en förvaltningsmyndighet under regeringen men är också den statliga arbetsgivarorganisationen där myndigheterna är obligatoriska medlemmar. Dessa medlemmar finansierar Arbetsgivarverkets verksamhet med avgifter. Den skillnad som finns mellan regleringsbreven beror på att verksamhetsstrukturen har tagits bort. De återrapporteringskrav som fanns i 2008 års regleringsbrev och som då anknöt till verksamhetsgrenarna har utgått. Mot bakgrund av Arbetsgivarverkets speciella konstruktion har verket ansetts bäst skickad att själva avgöra vad som är av vikt att återrapportera avseende myndighetens instruktionsenliga verksamhet.

Barnombudsmannen
Barnombudsmannen har bl.a. enligt lag i uppgift att bevaka efterlevnaden av barnkonventionen och att hos regeringen föreslå de författningsändringar eller andra åtgärder som behövs för att barns och ungas rättigheter och intressen ska tillgodoses. Då Barnombudsmannen i stor utsträckning styrs av lag - även avseende formerna för rapportering till regeringen - har regeringen inte behov av att ytterligare styra myndigheten i dess regleringsbrev.

Boverket
Bedömningen i Boverkets fall var att myndigheten i huvudsak själv kunde ta ställning till vilken återrapportering som var lämplig utifrån sina instruktionsenliga uppgifter. Regeringen har dock även efter 2008 gett Boverket särskilda återrapporteringskrav när den funnit behov av det, om än i mer begränsad omfattning. I regleringsbrevet för 2012 finns exempelvis tolv återrapporteringskrav.

Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS)
En översyn har gjorts av FAS regleringsbrev för att uppnå en långsiktig strategisk styrning i enlighet med uttalanden i bl.a. förvaltningspolitiska propositionen. Det har lett till väsentligt färre mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav.

Fortifikationsverket
Genom de förändringar som skett i Fortifikationsverkets instruktion, i kombination med bestämmelserna i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag har bedömningen gjorts att myndigheten har goda förutsättningar att avgöra vad som ska redovisas för att ge en rättvisande bild av verksamheten och dess resultat.

Försäkringskassan
Genom de förändringar som skett i Försäkringskassans instruktion, i kombination med bestämmelserna i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag har regeringen gjort bedömningen att myndigheten har goda förutsättningar att bedöma vad som ska redovisas för att ge en rättvisande bild av verksamheten och dess resultat.

Lantmäteriet
Mellan de två granskningstidpunkterna har Lantmäteriet genomgått relativt omfattande organisatoriska förändringar. Det statliga Lantmäteriet bestod vid ingången av 2008 av Lantmäteriverket och en lantmäterimyndighet i varje län. Inskrivningsmyndigheterna var fortfarande en del av domstolsväsendet. Vid denna tidpunkt ingick inom Lantmäteriet också ett förlag, som gav ut och tryckte kartor. Fram till den 2 maj 2011 ingick också en stor uppdragsverksamhet under namnet Metria, som numera utgör ett eget, av staten ägt, bolag. Det är med andra ord inte samma verksamhet som styrs av de regleringsbrev som beslutades i december 2007, respektive december 2011.

Läkemedelsverket
Genom de förändringar som skett i Läkemedelverkets instruktion, i kombination med ovan redovisade bestämmelser i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag har regeringen gjort bedömningen att myndigheten har goda förutsättningar att avgöra vad som ska redovisas för att ge en rättvisande bild av verksamheten och dess resultat.

Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam)
För Handisams del har bedömningen gjorts att myndigheten själv råder över de åtgärder, inklusive redovisning, som bör göras för att genomföra uppdraget på ett tillfredsställande sätt.

Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (MIA)
Genom de förändringar som skett i MIA:s instruktion, i kombination med bestämmelserna i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag har bedömningen gjorts att myndigheten har goda förutsättningar att bedöma vad som ska redovisas för att ge en rättvisande bild av verksamheten och dess resultat.

Smittskyddsinstitutet (SMI)
I samband med en ombildning av SMI 2010 (prop. 2009/10:123 Myndigheterna inom smittskyddsområdet) skrevs myndighetens instruktion om för att styrningen skulle bli konsekvent och tydlig utifrån de nya förutsättningar som SMI då fick. Myndigheten styrs idag i

högre utsträckning än 2008 genom myndighetens instruktion. SMI:s årsredovisning ger en återrapportering av samtlig verksamhet som myndigheten enligt instruktionen ska utföra under året. Härigenom ges en mer allsidig bild av myndighetens verksamhet än vad som var fallet när styrningen till stor del skedde genom myndighetens regleringsbrev. Den årliga återrapporteringen som SMI har inkommit med har bedömts vara tillräcklig för att skapa sig en enhetlig bild av hur myndigheten bedriver sin verksamhet och har således inte föranlett några ytterligare åtgärder. Bedömningen är således att SMI förser regeringen med en återrapportering som täcker verksamheten i allt väsentligt.

Socialstyrelsen
För att få en så bra redovisning som möjligt i årsredovisningen har Socialdepartementet anpassat Socialstyrelsens instruktion så att den speglar Socialstyrelsens verksamhetsgrenar kunskap, tillsyn och normering. Efter denna förändring har rapportering i årsredovisningen blivit avsevärt bättre och inneburit ett större fokus på Socialstyrelsens målgrupper. Årsredovisningen är dock bara en av många rapporter. Under perioden 2012-11-01 till 2013-02-28 kommer 96 uppdrag att avrapporteras. Socialstyrelsen har för närvarande ungefär 200 regeringsuppdrag. Frågan om att Socialstyrelsen anses vara bäst skickad att själv avgöra vad som är av vikt att återrapportera avseende myndighetens instruktion måste ses mot bakgrund av de många uppdrag som Socialstyrelsen får som leder till att myndighetens möjligheter till att ta egna initiativ är starkt begränsad.

Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU)
Regleringsbreven var tidigare starkt styrande för hur myndigheten fick redovisa sin verksamhet genom att bara det som angavs i regleringsbrevet skulle redovisas i årsredovisningen. Socialdepartementet anser att SBU bör ha ett stort eget ansvar för redovisningen av sin verksamhet i årsredovisningen. Så mycket som möjligt togs därför bort från myndighetens regleringsbrev och istället lades de uppgifter som bedömdes vara permanenta till i SBU:s instruktion. SBU redovisar numera sin verksamhet utifrån instruktionen. SBU och Socialdepartementet har en fortlöpande dialog om vad myndigheten redovisar i sin årsredovisning.

Statens bostadskreditnämnd (BKN)
Bedömningen i BKN:s fall var att myndigheten i huvudsak själv kunde ta ställning till vilken återrapportering som var lämplig utifrån sina instruktionsenliga uppgifter.

Statens fastighetsverk
Genom de förändringar som skett i Statens fastighetsverks instruktion, i kombination med bestämmelserna i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag har bedömningen gjorts att myndigheten har goda förutsättningar att avgöra vad som ska redovisas för att ge en rättvisande bild av verksamheten och dess resultat.

Statens geotekniska institut (SGI)
Borttagandet av de mål och återrapporteringskrav som fanns i 2008 års regleringsbrev gjordes mot bakgrund av den inriktning på myndighetsstyrningen som aviserades i budgetpropositionen 2009, dvs. att mängden återrapporteringskrav skulle begränsas och att det inte var nödvändigt för regeringen att för alla myndigheter årligen ange vilken information som skulle återrapporteras. Bedömningen i SGI:s fall var att myndigheten i huvudsak själv kunde ta ställning till vilken återrapportering som var lämplig utifrån sina instruktionsenliga uppgifter.

Regeringen har dock även efter 2008 gett SGI särskilda återrapporteringskrav när den funnit behov av det, om än i mer begränsad omfattning. I regleringsbrevet för 2012 finns exempelvis fem återrapporteringskrav.

Statskontoret
Genom de förändringar som skett i Statskontorets instruktion, i kombination med ovan redovisade bestämmelser i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag har regeringen gjort bedömningen att myndigheten har goda förutsättningar att avgöra vad som ska redovisas för att ge en rättvisande bild av verksamheten och dess resultat.

Statens institutionsstyrelse (SiS)
För en mer långsiktig och strategisk styrning av SiS genomfördes under hösten 2008 en genomgång av regleringsbrevet och instruktionen för SiS. SiS verksamhet består av klart avgränsande uppgifter. Myndigheten ansvarar för ungdomsvård, missbruksvård och verkställighet av sluten ungdomsvård vid myndighetens institutioner. Då myndighetens uppdrag framgår på ett tydligt sätt av lagstiftning och instruktion bedömdes SiS har goda förutsättningar att i enlighet med 3 § myndighetsförordningen (2007:515) redovisa verksamheten på ett tillförlitligt och rättvisande sätt. SiS har också efter genomförda förändringar redovisat verksamheten på ett tillfredställande sätt och de mål- och återrapporteringskrav som regeringen givet SiS i regleringsbrev har framträtt på ett tydligt sätt. Det färre antalet mål och återrapporteringskrav har också gett goda förutsättningar för dialog kring dessa. Under den berörda perioden har

nya återrapporteringskrav införts när sådant behov uppkommit, bl.a. avseende myndighetens ekonomi och myndighetens särskilda befogenheter för vårdens genomförande.

Statens folkhälsoinstitut (FHI)

FHI:s instruktion förtydligades samtidigt med att återrapporteringskraven minskade. Tillsammans med den nya ordningen enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag finns goda förutsättningar att myndigheten lämnar en god återrapportering. Myndighetens årsredovisning följer instruktionen och gås igenom i samband med den formella mål- och resultatuppföljningsdialogen varje år, och vid behov har också återrapporteringskrav lämnats i regleringsbrevet. FHI arbetar med ständig förbättring i sitt arbete med årsredovisningen, och i dialog med Socialdepartementet.

4. För var och en av de i granskningen aktuella myndigheterna där uppgifter och återrapporteringskrav försvunnit mellan 2008 och 2012 (jfr med bilaga 1), en redogörelse för dels vilka uppgifter och återrapporteringskrav i 2008 års regleringsbrev som var tidsbegränsade, dels vilka uppgifter och återrapporteringskrav som flyttats till andra myndigheter, dels vilka uppgifter och återrapporteringskrav som flyttats till en annan författning än myndighetsinstruktionen.

Arbetsgivarverket

Tidsbegränsat

- Vilka statliga kollektivavtal har träffats? De väsentligaste avtalen ska särskilt kommenteras. (RB 2008).
- Vilka är effekterna av de väsentligaste avtal som har träffats under perioden 2006–2008? (RB 2008).
- Återrapportera hur verket uppfyllt sitt verksamhetsmål för verksamhetsgrenen Intressebevakning och opinionsbildning. (RB 2008).
- Hur har den statliga arbetsgivarrollen utvecklats ur ett förhandlingsperspektiv? (RB 2008).
- Vilka icke-obligatoriska medlemmar företräds av verket? (RB 2008).
- Hur har det stöd och den rådgivningsverksamhet som utförs mot särskild avgift utvecklats och utnyttjats av myndigheterna? (RB 2008).
- Hur har kostnader och årsarbetskrafter fördelat sig på de olika stabsuppgifter som verket utför? (RB 2008, RB 2009, RB 2010, RB 2011 och 2012).

- Kostnader och väsentliga prestationer för verksamhetsgrenarna Arbetsgivarutveckling, Förhandling samt Intressebevakning och opinionsbildning ska redovisas. Intäkterna ska redovisas på obligatoriska avgifter från myndigheterna och anslutna icke-statliga arbetsgivare, serviceavgifter och andra avgifter. (RB 2008).
- Arbetsgivarverket ska redovisa myndigheternas samlade bedömning av verkets verksamhet. (RB 2008, RB 2009, RB 2010, RB 2011 och 2012).
- Arbetsgivarverket ska i särskild ordning vid sidan av årsredovisningen redovisa vilka aktiviteter som genomförs för att utveckla och samordna den statliga arbetsgivarpolitiken. (RB 2008, RB 2009, RB 2010, RB 2011 och 2012)

Barnombudsmannen

Tidsbegränsat

Återrapporteringskraven i regleringsbrevet för 2008 hade sin utgångspunkt dels i den av riksdagen antagna strategin för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige (prop. 1997/98:182), dels i de uppgifter som myndigheten har enligt lag (1993:335) om Barnombudsman. De återrapporteringskrav som motsvarade vad Barnombudsmannen har i uppgift enligt lag, bl.a. driva på genomförandet och bevaka efterlevnaden av barnkonventionen, var inte tidsbegränsade. Ett förtydligande gjordes därför 2009 i myndighetens instruktion. Vid fullgörande av dessa uppgifter ska Barnombudsmannen systematiskt och återkommande följa upp och utvärdera tillämpningen av barnkonventionen i berörda verksamheter hos förvaltningsmyndigheter, kommuner och landsting. Barnombudsmannen ska förmedla och föra en dialog om slutsatser och iakttagelser med de myndigheter och huvudmän som är berörda. Utifrån sådana uppföljningar och utvärderingar ska Barnombudsmannen också genomföra insatser som bidrar till att utveckla och sprida kunskap om tillämpningen av barnkonventionen. De återrapporteringskrav som hade sin utgångspunkt i ovan nämnda strategi var i egentlig mening inte heller tidsbegränsade då strategin inte var tidsbegränsad. I december 2010 antog riksdagen dock en ny strategi som ersatte den tidigare strategin, Strategi om att stärka barnets rättigheter (prop. 2009/10:232). Barnombudsmannen har 2011 och 2012 fått särskilda uppdrag för att sprida och kommunicera den sistnämnda strategin.

Boverket

Tidsbegränsat

- Boverket ska redovisa ett kunskapsunderlag om ungdomars behov av bostäder i storstadsregioner för perioden 2008–2012.

- Boverket ska följa och analysera hushållens boendeutgifter i relation till deras inkomster. Boverket ska redovisa utfallet på olika upplåtelseformer, hushållstyper och regioner samt göra framskrivningar och bedöma den förväntade utvecklingen. Särskilt ska situationen för de hushåll som har sämst ekonomiska förutsättningar med beaktande av disponibel inkomst och boendeutgifter beskrivas.
- Boverket ska följa och redovisa utvecklingen av integration i boendet samt boendesegregation i landets olika delar. Boverket ska redovisa hur verket arbetar för att stödja kommunernas arbete med att åstadkomma goda bostadsförhållanden och valfrihet i boendet samt motverka diskriminering, segmentering och trångboddhet, och öka erfarenhetsutbytet mellan kommunerna.
- Boverket ska redovisa och analysera kostnaderna för de olika bostadsstöden. Boverket ska även redovisa uppgifter om hur de bostäder som beviljas någon form av bostadsstöd uppfyller de villkor som ställs på stöden, t.ex. hyresnivåer och lägenhetsstorlekar, men även hur dessa bostäder fördelar sig regionalt.
- Boverket ska redovisa nyckeltal för systemen för administration av bostadsstöd samt eventuell förekomst av felaktigheter vid utbetalning.
- Boverket ska redovisa vilka insatser som verket gjort för att inom ramen för den fysiska planeringen enligt plan- och bygglagen skapa bra förutsättningar för en enhetlig tillämpning av miljöbalkens bestämmelser om miljökvalitetsnormer, miljöbedömningar av planer och program samt av miljökonsekvensbeskrivningar.
- Boverket ska utreda och redovisa hur rättsverkande planer enligt plan- och bygglagen kan fungera som styrmedel avseende energihushållning och vilka möjligheter kommunerna har att med rättsverkande planer styra mot en ökad energieffektivisering.
- Boverket ska sammanställa erfarenheter från forskning och praktisk tillämpning gällande frågor om jämställdhet i den fysiska planeringen.
- Boverket ska redovisa insatser för att förmedla kunskaper till berörda lokala, regionala och nationella planeringsaktörer om det s.k. ESPON (European Spatial Planning Observation Network).
- Boverket ska redovisa resultat och genomförda informationsinsatser avseende stödet enligt förordningen (2000:287) om statligt bidrag till investeringar i solvärme samt om stöd för konvertering från direktverkande elvärme i bostadshus, förordningen (2006:1028) om stöd för installation av solvärme i kommersiella lokaler respektive förordningen

(2006:1587) om stöd för installation av energieffektiva fönster eller biobränsleanordningar i småhus. Resultat, uppföljning och utvärdering av stöden för konvertering från oljeuppvärmningssystem respektive direktverkande elvärme ska redovisas utifrån den plan som lämnades till regeringen i juni 2006.

- Boverket ska redovisa väsentliga aktiviteter som utförts inom ramen för förordningen (2005:205) om stöd till investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor i lokaler som används för offentlig verksamhet. Resultat, uppföljning och utvärdering av stödet ska redovisas utifrån den plan som lämnades till regeringen i juni 2005. Boverket ska vidare redovisa beräknad årlig elproduktion, antal anläggningar och installerad effekt i solcellsystem som beviljats respektive utbetalda stöd samt en översiktlig redovisning av vilka slag av solcellsystem som har installerats.
- Boverket ska redovisa väsentliga aktiviteter som utförts under året för att stödja och underlätta en utbyggnad av vindkraften. Boverket ska särskilt redovisa arbetet med att skapa planmässiga förutsättningar för att planeringsmålet om 10 TWh kan uppnås till 2015; att bistå Statens energimyndighet i dess arbete med de områden som Energimyndigheten anser vara av riksintresse för vindkraften; informationsinsatser för att öka kompetensen hos framförallt länsstyrelser och kommuner avseende planering för etablering av vindkraftverk; att vid behov understödja vindkraftssamordnarna i deras arbete; och vilka väsentliga insatser inom ramen för planeringsstödet för vindkraft som genomförts, konstaterade förändringar i kommunala översiktsplaner samt beviljade och utbetalda belopp.

Flyttat till annan författning

- Boverket ska stödja länsstyrelserna i deras uppdrag att ta fram regionala analyser av bostadsmarknaderna samt göra en sammanfattning av resultaten i dessa samt stödja länsstyrelserna i deras arbete med att verka för att kommunerna gör egna lokala bostadsmarknadsanalyser och tar fram riktlinjer för bostadsförsörjningen. Uppgiften är flyttad till förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas försörjningsansvar.
- Boverket ska redovisa hur uppsikten över planväsendet bedrivits, hur samverkan med länsstyrelserna har skett samt verkets bedömning av länsstyrelsernas tillsyn över planväsendet. Uppgiften är flyttad till plan- och byggförordningen (2011:338).

- Boverket ska redovisa och bedöma de eventuella problem och brister i tillämpningen av lagen som framkommit. Uppgiften är flyttad till plan- och byggförordningen (2011:338).
- Boverket ska ge en samlad och aktuell bild av omfattningen och utvecklingen av planarbetet i landet. Uppgiften är flyttad till plan- och byggförordningen (2011:338).

Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap
En del av uppdragen som tidigare fanns i regleringsbrevet var tidsbegränsade, och har därför tagits bort. Några uppdrag har vidare förts över till FAS instruktion (samordningsuppdrag, vikten av att ta in EU-perspektivet och att ta hänsyn till könsspecifika förhållanden).

Fortifikationsverket (FortV)

Tidsbegränsat
- Under övriga mål och återrapporteringskrav angavs att "Verket ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits till följd av den kundundersökning (NKI) som genomförts under 2007". Detta återrapporteringskrav syftar på en undersökning föregående år och är inte återkommande varje år.
- Uppdraget om att hålla en oljelagringsanläggning i funktionsdugligt skick har varit tidsbegränsad under flera år och har nu gått över till att bli ett uppdrag om att genomföra avveckling och förbereda avyttring av samma oljelagringsanläggning.

Flyttat till annan författning
- Mål och återrapporteringskrav gällande Krisberedskap har omprövats och frågan regleras nu för FortV i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap.

Försäkringskassan
Vad avser målen i 2008 och 2012 års regleringsbrev har dessa ändrats mellan de aktuella åren. Därmed har också återrapporteringen kopplat till målen följdändrats.

Nedan anges vilka uppdrag, uppgifter och annan återrapportering, utöver de som är kopplade till målen, som har ändrats mellan 2008 och 2012. Ett antal uppdrag och återrapporteringar har försvunnit som en naturlig del i bildandet av den nya myndigheten Pensionsmyndigheten, som övertagit ansvaret för de delar av Försäkringskassan som är kopplade till pensionssystemet.

Tidsbegränsat

- *Återrapportering av arbetet med att följa internationella ärenden*
  Försäkringskassan ska senast den 31 oktober 2008 lämna en redogörelse för de förändringar som hittills gjorts i IT-systemen för att göra det möjligt att följa internationella ärenden (enligt löpande uppdrag, se regleringsbreven för 2002, 2003 och 2007) samt redogöra för planen för det fortsatta utvecklingsarbetet. Redovisningen ska specificera vilka uppgifter, inom olika områden och förmånsslag, som idag kan identifieras i IT-systemen. Återfinns inte i RB2012. Uppdraget var tidsbegränsat till att gälla under 2008.
- *Analys av regeltillämpningen*
  Försäkringskassan ska analysera hur tillämpningen av regelverket för socialförsäkringen fungerar avseende personer som bor och arbetar i olika länder i Norden. Försäkringskassan ska redovisa uppdraget senast den 16 maj 2008. Uppdraget var tidsbegränsat till 16 maj 2008.
- *Sjukförsäkringsprognoser*
  Försäkringskassan ska redogöra för de modeller som ligger till grund för prognoserna av sjukpenning samt sjuk- och aktivitetsersättning. Redovisningen ska innehålla en kortfattad beskrivning av hur dessa är byggda, deras för- och nackdelar, interaktion samt utvecklingsbehov. Vidare ska Försäkringskassan redogöra för vilka eventuella utvecklingsplaner som föreligger på detta område, av särskilt intresse är hur flöden mellan olika ersättningssystem fångas. Återrapportering ska ske senast 15 september 2008. Uppdraget var tidsbegränsat till 15 september 2008.
- *Händelsebaserad analysdatabas*
  Försäkringskassan ska i samråd med Socialdepartementet utreda förutsättningarna för en händelsebaserad analysdatabas för myndighetens samlade ansvarsområde. Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2008. Uppdraget var tidsbegränsat till 1 september 2008.
- *Tandvårdsregister*
  Försäkringskassan ska månadsvis leverera befintliga tandvårdsregister med verksamhets- och ekonomiska utfall till Statistiska centralbyrån senast den tolfte i efterföljande månad, med början den 12 mars 2008. Efter halvårsskiftet 2008 ska även de nya tandvårdsregistren levereras månadsvis, efter samråd med Socialdepartementet. Uppdraget var tidsbegränsat under 2008.

- *Uppföljning av högkostnadsskyddet*
  Försäkringskassan ska följa upp högkostnadsskyddet avseende protetik för personer som är 65 år eller äldre. Uppföljningen ska främst avse kvaliteten i Försäkringskassans handläggning av ärenden om förhandsprövning samt handläggningstidernas utveckling. Uppdraget ska redovisas vid två tillfällen, senast den 10 augusti 2008 och senast den 20 januari 2009. Redovisningarna ska även innehålla en uppgift om hur många ansökningar om förhandsprövning som inkommit till Försäkringskassan, men som ännu inte avgjorts. Uppdraget var tidsbegränsat under 2008 med återrapportering den 20 januari 2009.
- *Information*
  Som en del i informationen om de planerade regelförändringarna inom sjukförsäkringen ska Försäkringskassan särskilt informera om de ökade möjligheter för återgång i arbete som planeras att införas under 2008 och 2009 och som syftar till att på olika sätt underlätta för personer som varit långvarigt sjukskrivna och personer med sjuk- eller aktivitetsersättning att börja arbeta. Informationen ska främst rikta sig till försäkrade och arbetsgivare och ska genomföras i samarbete med Arbetsförmedlingen. Uppdraget ska redovisas i årsredovisningen för 2008. Uppdraget var tidsbegränsat under 2008.
- *Samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen*
  Försäkringskassan ska tillsammans med Arbetsförmedlingen verka för att antalet sjukskrivna som återfår arbetsförmågan och får ett arbete ska öka. Ett uppdrag avseende Rehabiliteringsinsatser i samarbete med Arbetsförmedlingen återfinns i RB2012. Innehållet och inriktningen på uppdrag har dock förändrats mellan åren vilket också är syftet att styra samverkan olika under denna period. Uppdraget med den aktuella utformningen var dock tidsbegränsat.
- *Finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser*
  Försäkringskassan ska tillsammans med Arbetsförmedlingen, landsting och kommuner genom samordningsförbund verka för att människor med behov av samordnade rehabiliteringsinsatser uppnår eller förbättrar sin förmåga att utföra förvärvsarbete. Ett återrapporteringskrav avseende uppföljning av finansiell samordning återfinns i RB2012. Uppföljningsformen har därmed förändrats mellan åren från uppdrag till en mer begränsat återrapportering. Uppdraget med den aktuella utformningen var dock tidsbegränsat.

- *Finansiell samordning mellan sjukförsäkring och hälso- och sjukvård*
  Försäkringskassan ska tillsammans med landstingen genom finansiell samordning verka för att förbättra behandling och rehabilitering så att den enskildes arbetsförmåga kan återställas. Viktiga målgrupper är sjukskrivna med psykisk ohälsa eller smärtor i rörelseorganen. Försäkringskassan ska redovisa hur de statliga medlen för denna form av finansiell samordning har använts med avseende på målgrupper och åtgärder. En första redovisning ska lämnas senast den 15 augusti 2008 och en samlad redovisning ska lämnas i anslutning till årsredovisningen för 2008. Ett återrapporteringskrav avseende uppföljning av finansiell samordning återfinns i RB2012. Uppföljningsformen har därmed förändrats mellan åren från uppdrag till en mer begränsat återrapportering.
- *Genomförandet av den nationella strategin för regional konkurrenskraft*
  Försäkringskassan ska till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 2 juli 2009, för perioden 1 januari 2008 tom 30 juni 2009, redovisa och kommentera sin medverkan i det regionala tillväxtarbetet med utgångspunkt i förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete och i enlighet med prioriteringarna i den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013. Uppdraget var tidsbegränsat under 2008 och 2009. Frågor om regional tillväxt regleras bl.a. i förordningen om regionalt tillväxtarbete.
- *Sektorsövergripande uppföljningssystem*
  Försäkringskassan, Arbetsmarknadsstyrelsen och Socialstyrelsen fick 2003 i uppdrag att utveckla och förvalta ett sektorsövergripande system för löpande uppföljning av resultaten av samverkan och finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet (SUS). Systemet ska kunna utgöra en riksomfattande struktur för lokal uppföljning. Från och med 2008 ska Försäkringskassan, i egenskap av systemägare, förvalta och utveckla SUS i samråd med Arbetsförmedlingen och Socialstyrelsen. Sveriges kommuner och landsting ska ges möjlighet att delta i arbetet. En första redovisning av resultaten av samverkan och finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet ska lämnas senast den 15 augusti 2008 och en samlad redovisning ska lämnas i anslutning till årsredovisningen för 2008. Uppdraget var tidsbegränsat under 2008. Något motsvarande uppdrag finns inte i regleringsbrev för 2012.

- *Förslag till regeländringar*
  Försäkringskassan ska lämna förslag till regeländringar som avskaffar det särskilda bostadstillägget (SBTP) utan att det får påtagligt negativa konsekvenser för de som idag får SBTP. Utgångspunkten ska vara att kostnaderna för statsbudgeten inte ökar. Alternativ som presenteras ska analyseras med avseende på fördelningseffekter och kostnader på lång och kort sikt. Uppdraget ska rapporteras senast den 1 oktober 2008. Uppdraget var tidsbegränsat under 2008. Något motsvarande uppdrag finns inte i regleringsbrev för 2012.
- *Analys av avräkningen av garantipension mot tjänstepension*
  Försäkringskassan ska analysera effekterna av att använda ett bestämt belopp för tjänstepension och utländsk pension vid fastställande av beräkningsunderlag och vid samordning av tjänstepension/utländsk pension och garantipension för personer födda 1937 eller tidigare. Uppdraget ska rapporteras senast den 1 oktober 2008. Uppdraget var tidsbegränsat under 2008. Något motsvarande uppdrag finns inte i regleringsbrev för 2012.
- *Analys av avräkningen av garantipension mot premiepension*
  Försäkringskassan ska i samråd med Premiepensionsmyndigheten utreda möjligheterna för att beräkna garantipension utifrån faktiskt utbetald premiepension i stället för att beräkna den som om pensionsrätten i sin helhet tillgodoräknats inom fördelningssystemet. Uppdraget ska rapporteras senast den 1 oktober 2008. Uppdraget var tidsbegränsat under 2008. Något motsvarande uppdrag finns inte i regleringsbrev för 2012.
- *Resultatindikatorer*
  Målet för politikområde Ekonomisk familjepolitik har ändrats från 2008. Försäkringskassan ska därför vidareutveckla resultatindikatorer för att mäta måluppfyllelsen. Detta ska ske i samråd med Socialdepartementet. En redovisning av indikatorerna ska lämnas senast den 1 maj 2008. De slutligt valda indikatorerna ska användas från och med årsredovisningen för 2008. Uppdraget var tidsbegränsat under 2008. I 2012 års regleringsbrev finns ett uppdrag om att redovisa och analysera utvecklingen av framtagna indikatorer. Uppdraget i regleringsbrevet för 2012:

  Resultatindikatorer för den ekonomiska familjepolitiken

  Försäkringskassan ska i juni månad, efter publicering av de mest aktuella HEK-siffrorna, med framskrivning för ett år, redovisa och analysera utvecklingen av sedan tidigare framtagna indikatorer för utgiftsområdet Ekonomisk trygghet för familjer och barn. Försäkringskassan ska utveckla redovisningen avseende långvarig ekonomisk utsatthet genom att komplettera redovisningen med en ny indikator. Ekonomisk utsatthet under flera år i följd ska även redovisas

utifrån det absoluta mått som utgår ifrån andelen hushåll med en disponibel inkomst under 60 procent av medianinkomsten för samtliga hushåll ett visst basår, och sedan räknas upp med inflationen.

- *Registerdata*
  Försäkringskassan ska i den fortsatta pilotverksamheten löpande leverera registerdata om utbetalningar och beslut m.m. på datamedia. Uppgifterna levereras till Statistiska Centralbyrån som samkör med andra registerdata samt avidentifierar dem. Ärendeslag, periodicitet samt övriga tekniska villkor bestäms i samråd mellan Försäkringskassan och Socialdepartementet. Uppdraget var tidsbegränsat under 2008.
- *Regelförenkling*
  Försäkringskassan ska vid utformningen av föreskrifter, allmänna råd och andra styrande dokument sträva efter att minska företagens administrativa kostnader till följd av statliga regler. Myndigheten ska även i sin verksamhet i övrigt verka för att förenkla för företagen. I detta sammanhang bör regeringens mål om att felaktiga utbetalningar och brott mot socialförsäkringen inte ska förekomma beaktas. Myndigheten ska inom sitt ansvarsområde bistå Regeringskansliet (Socialdepartementet) i arbetet med att ta fram underlag till regeringens handlingsplan för regelförenkling för företagen. I uppdraget ingår bl.a. en redovisning av arten och inriktningen av det förenklingsarbete som bedrivs på myndigheten samt av förenklingsåtgärder. Uppdraget ska inrapporteras vid ett tillfälle under 2008. En närmare precisering av innehållet i uppdraget kommer att ske i ett regeringsbeslut i början av 2008. Som ett led i mätningarna av företagens administrativa kostnader ska Försäkringskassan bistå Verket för näringslivsutveckling (Nutek) i arbetet med att mäta förändringar av myndighetens föreskrifter och allmänna råd som påverkar företagens administrativa kostnader. Uppdraget var tidsbegränsat under 2008.
- *Samverkan med kommuner med lokala utvecklingsavtal*
  Försäkringskassan ska samverka med kommuner med lokala utvecklingsavtal. Detta ska ske genom samverkansöverens-kommelser. Överenskommelserna ska revideras årligen. Försäkringskassan ska samla och sprida sina erfarenheter till övriga aktörer. Försäkringskassan ska senast den 1 oktober 2008, till Integrations- och jämställdhetsdepartementet med kopia till Socialdepartementet, redovisa hur samverkan med dessa kommuner fortskrider. Uppdraget var tidsbegränsat under 2008.

Flyttat till annan myndighet

Informationsplan

- Försäkringskassan ska i samarbete med Premiepensionsmyndigheten efter samråd med Finansinspektionen och Konsumentverket ta fram en plan för hur pensionssparare kan få tillgång till tillförlitlig information om hur arbete och sparande påverkar deras olika pensioner så att det därigenom blir möjligt att göra medvetna och för individen rationella val mellan arbete och sparande. Uppdraget ska redovisas senast den 30 januari 2009. Uppdraget var tidsbegränsat under 2008. Pensionsmyndigheten har i sin instruktion angivet att:
  1. ge allmänheten information om pensioner och andra förmåner som avses i 1 § och se till att denna ges utifrån den enskildes behov,
  2. informera och ge pensionssparare och pensionärer en samlad bild av hela pensionen samt informera om vilka faktorer som påverkar pensionens storlek, hur stor pensionen kan antas bli och tydliggöra vilka konsekvenser olika val kan få för pensionen.

Lantmäteriet

Tidsbegränsat

- Återrapportering av större utvecklingsarbeten inom verksamhetsgrenen fastighetsbildning.
- Återrapportering av större utvecklingsarbeten inom verksamhetsgrenen geografisk information och fastighetsinformation.
- Uppgiften att redovisa en reviderad geodatastrategi.
- Återrapportering av genomförda åtgärder och bedömd förmåga att uppfylla mål för samhällets krisberedskap. Den tidsbegränsade delen av redovisningen motsvarades av särskild finansiering.

Läkemedelsverket

Tidsbegränsat

- *Läkemedelsverket ska verka för en säker och rationell läkemedelsanvändning*
  Läkemedelsverket ska lämna en redovisning av de vidtagna insatserna rörande information om säker och rationell läkemedelsanvändning samt en analys av måluppfyllelsen. Läkemedelsverket ska så långt det är möjligt redovisa vilket genomslag informationen får i hälso- och sjukvården.

- *Läkemedelsverket ska stödja utvecklingen av och tillgången till läkemedel för barn i enlighet med intentionerna bakom Europaparlamentets och rådets förordning om läkemedel för pediatrisk användning.*
  Läkemedelsverket ska lämna en redovisning av de vidtagna insatserna.
- *Ärenden om ansökningar om registrering av frilistade homeopatika ska vara avslutade senast den 30 april 2011.*
  Läkemedelsverket ska redovisa ärendebalanserna rörande frilistade homeopatika.

- Läkemedelsverket ska redovisa samarbetet med Smittskyddsinstitutet och Socialstyrelsen avseende arbetet med informationssystemet för vaccinationer (SVEVAC).
- Läkemedelsverket ska redovisa antal uppdrag att utvärdera ansökningar av läkemedel per godkännandeprocedur samt kostnaderna för dessa.
- Läkemedelsverket ska redovisa antal uppdrag att utvärdera ansökningar om registrering av homeopatiska läkemedel och traditionella växtbaserade läkemedel samt kostnaderna för dessa.
- Läkemedelsverket ska under år 2008 redovisa intäkts- och utgiftsprognoser för åren 2008–2010 för den budget som Läkemedelsverket disponerar vid nedanstående prognostillfällen. Prognosen ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till budgeten. De antaganden som ligger till grund för prognosen ska redovisas. Om möjligt ska prognosen också månadsfördelas för innevarande år så att jämförelser kan göras med faktiskt utfall. Prognoser och kommentarer ska vara Socialdepartementet tillhanda senast den 22 januari, den 10 mars, den 9 maj, den 1 augusti och den 30 oktober.
- Läkemedelsverkets ekonomiska resultat ska redovisas enligt den struktur som anges i den översiktliga budgeten.
- Läkemedelsverket ska vid utformningen av föreskrifter, allmänna råd och andra styrande dokument sträva efter att minska företagens administrativa kostnader till följd av statliga regler. Läkemedelsverket ska i sin verksamhet i övrigt verka för att förenkla för företagen.
- Läkemedelsverket ska inom sitt ansvarsområde bistå Regeringskansliet i arbetet med att ta fram underlag till regeringens handlingsplan för regelförenkling för företagen. En närmare precisering av uppdraget med redovisningsdatum sker i ett särskilt regeringsbeslut i början av 2008. Läkemedelsverket ska också bistå Verket för näringsutveckling (Nutek) i arbetet med att mäta förändringar av myndigheternas föreskrifter och allmänna råd som påverkar företagens administrativa kostnader.

- Läkemedelsverket ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa och analysera kvinnors och mäns villkor.
- Läkemedelsverket ska bedriva tillsyn för att säkerställa att de varor som faller inom Läkemedelsverkets ansvarsområde och som gjorts tillgängliga på marknaden uppfyller gällande krav.

- *Kunskapsspridningen till hälso- och sjukvården ska planeras och utföras på ett sådant sätt att staten så långt som möjligt uppfattas som en samordnad aktör av huvudmännen.*
- Läkemedelsverket ska i samverkan med Statens beredning för medicinsk utvärdering, Socialstyrelsen och Läkemedelsförmånsnämnden redovisa genomförda insatser för att nå målet.
- Läkemedelsverket ska genomföra en informationskampanj riktad till allmänheten om riskerna med olaga försäljning av de produkter som faller inom Läkemedelsverkets ansvarsområde. Läkemedelsverket ska vidare komma med förslag till åtgärder på vilket sätt det globala problemet med produktion av illegala produkter kan angripas. Redovisningen av uppdraget ska ha kommit in till Socialdepartementet senast den 31 december 2008.
- Läkemedelsverket ska i samråd med Konsumentverket redovisa och vidare utveckla arbetet med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 av den 27 oktober 2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen bedrivs.
- Läkemedelsverket ska lämna en redovisning om hur samarbetet inom ramen för förordningen fortskrider samt lämna information om antal tillsynsärenden och vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av kraven i förordningen. Redovisningen ska ha kommit in till Socialdepartementet senast den 30 september 2008.
- Läkemedelsverket ska utreda och komma med förslag till lösning för att inordna antroposofiska medel i läkemedelslagens regelsystem. Uppdraget ska redovisas till Socialdepartementet senast den 30 september 2008.
- Läkemedelsverket ska uppdatera innehållet i bilagan till Läkemedelsverkets föreskrifter (1997:13) om förskrivning av vissa livsmedel. Syftet är att förteckningen över livsmedel, vilka får utlämnas till nedsatt pris av regeringen fastställda sjukdomar, årligen görs aktuell. Läkemedelsverket får också i uppdrag att utreda om arbetet med att uppdatera förteckningen över speciallivsmedel för barn och unga bör genomföras på ett annat sätt än vad som gäller idag. Uppdragen bör

genomföras efter samråd med Livsmedelsverket. Uppdragen ska redovisas till Socialdepartementet senast den 31 december 2008.
- Läkemedelsverket ska, efter samråd med Socialstyrelsen, lämna förslag på åtgärder för att bidra till utveckling och rationell användning av särläkemedel i Sverige i enlighet med artikel 9 i förordningen (EG) nr 141/2000 av den 16 december 1999 om särläkemedel. Uppdraget ska redovisas till Socialdepartementet senast den 31 december 2008.

Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam)

Tidsbegränsat
- Handisam ska redovisa hur myndigheten har arbetat för att nå målet och resultat av myndighetens insatser. Redovisning sker numera utifrån bestämmelser i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (MIA)

I 2008 års regleringsbrev för MIA fanns inga återrapporteringskrav eller uppdrag.

Smittskyddsinstitutet

Tidsbegränsat
- SMI ska tillsammans med Strama och i samarbete med berörda myndigheter göra en översyn av existerande nationella system för övervakning av antibiotikaresistens, antibiotika försäljning samt förskrivningsorsaker. Översynen bör leda till rekommendationer för hur den nationella övervakningen bör se ut i framtiden samt innehålla förslag till hur ett sådant system kan finansieras. I de delar som berör regulatoriska aspekter av läkemedelsförsäljning ska SMI samverka med Läkemedelsverket.

Flyttat till annan myndighet
- *Experimentell biomedicin*
  Forskningen på infekterade djur ska ske på ett tillförlitligt och säkert sätt samt med beaktande av forskningskrav och krav på att djuren sköts i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. Mot bakgrund av att huvuddelen av Smittskyddsinstitutets grundforskning överfördes till Karolinska institutet i samband med ombildningen 2010 lades även ansvaret för att hålla primater för forskning, dvs. den experimentella biomedicinen, på Karolinska institutet.
- *Forskning och metodutveckling*

Forskningsverksamheten har i stora delar flyttats över från SMI till Karolinska Institutet.

Flyttat till annan författning

- *Kompetensförsörjning*
  Myndigheten ska verka för en långsiktig och god personalförsörjning med för ändamålet ändamålsenlig kompetens. Myndigheten skulle redan 2008 redovisa sin kompetensförsörjning enligt 3 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Det fanns således en dubbelreglering 2008 genom att det även angavs i Smittskyddsinstitutets regleringsbrev.

Socialstyrelsen

Tidsbegränsat

- I regleringsbrevet preciserar regeringen sin styrning av den statliga verksamheten och de finansiella villkor som ska gälla under budgetåret. De flesta uppdragen i 2008 års regleringsbrev var tidsbegränsade. De mål som angavs i 2008 års regleringsbrev var i huvudsak samma som de riksdagsbundna målen i budgetpropositionen. Budgetpropositionen gäller för ett år i taget, men målen är ofta återkommande under en mandatperiod.

Flyttat till annan myndighet

- Vissa HIV-frågor har flyttats till SMI.

Flyttat till annan författning

- Anslaget 14:6 Folkhälsopolitiska åtgärder. Anslaget regleras sedan 2011 av förordningen (2011:1062) om statsbidrag till vissa organisationer inom det sociala området m.m.
- Anslag 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd, anslaget flyttades till dåvarande Specialskolemyndigheten.
- Anslag 16:4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder. Regleras i förordningen (2012:316) om statsbidrag för viss verksamhet på funktionshindersområdet.
- Anslag 17:1, regleras under nuvarande 4:5, stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken, ap.6 regleras av förordningen (2011:1151) om statsbidrag till organisationer som stödjer dem som vårdar och hjälper någon närstående.

Flera anslag som 2008 låg i Socialstyrelsens regleringsbrev har bytt namn eller förändrats. Vissa anslag har sedan 2012 egna regleringsbrev. Se till exempel 1:6, 1:8, 4:2, 4:7, 4:5, 2:6.

Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU)

Tidsbegränsat

- Under underrubriken Verksamhetsgren Kunskap angavs att återrapporteringskrav gällde för året.
- Under underrubriken Övriga mål och återrapporteringskrav angavs inte någon särskild tid, men det får antas att återrapporteringen skulle ske för årets verksamhet om inte annat angavs. I redovisningen av SBUs utgiftsprognoser angavs det dock särskilda datum för när prognoserna skulle lämnas in. Som nu var det vid 5 tillfällen under året, från januari-november.
- Under rubriken Uppdrag angavs olika tidsbegränsade återrapporteringskrav, under 2008 och 2009. Uppdragen innebar att SBU skulle ansvara för kanslifunktionen för det internationella nätverket INAHTA. Uppdraget skulle redovisas i årsredovisningen för budgetåret 2008.
- SBU skulle redovisa till Socialdepartementet pågående och planerade projekt som finansieras genom överenskommelserna mellan staten och landstingen om ersättningar till hälso- och sjukvården för 2007. Redovisningen skulle ha kommit in till Socialdepartementet senast den 28 februari 2008.
- SBU skulle utifrån internationella kunskapsöversikter om medicinska utvärderingar gjorda av systerorganisationer till SBU redovisa hur sådana utvärderingar kan kvalitetsgranskas, kompletteras och göras tillgänglig för svensk hälso- och sjukvård. Uppdraget skulle redovisas till Socialdepartementet som en del av redovisningen av den s.k. Dagmaröverenskommelsen.
- SBU skulle starta en upplysningstjänst. Uppdraget skulle redovisas till Socialdepartementet senast den 27 februari 2009.

Statens bostadskreditnämnd

Tidsbegränsat

- Återrapportering inom verksamhetsgrenen Förvärvsgarantier.
- Återapportering inom verksamhetsgrenen Kreditgarantier.
- Återrapportering inom verksamhetsgren Omstrukturering av kommunala bostadsföretag.
- Återapportering avseende utvecklingen inom kredit- och kapitalmarknaderna för bostäder samt olika konsumentgruppers tillgång till kredit.
- Återrapportering avseende den ekonomiska utvecklingen och utvecklingen på bostadsmarknaden i kommuner som har eller kan

tänkas ingå avtal om omstrukturering av sina kommunala bostadsföretag i budgetunderlaget för 2009–2011.
- Återrapportering avseende utgiftsprognoser

Flyttat till annan myndighet
- Hela Statens bostadskreditnämnds verksamhet inordnades i Boverket den 1 oktober 2012. Innan dess överfördes inga uppgifter eller återrapporteringskrav till andra myndigheter.

Flyttat till annan författning
- Följande mål inkluderas i förordningen (2011:211) om utlåning och garantier: *BKN ska ha en effektiv och affärsmässig garantigivning. Garantigivningen och regelsystemet för statliga kreditgarantier ska vara känd av kreditmarknadens och bostadsmarknadens aktörer. Garantistocken ska förvaltas aktivt och kostnaderna för garantiförluster vara minimerade.*
- Följande mål inkluderas i förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet: *BKN ska – genom att medverka i omstrukturering av kommunala bostadsföretag – ge företagen möjlighet att verka under långsiktigt hållbara ekonomiska förutsättningar för en kostnadseffektiv bostadsförvaltning som är anpassad till den förväntade befolkningsutvecklingen.*

Statens fastighetsverk

Tidsbegränsat
- Under övriga mål och återrapporteringskrav angavs att "Verket ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits till följd av den kundundersökning (NKI) som genomförts under 2007". Detta återrapporteringskrav syftar på en undersökning föregående år och är inte återkommande varje år.

Flyttat till annan författning
- Mål och återrapporteringskrav gällande Krisberedskap har omprövats och frågan regleras nu för SFV i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap.

Statens geotekniska institut

Tidsbegränsat

- Mål och återrapporteringskrav avseende Samhällets krisberedskap.
-

Statens institutionsstyrelse (SIS)

Tidsbegränsat

- I SiS regleringsbrev för 2008 hade flertalet mål och återrapporteringskrav funnits med även i tidigare års regleringsbrev, och de kan därmed i någon mån anses vara av mindre tidsbegränsad karaktär. Bedömningen gjordes därför att de utgjorde en del av de uppgifter myndigheten var ålagd genom lagstiftning och instruktionen och därmed kunde utgå.

Flyttat till annan myndighet

- Tillsynsansvaret över SiS verksamhet har övergått från SiS till Socialstyrelsen.

Statens folkhälsoinstitut

Tidsbegränsat

- När det gäller de mål- och återrapporteringskrav som återfinns i regleringsbrevet 2008 så täcks samtliga av myndighetens instruktion. Undantag gäller återrapporteringskravet avseende den urbana utvecklingspolitiken, under övriga mål- och återrapporteringskrav, som var en tidsbegränsad återrapportering.

Flyttat till annan myndighet

- Angående spelberoende så har den delen av myndighetens uppgifter som gällt behandling och fördelning av bidrag förts över till Socialstyrelsen, medan den del som gäller förebyggande insatser ligger kvar som uppgift för Statens folkhälsoinstitut.

5. För var och en av de i granskningen aktuella myndigheterna där samma uppdrag upprepas i regleringsbreven från 2008 samt 2012 (jfr med bilaga 2) och för varje separat uppdrag, en redogörelse för dels hur många år det enskilda uppdraget återkommit i myndighetens regleringsbrev under perioden 2008–2012, dels en kommentar till varför uppdraget inte har flyttats till myndighetens instruktion eller någon annan författning.

Arbetsgivarverket

I frågor som rör Arbetsgivarverkets roll som avtalspart bör regeringen inte i instruktionen binda verket på ett sätt som kan äventyra eller i vart fall påverka kommande avtalsförhandlingar. De aktuella uppdragen har därför upprepats i flera regleringsbrev.

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen har idag cirka 250 pågående regeringsuppdrag. Uppdragen pågår oftast 1–3 år. Några väsentliga förändringar tas upp nedan:

- Uppdrag kopplade till det årets Dagmaröverenskommelse fanns i RB 2008, RB 2009 och RB 2010. Dagmar har dock ändrat karaktär och sådana uppdrag är inte längre lämpliga.
- Prognoser för läkemedelsförsäljningen har funnits med varje år men med förändringar, Socialdepartementet vill kunna variera beställningen utifrån de behov som föreligger.

  Så här såg det ut 2008:

  Socialstyrelsen ska analysera orsakerna bakom utvecklingen av läkemedelsförsäljningen samt redovisa en bedömning av kostnadsutvecklingen för läkemedelsförmånerna under kommande år och vilka faktorer som påverkar denna. Analysen ska omfatta den totala läkemedelsförsäljningen.
  Socialstyrelsen ska särskilt belysa och analysera orsakerna bakom skillnaderna i läkemedelsanvändningen mellan olika landsting/regioner. Socialstyrelsen ska också följa upp i vilken utsträckning landstingens förskrivning av läkemedel avviker från riksgenomsnittet för olika läkemedelsgrupper. Omfattningen och orsaken till att förskrivningen av läkemedel, där det finns billigare alternativ att tillgå, avviker från riksgenomsnittet ska redovisas och analyseras. Även stora volymavvikelser i jämförelse med riksgenomsnittet ska redovisas och analyseras. Analysen kan även göras för enskilda läkemedel, läkemedelsgrupper eller terapiområden i den mån detta behövs för att påvisa orsakerna bakom skillnaderna i läkemedelsanvändningen. Analysen ska rapporteras årligen senast den 30 september. Socialstyrelsen ska i arbetet samråda med bl.a. Läkemedelsförmånsnämnden och Läkemedelsverket. *(Hälso- och sjukvårdspolitik)*

  Så här ser det ut 2012:

  Socialstyrelsen ska årligen, senast den 30 april, redovisa en analys av orsakerna bakom utvecklingen av läkemedelsförsäljningen samt redovisa en bedömning av kostnadsutvecklingen av läkemedelsförmånerna samt för rekvisitionsläkemedel.

Inför en eventuell generalisering av detta statsbidrag är det viktigt att Socialdepartementet kan nyansera beställningen för ovanstående varför det är olämpligt att lägga in det i instruktionen.

Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU)

Uppdraget att starta en upplysningstjänst kom in i 2008 års RB för första gången. Uppdraget har sedan legat kvar i RB samtliga år t.o.m. 2012 år RB. Det är ett projekt som tar lång tid att bygga upp och som också behöver utvärderas. Under verksamhetsåret 2012 fick myndigheten ökade resurser för att marknadsföra uppdraget. SBU ska redovisa uppdraget senast den 31 december 2012.

Statskontoret
Uppdraget avseende uppföljning av det kommunalekonomiska utjämningsystemet har funnits i regleringsbrevet under samtliga år under perioden 2008-2012. Avsikten är att precisera uppdraget i särskilda regeringsuppdrag i stället för i regleringsbrevet, när regeringen har tagit ställning till förslagen i betänkandet SOU 2011:39.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-11-12

Finansdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter

Konstitutionsutskottet har i skrivelse den 25 oktober 2012 begärt komplettering i rubricerat ärende. Finansdepartementet lämnar härmed underlag för svar på frågorna 3–7.

Samråd har skett med Justitiedepartementet när det gäller svaren på fråga 6 och 7.

3. För var och en av de i granskningen aktuella myndigheterna där uppgifter och återrapporteringskrav helt eller i stort sett helt tagits bort (jfr med bilaga 1), en redogörelse för den bedömning som föranlett att myndigheten ansetts bäst skickad att själv avgöra vad som är av vikt att återrapportera avseende myndighetens instruktionsenliga verksamhet.

Riksgäldskontoret och Finansinspektionen

Det lägre antalet återrapporteringskrav är bl.a. ett uttryck för regeringens ambition att minska graden av detaljstyrning till förmån för en mer långsiktig och strategisk styrning.

4. För var och en av de i granskningen aktuella myndigheterna där uppgifter och återrapporteringskrav försvunnit mellan 2008 och 2012 (jfr med bilaga 1), en redogörelse för dels vilka uppgifter och återrapporteringskrav i 2008 års regleringsbrev som var tidsbegränsade, dels vilka uppgifter och återrapporteringskrav som flyttats till andra myndigheter, dels vilka uppgifter och återrapporteringskrav som flyttats till en annan författning än myndighetsinstruktionen.

Riksgäldskontoret

Samtliga återrapporteringskrav avseende verksamhetsgrenen Insättningsgaranti och investerarskydd, samt uppdraget att i samråd med Regeringskansliet utreda hanteringen av vinstmedel från AB Svenska Spel, var tidsbegränsade.

Återrapporteringskraven avseende utestående lån med kreditrisk och uttagna kreditriskavgifter finns numera i budgetlagen (2011:203) och förordningen (2011:211) om utlåning och garantier.

Finansinspektionen
Återrapporteringskraven avseende tillsynen över teknisk säkerhet inom ramen för operativa risker och över regelbunden finansiell information, samt kraven på redovisning av utvecklingen av it-incidenter inom de finansiella företagen och av insatser som avser tillsynsmetoder, regelefterlevnad och samverkansformer, var samtliga tidsbegränsade.

Uppdraget om att lämna en redogörelse till följd av vissa krav med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1781/2006 om information om betalaren som ska åtfölja överföringar av medel, och uppdraget om att redovisa de initiativ som tagits eller planeras med anledning av Riksrevisionens rapport om Krisberedskap i betalningssystemet (RiR 2007:28), har slutredovisats under 2008.

Av konstitutionsutskottets sammanställning framgår vidare att vissa av myndighetens uppgifter, bl.a. uppgiften att vara samordningsorgan för viss tillsyn, flyttats till olika förordningar.

Kammarkollegiet
Inga av de uppgifter eller redovisningskrav som utgått från myndighetens regleringsbrev var tidsbegränsade. De har heller inte överförts till andra myndigheter eller flyttats till en annan författning än myndighetsinstruktionen.

5. För var och en av de i granskningen aktuella myndigheterna där samma uppdrag upprepas i regleringsbreven från 2008 samt 2012 (jfr med bilaga 2) och för varje separat uppdrag, en redogörelse för dels hur många år det enskilda uppdraget återkommit i myndighetens regleringsbrev under perioden 2008–2012, dels en kommentar till varför uppdraget inte har flyttats till myndighetens instruktion eller någon annan förordning.

Tullverket
För samtliga år 2008–2012 har Tullverket i sitt regleringsbrev getts likalydande uppdrag avseende dels e-tull och den moderniserade tullkodexen, dels postförsändelser. E-tull är ett flerårigt EU-gemensamt it-projekt som regeringen vill följa noga och som bedrivs med olika intensitet över tid. Uppdraget om postförsändelser avser att tillgodose riksdagens tillkännagivande om återrapportering med anledning av propositionen Förbättrade möjligheter till kontroll av vissa punktskattepliktiga varor, m.m. (prop. 1997/98:100, bet. 1997/98:SkU28).

Båda dessa uppdrag har bedömts lämpa sig mindre väl att ta in i myndighetens instruktion utifrån de överväganden som ska göras enligt

det inom Regeringskansliet framtagna cirkuläret med anvisning för utformningen av regleringsbrev.

Ekonomistyrningsverket, Konjunkturinstitutet, Lotteriinspektionen Kammarkollegiet och Statistiska centralbyrån

De aktuella uppdragen har förekommit i respektive myndighets regleringsbrev under samtliga de år som granskningen avser. De har bedömts ha en för hög detaljeringsgrad för att tas in i myndigheternas instruktioner. Uppdraget till Kammarkollegiet om att följa upp avtalet om ersättning i samband med stängningen av Barsebäck är vidare av tidsbegränsad karaktär.

Som angivits i tidigare svar har uppdraget till Lotteriinspektionen att utöva kontroll och tillsyn över den utlottningsverksamhet som genomförs av Riksgäldskontoret inom ramen för svenska statens premieobligationslån förts över till myndighetens instruktion. Uppdraget till Kammarkollegiet om att sammanställa uppgifter rörande lönegarantier är vidare för närvarande föremål för översyn.

6. En motiverad redogörelse för om de i svaret på konstitutionsutskottets tidigare fråga nr 4 omnämnda undantagen från ekonomiadministrativa föreskrifter intagna i instruktioner och regleringsbrev inte är att anse som föreskrifter.

Med föreskrifter avses i regeringsformen (RF) rättsregler som är bindande för enskilda och myndigheter och som gäller generellt (se prop. 2009/10:80 s. 216).

I flera av förordningarna på det ekonomiadministrativa området framgår uttryckligen att dessa endast gäller om inte annat följer av någon annan förordning eller ett särskilt beslut av regeringen, se t.ex. förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt kapitalförsörjningsförordningen (2011:210). Vidare kan regeringen med stöd av den generella dispensmöjligheten i 12 kap. 8 § RF medge undantag från föreskrifter i förordningar.

De nu aktuella undantagen från det ekonomiadministrativa regelverket är meddelade antingen med stöd av de uttryckliga möjligheterna till sådana undantag i respektive förordning eller med stöd av den generella dispensmöjligheten. Undantagen är beslutade i förhållande till enskilda myndigheter och har enligt Regeringskansliet inte någon sådan generell räckvidd att de måste ges i form av föreskrifter.

7. En kommentar till hur svaret på konstitutionsutskottets tidigare frågor nr 4–5 förhåller sig till tidigare avlämnade svar i konstitutionsutskottets granskning av regeringens regleringsbrev till myndigheter (se bet. 2010/11:KU10 s. 40 f.), och då särskilt svaren som tydde på en avsikt att

även fortsättningsvis ta in föreskrifter i regleringsbrev, om än efter en prövning av när det var mest lämpligt.

Enligt Regeringskansliet är de nu lämnade svaren förenliga med svaren i det tidigare granskningsärendet. I sammanhanget kan noteras att granskningsbetänkandets referat av svaren använder begreppet föreskrifter på ett sätt som avviker från hur svaren har formulerats.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-11-13

Miljödepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 25 oktober 2012 begärt komplettering i rubricerat ärende. Miljödepartementet lämnar följande underlag till svar på frågorna 3 och 4.

3. För var och en av de i granskningen aktuella myndigheterna där återrapporteringskraven helt eller i stort sett helt tagits bort (jfr med bilaga 1), en redogörelse för den bedömning som föranlett att myndigheten ansetts bäst skickad att själv avgöra vad som är av vikt att återrapportera avseende myndighetens instruktionsenliga verksamhet.

Miljödepartementet har för alla i granskningsärendet nämnda myndigheter, gjort bedömningen att myndigheterna genom det minskade antalet återrapporteringskrav i regleringsbrevet jämte överförande av långsiktiga uppgifter till myndighetens instruktion ges möjlighet att arbeta mer effektivt, samtidigt som en mer smidig och samtidigt med tidigare år mer jämförbar redovisning kan göras.

4. För var och en av de i granskningen aktuella myndigheterna där uppgifter och återrapporteringskrav försvunnit mellan 2008 och 2012 (jfr med bilaga 1), en redogörelse för dels vilka uppgifter och återrapporteringskrav i 2008 års regleringsbrev som var tidsbegränsade, dels vilka uppgifter och återrapporteringskrav som flyttats till andra myndigheter, dels vilka uppgifter och återrapporteringskrav som flyttats till en annan författning än myndighetsinstruktionen.

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Alla forskningsråd har i stort sett samma återrapporteringskrav för att kunna följa upp forskningspolitiken och för att ge forskningsmyndigheterna samma styrsignaler. Återrapporteringskraven är tidsbegränsade för att kunna ändras om regeringen eller riksdagen behöver en förändrad återrapportering. Återrapporteringskraven ses över varje år och vissa justeringar görs varje år.

2

Kemikalieinspektionen

Alla återrapporteringskrav i RB 2008 var tidsbegränsade.

Naturvårdsverket

Tidsbegränsade uppgifter och återrapporteringskrav i RB 2008, dvs. annat datum än det för årsredovisningen har angivits:

- Återrapportering av *Mål 1* (del) samt *Mål 4* inom verksamhetsgren *Tillsyn och normgivning*.
- *Utgiftsprognoser*, *Bidrag till organisationer*, *Bidrag till AB Svenska Miljöstyrningsrådet*, *Bidrag till Swedish Water House* samt *Regional tillväxt* under *Övriga återrapporteringskrav*.

Uppgifter och återrapporteringskrav som flyttats till andra myndigheter:

- *Mål 5* inom verksamhetsgrenen *Tillsyn och normgivning* till Havs- och vattenmyndigheten.

Uppgifter och återrapporteringskrav som flyttats till annan författning än myndighetens instruktion:

- Inga.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Inga återrapporteringskrav var tidsbegränsade.

Inga uppgifter eller återrapporteringskrav har flyttats till andra myndigheter eller annan författning än myndighetens instruktion.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-11-12

Näringsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 25 oktober 2012 begärt komplettering i rubricerat ärende. Näringsdepartementet lämnar följande underlag till svar på frågorna 3–5.

3. För var och en av de i granskningen aktuella myndigheterna där återrapporteringskraven helt eller i stort sett helt tagits bort (jfr med bilaga 1), en redogörelse för den bedömning som föranlett att myndigheten ansetts bäst skickad att själv avgöra vad som är av vikt att återrapportera avseende myndighetens instruktionsenliga verksamhet.

För Näringsdepartementets del berörs följande myndigheter av frågan; Bolagsverket, Elsäkerhetsverket, Luftfartsverket, Patent- och registreringsverket, Patentbesvärsrätten, Post- och telestyrelsen, Sjöfartsverket, Statens energimyndighet, Statens järnvägar, Sveriges geologiska undersökning och Verket för innovationssystem.

Regeringen har under de senaste åren beslutat om vissa förändringar avseende styrningen av statliga myndigheter. Den enhetliga verksamhetsstrukturen har utgått ur regleringsbreven och myndigheternas instruktion ska i stället utgöra basen för en mer långsiktig och övergripande styrning och för myndigheternas återrapportering. Ambitionen var och är att begränsa mängden mål och återrapporteringskrav i regleringsbreven. Styrningen ska anpassas till regeringens behov och den enskilda myndighetens förutsättningar.

Mot denna bakgrund och med hänsyn till de omständigheter som det redogörs för i svaret på fråga 2 i Socialdepartementets promemoria gjorde Näringsdepartementet bedömningen att omfattningen av återrapporteringskraven i regleringsbreven för var och en av de i granskningen aktuella myndigheterna har kunnat minska.

4. För var och en av de i granskningen aktuella myndigheterna där uppgifter och återrapporteringskrav försvunnit mellan 2008 och 2012 (jfr med

bilaga 1), en redogörelse för dels vilka uppgifter och återrapporteringskrav i 2008 års regleringsbrev som var tidsbegränsade, dels vilka uppgifter och återrapporteringskrav som flyttats till andra myndigheter, dels vilka uppgifter och återrapporteringskrav som flyttats till en annan författning än myndighetsinstruktionen.

Affärsverket svenska kraftnät

Den övervägande delen av skrivningarna avseende krisberedskap (avsnitt 1.2, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3) har utgått ur Affärsverkets svenska kraftnäts regleringsbrev och regleras i stället i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap.

Målet om säker tillgång på energi till rimliga priser (avsnitt 1.1.2) har utgått och har inte flyttats till någon författning.

Bolagsverket

För Bolagsverket har inga av de uppgifter eller återrapporteringskrav som försvunnit under den granskade perioden flyttats till andra myndigheter eller till annan författning än myndighetsinstruktionen.

Elsäkerhetsverket

Målet inom politikområdet Näringspolitik (avsnitt 1.1) har utgått och har inte flyttats till någon författning eftersom politikområdet inte längre finns kvar.

Merparten av skrivningarna avseende krisberedskap (avsnitt 1.2, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3) har utgått ur Elsäkerhetsverkets regleringsbrev och regleras i stället i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap.

Mål och återrapporteringskrav avseende avgiftsbelagd verksamhet (avsnitt 2) har utgått ur regleringsbrevet och har inte flyttats till någon författning.

Målet avseende omlokalisering har utgått då det var tidsbegränsat.

Konkurrensverket

Flera av de mål som fanns med i 2008 års regleringsbrev betraktades i samband med arbetet med 2009 års regleringsbrev mer som visioner än som mål. I samband med 2009 års regleringsbrev gjordes därför vissa förändringar, bl.a. försvann indelningen i verksamhetsgrenar och vissa redaktionella justeringar gjordes. I sak är dock innehållet i stort sett detsamma under perioden 2009–2012.

Luftfartsverket

För Luftfartsverkets del har hela verksamhetsgrenen avseende statens civila flygplatser bolagiserats och ansvaret ligger sedan 2010 på det statliga bolaget Swedavia AB. Det kan konstateras att merparten av de återrapporteringskrav som ingick i Luftfartsverkets regleringsbrev för 2008 avsåg flygplatsverksamheten.

Av de återrapporteringskrav som kan anses vara generella eller specifikt gälla flygtrafiktjänst – som myndigheten alltjämt ansvarar för – finns målen för verksamhetsområdet, redovisning av räntabiliteten av eget kapital och soliditeten, samt kostnadseffektiviteten i verksamheten jämfört med den i andra jämförbara länder och statistik över förseningar i flygtrafiken. Uppgiften att verka för de transportpolitiska målen följer numera av myndighetens instruktion. Övriga parametrar som tidigare ingick som återrapporteringskrav i regleringsbrevet rapporteras fortsatt av Luftfartsverket, dels mot bakgrund av regleringsbrevets ekonomiska mål, dels i enlighet med myndighetens instruktion och förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Vad gäller kvalitetsparametrar för flygtrafiktjänsten regleras dessa sedan den 1 januari 2012 inom ramen för den av EU fastställda prestationsplanen för 2012–2014, där även avgifterna för flygtrafiktjänst under väg regleras.

Patent- och registreringsverket

De mål och återrapporteringskrav som angavs i regleringsbrevet för 2008 ryms inom ramen för det avsnitt om serviceåtagande som finns kvar i 2012 års regleringsbrev under rubriken ”Mål och återrapporteringskrav”.

Patentbesvärsrätten

Mål och återrapporteringskrav avseende krav på handläggningstider har utgått ur regleringsbrevet sedan 2008 och återfinns inte heller någon annanstans.

Post- och telestyrelsen

Uppgifter och återrapporteringskrav gällande målen på politikområdet it, elektronisk kommunikation och post fanns med i 2008 års regleringsbrev men utgick ur regleringsbrevet fr.o.m. 2009. Förtydligande har i stället gjorts i Post- och telestyrelsens instruktion.

Politikområdet samhällets krisberedskap fanns bara med i 2008 års regleringsbrev och flyttades därefter till förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap.

Kravet att statistik och rapporter ska vara könsuppdelad och redovisad i tidsserier fanns bara med i 2008 års regleringsbrev. Därefter har det förts in i förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Under rubriken Organisationsstyrning kvarstod kravet att sträva efter att minska företagens administrativa kostnader fram till 2011 och utgick därefter.

Sjöfartsverket

Följande uppgifter och återrapporteringskrav i regleringsbrevet för 2008 var tidsbegränsade:

- Andelen personer med funktionshinder och andra grupper med särskilda behov som kan utnyttja sjöfarten ska öka. Senast år 2010 bör sjötransportsystemet vara tillgängligt för personer med funktionshinder.
- Svenska farleder med intensiv fartygstrafik ska senast 2014 vara sjömätta i enlighet med internationellt antagen standard.
- Sektorrapport ska inges senast den 1 april 2009 och innehålla återrapportering av måluppfyllelser.
- Sjöfartsverket ska till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) redovisa utgiftsprognoser för åren 2008-2011 för samtliga anslag inklusive stöd från EU-budgeten i januari, mars, maj, augusti och oktober år 2008.
- Sjöfartsverket ska genomföra nödvändiga åtgärder för att föra över verksamheter till den nya myndigheten Transportstyrelsen den 1 januari 2009. Sjöfartsverket ska senast den 30 november 2008 till regeringen och Transportstyrelseutredningen lämna förslag angående vilka tillgångar och åtaganden som bör föras från Sjöfartsverket till Transportstyrelsen.
- Senast 2010 ska inget kön i ledningsgruppen ha en representation som understiger 40 %.

En stor del av de återrapporteringskrav som inte längre återfinns i Sjöfartsverkets regleringsbrev är hänförliga till verksamheter som flyttats över till andra myndigheter.

Transportstyrelsen har övertagit delar av de verksamhetsområden som tidigare fallit under Sjöfartsverkets ansvarsområde. Från 2008 års regleringsbrev handlar det bland annat om

- ansvar för ett tillgängligt transportsystem som tillgodoser medborgarnas och näringslivets grundläggande transportbehov året runt,
- utöva tillsyn för säker trafik inom Sjötransportsystemet,
- att sjöfartens negativa miljöpåverkan minskar,
- att miljöpolitikens delmål nås (t.ex. genom ansvar för införlivande av regler framarbetade av IMO (International Maritime Organisation),
- att kollektivtrafiken är tillgänglig för personer med funktionshinder.

Bemyndigande att meddela föreskrifter för sjötrafiken har övergått till Transportstyrelsen och därmed också därtill hörande uppgifter om regelförenkling med mera.

Länsstyrelserna arbetar bland annat med regional utveckling och infrastrukturplanering, att tillgängligheten för medborgare och näringsliv mellan olika regioner och omvärlden ska förbättras. Detta arbete sker givetvis i samverkan med andra myndigheter. Länsstyrelserna ska också integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet.

Trafikverket ansvarar för och disponerar över det från EU-budgeten finansierade stödet från det transeuropeiska nätverket. Trafikverket verkar även för en grundläggande tillgänglighet i den interregionala kollektiva persontrafiken.

Statens energimyndighet

Mål och återrapporteringskrav avseende politiken för ett uthålligt energisystem (avsnitt 1.1.1) har kortats ner i regleringsbrevet. De återrapporteringskrav som inte längre återfinns i regleringsbrevet finns dock i huvudsak angivna även i det riksdagsbeslut som nuvarande regleringsbrev hänvisar till. Myndigheten fortsätter därför att rapportera enligt samma struktur.

Mål och återrapporteringskrav avseende PFE (avsnitt 1.1.1.3) och elcertifikat (avsnitt 1.1.1.4) har strukits då myndigheten, som enligt dess instruktion är tillsynsmyndighet för denna verksamhet, ändå ska redogöra för utfallet.

Mål och återrapporteringskrav avseende internationellt arbete (avsnitt 1.1.1.7) har utgått och har inte flyttats till någon författning. De övergripande målformuleringarna återfinns i något förändrad form i myndighetens instruktion. De mer detaljerade beskrivningarna av hur myndigheten ska bistå Regeringskansliet har under senare år ansetts överflödiga då det redan av myndighetsförordningen (2007:515) framgår att en myndighet är skyldig att bistå regeringen.

Mål och återrapporteringskrav avseende miljöteknik (avsnitt 1.2) har utgått eftersom dessa mål är knutna till anslaget 1:13 Insatser för internationella klimatinvesteringar som numera återfinns under utgiftsområde 20 och regleras genom ett särskilt regleringsbrev.

Mål och återrapporteringskrav under avsnitt 1.3 Samhällets krisberedskap har utgått ur regleringsbrevet och regleras nu i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap.

Mål och återrapporteringskrav avseende regional utveckling har flyttats till avsnitt 4, uppdrag, och justerats något från år till år under perioden 2008 till 2012, utifrån regeringens behov av återrapportering inom detta område.

Statens järnvägar

Statens järnvägars verksamhet omfattade såväl 2008 som 2012 tre verksamhetsgrenar: avveckling av verksamhet, förvaltning av leasing- och leasehold-åtaganden samt förvaltning av järnvägsfordon som används i statligt upphandlad trafik. Med undantag för den tredje verksamhetsgrenen har myndighetens huvudsakliga inriktning varit avveckling, vilket i sig indikerar en tidsbegränsning. Ingen av verksamhetsgrenarna har dock varit formellt tidsbegränsad. Inte heller har några uppgifter under denna period flyttats till annan myndighet. Däremot har regleringen av återrapporteringens innehåll bedömts uppfyllas av de generella regleringarna i bl.a. myndighetens instruktion och förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Statens järnvägar avvecklas den 31 december 2012, varvid verksamhetsgrenen förvaltning av leasingåtaganden upphör och övriga uppgifter förs till i första hand Trafikverket, Statens tjänstepensionsverk och Riksgäldskontoret.

Sveriges geologiska undersökning

De mål och återrapporteringskrav som fanns i 2008 års regleringsbrev avseende beskrivning och analys av hur Sveriges geologiska undersöknings verksamhet har bidragit till målet "Goda möjligheter för företagande och ökat nyföretagande" återfinns delvis i 3 § första stycket i myndighetens instruktion.

Verket för innovationssystem

Följande mål och återrapporteringskrav som angavs i 2008 års regleringsbrev har utgått ur myndighetens regleringsbrev och återfinns inte någon annan författning än myndighetens instruktion eller reglering;

- vilka insatser som genomförts för att främja mobilitet mellan universitet och högskola, institut och näringsliv,
- redovisning av vilken roll nydisputerade forskare har haft i myndighetens satsningar,
- hur det europeiska och internationella forskningssamarbetet förhåller sig till nationella prioriteringar,
- vilka särskilda insatser som genomförts för att stimulera till debatt om och popularisering av forskning,
- insatser som bidragit till ökad säkerhet och förbättrade miljöegenskaper i material, processer och produkter.

- verksamhet och kostnader för kontoret i Bryssel, och
- hur myndighetens insatser samordnas med och kompletterar andra aktörers insatser.

Följande uppgifter, som fanns i 2008 års regleringsbrev, har i stället getts i uppdrag till Statistiska centralbyrån;
- i samarbete med internationellt ledande aktörer och efter samråd med Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) utnyttja och utveckla indikatorer och indikatorsystem för en förbättrad uppföljning av resultatet av insatser inom ovan nämnda områden, och
- särskilt redovisa hur myndigheten arbetat med att utveckla indikatorer för att mäta förändringar i det svenska innovationssystemet.

Det ansvar som myndigheten tidigare hade för experimentell teknik har överförts till RISE Research Institutes of Sweden Holding AB.

Övriga uppgifter som inte längre finns i regleringsbreven har utgått på grund av att de inte längre är aktuella.

5. För var och en av de i granskningen aktuella myndigheterna där samma uppdrag upprepas i regleringsbreven från 2008 samt 2012 (jfr med bilaga 2) och för varje separat uppdrag, en redogörelse för dels hur många år det enskilda uppdraget återkommit i myndighetens regleringsbrev under perioden 2008–2012, dels en kommentar till varför uppdraget inte har flyttats till myndighetens instruktion eller någon annan förordning.

Inledning

Inom departementet övervägs löpande om det är möjligt att överföra fler uppgifter från regleringsbrev till instruktionen för respektive myndighet. Det finns dock sällan skäl att överföra uppdrag som till sin natur är tidsbegränsade eller som är föremål för kontinuerlig förändring. I vissa av nedan redovisade fall har det funnits skäl att anta att justeringar av uppdragen skulle bli nödvändiga. Vissa förändringar har i praktiken också gjorts, även om dessa blivit mindre än förväntat.

Affärsverket svenska kraftnät

Redovisningen av kraftbalansen
Uppdraget har upprepats varje år under den av utskottet granskade perioden, men återrapporteringsdatumet har inte varit detsamma. Behov finns att löpande kunna uppdatera denna skrivning för att få in rapportering som kan vara särskilt aktuell för relevant tidsperiod. Uppdraget har därför inte bedömts ha så pass generell karaktär att det är lämpligt att föra över till myndighetens instruktion.

Upphandlingen av effektreserven och Nordel
Uppdraget har funnits med i samtliga regleringsbrev under den av utskottet granskade perioden. Uppdraget syftar till att tydliggöra att man bör använda de nordiska riktlinjerna för effektreserven. Eftersom det varit fokus på att ytterligare integrera den nordiska elmarknaden så har det nordiska perspektivet framhållits under ett antal år i regleringsbrevet i olika avseenden. Uppdraget behöver kunna uppdateras om det skulle tas fram nya/förändrade riktlinjer och det har därför inte bedömts lämpligt att föra över uppdraget till myndighetens instruktion.

Anslutning till det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel
Uppdraget har upprepats varje år under den av utskottet granskade perioden, dock inte med samma samverkansmyndighet. Arbete pågår för att öka Rakel-anslutningen och få fler abonnenter till detta kriskommunikationssystem. För Affärsverket svenska kraftnäts del har det handlat om investeringar under en flerårsperiod för att bygga ut Rakel-systemet kopplat till sina anläggningar i hela landet. Skälet till att uppdraget funnits med under flera år har varit att tydliggöra att satsningen på Rakel-anslutning ska fullföljas. Det har inte bedömts vara lämpligt att föra över uppdraget till myndighetens instruktion.

Statens energimyndighet

Olje- och drivmedelsberedskap
Uppdraget har funnits med i samtliga regleringsbrev under den av utskottet granskade perioden. Ett skäl att inte ange denna uppgift i myndighetens instruktion är att den delvis finansierats med medel från Myndigheten för krisberedskap, enligt ett särskilt ansökningsförfarande. Ytterligare ett skäl är att det från början inte var självklart att denna uppgift skulle utföras på samma sätt från år till år. Smärre justeringar av uppdraget har dessutom gjorts över åren, även om de blivit mindre än befarat.

Prioritering av elanvändare vid elbrist
Uppdraget, som har funnits med i samtliga regleringsbrev under den av utskottet granskade perioden, har varit inne i en uppstartsfas, vilket innebär att det varit nödvändigt att justera och uppdatera uppdraget varje år. Det har därför inte varit aktuellt att överföra uppdraget till myndighetens instruktion.

Utveckling av officiell och annan energistatistik
Uppdraget återfinns i samtliga regleringsbrev under den av utskottet granskade perioden. Inledningsvis motiverades uppdraget av att särskilda medel avsatts för utveckling av statistik inom de i uppdraget angivna områdena. Då denna statistik sedermera integrerats i myndighetens ordinarie statistik har återrapporteringskraven i regleringsbrevet blivit mindre omfattande.

Regionala klimat- och energistrategier
Uppdraget återfinns i samtliga regleringsbrev under den av utskottet granskade perioden. Verksamheten har inte kunnat betraktas som permanent eftersom finansieringen av densamma har varit tidsbegränsad och förlängts från år till år. Det har därför inte bedömts lämpligt att föra över uppdraget till myndighetens instruktion.

Verket för innovationssystem

Rapportera det svenska deltagandet i EU:s ramprogram för forskning och utveckling
I 2008 och 2009 års regleringsbrev finns det återrapporteringskrav för området som beskrivs ovan. Detta återfinns sedan inte i regleringsbreven för år 2010, 2011 samt 2012, utan har flyttats till 3 § i myndighetens instruktion.

Bilaga 7.3

SVERIGES RIKSDAG

KONSTITUTIONSUTSKOTTET
Thomas Larue
föredragande

Utdrag ur kanslipromemoria

Nedan följer ett utdrag (s. 9–28) ur en kanslipromemoria daterad den 18 september 2012 som den 20 september 2012 översändes till Regeringskansliet inom ramen för konstitutionsutskottets granskningsärende om regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter (Dnr 47-2012/13).

Myndighetens verksamhet – regleringsbrev: Här ges en kort och övergripande sammanfattning av den kvalitativa jämförelsen mellan 2008 och 2012 års regleringsbrev med avseende på mål, uppgifter och återrapporteringskrav m.m. som framgår av regleringsbrevens avsnitt *Verksamhet.*

Myndighetens verksamhet – instruktion: Här ges en mer detaljerad genomgång (dock ej uttömmande) av den kvalitativa genomgången av instruktionerna. Bland annat ges exempel på mål, uppgifter och återrapporteringskrav m.m. från 2008 års regleringsbrev som har överförts till myndigheternas instruktioner i den mån sådana finns.

OBS! Vissa myndigheter (9 st.) har skiftande departementstillhörighet. Dessa har markerats med en asterisk (*) och har placerats under sin nuvarande (2012) departementstillhörighet.

Justitiedepartementet

Brottsförebyggande rådet – regleringsbrev: Färre mål och återrapporteringskrav. 2012 saknas de mål för myndighetens verksamhetsgrenar som återfanns i 2008 års regleringsbrev.

Brottsförebyggande rådet – instruktion: Enda ändringen i förordning (2007:1170) med instruktion för Brottsförebyggande rådet under perioden februari 2008 – augusti 2012 sker den 1 januari 2010 då en ny punkt läggs till myndighetens uppgifter (2 §), nämligen att rådet årligen ska genomföra den nationella trygghetsundersökningen (tidigare låg denna uppgift i 2008 års regleringsbrev).

Brottsoffermyndigheten – regleringsbrev: Något färre mål och återrapporteringskrav. 2012 saknas de mål för myndighetens verksamhetsgrenar som återfanns i 2008 års regleringsbrev.

Brottsoffermyndigheten – instruktion: Enda ändringen i förordning (2007:1171) med instruktion för Brottsoffermyndigheten under perioden februari 2008 – augusti 2012 sker den 1 januari 2011 då en ny punkt läggs till myndighetens uppgifter (§ 2). Tillägget i instruktionen innebär att myndigheten ska bidra till att förbättra förutsättningarna för samverkan i brottsofferfrågor mellan olika samhällsaktörer (tidigare låg denna uppgift i 2008 års regleringsbrev).

SVERIGES RIKSDAG

Datainspektionen – regleringsbrev: Väsentligt färre mål och detaljerade återrapporteringskrav (t.ex. anges i 2012 års regleringsbrev att myndighetens redovisning av verksamheten ska ske med den uppdelning som myndigheten själv *bestämmer*). 2012 saknas de mål för myndighetens verksamhetsgrenar som återfanns i 2008 års regleringsbrev.

Datainspektionen – instruktion: Fem ändringar görs i förordning (2007:975) med instruktion för Brottsoffermyndigheten under perioden februari 2008 – augusti 2012. Dessa avser tillägg i 4 § och en ny 3 a § och gäller Datainspektionen ställning som nationell tillsynsmyndighet (eller s.k. behörig myndighet) enligt flera rådsbeslut på unionsnivå. Ytterligare en ändring görs som avser 6 § i förordningen och avser en ökning av insynsrådet från sex till sju ledamöter.

Ekobrottsmyndigheten – regleringsbrev: Färre mål och återrapporteringskrav. Särskilt gäller det detaljeringsgraden av återrapporteringskraven (i 2012 års regleringsbrev anges att myndighetens redovisning av verksamheten ska ske med den uppdelning som myndigheten själv bestämmer). 2012 saknas de mål för myndighetens verksamhetsgrenar som återfanns i 2008 års regleringsbrev.

Ekobrottsmyndigheten – instruktion: Sex ändringar görs i förordning (2007:972) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten under perioden februari 2008 – augusti 2012. Dessa avser främst ändringar kopplade till det dåvarande EU-bedrägerirådet (nuvarande Rådet för skydd av EU:s finansiella intressen).

Gentekniknämnden – regleringsbrev: Inga ändringar

Gentekniknämnden – instruktion: Endast en ändring görs i förordning (2007:1075) med instruktion för Gentekniknämnden under perioden februari 2008 – augusti 2012. Denna avser antalet ledamöter i nämnden.

Justitiekanslern – regleringsbrev: Mål och detaljerade återrapporteringskrav saknas helt i 2012 års regleringsbrev jämfört med 2008 års regleringsbrev (t.ex. anges i 2012 års regleringsbrev att myndighetens redovisning av verksamheten ska ske enligt den indelning som myndigheten *använder*).

Justitiekanslern – instruktion: Tre ändringar görs i förordning (1975:1345) med instruktion för Justitiekanslern under perioden februari 2008 – augusti 2012. Dessa syftar inte på några uppgifter som tidigare låg i regleringsbrev (utan endast till nyinkomna uppgifter t.ex. i anslutning till inrättandet av Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden) utom i ett fall (se 2 a § nedan) där bestämmelser om att ge Justitiekanslern befogenheter införs i instruktionen (dessa bestämmelser fanns tidigare i regleringsbrevet). Av nuvarande 2 a § följer att Justitiekanslern får besluta dels att en myndighet som är berörd i ett skaderegleringsärende eller en rättegång ska ansvara för att ersättningsbelopp, kostnad för ombud i ärendet hos Justitiekanslern

samt rättegångskostnad som domstolen har beslutat om betalas ut till motparten, dels att en myndighet som är berörd i ett skaderegleringsärende eller en rättegång ska ansvara för att ersättning för statens kostnader för ombud i ärendet hos Justitiekanslern och i rättegången betalas ut till Justitiekanslern.

Kriminalvården – regleringsbrev: Mål för myndighetens verksamhetsgrenar som återfanns i 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev. Återrapporteringskraven är ungefärligt desamma om än i vissa delar mindre omfattande (och mindre detaljerade).

Kriminalvården – instruktion: Två ändringar görs i förordningen (2007:1172) med instruktion för Kriminalvården under perioden februari 2008 – augusti 2012. Ändringar syftar dels till ändring i lydelse av en av myndighetens uppgifter (3 §), dels till att ge myndigheten rätt att mot avgift tillhandahålla sådana produkter och tjänster som produceras huvudsakligen av intagna som ett led i verksamheten i anstalt och häkte och för Kriminalvården att bestämma storleken på avgifterna och disponera avgiftsintäkterna (5 §).

Migrationsverket – regleringsbrev: Något färre mål och återrapporteringskrav. I Migrationsverkets regleringsbrev för 2012 anges att personer som ansöker om uppehållstillstånd enligt 4 kap. 1 eller 2 § utlänningslagen från och med den 1 juli 2010 ska få sin yrkes- och utbildningsnivå samt övrig relevant information kartlagd.

Migrationsverket – instruktion: Sex ändringar görs i förordningen (2007:996) med instruktion för Migrationsverket under perioden februari 2008 – augusti 2012. Ändringar avser bl.a. tillägg i 3 § och gäller myndighetens ställning som kontakt- och registeransvarig myndighet enligt rådsbeslut, EU-direktiv och EU-förordningar. Även ändringar i myndighetens uppgifter (2 §) görs bl.a. vad gäller myndighetens ansvar att säkerställa att felaktiga utbetalningar inte görs och motverka bidragsbrott och att se till att myndighetens aktuella landinformation är offentligt tillgänglig i den omfattning som är möjligt. I instruktionen lämnas föreskrift om bl.a. tillämpligheten av förordningar och andra regelverk, dock lämnas inte föreskrift om undantag från desamma (t.ex. avgiftsförordningen).

Revisorsnämnden – regleringsbrev: I princip inga ändringar mellan 2008 och 2012.

Revisorsnämnden – instruktion: Två ändringar görs i förordning (2007:1077) med instruktion för Revisorsnämnden under perioden februari 2008 – augusti 2012. Dessa berör nämndens uppgifter (1 §) och gäller dels vikten av att Revisorsnämnden i sin verksamhet ingriper mot revisorer som medverkar till eller underlättar för ekonomisk brottslighet, dels att nämnden ska vara representerad i samordningsorganet för tillsyn enligt förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

SVERIGES RIKSDAG

Rikspolisstyrelsen – regleringsbrev: Något färre mål dock lika många (kanske t.o.m. mer detaljerade återrapporteringskrav). Vidare anges i regleringsbrevet för 2012 att polisens uppgifter framgår av ett flertal författningar och att Rikspolisstyrelsen med utgångspunkt i dessa ska redovisa och kommentera resultatet av Polisens verksamhet. Därutöver lämnas i det aktuella regleringsbrevet ytterligare indikatorer som Rikspolisstyrelsen ska redovisa i bl.a. tertialrapporter.

Rikspolisstyrelsen – instruktion: Elva ändringar görs i förordning (1989:773) med instruktion för Rikspolisstyrelsen under perioden februari 2008 – augusti 2012. Dessa ändringar gäller mest ändringar av rätten att meddela föreskrifter eller myndighetens ställning som kontakt- och registeransvarig myndighet enligt rådsbeslut, EU-direktiv och EU-förordningar, såsom t.ex. Rikspolisstyrelsens ställning som nationellt kontaktställe för förmedling av uppgifter enligt Prümrådsbeslutet och nationell kontaktpunkt för den europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens yttre gränser (Frontex).

Rättsmedicinalverket – regleringsbrev: Väsentligt färre mål och detaljerade återrapporteringskrav. I regleringsbrevet för 2012 anges bl.a. att redovisningen ska göras utifrån myndighetens verksamhetsområden (rättspsykiatri, rättsmedicin, rättskemi och rättsgenetik), att redovisningen ska göras enligt den indelning som myndigheten använder samt att betydande förändringar i resultatutvecklingen eller i verksamheten under året ska redovisas och analyseras.

Rättsmedicinalverket – instruktion: Inga förändringar av förordningen (2007:976) med instruktion för Rättsmedicinalverket har gjorts under perioden februari 2008 – augusti 2012.

Sveriges Domstolar – regleringsbrev: Liknande (i princip liktydiga) mål och snarlika återrapporteringskrav (dock mindre detaljerade).

Sveriges Domstolar – instruktion: Tre ändringar görs i förordning (2007:1073) med instruktion för Domstolsverket under perioden februari 2008 – augusti 2012. Två av dessa syftar till tillägg i myndighetens uppgifter, dels (1 a §) att verket ska ansvara för utveckling av rättsinformation samt fullgöra de uppgifter som framgår av rättsinformationsförordningen (1999:175), dels (1 b §) att verket ska anmäla till Domarnämnden när det finns en ledig anställning som ordinarie domare eller som hyresråd i hyresnämnd som behöver tillsättas. Tredje ändringen i bestämmelsen om vilka myndigheten utför administrativa och handläggande uppgifter åt (Notarienämnden, se 5 § i instruktionsförordningen).

Valmyndigheten – regleringsbrev: I princip samma mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav.

Valmyndigheten – instruktion: En ändring görs i förordning (2007:977) med instruktion för Valmyndigheten under perioden februari 2008 – augusti 2012. Ändringen syftade att ge myndigheten behörighet att kontrollera och intyga antalet giltiga

stödförklaringar som har gjorts av unionsmedborgare från Sverige enligt EU-förordningen om medborgarinitiativet.

Åklagarmyndigheten – regleringsbrev: Väsentligt färre mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav. Som exempel kan pekas på återrapporteringskravet om genomströmningstider: I regleringsbrevet för 2012 anges endast att myndigheten ska redovisa sådana tider. I regleringsbrevet anges följande: "Genomströmningstider (medel- och medianvärden) räknade från den tidpunkt en brottsmisstanke har inkommit till dess beslut i åtalsfrågan har fattats eller ärendet på annat sätt har avslutats, avseende förundersökningar ledda av åklagare.". Vidare anges i regleringsbrevet för 2012 bl.a. att återrapporteringen ska innehålla en sammanhållen beskrivning och analys av verksamhetens utveckling. Redovisningen ska göras enligt den indelning som myndigheten bestämmer.

Åklagarmyndigheten – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:971) med instruktion för Åklagarmyndigheten fyra gånger. En ändring berörde myndighetens uppgifter (1 §) och innebar att instruktionen angav dels att Åklagarmyndigheten ansvarar även för den svenska åklagarverksamheten vid Eurojust, dels att Åklagarmyndigheten ska ta emot och vidarebefordra framställningar från enskilda om rätt till information m.m. om Eurojusts personuppgiftsbehandling enligt artikel 19 i rådets beslut nr 2002/187/RIF av den 28 februari 2002 om inrättande av Eurojust för att stärka kampen mot grov brottslighet.

Socialdepartementet

Arbetsgivarverket – regleringsbrev:* Nästan samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev.

Arbetsgivarverket – instruktion:* Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:829) med instruktion för Arbetsgivarverket två gånger. Inga av förändringarna påverkar beskrivningen av myndighetens uppgifter. En av ändringarna (ny 17 a §) innebar att undantag från avgiftsförordningen (1992:191) skrevs in i instruktionsförordningen. Dessa undantag omnämndes tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Barnombudsmannen – regleringsbrev: Inga mål och i det närmaste inga återrapporteringskrav jämfört med regleringsbrevet för 2008. I regleringsbrevet för 2012 anges endast: "Barnombudsmannen ska redovisa de viktigaste prioriteringarna och insatserna under året i förhållande till sitt uppdrag enligt lag och instruktion.".

Barnombudsmannen – instruktion: En ändring görs i förordning (2007:1021) med instruktion för Barnombudsmannen under perioden februari 2008 – augusti 2012. Ändringen gäller ett tillägg i myndighetens uppgifter (1 §) och innebär att ombudsmannen vid fullgörande av sina uppgifter enligt 2 § lagen om Barnombudsman (1993:335) systematiskt och återkommande ska följa upp och utvärdera tillämpningen av barnkonventionen i berörda verksamheter hos förvaltningsmyndigheter,

SVERIGES RIKSDAG

kommuner och landsting. Barnombudsmannen ska förmedla och föra en dialog om slutsatser och iakttagelser med de myndigheter och huvudmän som är berörda. Utifrån sådana uppföljningar och utvärderingar ska Barnombudsmannen också genomföra insatser som bidrar till att utveckla och sprida kunskap om tillämpningen av barnkonventionen (tidigare låg liknande uppgifter i 2008 års regleringsbrev).

Boverket – regleringsbrev:* Väsentligt färre mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav.

Boverket – instruktion:* Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:1065) med instruktion för Boverket av förordningen (2009:1482) med instruktion för Boverket. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen ändras myndighetens instruktion marginellt (och huvudsakligen språkligt) på ett antal punkter. Utöver dessa marginella ändringar framstår två tydliga tillägg till verkets uppgifter, vilka gäller dels medverkan i regeringens arbete inom EU och internationellt (6 § i nuvarande instruktionsförordningen), dels verkets arbete med statistik och analys av bostadsmarknader, bostadsbyggande m.m. i de nordiska länderna (6 a §).

Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap – regleringsbrev: Väsentligt färre mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav.

Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap – instruktion: Fyra ändringar i förordningen (2007:1431) med instruktion för Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap under perioden februari 2008 – augusti 2012. Tre av dem avser ändringar om anställningar och uppdrag vid myndigheten (8 och 9 §§). En ändring avser rådets uppgifter (1 och 2 §§) där tillägg gjordes avseende dels att ta in EU-perspektivet i myndighetens reguljära verksamhet (t.ex. vid bedömning av verksamheten och i utvärderingen av den forskning som rådet har fördelat medel till), dels beakta forskningsetiska frågor, dels att rådet ska återrapportera i vilken utsträckning hänsyn tagits till könsspecifika förhållanden inom rådets ämnesområden och även främja forskares rörlighet. Slutligen innebar ändringen i rådets instruktionsförordning att rådet ålades att samordna forskning om barn och ungdomar, däribland barns och ungdomars hälsa, äldre, funktionshinder, socialvetenskaplig alkohol- och narkotikaforskning, samt internationell migration och etniska relationer (tidigare omnämndes dessa uppgifter i 2008 års regleringsbrev).

Fortifikationsverket – regleringsbrev:* Ungefärligt samma mål och återrapporteringskrav mellan 2008 och 2012 års regleringsbrev.

Fortifikationsverket – instruktion:* Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:758) med instruktion för Fortifikationsverket en gång. Ändringen innebar bl.a. att verkets uppgifter kompletterades med ytterligare en uppgift om att statens fastigheter ska förvaltas så att en god resurshushållning och en hög kostnadseffektivitet uppnås samt att underhållet på fastigheterna inte ska dras

ned för att frigöra medel för hyresgästen (1 §). Dessa uppgifter omnämndes tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Försäkringskassan – regleringsbrev: Väsentligt färre mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav.

Försäkringskassan – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:1235) med instruktion för Försäkringskassan av förordningen (2009:1174) med instruktion för Försäkringskassan. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen (och sedermera även genomföra ytterligare ändringar i den nu gällande instruktionsförordningen) utökade beskrivningen av myndighetens uppgifter till att omfatta dels information till berörda om socialförsäkringen och de övriga förmåner och ersättningar som myndigheten ansvarar för (2 § 1), dels ansvar för att myndighetens föreskrifter och andra styrande dokument och rutiner är kostnadseffektiva och enkla att följa och förstå för enskilda och företag (2 § 2), dels ansvaret att följa, analysera och förmedla socialförsäkringssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle inom sitt verksamhetsområde (2 § 4), dels myndighetens medverkan i EU-arbetet inom sitt verksamhetsområde (2 § 7), dels ansvaret att belysa, analysera och uppmärksamma Sveriges åtaganden enligt internationella konventioner till skydd för de mänskliga rättigheterna (2 § 8), dels ansvaret för att, vid beslut och andra åtgärder som rör barn, analysera konsekvenserna för barn och då ta särskild hänsyn till barnets bästa enligt Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2 § 10), dels rollen som centralmyndighet enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet, och fullgöra de uppgifter som åligger den enligt förordningen (2 § 13).

Lantmäteriet – regleringsbrev:* Något färre (och mindre detaljerat angivna) mål (även om de i huvudsak är oförändrade) och väsentligen mindre detaljerade återrapporteringskrav (dock görs ibland hänvisningar till regleringsbrevets bilaga vad gäller vissa indikatorer).

Lantmäteriet – instruktion:* Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:1057) med instruktion för det statliga lantmäteriet av förordningen (2008:694) med instruktion för Lantmäteriet som i sin tur ersätts av förordningen (2009:946) med instruktion för Lantmäteriet. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen framträder det nu explicit av myndighetens instruktion bl.a. att Lantmäteriet har i uppdrag att avgöra ärenden om fastigheters skattetal och att utöva tillsyn över de kommunala lantmäterimyndigheterna (5 § 10–11). Tillsynen av de sistnämnda myndigheterna framgick även i 2008 års regleringsbrev (och nämns i 2012 års regleringsbrev). Ytterligare en skillnad är att de villkor och förhållanden under vilka Lanmäteriet får bedriva uppdragsverksamheten framgår nu tydligt i den gällande myndighetsinstruktionen (12 §).

SVERIGES RIKSDAG

Läkemedelsverket – regleringsbrev: Samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev. Istället återfinns en beskrivning av handläggningstidsgränserna för vissa ärendeslag som följer av läkemedelslagen (1992:859) m.m. såsom t.ex. läkemedelsförordningen (2006:272) samt krav på dels redovisning av redovisa handläggningstiderna för dessa ärendeslag, dels antalet ärenden som inte beslutats inom de fastslagna tidsramarna samt skälen därför, dels nivåer för högsta antalet ärendebalanser (vid utgången av 2012) med överskridna handläggningstidsramar i dessa ärendeslag.

Läkemedelsverket – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:1205) med instruktion för Läkemedelsverket åtta gånger. Ändringarna innebar bl.a. att myndighet åläggs att särskilt dels tillhandahålla producentobunden läkemedelsinformation till allmänheten (2 § 14), dels lämna giftinformation genom Giftinformationscentralen (2 § 15), dels bedriva utrednings- och utvecklingsverksamhet för att förbättra läkemedelsanvändningen samt verka för samordning och samverkan mellan de aktörer som är verksamma på området (2 § 16), dels inom ramen för den egna verksamheten och i samarbete med andra aktörer arbeta för att bidra till genomförandet av Sveriges politik för global utveckling (2 § 17).

Myndigheten för handikappolitisk samordning – regleringsbrev: Väsentligt färre mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav (dock var antalet mål och återrapporteringskrav låg).

Myndigheten för handikappolitisk samordning – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras flera bestämmelser i förordningen (2007:1134) med instruktion för Myndigheten för handikappolitisk samordning vid ett tillfälle. Ändringarna medför ingen materiell ändring av bestämmelser utan innebär endast följdändringar.

Myndigheten för internationella adoptionsfrågor – regleringsbrev: Väsentligt färre mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav (dock var antalet mål och återrapporteringskrav låg).

Myndigheten för internationella adoptionsfrågor – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:1020) med instruktion för Myndigheten för internationella adoptionsfrågor två gånger. En av ändringarna berör myndighetens uppgifter och innebar att den fr.o.m. 1 januari 2011 inte längre fullgör de uppgifter som centralmyndighet som anges i avtalet den 4 februari 2004 mellan Konungariket Sverige och den Socialistiska republiken Vietnam.

Smittskyddsinstitutet – regleringsbrev: Samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev.

Smittskyddsinstitutet – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:1215) med instruktion för Smittskyddsin-

stitutet av förordningen (2010:604) med instruktion för Smittskyddsinstitutet. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen utökades beskrivningen av myndighetens uppgifter väsentligen. De uppgifter (inklusive samverkan) som instruktion från den tidigare förordningen beskrev i fyra paragrafer (1–4 §§) uppgår i den nya och nu gällande instruktionsförordningen till femton paragrafer (1–15 §§). Flera av uppgifterna i den nu gällande förordningen omnämndes tidigare i 2008 års regleringsbrev, t.ex. att Smittskyddsinstitutet när det gäller hiv/aids och andra sexuellt överförbara och blodburna sjukdomar ska verka för att begränsa spridningen och konsekvenserna för samhället och enskilda (6 § 1) eller att Smittskyddsinstitutet ska utföra mikrobiologiska laboratorieundersökningar som är av unik natur eller som av andra skäl inte utförs av andra laboratorier (3 § 6),

---

Socialstyrelsen – regleringsbrev: Samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev.

Socialstyrelsen – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:1202) med instruktion för Socialstyrelsen av förordningen (2009:1243) med instruktion för Socialstyrelsen. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen utökades beskrivningen av myndighetens uppgifter väsentligen. De uppgifter (inklusive samverkan) som instruktion från den tidigare förordningen beskrev i sju paragrafer (1–7 §§) uppgår i den nya och nu gällande instruktionsförordningen till elva paragrafer (1–10 §§ och 3 a §). Ett fåtal av uppgifterna i den nu gällande förordningen omnämndes tidigare i 2008 års regleringsbrev, t.ex. att Socialstyrelsen ska ansvara för officiell statistik enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken (3 § 9) samt att Socialstyrelsen ska vara sammanhållande myndighet i fråga om 2002 års nordiska hälsoberedskapsavtal och verka för att intentionerna i avtalet genomförs (8 § 15).

Statens beredning för medicinsk utvärdering – regleringsbrev: Samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev.

Statens beredning för medicinsk utvärdering – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:1233) med instruktion för Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) en gång. Ändringen innebar att nya uppgifter tillförde myndigheten, t.ex. att beredningen ska kontinuerligt utveckla sitt arbete med att sprida utvärderingarna så att dessa tillämpas i praktiken och leder till önskade förändringar inom hälso- och sjukvården (1 § andra stycket) eller att SBU:s arbete med kunskapsstyrning ska planeras och utföras i samverkan med andra berörda myndigheter så att den statliga styrningen av hälso- och sjukvården är samordnad (2 a §). Dessa nya uppgifter omnämndes tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Statens bostadskreditnämnd – regleringsbrev:* Samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev.

SVERIGES RIKSDAG

Statens bostadskreditnämnd – instruktion:* Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:836) med instruktion för Statens bostadskreditnämnd två gånger. Ändringarna innebar bl.a. att myndigheten gavs till uppgift att dels biträda Regeringskansliet i nationella och internationella frågor inom bostadsmarknadsområdet (1 § 6), dels utbyta kunskap och erfarenheter med aktörer, både på nationell och internationell nivå, inom myndighetens verksamhetsområde (1 § 7), dels bidra till ökad kunskap om frågor som har betydelse för myndighetens verksamhetsområde (1 § 8). Dessa uppgifter omnämndes tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Statens fastighetsverk – regleringsbrev:* Ungefärligt samma mål och återrapporteringskrav mellan 2008 och 2012 års regleringsbrev.

Statens fastighetsverk – instruktion:* Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:757) med instruktion för Statens fastighetsverk en gång. Ändringarna innebar ett förtydligande och i viss utsträckning en komplettering av myndighetens uppgifter. Bland annat innebar ändringar att myndigheten gavs till uppgift att dels bidra till ett hållbart byggande och en hållbar förvaltning samt att verkets fastigheter ska förvaltas så att en god resurshushållning och en hög ekonomisk effektivitet uppnås (1 § i nuvarande instruktionsförordningen), dels för statens räkning förvalta vissa namngivna stiftelser och testamentsmedel (2 a §). Visa av dessa uppgifter (om god resurshushållning och en hög ekonomisk effektivitet) omnämndes tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Statens geotekniska institut – regleringsbrev:* Väsentligt färre mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav.

Statens geotekniska institut – instruktion:* Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:1056) med instruktion för Statens geotekniska institut av förordningen (2009:945) med instruktion för Statens geotekniska institut. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen utökades beskrivningen av myndighetens uppgifter. Av den nu gällande förordningen framgår bl.a. att institutet dels ska inom ramen för sin verksamhet medverka till att de nationella miljökvalitetsmålen nås (2 § 1), dels ska bidra till att riskerna för ras och skred minskar (4 §), dels ska bidra till att de risker som är förknippade med stranderosion minskar genom att bistå andra myndigheter med sakkunnigutlåtanden i ärenden om stranderosion, och utveckla kunskapen inom området och samordna olika aktörers intressen (5 §), dels ska bidra till effektivitet och kvalitet i plan- och byggprocessen genom att inom sitt område bistå myndigheter, kommuner och andra med rådgivning samt i samverkan med dessa introducera ny teknik och tillämpa forsknings- och utvecklingsresultat (8 §). Dessa ovannämnda uppgifter omnämndes tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Statens va-nämnd – regleringsbrev:* I princip inga ändringar mellan 2008 och 2012 vad gäller beskrivningen av verksamheten i regleringsbreven (utöver det att politik- och verksamhetsområdena är borta i 2012 års regleringsbrev).

SVERIGES RIKSDAG

Statens va-nämnd – instruktion:* Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:1058) med instruktion för Statens va-nämnd en gång. Ändringen gäller placeringen av en rubrik.

Statskontoret – regleringsbrev:* Samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev

Statskontoret – instruktion:* Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:827) med instruktion för Statskontoret vid två tillfällen. Ändringarna innebar en komplettering av myndighetens uppgifter då den gavs uppgiften att dels följa upp och regelbundet beskriva den offentliga sektorns utveckling (2 § 1), dels följa och analysera den strategiska kompetensförsörjningen (2 § 3), dels bevaka vissa frågor om kvalitets- och verksamhetsutveckling i statsförvaltningen (2 § 4).

Statens institutionsstyrelse – regleringsbrev: Nästan samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev.

Statens institutionsstyrelse – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:1132) med instruktion för Statens institutionsstyrelse tre gånger. Ändringarna gällde bl.a. att ansvaret för tillsynen över särskilda ungdomshemmen och LVM-hemmen togs bort från myndigheten (2 § 1) samt att myndigheten i sin verksamhet ska utgå från ett brukarperspektiv (4 §).

Statens folkhälsoinstitut – regleringsbrev: Samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev.

Statens folkhälsoinstitut – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:1214) med instruktion för Statens folkhälsoinstitut av förordningen (2009:267) med instruktion för Statens folkhälsoinstitut. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen utökades och förtydligades beskrivningen av myndighetens uppgifter. Förtydliganden lämnades vad avser dels fördelningen av hälsans bestämningsfaktorer, dvs. efter könstillhörighet, etnisk eller kulturell bakgrund, socioekonomisk tillhörighet, sexuell läggning, hbt- identitet, funktionsnedsättning och ålder (3 § 7), dels vilka områden (som t.ex. barns och ungas uppväxtvillkor, hälsofrämjande hälso- och sjukvård, sexualitet och reproduktiv hälsa, fysisk aktivitet, matvanor och livsmedel samt tobak, alkohol, narkotika, dopning och överdrivet spelande, se 3 § 8) inom folkhälsoområdet där myndigheten särskilt ska ställa samman och sprida forskningsresultat om effektiva metoder och strategier. Slutligen utökades myndighetens uppgiftsbeskrivning i instruktionen vad avser kravet att institutet ska bidra till utvecklingen av både hälsoekonomisk metodik inom folkhälsoområdet och metoder för att beakta folkhälsoaspekter i konsekvensbedömningar och lokala välfärdsbokslut, samt stödja tillämpningen av dessa metoder (3 § 9) samt institutets medverkan i EU-arbetet och annat interna-

tionellt samarbete (4–6 §§). Dessa nya uppgifter omnämndes tidigare i 2008 års regleringsbrev som återrapporteringskrav.

Finansdepartementet

Bokföringsnämnden – regleringsbrev: Identiska mål och återrapporteringskrav mellan 2008 och 2012 års regleringsbrev.

Bokföringsnämnden – instruktion: Inga ändringar i förordningen (2007:783) med instruktion för Bokföringsnämnden.

Ekonomistyrningsverket – regleringsbrev: Mycket snarlika mål och återrapporteringskrav, dock ibland är såväl beskrivningen av mål som återrapporteringskraven mindre detaljerade.

Ekonomistyrningsverket – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:761) med instruktion för Ekonomistyrningsverket av förordningen (2010:1764) med instruktion för Ekonomistyrningsverket. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen förändras dock beskrivningen av myndighetens uppgifter ytterst marginellt, t.ex. tillkommer verkets roll i att utveckla och förvalta intern styrning och kontroll i staten (3 § 5).

Finansinspektionen – regleringsbrev: Väsentligt färre mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav.

Finansinspektionen – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:841) med instruktion för Finansinspektionen av förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen utökades beskrivningen av myndighetens uppgifter. Myndighetens nya uppgifter gäller bl.a. dels inspektionens roll som samordningsorgan för tillsyn enligt förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (se 1 § 2 i den nya förordningen), dels särskilda återrapporteringsskyldigheter som berör bl.a. avgiftsutfall och kostnadstäckning för avgifter enligt förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen och förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet samt erfarenheter av tillsynsarbetet avseende finansiell stabilitet och konsumentskydd (3 § 2–4), dels inspektionens uppgifter som en del av det europeiska systemet för finansiell tillsyn (4 § 2, 5 § och 5 a §). Vissa av dessa nya uppgifter omnämndes tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Kammarkollegiet – regleringsbrev: Väsentligt färre mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav.

Kammarkollegiet – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:824) med instruktion för Kammarkollegiet sju gånger. Av dessa gällde tre ändringar myndighetens uppgifter. Ändringarna gällde att myndigheten

dels inte längre skulle föra talan för det allmänna i vattenrättsliga mål vid Finsk-svenska gränsälvskommissionen (dåvarande 3 § 3), dels ska ansvara för värderingen, redovisning, förvaring m.m. av statens aktier och andelar i bolag som förvaltas av Regeringskansliet (nuvarande 5 § 5), dels ska hantera ansökningsförfarandet vid bidrag som regeringen eller Regeringskansliet beslutar om, betala ut sådana bidrag och följa upp de villkor som kan vara förenade med bidragen samt besluta om uppskov med den ekonomiska redovisningen i de fall revisionen inte är klar inom föreskriven tid (5 § 6), dels avgöra ansökningar om bidrag enligt förordningen (1993:712) om den statliga fonden för fukt- och mögelskador i småhus, m.m. samt hantera arkivering av ärenden (5 § 7), dels ska utveckla och förvalta ett upphandlingsstöd m.m. (6 a §), dels ska ansvara för den statliga inköpssamordningen och ingå ramavtal om varor och tjänster som är avsedda för andra statliga myndigheter samt för samordningen av upphandlingen för den offentliga förvaltningen inom området informationsteknik (8 a §).

Konjunkturinstitutet – regleringsbrev: I princip identiska mål och återrapporteringskrav mellan 2008 och 2012 års regleringsbrev.

Konjunkturinstitutet – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:759) med instruktion för Konjunkturinstitutet två gånger. Ändringarna innebar att myndigheten gavs uppgiften att utvärdera den ekonomiska politikens lång- och kortsiktiga effekter på riksdagens mål för miljökvalitet och på en i övrigt miljömässigt hållbar utveckling, pröva olika strategier för att nå dessa mål (1 § 3).

Lotteriinspektionen – regleringsbrev: Ungefärligt samma mål och återrapporteringskrav mellan 2008 och 2012 års regleringsbrev.

Lotteriinspektionen – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:756) med instruktion för Lotteriinspektionen en gång. Ändringen innebär att myndigheten ska vara representerad i samordningsorganet för tillsyn enligt förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (2 § 5).

Riksgäldskontoret – regleringsbrev: Snarlika (och ibland identiska) mål och återrapporteringskrav. Vissa mål och återrapporteringskrav återfinns dock inte i 2012 års regleringsbrev jämfört med 2008 års regleringsbrev.

Riksgäldskontoret – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:1447) med instruktion för Riksgäldskontoret sex gånger. Ändringarna innebar bl.a. att myndigheten dels ska vara stödmyndighet enligt lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut (1 § i nuvarande instruktionsförordningen), dels får ta till vara möjligheten att bedriva tjänsteexport som är direkt kopplad till myndighetens kärnverksamhet och som ligger inom ramen för det uppdrag som anges i denna instruktion eller i någon annan förordning (2 a §), dels ska lämna Lotteriinspektionen de uppgifter som Lotteriinspektionen behöver för

sin kontroll och tillsyn över den utlottningsverksamhet som Riksgäldskontoret utför inom ramen för svenska statens premieobligationslån (3 § första stycket 3), dels ska bistå regeringen med nödvändiga analyser och utredningar för att fullfölja uppdraget enligt lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut (3 § andra stycket).

Skatteverket – regleringsbrev: I princip identiska mål och återrapporteringskrav.

Skatteverket – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:780) med instruktion för Skatteverket tio gånger. Ändringarna innebar bl.a. att myndigheten dels ska ansvara för utfärdande m.m. av identitetskort enligt förordningen (2009:284) om identitetskort för folkbokförda i Sverige, registreringsärenden enligt 16 kap. äktenskapsbalken samt äktenskapsregistret (1 § 10–12), dels ska ansvara för det statliga personadressregistret (1 a §).

Statistiska centralbyrån – regleringsbrev: I princip identiska mål och återrapporteringskrav mellan 2008 och 2012 års regleringsbrev.

Statistiska centralbyrån – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:762) med instruktion för Statistiska centralbyrån vid tre tillfällen. Inga av ändringar påverkar myndighetens uppgifter.

Tullverket – regleringsbrev: Identiska mål och återrapporteringskrav mellan 2008 och 2012 års regleringsbrev.

Tullverket – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:782) med instruktion för Tullverket vid två tillfällen. En av dessa ändringar berörde myndighetens uppgifter och innebar att Tullverket även ska bedriva viss verksamhet i fråga om rattfylleribrott (3 § andra stycket).

Miljödepartementet

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande – regleringsbrev: Väsentligt färre mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav. De återrapporteringskrav som återstår i 2012 regleringsbrev utgörs i mångt och mycket av de s.k. övriga återrapporteringskraven från 2008 års regleringsbrev.

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:1059) med instruktion för Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) av förordningen (2009:1024) med instruktion för Formas. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen förändras dock inte myndighetens instruktion på några väsentliga punkter.

Kemikalieinspektionen – regleringsbrev: Synnerligen färre (och förändrade) mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav, dock inte vad avser myndighetens prövning av bekämpningsmedel.

Kemikalieinspektionen – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:1064) med instruktion för Kemikalieinspektionen av förordningen (2009:947) med instruktion för Kemikalieinspektionen. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen ändras myndighetens instruktion marginellt på följande punkter: Inspektionen ska verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling (2 § första stycket i nuvarande instruktionsförordningen). Inspektionen ska se till att de regelverk och rutiner som myndigheten disponerar över är kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag (5 §). Inspektionen får, inom ramen för full kostnadstäckning, bedriva sådan tjänsteexport som är förenlig med myndighetens uppgifter och verksamhetsområde (5 a §).

Naturvårdsverket – regleringsbrev: Väsentligt färre mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav. De återrapporteringskrav som återstår i 2012 regleringsbrev utgörs i mångt och mycket av de s.k. övriga återrapporteringskraven från 2008 års regleringsbrev.

Naturvårdsverket – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:1052) med instruktion för Naturvårdsverket av förordningen (2009:1476) med instruktion för Naturvårdsverket. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen utökades beskrivningen av myndighetens uppgifter. Av den nu gällande förordningen framgår bl.a. att verket ska särskilt ansvara för den centrala tillsynsvägledningen och samverka med länsstyrelserna för att åstadkomma ett effektivt tillsynsarbete (3 § 1–2). Vidare framgår att verket ska särskilt lämna verkets synpunkter tidigt i mål och ärenden där miljöbalken tillämpas och som handläggs hos myndigheter och domstolar (3 § 3). Dessa ovannämnda uppgifter omnämndes tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut – regleringsbrev: 3 mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev och som gällde verksamhetsgrenen Infrastruktur och beslutsunderlag för samhällsplanering finns i oförändrade skick i 2012 års regleringsbrev. Övriga mål och återrapporteringskrav är bortagna i 2012 års regleringsbrev (även för myndighetens dåvarande två övriga verksamhetsgrenar).

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:1053) med instruktion för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) av förordningen (2009:974) med instruktion för SMHI. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen utökades beskrivningen av myndighetens uppgifter. Av den nu gällande förordningen framgår bl.a. att SMHI ska dels ta fram beslutsunderlag som bidrar till en god samhällsplanering, till att minska sårbarheten i samhället och till att miljökvalitetsmålen nås (2 §), dels öka samhällsnyttan med sin verksamhet ge-

nom att bedriva uppdragsverksamhet gentemot andra myndigheter och genom att bedriva affärsverksamhet på företagsekonomiska grunder (5 § 6), dels sammanställa och förmedla information om klimatförändringar (5 § 4), dels ha beredskap och biträda berörda myndigheter vid allvarliga störningar i samhället (5 § 5), dels företräda Sverige i den världsmeteorologiska organisationen, det europeiska vädersatellitsamarbetet och det europeiska centret för medellånga prognoser (6 §). Dessa ovannämnda mål och uppgifter angavs tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Näringsdepartementet

Affärsverket svenska kraftnät – regleringsbrev: I princip oförändrade mål och återrapporteringskrav mellan 2008 och 2012 års regleringsbrev vad gäller beskrivningen av myndighetens verksamhet (utöver det att politik- och verksamhetsområdena är borta i 2012 års regleringsbrev, det som anges är verksamhetsgrenar).

Affärsverket svenska kraftnät – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:1119) med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät fem gånger. Två av ändringarna syftade till att inkorporera uppgifter som följer av EU-rättsliga bestämmelser (direktiv och förordningar). Andra ändringar syftade till att utöka beskrivningen av myndighetens uppgifter. Av den nu gällande förordningen framgår bl.a. att Svenska kraftnät ska dels bevaka tillgången på höglastkapacitet i det svenska elsystemet och löpande förmedla information om effekttillgång till marknadens aktörer (3 § 11), dels inom sitt verksamhetsområde se till att möjligheterna att bygga ut förnybar elproduktion underlättas (3 § 12), dels årligen till regeringen redovisa sitt arbete som systemansvarig myndighet för naturgas, särskilt uppgifter om förhållanden av betydelse för utvärdering av gasmarknadsreformen (3 § 13), dels i fråga om dammsäkerhet följa klimatförändringarnas påverkan (5 § 1). Dessa ovannämnda verksamhetsuppgifter och uppdrag angavs tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Bolagsverket – regleringsbrev: Väsentligt färre mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav.

Bolagsverket – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:1110) med instruktion för Bolagsverket sju gånger. Vid sex av ändringarna berördes de bestämmelser som rör myndighetens uppgifter (1–7 §§). Ändringarna innebar att beskrivningen av myndighetens uppgifter utökades så att Bolagsverket ska dels ansvara för ärenden enligt 1 § lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister (1 § 4), dels för register över anmälda verksamhetsutövare enligt 6 kap. 3 § lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (3 § 4). Vidare gavs Bolagetsverket uppgift att pröva frågor om dels huruvida medel eller tillgångar ska tillfalla Allmänna arvsfonden enligt 11 kap. 13 § tredje stycket lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar respektive 25 kap. 42 § och 44 § tredje stycket aktiebolagslagen (2005:551), dels utseende av en god man vid inlösen av minoritetsaktier enligt 22 kap. 8 § första stycket aktiebolagslagen (2005:551), dels utseende av ersättare för en styrelseledamot enligt 8 kap. 16 § aktiebolagslagen (2005:551), dels likvidation av sparbanker, medlemsbanker och bankaktiebolag enligt 6 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 9 kap. 4 § lagen (1995:1570) om med-

lemsbanker respektive 10 kap. 31 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, dels dödande av förkommen inteckningshandling enligt 4 § andra stycket lagen (2011:900) om dödande av förkommen handling i de fall Bolagsverket är inskrivningsmyndighet, dels dödande av förkommet aktiebrev eller annan handling som avses i 4 § tredje stycket lagen (2011:900) om dödande av förkommen handling (4 § 3–8 i instruktionsförordningen). Därtill gavs verket uppgift att dels se till att de regelverk och rutiner som verket disponerar över är kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag samt att i så stor utsträckning som möjligt minimera riskerna för att verkets rutiner utnyttjas för ekonomisk brottslighet (5 a §), dels föra över personuppgifter till en stat som inte ingår i Europeiska unionen eller är ansluten till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i den utsträckning uppgifterna ingår i verkets inteckningsbrevsregister, register över verksamhetsutövare enligt 6 kap. 3 § lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller register över europeiska grupperingar för territoriellt samarbete (7 § 12–14). Inga av de ovannämnda nytillförda uppgifterna angavs tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Elsäkerhetsverket – regleringsbrev: Samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev (hela verksamhetsdelen i regleringsbrevet för 2012 är borta).

Elsäkerhetsverket – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:1121) med instruktion för Elsäkerhetsverket en gång. Ändringen innebar att ett tredje stycke lade till 1 § i instruktionsförordningen: ”Verket ska se till att de regelverk och rutiner som verket disponerar över är kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag”.

Konkurrensverket – regleringsbrev: Samtliga mål från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev, dock är alla återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev med i 2012 års regleringsbrev. De sistnämnda är i allt väsentligt exakt likalydande.

Konkurrensverket – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:1117) med instruktion för Konkurrensverket fem gånger. Ändringarna innebar att beskrivningen av myndighetens uppgifter utökades bl.a. så att verket ska se till att de regelverk och rutiner verket disponerar över är kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag (2 § andra stycket). Vidare innebar ändringarna att Konkurrensverket ska dels fullgöra de uppgifter som följer av lagen (1986:436) om näringsförbud och 10 kap. 7 § lagen (2008:962) om valfrihetssystem (3 § 3 och 5), dels fullgöra den övervakning och rapportering i fråga om detaljhandel med alkohol som överenskommits mellan Sverige och Europeiska kommissionen (4 § 2). Slutligen innebar ändringarna att Konkurrensverket ska underrätta Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten innan verket väcker talan om eller ansöker om näringsförbud enligt 8 b § lagen (1986:436) om näringsförbud (9 § i den nu gällande instruktionsförordningen). Inga av de ovannämnda nytillförda uppgifterna angavs tidigare i 2008 års regleringsbrev.

SVERIGES RIKSDAG

Luftfartsverket – regleringsbrev: Samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev (hela verksamhetsdelen i regleringsbrevet för 2012 är borta).

Luftfartsverket – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:1156) med instruktion för Luftfartsverket av förordningen (2010:184) med instruktion för Luftfartsverket. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen ändrades beskrivningen av myndighetens uppgifter på ett antal punkter (se främst 1–3 §§ i den nu gällande instruktionsförordningen jämfört med 1–2 och 2 a §§ i den förra förordningen). Någon överföring av 2008 års regleringsbrev till den nu gällande förordningen kan ej påvisas.

Patent- och registreringsverket – regleringsbrev: Samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev utom ett stycke hämtat från 2008 års regleringsbrevs avsnitt om "Övriga mål och återrapporteringskrav" och som har exakt samma lydelse som 2008.

Patent- och registreringsverket – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:1111) med instruktion för Patent- och registreringsverket fyra gånger. Ändringarna innebar att beskrivningen av myndighetens uppgifter utökades bl.a. så att verket långsiktigt ska främja tillväxten samt stärka innovationsförmågan och konkurrenskraften i hela landet och att verket ska göra detta genom att informera om och bidra till ökad förståelse för hanteringen av immateriella tillgångar hos företag och aktörer inom det offentliga innovationssystemet (2 a §). Därtill innebar ändringarna bl.a. att verkets ansvar för kostnadseffektiva och enkla regelverk och rutiner (1 § tredje stycket) samt de villkor under vilka verket får bedriva tjänsteexport (3 § andra stycket) förtydligades.

Patentbesvärsrätten – regleringsbrev: Samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev utom ett stycke hämtat från 2008 års regleringsbrevs avsnitt och som gäller myndighetens utgiftsprognoser och som i allt väsentligt har en likalydande lydelse som 2008.

Patentbesvärsrätten – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (1988:346) med instruktion för Patentbesvärsrätten tre gånger. Inga av ändringar påverkar myndighetens uppgifter.

Post- och telestyrelsen – regleringsbrev: Väsentligt färre mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav.

Post- och telestyrelsen – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen fem gånger. Ändringarna innebar att beskrivningen av myndighetens uppgifter utökades bl.a. så att Post- och telestyrelsen gavs till uppgift att främja tillgången till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer, inbegripet att tillse att samhällsomfattande

tjänster finns tillgängliga, och att främja tillgången till ett brett urval av elektroniska kommunikationstjänster samt att svara för att nummer ur nationella nummerplaner utnyttjas på ett effektivt sätt (4 § 1 och 3). Myndigheten ska även verka för att företag och andra enskilda har förtroende för samt förmåga och möjlighet att använda IT och elektroniska kommunikationstjänster (11 § andra stycket). Dessa ovannämnda verksamhetsuppgifter angavs tidigare i viss utsträckning (eller på liknande sätt) i 2008 års regleringsbrev.

Sjöfartsverket – regleringsbrev: Samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev utom ett stycke hämtat från 2008 års regleringsbrevs avsnitt och som gäller myndighetens utgiftsprognoser och som i allt väsentligt har en likalydande lydelse som 2008.

Sjöfartsverket – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:1161) med instruktion för Sjöfartsverket tio gånger. Vid åtta av ändringarna berördes de bestämmelser som rör myndighetens uppgifter inklusive samverkan (1–10 §§). Huvuddelen av ändringarna syftar till att tillhandahålla system för maritim information vilka stadgas av europeisk lagstiftning (jfr 2 § 15, 17–18). Inga av de nytillförda uppgifterna angavs tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Statens energimyndighet – regleringsbrev: Väsentligt färre (och mindre detaljerat angivna) mål och återrapporteringskrav. Dock återfinns ett antal mål (4 st.) som är i ett fall identiskt med det tidigare (från 2008) och de andra snarlika (om än något mindre detaljerade).

Statens energimyndighet – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:1153) med instruktion för Statens energimyndighet nio gånger. Ändringarna innebar att beskrivningen av myndighetens uppgifter utökades så att det tydligt framgick av instruktionen bl.a. att stränga krav ska ställas på säkerhet och omsorg om hälsa och miljö vid omvandling och utveckling av all energiteknik (1 § första stycket), att tillsammans med Naturvårdsverket delta i arbetet med att genomföra och föreslå förbättringar av systemet för handel med utsläppsrätter (2 § 13), att medverka i och förvärva utsläppsenheter från projekt inom ramen för Kyotoprotokollets projektbaserade flexibla mekanismer JI och CDM samt liknande marknadsbaserade flexibla mekanismer upprättade under Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändring eller inom ramen för beslutet om ansvarsfördelning inom EU (2 § 14), att medverka i genomförandet av det regionala tillväxtarbetet med utgångspunkt i förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete och i enlighet med prioriteringarna i En nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013 (2 § 15), att myndigheten har ett övergripande ansvar för planering av underlag för prioritering av samhällsviktiga elanvändare enligt förordningen (2011:931) om planering för prioritering av samhällsviktiga elanvändare (3 § tredje stycket), att myndigheten ska främja och bevaka utvecklingen på marknaderna för energitjänster och energieffektiva produkter samt uppmärksamma behov av åtgärder för att undanröja hinder som hämmar utvecklingen på dessa marknader (3 a § andra stycket), att myndigheten är tillsynsmyndighet enligt dels förordningen (2011:1480) om elcertifikat och ska följa upp, utvärde-

SVERIGES RIKSDAG

ra och redogöra för utvecklingen inom elcertifikatssystemet, dels förordningen (2004:1198) om program för energieffektivisering och ska redogöra för resultaten av denna verksamhet (4 § andra och tredje stycket). Flertalet av de här ovannämnda nya uppgifterna angavs tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Statens järnvägar – regleringsbrev: Samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev (hela verksamhetsdelen i regleringsbrevet för 2012, utom avsnittet om organisationsstyrning är borta).

Statens järnvägar – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ändras förordningen (2007:1029) med instruktion för Statens järnvägar två gånger. Ändringarna innebar att beskrivningen av myndighetens uppgifter utökades så att det tydligt framgick av instruktionen dels att myndigheten ska förvalta ingångna leasingåtaganden med inriktningen att avveckla dessa, men får ingå nya åtaganden om det är nödvändigt för förvaltningen av existerande leasingåtaganden (1 § första stycket 2) samt att Statens järnvägar ska fortlöpande informera Regeringskansliet (Näringsdepartementet) om viktigare förändringar i ingångna leasingåtaganden och senast den 1 mars varje år lämna en detaljerad redogörelse för hanteringen och omfattningen av ingångna leasingåtaganden (1 § andra stycket). Dessa ovannämnda uppgifter (eller snarlika) angavs tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Sveriges geologiska undersökning – regleringsbrev: Nästan samtliga mål och återrapporteringskrav från 2008 års regleringsbrev saknas i 2012 års regleringsbrev.

Sveriges geologiska undersökning – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:1318) med instruktion för Sveriges geologiska undersökning (SGU) av förordningen (2008:1233) med instruktion för SGU. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen ändrades beskrivningen av myndighetens uppgifter. Bland annat att myndigheten ska främja företagande och tillväxt genom att följa utvecklingen inom mineralsektorn och marknadsföra Sverige som prospekteringsland, och ge vägledning till företag som prospekterar i Sverige och tillgodose deras behov av prospekteringsinformation (3 § första stycket 1–2). Vidare framgår att myndigheten ska avveckla och miljösäkra statens anläggningar och annan egendom enligt 1 § andra stycket och ska vidare bedriva en miljö- och funktionskontroll av genomförda avvecklingsåtgärder vid dessa anläggningar och det statliga gruvfältet i Adak samt svara för förvaltning av egendomen (5 §). Därtill anges i den nu gällande instruktionen att myndigheten ska, i den omfattning som bedöms lämplig utifrån mål och uppgifter i övrigt, medverka i internationellt samarbete och internationella utvecklingsprojekt samt sträva efter att arbetet medfinansieras av övriga deltagande parter (7 §). Ytterligare ett tillägg i instruktionen är att myndigheten ska bidra till att delmålen om efterbehandling av förorenade områden inom miljökvalitetsmålet Giftfri miljö nås, genom att dels inventera samt genomföra ansvarsutredningar, nödvändiga undersökningar, åtgärder och efterföljande miljökontroll på områden där staten har ett eget ansvar för avhjälpande och där ingen annan myndighet kan svara för avhjälpande, dels på begäran av en kommun kunna vara huvudman för saneringsprojekt där efterbehandling sker helt eller delvis med statsbidrag, dels samverka med Naturvårdsverket

(9 § 1–3). Vidare framgår av instruktionen bl.a. att myndighetens uppdragsverksamhet enligt 10 § första stycket ska ha nära samband med myndighetens uppgifter i övrigt och bidra till en ökad samverkan med andra myndigheter samt att myndigheten ska undvika att konkurrera med privata aktörer (10 § tredje stycket). Samtliga ovannämnda nya uppgifter angavs tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Verket för innovationssystem – regleringsbrev: Väsentligt färre mål och mindre detaljerade återrapporteringskrav.

Verket för innovationssystem – instruktion: Under perioden februari 2008 – augusti 2012 ersätts den dåvarande förordningen (2007:1114) med instruktion för Verket för innovationssystem (Vinnova) av förordningen (2009:1101) med instruktion för Vinnova. Genom att ersätta den tidigare myndighetsförordningen ändrades beskrivningen av myndighetens uppgifter. Av den nuvarande instruktionen framgår bl.a. att myndigheten ska verka för nyttiggörande av forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft (1 § andra stycket), att myndigheten ska bl.a. bidra till att stärka och utveckla universitet och högskolor, industriforskningsinstitut, företag och andra samhällsaktörer samt utveckla samarbetet mellan dessa inom de svenska innovationssystemen samt bidra till att stärka och utveckla viktiga sektorer inom de svenska innovationssystemen (2 § 1 och 3), samt att det för Verket för innovationssystem, Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande och Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap ska finnas en samordningsgrupp bestående av myndighetscheferna och att gruppen ska samverka och gemensamt utarbeta analyser, strategier och forskningsprogram samt i övrigt ta initiativ för att utveckla och förnya formerna för forskningsverksamheten (7 §). Vissa av de ovannämnda uppgifterna (eller liknande uppgifter) angavs tidigare i 2008 års regleringsbrev.

Bilaga 7.4

KONSTITUTIONSUTSKOTTET
Thomas Larue
föredragande

SVERIGES RIKSDAG

Utdrag ur kanslipromemoria

Nedan följer ett utdrag (s. 29–33) ur en kanslipromemoria daterad den 18 september 2012 som den 20 september 2012 översändes till Regeringskansliet inom ramen för konstitutionsutskottets granskningsärende om regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter (Dnr 47-2012/13).

Uppdrag över tiden – Av förteckningen framgår vilka myndigheter som haft uppdrag från 2008 regleringsbrev som upprepades i 2012 års regleringsbrev. Endast de myndigheter där sådana uppdrag påträffats noteras nedan (vid Miljödepartementets myndigheter påträffades inga sådana fall som här åsyftas).

OBS! Vissa myndigheter (2 st.) har skiftande departementstillhörighet. Dessa har markerats med en asterisk (*) och har placerats under sin nuvarande (2012) departementstillhörighet.

Justitiedepartementet

Brottsförebyggande rådet – Både i 2008 och 2012 års regleringsbrev för Brå anges att myndigheten ska stödja Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket och Kriminalvården med att utveckla prognosarbetet för att förbättra myndigheternas möjligheter att bedöma framtida verksamhetsvolymer. Detsamma gäller uppdraget att genomföra det s.k. Stockholm Criminology Symposium och prisceremonin med the Stockholm Prize in Criminology.

Brottsoffermyndigheten – Både i 2008 och 2012 års regleringsbrev för Brottsoffermyndigheten anges att Brottsoffermyndigheten har tillsammans med Domstolsverket regeringens uppdrag att gemensamt verka för att vittnesstödsverksamhet bedrivs vid samtliga tingsrätter och hovrätter. Detsamma kan sägas om Brottsoffermyndighetens uppdrag att genomföra ett utbildningsprogram, riktat till bl.a. polismyndigheter, Åklagarmyndigheten och domstolar, för bättre bemötande av sexualbrottsoffer i samband med polisanmälan, förundersökning och rättegång.

Justitiekanslern – Justitiekanslern har uppdraget (Ju2003/3657/L3) att företräda Sverige i möten inom de internationella oljeskadefonderna. Uppdraget ska redovisas till regeringen fortlöpande genom skriftliga rapporter och i Justitiekanslerns årsredovisning.

Kriminalvården – Både i 2008 och 2012 års regleringsbrev för myndigheten anges att Kriminalvården ska med stöd av Brottsförebyggande rådet och i samverkan med Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket samordna och utveckla prognos- och analysarbetet för att förbättra myndigheternas möjligheter att

bedöma sin framtida verksamhetsvolym. Myndigheterna ska lämna en gemensam årlig rapport i samband med budgetunderlagen. Rapporten ska innehålla en analys av tidigare lämnade prognoser i förhållande till det faktiska utfallet.

Rikspolisstyrelsen – Såväl i 2008 som i 2012 års regleringsbrev lämnas tre likalydande uppdrag (exemplen nedan är hämtade ur 2012 års regleringsbrev): *(1) Med stöd av Brottsförebyggande rådet ska Rikspolisstyrelsen i samverkan med Åklagarmyndigheten, Domstolsverket och Kriminalvården samordna och utveckla prognos- och analysarbetet för att förbättra myndigheternas möjligheter att bedöma sin framtida verksamhetsvolym.* Brottsförebyggande rådets bidrag ska syfta till att analysmetoden genomgående håller hög kvalitet. Myndigheterna ska lämna en gemensam årlig rapport i samband med budgetunderlagen. Rapporten ska innehålla en analys av tidigare lämnade prognoser i förhållande till det faktiska utfallet. *(2) Rikspolisstyrelsen att vara nationell ansvarig myndighet* för den Europeiska fonden för de yttre gränserna (Ju2007/5083/PO). *(3) Rikspolisstyrelsen ska i samverkan med Åklagarmyndigheten* en gång per år, före maj månads utgång, till regeringen lämna en gemensam *redogörelse för tillämpningen av bestämmelserna i rättegångsbalken om hemlig teleavlyssning*, hemlig teleövervakning och hemlig kameraövervakning vid förundersökning i brottmål under föregående år (Ju2010/855/Å).

Sveriges Domstolar – Såväl i 2008 som i 2012 års regleringsbrev lämnas två likalydande uppdrag (exemplen nedan är hämtade ur 2012 års regleringsbrev): *(1) Domstolsverket har tillsammans med Brottsoffermyndigheten regeringens uppdrag att gemensamt verka för att vittnesstödsverksamhet* bedrivs vid samtliga tingsrätter och hovrätter (Ju2006/5404/KRIM). *(2) Med stöd av Brottsförebyggande rådet ska Rikspolisstyrelsen i samverkan med Åklagarmyndigheten, Domstolsverket och Kriminalvården samordna och utveckla prognos- och analysarbetet för att förbättra myndigheternas möjligheter att bedöma sin framtida verksamhetsvolym.* Brottsförebyggande rådets bidrag ska syfta till att analysmetoden genomgående håller hög kvalitet. Myndigheterna ska lämna en gemensam årlig rapport i samband med budgetunderlagen. Rapporten ska innehålla en analys av tidigare lämnade prognoser i förhållande till det faktiska utfallet.

Socialdepartementet

*Arbetsgivarverket** – I regleringsbreven för 2008 och 2012 finns fyra i princip identiska uppdrag: *(1) Arbetsgivarverket* ska i särskild ordning för regeringen beskriva och jämföra *centrala och lokala förhandlingsresultat* med motsvarande resultat på den övriga arbetsmarknaden. *(2) Arbetsgivarverket ska löpande rapportera till regeringen vilka avtal som verket sluter.* Rapporteringen ska ske genom att en kopia av aktuellt avtal skickas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) snarast efter justering. Vid behov bör avtalet kompletteras med en promemoria som kortfattat redovisar syfte, bakgrund och kostnader samt med en konsekvensbeskrivning. *(3) Arbetsgivarverket ska rapportera vilka åtgärder som vidtas på det statliga avtalsområdet i syfte att öka andelen kvinnor på ledande befattningar*, minska löneskillnaderna mellan kvinnor och män, verka för en god arbetsmiljö samt öka den etniska och kulturella mångfalden bland de anställda på alla nivåer. *(4) Arbetsgivarverket ska senast den 30 juni 2012 särskilt rapportera hur löneskillnaderna mellan kvinnor och män* i staten utvecklas.

SVERIGES RIKSDAG

Socialstyrelsen – Av Socialstyrelsens regleringsbrev för både 2008 och 2012 framgår att myndigheten årligen ska lämna en redovisning av tillståndet och utvecklingen inom flera områden. Dessa rapporter avser t.ex. hälso- och sjukvården, stöd och service till flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionshinder (med inriktning på väsentliga förändringar), äldreomsorg och äldrevård (med inriktning på väsentliga förändringar), individ- och familjeomsorgen (med inriktning på väsentliga förändringar) samt skyddet mot spridning av allvarlig smitta (det sistnämnda ska enligt 2012 års regleringsbrev lämnas i samverkan med Smittskyddsinstitutet). Därutöver återfinns andra återkommande återrapporteringskrav, t.ex. att myndigheten utifrån data i befintliga register ska redovisa statistik över olycksfall bland barn, övergrepp mot barn och skador bland barn till följd av avsiktligt självdestruktiv handling i en särskild rapport vart fjärde år från och med 2007 samt att myndigheten ska i sina databaser på webbplatsen årligen inkludera en översiktlig statistik inkluderas. Ytterligare ett årligt återkommande uppdrag är att Socialstyrelsen årligen ska rapportera bedömningar av tillgång och efterfrågan på barnmorskor, läkare och sjuksköterskor, samt tandläkare och tandhygienister.

Statens beredning för medicinsk utvärdering – Sedan 2009 driver SBU en upplysningstjänst dit hälso- och sjukvårdspersonal kan vända sig med olika kliniska frågeställningar som kräver en snabbutvärdering av det vetenskapliga underlaget inom området. Även i regleringbrevet för 2012 anges att SBU ska driva tjänsten under budgetåret.

*Statskontoret** – Såväl i 2008 som i 2012 års regleringsbrev lämnas uppdraget till myndigheten att lämna förslag på uppdateringar av olika delmodeller av den kommunalekonomiska utjämningen.

Finansdepartementet

Ekonomistyrningsverket – Såväl i 2008 som i 2012 års regleringsbrev lämnas uppdraget till myndigheten att lämna tidsserier över utfallet för statens budget för det aktuella budgetåret. Vidare ges i båda granskade regleringsbreven uppdrag till Ekonomistyrningsverket att dels besluta om och meddela berörda myndigheter de inkomsttitlar och undertitlar som behövs för myndigheternas rapportering av utfall och för den löpande uppföljningen av statsbudgetens inkomster under inkomsttyp 9000, dels att, i samband med budgetårets utgång, nollställa inkomsttyp 9000 och redovisa skatter under inkomsttypen 1000, 7000 och 8000, i enlighet med den uppställning som godkänts av riksdagen.

Kammarkollegiet – Såväl i 2008 som i 2012 års regleringsbrev lämnas två likalydande uppdrag (exemplen nedan är hämtade ur 2012 års regleringsbrev): *(1) Kammarkollegiet ska sammanställa de uppgifter rörande lönegarantier* som länsstyrelserna tar fram. Kammarkollegiet ska lämna vissa uppgifter till regeringen. *(2) Kammarkollegiet ska följa upp tillämpningen av det avtal om ersättning i samband med stängning av Barsebäcks-*

verket som den 30 november 1999 träffats mellan staten, Sydkraft AB och Vattenfall AB. Kammarkollegiet ska lämna en samlad ekonomisk redovisning av verksamheten mot bakgrund av ansvaret att för statens del följa upp tillämpningen av avtalet. Redovisningen ska lämnas till regeringen.

Konjunkturinstitutet – Såväl i 2008 som i 2012 års regleringsbrev lämnas tre likalydande uppdrag (exemplen nedan är hämtade ur 2012 års regleringsbrev): *(1) Konjunkturinstitutet ska förse regeringen med leveranser av utfalls- och prognosdata* i det gemensamma databasformatet. Konjunkturinstitutet ska löpande informera Finansdepartementet i frågor som rör utveckling och införande av nya modeller och rutiner för det löpande arbetet med prognoser och medelfristiga kalkyler. *(2) Myndigheten ska underhålla modellerna KIMOD, FIMO och input-/outputmodellen IOR* med tillhörande databaser och dokumentation. Institutet ska förse Regeringskansliet (Finansdepartementet) med användarsupport och utbildning. *(3) Myndigheten ska utarbeta en rapport om de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.* Myndigheten beslutar efter samråd med Medlingsinstitutet om rapportens utformning och publiceringstidpunkt med hänsyn till avtalsförhandlingarna.

Lotteriinspektionen – Såväl i 2008 som i 2012 års regleringsbrev lämnas uppdraget till Lotteriinspektionen utöva kontroll och tillsyn över den utlottningsverksamhet som genomförs av Riksgäldskontoret inom ramen för svenska statens premieobligationslån.

Statistiska centralbyrån – Såväl i 2008 som i 2012 års regleringsbrev lämnas uppdraget till myndigheten att redovisa för en arbetsplan för den anslagsfinansierade verksamheten. Arbetsplanen ska bl.a. innehålla planerad produktion och planerade större förändringar i statistiken under året. Arbetsplanen ska även redovisa förändrade krav från EU och hur de hanteras.

Tullverket – Såväl i 2008 som i 2012 års regleringsbrev lämnas två likalydande uppdrag: *(1) E-tull och den moderniserade tullkodexen* där Tullverket ska redovisa hur utvecklingsarbetet med det EU-gemensamma projektet e-Customs och inom ramen för detta, det nationella arbetet fortskrider. I redovisningen ska Tullverket lämna en beskrivning av tidsplaner och konsekvenser för Tullverket av utvecklings- och införandearbetet samt uppbyggnaden av it-stödet. Vidare ska konsekvenserna för näringslivet belysas. *(2) Postförsändelser* där Tullverket ska i enlighet med skatteutskottets betänkande 1997/98:SkU28 Förbättrad kontroll av vissa punktskatteplikti-ga varor, m.m. redovisa antalet granskade och öppnade postförsändelser för det gångna året samt resultatet av dessa åtgärder, med anledning av de befogenheter Tullverket fick den 1 juli 1998 för öppning av sådana försändelser.

Näringsdepartementet

Affärsverket svenska kraftnät – Såväl i 2008 som i 2012 års regleringsbrev lämnas tre likalydande uppdrag (exemplen nedan är hämtade ur 2012 års regleringsbrev): *(1)*

SVERIGES RIKSDAG

Redovisningen av kraftbalansen där Affärsverket svenska kraftnät ska redovisa hur kraftbalansen under vintern 2011/2012 upprätthållits, prognos för kraftbalansen vintern 2012/2013 samt de aktiviteter och prestationer som genomförts vad gäller informationsinsatser till marknadens aktörer. *(2) Upphandlingen av effektreserven och Nordel* där Affärsverket svenska kraftnät bör vid upphandlingen av effektreserven följa de riktlinjer som det tidigare nordiska samarbetsorganet Nordel tagit fram på området. *(3) Anslutning till det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel* där Affärsverket svenska kraftnät ska inom sitt ansvarsområde verka för att aktörer med uppgifter inom samhällets krisberedskap ansluter sig till det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel. Arbetet ska ske i samverkan med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Post- och telestyrelsen – Såväl i 2008 som i 2012 års regleringsbrev lämnas uppdraget till myndigheten vad gäller uppföljning och analys rörande posttjänster. Uppdraget innebär att Post- och telestyrelsen ska göra en uppföljning och analys rörande posttjänster med följande information: den faktiska och möjliga tillgången till posttjänster i landets alla delar samt konkurrenssituationen på olika delmarknader inom postområdet, särskilt i fråga om hinder för marknadstillträde och de åtgärder som myndigheten vidtagit och hur den nya regleringen på postområdet har påverkat utvecklingen på postmarknaden. Post- och telestyrelsen ska inom ramen för uppdraget också redovisa dels hur tillståndsvillkoret för postoperatörer har efterlevts, dels hur prisregleringen i 9 § postförordningen (2010:1049) har efterlevts, dels arten och omfattningen av de klagomål från allmänheten som framförts till postoperatörer och till myndigheten.

Statens energimyndighet – I regleringsbreven för 2008 och 2012 finns fyra i princip identiska uppdrag: *(1) Olje- och drivmedelsberedskap* där Statens energimyndighet ska delta i arbetet inom Internationella energiorganet (IEA) avseende systemet för krisåtgärder enligt avtalet om ett internationellt energiprogram (IEP) och därvid ha beredskap för att organisera ett svenskt s.k. NESO-organ vid oljekriser. Statens energimyndighet ska även medverka i arbetet på oljeberedskapsområdet inom EU och ansvara för uppföljningen av de bilaterala oljelagringsavtal som Sverige ingått. *(2) Prioritering av elanvändare vid elbrist* där Statens energimyndighet ska metodmässigt stödja länsstyrelsers, kommuners och elnätsföretags planering av i vilken ordning som begränsning eller avbrytande av överföring av el till elanvändare ska genomföras i händelse av förutsedd eller plötsligt uppkommen elbrist. Myndigheten ska särskilt mot bakgrund av den uppföljning som myndigheten genomfört under 2011, vidareutveckla den metod som används för planeringen och för de statliga myndigheternas framtagande av beslutsunderlag. Arbetet ska ske i samverkan med länsstyrelserna, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Affärsverket svenska kraftnät och andra berörda aktörer. Redan i 2008 års regleringsbrev gavs i uppdrag att myndigheten skulle förbereda och genomföra regionala försök och andra förberedande åtgärder, i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting, Svensk Energi, Affärsverket svenska kraftnät, Krisberedskapsmyndigheten och andra berörda myndigheter och aktörer, så att en första landsomfattande planeringsomgång för prioritering av elanvändare vid elbrist kunde genomföras under 2011. Uppdraget, i liknande utformning som den som gavs i 2012 regleringsbrev,

SVERIGES RIKSDAG

återfinns även i regleringsbreven för 2011 och 2010. *(3) Utveckling av officiell och annan statlig energistatistik* där Statens energimyndighet ska fortsätta arbetet med att utveckla energistatistiken. En redogörelse för förbättringsarbetet, samt en övergripande redogörelse för EU-arbetet om statistik för förnybar energi och slutanvändning av energi, ska lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 1 november 2012. Uppdraget, i liknande utformning som den som gavs i 2012 regleringsbrev, återfinns även i regleringsbreven för 2011 och 2010. *(4) Regionala klimat- och energistrategier* där Statens energimyndighet bl.a. ska bistå länsstyrelserna i arbetet med regionala klimat- och energistrategier.

Verket för innovationssystem – Såväl i 2008 som i 2012 års regleringsbrev lämnas uppdraget till myndigheten att rapportera det svenska deltagandet i EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Aktuella statistiska uppgifter om deltaganden och godkända medel ska beskrivas och kommenteras. Rapporteringen ska utgå ifrån de aspekter som myndigheten bedömer vara mest relevanta för att stödja regeringens arbete med EU:s forskningssamarbete. Uppdraget, i liknande utformning som den som gavs i 2012 regleringsbrev, återfinns även i regleringsbreven för 2011, 2010 och 2009.

Bilaga 7.5

SVERIGES RIKSDAG

KONSTITUTIONSUTSKOTTET
Thomas Larue
föredragande

Utdrag ur kanslipromemoria

Nedan följer ett utdrag (s. 34–38) ur en kanslipromemoria daterad den 18 september 2012 som den 20 september 2012 översändes till Regeringskansliet inom ramen för konstitutionsutskottets granskningsärende om regeringens styrning av förvaltningsmyndigheter (Dnr 47-2012/13).

Undantag från ekonomiadministrativa regelverket – Nedan anges de föreskrifter om undantag från olika ekonomiadministrativa regler som meddelas i 2012 års regleringsbrev för de här granskade myndigheterna. Endast de myndigheter som har sådana undantag anges nedan.

OBS! Vissa myndigheter (2 st.) har skiftande departementstillhörighet. Dessa har markerats med en asterisk (*) och har placerats under sin nuvarande (2012) departementstillhörighet.

Justitiedepartementet
Datainspektionen – I 2012 års regleringsbrev för myndigheten anges att Datainspektionen får fortfarande ta ut avgifter för varor och tjänster med stöd av 4 § första stycket avgiftsförordningen (1992:191) med belopp motsvarande 10 procent av de totala kostnaderna för myndighetens verksamhet utan hinder av den begränsning som följer av 4 § andra stycket.

Genteknikämnden – I 2012 års regleringsbrev för myndigheten anges att Genteknikämnden undantas från kraven enligt 3 kap. förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. I årsredovisningen ska nämnden dock översiktligt ange hur verksamheten bedrivits. Genteknikämnden ska inte finansiera investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten med lån i Riksgäldskontoret enligt kapitalförsörjningsförordningen (1996:1188). Sådana investeringar ska i stället finansieras från anslaget 1:9 Genteknikämnden.

Justitiekanslern – I 2012 års regleringsbrev för myndigheten anges att Justitiekanslern undantas från kravet i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. I årsredovisningen ska myndigheten dock översiktligt ange hur verksamheten har bedrivits.

Kriminalvården – Kriminalvården undantas i regleringsbrevet för 2012 från kravet på full kostnadstäckning enligt 5 § första stycket avgiftsförordningen (1992:191). I regleringsbrevet anges att kravet gäller varken för arbetsdriften eller terapiverksamheten. För arbetsdriften gäller att direkta kostnader ska till 50 procent täckas av avgiftsintäkterna. För terapiverksamheten gäller att avgifterna ska delfinansiera verksamheten.

SVERIGES RIKSDAG

Migrationsverket – I 2012 års regleringsbrev för myndigheten anges att Migrationsverket undantas från kravet att redovisa en treårsserie enligt 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag när det gäller redovisningen av grunder för beviljade tillstånd samt antalet utlänningar som ansökt om asyl fördelade efter medborgarskap, kön och ålder. Migrationsverket undantas från kravet enligt 7 § avgiftsförordningen (1992:191) att samråda med Ekonomistyrningsverket om avgifter som myndigheten tar ut eller avser att ta ut. Migrationsverket medges undantag från bestämmelserna i 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) samt 12 § anslagsförordningen (2011:223) för anläggningstillgångar som helt eller till väsentlig del finansieras från anslaget 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar. Undantaget omfattar hela finansieringen av berörda anläggningstillgångar även eventuell del som belastar annat än angivet anslag. Berörda anläggningstillgångar ska till sin helhet anslagsfinansieras. Anslaget ska avräknas det år anskaffning sker och med det belopp som motsvarar anskaffningsvärdet.

Valmyndigheten – I 2012 års regleringsbrev för myndigheten anges att Valmyndigheten undantas från kravet på kostnadsmässig avräkning av anslag enligt 16 § anslagsförordningen (2011:223) avseende sitt varulager. Varulagret ska avräknas utgiftsmässigt.

Socialdepartementet

*Arbetsgivarverket** – Arbetsgivarverket undantas från 3 kap. 1 § andra stycket (*resultatredovisning*) och 3 kap. 2 § (*fördelning av verksamhetens totala intäkter och kostnader*) i förordningen (2000:605)om årsredovisning och budgetunderlag.

Försäkringskassan – I 2012 års regleringsbrev för myndigheten anges att Försäkringskassan får med undantag av 3 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) använda statens centralkonto i Riksbanken för utbetalningar av aktivitetsstöd enligt förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd, etableringsersättning enligt förordningen (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare samt pensioner och pensionsrelaterade förmåner som Försäkringskassan ombesörjer åt Pensionsmyndigheten enligt förordningen (2002:782) om ansökan och utbetalning av pension m.fl. förmåner och 9 kap. 3 a § lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken under tiden tills medel för utbetalningarna lämnats från Arbetsförmedlingen respektive Pensionsmyndigheten. Försäkringskassan har redovisningsansvar för de av Pensionsmyndighetens fordringar som Försäkringskassan enligt 9 kap. 3 a § lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken har ansvar för i övrigt. I not till balansräkningen i årsredovisningen och delårsrapporten ska framgå storleken på de utestående fordringar som redovisas hos Försäkringskassan men som avser Pensionsmyndighetens verksamhet.

Smittskyddsinstitutet – I 2012 års regleringsbrev för myndigheten anges att Smittskyddsinstitutet disponerar erhållna avgifter. Utan hinder av den begränsning som

SVERIGES RIKSDAG

följer av 4 § andra stycket avgiftsförordningen (1992:191) får Smittskyddsinstitutet ta ut avgifter för varor och tjänster med stöd av 4 § första stycket.

---

*Statens fastighetsverk** – Statens fastighetsverk ska inte tillämpa begränsningen i 2 kap. 2 § första stycket kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) om att en myndighets samlade lån inte väsentligt får avvika från motsvarande tillgångars bokförda värde.

Statens fastighetsverk ska inte tillämpa 2 kap 1 § första stycket kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) om lånefinansiering av anläggningstillgångar hos Riksgäldskontoret när det gäller bidragsfastigheter. Bidragsfastigheter och förbättringskostnader avseende dessa ska inte lånefinansieras. Bestämmelserna i 5 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om anskaffningsvärdet för anläggningstillgångar ska inte tillämpas på bidragsfastigheter.

Inom ramen för sitt förvaltningsuppdrag och inom ramen för de ekonomiska resurser som Statens fastighetsverk förfogar över får verket, utan hinder av beloppsbegränsningarna i 10 § förordningen (1993:527) om förvaltning av statliga fastigheter, m.m., besluta om investeringar och förvärv när den beräknade investeringskostnaden inte överstiger 20 miljoner kronor per objekt och detta är redovisat i investeringsplanen. Om den beräknade kostnaden överstiger 20 miljoner kronor ska verket lämna över frågan till regeringen för prövning.

Statens fastighetsverk får besluta om att förvaltningsansvaret enligt 16 § förordningen (1993:527) om förvaltning av statliga fastigheter, m.m., ska föras över till andra fastighetsförvaltande myndigheter i sådana fall där berörda myndigheter är överens om villkoren för överföringen och marknadsvärdet för egendomen inte överstiger 20 miljoner kronor. Verket ska i årsredovisningen ange de fastigheter för vilka förvaltningsansvaret förts över till en annan myndighet, deras värde och skälen för varje överföring.

Finansdepartementet

Bokföringsnämnden – I 2012 års regleringsbrev för myndigheten anges att Bokföringsnämnden inte ska finansiera investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten med lån i Riksgäldskontoret enligt kapitalförsörjningsförordningen (2011:210). Sådana investeringar ska istället finansieras från anslaget 1:13 Bokföringsnämnden. Bokföringsnämnden ska inte tillämpa räntekontokredit enligt kapitalförsörjningsförordningen. Bokföringsnämnden undantas från kravet enligt 9 § i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap.

Finansinspektionen – Bestämmelserna i 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska inte tillämpas på Finansinspektionen (FI) när det gäller redovisning av de uppgifter som följer av 22 § första stycket atomansvarighetslagen (1968:45) och 10 kap. 12 § sjölagen (1994:1009).

Under (FI) sorterar Krigsförsäkringsnämnden. Denna nämnd undantas enligt regleringsbrevet för 2012 från förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag och från kravet enligt 9 § förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap.

SVERIGES RIKSDAG

Riksgäldskontoret – I 2012 års regleringsbrev för myndigheten anges att Riksgäldskontorets garanti- och kreditverksamhet inte omfattas av 25 a § andra och tredje styckena avgiftsförordningen (1992:191).

Tullverket – För de offentligrättsliga avgifter som Tullverket disponerar medges undantag från 13 och 15 §§ anslagsförordningen (2011:223) i de delar som rör anslagsavräkningen.

Miljödepartementet

Naturvårdsverket – I 2012 års regleringsbrev för Naturvårdsverket anges att myndigheten får ta emot bidrag från EU och andra finansiärer för investeringar i mark och byggnader med undantag för föreskriven skyldighet i 5 och 7 §§ kapitalförsörjningsförordningen (2011:210).

Vidare anges att Naturvårdsverket får, enligt 16 § förordningen (1993:527) om förvaltning av statliga fastigheter m.m., besluta om överföring av förvaltningsansvaret mellan Naturvårdsverket och andra fastighetsförvaltande myndigheter i sådana fall där berörda myndigheter är överens om överföringen och om villkoren för överföringen och då marknadsvärdet inte överstiger 20 000 000 kronor. Därtill anges i myndighetens regleringsbrev för 2012 att Naturvårdsverket får med undantag från vad som anges i 10 § förordningen om förvaltning av statliga fastigheter m.m., och inom ramen för sitt förvaltningsuppdrag och inom ramen för de ekonomiska resurser som myndigheten förfogar över, besluta om investeringar och förvärv när den beräknade utgiften för anskaffningen inte överstiger 20 000 000 kronor per projekt och detta är redovisat i investeringsplanen. Om den beräknade utgiften överstiger 20 000 000 kronor ska myndigheten lämna över frågan till regeringen för prövning.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut – För tjänsteexport medges i 2012 års regleringsbrev Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) undantag från 4 § andra stycket avgiftsförordningen. De sammanlagda intäkterna från SMHI:s tjänsteexport får motsvara högst 10 procent av de totala kostnaderna för institutets verksamhet.

SMHI medges vidare undantag från 10 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten enligt vilken anslag ska avräknas löpande på utgiftsmässig grund. SMHI får avräkna anslaget när anslagsmedlen månatligen tillförs räntekontot i Riksgäldskontoret. I samband med delårsrapport och upprättandet av årsredovisning avräknas dock anslagsmedlen utgiftsmässigt.

Näringsdepartementet

Affärsverket svenska kraftnät – Affärsverket svenska kraftnät omfattas inte av bestämmelserna i 10 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag rörande prognos för helåret över resultaträkningens poster.

Därtill meddelas i verkets regleringsbrev för 2012 följande övriga bestämmelser: Affärsverket svenska kraftnät ska vid inlösen av en elektrisk anläggning med stöd av 1 kap. 5 § lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar samt vid förhandstillträde till anläggningen enligt 5 kap. 17 § expropriationsla-

gen (1972:719) för statens räkning tillträda och förvalta egendomen och svara för de kostnader som är förenade med tillträdet och förvaltningen.

Affärsverket svenska kraftnät får disponera ett räntebärande konto utan kredit i Riksgäldskontoret för att hantera säkerhetskrav vid inköp av el.

Affärsverket svenska kraftnät ska kunna använda och samverka med det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel. Affärsverket svenska kraftnät ska betala totalt 668 400 kronor till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som abonnemangsavgift för detta system. Beloppet ska betalas efter fakturering från MSB.

Elsäkerhetsverket – Elsäkerhetsverkets verksamhet finansieras med en elsäkerhetsavgift, behörighetsavgifter och avgifter i samband med provning av produkter. Dessa avgifter tillförs inkomsttitel. Elsäkerhetsavgiftens storlek bestäms i förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet. Avgiftsinkomster från elsäkerhetsavgifter, nätövervakningsavgifter, elberedskapsavgifter, behörighetsavgifter och avgifter i samband med provning av produkter och viten skall redovisas mot inkomsttitel 2552: Övriga offentligrättsliga avgifter. Ersättning får tas ut med stöd av 4 § avgiftsförordningen (1992:191) utan den begränsning som föreskrivs i andra stycket nämnda bestämmelse. Avgiftsinkomsterna beräknas till 50 000 kronor och får disponeras av Elsäkerhetsverket.

Sjöfartsverket – Sjöfartsverket får i enlighet med 16 § förordningen (1993:527) om förvaltning av statliga fastigheter, m.m. besluta om överföring av förvaltningsansvaret mellan Sjöfartsverket och andra fastighetsförvaltande myndigheter i sådana fall där berörda myndigheter är överens om överföringen och om villkoren för överföringen och då marknadsvärdet inte överstiger 10 000 000 kronor.

Statens energimyndighet – Statens energimyndighet får använda den förenklade räntekontorutinen om regeringen medgav föregående budgetår för att täcka förvaltningskostnader på andra anslag än anslag 1:1 Energimyndigheten: förvaltningskostnader.

Statens energimyndighet medges undantag från kravet att anläggningstillgångar som används i verksamheten ska finansieras med lån i Riksgäldskontoret enligt 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) avseende verksamheter som finansieras av anslag 1:2, 1:3, 1:5 och 1:11 under utgiftsområde 21 Energi.

Statens energimyndighet medges undantag från kravet att senast den 15 augusti varje år lämna delårsrapport avseende de första sex månaderna av det pågående räkenskapsåret enligt 8 kap. förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Myndigheten ska i stället lämna delårsrapport avseende de åtta första månaderna av det pågående räkenskapsåret senast den 30 september.

Bilaga 8.1

SVERIGES RIKSDAG

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN
KONSTITUTIONSUTSKOTTET
Hans Hegeland
Föredragande
Tfn: 08-7864726

PM 2012-12-03

17 fall i granskningen av överträdelseärenden

I granskningen Regeringens handläggning av överträdelseärenden (Dnr 144-2012/13) har utskottet gått igenom 17 överträdelseärenden. Kommissionen avslutade 7 av dessa ärenden innan det blev aktuellt att föra dem till EU-domstolen. 10 av ärendena blev mål i EU-domstolen. Ärendena redovisas i denna promemoria.

Sju överträdelsärenden som kommissionen avslutade innan det blev aktuellt att föra dem till domstol

Uppehållstillstånd för familjemedlemmar (ärendenummer 2004/2235, Justitiedepartementet)

Kommissionen anförde i en formell underrättelse i juli 2005 att den svenska lagstiftningen och förfarandet i Sverige när det gäller utfärdande av uppehållstillstånd till medborgare i tredjeland som är familjemedlemmar till medborgare i EU och som vill utnyttja bestämmelserna i direktiv 73/148/EEG om avskaffande av restriktioner för rörlighet och bosättning inom unionen för medborgare i medlemsstaterna i fråga om etablering och tillhandahållande av tjänster är oförenliga med artikel 18 EG-fördraget och direktiv 73/148/EEG. Krav på att personen först vistas lagligt i unionen, att ekonomiskt oberoende i ursprungslandet kan bevisas och att det finns ett åtagande från unionsmedborgaren som garanterar en viss levnadsnivå innebär ett fördragsbrott.

Sverige svarade i september 2005 i huvudsak följande. Kommissionens påståenden återspeglar varken innehållet i svensk lagstiftning eller svenska myndigheters praxis. Några krav på bevis om ekonomisk oberoende eller åtagande från unionsmedborgaren som garanterar en viss levnadsnivå finns inte. Vad som däremot följer av den svenska lagstiftningen är att det ska finnas ett beroendeförhållande mellan unionsmedborgaren och den anhöriga tredjelandsmedborgaren. Det ska vara fråga om ett faktiskt beroendeförhållande som uppstått i hemlandet. Medlemsstaten behöver därför inte nöja sig med en åtagandeförklaring från unionsmedborgarens sida. Det uppställs inte något krav på att personen ska vistas lagligen i unionen för att uppehållstillstånd ska kunna utfärdas. När det gäller rätten till skydd för familjeliv enligt artikel 8 i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna måste en bedömning göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

SVERIGES RIKSDAG

Den formella underrättelsen har sin grund i ett enskilt ärende som har handlagts av Utlänningsnämnden. Utlänningsnämnden har i det ärendet beslutat inhämta förhandsavgörande från EU-domstolen enligt artikel 234 EG (EU-domstolens mål C-1/05). EU-domstolen meddelade dom den 9 januari 2007 och uttalade beträffande tolkningen av artikel 6 b i direktiv 73/148/EEG att bestämmelsen ska tolkas på så sätt att bevis för att det föreligger behov av materiellt bistånd får föras med varje lämpligt medel, men att en medlemsstat kan anse att enbart det faktum att en unionsmedborgare eller dennes make eller maka har åtagit sig att försörja familjemedlemmen i fråga inte bevisar att det föreligger ett faktiskt beroendeförhållande. I samband med att Utlänningsnämnden lades ned i mars 2006 överfördes ärendet till Migrationsdomstolen i Stockholm. Migrationsdomstolen i Stockholm fann i dom den 5 december 2007 att sökandena i det aktuella ärendet hade uppehållsrätt i Sverige. Migrationsverket överklagade domen, men Migrationsöverdomstolen meddelade inte prövningstillstånd.

Kommissionen avskrev ärendet den 28 januari 2010.

Försenat genomförande av direktiv 2008/43/EG om inrättandet av ett system för identifiering och spårning av explosiva varor för civilt bruk (ärendenummer 2009/0482, Försvarsdepartementet)

Medlemsstaterna skulle enligt direktiv 2008/43/EG senast den 5 april 2009 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet. I en formell underrättelse i september 2009 anförde kommissionen att Sverige, genom att inte i tid genomföra och rapportera till kommissionen om genomförandet av direktivet, hade brutit mot direktivet.

Sverige svarade i november 2009 att genomförandet av direktivet hade blivit försenat med hänsyn till att den på området behöriga myndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, ännu inte hade det bemyndigande i lag som krävs för att utfärda nödvändiga genomförande föreskrifter. Den svenska regeringen arbetade därför med att ta fram ett förslag till en ny lagstiftning om brandfarliga och explosiva varor som inbegriper ett sådant bemyndigande. Den föreslagna lagtexten framgick av det betänkande som lagts fram av Utredningen om brandfarliga och explosiva varor, SOU 2006:16. En proposition förväntades läggas fram i mars 2010 och de nya reglerna träda i kraft senast den 1 oktober 2010. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap är väl medveten om det pågående lagstiftningsarbetet och är beredd att anta sina föreskrifter så snart bemyndigandet har trätt i kraft, anfördes i svaret.

I maj 2010 översände kommissionen ett motiverat yttrande till Sverige där kommissionen anförde att Sverige underlåtit att fullgöra sina skyldigheter enligt direktivet. Kommissionen uppmanade Sverige att vidta nödvändiga åtgärder för att rätta sig efter det motiverade yttrandet inom två månader.

I juni 2010 svarade Sverige att regeringen i april 2010 överlämnade en proposition med lagförslag med ett sådant bemyndigande som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap behöver. I propositionen föreslogs att de nya bestämmelserna skulle träda i kraft den 1 oktober 2010. På grund av

den brådskande situationen med att genomföra direktivet kontaktade regeringen efter propositionens överlämnande det berörda utskottet i riksdagen angående möjligheten att tidigarelägga ikraftträdandet av lagförslaget. Riksdagen beslutade den 23 juni 2010 att lagen ska träda i kraft den 1 september 2010. I svaret anfördes vidare att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har, i avvaktan på beslut om nödvändigt bemyndigande för myndigheten, förberett de myndighetsföreskrifter som krävs för att genomföra direktivet. Myndigheten kommer att besluta att dessa föreskrifter ska träda i kraft i samband med ikraftträdandet av den nya lagen den 1 september 2010.

I ett kompletterande svar i augusti 2010 meddelade Sverige att riksdagen nu hade antagit propositionen och att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap hade beslutat om de myndighetsföreskrifter som krävdes för att genomföra direktivet. Direktivet hade nu också anmälts som fullständigt genomfört i kommissionens databas. I brevet anfördes att mot den bakgrunden bör förutsättningar föreligga för kommissionen att avsluta ärendet.

Kommissionen avskrev ärendet den 28 oktober 2010.

Krav på registrering hos Läkemedelsverket av importerade kosmetiska produkter (ärendenummer 2008/4159, Socialdepartementet)

Kommissionen anförde i en formell underrättelse i juni 2009 att den erhållit ett klagomål om kravet på registrering av importerade kosmetiska produkter (inklusive en avgift till Läkemedelsverket) och de återverkningar detta får på försäljningspriset. Klaganden är ett litet företag som via Internet säljer kosmetiska produkter i Sverige. Syftet är att genom parallellimport från andra EU-länder sälja kosmetiska produkter från välkända märken till konkurrenskraftiga priser. Enligt klaganden kräver Läkemedelsverket att alla kosmetiska produkter som importeras till Sverige ska registreras. Dessutom påförs en avgift på 300 kronor för varje produkt utan hänsyn till produktens enhetspris eller hur stor mängd som importeras. Denna registrering är obligatorisk även om samma produkt har registrerats av en annan firma. Klaganden anför att det på grund av Läkemedelsverkets registrerings- och avgiftssystem är billigare och enklare att handla från svenska leverantörer än från grossister från andra EU-länder. Klagandena anser att detta system utgör ett hinder mot handeln i EU. För att kunna ta ställning till detta klagomål behöver kommissionen mer information om anmälnings- och avgiftssystemet i Sverige.

Sverige svarade i augusti 2009 följande. Den svenska regeringen har vid genomförandet av direktiv 76/768/EEG ansett att ett krav på registrering av alla kosmetiska produkter, både de som är tillverkade i Sverige och importerade produkter, är nödvändigt för att uppfylla artikel 3 i direktivet. Kravet bedöms vara nödvändigt för att Läkemedelsverket som är tillsynsmyndighet ska kunna utöva tillsyn över produkterna. Läkemedelsverket behöver kontrollera produktinformation, att svensk text finns och hållbarhetstid. I Sverige finns inga specifika regler för

SVERIGES RIKSDAG

parallellimport. Förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken, förordning (1993:1283) om kosmetiska och hygieniska produkter och Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 2004:12) om kontroll av kosmetiska och hygieniska produkter är tillämpliga för alla produkter. Alla produkter som tillverkas i Sverige eller förs in i Sverige från ett EU-land eller tredjeland måste registreras hos Läkemedelsverket för att kunna uppfylla direktivets krav på säkerhet och skydd för folkhälsa. Syftet med registreringen är marknadskontroll (tillsyn). Samtliga produkter och aktörer behandlas lika. Anmälan behöver bara göras en gång då produkten sätts på den svenska marknaden. Enligt Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 2006:17) om avgifter för kontrollen av kosmetiska och hygieniska produkter ska en årlig avgift betalas av den som tillverkar eller i Sverige för in dylika produkter. Vidare ska en årlig avgift om 300 kr betalas per produkt för tillsyn.

Kommissionen vidhöll sin inställning i ett motiverat yttrande i maj 2010.

Sverige svarade i juli 2010 följande. Läkemedelsverket har meddelat att verket omedelbart kommer att sluta att tillämpa kravet på anmälan avseende produkter från EU/EES i LVFS 2004:12 om kontroll av kosmetiska och hygieniska produkter. Detta innebär att Läkemedelsverket upphör att föra in nya produkter som förs in från annan EU/EES-medlemsstat i produktregistret. Läkemedelsverket kommer vidare inom kort att se över det ifrågasatta registreringskravet i LVFS 2004:12. Kravet på anmälan vid införsel av parallellimporterade kosmetiska och hygieniska produkter från EU/EES kommer därmed att tas bort. Ett nytt utkast av föreskriften kommer att vara klart under augusti månad 2010 och förslaget, med en tillhörande konsekvens-utredning om förslagets påverkan på företagens administrativa kostnader, skickas därefter på remiss till berörda instanser och intressenter. Föreskriftsändringen kan sedan beslutas av Läkemedelsverkets styrelse och beräknas träda i kraft senast den 31 december 2010. Avsikten är dock att även fortsättningsvis ska den som för in en produkt i Sverige eller tillverkar och marknadsför den här lämna lämplig och tillräcklig information om ämnen som ingår i produkten till behörig myndighet, som ska lämna ut denna information uteslutande för att vid behov underlätta snar och adekvat medicinsk behandling (se nuvarande 22 § i LVFS 2004:12). Detta i enlighet med artikel 7.3 i direktivet och praxis från EU-domstolen. I övrigt behåller Läkemedelsverket och kommunerna sin tillsyn så att produkter som ej uppfyller bestämmelserna i gällande rätt kan tas från marknaden. Överblicken av produkter som finns på marknaden kommer även att förbättras genom den gemensamma databas som ska byggas upp enligt artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning 1223/2009/EG om kosmetiska produkter. Genom de förändringar som nu genomförs bör det inte kvarstå några tvivel i fråga om att den svenska regleringen uppfyller kosmetikadirektivets krav. Det är regeringens förhoppning att kommissionen har förståelse för att en viss tidsrymd är nödvändig för att genomföra de formella ändringarna och kan avstå från vidare åtgärder i ärendet. Regeringen kommer att kommunicera den planerade föreskriftsändringen så snart den beslutats.

I ett kompletterande svar i januari 2011 kommunicerade regeringen den nya föreskriftsändringen. Kravet på registrering (anmälan) av kosmetiska produkter från EU/EES-området har tagits bort.

Kommissionen avskrev ärendet den 19 maj 2011.

Felaktigt genomförande av direktiv 2002/95/EG EG om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter (ärendenummer 2007/2354, Miljödepartementet)
Kommissionen anförde i en formell underrättelse i oktober 2007 att Sverige inte har införlivat artikel 2 i direktiv 2002/95/EG om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter och att artikel 3 i samma direktiv införlivats på ett felaktigt sätt.

Sverige bestred i december 2007 ett felaktigt genomförande av direktivet och anförde att de avvikelser som kommissionen har påtalat i vissa bestämmelser kompenseras genom den lagstiftningsteknik som har använts eller genom generella principer för den svenska rättstillämpningen.

Kommissionen anförde i juni 2009 följande i en kompletterande formell underrättelse. Enligt artikel 3 b) iii) i direktivet är en ”tillverkare” den som yrkesmässigt importerar eller exporterar elektriska och elektroniska produkter till en medlemsstat. Det är kommissionens uppfattning att definitionen tillverkare avser import eller export till EU:s marknad och inte till en nationell marknad. Sverige har emellertid genomfört artikeln på så sätt att en tillverkare är den som importerar och exporterar mellan Sverige och en annan medlemsstat. Kommissionen anser därför att denna bestämmelse har införlivats på ett felaktigt sätt i svensk lagstiftning.

I sitt svar i september 2009 uppgav Sverige att det inte är påkallat att definitionen tillverkare uttryckligen införs i nationell rätt. Detta eftersom artiklarna 2 och 4 i direktivet, vilka reglerar direktivets tillämpningsområde och föreskriver skyldigheter för medlemsstaterna, inte har någon koppling till definitionen tillverkare i artikel 3 b) iii) i direktivet. Denna definition förefaller således inte ha varit avsedd att ges någon självständig betydelse i nationell rätt.

Kommissionen beslutade att avskriva ärendet den 5 maj 2010.

Felaktigt genomförande av direktiv 2000/43/EG om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung (ärendenummer 2005/2362, Integrations- och jämställdhetsdepartementet)
Kommissionen anförde i en formell underrättelse i februari 2006 att Sverige inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 2.3 (trakasserier mellan arbetstagare), artikel 3.1 g (förbud mot diskriminering i utbildning i allmänhet och i skolor), artikel 3.1 h (förbud mot diskriminering vid tillhandahållande av varor och tjänster som är tillgängliga för allmänheten, inklusive bostäder) samt artikel 15 (kravet på effektiva, proportionerliga och avskräckande sanktioner i förhållande till den i vissa fall gällande övre

SVERIGES RIKSDAG

gränsen för skadestånd) i direktiv 2000/43/EG om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung. Kommissionen efterfrågade också ytterligare information angående genomförandet av direktivets artikel 2.2 a (undantag från direkt diskriminering), artikel 7.2 (föreningar och organisationers rätt att delta i rättsliga förfaranden), samt artikel 3.1 (skydd mot diskriminering för juridiska personer).

Sverige lämnade i april 2006 den information som kommissionen begärt. I övrigt tillbakavisade Sverige huvudsakligen den kritik som kommissionen riktat mot genomförandet av artiklarna 2.3, 3.1 g, 3.1 h och 15 i direktivet. Sverige konstaterade dock att det kan vara aktuellt med ändringar i den svenska lagstiftningen på vissa punkter. I dessa delar hade frågorna behandlats i Diskrimineringskommitténs slutbetänkande En sammanhållen diskrimineringslagstiftning (SOU 2006:22). Betänkandet, som var mycket omfattande, var föremål för remissbehandling till slutet av september 2006. Regeringen uppgav att den avsåg att under 2007 lämna en proposition till riksdagen med anledning av Diskrimineringskommitténs förslag.

I ett motiverat yttrande i juni 2007 vidhöll kommissionen sin inställning beträffande artiklarna 2.3, 3.1 h och 15, frånföll sin kritik avseende artikel 3.1 g samt, efter erhållande av ytterligare information, fann att också artiklarna 2.2 a, 7.2 införlivats på ett felaktigt sätt.

Sverige svarade i huvudsak följande i augusti 2007. De svenska bestämmelser som reglerar de ifrågasatta undantagen från förbud mot direkt diskriminering samt diskrimineringsförbudet vid yrkesmässigt tillhandahållande av varor, tjänster och bostäder kommer att ändras. Vad gäller artikel 2.3 kräver inte direktivet att även arbetstagares handlande måste omfattas av förbudet mot trakasserier eftersom direktivets tillämpningsområde är begränsat till sådana situationer som endast gäller relationen arbetsgivare – arbetstagare. Beträffande artikel 7.2 ger direktivet inte utrymme för kommissionens tolkning att medlemsstaterna är skyldiga att införa en självständig talerätt för organisationer och föreningar att vara part i rättsliga processer. I stället garanterar direktivet en rätt för sådana organisationer att engagera sig i rättsliga eller administrativa förfaranden, vilket enligt regeringens mening kan ske i olika former antingen på den klagande personens vägnar eller för att stödja denne. Slutligen, vad gäller artikel 15, delar regeringen inte kommissionens uppfattning att svensk rätt saknar effektiva, proportionerliga och avskräckande sanktioner mot diskriminerande uppsägning. Det maximibelopp för ekonomiskt skadestånd som kommissionen anger som grund för sin inställning avser endast en del av det totala skadestånd som kan utgå och får därmed inte den begränsande verkan som kommissionen gör gällande. Regeringen anförde avslutningsvis att den är angelägen om ett gott samarbete med kommissionen om dessa frågor och om att det inte finns några missuppfattningar hos kommissionen om innehållet i svensk rätt. Regeringen vill därför kunna ha fortsatta kontakter med kommissionen i detta ärende och ser fram mot ett förslag från kommissionen om en tidpunkt för ett möte där regeringen kan ytterligare redogöra för det pågående

lagstiftningsarbetet (Svar på motiverat yttrande UD RS 2007-08-27, 2007/33504 s. 11).

Sverige kompletterade i juli 2008 uppgifterna genom att översända diskrimineringslagen (2008:567) och lagen om Diskrimineringsombudsmannen (2008:568) som trädde i kraft den 1 januari 2009.

Kommissionen beslutade att avskriva ärendet den 24 november 2010 .

Felaktigt genomförande av direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet (arbetslivsdirektivet) (ärendenummer 2007/2005, Integrations- och jämställdhetsdepartementet)

Kommissionen anförde i en formell underrättelse i mars 2007 att Sverige på ett felaktigt eller ofullständigt sätt har genomfört artiklarna 2.2a, 2.3, 4.1, 5, 6, 9.2 och 17 i direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet (arbetslivsdirektivet) och därigenom underlåtit att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 18 i direktivet.

Sverige svarade i maj 2007 att detta överträdelseärende är nära förknippat med ärendet 2005/2362 (avsnitt 4.5 ovan) och hänvisade till svaret i det ärendet med följande tillägg. Diskrimineringsregelverket är föremål för en översyn och Diskrimineringskommittén har i sitt slutbetänkande En sammanhållen diskrimineringslagstiftning (SOU 2006:22) konstaterat att den svenska lagstiftningen angående diskriminering bör justeras på vissa punkter för att bättre tillgodose kraven i de båda direktiven. Sverige har vidare informerat om att artikel 5 (rimliga anpassningsåtgärder) är genomförd genom lagen (2006:1330) om ändring i lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionshinder. Lagändringen, vilken notifierats i vederbörlig ordning, trädde i kraft den 1 december 2006.

Kommissionen anförde i en kompletterande formell underrättelse i juli 2007 att Sverige inte har genomfört artikel 6 i arbetslivsdirektivet i tid.

Sverige svarade i augusti 2007 att regeringen arbetar efter en konkret tidplan som innebär att en lagrådsremiss med förslag till ny diskrimineringslag kan beslutas vid årsskiftet 2007/08, en proposition lämnas till riksdagen i mars 2008 med riksdagsbehandling under våren 2008 och den nya lagen beräknas kunna träda i kraft under hösten 2008.

I ett motiverat yttrande vidhöll kommissionen sin inställning att Sverige inte uppfyllt sina skyldigheter enligt artiklarna 2.2 a, 2.3, 4.1, 6, 9.2, 17 och 18 i direktivet men frånföll sin kritik avseende artikel 5.

Sverige svarade i mars 2008 i huvudsak följande: Regeringen beslutade den 6 mars 2008 propositionen 2007/08:95 Ett starkare skydd mot diskriminering. Propositionen innehåller förslag till en ny diskrimineringslag, som ersätter jämställdhetslagen (1991:433) och sex andra civilrättsliga lagar, samt förslag att en ny myndighet – Diskrimineringsombudsmannen – ska utöva tillsyn

SVERIGES RIKSDAG

över att lagen följs. Propositionen innehåller också ett flertal förslag som syftar till att skärpa den enskildes skydd mot diskriminering. Riksdagen kommer att ta ställning till regeringens proposition under maj månad 2008. Den nya lagstiftningen kommer enligt propositionen att träda i kraft den 1 januari 2009. De föreslagna lagändringarna tillgodoser i stort kommissionens synpunkter på arbetslivsdirektivets genomförande i svensk rätt. De bakomliggande orsakerna till förseningen i genomförandet hänger samman med regeringens höga ambitioner vad gäller skydd mot diskriminering och den regeringsombildning som skett i Sverige. Endast en fråga återstår där regeringen och kommissionen har olika åsikter – beträffande omfattningen av direktivets förbud mot trakasserier. Här har regeringen en något annorlunda syn än kommissionen på vilka åtgärder som rent faktiskt krävs för att genomföra direktivet. Regeringen anser att svensk rätt redan i dag erbjuder kraftfulla förfaranden och sanktionsmöjligheter när en arbetstagare trakasserar en arbetskamrat, på ett sätt som genomför artikel 2.3 i arbetslivsdirektivet. Regeringen kommer att underrätta kommissionen så snart de nya författningsändringarna antagits.

Sverige kompletterade i juli 2008 uppgifterna i svaret till det motiverade yttrandet genom att översända diskrimineringslagen och lagen om Diskrimineringsombudsmannen som trädde i kraft den 1 januari 2009. I svaret anfördes att regeringen är mycket angelägen om att undanröja varje eventuellt tvivel hos kommissionen om att Sverige inte skulle hysa de bästa intentionerna om att genomföra de aktuella direktiven i vederbörlig ordning. Skulle sådant tvivel kvarstå hos kommissionen även efter denna komplettering önskar regeringen snarast få till stånd en dialog för att bistå med ytterligare information.

Kommissionen beslutade att avskriva ärendet den 30 september 2010.

Överträdelse av gasförordningen (ärendenummer 2009/2194, Näringsdepartementet)

Kommissionen anförde i en formell underrättelse i juni 2009 att Sverige inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt artiklarna 4.1, 5.1, 5.2, 6.3, 6.4, 10 och 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1775/2005 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten (gasförordningen) och punkterna 1.1, 1.10 och 3.3.3 i bilagan till förordningen (riktlinjerna).

Sverige svarade i september 2009 följande. Kommissionen har framfört en rad påpekanden vad gäller efterlevnaden av gasförordningen och dess riktlinjer. Med anledning av den formella underrättelsen har Energimarknadsinspektionen, som utövar tillsyn av efterlevnaden av gasförordningen, inlett ett tillsynsärende mot Swedegas AB. Swedegas AB äger de gasledningar som ansluter till sammanlänkningspunkten i Dragör i Danmark där det svenska naturgassystemet sammanlänkar med det europeiska nätet. Inom ramen för det tillsynsärendet kommer Energimarknadsinspektionen att utreda vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att Sverige ska uppfylla gasförordningens krav på tillhandahållande av maximal kapacitet, mekanismer för kapacitetstilldelning, långtidsprognoser, tillhandahållande av fasta och avbrytbara tjänster samt offentliggörande i

de delar som tas upp i den formella underrättelsen. Energimarknadsinspektionens tillsynsärende förväntas vara avslutat i januari 2010.

Kommissionen vidhöll sin inställning i ett motiverat yttrande i juni 2010.

Sverige svarade följande i september 2010. För att uppfylla kraven i bestämmelsen har Energimarknadsinspektionen nu, efter samråd med nätanvändarna, i beslut den 1 april 2010 godkänt samtliga inhemska inmatnings- och uttagspunkter i det svenska naturgassystemet samlat som en punkt. Av beslutets bilaga Remitterad lista över relevanta punkter till berörda nätanvändare framgår en uppställning över de godkända punkterna. Punkterna är sådana som avses i leden a och b i punkten 3.2 i riktlinjerna till gasförordningen. Övriga led i punkten 3.2 saknar enligt Energimarknadsinspektionens bedömning relevans för svenska förhållanden. Inspektionen har vidare konstaterat att Dragör är en relevant inmatningspunkt till Sverige enligt punkten 3.2 a men ansett sig vara förhindrad att godkänna en punkt utanför Sveriges gränser. Regeringen hänvisar till en promemoria med de förtydliganden Energimarknadsinspektionen lämnat i fråga om dess prövning mot kraven i punkten 3.2 i riktlinjerna.

Kommissionen avskrev ärendet den 16 juni 2011.

Tio överträdelseärenden som blivit mål i EU-domstolen

Felaktigt genomförande av direktiv 2008/1/EG om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar (mål C-607/10, Miljödepartement)

Enligt direktiv 2008/1/EG (kodifierad version) om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar, IPPC-direktivet, ska medlemsstaterna enligt artikel 5.1 vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de behöriga myndigheterna övervakar att befintliga anläggningar drivs i överensstämmelse med vissa krav. Vid flera möten i expertgruppen och i en skrivelse av den 22 september 2005 uppmärksammade kommissionen medlemsstaterna på nödvändigheten av att hålla tidsfristen i artikel 5.1 i IPPC-direktivet, det vill säga den 30 oktober 2007. I en skrivelse av den 13 november 2007 uppmanade kommissionen alla medlemsstater att komma med upplysningar om det totala antalet befintliga anläggningar samt om antalet nya tillstånd för dessa anläggningar och antalet tillstånd som blivit föremål för en förnyad bedömning eller, i förekommande fall, en uppdatering. I sitt svar av den 8 februari 2008 angav Sverige att det, per den 30 oktober 2007, fortfarande återstod 191 tillstånd att meddela och att det totala antalet tillståndspliktiga anläggningar uppskattades till 1 073. Kommissionen skickade även ett antal påminnelseskrivelser till Sverige under åren 2008 och 2009. Sverige besvarade skrivelserna och lämnade uppdaterade upplysningar. I svarsskrivelsen av den 6 juli 2009 angav Sverige att det, per den 30 april 2009, återstod 73 tillstånd att meddela och att det totala antalet tillståndspliktiga anläggningar nu beräknades uppgå till 1 034.

Kommissionen ansåg att Sverige hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter och inledde därför ett fördragsbrottsförfarande, varvid den, genom skrivelse av den 3 november 2009, tillställde Sverige en formell underrättelse med uppmaning att ge kommissionen detaljerade upplysningar om namn, sektor och ort för de anläggningar som drevs utan erforderligt tillstånd.

I en skrivelse av den 22 december 2009 angav Sverige bland annat att antalet sådana anläggningar uppgick till 51. Det angav även namn, sektor och ort för var och en av dessa anläggningar, vilka drevs utan att omfattas av något tillstånd. Medlemsstaten föreslog även ett möte med kommissionen, vilket hölls den 10 februari 2010. De svenska myndigheterna angav under mötet att tillstånd ännu inte hade meddelats för 50 anläggningar.

Kommissionen vidhöll sin inställning i ett motiverat yttrande den 18 mars 2010 och anmodade Sverige att vidta nödvändiga åtgärder för att följa yttrandet inom en frist på två månader från mottagandet.

Sverige svarade på det motiverade yttrandet genom en skrivelse av den 21 maj 2010, i vilken angavs att det endast var 33 av de 1 034 befintliga anläggningarna som inte säkert drevs i överensstämmelse med kraven i direktivet. Dessutom beräknades att merparten av anläggningarna i princip kunna drivas i överensstämmelse med nämnda krav från och med vissa datum under åren 2010 och 2011. Beträffande åtta av anläggningarna var det emellertid, enligt Sverige, svårt att bedöma vid vilken tidpunkt de i praktiken borde kunna uppfylla kraven i IPPC-direktivet.

Efter ett möte den 8 september 2010 mellan kommissionen och de svenska myndigheterna tillhandahöll dessa myndigheter, den 25 oktober 2010, en tabell innehållande uppdaterade upplysningar om det datum då anläggningarna uppfyllde, eller skulle uppfylla, kraven i direktivet, i form av en bilaga till ett kompletterande svar på det motiverade yttrandet. 23 anläggningar uppfyllde ännu inte kraven i direktivet. Sverige klargjorde därvid att två olika sätt har valts för att uppfylla bestämmelsen i IPPC-direktivet. Antingen har verksamhetsutövarens tillstånd omprövats eller villkor ändrats (24 kap. 5 eller 6 § miljöbalken) eller så har tillsynsmyndigheten förelagt verksamhetsutövaren att vidta åtgärder för att se till att verksamheten bedrivs i enlighet med IPPC-direktivet (26 kap. 9 § miljöbalken). Sverige framhöll att den rättsliga effekten av dessa två förfaranden är densamma, nämligen att det i båda fallen säkerställs att verksamheten drivs i enlighet med IPPC-direktivet.

Kommissionen ansåg att Sverige hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt direktivet och beslutade därför att väcka talan i domstolen.

Sverige har i sitt svaromål gjort gällande att kommissionen i sin ansökan borde ha preciserat att talan endast avsåg de 33 anläggningar, av de 1 035 befintliga anläggningarna, som vid tidpunkten för besvarandet av det motiverade yttrandet inte uppfyllde kraven i IPPC-direktivet.

Kommissionen har genmält att den inte har gjort gällande att Sverige har underlåtit att vidta de åtgärder som avses i artikel 5.1 i IPPC-direktivet beträffande alla de 1 035 anläggningarna, utan att denna medlemsstat inte, vid utgången av den frist som angetts i det motiverade yttrandet, hade vidtagit nödvändiga åtgärder beträffande 33 av nämnda anläggningar. Sverige har följaktligen underlåtit att uppfylla sin skyldighet att säkerställa att de krav som följer av tillämpningen av nämnda bestämmelse uppfylls, eftersom tillstånd ännu inte hade meddelats för samtliga befintliga anläggningar som fanns på dess territorium och som omfattades av direktivet.

Sverige har emellertid framhållit att för att en medlemsstat på ett ändamålsenligt sätt ska kunna tillvarata sina processuella rättigheter krävs det att kommissionen så tidigt som möjligt och på ett klart och tydligt sätt anger sina yrkanden och de omständigheter på vilka talan är grundad. Detta gäller särskilt när kommissionen, såsom i förevarande fall, från den aktuella medlemsstaten har mottagit precisa uppgifter under det administrativa förfarandet. Detta krav på tydlighet och precision gör sig än mer gällande efter ikraftträdandet av Lissabonfördraget, med hänsyn till de omfattande och utökade befogenheter som kommissionen förfogar över vad gäller yrkanden om sanktioner enligt artikel 260.2 och 260.3 FEUF.

Sverige medgav i ett svaromål till domstolen den 16 mars 2011 kommissionens fastställeyrkande i den del det avser 13 av de anläggningar som talan avser. Sverige bestred kommissionens fastställeyrkande i övrigt, liksom yrkandet om ersättning för rättegångskostnader i denna del och yrkar att kommissionen förpliktas ersätta rättegångskostanderna härvidlag.

Domstolen meddelade sin dom den 29 mars 2012. Enligt domen gjorde kommissionen en riktig bedömning när den fann att Sverige måste uppfylla direktivets krav med avseende på var och en av de befintliga anläggningar som är belägna inom dess territorium. Sverige har inte bestritt att den vid utgången av den frist som angetts i det motiverade yttrandet inte hade vidtagit nödvändiga åtgärder för att säkerställa att alla berörda anläggningar drivs i överensstämmelse med de bestämmelser som anges i IPPC-direktivet. Sverige har för övrigt inte heller bestritt att den inte hade vidtagit åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av sistnämnda bestämmelse.

Sverige har vidare inte någon grund för att klandra kommissionen för att den inte i ett tillräckligt tidigt skede och på ett klart och tydligt sätt angett att det påstådda fördragsbrottet endast avser vissa och inte alla berörda anläggningar.

Mot bakgrund av det anförda bifölls kommissionens talan. Domstolen fann således att Sverige hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter.

Bristfällig tillämpning av direktiv 1999/30/EG om gränsvärden för svaveldioxid, kvävedioxid, partiklar och bly i luften (mål C-479/10, Miljödepartementet)

Kommissionen skickade i februari 2009 en formell underrättelse till Sverige. Kommissionen anförde att Sverige inte har uppfyllt sina skyldigheter

enligt artikel 5.1 i direktiv 1999/30/EG om gränsvärden för svaveldioxid, kvävedioxid och kväveoxider, partiklar och bly i luften. Kommissionen hänvisade till till de rapporter som Sverige har lämnat, vilka visar att gränsvärdena för PM10 har överskridits i flera zoner och tätbebyggelser för åren 2005, 2006 och 2007 och att trenden för överskridandena är långsiktig.

Sverige svarade i mars 2009 och angav då följande i sitt svar till kommissionen. Sverige har tidigare uppgivit att gränsvärdena för PM10 under 2006 inte uppnåtts i zonerna SW2, SW4 och SW5. Sverige har vidtagit åtgärder vilka har lett till att några överskridanden av gränsvärdena inte rapporterats sedan 2006 i zon SW5. Däremot har gränsvärdena i zonerna SW2 och SW4 överskridits. Det pågår därför ett arbete med att sänka nivåerna av PM10 i dessa zoner och det bedöms att Sverige inom kort bör kunna klara åtagandet att sänka gränsvärdena till tillåtna nivåer.

Kommissionen vidhöll sin inställning i ett motiverat yttrande i november 2009.

Sverige besvarade det motiverade yttrandet i december 2009 och angav då följande. Sverige vitsordar att gränsvärdena har överträtts för de år som omfattas av kommissionens motiverade yttrande och i de av regeringen rapporterade zonerna, dvs. i vissa delar av zonerna SW2, SW4 och SW5 under åren 2005-2007. När det gäller zon SW5 har överträdelse endast skett under åren 2005-2006. Anledningen till att någon underrättelse enligt artikel 22.2 i direktiv 2008/50/EG inte har lämnats är att Sverige gjort den bedömningen att det med hänsyn till folkhälsan är viktigare att aktivt arbeta för att klara gränsvärdena än att använda sig av möjligheten att undantas från skyldigheten att tillämpa gränsvärdena under angiven tid. I sitt svar har Sverige dessutom beskrivit den utveckling som skett när det gäller gränsvärdena för PM10 och har därvid redogjort för de olika åtgärder som kommunerna aktivt arbetar med för att komma tillrätta med gränsvärdena. Sammantaget har överträdelser av gränsvärdet för PM10 minskat i Sverige under 2009, men fortfarande sker överträdelser i vissa mycket begränsade områden längs med vissa hårt trafikerade vägar i några större tätorter. Stora framsteg har gjorts i t.ex. Göteborg och Norrköping medan problemen fortfarande är störst i Stockholm. Den tydligaste åtgärden under 2009 är de ändringar som gjorts i trafikförordningen (1998:1276) vilka ger kommunerna möjlighet att förbjuda biltrafik med dubbdäck på en viss väg eller vägsträcka. Stockholm stad har med stöd av den nya bestämmelsen redan beslutat om dubbdäcksförbud på Hornsgatan från och med den 1 januari 2010. Andra kommuner överväger att införa förbud. Regeringen anser att Sverige, i och med de olika åtgärderna, kommer att kunna leva upp till gränsvärdena för PM10.

Kommissionen väckte den 5 oktober 2010 talan mot Sverige vid EU-domstolen.

I sitt svaromål medgav Sverige att gränsvärdena för PM10 i luften överskreds under åren 2005–2007 i zonerna SW 2 och SW 4 och under åren 2005 och 2006 i zon SW 5.

EU-domstolen meddelade sin dom den 10 maj 2011. Domstolen erinrar om att enligt fast praxis ska förekomsten av ett fördragsbrott bedömas mot bakgrund av den situation som rådde i medlemsstaten vid utgången av den frist som har angetts i det motiverade yttrandet och att senare förändringar inte kan beaktas av domstolen. I förevarande fall är det ostridigt att gränsvärdena för PM10 i luften inte har iakttagits i Sverige under de perioder och i de zoner som kommissionen har angett i sin ansökan.

Kommissionens talan bifölls därmed. Domstolen fann således att Sverige har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt direktiv 1999/30/EG av den 22 april 1999 om gränsvärden för svaveldioxid, kvävedioxid och kväveoxider, partiklar och bly i luften. Sverige fälldes således för fördragsbrott i enlighet med sitt medgivande.

Bristande genomförande av direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (mål C-548/08, Utbildningsdepartementet)
Direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer har till syfte att fastställa de regler enligt vilka en medlemsstat som kräver bestämda yrkeskvalifikationer för tillträde till eller utövande av ett reglerat yrke inom sitt territorium, för tillträde till och utövandet av detta yrke ska erkänna sådana kvalifikationer som förvärvats i en eller flera andra medlemsstater och som ger innehavaren av dessa kvalifikationer rätt att där utöva yrket. Medlemsstaterna ska senast den 20 oktober 2007 ha genomfört direktivet.

Den 27 november 2007 riktade kommissionen en formell underrättelse till Sverige om att Sverige inte hade uppfyllt sina skyldigheter enligt direktivet. Den formella underrättelsen rör, utöver Utbildningsdepartementet, även Justitiedepartementet, Socialdepartementet, Försvarsdepartementet, Integrations- och jämställdhetsdepartementet, Finansdepartementet, Jordbruksdepartementet, Näringsdepartementet, Socialdepartementet samt Utrikesdepartementet.

Den 25 januari 2008 framhöll Sverige i en skrivelse att åtgärder för att införliva direktivet vidtagits och anmälts för följande yrken: advokater, brandskyddskontrollanter, auktoriserade tolkar och auktoriserade översättare, lärare, veterinärer, elinstallatörer, trafiklärare och utbildningsledare samt yrkena inom hälso- och sjukvården. Det återstod dock att vidta åtgärder i fråga om fastighetsmäklare, väktare och revisorer.

Kommissionen avgav den 6 juni 2008 ett motiverat yttrande där det anfördes att Sverige underlåtit att uppfylla sina skyldigheter.

Sverige besvarade det motiverade yttrandet den 8 augusti 2008 och vidgick att för ett fullständigt genomförande av direktivet återstod vissa bestämmelser rörande väktare, revisorer och fastighetsmäklare. Vad gäller väktare beräknades de nya reglerna träda i kraft den 1 januari 2009. Beträffande revisorer vidtogs nödvändiga åtgärder vid genomförandet av det så kallade revisorsdirektivet (2006/43/EG) med målsättningen att nödvändiga

SVERIGES RIKSDAG

författningsändringar skulle vara i kraft den 1 januari 2009. Vad avser fastighetsmäklaryrket befann sig genomförandet i sin slutfas och nödvändiga föreskrifterna skulle översändas till kommissionen så snart de var tillgängliga. Sverige meddelade kommissionen den 10 oktober 2008 att genomförandet slutförts vad gäller fastighetsmäklaryrket.

Kommissionen yrkade den 8 december 2008 att domstolen skulle fastställa att Sverige inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG genom att inte anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet eller, i vart fall genom att inte underrätta kommissionen om detta.

Sverige medgav kommissionens yrkande i sitt svaromål den 23 februari 2009. Sverige anförde att det är riktigt att direktivet vad gäller väktare inte har genomförts i Sverige inom den i direktivet föreskrivna fristen. Den 5 februari 2009 beslutade emellertid regeringen att i detta syfte överlämna en lagrådsremiss om detta, med förslag till ändringar i den gällande lagen (1974:191) om bevakningsföretag. Genom lagändringarna, jämte ändringar i de författningar som meddelats med stöd av lagen, införlivas direktivet med avseende på väktaryrket. En proposition beräknas kunna överlämnas till riksdagen i mars 2009 för behandling under våren 2009. De nya bestämmelserna om väktare förväntas kunna träda i kraft den 1 juni 2009.

Kommissionen meddelade domstolen den 2 april 2009 att den avstår från att ge in en formell replik i målet. Kommissionen påpekade att det klart framgår av Sveriges svaromål att Sverige ännu inte vidtagit alla nödvändiga åtgärder för att följa direktivet.

Kommissionen meddelade domstolen i en skrivelse den 20 oktober 2009 att kommissionen återkallar sin talan.

Sverige meddelade domstolen i en skrivelse den 2 november 2009 att Sverige inte avsåg att inkomma med något yttrande över återkallelsen av talan.

Domstolen beslutade den 12 november 2009 att avskriva målet. Sverige skulle ersätta rättegångskostnaderna.

Bristande genomförande av kommissionens direktiv 2006/70/EG om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG med avseende på definitionen av ”person i politiskt utsatt ställning” (mål C-547/08, Finansdepartementet)

Kommissionens direktiv 2006/70/EG av den 1 augusti 2006 har till syfte att fastställa tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG med avseende på definitionen av ”person i politiskt utsatt ställning”. Syftet är vidare att fastställa tekniska kriterier för att kunna tillämpa lägre krav på kundkontroll och göra undantag på grund av finansiell verksamhet som drivs tillfälligt eller i mycket begränsad omfattning. Direktiv 2005/60/EG har till syfte att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism. Direktivet ska genomföras senast den 15 december 2007.

Den 29 januari 2008 skickade kommissionen en formell underrättelse till Sverige om att Sverige inte hade uppfyllt sina skyldigheter enligt direktivet.

Sverige besvarade den formella underrättelse genom en skrivelse av den 28 mars 2008. Sverige anförde att genomförandet av direktiv 2005/60/EG är något försenat, vilket även gäller genomförandet av tillämpningsföreskrifterna i kommissionens direktiv 2006/70/EG eftersom dessa bestämmelser genomförs samtidigt. Vidare har regeringen för avsikt att senast i september 2008 överlämna en proposition till riksdagen om direktivens genomförande i svensk rätt. De nya reglerna beräknas träda i kraft den 1 januari 2009.

Kommissionen avgav den 6 juni 2008 ett motiverat yttrande där det anfördes att Sverige underlåtit att uppfylla sina skyldigheter.

I Sveriges svar den 8 augusti 2008 på det motiverade yttrandet framhölls att regeringen avser att fatta beslut om en lagrådsremiss den 11 september 2008. Regeringen avsåg att överlämna en proposition till riksdagen den 9 oktober 2008. De nya reglerna beräknas träda i kraft den 1 januari 2009.

Kommissionen yrkade den 4 december 2008 att domstolen skulle fastställa att Sverige inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt kommissionens direktiv 2006/70/EG genom att inte anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet eller, i vart fall genom att inte underrätta kommissionen om detta.

Sverige medgav kommissionens yrkande i sitt svaromål den 15 januari 2009. I svaromålet framhölls dock att regeringen den 13 november 2008 beslutade att i syfte att genomföra direktivet överlämna propositionen Genomförande av tredje penningtvättsdirektivet (prop. 2008/09:70) till riksdagen. I propositionen föreslås en ny lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Beslut i riksdagen planeras till den 11 februari 2009. Lagen bör därmed, i enlighet med vad som föreslås i propositionen, kunna träda i kraft den 15 mars 2009. Finansinspektionen, som är tillsynsmyndighet, håller för närvarande på att utarbeta kompletterande tillämpningsföreskrifter vilka förväntas beslutas under våren 2009.

Kommissionen meddelade domstolen den 22 januari 2009 att den inte avser att inlämna en replik, i ljuset av Sverige till fullo har medgivit samtliga av kommissionens yrkanden.

Kommissionen meddelade domstolen i en skrivelse den 1 juli 2009 att kommissionen återkallar sin talan. Kommissionen hänvisade till att den från Sverige den 8 maj 2009 mottagit anmälan om åtgärder som genomför direktivet.

Sverige meddelade domstolen i en skrivelse den 9 juli 2009 att Sverige inte har något att invända mot kommissionens meddelande om återkallelse av talan.

Domstolen beslutade den 21 juli 2009 att avskriva målet. Sverige skulle ersätta rättegångskostnaderna.

Underlåtenhet att inom den föreskrivna fristen införliva direktiv 2005/60/EG Åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (mål C-546/08, Finansdepartementet)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism ska vara genomförts senast den 15 december 2007.

Kommissionen tillställde genom en skrivelse av den 28 januari 2008 Sverige en formell underrättelse och anmodade Sverige att inkomma med synpunkter inom en frist på två månader från delgivningen av skrivelsen. Kommissionen anförde att Sverige har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt direktivet genom att inte genomföra direktivet.

Sverige angav i en skrivelse av den 28 mars 2008 att regeringen avsåg att överlämna en proposition till riksdagen om direktivets genomförande i svensk rätt senast i september 2008 och att de nya reglerna beräknades träda i kraft den 1 januari 2009.

Kommissionen avgav den 6 juni 2008 ett motiverat yttrande, i vilket den slog fast att Sverige hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter i direktivet och anmodade Sverige att vidta nödvändiga åtgärder för att följa yttrandet inom en frist på två månader från mottagandet.

Sverige svarade på det motiverade yttrandet genom en skrivelse av den 8 augusti 2008, i vilken angavs att regeringen avser att fatta beslut om en lagrådsremiss den 11 september 2008 och att överlämna en proposition om direktivets genomförande i svensk rätt till riksdagen den 9 oktober 2008. De nya reglerna beräknades träda i kraft den 1 januari 2009.

Kommissionen väckte talan vid domstolen den 9 december 2008.

Sverige medgav kommissionens yrkande i sitt svaromål den 15 januari 2009. I svaromålet framhölls dock att regeringen den 13 november 2008 beslutade att i syfte att genomföra direktivet överlämna propositionen Genomförande av tredje penningtvättsdirektivet (prop. 2008/09:70) till riksdagen. I propositionen föreslås en ny lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Beslut i riksdagen planeras till den 11 februari 2009. Lagen bör därmed, i enlighet med vad som föreslås i propositionen, kunna träda i kraft den 15 mars 2009. Finansinspektionen, som är tillsynsmyndighet, håller för närvarande på att utarbeta kompletterande tillämpningsföreskrifter vilka förväntas beslutas under våren 2009.

Kommissionen meddelade domstolen den 22 januari 2009 att den inte avser att inlämna en replik, i ljuset av Sverige till fullo har medgivit samtliga av kommissionens yrkanden.

Domstolen beslutade den 11 juni 2009 att Sverige hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter. Kommissionens talan bifölls. Sverige ska ersätta rättegångskostnaderna.

Underlåtenhet att inom den föreskrivna fristen införliva direktiv 2005/56/EG – Gränsöverskridande fusioner av bolag med begränsat ansvar (mål C-555/08, Justitiedepartementet)

Direktiv 2005/56/EG av den 26 oktober 2005 om gränsöverskridande fusioner av bolag med begränsat ansvar har till syfte att underlätta genomförandet av gränsöverskridande fusioner av de olika slags bolag med begränsat ansvar som omfattas av lagstiftningen i de olika medlemsstaterna. Direktivet ska vara genomfört senast den 15 december 2007.

I formell underrättelse den 29 januari 2008 anförde kommissionen att Sverige hade underlåtit att genomföra direktivet.

Sverige framhöll i en skrivelse den 28 mars 2008 att direktivet sedan den 15 februari 2008 är genomfört vad gäller aktiebolag och ekonomiska föreningar. Samtidigt uppgavs att ytterligare genomförande av direktivet återstod i fråga om cirka 3 700 företag, däribland vissa banker och försäkringsbolag. En lagrådsremiss ska beslutas i september 2008 och regeringen avser att besluta om en proposition i början av oktober 2008. Den nya lagstiftningen förväntades träda i kraft den 1 januari 2009.

Den 6 juni 2008 avgav kommissionen ett motiverat yttrande i vilket Sverige anmodades att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa det motiverade yttrandet inom två månader från delgivningen. Kommissionen pekade särskilt på bestämmelser avseende finansiella företag som behöver tillstånd från en offentlig instans, i synnerhet banker och försäkringsbolag.

Sverige besvarade yttrandet den 8 augusti 2008 och uppgav att lagstiftningsarbetet för att genomföra de bestämmelser i direktiv 2005/56 som rör tillståndspliktiga finansiella företag blivit försenat. Avsikten är att en lagrådsremiss ska beslutas i januari 2009 och regeringen ska besluta om en proposition i mars 2009. Den nya lagstiftningen förväntades träda i kraft den 1 juli 2009.

Kommissionen ansåg att situationen fortfarande var otillfredsställande och beslutade därför att väcka talan vid domstolen i december 2008,

Sverige uppgav i sitt svaromål att det är riktigt att direktiv 2005/56 inte har genomförts i fråga om finansiella företag som behöver tillstånd från en offentlig instans. En proposition i ämnet beräknas kunna överlämnas till riksdagen i maj 2009 för beslut av riksdagen påföljande månad. De nya bestämmelserna förväntas därefter kunna träda i kraft den 15 juli 2009.

Domstolen erinrar i domen den 4 juni 2009 om att förekomsten av ett fördragsbrott enligt fast rättspraxis ska bedömas mot bakgrund av den situation som rådde i medlemsstaten vid utgången av den frist som har

angivits i det motiverade yttrandet. Domstolen anförde att det är ostridigt att Sverige inte hade vidtagit nödvändiga åtgärder för att införliva direktiv 2005/56 när fristen i det motiverade yttrandet löpte ut.

Kommissionens talan bifölls således. Domstolen fann att Sverige hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt direktivet.

Underlåtenhet att genomföra vissa artiklar i direktiv 2003/54/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el (mål C-274/08, Näringsdepartementet)

I huvudsak skulle direktiv 2003/54/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el vara genomfört av medlemsstaterna senast den 1 juli 2004.

Kommissionen ansåg att Sverige inte hade genomfört vissa artiklar i direktivet 2003/54/EG på ett korrekt sätt och inledde därför fördragsbrottsförfarandet. Kommissionen lämnade en formell underrättelse till Sverige i april 2006. Sverige svarade i juni 2006. Kommissionen avgav, då den inte fann svaret på underrättelsen tillfredsställande i alla delar, i december 2006 ett motiverat yttrande där Sverige uppmanades att vidta de åtgärder som krävdes.

Sverige svarade på det motiverade yttrandet i februari 2007 och redovisade då innehållet i den relevanta nationella lagstiftningen. Kommissionen fann att Sverige fortfarande inte hade vidtagit nödvändiga åtgärder för att fullständigt införliva vissa artiklar och väckte därför talan i domstolen i juni 2008.

Sverige inkom med svaromål till domstolen i september 2008 och bestred kommissionens yrkanden angående införlivandet av vissa artiklar i direktivet. Sverige ansåg förvisso att bestämmelserna i den svenska bolagsrätten i hög grad innebär att den funktionella åtskillnad som krävs för genomförande av bestämmelserna uppnås. Sverige medgav dock att vissa specifika bestämmelser som krävs för att genomföra artiklarna ännu inte hade antagits. Sverige tillade därvid att regeringen har gett Energimarknadsinspektionen i uppdrag att analysera vilka ändringar i svensk författning som kan behöva göras för att fullt ut genomföra artikel 15 i direktivet samt att redovisa detta senast den 1 oktober 2008.

I den andra delen gjorde kommissionen gällande att artikel 23.2 a i direktivet inte har införlivats korrekt med den svenska rättsordningen, då tillsynsmyndigheten inte ålagts ansvar för att på förhand godkänna åtminstone de metoder som används för att beräkna eller fastställa villkoren för tillträde till nationella nät i den mening som avses i nämnda bestämmelse.

Sverige ansåg tvärtom att det nationella regelverket är förenligt med direktivet, eftersom lagstiftningen innehåller sådana metoder som krävs enligt direktivet, samtidigt som tillsynsmyndigheten kan göra korrigeringar i efterhand av de resultat som erhålls.

Kommissionen inkom med replik i oktober 2008. Sverige svarade i en duplik i december 2008. Muntlig förhandling hölls i domstolen i juni 2009.

Domstolen meddelade sin dom i oktober 2009. Kommissionens tal bifölls. Domstolen fann att Sverige hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt direktivet

– genom att inte anta lämpliga åtgärder för att säkerställa kraven på funktionell åtskillnad mellan distributions- och produktionsintressen i ett vertikalt integrerat företag enligt artikel 15.2.b och c i direktivet, samt

– genom att inte i enlighet med artikel 23.2.a i direktiv ålägga tillsynsmyndigheten ansvar för att på förhand godkänna åtminstone de metoder som används för att beräkna eller fastställa villkoren för tillträde till nationella nät, inklusive överförings- och distributionstariffer.

Åsidosättande av artiklarna 10 och 300.1 EG-fördraget genom att Sverige ensidigt lagt fram ett förslag rörande Stockholmskonventionen (mål C-246/07, Miljödepartementet)
Genom skrivelse av den 19 december 2005 meddelade kommissionen, efter att ha erinrat om de diskussioner som hade förts den 6 juli 2005 inom rådets arbetsgrupp för internationella miljöfrågor och de förslag till beslut som arbetsgruppen hade kommit fram till, den svenska regeringen att Sveriges åtgärd att ensidigt föreslå att PFOS skulle införas i bilaga A till Stockholmskonventionen medförde att gemenskapens internationella representation splittrades och att den enighet som hade uppnåtts, såväl vid den första partskonferensen som beträffande förslaget om att nya ämnen ska införas i Århusprotokollet, äventyras, vilket utgör ett åsidosättande av artikel 10 EG-fördraget (lojalitetsprincipen).

Enligt kommissionen föreslog Sverige vidare, den 14 juli 2005, att PFOS skulle införas, trots att Sverige visste att arbete pågick beträffande detta ämne. Detta framgår av artikel 2 i rådets beslut av den 8 september 2005 om ämnen som ska införas i Århusprotokollet, vilket återger de slutsatser som arbetsgruppen hade antagit vid sitt sammanträde den 6 juli 2005. Detta förberedande arbete utgör en förutsättning för att gemenskapen och medlemsstaterna ska kunna handla internationellt med avseende på protokollet. Sveriges åtgärd att ensidigt föreslå att PFOS införs i bilaga A till Stockholmskonventionen skulle kunna leda till att POP-förordningen måste ändras, vilket gör att kommissionen berövas sin initiativrätt på ett område som till stora delar omfattas av gemenskapens befogenhet samt att rådet berövas sin möjlighet att besluta om att föreslå att detta ämne ska införas, enligt artikel 300.1 EG (om kommissionens roll vid internationella förhandlingar). Kommissionen uppmanade därefter Sverige att inkomma med synpunkter.

Sverige gjorde i en skrivelse av den 15 februari 2006 gällande att gemenskapen inte hade antagit åtgärder avseende PFOS vid den tidpunkt då Sverige tog det initiativ som kommissionen har kritiserat. Medlemsstaterna hade därför fortfarande befogenhet att föreslå att detta ämne införs i relevanta bilagor till Stockholmskonventionen. Sverige angav vidare att, trots Sveriges ansträngningar att se till att gemenskapen föreslog att ämnet skulle införas,

det inte gick att nå enighet i denna fråga vid det sammanträde som rådets arbetsgrupp för internationella miljöfrågor höll den 6 juli 2005. Sverige ansåg därför att artiklarna 10 EG och 300.1 EG inte hade åsidosatts.

Den 4 juli 2006 riktade kommissionen ett motiverat yttrande till Sverige. Det motiverade yttrandet var daterat den 28 juni 2006. I yttrandet uppmanades Sverige att vidta nödvändiga åtgärder för att rätta sig efter detta inom två månader från mottagandet. Sverige svarade genom skrivelse av den 4 september 2006, i vilken Sverige vidhöll sin ståndpunkt från sin skrivelse av den 15 februari 2006.

Kommissionen ansåg inte att Sveriges svar på det motiverade yttrandet var tillfredsställande och beslutade att väcka talan vid domstolen i maj 2007.

Nederländerna, Storbritannien, Finland och Danmark intervenerade till stöd för Sverige i domstolen.

Domstolen meddelade sin dom i april 2010. Domstolen biföll den första delen av kommissionens grund, vilken avser ett åsidosättande av artikel 10 EG. Däremot fann domstolen att den del av grunden som avser ett åsidosättande av artikel 300.1 EG saknar stöd.

Tappande part ska ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Sverige ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Sverige i huvudsak har tappat målet, ska yrkandet bifallas.

Bristande uppfyllelse av direktiv 91/271/EEG Rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (mål C-438/07, Miljödepartementet)

År 1994 klassificerade Sverige samtliga sina vatten som känsliga områden. Sverige bekräftade år 1998 och år 2000 denna klassificering till kommissionen, och påpekade även att landet hade använt eutrofiering som kriterium och att det var de berörda vattnen som avgjorde vilken sorts rening som krävdes. Enligt Sverige är det svenska territoriet i dess helhet, i enlighet med de villkor som avses i bilaga 2, avsnitt A, punkt a, i och ii i direktiv 91/271 Rening av avloppsvatten från tätbebyggelse, känsligt för eutrofiering på grund av fosforutsläpp eller löper risk att drabbas av eutrofiering på grund av sådana utsläpp.

I oktober 2002 skickade kommissionen en formell underrättelse till Sverige med motiveringen att Sverige inte hade uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 5 i direktiv 91/271. Det påstådda fördragsbrottet bestod i att inte något av de utsläpp av avloppsvatten från tätbebyggelse som sker i känsliga områden uppfyllde de krav som ställs i bilaga 1, avsnitt B, till direktivet. Sverige var skyldigt att senast den 31 december 1998 uppfylla dessa krav, vilka är tillämpliga på samtliga utsläpp från reningsverk för avloppsvatten från tätbebyggelse som härrör från tätorter med mer än 10 000 pe, samt på varje utsläpp från reningsverk som är belägna i de känsliga områdenas avrinningsområden.

Sverige bestred kommissionens påståenden i sitt svar på den formella underrättelsen, i februari 2003, och gjorde gällande att Sverige uppfyllde kraven. De svenska myndigheterna ansåg att det inte var nödvändigt med kväverening av det vatten som släpps ut i Östersjön från reningsverk för avloppsvatten från tätbebyggelse som härrör från tätorter med mer än 10 000 pe som är belägna norr om Norrtälje kommun. De ansåg inte heller att utsläpp av kväve från andra tätorter med mer än 10 000 pe som är belägna i mellersta eller södra Sverige medverkar till eutrofieringen av kustvattnen, eftersom en naturlig kväveretention sker på väg till avrinningsområdet, mellan utsläppskällan och havet.

Kommissionen avgav i april 2004 ett motiverat yttrande till Sverige, i vilket den redogjorde för vetenskapliga undersökningar som visar att kväverening av det vatten som släpps ut i Bottenviken och Bottenhavet inverkar på eutrofieringsnivån i Egentliga Östersjön. Kommissionen påpekade att allt vatten som släpps ut i Egentliga Östersjön (inbegripet i Bottenviken och Bottenhavet) från reningsverk för avloppsvatten från tätbebyggelse som härrör från tätorter med mer än 10 000 pe bör renas både från fosfor och från kväve.

Kommissionen ansåg dessutom att utsläpp av kväve från reningsverk för avloppsvatten från tätbebyggelse som härrör från tätorter i mellersta och södra Sverige med mer än 10 000 pe bidrar till att förorena Östersjön, som utgör ett känsligt område. Kommissionen påpekade i detta hänseende att naturlig retention i avrinningsområdena inte var en godtagbar metod för att minska kvävebelastningen i kustområdena.

Sverige besvarade kommissionens motiverade yttrande genom skrivelser av den 14 och den 22 juni 2004. Sverige påpekade att då en medlemsstat ska ta ställning till vilka områden som är känsliga för eutrofiering i den mening som avses i direktiv 91/271, ska den även göra en bedömning av vilka näringsämnen som bidrar till eutrofieringen. Då medlemsstaten har fastställt dessa ämnen ska den se till att det genomförs en mer långtgående rening av kväve och/eller fosfor, efter vad som är motiverat med hänsyn till de lokala förhållandena. Sverige betonade även att medlemsstaterna fritt kan välja metod för kväverening av avloppsvatten från tätbebyggelse. Direktiv 91/271 bör således tolkas så, att naturlig retention kan beaktas som en metod för kväverening av avloppsvatten från tätbebyggelse som härrör från inlandet och som rinner ut i floder och vattendrag och sedan transporteras vidare till de känsliga kustområdena.

Kommissionen fann att Sveriges svar på det motiverade yttrandet inte var tillfredsställande och beslutade därför att väcka talan vid domstolen i september 2007.

Sverige vitsordade för det första att 37 av de sammanlagt 141 aktuella reningsverken inte uppfyller tillämpliga krav på kväverening och att regeringen därför inte hade någon anledning att bestrida kommissionens talan såvitt avser dessa. För det andra anförde regeringen att 68 reningsverk är

utrustade med särskild teknik för kväverening samt uppfyller utsläppskraven och att kommissionens talan således saknar grund i den delen. Vad beträffar resterande 36 reningsverk vitsordade regeringen för det tredje att det inte har införts särskild teknik för kväverening men att enligt regeringens uppfattning direktivet inte kräver detta.

Finland intervenerade till stöd för Sveriges yrkanden.

EU-domstolen meddelade den 6 oktober 2009 dom i målet och ogillande kommissionens talan beträffande de sammanlagt 104 reningsverk som Sverige bestritt att de inte uppfyller direktivets krav på rening. I den del där Sverige medgivit kommissionens talan bifölls denna. I huvudsak tappade kommissionen målet.

Domstolen anförde att enligt rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Även om kommissionen i huvudsak har tappat målet ska vardera parten bära sina rättegångskostnader, eftersom Sverige inte har yrkat att kommissionen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

I detta sammanhang kan det närliggande målet C-335/07 nämnas. Målet rörde också rening av avloppsvatten och dom meddelades samma dag. Kommissionen hade stämt Finland på snarlika grunder som i mål C 438/07, och Sverige intervenerade till stöd för Finland. Finland hade yrkat att kommissionen skulle förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom kommissionen tappade målet, bifölls Finlands yrkande om ersättning för rättegångskostnaderna.

Åsidosättande av artikel 307 EG-fördraget genom avtal angående investeringar som Sverige ingått med vissa tredje länder (mål C-249/06, Utrikesdepartementet)

Målet gäller bilaterala investeringsskyddsavtal som Sverige ingått innan Sverige blev medlem i EU. Avtalen har slutits med följande länder: Argentina, Bolivia, Elfenbenskusten, Egypten, Hongkong, Indonesien, Folkrepubliken Kina, Madagaskar, Malaysia, Pakistan, Peru, Senegal, Sri Lanka, Tunisien, Vietnam, Jemen och före detta Socialistiska Federala Republiken Jugoslavien.

Kommissionen ansåg att det faktum att det i de aktuella avtalen saknas bestämmelser som uttryckligen tillåter Sverige att tillämpa sådana åtgärder som rådet, i förekommande fall, kan besluta om kan medföra att det blir svårare, eller till och med omöjligt, för denna medlemsstat att uppfylla sina skyldigheter enligt gemenskapsrätten. Sverige har, enligt kommissionens uppfattning, underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 307 andra stycket EG genom att inte vidta lämpliga åtgärder för att undanröja denna oförenlighet.

Sverige hävdade att kommissionen endast skulle kunna styrka att de omtvistade bestämmelserna i de aktuella bilaterala avtalen utgör en överträdelse om den visade att Sverige saknar möjlighet att genomföra de

konkreta restriktiva åtgärder som införts genom gemenskapsrätten på grund av de rättigheter som investerare från tredjeländer garanteras i dessa avtal.

Kommissionen sände den 12 maj 2004 en formell underrättelse till Sverige.

Sverige inkom med sina synpunkter på den formella underrättelsen i skrivelse till kommissionen av den 12 juli 2004. Sverige gjorde gällande att de omtvistade bestämmelserna i investeringsskyddsavtalen inte utgjorde hinder för att Sverige uppfyllde sina skyldigheter.

Kommissionen ansåg att de argument som Sverige anfört inte var tillräckliga och sände därför den 21 mars 2005 ett motiverat yttrande till Sverige.

Sverige inkom med sina synpunkter på det motiverade yttrandet i skrivelse till kommissionen av den 19 maj 2005. Sverige vidhöll de argument som den anfört i yttrandet över den formella underrättelsen.

Kommissionen ansåg att dessa argument inte vederlade de anmärkningar som hade framförts i det motiverade yttrandet och beslutade därför att väcka talan i domstolen den 29 maj 2006,

Enligt kommissionen skulle avtalen innebära att Sverige är förhindrat att genomföra eventuella restriktiva åtgärder avseende kapital och betalningar som kan komma att beslutas av gemenskapen enligt artiklarna 57.2 EG (generella undantag från förbudet mot restriktioner för kapital och betalningar i förhållande till tredjeland), 59 EG (restriktiva åtgärder till skydd för EMU:s funktion) och 60.1 EG (ekonomiska sanktioner grundade på en gemensam åtgärd eller gemensam ståndpunkt beslutad enligt bestämmelserna om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken). Enligt kommissionens uppfattning kan bestämmelsen om fri transferering i investeringsskyddsavtalen inte inskränkas eftersom det inte finns någon uttrycklig bestämmelse i avtalen om undantag från transfereringsrätten.

Sverige bestred talan och anförde följande. Det finns inte något exempel på att transfereringsbestämmelsen i investeringsskyddsavtalen har förhindrat Sverige från att genomföra gemenskapsåtgärder enligt artiklarna 57.2 EG, 59 EG eller 60.1 EG. Det ankommer på kommissionen att visa att avtalen verkligen ger upphov till en folkrättlig förpliktelse i förhållande till aktuella tredjeländer som är av det slaget att Sverige skulle vara förhindrat att genomföra eventuella restriktiva åtgärder enligt artiklarna 57.2 EG, 59 EG och 60.1 EG som kan komma att beslutas i framtiden. När det gäller beslut om restriktiva åtgärder enligt artikel 60.1 EG, dvs. åtgärder som grundar sig på en gemensam åtgärd eller gemensam ståndpunkt som beslutats med stöd av bestämmelserna om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, kan ett åtagande om rätt till fri transferering i ett investeringsskyddsavtal inte utgöra hinder för att genomföra denna typ av åtgärd. I de fall de gemenskapsrättsliga åtgärderna grundas på en resolution av FN:s säkerhetsråd, följer det direkt av artikel 103 i FN-stadgan att säkerhetsrådsbeslut utgör lex superior i förhållande till förpliktelser i traktat- och sedvanerätt. Då föreligger en folkrättslig skyldighet att genomföra resolutionen framför ett åtagande

om fri transferering i ett bilateralt investeringsskyddsavtal. Regeringen bestrider under alla omständigheter att investeringsskyddsavtalen innefattar en undantagslös transfereringsrätt. När det gäller att utröna den närmare innebörden av en förpliktelse enligt ett bilateralt investeringsskyddsavtal har man att utgå från folkrättsliga principer för avtalstolkning. Investeringsskyddsavtalen innebär inte något åtagande mot tredjeland om rätt till fri transferering om sådana exceptionella omständigheter som är en förutsättning för att gemenskapen ska kunna besluta om skyddsåtgärder uppstår.

EU-domstolen meddelade sin dom den 3 mars 2009. Domstolen anförde att de åtgärder som Sverige har hävdat gör det möjligt att uppfylla sina skyldigheter enligt gemenskapsrätten framstår inte som en garanti för att så blir fallet. För det första är den tid som de internationella förhandlingar som vore nödvändiga för att omförhandla de aktuella avtalen skulle ta i anspråk i sig oförenlig med dessa åtgärders ändamålsenliga verkan. För det andra är verkningarna av de andra folkrättsliga medel som kan tillgripas, exempelvis en suspension av avtalet eller till och med en uppsägning av de aktuella avtalen eller av vissa bestämmelser däri, alltför osäkra för att säkerställa att de åtgärder som rådet har beslutat om skulle kunna tillämpas på ett ändamålsenligt sätt. Det är utrett att Sverige, i de fall som påtalats av kommissionen, inte har vidtagit några åtgärder i förhållande till de 17 aktuella tredjeländerna inom den frist som kommissionen fastställt i det motiverade yttrandet för att undanröja risken för att tillämpningen av de investeringsskyddsavtal som ingåtts med dessa tredjeländer ska komma att strida mot de åtgärder som rådet kan besluta om. Domstolen fann således att Sverige hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 307.2 EG och kommissionens talan bifölls.

Bilaga 8.2

REGERINGSKANSLIET

2012-10-30 SB2012/6972

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2012 -10- 30
Dnr 144-2012/13

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringens handläggning av överträdelseärenden

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen och en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars Nilsson.

Christina Weihe

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Rosenbad 4
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
E-post: registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-10-30

Utrikesdepartementet

Rättssekretariatet (UD RS)

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringens handläggning av överträdelseärenden

(2 bilagor)

Denna promemoria har upprättats med anledning av att konstitutionsutskottet i granskningsärendet Regeringens handläggning av överträdelseärenden har bett Regeringskansliet om svar på frågor. Underlaget bygger på uppgifter från departementen och Statsrådsberedningen.

1. *Vilka regler och rutiner finns för regeringens och Regeringskansliets beredning av överträdelseärenden inklusive mål i EU-domstolen?*

Regler om beredning av svar på kommissionens anmärkningar i överträdelseärenden mot Sverige inklusive inlagor i mål vid EU-domstolen finns i förordning (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet, Regeringskanslіets föreskrifter med arbetsordning för Regeringskansliet (RKF 2011:9), som kompletterar instruktionen, och i Regeringskanslіets föreskrifter med arbetsordning för respektive departement.[1] Rutiner för handläggningen av överträdelseärenden finns också beskrivna i Statsrådsberedningens cirkulär 7 Riktlinjer för beredning av överträdelseärenden och svar på informella skrivelser i samband därmed, som bifogas som bilaga 1. För handläggningen av mål vid EU:s domstolar gäller även av rättschefen i Utrikesdepartementet beslutade föreskrifter.

[1] Se Regeringskanslіets föreskrifter med arbetsordning för Justitiedepartementet (RKF 2012:6), för Utrikesdepartementet (UF 2009:5), för Försvarsdepartementet (RKF 2011:11), för Socialdepartementet (RKF 2012:4), för Finansdepartementet (RKF 2012:5), för Utbildningsdepartementet (RKF 2011:13), för Landsbygdsdepartementet (RKF 2010:18), för Miljödepartementet (RKF 2011:4), för Näringsdepartementet (RKF 2012:3), för Kulturdepartementet (RKF 2012:2) och för Arbetsmarknadsdepartementet (RKF 2011:12).

2

Respektive departement svarar för beredningen av Regeringskanslets svar på formella underrättelser[2] som omfattas av departementets ansvarsområde enligt 12 § och bilagan till instruktionen, medan Utrikesdepartementet svarar för beredningen av svar på motiverade yttranden samt inlagor i mål mot Sverige vid EU-domstolen[3].

Beredning av svar på kommissionens skrivelser i överträdelseärenden och inlagor i mål vid EU-domstolen sker genom sedvanlig gemensam beredning inom Regeringskansliet. Därutöver tillämpas följande särskilda riktlinjer och föreskrifter.

För beredningen av svar på kommissionens skrivelser i överträdelseärenden tillämpas de rutiner som beskrivs i cirkulär 7, se särskilt avsnitt 3 och 5 i detta.

För beredningen av mål vid EU-domstolen i vilka kommissionen väckt talan mot Sverige angående fördragsbrott gäller följande.

Enligt statsministerns förordnande den 2 februari 2010 föredrar statsrådet Birgitta Ohlsson i chefen för Utrikesdepartementets ställe förvaltningsärenden som gäller ärenden vid Europeiska kommissionen och EFTA:s övervakningsmyndighet samt mål vid Europeiska unionens domstol, tribunalen, Europeiska unionens personaldomstol och EFTA-domstolen. Enligt regeringens beslut den 18 mars 2010 förordnar det föredragande statsrådet regeringens ombud i mål vid nyss angivna domstolar jämte sakkunniga att biträda ombudet.

Förvaltningsärenden som gäller mål vid EU-domstolen, fördelas enligt bilagan till instruktionen på Utrikesdepartementet. Enligt 29 § Regeringskanslets föreskrifter med arbetsordning för Utrikesdepartementet (UF 2009:5) svarar rättssekretariatet för beredningen av mål vid EU:s domstolar och rättschefen i Utrikesdepartementet är enligt 45 § i samma arbetsordning huvudman för handläggningen av dessa mål. Denne har genom beslut den 5 september 2009 delegerat ansvaret till den biträdande enhetschefen för departementets rättssekretariat.

Rättschefen i Utrikesdepartementet har den 15 januari 2009 beslutat om föreskrifter för handläggningen av ärenden som rör mål vid EU:s domstolar och EFTA-domstolen.

2. *I vilken utsträckning tillämpas bestämmelserna i regeringsformen om beredningen av regeringsärenden på beredningen av överträdelseärenden inklusive mål i EU-domstolen?*

---

[2] Se 20 § 3 instruktionen och 3 § 6 RKF 2011:9.

[3] Se 3.1 bilagan till instruktionen, 5 § 1 RKF 2011:9 och 45 § femte stycket UF 2009:5.

I enlighet med 7 kap. 2 § regeringsformen inhämtas upplysningar och yttranden från berörda myndigheter, kommuner och enskilda om behov föreligger. Inhämtning av upplysningar och yttranden kan aktualiseras under samtliga stadium av handläggningen. I vilken utsträckning upplysningar inhämtats i de sjutton ärenden och mål som nämns under avsnitt 4 och 5 i konstitutionsutskottets promemoria framgår av svaret på fråga 5 nedan.

3. *Hur säkerställs att statsråd och statssekreterare hålls underrättade om de informella och formella faserna av ett överträdelseärende (jfr bet. 2006/07:KU20 s. 195–196)?*

Enligt 28 § första stycket instruktionen ska varje huvudman inom sitt sakområde ansvara för ärendenas behöriga gång samt för beredning och föredragning inför departementschefen eller ett annat statsråd. Enligt bestämmelsens andra stycke ska huvudmannen hålla departementschefen, övriga statsråd i departementet och chefstjänstemännen underrättade om arbetets gång och för dem anmäla frågor som är av principiell betydelse eller annars av större vikt. Motsvarande bestämmelser finns även intagna i Regeringskanslets föreskrifter med arbetsordningar för de olika departementen.

4. *I vilken form meddelar kommissionen regeringen sin preliminära uppfattning innan ett formellt överträdelseärende inleds (jfr bet. 2006/07:KU20 s. 203)? Hur dokumenteras meddelandet om kommissionen lämnar det muntligt?*

Beslut om handläggningen i ett överträdelseärende fattas av kommissionärerna vid kollegiemöten. Regeringskansliet känner inte till att det därvid skulle fattas beslut om några preliminära ställningstaganden.

Ett överträdelseärende kan ha föregåtts av informell skriftväxling mellan kommissionen och en medlemsstat. Sådan skriftväxling äger ofta rum i en databas som kallas för EU-piloten. Den informella skriftväxlingen i EU-piloten avslutas i vissa fall med ett meddelande om att ärendet avslutats och att ytterligare åtgärder kan komma att vidtas. Ett sådant meddelande ger dock inte uttryck för kommissionärskollegiets preliminära uppfattning om att inleda ett överträdelseförfarande. Detta eftersom det inte är kommissionärskollegiet, utan endast tjänstemän vid kommissionen, som fattar beslut om handläggningen av ärenden i EU-piloten.

Det ärende som behandlades i bet. 2006/07:KU20, s. 203, som det hänvisas till i frågan avsåg ett statsstödsärende. Sådana ärenden handläggs enligt andra regler än de som gäller för överträdelseärenden enligt artikel 258 EUF-fördraget.

5. *I vilken utsträckning har upplysningar inhämtats från myndigheter och enskilda i Sverige i de sjutton fall som redovisats ovan (avsnitt 4 och 5)?*

Redovisningen nedan följer den ordning som framgår av avsnitt 4 och 5 i konstitutionsutskottets promemoria.

I ärende 2004/2235 inhämtades inte några upplysningar då det inte bedömdes nödvändigt för att erhålla ett tillräckligt beredningsunderlag för regeringens ställningstagande.

I ärende 2009/0482 fördes en kontinuerlig dialog med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

I ärende 2008/4159 begärdes underlag in från Läkemedelsverket.

I ärende 2007/2354, 2005/2362 och 2007/2005 inhämtades inte några upplysningar då det inte bedömdes nödvändigt för att erhålla ett tillräckligt beredningsunderlag för regeringens ställningstagande.

I ärende 2009/2194 inhämtades upplysningar från Energimarknadsinspektionen.

I mål C-607/10 begärdes yttranden in från Naturvårdsverket, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län och Länsstyrelsen i Norrbottens län.

I mål C-479/10 begärdes yttranden in från Naturvårdsverket, Vägverket, Transportstyrelsen, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Stockholms kommun, Göteborgs kommun, Uppsala kommun och Norrköpings kommun.

I mål C-548/08, C-547/08, C-546/08, C-555/08, C-274/08 och C-246/07 inhämtades inte några upplysningar då det inte bedömdes nödvändigt för att erhålla ett tillräckligt beredningsunderlag för regeringens ställningstagande.

I mål C-438/07 begärdes yttrande in från Naturvårdsverket.

I mål C-249/06 inhämtades yttrande från Kommerskollegium.

7. *I två av de sju fall som redovisats under rubriken Redogörelse för sju överträdelseärenden som inte gått till EU-domstolen (avsnitt 4) har det med tillgängligt material inte varit möjligt att avgöra om kommissionen har avskrivit ärendena eller inte. Hur har följande två ärenden utfallit?*

- *Krav på registrering hos Läkemedelsverket av importerade kosmetiska produkter (ärendenummer 2008/4159, Socialdepartementet) (avsnitt 4.3 ovan)*
- *Överträdelse av gasförordningen (ärendenummer 2009/2194, Näringsdepartementet) (avsnitt 4.7 ovan).*

Kommissionen skickar inte ut någon skriftlig information när den fattat beslut om att skriva av överträdelseärenden. Denna information publiceras på kommissionens hemsida under följande adress:

http://ec.europa.eu/eu_law/infringements/infringements_decisions_sv.htm

Vad gäller ärende 2008/4159 och 2009/2194 skrevs dessa av den 19 maj 2011 respektive den 16 juni 2011 vilket framgår vid en sökning på dessa datum på kommissionens hemsida på nämnda adress. Utskrifter från kommissionens hemsida bifogas, se bilaga 2.

8. *Sverige har varit framgångsrikt i den bemärkelsen att kommissionen t.ex. har lagt ner överträdelseärenden innan de har nått domstol eller återkallat talan i domstolen. Det har också förekommit att Sverige har vunnit mål i domstolen. Vilka slutsatser kan dras av de fall där Sverige har varit framgångsrikt?*

Det är svårt att dra några generella slutsatser eftersom ärendena och målen rör olika sakområden och vitt skilda frågor.

I vissa fall kan det konstateras att kommissionen har missuppfattat innehållet i nationell lagstiftning och praxis. Sverige har i ett antal sådana fall nått snabb framgång genom att på ett tidigt stadium klargöra innehållet i svensk lagstiftning och praxis.[4] Detta visar de positiva effekterna av att föra en dialog med kommissionen för att identifiera och undanröja eventuella missförstånd så långt möjligt.

I andra fall har Sverige lyckats undvika att ett ärende gått till EU-domstolen eller att kommissionen vidhållit en talan som väckts vid domstolen genom att avsluta ett pågående lagstiftningsarbete som åtgärdar de problem som kommissionen påtalat.[5] Detta visar att det är

[4] Se t.ex. ärende 2007/2354 och i viss mån också ärende 2004/2235.

[5] Se t.ex. ärende 2005/2362, ärende 2007/2005, mål C-548/08 och mål C-547/08.

viktigt att så snart det kan konstateras att kommissionen har fog för sin uppfattning eller där det annars finns skäl att göra ändringar i nationell lagstiftning vidta nödvändiga åtgärder.

11. De akter som gåtts igenom i de fall som redovisats i avsnitt 4 och 5 innehåller bara de formella dokumenten. Enligt Regeringskansliets cirkulär kan informella kontakter tas med kommissionen. Vilka informella kontakter har tagits i dessa överträdelseärenden? Hur dokumenteras informella kontakter, t.ex. i form av tjänsteanteckningar eller dagboksblad?

Den 8 september 2010 hölls ett möte i Stockholm med tjänstemän från kommissionens generaldirektorat för miljöfrågor. Vid mötet diskuterades bl.a. det överträdelseärende som senare ledde fram till mål C-607/10. Erfarenheterna från mötet dokumenterades genom dagordning, deltagarlista samt protokoll.

Utöver detta möte har några informella kontakter inte tagits med kommissionen från Sveriges sida där sakfrågor diskuterats i angivna ärenden och mål innan dess att dom meddelats.

Om informella kontakter resulterar i en uppgift av betydelse i sak för handläggningen av ett ärende dokumenteras detta genom t.ex. mötesrapporter, tjänsteanteckningar eller på det sätt som bedöms lämpligt.

12. I vilka av de fall som redovisas i avsnitt 4 och 5 har förekommit kontakter med EU:s institutioner på politisk nivå? I vilket skede har kontakterna i förekommande fall tagits?

I Regeringskansliet finns inte någon dokumentation med uppgift om att det skulle ha förekommit några kontakter på politisk nivå i angivna mål och ärenden.

14. I huvudsak vann Sverige målet C-438/07 (avsnitt 5.9 ovan). Tappande part ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Domstolen anförde i domen att även om kommissionen i huvudsak har tappat målet ska vardera parten bära sina rättegångskostnader, eftersom Sverige inte har yrkat att kommissionen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. I det närliggande målet C-335/07 hade Finland yrkat att kommissionen skulle förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, vilket också blev fallet. I mål C-607/10 (avsnitt 5.1), som Sverige dock tappade, yrkade Sverige att kommissionen skulle förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Enligt budgetlagen (2011:203) 3 § ska i statens verksamhet hög effektivitet eftersträvas och god hushållning iakttas. Vilket belopp fick Sverige ersätta rättegångskostnaderna i mål C-438/07 med? Hur förhåller sig det faktum att Sverige i mål

C-438/07 inte yrkade att kommissionen skulle förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna med nämnda bestämmelse i budgetlagen?

I mål C-438/07 framställde Sverige inte formellt något yrkande om ersättning för rättegångskostnader med hänsyn till att Sverige delvis gett kommissionen rätt beträffande vissa av de anläggningar som målet avsåg och att det därmed förelåg förutsättningar för att kvitta yrkanden om rättegångskostnader enligt artikel 69.3 i domstolens rättegångsregler.

Enligt Regeringskansliets bedömning har Sveriges agerande varit förenligt med bl.a. 1 kap. 3 § budgetlagen.

15. *I mål C-548/08 (avsnitt 5.3 ovan) anförde kommissionen [att] Sverige, genom att inte i tid genomföra och rapportera till kommissionen om genomförandet av direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer, hade brutit mot direktivet. Utbildningsdepartementet var ansvarigt departement, men ärendet rörde även Justitiedepartementet, Socialdepartementet, Försvarsdepartementet, Integrations- och jämställdhetsdepartementet, Finansdepartementet, Jordbruksdepartementet, Näringsdepartementet, Socialdepartementet samt Utrikesdepartementet. Vilka krav på samordning ställde det faktum att många departement var inblandade i ärendet?*

Utarbetandet av inlagorna i mål C-548/08 ställde sedvanliga krav på samordning. Redan vid utarbetandet av svaret på den formella underrättelsen, som föregått talan i EU-domstolen, kunde konstateras att det som återstod för att genomföra direktivet var att anta lagstiftning i fråga om fastighetsmäklare, väktare och revisorer, dvs. yrken vars lagstiftning sorterar under ett och samma departement, närmare bestämt Justitiedepartementet.

16. *Som framgår av promemorian förekommer det att andra medlemsstater intervenerar i domstolen till stöd för Sverige (avsnitt 5.8 och 5.9). Arbetar Sverige aktivt för att få andra medlemsstaters stöd i domstolen och i andra skeden av överträdelseärendeprocessen?*

Först när talan väckts och ett mål inletts vid EU-domstolen kan andra medlemsstater intervenera till stöd för Sverige. När det bedöms lämpligt arbetar Sverige då aktivt på olika sätt med att uppmärksamma andra medlemsstater på att ett mål mot Sverige har inletts i EU-domstolen där dessa har möjlighet att intervenera till stöd för Sverige.

När det anses lämpligt uppmärksammar även Sverige dessförinnan andra medlemsstater på att ett överträdelseärende mot Sverige pågår.

17. Hur följer Regeringskansliet upp att Sverige fullgör sina åtaganden enligt domar från EU-domstolen där Sverige förlorat?

Det följer av instruktionen och Regeringskanslіets föreskrifter med arbetsordningar för de olika departementen att det ankommer på respektive departement att se till att regelverket inom deras respektive verksamhetsområde är förenligt med unionsrätten. Se även cirkulär 7.

Det ankommer således på det departement som svarar för de regler som omfattas av en dom från EU-domstolen mot Sverige att se till att de ändringar som kan behöva vidtas med anledning av domen kommer till stånd. Kommissionen följer också regelmässigt upp domar som meddelats av EU-domstolen med frågor till berörd medlemsstat kort tid efter domen om vilka åtgärder medlemsstaten vidtagit eller avser att vidta för att efterkomma domen.

18. I mål C-249/06 om bilaterala investeringsskyddsavtal meddelade EU-domstolen dom den 3 mars 2009 (avsnitt 5.10 ovan). Domstolen fastställde att Sverige har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter genom att inte vidta lämpliga åtgärder för att undanröja oförenligheter i de bestämmelser om överföring av kapital som finns i de aktuella bilaterala avtalen. I juli 2009 upplyste Sverige kommissionen om att arbetet med att ändra de 17 investeringsskyddsavtal som berörs av domen kommer att ta tid (skr. 2010/11:105 s. 309). I syfte att ändra avtalen i enlighet med domen har regeringen utformat ett tillägg till artikeln om kapitalöverföring i avtalen. Sverige har redan kontaktat vissa tredje länder i anledning av domen. Avsikten är att kommunicera med alla de 17 stater som är motparter i de avtal som berörs och anpassa avtalen med den nya bestämmelsen, enligt regeringens skrivelse 2010/11:105. Vilka åtgärder har härefter vidtagits i syfte att ändra avtalen och därmed efterkomma domen?

Under hösten 2009 arbetade Regeringskansliet med att ta fram ett tillägg till den transfereringsklausul som EU-domstolen slagit fast står i strid med unionsrätten. Regeringen fattade den 19 november 2009 beslut om att en ändring av avtalen med Malaysia, Argentina och Egypten skulle ingås i detta avseende genom skriftväxling. Den 24 november 2009 skickade regeringen noter till nämnda stater angående detta.

Den 1 december 2009 trädde Lissabonfördraget i kraft vilket medförde att EU enligt artikel 3.1.e EUF-fördraget erhöll exklusiv kompetens vad gäller utländska direktinvesteringar som utgör en del av den gemensamma handelspolitiken enligt artikel 207.1 EUF-fördraget. Av artikel 3.2 EUF-fördraget följer att endast unionen får ingå internationella avtal på detta område.

I och med Lissabonfördragets ikraftträdande blev det därmed oklart om Sverige längre hade befogenhet att självt agera för att efterkomma domen. Den 7 juli 2010 lade kommissionen fram ett förslag för Rådet och Europaparlamentet om en ny förordning om en övergångsordning för bilaterala investeringsskyddsavtal mellan medlemsstater och tredje land.[6] Enligt artikel 8.1 i förslaget ska medlemsstaterna under vissa villkor erhålla mandat att ingå ändringar i existerande avtal med tredje land. Förordningen har emellertid ännu inte antagits av Rådet och Europaparlamentet, något som beräknas ske först kring årsskiftet.

Regeringen har sedan Lissabonfördraget trädde i kraft varit mån om att, i det läge som därmed uppstått, inte vidta några åtgärder som kommissionen kan uppfatta som ett nytt fördragsbrott genom att vidta åtgärder som ligger inom ramen för unionens exklusiva befogenhet.

19. Kommissionen anför i meddelande Bättre styrning av den inre marknaden (KOM (2012) 259, den 8.6 2012) att överträdelseärenden inte bör ta mer än i genomsnitt 18 månader och att medlemsstaterna bör följa domstolens avgöranden inom 12 månader. Vilken kommentar föranleder kommissionens syn mot bakgrund av hittills gjorda erfarenheter av hanteringen av överträdelseärenden?

Det är viktigt att förfarandet går så snabbt som möjligt eftersom det är angeläget att unionsrätten genomförs och tillämpas korrekt. Ett påskyndat administrativt förfarande får dock inte gå ut över rättssäkerheten. Det är viktigt att ärendena utreds ordentligt så att en medlemsstat har en god möjlighet att försvara sig vid en eventuell domstolsprocess.

Vad gäller frågan om medlemsstaternas skyldigheter att följa EU-domstolens avgöranden är det knappast möjligt att sätta någon absolut tidsfrist för detta med hänsyn till de vitt skilda frågor som domarna kan omfatta. Målsättningen bör dock vara att nödvändiga åtgärder i enlighet med artikel 260.1 EUF-fördraget vidtas så snabbt som möjligt.

20. Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?

Konstitutionsutskottets promemoria föranleder inte några ytterligare kommentarer.

---

[6] Se Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council establishing transitional arrangements for bilateral investment agreements between Member States and third countries, COM (2010)344 final.

REGERINGSKANSLIET

CIRKULÄR 7

2012-10-25

Statsrådsberedningen

Kansliet för samordning av EU-frågor

Riktlinjer för beredning av överträdelseärenden och svar på informella skrivelser i samband därmed

1 Allmänt om överträdelseförfarandet ... 3

1.1 Kommissionens målsättningar ... 4

1.2 Målsättningar för Regeringskansliets hantering ... 5

2 Förfarandet för överträdelser som inte handlar om för sent genomförda direktiv ... 6

2.1 Informella fasen ... 6

2.2 Formella fasen ... 6

2.2.1 Allmänt ... 6

2.2.2 Formell underrättelse ... 7

2.2.3 Motiverat yttrande ... 7

2.2.4 EU-domstolen ... 8

3 Allmänt om beredningen i Regeringskansliet när det gäller överträdelser som inte handlar om för sent genomförda direktiv ... 9

3.1 Allmänt ... 9

3.2 Den informella fasen ... 9

3.3 Den formella fasen ... 11

3.3.1 Formell underrättelse ... 11

3.3.2 Motiverat yttrande ... 12

3.3.3 EU-domstolen ... 13

4 Följder av EU-domstolens avgörande när det gäller överträdelser som inte handlar om försent genomförda direktiv ... 14

4.1 Sanktionsbelopp samt vite ... 14

4.2 Uppföljning av EU-domstolens domar i mål om överträdelser mot Sverige ... 15

5 Särskilt om handläggningen av överträdelseärenden om för sent genomförda direktiv ... 15

5.1 Förfarandet ... 15

5.2 Beredningen i Regeringskansliet av ärenden som rör för sent genomförda direktiv ... 16

5.2.1 Formella underrättelser ... 16

5.2.2 Motiverat yttrande ... 17

5.2.3 EU-domstolen ... 17

5.3 Uppföljning av EU-domstolens domar i mål om för sent genomförande i Sverige ... 17

6 Skadestånd till enskilda ... 17

1 Allmänt om överträdelseförfarandet

EU-kommissionen har som en av sina viktigaste uppgifter att kontrollera att EU:s medlemsstater tillämpar och genomför EU-rättens bestämmelser på ett korrekt sätt. Kommissionens främsta instrument för att utöva denna kontrollfunktion är det s.k. överträdelseförfarandet enligt fördragets artikel 258.[1] Förfarandet kan ytterst leda till att kommissionen väljer att väcka talan mot en medlemsstat i EU-domstolen.

Vid sidan av artikel 258 finns särskilda bestämmelser om kommissionens övervakning på områdena konkurrens,[2] offentliga företag och företag som beviljats särskilda eller exklusiva rättigheter av medlemsstaterna[3] och statsstöd.[4] Kommissionen kan också enligt artikel 114 om nationella undantag på den inre marknaden och enligt artikel 348 om bl.a. krigsmateriel, föra ett ärende direkt till EU-domstolen.

Om EU-domstolen i en dom fastställer att en medlemsstat inte har uppfyllt en unionsrättslig skyldighet måste medlemsstaten vidta de åtgärder som krävs för att följa domen.[5] Skulle kommissionen anse att medlemsstaten inte har vidtagit nödvändiga åtgärder för att korrigera den konstaterade felaktigheten kan kommissionen inleda ett nytt överträdelseärende enligt artikel 260.2 om verkställighet av EU-domstolens tidigare dom mot medlemsstaten. I den mån denna överträdelseprocess blir föremål för EU-domstolens bedömning, kan domstolen fastställa såväl ett standardbelopp som ett vitesbelopp som medlemsstaten måste betala för att inte ha efterkommit den tidigare domen.

I de fall den påstådda överträdelsen gäller att medlemsstaten inte i tid har anmält genomförande av direktiv, behöver inte EU-domstolen först fastställa överträdelsen i en dom innan kommissionen kan väcka talan om fastställande av standardbelopp eller vite. Kommissionen kan i dessa fall redan i första domstolsprocessen, dvs. i samband med talan om fastställelse av överträdelsen, yrka standardbelopp och vite.

Som ett led i strävan att undvika överträdelseprocesser och i synnerhet processer inför EU-domstolen bör det föras en fortlöpande dialog med kommissionen, t.ex. utifrån att en ifrågasatt reglering är föremål för nationell översyn. Kommissionen bör kontinuerligt hållas informerad

[1] Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EUF-fördraget. Samtliga hänvisningar till artiklar i cirkuläret avser EUF-fördraget.
[2] Artikel 105.
[3] Artikel 106.
[4] Artikel 108.
[5] Artikel 260.1.

om ärendets utveckling, t.ex. när det gäller försenade genomföranden av direktiv.

1.1 Kommissionens målsättningar

Ett antal åtgärder har vidtagits från kommissionens sida för att uppmuntra medlemsstaterna att uppfylla skyldigheten att genomföra unionsrätten korrekt och i tid, samt säkerställa korrekt tillämpning av det unionsrättsliga regelverket. Till exempel har kommissionen inrättat ett förbättrat datastöd för kommunikation.[6] Medlemsstaternas arbete med genomförande och tillämpning redovisas på ett övergripande plan i kommissionens årliga rapporter och i resultattavlan för den inre marknaden.[7] Utvärdering av hur medlemsstaterna genomför och tillämpar inremarknadsregelverket kommer även regelbundet att bli föremål för stats- och regeringscheferna inom ramen för det s.k. EU2020-arbetet.[8]

De politiska målsättningar som kommissionen avser att utgå från i utvärderingen av medlemsländernas arbete är bl.a. att överträdelseärenden bör kunna avslutas inom i genomsnitt 18 månader från beslutet om formell underrättelse och till att det stängs alternativt talan väcks i EU-domstolen. Målsättningen för medlemsstaterna att efterkomma EU-domstolens domar bör uppgå till i genomsnitt 12 månader.[9]

I de fall där en enskild har inkommit med klagomål till kommissionen är målsättningen att kommissionen ska fatta beslut om formell underrättelse eller avsluta ärendet inom ett år från det att klagomålet inkommit.[10]

Kommissionen har aviserat att man kommer att prioritera kontrollen av medlemsstaternas genomförande av direktiv samt efterlevnaden av EU-domstolens domar genom att föra talan om sanktionsavgift enligt artikel 260.2 och 260.3.

---

[6] Kommissionens meddelande "En europeisk union som bygger på resultat – tillämpningen av gemenskapsrätten" (KOM (2007) 502 slutlig).
[7] För mer information se kommissionens hemsida http://ec.europa.eu/eu_law/infringements/infringements_annual_report_en.htm samt http://ec.europa.eu/internal_market/score/index_en.htm
[8] Kommissionens meddelande "Bättre styrning av den inre marknaden"(KOM (2012) 259 slutlig) samt Europeiska rådets slutsatser av den 28/29 juni 2012.
[9] Kommissionens meddelande "Bättre styrning av den inre marknaden" (KOM (2012) 259 slutlig).
[10] Kommissionens meddelande "Uppdatering av klagandens ställning i ärenden om unionsrättens tillämpning" (KOM (2012) 154 slutlig).

1.2 Målsättningar för Regeringskansliets hantering

När Sverige jämförs med andra EU-länder är det tydligt att det fortfarande finns utrymme för att förbättra hur vi genomför EU-rättsakter och säkerställer att de tillämpas korrekt. Ett planeringsstöd, Eureka, har inrättats för genomförande av direktiv och handläggning av överträdelseärenden, och i departementen finns kontaktpersoner som har en övergripande funktion avseende departementens arbete med detta.

Det ligger i Sveriges intresse att säkerställa att kommissionen har korrekt information om de ärenden som aktualiseras inom ramen för överträdelseprocessen, såväl den informella som den formella. Onödiga beslut i överträdelseärenden kan undvikas om kommissionen har tillgång till korrekt och uppdaterad information.

Regelbundna kontakter på tjänstemannanivå bidrar till en god dialog och ömsesidig förståelse. I förekommande fall bör riktlinjerna för handläggning under avsnitt 4 samt behovet av att dokumentera kontakterna beaktas. Om så bedöms vara lämpligt, kan även kontakter tas på politisk nivå med ansvarig kommissionsledamot eller dennes kabinettschef. Kommissionens beslutscykel, med månadsvisa beslut i överträdelseärenden, bör beaktas särskilt.

SB EU-kansliet och UD RS bistår med råd och EU-rättslig rådgivning i detta avseende.

UD RS är central kontaktpunkt för EU-piloten, dvs. den databas genom vilken kommissionen kan kommunicera med medlemsstaterna innan den beslutar att inleda ett överträdelseärende, och följer därigenom upp ärenden i EU-piloten. UD RS har samordningsansvar för överträdelseärenden som inte rör sent genomförande av direktiv. UD RS svarar också för beredningen av Sveriges inlagor och anföranden i mål vid EU-domstolen. SB EU-kansliet har en övervakande roll genom hela processen och är en samordnande länk mellan Regeringskansliet och Brysselrepresentationen. SB EU-kansliet har även samordningsansvar för överträdelseärenden om de sent genomförda direktiven. SB EU-kansliet stämmer även av Sveriges ståndpunkter i överträdelseärendena med de politiska samordningskanslierna i SB.

2 Förfarandet för överträdelser som inte handlar om för sent genomförda direktiv

Kommissionen kan inleda ett överträdelseärende mot en medlemsstat antingen utifrån enskilda klagomål eller på eget initiativ. Kommissionen kan ifrågasätta hur medlemsstaten tillämpar och genomför EU-rätten utifrån bl.a. anmälningar om hur direktiv har genomförts, undersökningar som kommissionen låtit experter göra, information lämnad inom ramen för informationsförfarandena (anmälningsproceduren enligt direktiv 98/34/EG information från medierna, frågor som har behandlats i Europaparlamentet och frågor som behandlats i rådets eller kommissionens arbetsgrupper).

2.1 Informella fasen

Vanligtvis föregås det formella förfarandet av informella kontakter mellan kommissionen och den berörda medlemsstaten. Syftet med den informella fasen är att kommissionen ska kunna bilda sig en uppfattning om klagomålet eller oklarheter kring överensstämmelsen med unionsrätten. För att effektivisera handläggningen av den informella skriftväxlingen har kommissionen upprättat en databas, EU-piloten. Inom ramen för denna databas skickar kommissionen frågor kring nationell reglering eller nationell tillämpning som medlemsstaten normalt bör besvara inom tio veckor. Utgångspunkten är att alla informella skrivelser ska förmedlas genom EU-piloten men det är inte uteslutet att skrivelser kan inkomma på annat sätt. Det ska i sammanhanget understrykas att den informella fasen inte utgör en del av överträdelseförfarandet men att den innebär en möjlighet för medlemsstaterna att förhindra att ett överträdelseförfarande påbörjas.

2.2 Formella fasen

2.2.1 Allmänt

För att inleda eller föra en formell överträdelseprocess vidare måste beslut fattas om detta i kommissionskollegiet, dvs. av kommissionen som kollektiv och inte av enskilda generaldirektorat. Ett sådant beslut föregås av en beredning mellan berörda generaldirektorat, rättstjänsten och generalsekretariatet. Vanligtvis fattar kommissionskollegiet beslut månadsvis (med undantag för semesterperioderna i juli, augusti och

december) i överträdelseärenden som riktar sig mot olika medlemsstater. Men kommissionen kan också undantagsvis välja att fatta beslut i överträdelseärenden vid kommissionens ordinarie veckomöten och vid statsstödsmötena som äger rum vid två tillfällen varje månad.[11]

Kommissionen redovisar på sin hemsida vilka beslut som fattats i överträdelseärenden mot medlemsstaterna.[12] Pressmeddelanden med närmare beskrivning av de ärenden kommissionen fattat beslut om offentliggörs också på kommissionens hemsida.[13]

2.2.2 Formell underrättelse

När en handläggande enhet hos kommissionen anser sig ha tillräckligt underlag för att kunna konstatera ett fördragsbrott, föreslår den att kommissionskollegiet ska besluta att inleda ett formellt förfarande. Beslutet att inleda ett formellt förfarande innebär att kommissionen upprättar en formell underrättelse. Den utarbetas av det ansvariga generaldirektoratet under medverkan av kommissionens rättstjänst, och undertecknas av den ansvarige kommissionären.

Ett beslut om formell underrättelse kan kommissionen undantagsvis fatta utan någon föregående informell skriftväxling. Kommissionen kan även välja att utfärda flera, kompletterande formella underrättelser i samma ärende om det anses lämpligt för att hitta en lösning på frågan eller om kommissionen behöver ytterligare förtydliganden från medlemsstaten.

I den formella underrättelsen ges medlemsstaten tillfälle att inom en viss tid, vanligen två månader, yttra sig över kommissionens slutsatser i ärendet.

2.2.3 Motiverat yttrande

Om kommissionen efter att ha tagit del av medlemsstatens synpunkter anser att det finns skäl att driva ärendet vidare, utfärdar kommissionen ett motiverat yttrande till medlemsstaten. Dessa beslut föregås, liksom beslut om formella underrättelser, av beredning inom kommissionen och

[11] För närmare information om handläggning av statsstödsärenden, se cirkulär 11.
[12] http://ec.europa.eu/eu_law/infringements/infringements_decisions_en.htm
[13] http://www.europa.eu/press_room/index_en.htm

besluten fattas vid månadsvisa kollegiemöten. Kommissionen kan även besluta om kompletterande motiverade yttranden i ett ärende.

Ett motiverat yttrande utarbetas i nära samarbete mellan kommissionens rättstjänst och berörda generaldirektorat, och undertecknas av den ansvarige kommissionären. I det motiverade yttrandet ges medlemsstaten en tidsfrist på två månader för att vidta nationella åtgärder med anledning av yttrandet och att skicka ett svar till kommissionen. Det motiverade yttrandet, som inte får avse något annat än den överträdelse som tidigare tagits upp i den formella underrättelsen, utgör ramen för domstolsprocessen.

EU-domstolen har förklarat att kommissionen i en stämningsansökan inte kan åberopa några grunder utöver de som framgår av det motiverade yttrandet.[14] En förutsättning för att domstolen ska bifalla kommissionens talan är att en åberopad överträdelse förelåg när svarsfristen för det motiverade yttrandet löpte ut. För att de åtgärder som en medlemsstat vidtar för att undvika en fällande dom ska kunna beaktas av domstolen måste alltså åtgärderna genomföras innan svarsfristen för det motiverade yttrandet löpt ut.

2.2.4 EU-domstolen

Om den berörda staten inte rättar sig efter yttrandet inom den tid som kommissionen har angivit, kan kommissionen föra ärendet vidare till EU-domstolen.

En förutsättning för att kommissionen ska få väcka talan om fördragsbrott vid EU-domstolen är att den berörda medlemsstaten har getts tillfälle att komma in med synpunkter, vilket alltså sker genom att medlemsstaten ges tillfälle att besvara det motiverade yttrandet.

Om medlemsstaten väljer att tillmötesgå kommissionens krav i ett motiverat yttrande efter det att kommissionen stämt medlemsstaten, kan kommissionen välja mellan att återkalla talan eller att fortsätta processen vid domstolen. EU-domstolen har förklarat att det kan finnas intresse att ändå fullfölja processen för att fastställa medlemsstatens ansvar, t.ex. för klargörande av enskildas rätt till skadestånd.[15]

[14] Se t.ex. mål C-457/07 Kommissionen mot Portugal, REG 2009 I-8091, punkt 55 och där angiven praxis.
[15] Se bl.a. mål 154/85 Kommissionen mot Italien, REG I 1987, s. 2717 samt C-168/03 Kommissionen mot Spanien.

3 Allmänt om beredningen i Regeringskansliet när det gäller överträdelser som inte handlar om för sent genomförda direktiv

3.1 Allmänt

Kommissionen har rätt att begära information från medlemsstaterna enligt artikel 337 och medlemsstaterna har enligt artikel 4.3 i fördraget om Europeiska unionen en skyldighet att samarbeta med kommissionen.

Svenska ståndpunkter och instruktioner i EU-frågor bereds alltid gemensamt med samtliga berörda departement.[16] Detta gäller även överträdelseärenden, för vilka den gemensamma beredningen är av grundläggande betydelse för att den politiska samordningen av ärendena ska fungera.

Kravet på gemensam beredning gäller under ärendets hela beredning, således även under den informella fasen innan kommissionen har beslutat att inleda ett formellt förfarande. En svensk ståndpunkt stäms alltså av med berörda departement och med SB EU-kansliet och UD RS, innan den förs fram vid möten eller skriftväxlingar med kommissionen. SB EU-kansliet ombesörjer avstämning med samordningskanslierna i SB när så bedöms lämpligt.

Ett överträdelseärende kan också anmälas för allmän beredning i regeringen. Anmälan bör kunna göras av det departement som anser att detta är påkallat, även om frågan ligger utanför det egna ansvarsområdet. Innan en fråga anmäls för allmän beredning sker avstämning med SB EU-kansliet.

Överträdelseärendena redovisas också översiktligt i regeringens skrivelse med berättelse om verksamheten i EU, den s.k. årsboken.

3.2 Den informella fasen

Om kommissionen i en informell skrivelse ifrågasätter svenskt regelverks förenlighet med eller korrekt tillämpning av unionsrätten laddas skrivelsen upp i den för ändamålet upprättade databasen, den s.k.

[16] Se Statsrådsberedningens PM Samrådsformer i Regeringskansliet samt cirkulär 3.

EU-piloten[17]. Databasen administreras av UD RS som central kontaktpunkt. Det finns även en arbetsgrupp med kontaktpersoner från varje departement. När ärendet inkommer i EU-piloten vidarebefordras det till berört departements kontaktperson som i sin tur säkerställer att ärendet kommer berörd tjänsteman till handa. Skrivelsen skickas även i kopia till SB EU-kansliet, samt till UDFIM om ärendet rör den inre marknaden. UD RS håller kontakt med Kommerskollegium, i egenskap av kontaktpunkt för problemlösningsnätverket SOLVIT, för att undersöka om motsvarande frågeställningar aktualiserats i denna kontext.

När skrivelser inkommer på annat sätt än genom EU-piloten bör departementen uppmärksamma SB EU-kansliet och UD-RS på detta. Dessa skrivelser besvaras av ansvarigt departement i enlighet med sedvanlig gemensam beredning med berörda departement och översänds till Representationen för vidare befordran till kommissionen.

Det förekommer ibland direkta kontakter mellan kommissionens tjänstemän och det ansvariga departementet. Det är då viktigt att komma ihåg att gemensambereda svenska ståndpunkter. I de fall det endast handlar om klargörande av tillämpligt nationellt regelverk hålls berörda departement informerade om kontakterna med kommissionen.

Innan Sverige besvarar en informell skrivelse bereder ansvarigt departement svaret gemensamt med SB EU-kansliet och UD RS samt med övriga berörda departement. Om frågan rör den inre marknaden bereds svaret alltid med UD FIM. Frågor med direkta eller indirekta konsekvenser för statsbudgeten eller EU-budgeten samt frågor med samhällsekonomiska konsekvenser bereds alltid med Fi BA.[18] Samråd sker också med EU-representationen. SB EU-kansliet ombesörjer avstämning med de politiska samordningskanslierna i SB om det bedöms lämpligt.

Skrivelsen, som formuleras på svenska, besvaras av Regeringskansliet.[19] Normalt ligger beslutanderätten enligt departementens arbetsordningar på respektive rättschef.

---

[17] Närmare information om handläggningen av dessa ärenden inom Regeringskansliet finns i UD RS promemoria "Översikt – handläggningen av ärenden inom ramen för pilotprojektet för överträdelseärenden".

[18] För övriga fasta ärendegrupper för gemensam beredning, se SB PM Samrådsformer i Regeringskansliet.

[19] Jfr 20 § 3 förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet. Av 3 § 6 Regeringskansliets föreskrifter med arbetsordning för Regeringskansliet (RKF 2011:9) följer att det är chefen för det ansvariga departementet (det behöriga statsrådet) som svarar på skrivelsen. Departementschefen kan med stöd av 13 § i arbetsordningen överlåta beslutanderätten till en tjänsteman i departementet.

Svaret ställs till chefen för det generaldirektorat som har skickat skrivelsen. Kommissionens ärendenummer anges i rubriken. Skrivelsen samt eventuella bilagor laddas upp i EU-piloten av ansvarigt departement. Ansvarigt departement ombesörjer att svaret slutligen överförs till kommissionen i databasen. En kopia av svaret lämnas till SB EU-kansliet och UD RS.

Med hänsyn till kommissionens beslutsprocess, med månadsvisa beslut i överträdelseärenden, är det av stor vikt att departementet följer upp kommissionens förfrågningar med informella samtal och besök i kommissionen för att så långt som möjligt klargöra situationen och reda ut eventuella missförstånd. Kontakterna bör regelbundet följas upp för att få klarhet i om ärenden förs vidare till den formella fasen.

SB EU-kansliet och UD RS bistår med råd.

3.3 Den formella fasen

3.3.1 Formell underrättelse

Skrivelsen med formell underrättelse är ställd till utrikesministern. Den överlämnas av kommissionens generalsekretariat till EU-representationen. När representationen har tagit emot en skrivelse med en formell underrättelse vidarebefordrar den skrivelsen till det berörda fackdepartementet och skickar en kopia till UD RS och SB EU-kansliet.

Skrivelsen, som formuleras på svenska, ska formellt sett besvaras av Regeringskansliet.[20] Normalt ligger beslutanderätten enligt respektive departements arbetsordning på respektive rättschef.

Ansvarigt departement bereder svaret gemensamt med SB EU-kansliet, UD RS och övriga berörda departement. Om frågan rör den inre marknaden bereds svaret också med UD FIM. Frågor med direkta eller indirekta konsekvenser för statsbudgeten eller EU-budgeten samt frågor

[20] Jfr 20 § 3 förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet. Enligt 3§ 6 Regeringskansliets föreskrifter med arbetsordning för Regeringskansliet (RKF 2011:9) är det chefen för det ansvariga departementet (det behöriga statsrådet) som besvarar en formell underrättelse. Departementschefen kan med stöd av 13 § i arbetsordningen överlåta beslutanderätten till en tjänsteman i departementet.

med samhällsekonomiska konsekvenser bereds alltid med Fi BA.[21] Samråd sker även med EU-representationen. SB EU-kansliet ombesörjer avstämning med de politiska samordningskanslierna i SB om det bedöms lämpligt.

Svaret ställs till kommissionens generalsekretariat, med kopia till generaldirektören på ansvarigt direktorat på kommissionen. Skrivelsen (inklusive missiv och eventuella bilagor) undertecknas och skannas till pdf-format (andra filformat godtas inte) för att kunna bifogas i kommissionens databas för överträdelseärenden, INFR av ansvarigt departement.[22] UD RS lägger in och ombesörjer den slutliga överföringen till kommissionen i databasen INFR.

SB EU-kansliet och UD RS delges en kopia av svaret.

Om kompletterande information i ett ärende utarbetas, t.ex. för att informera kommissionen om reviderad tidplan för utlovade nationella åtgärder, gemensambereds denna i vanlig ordning med berörda departement inbegripet UD RS och SB EU-kansliet. Även denna information läggs in i databasen INFR.

SB EU-kansliet och UD RS bistår med råd.

3.3.2 Motiverat yttrande

Kommissionskollegiet fattar efter sedvanlig intern beredning beslut om motiverat yttrande.

Det motiverade yttrandet är ställt till utrikesministern. Det överlämnas av kommissionens generalsekretariat till EU-representationen. När representationen har tagit emot ett motiverat yttrande från kommissionen vidarebefordrar representationen yttrandet till UD-RS med kopia till de berörda fackdepartementen samt SB EU-kansliet.

[21] För övriga fasta ärendegrupper för gemensam beredning, se SB PM Samrådsformer i Regeringskansliet.
[22] Möjligheten att skicka skrivelser i original via kurirpost finns också men bör användas endast undantagsvis och efter att ha rådgjort med UD RS. Under alla förhållanden ska skrivelser endast skickas via en (1) kommunikationskanal.

Det är UD RS som bereder svaren på motiverade yttranden samt undertecknar skrivelsen. Skrivelsen upprättas i samråd med berörda fackdepartement och SB EU-kansliet.[23]

Om frågan rör den inre marknaden bereds svaret med UD FIM. Frågor med direkta eller indirekta konsekvenser för statsbudgeten eller EU-budgeten samt frågor med samhällsekonomiska konsekvenser bereds alltid med Fi BA.[24] Svaret ska även beredas i den integrationsrättsliga arbetsgruppen (IRA), bestående av representanter för samtliga departement.[25] Samråd sker även med EU-representationen. SB EU-kansliet ombesörjer i samband med den s.k. IRA-beredningen avstämning med samordningskanslierna.

Om kompletterande information i ett ärende bör utarbetas, t.ex. för att informera kommissionen om reviderad tidplan för utlovat nationellt regelarbete, ankommer det på berört departement att informera UD RS om behovet av kompletterande information i ärendet. UD RS utarbetar svar i samråd med berörda departement samt SB EU-kansliet och bereder skrivelsen i vanlig ordning.

Svaret, som utarbetas på svenska, ställs till kommissionens generalsekretariat, med kopia till generaldirektören på ansvarigt direktorat på kommissionen. Skrivelsen, inklusive missiv och eventuella bilagor, undertecknas och skannas i pdf-format (andra filformat godtas inte) för uppladdning i kommissionens överträdelsedatabas INFR. UD RS lägger in och ombesörjer den slutliga överföringen till kommissionen i databasen.[26]

3.3.3 EU-domstolen

UD RS är Sveriges ombud i EU-domstolen och bereder ärenden i nära samråd med berörda departement och SB EU-kansliet.

---

[23] Enligt 42 § fjärde stycket Regeringskanslіets föreskrifter med arbetsordning för Utrikesdepartementet (UF 2007:1) ska rättschefen vid UD med huvudmans ansvar handlägga dessa ärenden. Denna befogenhet är delegerad till biträdande enhetschefen vid UD-RS. Av 26 § i samma föreskrifter följer att UD RS svarar för beredningen av ärendena.

[24] För övriga fasta ärendegrupper för gemensam beredning, se SB PM Samrådsformer i Regeringskansliet.

[25] IRA inrättades genom beslut 1994-02-24, R44-1994 för EES-frågor, och fick genom ändringsbeslut 1995-12-23 R 40-95 RS, utvidgad befogenhet till EU-frågorna.

[26] Möjligheten att skicka skrivelser i original via kurirpost finns också men bör användas endast undantagsvis och efter att ha rådgjort med UD RS. Under alla förhållanden ska skrivelser endast skickas via en (1) kommunikationskanal.

4 Följder av EU-domstolens avgörande när det gäller överträdelser som inte handlar om försent genomförda direktiv

Om EU-domstolen i en dom fastställer att en medlemsstat inte har uppfyllt en unionsrättslig skyldighet måste medlemsstaten vidta de åtgärder som krävs för att följa domen. Skulle kommissionen anse att medlemsstaten inte har vidtagit nödvändiga åtgärder för att korrigera den i domen konstaterade felaktigheten kan kommissionen inleda ett nytt överträdelseärende enligt artikel 260.2.

En överträdelseprocess enligt artikel 260.2, som handlar om att medlemsstaten ska korrigera ett konstaterat fördragsbrott, kan föras till EU-domstolen efter det att medlemsstaten bemött kommissionens formella underrättelse, dvs. något motiverat yttrande formuleras inte i detta sammanhang. Kommissionens ambition är att snabba upp förfaranden enligt artikel 260.2 till en genomsnittlig handläggningstid om mellan 8 och 18 månader.[27]

4.1 Sanktionsbelopp samt vite

I den mån en överträdelseprocess enligt artikel 260 blir föremål för EU-domstolens bedömning kan domstolen fastställa att medlemsstaten ska betala ett *standardbelopp* som en sanktion för att medlemsstaten inte vidtagit nödvändiga ändringar i tid. Samtidigt kan domstolen besluta om ett *vite*, som fastställs till ett visst belopp per dag som förseningen kvarstår och som ska utgöra ett incitament för medlemsstaten att genomföra nödvändiga ändringar snabbare.

Kommissionen har uttalat att man avser att begära att domstolen ska ålägga den aktuella medlemsstaten att betala både ett standardbelopp och löpande vite.[28] EU-domstolen har godtagit användandet av dessa dubbla sanktioner.[29]

Avgörande för sanktionsbeloppens storlek är överträdelsens varaktighet, dess svårighetsgrad och den berörda medlemsstatens betalningsförmåga. Vidare beaktas särskilt de konsekvenser underlåtenheten att följa EU-domstolens första dom har för privata och offentliga intressen samt hur brådskande det är att få den berörda medlemsstaten att uppfylla sina

[27] Kommissionens meddelande om tillämpning av artikel 260.3 i EUF-fördraget (SEK (2010) 1371 slutlig).
[28] Kommissionens meddelande om tillämpning av artikel 228 EG (SEK (2005) 1658 samt SEK (2010) 923.
[29] Se mål C-304/02, Kommissionen mot Frankrike, REG 2005 I-6263.

skyldigheter. Överträdelsens varaktighet avser tiden från EU-domstolens första dom till den tidpunkt då kommissionen beslutar att väcka talan enligt artikel 260 vid domstolen.[30]

Det finns i princip ingen övre gräns för hur höga sanktionsbelopp som kan fastställas. För beräkning av vites- och standardbelopp har kommissionen utarbetat vissa riktlinjer.[31] Som exempel på sanktioner som fastställts av domstolen kan det nämnas att Frankrike dömts att betala ett vitesbelopp om cirka 550 miljoner kronor per halvår samt ett engångsbelopp om cirka 190 miljoner kronor på grund av att Frankrike hade underlåtit att se till att det utfördes tillräckliga kontroller för att säkerställa efterlevnaden av gemenskapens tekniska åtgärder för bevarande av fiskeresurserna.[32]

4.2 Uppföljning av EU-domstolens domar i mål om överträdelser mot Sverige

Det åligger ansvarigt departement att vidta de åtgärder som krävs med anledning av en dom från EU-domstolen. Departementet involverar berörda departement och följer upp att åtgärder för att efterkomma domen vidtas. UD RS bistår i detta arbete samt SB EU-kansliet vid behov.

5 Särskilt om handläggningen av överträdelseärenden om för sent genomförda direktiv[33]

5.1 Förfarandet

En stor del av kommissionens överträdelseförfaranden bottnar i att en medlemsstat inte inom utsatt tid har anmält nationellt genomförande av EU-direktiv. Dessa ärenden inleds direkt med en formell underrättelse. Vanligtvis sammanförs ett antal direktiv där medlemsstaten i fråga inte anmält genomförandeåtgärder i en och samma formella underrättelse, s.k. klump-FU. Beslut om denna typ av formella underrättelser fattas

[30] Kommissionens meddelande om tillämpning av artikel 228 EG (SEK (2005) 1658) samt SEK (2010) 923.
[31] Se kommissionens meddelande om tillämpning av artikel 228 EG (SEK (2005) 1658 samt SEK (2010) 923), samt, för beräkning av ekonomiska sanktioner SEK (2012) 6106.
[32] Se mål 304/02, fotnot 24 ovan.
[33] För mer information om genomförande av unionsrättsakter, se cirkulär 14.

cirka sex gånger per år.[34] Nästa steg är att kommissionen utfärdar ett motiverat yttrande till medlemsstaten, något som kan komma att ske relativt snabbt t.ex. om medlemsstaten inte kan presentera en tidsplan för det försenade genomförandet. Därefter kan kommissionen föra ärendet vidare till EU-domstolen. Kommissionen anger att avsikten är att tillämpa artikel 260.3 i alla mål som rör helt eller delvis utebliven anmälan av lagstiftningsinitiativ.

Om det råder delade meningar om genomförandeåtgärderna är tillräckliga ska ärendet i stället handläggas i enlighet med förfarandet i artikel 258 (jfr avsnitt 4 ovan).

När det gäller de för sent genomförda direktiven anser kommissionen att det ska finnas särskilda omständigheter för att yrka såväl standardbelopp som vite. Som utgångspunkt kommer kommissionen endast att begära vitessanktion[35] och har uttalat att den i sådana fall kommer att återkalla talan så snart medlemsstaten anmält genomförandeåtgärder om detta sker innan domstolen meddelat dom.

EU-domstolen kan i dessa fall, till skillnad från förfarandet enligt artikel 260.2, inte fastställa sanktionen till ett högre belopp än det kommissionen angett.

En överträdelses varaktighet börjar beräknas från dagen efter det datum som i det aktuella direktivet anges som tidsfrist för genomförande. Själva betalningsskyldigheten däremot, får verkan den dag som anges i domstolens dom. Enligt kommissionens uppfattning bör det vara samma dag som dom meddelas. Slutlig ledning om hur EU-domstolen hanterar mål enligt artikel 260.3 kommer att utvecklas i praxis.

5.2 Beredningen i Regeringskansliet av ärenden som rör för sent genomförda direktiv

5.2.1 Formella underrättelser

Denna typ av formella underrättelser, som endast hänvisar till att ett antal direktiv inte anmälts som fullständigt genomförda, besvaras av SB EU-kansliet. SB EU-kansliet kontaktar respektive departement för att få

[34] Vanligtvis under januari, mars, maj, juli, september och november månad.
[35] Se vidare kommissionens meddelande om tillämpningen av artikel 260.3 i EUF-fördraget, (SEK (2010) 1371 slutlig).

information om genomförandearbetet och ansvarar för sedvanlig gemensamberedning av svaret till kommissionen.

5.2.2 Motiverat yttrande

UD RS sköter beredningen av svar på motiverade yttranden i enlighet med motsvarande förfarande som enligt 3.2.2. ovan.

5.2.3 EU-domstolen

UD RS är Sveriges ombud i EU-domstolen och bereder ärendet i nära samråd med berörda departement och SB EU-kansliet (jämför i fråga om beredning avsnitt 3.2.3. ovan).

5.3 Uppföljning av EU-domstolens domar i mål om för sent genomförande i Sverige

Det åligger ansvarigt departement att vidta de åtgärder som krävs för att direktivet ska genomföras fullständigt i den nationella rättsordningen. Departementet involverar berörda departement och följer upp att åtgärder för att efterkomma domen vidtas. SB EU-kansliet bistår i detta arbete samt UD RS vid behov.

6 Skadestånd till enskilda

Enskilda som har lidit skada på grund av att en medlemsstat brutit mot EU-rätten har rätt till skadestånd enligt EU-domstolens praxis[36] under förutsättning

- *att* den unionsregel som har överträtts har till syfte att ge enskilda rättigheter,
- *att* överträdelsen är tillräckligt allvarlig, och
- *att* det finns ett direkt orsakssamband mellan överträdelsen och skadan.

Enskilda kan framställa krav på skadestånd vid nationella domstolar. Vid sådana processer företräds staten av Justitiekanslern.

[36] Se mål C-6 och 9/90 *Francovich* [1991] ECR I-5357.

Skadeståndsansvar kan uppkomma utan att EU-domstolen i en tidigare dom har slagit fast att medlemsstaten har brutit mot unionsrätten.

Sverige

Em	Numéro	Serv.Resp	Titre	Décision de la Commission

SE	2005/2168	BUDG	RECOUVREMENT A POSTERIORI - CONSTATATION TARDIVE	Classement
SE	2011/0332	JUST	DIRECTIVE 2008/52/CE DU PARLEMENT EUROPÉEN ET DU CONSEIL du 21 mai 2008 sur certains aspects de la médiation en matière civile et commerciale	Classement
SE	2011/2060	JUST	Transposition of Directive 2004/38/EC	Mise en demeure 258(ex226)
SE	2006/2537	JUST	TRANSPOSITION INCORRECTE DE LA DIRECTIVE 2002/73/CE (MISE EN ŒUVRE DU PRINCIPE DE L'ÉGALITÉ DE TRAITEMENT ENTRE HOMMES ET FEMMES EN CE QUI CONCERNE L'ACCÈS À L'EMPLOI, À LA FORMATION ET À LA PROMOTION	Mise en demeure complémentaire 258(ex226)
SE	2011/0535	MARK	Directive 2010/76/UE du Parlement européen et du Conseil du 24 novembre 2010 modifiant les directives 2006/48/CE et 2006/49/CE en ce qui concerne les exigences de fonds propres pour le portefeuille de négociation et pour les retitrisations, et la surveillance prudentielle des politiques de rémunération Texte présentant de l'intérêt pour l'EEE	Avis motivé 258 (ex226)
SE	2010/0839	MARK	Directive 2009/27/CE de la Commission du 7 avril 2009 modifiant certaines annexes de la directive 2006/49/CE du Parlement européen et du Conseil en ce qui concerne les dispositions techniques relatives à la gestion des risques (1)	Classement
SE	2011/0334	MOVE	DIRECTIVE 2008/110/CE DU PARLEMENT EUROPÉEN ET DU CONSEIL du 16 décembre 2008 modifiant la directive 2004/49/CE concernant la sécurité des chemins de fer communautaires.	Avis motivé 258 (ex226)
SE	2010/0842	MOVE	Directive 2009/113/CE de la Commission du 25 août 2009 modifiant la directive 2006/126/CE du Parlement européen et du Conseil relative au permis de conduire	Classement
SE	2008/4159	SNCO	OBLIGATION D'ENREGISTREMENT (PAYANT A L'AGENCE DES PRODUITS MEDICAUX) DES PRODUITS COSMETIQUES IMPORTES ET REPERCUSSION SUR LEURS PRIX DE VENTE	Classement

Sverige

Em	Numéro	Serv.Resp	Titre	Décision de la Commission
SE	2009/4003	EMPL	CONDITIONS FOR GRANTING COMMUTING ALLOWANCE TO UNEMPLOYED PERSONS IN SWEDEN	Classement
SE	2009/2194	ENER	TRANSPARENCE OF CONDITIONS FOR ACCESS TO THE NATURAL GAS TRANSMISSION NETWORKS	Classement
SE	2009/0529	ENTR	Commission Directive 2008/47/EC of 8 April 2008 on the approximation of the laws of the Member States relating to aerosol dispensers (Text with EEA relevance)	Classement
SE	2010/4200	ENVI	NATURE - Wolf hunting in Sweden	Avis motivé 258 (ex226)
SE	2010/0727	MOVE	Directive 2008/57/CE du Parlement européen et du Conseil du 17 juin 2008 relative à l'interopérabilité du système ferroviaire au sein de la Communauté (refonte)	Avis motivé 258 (ex226)
SE	2010/0729	MOVE	Directive 2009/131/CE du 16 octobre 2009 modifiant l'annexe VII de la directive 2008/57/CE du PE et du Conseil relative à l'interopérabilité du système ferroviaire au sein de la Communauté	Avis motivé 258 (ex226)
SE	2010/2136	MOVE	Directive 2005/65/EC on enhancing port security. List of ports concerned by Directive 2005/65/EC	Avis motivé 258 (ex226)
SE	2011/0338	MOVE	Directive 2009/33/CE du Parlement européen et du Conseil du 23 avril 2009 relative à la promotion de véhicules de transport routier propres et économes en énergie	Avis motivé 258 (ex226)
SE	2008/4993	SNCO	FREE CIRCULATION OF GOODS IN THE FIELD OF MEDICAL EQUIPMENT	Mise en demeure 258(ex226)

REGERINGSKANSLIET

2012-10-26

Statsrådsberedningen

Kansliet för samordning av EU-frågor

Konstitutionsutskottets granskningsärende Regeringens handläggning av överträdelseärenden

Denna promemoria har upprättats med anledning av att konstitutionsutskottet i granskningsärendet Regeringens handläggning av överträdelseärenden har bett Regeringskansliet om svar på frågor. Promemorian bygger på underlag från departementen och Statsrådsberedningen.

6. Regeringskansliets Cirkulär 7 Riktlinjer för beredning av överträdelseärenden uppdaterades 2008-01-29. Hur beaktas Lissabonfördragets ändrade bestämmelser i regeringens arbete med överträdelseärenden?

De förändringar som Lissabonfördraget inneburit inom detta område har uppmärksammats vid ett antal informationsinsatser inom Regeringskansliet, såväl i seminarieform som genom regelbundna möten i en krets kontaktpersoner för genomförande av direktiv. Vidare behandlas Lissabonfördragets bestämmelser i cirkulär 14 Riktlinjer för genomförande av unionsrättsakter av den 16 december 2010.

Därutöver har ett arbete med att uppdatera cirkulär 7 pågått inom Regeringskansliet. Cirkulär 7 i dess nu gällande form bifogas, se Utrikesdepartementets promemoria, bilaga 1.

9. Huvuddelen av överträdelseärendena gäller sent genomförande av direktiv. I promemorian (avsnitt 3) har bl.a. redovisats att diskussioner inom Regeringskansliet har inletts under 2011 kring vad som krävs för att Sverige bättre ska kunna uppfylla åtagandena att korrekt och i tid nationellt genomföra EU-rättslig lagstiftning. Vad har dessa diskussioner bestått av och vad har de resulterat i?

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Drottninggatan 21
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
E-post: registrator@primeminister.ministry.se

Inom Regeringskansliet finns kontaktpersoner för varje departement som träffas regelbundet för att utbyta information och erfarenheter om det övergripande arbetet med att genomföra direktiv. Kommissionens mätningar av hur Sverige presterar i förhållande till övriga länder har varit en utgångspunkt för dessa diskussioner.

Ett it-baserat planeringsstöd, Eureka, finns tillgängligt sedan 2010 till stöd för departementens tidsmässiga planering av direktivgenomförande. Systemet bidrar till transparens och kan underlätta samordningen i de fall där flera departement är involverade i ett direktivs genomförande. Därutöver har seminarier arrangerats och informationsinsatser vidtagits för såväl tjänstemän som den politiska ledningen.

Resultatet av dessa insatser är en ökad medvetenhet i hela Regeringskansliet om betydelsen av att genomföra direktiven i tid samt vilka konsekvenser ett för sent genomförande kan komma att få. Det har varit ett långsiktigt arbete som först nu börjar visa konkreta resultat i form av en genomgående bättre statistik och ett färre antal för sent genomförda direktiv.

10. Tidpunkten för när en rättsakt ska vara genomförd beslutas i och med själva rättsakten. Enligt ett tidigare svar från Regeringskansliet till konstitutionsutskottet (bet. 2008/09:KU10 s. 77f) verkar företrädare för Sverige i förhandlingar om EG-direktiv för en genomförandetid som är realistisk med beaktande av den analys som företagits avseende konsekvenser för svenskt regelverk. Lissabonfördraget har inneburit att det ofta går snabbare att anta rättsakter på EU-nivå. I vilken utsträckning driver Sverige linjen att tiden för genomförandet ska vara förhållandevis lång? Skiljer det sig mellan olika förslag till rättsakter?

Den generella överenskommelsen mellan institutionerna, enligt ett interinstitutionellt avtal från 2003 om bättre lagstiftning,[1] är att genomförandetiden i allmänhet inte bör överskrida två år. Det bör under förhandlingens gång göras en uppskattning av hur lång tid som behövs för att omsätta ett direktiv till nationell författning. Detta varierar givetvis beroende på rättsaktens komplexitet och detaljeringsgrad. För att kunna påverka genomförandetidens längd behövs för svenskt vidkommande en uppskattning av i vilken utsträckning direktivet kan omhändertas genom lag, förordning eller myndighetsföreskrifter.

Genomförandetidens längd bör diskuteras utifrån sakliga utgångspunkter och inte som en förhandlingsfråga mellan institutionerna. I förhandlingarna drivs behovet av en längre genomförandetid om en initial analys ger vid handen att vi i annat fall inte kommer att kunna genomföra ett direktiv inom utsatt tid. Det

[1] Interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning, 2003/C 321/01.

förekommer även att Sverige, för det fall vi inte får gehör om en längre genomförandetid under förhandlingens gång, i samband med rättsaktens antagande konstaterar att Sverige önskat en längre genomförandetid.

13. I avsnitt 4.5 ovan redovisas ett fall om felaktigt genomförande av direktiv 2000/43/EG om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung. I ärendet anförde regeringen i augusti 2007 att den ville kunna ha fortsatta kontakter med kommissionen i detta ärende och såg fram mot ett förslag från kommissionen om en tidpunkt för ett möte där regeringen kan ytterligare redogöra för det pågående lagstiftningsarbetet. Blev det något sådant möte och finns detta möte i så fall dokumenterat?

Något möte kom inte till stånd inom ramen för detta överträdelseärende.

Bilaga 9.1

SVERIGES RIKSDAG

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN
KONSTITUTIONSUTSKOTTET
Hans Hegeland
Föredragande
Tfn: 08-7864726

Utdrag ur kanslipromemoria

Nedan följer ett utdrag (s. 19–39) ur en kanslipromemoria daterad 2012-09-14 som den 20 september 2012 översändes till Regeringskansliet inom ramen för konstitutionsutskottets granskningsärende om internationella överenskommelser inkl. beslut rörande EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (Dnr 48-2012/13).

Överenskommelser i Sveriges internationella överenskommelser som godkänts av riksdagen

2004

Under 2004 publicerades 65 överenskommelser i Sveriges internationella överenskommelser. Här förtecknas de 21 överenskommelser som godkänts av riksdagen.

SÖ 2004:1
Avtal om ändringar i och Sveriges anslutning till avtalet mellan Danmark, Island och Norge om samarbete i konkurrensfrågor
Helsingfors den 9 april 2003
Riksdagsbehandling: Prop. 2002/03:134, bet. 2003/04:NU6, rskr. 2003/04:12

SÖ 2004:7
ILO:s konvention (nr 184) om arbetarskydd i lantbruket
Genève den 21 juni 2001
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:56, bet. 2003/04:AU5, rskr. 2003/04:175.

SÖ 2004:10
Det internationella fördraget om växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk
Rom den 3 november 2001
Riksdagsbehandling: Prop. 2002/03:52, bet. 2002/03:MJU:17, rskr. 2002/03:162.

SÖ 2004:11
1996 års ändringsprotokoll till 1976 års konvention om begränsning av sjörättsligt skadeståndsansvar (SÖ 1983:98)
London den 3 maj 1996

SVERIGES RIKSDAG

Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:79, bet. 2003/04:LU28, rskr. 2003/04:429.

SÖ 2004:12
Avtal med Danmark om vissa skattefrågor
Köpenhamn den 29 oktober 2003
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:149, bet. 2003/04:SkU31, rskr. 2003/04:269.

SÖ 2004:14
Civilrättslig konvention om korruption.
Strasbourg den 4 november 1999.
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:70, bet. 2003/04:JuU21, rskr. 2003/04:233. SFS 2004:404.

SÖ 2004:15
Straffrättslig konvention om korruption
Strasbourg den 27 januari 1999.
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:70, bet. 2003/04:JuU21, rskr. 2003/04:233, SFS 2004:404.

SÖ 2004:16
Tilläggsprotokoll till den straffrättsliga konventionen om korruption av den 27 januari 1999.
Strasbourg den 15 maj 2003.
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:70, bet. 2003/04:JuU21, rskr. 2003/04:233, SFS 2004:404.

SÖ 2004:21
Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet
New York den 15 november 2000
Riksdagsbehandling: Prop. 2002/03:146, bet. 2003/04JuU06, rskr 2003/04:23.

SÖ 2004:22
Tilläggsprotokoll om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, till Förenta nationernas konvention den 15 november 2000 mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (SÖ 2004:21)
New York den 15 november 2000
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:111, bet. 2003/04JuU20, rskr 2003/04:232, SFS 2004:405-6.

SÖ 2004:28
Ändring av artikel 10.2 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken
Bryssel den 21 mars 2003
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:52, bet. 2003/04FiU25, rskr 2003/04:166.

SVERIGES RIKSDAG

SÖ 2004:31
Avtal med Norge om ändring av protokoll om upprättande av en fond för svensk-norskt industriellt samarbete
Stockholm den 19 maj 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:139, bet. 2004/05:NU6, rskr. 2004/05:27.

SÖ 2004:32
Nordisk konvention om social trygghet
Karlskrona den 18 augusti 2003
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:44, bet. 2003/04:SfU7, rskr. 2003/04:152.

SÖ 2004:37
Beslut av företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet om privilegier och immunitet för Athena.
Bryssel den 28 april 2004.
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:176, bet. 2004/05:JuU9, rskr. 2004/05:7.

SÖ 2004:41
Avtal med Förenta nationerna om svenskt deltagande i Förenta nationernas fredsoperation i Demokratiska republiken Kongo (MONUC)
New York den 8 maj 2003
Riksdagsbehandling: Prop. 2002/03:58, bet. 2002/03:UU15, rskr. 2002/03:154

SÖ 2004:46
Ramavtal med Förenta nationerna om arrangemang avseende immunitet och privilegier samt vissa andra frågor med avseende på Förenta nationernas möten som hålls i Sverige.
New York den 19 november 2003.
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:68, bet. 2003/04:JuU22, rskr. 2003/04:189.

SÖ 2004:47
Protokoll till konventionen den 10 oktober 1980 (SÖ 1982:27) om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen, som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar, om explosiva lämningar efter krig.
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:72, bet. 2003/04:UU16, rskr. 2003/04:177.

SÖ 2004:48
Konvention om vissa enhetliga regler för internationella lufttransporter.
Montreal den 28 maj 1999.
Riksdagsbehandling: Prop. 2002/03:18, bet. 2002/03:LU2, rskr. 2002/03:65, SFS 2002:1130.

SVERIGES RIKSDAG

SÖ 2004:53
Luftfartsavtal med Folkrepubliken Kinas särskilda administrativa region Hongkong
Hongkong 14 mars 2000
Riksdagsbehandling: Prop 2002/03:127, bet. 2003/04:SkU4, rskr. 2003/04:19.

SÖ 2004:64
Avtal om ändring i protokollet den 1 december 1981 (SÖ 1984:60) om privilegier och immunitet för Internationella organisationen för mobila telekommunikationer via satellit
London den 25 september 1998
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:29, bet. 2003/04:TU4, rskr. 2003/04:143, SFS 2004:140.

SÖ 2004:65
Ändringar i överenskommelsen den 20 augusti 1971 (SÖ 1972:22) om Internationella telesatellitorganisationen Intelsat
Washington den 17 november 2000
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04: 29, bet. 2003/04: TU4, rskr. 2003/04: 143. SFS 2004: 140.

2005

Under 2005 publicerades 72 överenskommelser i Sveriges internationella överenskommelser. Här förtecknas de 26 överenskommelser som godkänts av riksdagen.

SÖ 2005:5
Överenskommelse om Nordiska investeringsbanken
Helsingfors den 11 februari 2004
Riksdagsbehandling: Prop 2003/04:162, bet. 2004/05:FiU15, rskr. 2004/05:16.

SÖ 2005:6
Avtal mellan de stater som deltar i den multinationella snabbinsatsbrigaden för FN-insatser om status för deras styrkor
Köpenhamn den 13 december 2001
Riksdagsbehandling: Prop 2004/05:7, bet. 2004/05:FöU2, rskr. 2004/05:44.

SÖ 2005:7
Avtal mellan Europeiska unionens medlemsstater om status för den militära och civila personal som utstationeras vid Europeiska unionens militära stab, för de högkvarter och de styrkor som kan komma att ställas till Europeiska unionens förfogande inom ramen för förberedande och genomförande av de insatser som avses i artikel 17.2 i Fördraget om Europeiska unionen, inbegripet övningar, samt för den militära och civila personal från medlemsstaterna som ställs till Europeiska unionens förfogande i detta sammanhang (EU-SOFA (EU-avtal om styrkornas status))

SVERIGES RIKSDAG

Bryssel den 17 november 2003
Riksdagsbehandling: Prop 2004/05:7, bet. 2004/05:FöU2, rskr. 2004/05:44.

SÖ 2005:10
Avtal med Anguilla om automatiskt utbyte av information om inkomster från sparande i form av räntebetalningar
Stockholm och The Valley den 9 september och 19 november 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:113, bet. 2004/05:SkU30, rskr. 2004/05:243, SFS 2005:343.

SÖ 2005:11
Avtal med Nederländerna med avseende på Aruba om automatiskt utbyte av information om inkomster från sparande i form av räntebetalningar
Stockholm och Haag den 18 maj och 9 november 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:113, bet. 2004/05:SkU30, rskr. 2004/05:243, SFS 2005:343.

SÖ 2005:12
Avtal med Caymanöarna om beskattning av inkomster från sparande
Stockholm och Georg Town den 9 september 2004 och 12 april 2005
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:113, bet. 2004/05:SkU30, rskr. 2004/05:243, SFS 2005:343.

SÖ 2005:13
Avtal med Guernsey om beskattning av inkomster från sparande
Stockholm och S:t Peter Port den 18 maj och 19 november 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:113, bet. 2004/05:SkU30, rskr. 2004/05:243, SFS 2005:343.

SÖ 2005:14
Avtal med Isle of Man om beskattning av inkomster från sparande
Stockholm och Douglas den 18 maj och 19 november 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:113, bet. 2004/05:SkU30, rskr. 2004/05:243, SFS 2005:343.

SÖ 2005:15
Avtal med Jersey om beskattning av inkomster från sparande
Stockholm och S:t Helier den 18 maj och 19 november 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:113, bet. 2004/05:SkU30, rskr. 2004/05:243, SFS 2005:343.

SÖ 2005:16
Avtal med Brittiska Jungfruöarna om beskattning av inkomster från sparande
Stockholm och Road Town den 9 september 2004 och 11 april 2005
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:113, bet. 2004/05:SkU30, rskr. 2004/05:243, SFS 2005:343.

SÖ 2005:17
Avtal med Montserrat om beskattning av inkomster från sparande
Stockholm och Plymouth den 9 september och 21 december 2004

SVERIGES RIKSDAG

Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:113, bet. 2004/05:SkU30, rskr. 2004/05:243, SFS 2005:343.

SÖ 2005:18
Avtal med Nederländerna med avseende på Nederländska Antillerna om automatiskt utbyte av information om inkomster från sparande i form av räntebetalningar
Stockholm och Haag den 18 maj och 27 augusti 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:113, bet. 2004/05:SkU30, rskr. 2004/05:243, SFS 2005:343.

SÖ 2005:19
Avtal med Turks och Caicosöarna om beskattning av inkomster från sparande
Stockholm och Grand Turk den 9 september och 16 december 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:113, bet. 2004/05:SkU30, rskr. 2004/05:243, SFS 2005:343.

SÖ 2005:20
Avtal om immunitet och privilegier för Internationella brottmålsdomstolen
New York den 9 september 2002
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:171, bet. 2004/05:JuU8, rskr. 2004/05:23, SFS 2004:1012.

SÖ 2005:25
Avtal med Malaysia för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande skatter på inkomst
Stockholm den 12 mars 2002
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:173, bet. 2004/05:SkU5, rskr. 2004/05:3, SFS 2004:874.

SÖ 2005:26
2003 års protokoll till 1992 års internationella konvention om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja (SÖ 1995:19)
London den 16 maj 2003
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:78 bet. 2004/05:LU22, rskr. 2004/05:192, SFS 2005:254–256.

SÖ 2005:27
Konvention med Luxemburg om social trygghet
Bryssel den 1 december 2003
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:98 bet. 2003/04:SfU16, rskr. 2003/04:251. SFS 2004:491.

SÖ 2005:28
Konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:65, bet.2004/05:MJU11, rskr. 2004/05:193, SFS 2005:181–188.

SVERIGES RIKSDAG

SÖ 2005:42
Konvention, upprättad av rådet på grundval av artikel 34 i fördraget om Europeiska unionen, om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater.
Bryssel den 29 maj 2000
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05: 144, bet. 2004/05: JuU33, rskr 2004/05: 275, SFS 2005: 486–497.

SÖ 2005:43
Protokoll, upprättat av rådet i enlighet med artikel 34 i fördraget om Europeiska unionen, till konventionen den 29 maj 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater (SÖ 2005:42).
Luxemburg den 16 oktober 2001
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05: 144, bet. 2004/05: JuU33, rskr 2004/05: 275, SFS 2005: 486–497.

SÖ 2005:44
Avtal om ändring av avtalet om den rättsliga ställningen för Nordiska ministerrådets sekretariat och Nordiska rådets presidiesekretariat av den 13 maj 1987 (SÖ 1989:60).
Oslo den 29 oktober 2004.
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:49, bet. 2004/05:JuU30, rskr. 2004/05:257, SFS 2005:549.

SÖ 2005:46
Avtal med Oman för undvikande av dubbelbeskattning
Riksdagsbehandling: Prop 1998/99: 135, bet. 1999/2000: SkU4, rskr. 1999/2000: 11.

Sö 2005:50
Konvention (nr 178) om tillsyn av sjömäns arbets- och levnadsförhållanden
Genève den 22 oktober 1996
Riksdagsbehandling: Prop. 1999/2000:119, bet. 2000/01:TU4, rskr. 2000/01:14.

SÖ 2005:51
Konvention (ILO nr 180) om sjömäns arbetstid och bemanning
Riksdagsbehandling: Prop. 1999/2000:119, bet. 2000/01:TU4, rskr. 2000/01:14.

SÖ 2005:52
1996 års protokoll till 1976 års konvention (nr 147) om miniminormer i handelsfartyg (SÖ 1978:37)
Genève den 22 oktober 1996
Riksdagsbehandling: Prop. 1999/2000:119, bet. 2000/01:TU4, rskr. 2000/01:14.

SÖ 2005:61

SVERIGES RIKSDAG

Avtal med Polen för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande skatter på inkomst
Stockholm den 19 november 2005
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:121, bet. 2004/05:SkU29, rskr. 2004/05:224, SFS 2005:248.

2006

Under 2006 publicerades 60 överenskommelser i Sveriges internationella överenskommelser. Här förtecknas de 14 överenskommelser som godkänts av riksdagen.

SÖ 2006:2
Protokoll om ändring av avtalet den 1 september 1994 (SÖ 1995:63) med Amerikas förenta stater för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande skatter på inkomst
Washington den 30 september 2005
Riksdagsbehandling: Prop 2005/06:15, bet. 2005/06:SkU5, rskr. 2005/06:45, SFS 2005:1088.

SÖ 2006:4
Överenskommelse mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om folkbokföring
Stockholm den 1 november 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:67, bet. 2004/05:SkU26, rskr. 2004/05:222 SFS 2005:267–268.

SÖ 2006:10
Avtal om straffverkställighet med Specialdomstolen för Sierra Leone avseende domar som meddelats av Specialdomstolen för Sierra Leone
Freetown den 15 oktober 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2005/06:93, bet. 2005/06:JuU21, rskr. 2005/06:319.

SÖ 2006:17
Fakultativt protokoll till konventionen den 10 december 1984 (SÖ 1986:1) mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning
New York den 18 december 2002
Riksdagsbehandling: Prop 2004/05:107, bet. 2004/05:UU13, rskr. 2004/05:133, SFS 2005:511 och 512.

SÖ 2006:24
Protokoll om strategiska miljöbedömningar till konventionen den 25 februari 1991 (SÖ 1992:1) om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang
Kiev den 21 maj 2003

SVERIGES RIKSDAG

Riksdagsbehandling: Prop 2003/04:116, bet. 2003/04:MJU21, rskr. 2003/04:235, SFS 2004:598–606.

SÖ 2006:28
Beslut om inrättande av ett sekretariat för Östersjöstaternas råd
Köpenhamn den 29 april 1998
Riksdagsbehandling: Prop. 1998/99:24, bet. 1998/99:JuU3.

SÖ 2006:29
Fördrag mellan Konungariket Belgien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Irland, Republiken Italien, Storhertigdömet Luxemburg, Konungariket Nederländerna, Republiken Österrike, Republiken Portugal, Republiken Finland, Konungariket Sverige, Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland (Europeiska unionens medlemsstater)
och Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien, Republiken Slovakien om
Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens, och Republiken Slovakiens anslutning till Europeiska unionen Aten den 16 april 2003
Första och andra rättelseprotokollet till fördraget
Rom den 22 juli 2003 och den 29 mars 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:25, bet.2003/04:UU4, rskr. 2003/04:114, SFS 2003:1208.

SÖ 2006:30
Fördrag mellan Konungariket Belgien, Republiken Tjeckien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Estland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Irland, Republiken Italien, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Storhertigdömet Luxemburg, Republiken Ungern, Republiken Malta, Konungariket Nederländerna, Republiken Österrike, Republiken Polen, Republiken Portugal, Republiken Slovenien, Republiken Slovakien, Republiken Finland, Konungariket Sverige, Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland (Europeiska unionens medlemsstater) och Republiken Bulgarien och Rumänien om Republiken Bulgariens och Rumäniens anslutning till Europeiska unionen
Luxemburg den 25 april 2005
Riksdagsbehandling: Prop. 2005/06: 106, bet. 2005/06: UU19, rskr. 2005/06: 238. SFS 2006: 368.

SÖ 2006:35
Uppsägning av avtalet den 17 september 1966 med Peru för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å inkomst och förmögenhet (SÖ 1968:2)

SVERIGES RIKSDAG

Riksdagsbehandling: Prop. 2005/06:125, bet. 2005/006:SkU37, rskr. 2005/06: 353.

SÖ 2006:43
Avtal om partnerskap och samarbete mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Tadzjikistan, å andra sidan
Luxemburg den 11 oktober 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2005/06:71, bet. 2005/06:UU21, rskr. 2005/06:184.

SÖ 2006:44
Europa-Medelhavsavtal om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och republiken Libanon, å andra sidan
Luxemburg den 17 juni 2002
Riksdagsbehandling: Prop. 2002/03:108, bet. 2003/04:UU7, rskr. 2003/04:5.

SÖ 2006:45
Konventionen om Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakiens anslutning till konventionen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser, öppnad för undertecknande i Rom den 19 juni 1980, samt till det första och det andra protokollet angående Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av den konventionen
Luxemburg den 14 april 2005
Riksdagsbehandling: Prop. 2005/06:14, bet. 2005/06:LU8, rskr. 2005/06:76, SFS 2005:1257.

SÖ 2006:46
Konventionen om Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakiens anslutning till konventionen om undanröjande av dubbelbeskattning vid justering av inkomst mellan företag i intressegemenskap
Bryssel den 8 december 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2005/06:94, bet. 2005/06:SkU24, rskr. 2005/06:204, SFS 2006:289-290.

SÖ 2006:53
Beslut av företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om privilegier och immunitet för Europeiska försvarsbyrån och dess anställda
Bryssel den 10 november 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:76. bet. 2004/05:FöU10, rskr. 2004/05:239, SFS 2005:368.

SVERIGES RIKSDAG

2007

Under 2007 publicerades 70 överenskommelser i Sveriges internationella överenskommelser. Här förtecknas de 14 överenskommelser som godkänts av riksdagen.

SÖ 2007:3
Avtal med Chile som ändrar konventionen om social trygghet, undertecknad i Stockholm den 13 mars 1995 (SÖ 1996:5)
Stockholm den 12 december 2005
Riksdagsbehandling: Prop. 2005/06:79, bet. 2005/06:SfU17, rskr. 2005/06:210.

SÖ 2007:7
Fakultativt protokoll till konventionen den 20 november 1989 (SÖ 1990:20) om barnets rättigheter om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi
New York den 25 maj 2000
Riksdagsbehandling: Prop. 2005/06:68, bet. 2005/06:JuU20, rskr. 2005/06:194, SFS 2006:274.

SÖ 2007:11
Protokoll den 4 oktober 1991 (SÖ 1994:52) till Antarktisfördraget Bilaga VI Ansvarsskyldighet för miljöfarliga olyckor
Stockholm den 17 juni 2005
Riksdagsbehandling: Prop. 2005/06:179, bet. 2005/06:MJU22, rskr. 2005/06:344, SFS 2006:924.

SÖ 2007:14
2002 års protokoll till 1981 års konvention (155) den 22 juni 1981 (SÖ 1982:47) om arbetarskydd och arbetsmiljö
Genève den 20 juni 2002
Riksdagsbehandling: Prop. 2006/07:44, bet. 2006/07:AU8, rskr. 2006/07:123.

SÖ 2007:15
Konvention om märkning av plastiska sprängämnen i detekteringssyfte
Montreal den 1 mars 1991
Riksdagsbehandling: Prop. 2006/07:22, bet. 2006/07:FöU3, rskr. 2006/07:98, SFS 2007:64.

SÖ 2007:25
Patenträttskonventionen
Genève den 1 juni 2000
Riksdagsbehandling: Prop. 2006/07:56, bet. 2006/07:NU12, rskr. 2006/07:194, SFS 2007:516-518.

SÖ 2007:26
Tilläggsprotokoll mot människosmuggling land- luft- och sjövägen till Förenta nationernas konvention den 15 november 2000 (SÖ 2004:21) mot gränsöverskridande organiserad brottslighet

SVERIGES RIKSDAG

New York den 15 november 2000
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:138, bet. 2004/05:SfU16, rskr. 2004/05:248, SFS 2005:585.

SÖ 2007:33
Tilläggsöverenskommelse till konventionen den 27 maj 1985 (SÖ 1986:47) med Amerikas förenta stater om social trygghet
Stockholm den 22 juni 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:16, bet. 2004/05:SfU6, rskr. 2004/05:80, SFS 2004:1192.

SÖ 2007:38
Protokoll om ändring i avtalet den 14 maj 1959 (SÖ 1959:36) med Österrike för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å inkomst och förmögenhet
Stockholm den 21 augusti 2006
Riksdagsbehandling: Prop 2006/07:14, bet. 2006/07:SkU6, rskr. 2006/07:44 SFS 2006:1480.

SÖ 2007:43
Stabiliserings- och associeringsavtal mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater och Albanien
Luxemburg den 12 juni 2006
Riksdagsbehandling: Prop. 2006/07:30, bet. 2006/07:UU5, rskr. 2006/07:117.

SÖ 2007:44
Förenta nationernas konvention mot korruption
New York den 31 oktober 2003
Riksdagsbehandling: Prop. 2006/07:74, bet. 2006/07:JuU12, rskr. 2006/07:149.

SÖ 2007:58
Protokoll om ändring av konventionen den 26 juli 1995 (SÖ 1999:26) om upprättandet av en europeisk polisbyrå (Europolkonventionen) och protokollet den 24 september 1998 (SÖ 2003:62) om privilegier och immunitet i organen, dess biträdande direktörer och dess tjänstemän
Bryssel den 28 november 2002
Riksdagsbehandling: Prop. 2005/06:118, bet. 2005/06:JuU28, rskr. 2005/06:244, SFS 2006:397, 2006:345-346.

SÖ 2007:59
Protokoll utarbetat på grundval av artikel 43.1 i konventionen den 26 juli 1995 (SÖ 1999:26) om upprättandet av en europeisk polisbyrå (Europolkonventionen) om ändring av konventionen
Bryssel den 27 november 2003
Riksdagsbehandling: Prop. 2005/06:118, bet. 2005/06:JuU28, rskr. 2005/06:244, SFS 2006:397, 2006:345-346.

SÖ 2007:68

SVERIGES RIKSDAG

Tammerforskonventionen om tillhandahållande av telekommunikationsresurser för katastrofberedskap och hjälpinsatser
Tammerfors den 18 juni 1998
Riksdagsbehandling: Prop. 2003/04:29, bet. 2003/04:TU04, rskr. 2003/04:143, SFS 2004:140.

2008

Under 2008 publicerades 60 överenskommelser i Sveriges internationella överenskommelser. Här förtecknas de 12 överenskommelser som godkänts av riksdagen.

SÖ 2008:4
Överenskommelse om tillämpning av artikel 65 i Europeiska patentkonventionen av den 5 oktober 1973 (SÖ 1980:2)
London den 17 oktober 2000
Riksdagsbehandling: Prop. 2005/06:189, bet. 2005/06:Lu32, rskr. 2005/06:284, SFS 2006:625.

SÖ 2008:6
Internt avtal mellan företrädarena för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet om finansiering av gemenskapens bistånd inom den fleråriga finansieringsramen för perioden 2008-2013 i enlighet med AVS-EG-partnerskapsavtalet och om tilldelning av ekonomiskt stöd till de utomeuropeiska länder och territorier på vilka den fjärde delen av EG-fördraget är tillämplig
Bryssel den 17 juli 2006
Riksdagsbehandling: Prop 2006/07:1, bet. 2006/07:FiU5.

SÖ 2008:17
Avtal om samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å den andra, om bekämpande av bedrägerier och annan olaglig verksamhet som skadar deras finansiella intressen
Luxemburg den 26 oktober 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2005/06:194, bet. 2005/06:JuU38, rskr. 2005/06:300 SFS 2006:902-904, 2006:945-946.

SÖ 2008:18
ILO:s konvention (nr 187) om ett ramverk för att främja arbetsmiljö
Genève den 15 juni 2006
Riksdagsbehandling: Prop. 2007/08:69, bet. 2007/08:AU4, rskr. 2007/08:179.

SÖ 2008:26
Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och fakultativt protokoll till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
New York den 13 december 2006

Riksdagsbehandling: Prop 2008/09:28, bet. 2008/09SoU3, rskr. 2008/09:38.

SÖ 2008:30
Överenskommelse med Norge om proviantering med obeskattade varor för försäljning ombord på s.k. korta rutter
Stockholm den 18 mars 2002
Riksdagbehandling: Prop 2001/02:94, bet. 2001/02:SkU22, rskr. 2001/02:232.

SÖ 2008:31
Överenskommelse om ändring av konventionen, undertecknad i Stockholm den 6 februari 1931 (SÖ 1931:19) innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmyndarskap
Stockholm den 26 januari 2006
Riksdagbehandling: Prop 2006/07:60, bet. 2006/07;CU29, rskr. 2006/07:190.

SÖ 2008:38
Protokoll om ändring i avtalet mellan de nordiska länderna för att undvika dubbelbeskattning beträffande skatter på inkomst och på förmögenhet
Helsingfors den 4 april 2008
Riksdagsbehandling: Prop. 2007/08:146, bet. 2007/08:SkU13, rskr. 2007/08:239 SFS 2008:653.

SÖ 2008:40
Samförståndsavtal om strategiska flygtransporter (Strategic Airlift Capability) SAC
Washington den 23 september 2008
Riksdagsbehandling: Prop. 2007/08:56, bet. 2007/08:FöU11, rskr. 2007/08:192.

SÖ 2008:42
Avtal med Isle of Man om utbyte av upplysningar i skatteärenden
Oslo den 30 oktober 2007
Riksdagsbehandling: Prop. 2008/09:55, bet. 2008/09:SkU16, rskr. 2008/09:72, SFS 2008:1301-1304.

SÖ 2008:53
Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll
Genève den 21 maj 2003
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:118, bet. 2004/05:SoU21, rskr. 2004/05:260, SFS 2005:369.

SÖ 2008:54
Överenskommelse om ändring av konventionen den 23 juni 1993 (SÖ 1994:74) om inrättandet av ett europeiskt radiokommunikationskontor (ERO)
Köpenhamn den 9 april 2002
Riksdagsbehandling: Prop. 2002/03:110, bet. 2002/03:TU6, rskr. 2002/03:228, SFS 2003:390-395.

SVERIGES RIKSDAG

2009

Under 2009 publicerades 61 överenskommelser i Sveriges internationella överenskommelser. Här förtecknas de 22 överenskommelser som godkänts av riksdagen.

SÖ 2009:2
Avtal med Amerikas förenta stater om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål
Stockholm den 17 december 2001
Riksdagsbehandling: Prop 2004/05:46, bet. 2004/05:JuU35, rskr. 2004/05:288.

SÖ 2009:18
Stabiliserings- och associeringsavtal mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Montenegro, å andra sidan
Luxemburg den 15 oktober 2007
Riksdagsbehandling: Prop: 2007/08:164, bet. 2008/09:UU5, rskr. 2008/09:20.

SÖ 2009:25
Lissabonfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen
Lissabon den 13 december 2007
Andra rättelseprotokollet till Lissabonfördraget
Rom den 30 april 2008
Tredje rättelseprotokollet till Lissabonfördraget
Rom den 27 november 2009
Fjärde rättelseprotokollet till Lissabonfördraget
Rom den 23 mars 2010
Riksdagsbehandling: Prop:2007/08:168, bet. 2008/09:UU8, rskr. 2008/09:64, SFS 2008:1095.

SÖ 2009:26
Tilläggsprotokoll om ändring i avtalet med Kina den 16 maj 1986 (SÖ 1986:63) för att undvika dubbelbeskattning och förhindra skatteflykt beträffande skatter på inkomst
Stockholm den 18 november 1999
Riksdagsbehandling: Prop 1999/00:62, bet. 1999/00SkU20, rskr. 1999/00:154, SFS 2000:587

SÖ 2009:32
Förenta nationernas konvention om immunitet för stater och deras egendom
New York den 2 december 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2008/09:204, bet. 2009/10:JuU2, rskr. 2009/10:101, SFS 2009:1514-1515.

SÖ 2009:33

SVERIGES RIKSDAG

Protokoll nr 14a till konventionen den 4 november 1950 (SÖ 1952:35) om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna
Strasbourg den 27 maj 2009
Riksdagsbehandling: Prop 2009/10:52, bet 2009/10, KU22, rskr 2009/10:136, SFS 2009:1540.

SÖ 2009:34
Internationell konvention om kontroll och hantering av fartygs barlastvatten och sediment 2004
London den 13 februari 2004
Riksdagsbehandling: Prop 2008/09:229, bet 2009/10; TU3, rskr 2009/10:21, SFS 2009:1166-1168.

SÖ 2009:37
Avtal med Jersey om utbyte av upplysningar i skatteärenden
Helsingfors den 28 oktober 2008
Riksdagsbehandling: Prop:2008/09:208, bet. 2009/10:SkU4, rskr. 2009/10:35, SFS 2009:1120.

SÖ 2009:38
Avtal med Jersey om förfarande för ömsesidig överenskommelse vid justering av inkomst mellan företag i intressegemenskap
Helsingfors den 28 oktober 2008
Riksdagsbehandling: Prop:2008/09:208, bet. 2009/10:SkU4, rskr. 2009/10:35, SFS 2009:1121.

SÖ 2009:39
Avtal med Jersey för undvikande av dubbelbeskattning av företag som använder skepp eller luftfartyg i internationell trafik
Helsingfors den 28 oktober 2008
Riksdagsbehandling: Prop:2008/09:208, bet. 2009/10:SkU4, rskr. 2009/10:35, SFS 2009:1123.

SÖ 2009:40
Avtal med Jersey för undvikande av dubbelbeskattning av fysiska personer
Helsingfors den 28 oktober 2008
Riksdagsbehandling: Prop:2008/09:208, bet. 2009/10:SkU4, rskr. 2009/10:35, SFS 2009:1122.

SÖ 2009:41
Avtal med Guernsey om utbyte av upplysningar i skatteärenden (pdf 608 kB)
Riksdagsbehandling: Prop:2008/09:209, bet. 2009/10:SkU5, rskr. 2009/10:36, SFS 2009:1124.

SÖ 2009:42
Avtal med Guernsey om förfarande för ömsesidig överenskommelse vid justering av inkomst mellan företag i intressegemenskap
Helsingfors den 28 oktober 2008
Riksdagsbehandling: Prop:2008/09:209, bet. 2009/10:SkU5, rskr. 2009/10:36, SFS 2009:1125.

SVERIGES RIKSDAG

SÖ 2009:43
Avtal med Guernsey för undvikande av dubbelbeskattning av företag som använder skepp eller luftfartyg i
internationell trafik
Helsingfors den 28 oktober 2008
Riksdagsbehandling: Prop:2008/09:209, bet. 2009/10:SkU5, rskr. 2009/10:36, SFS 2009:1127.

SÖ 2009:44
Avtal med Guernsey för undvikande av dubbelbeskattning av fysiska personer
Helsingfors den 28 oktober 2008
Riksdagsbehandling: Prop:2008/09:209, bet. 2009/10:SkU5, rskr. 2009/10:36, SFS 2009:1126.

SÖ 2009:45
Avtal och protokoll med Bermuda (enligt bemyndigande från Storbritanniens och Nordirlands regering) om utbyte av upplysningar avseende skatter
Washington den 16 april 2009
Riksdagsbehandling: Prop:2008/09:222, bet. 2009/10:SkU6, rskr. 2009/10:37, SFS 2009:1117.

SÖ 2009:46
Avtal med Bermuda om förfarande för ömsesidig överenskommelse vid justering av inkomst mellan företag i intressegemenskap
Washington den 16 april 2009
Riksdagsbehandling: Prop:2008/09:222, bet. 2009/10:SkU6, rskr. 2009/10:37, SFS 2009:1118.

SÖ 2009:47
Avtal med Bermuda för undvikande av dubbelbeskattning av fysiska personer
Washington den 16 april 2009
Riksdagsbehandling: Prop:2008/09:222, bet. 2009/10:SkU6, rskr. 2009/10:37, SFS 2009:1119.

SÖ 2009:48
Avtal med Caymanöarna om upplysningar i skatteärenden
Stockholm den 1 april 2009
Riksdagsbehandling: Prop:2009/10:19, bet. 2009/10:SkU14, rskr. 2009/10:54, SFS 2009:1111.

SÖ 2009:49
Avtal med Caymanöarna om undvikande av dubbelbeskattning av fysiska personer
Paris den 17 juni 2009
Riksdagsbehandling: Prop:2009/10:19, bet. 2009/10:SkU14, rskr. 2009/10:54, SFS 2009:1113.

SÖ 2009:50

SVERIGES RIKSDAG

Avtal med Caymanöarna om förfarande för ömsesidig överenskommelse vid justering av inkomst mellan företag i intressegemenskap
Paris den 17 juni 2009
Riksdagsbehandling: Prop:2009/10:19, bet. 2009/10:SkU14, rskr. 2009/10:54, SFS 2009:1112.

SÖ 2009:56
Stabiliserings- och associeringsavtal mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Bosnien och Hercegovina, å andra sidan
Luxemburg den 16 juni 2008
Riksdagsbehandling: Prop 2008/09:81, bet. 2008/09:UU12, rskr. 2008/09:198

2010

Under 2010 publicerades 39 överenskommelser i Sveriges internationella överenskommelser. Här förtecknas de 21 överenskommelser som godkänts av riksdagen.

SÖ 2010:2
Överenskommelse med Finland om ändring av riksgränsen mellan Sverige och Finland
Helsingfors den 3 och 25 mars 2010
Riksdagsbehandling: Prop. 2008/09:188, bet. 2009/10:UU8, rskr. 2009/10:15.

SÖ 2010:4
Protokoll om ändring i avtalet med Österrike den 14 maj 1959 (SÖ 1959:36) för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å inkomst och förmögenhet
Wien den 17 december 2009
Riksdagsbehandling: Prop. 2009/10:127, bet. 2009/10:SkU40, rskr. 2009/10:240, SFS: 2010:346.

SÖ 2010:7
Avtal med Gibraltar om utbyte av upplysningar i skatteärenden
Paris den 16 december 2009
Riksdagsbehandling: Prop. 2009/10:111, bet. 2009/10:SkU45, rskr. 2009/10:245, SFS 2010:332.

SÖ 2010:8
Europarådets konvention om bekämpande av människohandel
Warszawa den 16 maj 2005
Riksdagsbehandling: Prop. 2009/10:152, bet. 2009/10:JuU33, rskr. 2009/10:245, SFS 2009:400, SFS 2010:332.

SÖ 2010:10

SVERIGES RIKSDAG

Avtal med Brittiska Jungfruöarna om utbyte av upplysningar avseende skatter
Köpenhamn den 18 maj 2009
Riksdagsbehandling: Prop. 2008/09:223, bet. 2009/10:SkU7, rskr. 2009/10:38, SFS 2009:1114.

SÖ 2010:11
Avtal med Brittiska Jungfruöarna för undvikande av dubbelbeskattning av fysiska personer
Riksdagsbehandling: Prop. 2008/09:223, bet. 2009/10:SkU7, rskr. 2009/10:38, SFS 2009:1116.

SÖ 2010:12
Avtal med Brittiska Jungfruöarna om förfarande för ömsesidig överenskommelse vid justering av inkomst mellan företag i intressegemenskap
Köpenhamn den 18 maj 2009
Riksdagsbehandling: Prop. 2008/09:223, bet. 2009/10:SkU7, rskr. 2009/10:38, SFS 2009:1115.

SÖ 2010:15
Instrument som avses i artikel 3.2 i avtalet om utlämning mellan Amerikas förenta stater och Europeiska unionen, undertecknat den 25 juni 2003, om tillämpning av konventionen mellan Sverige och Amerikas förenta stater om utlämning, undertecknad 24 okt 1961 (SÖ 1963:17) och tilläggskonventionen till utlämningskonventionen mellan Sverige och Amerikas förenta stater, undertecknad den 14 mars 1983 (SÖ 1984:34)
Bryssel den 16 december 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:46, bet. 2004/05:JuU35, rskr. 2004/05:288, SFS 2005:502-503.

SÖ 2010:16
Instrument som avses i artikel 3.2 i avtalet om ömsesidig rättslig hjälp mellan Europeiska unionen och Amerikas Förenta Stater, undertecknat 25 juni 2003, om tillämpning av avtalet om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater undertecknat den 17 dec 2001 (SÖ 2009:2)
Bryssel den 16 december 2004
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:46, bet. 2004/05:JuU35, rskr. 2004/05:288, SFS 2005:502-503.

SÖ 2010:17
WIPO-fördraget om upphovsrätt
Genève den 20 december 1996
Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:110, bet. 2004/05:LU27, rskr. 2004/05:247, SFS 2009:359, 361.

SÖ 2010:18
WIPO-fördraget om framföranden och fonogram
Genève den 20 december 1996

SVERIGES RIKSDAG

Riksdagsbehandling: Prop. 2004/05:110, bet. 2004/05:LU27, rskr. 2004/05:247, SFS 2009:359, 361.

SÖ 2010:21
Gränsälvsöverenskommelse med Finland
Stockholm den 11 november 2009
Riksdagsbehandling: Prop. 2009/10:212, bet. 2009/10:MJU23, rskr. 2009/10:347,SFS 2010:897-899, SFS 2010:901, SFS 2010:987-99, SFS 2010:1002.

SÖ 2010:25
Avtal med San Marino om upplysningar i skatteärenden
Paris den 12 januari 2010
Riksdagsbehandling: Prop 2009/10:112, bet.2009/10:SkU46, rskr. 2009/10:246, SFS 2010:327.

SÖ 2010:26
Avtal med Barbados om upplysningar i skatteärenden
Paris den 10 mars 2010
Riksdagsbehandling: Prop 2009/10:5, bet.2010/11:SkU3, rskr. 2010/11:12, SFS 2010:133.

SÖ 2010:27
Avtal med Saint Vincent och Grenadinerna om upplysningar i skatteärenden
Paris den 24 mars 2010
Riksdagsbehandling: Prop 2010/11:9, bet.2010/11:SkU7, rskr. 2010/11:15, 2010:1447.

SÖ 2010:28
Avtal med Saint Kitts och Nevis om upplysningar i skatteärenden
Paris den 24 mars 2010
Riksdagsbehandling: Prop 2010/11:7, bet.2010/11:SkU5, rskr. 2010/11:14, SFS 2010:1446.

SÖ 2010:29
Avtal med Monaco utbyte av upplysningar i skatteärenden
Paris den 23 juni 2010
Riksdagsbehandling: Prop 2010/11:6, bet.2010/11:SkU4, rskr. 2010/11:13, SFS 2010:1445.

SÖ 2010:36
Protokoll nr 14 till konventionen den 4 november 1950 (SÖ 1952:35) om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, avseende vissa förändringar i konventionens övervakningssystem
Warszawa den 16 maj 2005
Riksdagsbehandling: Prop 2004/05:167, bet. 2005/06:KU6, rskr. 2005/06:16, SFS 2005:16.

SÖ 2010:36

SVERIGES RIKSDAG

Protokoll nr 14 till konventionen den 4 november 1950 (SÖ 1952:35) om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, avseende vissa förändringar i konventionens övervakningssystem
Warszawa den 16 maj 2005
Riksdagsbehandling: Prop 2004/05:167, bet. 2005/06:KU6, rskr. 2005/06:16, SFS 2005:16.

SÖ 2010:37
Avtal med Chile för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande skatter på inkomst och på förmögenhet
Stockholm den 4 juni 2004
Riksdagsbehandling: Prop 2004/05:20, bet. 2004/05:SkU12, rskr. 2004/05:62, SFS 2004:1051-1052

SÖ 2010:38
Konvention om upprättande och drift av en tungjonsaccelerator i Europa (FAIR)
Wiesbaden den 4 oktober 2010
Riksdagsbehandling: Prop 2008/09:2, bet. 2008/09:FiU11, rskr. 2008/09:58

Bilaga 9.2

SVERIGES RIKSDAG

RIKSDAGSFÖRVALTNINGEN
KONSTITUTIONSUTSKOTTET
Hans Hegeland
Föredragande
Tfn: 08-7864726

Utdrag ur kanslipromemoria

Nedan följer ett utdrag (s. 40–48) ur en kanslipromemoria daterad 2012-09-14 som den 20 september 2012 översändes till Regeringskansliet inom ramen för konstitutionsutskottets granskningsärende om internationella överenskommelser inkl. beslut rörande EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (Dnr 48-2012/13).

Regeringsbeslut om ärenden inom Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik

2010

Regeringssammanträde nr 4, 2010-02-04
I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 och 43.2 i EU-fördraget om Europeiska unionens militära insats i syfte att träna somaliska säkerhetsstyrkor (EUTRA) (UF2010/2680/SP)

Regeringssammanträde nr 5, 2010-02-11
I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av gemensam ståndpunkt (2003/495/GUSP) om Irak (UF2010/2179/MENA)

I:2 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om införande av restriktiva åtgärder mot Eritrea (UF2010/2461/AF)

I:3 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av gemensam ståndpunkt 2009/138/GUSP om restriktiva åtgärder mot Somalia (UF/2010/2462/AF)

I:4 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om förlängning av restriktiva åtgärder mot Zimbabwe (UF/2010/7456/AF)

Regeringssammanträde nr 7, 2010-02–18
I:4 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om förlängning av restriktiva åtgärder mot ledarna i regionen Transnistrien i Republiken Moldavien (UF/2010/9350/EC)

I:5 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av gemensam ståndpunkt 2009/109/GUSP om restriktiva åtgärder mot Liberia (UF/2010/7188/AF)

SVERIGES RIKSDAG

I:2 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av gemensam ståndpunkt 2004/161/GUSP om restriktiva åtgärder mot Zimbabwe (UF/2010/11998/AF)

Regeringssammanträde nr 9, 2010-03-04
1:4 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om förlängning av åtgärder till stöd för ett effektivt genomförande av Internationella tribunalens för f.d. Jugoslavien (ICTY) uppgift (UF2010/8869/EU)

Regeringssammanträde nr 12, 2010-03-25
I:2 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av gemensam ståndpunkt 2009/788/GUSP om restriktiva åtgärder mot Guinea (UF/2010/19039/AF)

Regeringssammanträde nr 16, 2010-04-22
I:9 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om förlängning av restriktiva åtgärder mot Burma/Myanmar (UF2010/23722/ASO)

1:10 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om restriktiva åtgärder mot Somalia och om upphävande av gemensam ståndpunkt 2009/138/GUSP (UF2010/23806/AF)

Regeringssammanträde nr 18, 2010-05-06
I:10 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 och 43.2 i EU-fördraget om ändring av gemensam åtgärd 2005/889/GUSP om inrättande av EU:s gränsövervakningsuppdrag för gränsövergångsstället i Rafah (EUBAM Rafah) (UF2010/23792/SP)

Regeringssammanträde nr 19, 2010-05-12
I:10 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 och 43.2 i EU-fördraget om förlängning av EU:s polisinsats i Afghanistan (EUPOL Afghanistan) (UF2010/29433/SP)

Regeringssammanträde nr 20, 2010-05-20
I:4 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 och 43.2 i EU-fördraget om ändring och förlängning av gemensam åtgärd 2008/112/GUSP om EU:s uppdrag till stöd för reform av säkerhetssektorn i Republiken Guinea-Bissau (EU SSR Guinea-Bissau) (UF2010/23794/SP)

Regeringssammanträde nr 22, 2010-06-03
I:7 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 och 43.2 i EU-fördraget om ändring och förlängning av gemensam åtgärd 2007/405/GUSP om EU:s polisuppdrag inom ramen för reformen av säkerhetssektorn och dess samverkan med rättsväsendet i Demokratiska republiken Kongo (EUPOL RD Kongo) (UF2010/33115/SP)

I:8 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 och 43.2 i EU-fördraget om ändring och förlängning av gemensam åtgärd 2008/124/GUSP om EU:s rättsstatsuppdrag i Kosovo, EULEX Kosovo (UF2010/33116/SP)

SVERIGES RIKSDAG

Regeringssammanträde nr 23, 2010-06-10
I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 och 43.2 i EU-fördraget om EU:s samordnade rättsstatsuppdrag i Irak, EUJUST LEX-Irak (UF2010/34701/SP)

Regeringssammanträde nr 28, 2010-07-22
I:33 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/127/GUSP om restriktiva åtgärder mot Eritrea (UF2010/43198/AF)

I:34 Antagande av rådsbeslut om restriktiva åtgärder mot Iran och om upphävande av gemensam ståndpunkt 2007/140/GUSP

I:35 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 om förlängning av gemensam åtgärd 2008/736/GUSP om EU:s observatörsinsats i Georgien, EUMM Georgien (UF2010/43624/SP)

I:36 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 i EU-fördraget om ändring av gemensam åtgärd 2008/851/GUSP om en militär insats till stöd för FN:s resolution 1816 för bekämpning av piratverksamheten utanför Somalias kust (UF2010/43724/SP)

Regeringssammanträde nr 35, 2010-09-09
I:3 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 och 43 i EU-fördraget gällande EU:s rådgivnings- och biståndsinsats till stöd för en reform av säkerhetssektorn i Demokratiska republiken Kongo (EUSEC RD Congo) (UF 2010/52402/SP)

Regeringssammanträde nr 37, 2010-09-23
I:6 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om restriktiva åtgärder mot ledarna i regionen Transnistrien i Republiken Moldavien (UF/2010/53871/EC)

I:7 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 och 43.2 i EU-fördraget om EU:s polisuppdrag inom ramen för reformen av säkerhetssektorn och dess samverkan med rättsväsendet i Demokratiska republiken Kongo (EUPOL RD Kongo) (UF2010/53746/SP)

Regeringssammanträde nr 38, 2010-09-30
I:4 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ytterligare åtgärder till stöd för effektivt genomförande av mandatet för den internationella straffrättsliga domstolen för det forna Jugoslavien (ICTY) (UF2010/55997/FMR)

Regeringssammanträde nr 39, 2010-10-07
I:4 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 och 43.2 i EU-fördraget om ändring av gemensam åtgärd 2008/124/GUSP om EU:s rättsstatsuppdrag i Kosovo, EULEX Kosovo (UF2010/55898/SP)

Regeringssammanträde nr 42, 2010-10-21

SVERIGES RIKSDAG

I:4 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget rörande restriktiva åtgärder mot vissa tjänstemän i Vitryssland (UF2010/60339/EC)

I:5 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/413/GUSP om restriktiva åtgärder mot Iran (UF2010/61240/MENA)

I:6 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om restriktiva åtgärder mot Guinea (UF2010/60592/AF)

Regeringssammanträde nr 43, 2010-10-28
I:2 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om förnyande av restriktiva åtgärder mot Elfenbenskusten (UF2010/62410/AF)

Regeringssammanträde nr 44, 2010-11-04
I:2 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om upphävande av gemensam ståndpunkt 98/409/GUSP rörande Sierra Leone (UF2010/60590/AF)

Regeringssammanträde nr 49, 2010-12-02
I:8 Antagande av rådsbeslut enligt artiklarna 28 och 43.2 i EU-fördraget om ändring av rådets beslut 2009/906/GUSP om EU:s polisinsats i Bosnien och Hercegovina, EUPM (UF2010/68537/SP)

I:9 Antagande av rådsbeslut enligt artiklarna 28 och 43.2 i EU-fördraget om EU:s polisuppdrag för de palestinska territorierna, EUPOL COPPS (UF2010/70277/SP)

I:10 Antagande av rådsbeslut enligt artiklarna 28 och 43.2 i EU-fördraget om ändring av gemensam åtgärd 2008/851/GUSP om Europeiska unionens militära insats i syfte att bidra till avvärjande, förebyggande och bekämpande av piratdåd och väpnade rån utanför Somalias kust (UF2010/68700/SP)

Regeringssammanträde nr 51, 2010-12-16
I:5 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om restriktiva åtgärder mot Demokratiska republiken Kongo och upphävande av gemensam ståndpunkt 2008/369/GUSP (UF2010/74267/UD/AF)

I:6 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådets beslut 2010/656/GUSP om förlängning av de restriktiva åtgärderna mot Elfenbenskusten (UF2010/75787/AF)

I:7 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om restriktiva åtgärder mot Demokratiska folkrepubliken Korea och om upphävande av den gemensamma ståndpunkten 2007/795/GUSP (UF2010/76549/UD/ASO)

Regeringssammanträde nr 53, 2010-12-31, extra
I:1 Antagande av rådsbeslut om ändring av rådets beslut 2010/656/GUSP

om förlängning av de restriktiva åtgärderna mot Elfenbenskusten (UF2010/78832/AF)

2011

Regeringssammanträde nr 1, 2011–01-13
I:3 Antagande av rådsbeslut om ändring av rådets beslut 2010/656/GUSP om förlängning av de restriktiva åtgärderna mot Elfenbenskusten (UF2011/273/UD/AF)

Regeringssammanträde nr 3, 2011–01-27
I:4 Antagande av rådsbeslut enligt art 29 i EU-fördraget avseende restriktiva åtgärder mot Guinea-Bissau (UF2011/1877/AF)

I:5 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/639/GUSP rörande restriktiva åtgärder mot vissa personer i Vitryssland (UF2011/3823/EC)

I:6 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådets beslut 2010/656/GUSP om förlängning av de restriktiva åtgärderna mot Elfenbenskusten (UF2011/3661/UD/AF)

I:7 Antagande av rådsbeslut enligt art 29 i EU-fördraget avseende restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter med anledning av situationen i Tunisien (UF2011/4404/UD/MENA)

Regeringssammanträde nr 4, 2011–01-28, extra
I:1 Antagande av rådsbeslut enligt art 29 i EU-fördraget avseende restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter med anledning av situationen i Tunisien (UF2011/5043/UD/MENA)

Regeringssammanträde nr 6, 2011–02-10
I:5 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av gemensam ståndpunkt (2003/495/GUSP) om Irak (UF/2011/4949/MENA)

I:6 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om restriktiva åtgärder mot Zimbabwe (UF/2011/6222/AF)

Regeringssammanträde nr 8, 2011-02-24
I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/145/GUSP om ytterligare åtgärder till stöd för effektivt genomförande av mandatet för den internationella straffrättsliga domstolen för det forna Jugoslavien (ICTY) (UF2011/9755/FMR)

Regeringssammanträde nr 9, 2011-02-28, extra
I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget avseende restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Libyen (UF2011/11915/UD/MENA)

Regeringssammanträde nr 13, 2011-03-10

SVERIGES RIKSDAG

I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/573/GUSP om restriktiva åtgärder mot ledarna i regionen Transnistrien i Republiken Moldavien (UF2011/14325/UD/EC)

I:2 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget avseende restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter med anledning av situationen i Egypten (UF2011/14326/UD/MENA)

Regeringssammanträde nr 14, 2011-03-17
I:7 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/638/GUSP avseende restriktiva åtgärder mot Guinea (UF2011/16042/UD/AF)

I:8 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om möjligheten att införa restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Bosnien-Hercegovina (UF2011/16044/UD/EU)

Regeringssammanträde nr 15, 2011-03-23, extra
I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2011/137/GUSP avseende restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Libyen (UF2011/17772/UD/MENA)

Regeringssammanträde nr 19, 2011-04-01, extra
I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artiklarna 28 och 43 (2) i EU-fördraget om Europeiska unionens militära operation till stöd för humanitära biståndsoperationer med anledning av krissituationen i Libyen (EUFOR Libya) (UF2011/19893/UD/SP)

Regeringssammanträde nr 20, 2011-04-06, extra
I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådets beslut 2010/656/GUSP om förlängning av restriktiva åtgärder mot Elfenbenskusten (UF2011/20946/UD/AF)

Regeringssammanträde nr 21, 2011-04-07
I:30 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter mot bakgrund av situationen i Iran (UF2011/21313/MENA)

I:31 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om förlängning av restriktiva åtgärder mot Burma/Myanmar (UF2011/21214/UD/ASO)

Regeringssammanträde nr 26, 2011-05-09, extra
I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget avseende restriktiva åtgärder mot Syrien (UF2011/27939/UD/MENA)

Regeringssammanträde nr 27, 2011-05-12
I:14 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 och 43.2 i EU-fördraget om ändring och förlängning av gemensam åtgärd 2005/889/GUSP om inrättande av EU:s gränsövervakningsuppdrag för gränsövergångsstället i Rafah (EUBAM Rafah) (UF2011/28898/SP)

SVERIGES RIKSDAG

Regeringssammanträde nr 28, 2011-05-19
I:7 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/413/GUSP restriktiva åtgärder mot Iran (UF2011/30595/MENA)

Regeringssammanträde nr 31, 2011-06-07, extra
I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådets beslut 2011/137/GUSP om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Libyen (UF2011/34334/UD/MENA)

Regeringssammanträde nr 33, 2011-06-16
I:8 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/639/GUSP rörande restriktiva åtgärder mot vissa personer i Vitryssland (UF2011/36587/UD/EC)

Regeringssammanträde nr 36, 2011-07-07
I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådets beslut 2010/656/GUSP om förlängning av restriktiva åtgärder mot Elfenbenskusten (UF2011/41060/UD/AF)

Regeringssammanträde nr 37, 2011-07-14
I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om restriktiva åtgärder mot Sudan och Sydsudan och upphävande av gemensam ståndpunkt 2005/411/GUSP (UF2011/42428/UD/AF)

Regeringssammanträde nr 38, 2011-07-21
I:4 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring i rådets gemensamma ståndpunkt 2002/402/GUSP om restriktiva åtgärder mot Usama bin Laden, medlemmar av organisationen Al-Qaida och talibanerna och andra personer, grupper, företag och enheter som är associerade med dessa (UF2011/43842/UD/SP)

I:5 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Afghanistan (UF2011/UD/ASO)

Regeringssammanträde nr 39, 2011-07-28
I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 och 43.2 i EU-fördraget om förlängning och ändring av gemensam åtgärd 2010/96/GUSP om Europeiska unionens militära uppdrag i syfte att bidra till utbildning av somaliska säkerhetsstyrkor (UF2011/45196/UD/SP)

Regeringssammanträde nr 40, 2011-08-04
I:2 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/232/GUSP om förlängning av restriktiva åtgärder mot Burma/Myanmar (UF2011/46118/UD/ASO)

Regeringssammanträde nr 44, 2011-09-01
I:6 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 i EU-fördraget om förlängning

SVERIGES RIKSDAG

av gemensam åtgärd 2008/736/GUSP om EU:s observatörsinsats i Georgien, EUMM Georgien (UF2011/50221/UD/SP)

I:7 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2011/273/GUSP om restriktiva åtgärder mot Syrien (UF2011/50222/UD/MENA)

Regeringssammanträde nr 45, 2011-09-08
I:3 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28 och 43(2) i EU-fördraget om ändring och förlängning av rådsbeslut 2010/576/GUSP om EU:s polisuppdrag inom ramen för reformen av säkerhetssektorn och dess samverkan med rättsväsendet i Demokratiska republiken Kongo (EUPOL RD Kongo) (UF2011/51603/UD/SP)

Regeringssammanträde nr 47, 2011-09-22
I:10 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/231/GUSP om restriktiva åtgärder mot Somalia (UF2011/54578/UD/AF)

I:11 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2011/137/GUSP om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Libyen (UF2011/54581/UD/MENA)

I:12 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2011/273/GUSP om restriktiva åtgärder mot Syrien (UF2011/54582/UD/MENA)

Regeringssammanträde nr 48, 2011-09-29
I:2 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/573/GUSP om restriktiva åtgärder mot ledarna i regionen Transnistrien i Republiken Moldavien (UF/2011/56380/EC)

I:3 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om upphävande av rådets beslut 2010/145/GUSP om förlängning av åtgärder till stöd för ett effektivt genomförande av mandatet för den internationella straffrättsliga domstolen för det forna Jugoslavien (ICTY) (UF2011/56382/UD/EU)

I:4 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om upphävande av rådets beslut 2010/603/GUSP om ytterligare åtgärder till stöd för ett effektivt genomförande av mandatet för den internationella straffrättsliga domstolen för det forna Jugoslavien (ICTY) (UF2011/56386/UD/EU)

Regeringssammanträde nr 49, 2011-10-06
I:6 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/639/GUSP om restriktiva åtgärder mot vissa personer i Vitryssland (UF2011/57903/UD/EC)

I:7 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2011/273/GUSP om restriktiva åtgärder mot Syrien (UF2011/57908/UD/MENA)

SVERIGES RIKSDAG

Regeringssammanträde nr 51, 2011-10-20
I:2 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/638/GUSP om restriktiva åtgärder mot Republiken Guinea (UF2011/61201/UD/AF)

Regeringssammanträde nr 55, 2011–11-10
I:5 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2011/137/GUSP om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Libyen (UF2011/66224/UD/MENA)

I:6 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2011/273/GUSP om restriktiva åtgärder mot Syrien (UF2011/66226/UD/MENA)

Regeringssammanträde nr 57, 2011-11-24
I:5 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28, 42(4) och 43(2) i EU-fördraget om ändring av rådets beslut 2009/906/GUSP om EU:s polisinsats i Bosnien och Hercegovina, EUPM (UF2010/68537/SP)

I:6 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28, 42(4) och 43(2) i EU-fördraget om ändring och förlängning av rådsbeslut 2010/784/GUSP om Europeiska unionens polisuppdrag för de palestinska områdena (EUPOL COPPS) (UF2011/69424/UD/SP)

I:7 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 28, 42(4) och 43(2) om ändring och förlängning av gemensam åtgärd 2005/889/GUSP om inrättande av Europeiska unionens gränsövervakningsuppdrag för gränsövergångsstället i Rafah (EUBAM Rafah) (UF2011/69431/SP)

Regeringssammanträde nr 58, 2011-12-01
I:11 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/413/GUSP om restriktiva åtgärder mot Iran (UF2011/70931/MENA)

I:12 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om restriktiva åtgärder mot Syrien och upphävande av rådets beslut 2011/273/GUSP (UF2011/50222/UD/MENA)

Regeringssammanträde nr 60, 2011–12-15
I:1 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/800/GUSP angående restriktiva åtgärder mot Demokratiska folkrepubliken Korea (UF2011/74303/UD/ASO)

I:2 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2010/232/GUSP om förlängning av restriktiva åtgärder mot Burma/Myanmar (UF2011/74304/UD/ASO)

Regeringssammanträde nr 61, 2011-12-20, extra

SVERIGES RIKSDAG

I:4 Antagande av rådsbeslut enligt artikel 29 i EU-fördraget om ändring av rådsbeslut 2011/137/GUSP om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Libyen (UF2011/75611/UD/MENA)

Bilaga 9.3

REGERINGSKANSLIET

2012-10-18 SB2012/6625/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen
Christina Weihe

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottet
Ink 2012 -10- 18
Dnr 48-2012/13

Konstitutionsutskottets granskningsärende Internationella överenskommelser inkl. beslut rörande EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars Nilsson.

Christina Weihe

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Rosenbad 4
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-10-16

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Internationella överenskommelser inkl. beslut rörande EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik

Denna promemoria har upprättats med anledning av att konstitutionsutskottet i granskningsärendet Internationella överenskommelser inkl. beslut rörande EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik i en skrivelse bett Regeringskansliet om svar på frågor.

Promemorian bygger på underlag från departementen och Statsrådsberedningen.

Fråga 1.1
Vilka överväganden görs när regeringen bedömer om en internationell överenskommelse bör underställas riksdagen? Hur dokumenteras övervägandena, t.ex. när det gäller huruvida befintlig lagstiftning och fattade beslut om budgetmedel (anvisade medel eller bemyndiganden att ingå åtaganden) innebär att avtalet inte behöver underställas riksdagen?

Överväganden görs utifrån bestämmelserna i 10 kap. 3 § regeringsformen. Fråga om en internationell överenskommelse ska underställas riksdagen bereds på sedvanligt sätt inom Regeringskansliet, bl.a. med Justitiedepartementets grundlagsenhet (JuL6) samt med Utrikesdepartementets enhet för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt (UD FMR). Om beredningen leder fram till att en internationell överenskommelse behöver underställas riksdagen dokumenteras detta ställningstagande normalt i regeringens beslut om proposition.

Som underlag finns inte sällan en analys från en tidigare utredning eller liknande, där en genomgång görs av lagstiftningsbehovet. I andra fall är övervägandena om behovet av lagstiftning av enklare slag och framgår genom de lagförslag som läggs fram, eller redovisas i en kortare formulering i propositionen. Även slutsatsen att en överenskommelse i övrigt gäller ett ämne som riksdagen ska besluta om eller att en överenskommelse är av större vikt redovisas på motsvarande sätt i propositionen.

Fråga 1.2
Ovan har redovisats SÖ 2009:58 Samförståndsavtal mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om nordiskt försvarssamarbete, som inte underställdes riksdagen, och SÖ 2008:40 Samförståndsavtal om strategiska flygtransporter (Strategic Airlift Capability) SAC, som underställdes riksdagen. Vidare har redovisats ett regeringsbeslut (Utrikesdepartementet) från 2010 om ett frihandelsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Korea, å andra sidan (2010-09-22, UF2010/50527/ASO), som inte underställdes riksdagen, och proposition 2010/11:92 med ett ramavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Korea å andra sidan, som underställdes riksdagen. Har SÖ 2009:58 och det aktuella frihandelsavtalet med Korea föranlett mer omfattande överväganden om avtalen bör underställas riksdagen? Finns det andra fall som har föranlett mer omfattande överväganden om avtalen bör underställas riksdagen?

Beträffande frihandelsavtalet med Republiken Korea gjordes noggranna överväganden inom Regeringskansliet inför regeringens ställningstagande om avtalet bör underställas riksdagen för godkännande. Detta ska ses mot bakgrund av att avtalet med Korea var det första renodlade frihandelsavtal som förhandlades fram efter Lissabonfördragets ikraftträdande. Av fördraget följer bl.a. att i princip hela handelspolitiken ligger inom ramen för EU:s exklusiva kompetens.

Regeringens samlade bedömning är att avtalet visserligen är betydelsefullt men att det – till skillnad från ramavtalet mellan samma parter – inte är av större vikt i den bemärkelse som avses i 10 kap. 3 § regeringsformen.

Samförståndsavtalet om nordiskt försvarssamarbete (SÖ 2009:58) bedömdes på sedvanligt sätt utifrån regeringsformens bestämmelser.

Några andra fall som föranlett mer omfattande överväganden finns inte.

Fråga 1.3
Ovan har redovisats SÖ 2007:56 Överenskommelse med Finland och Norge om Stiftelsen Utbildning Nordkalotten som innebär att Sverige gör ekonomiska åtaganden. På vilken grund gör regeringen bedömningen att de åtaganden som görs genom avtalet täcks av riksdagen redan fattade beslut?

Nordkalottens AMU-centrum ombildades den 1 januari 1991 till en från AMU-gruppen fristående svensk stiftelse. Regeringen begärde riksdagens bemyndigande att fastställa stadgar för den föreslagna stiftelsen och att träffa erforderlig överenskommelse med Finland och Norge (prop. 1990/91:2 s. 10)

Regeringen begärde 1993 bemyndigande att träffa en ny överenskommelse om Stiftelsen Utbildning Nordkalotten med Finland och Norge (prop. 1993/94 s. 2). Därefter har regeringen begärt bemyndigande att träffa överenskommelse med Finland och Norge om verksamheten vid Stiftelsen Utbildning Nordkalotten för åren 1997–1999 i budgetpropositionen för 1997 (prop. 1996/97:1 utg. omr. 14 avsnitt B 10) och för åren 2000–2002 i budgetpropositionen för 1999 (prop. 1998/99:1 utg.omr.14 avsnitt B 11).

Överenskommelsen med Finland och Norge om Stiftelsen Utbildning Nordkalotten har därefter förnyats för perioden 2003–2006 (SÖ 2003:35), 2007–2010 (SÖ 2007:56), för 2011 (regeringsbeslut den 18 november 2010) och för 2012–2015 (regeringsbeslut den 3 november 2011).

Överenskommelsen består av två delar. Den första delen handlar om att de avtalsslutande parterna åtar sig att köpa utbildningsplatser av Stiftelsen Utbildning Nordkalotten. Sveriges åtagande om köp av utbildningsplatser infriades tidigare av Arbetsmarknadsverket och infrias sedan den 1 januari 2008 av Arbetsförmedlingen. Köp av utbildningsplatser finansieras genom anslaget *1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Årskostnaden för Sveriges åtagande inom ramen för överenskommelsen motsvarar ca 27 miljoner kronor. Regeringen har i den här delen årligen begärt och erhållit riksdagens bemyndigande att för anslaget i fråga ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag.

Den andra delen av överenskommelsen består av ett riktat bidrag motsvarande årliga utgifter om 8,3 miljoner kronor. Bidraget har två komponenter. Den ena avser medel till stiftelsens verksamhet som endast får användas till att finansiera personalutveckling. Den andra avser medel för kompensation för den kostnadsfördyring som beräknas uppstå för Finland och Norge till följd av att utbildningstjänster är mervärdesskattepliktiga i Sverige. Det kan konstateras att regeringen i samband med senare förnyelser av överenskommelsen inte har vänt sig till riksdagen med en direkt hemställan vad avser dessa överenskommelser. Regeringen har dock årsvis i budgetpropositionen omnämnt respektive överenskommelse med Finland och Norge om Stiftelsen Utbildning Nordkalotten. Riksdagen har också årligen anvisat medel för dessa ändamål.

Hur hanteringen av överenskommelsen om Stiftelsen kan förbättras kommer att ses över.

Fråga 1.4
Olika propositioner redovisar skälen för att riksdagens godkännande krävs på olika sätt. Finns det några särskilda skäl till att redovisningen varierar?

Valet av formulering görs utifrån omständigheterna i det enskilda fallet och efter sedvanlig beredning inom Regeringskansliet.

Fråga 1.5
Som framgått ovan kan det dröja flera år innan överenskommelser som trätt i kraft publiceras i SÖ. Vilka riktlinjer finns för när en överenskommelse ska publiceras?

Utgångspunkten är ~~därför~~ att publicering bör ske så snart som möjligt. När det gäller tidpunkten för publicering i SÖ av en internationell överenskommelse är följande faktorer av betydelse.

- Utrikesdepartementet ska informeras om att Sverige ska ingå/har ingått en internationell överenskommelse[1].
- De formaliteter som krävs för att Sverige ska bli bundet ska vara fullgjorda innan överenskommelsen publiceras.
- Överenskommelsen ska översättas till svenska. Översättningen ska i sin tur granskas av ansvarigt departement före publiceringen.

Ovannämnda kan ta olika lång tid. Publiceringsprocessen har under början av år 2012 försenats på grund av fördröjningar i det tekniska stödet för publiceringen.

Fråga 1.6
I betänkande 2010/11:KU20 (s. 243ff.) granskade utskottet regeringens handläggning och hantering av ett ärende om ingående av ett internationellt avtal om sänkta gränsvärden för svavel i fartygsbränsle i bl.a. Östersjön. Utskottet kunde konstatera att den aktuella överenskommelsen blev slutligt accepterad och bindande den 1 januari 2010 men att den ännu inte var publicerad i SÖ när betänkandet justerades den 31 maj 2011. När publicerades den i SÖ?

Frågan gäller en ändring av bilaga VI till den reviderade s.k. MARPOL-konventionen. Denna är ännu inte publicerad i SÖ.

Fråga 1.7
Som framgått ovan har det förekommit vissa ofullkomligheter när det gäller publiceringen av uppgifter i SÖ som nummer på SFS. Hur kvalitetssäkras uppgifterna i SÖ så att den typen av misstag kan undvikas?

---

1 Jämför 9 och 11 §§ förordningen 1990:1070 om publicering av Sveriges internationella överenskommelser, m.m. och Ds 2007:25 kapitel 13.

Av 9 § förordningen (1990:1070) om publicering av Sveriges internationella överenskommelser, m.m. framgår vilka uppgifter som, om möjligt, ska anges på försättsbladet till varje överenskommelse. Utrikesdepartementet ansvarar för att uppgifterna är korrekta och fullständiga.

Fråga 1.8
Varför publiceras inte de ärenden inom Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik som kan ses som för Sverige bindande internationella överenskommelse i SÖ?

Syftet med publiceringen i SÖ är att göra allmänt känt vilka förpliktelser som Sverige har åtagit sig. När det gäller de förpliktelser som följer av GUSP-besluten publiceras dessa beslut, liksom andra beslut som fattas av EU, omgående genom EU:s försorg och blir därigenom allmänt tillgängliga.

Fråga 1.9
Finns det någon förteckning över hemliga avtal 2004-2010? Om det är fallet önskar utskottet ta del av denna förteckning.

Någon sådan förteckning finns inte.

Fråga 1.10
Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria i den del det avser internationella överenskommelser anledning till?

Utrikesdepartementet genomför särskilda utbildningsinsatser inom Regeringskansliet och för myndigheter i frågor om ingående av internationella överenskommelser.

Fråga 2.1
Har Lissabonfördraget inneburit några förändringar rörande regeringens beslutsfattande inom ramen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och i så fall vilka?

Lissabonfördraget har inte inneburit några förändringar rörande regeringens beslutsfattande inom ramen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP).

Fråga 2.2
Hur beaktas Lissabonfördragets ikraftträdande i Regeringskansliets interna riktlinjer för handläggningen av internationella överenskommelser, inkl.

beslut inom EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, givet att varken cirkulär 3 Riktlinjer för beredning i Regeringskansliet av svenska ståndpunkter i EU-frågor m.m. eller DS 2007:25 Riktlinjer för handläggningen av ärenden om internationella överenskommelser synes ha uppdaterats med anledning av Lissabonfördraget?

Arbetet med att uppdatera och revidera cirkulär 3 (Riktlinjer för framtagande och beredning i Regeringskansliet av svenska ståndpunkter i EU-frågor m.m.) pågår. Arbetet beräknas bli klart under första kvartalet 2013. Ds 2007:25 Riktlinjer för handläggningen av ärenden om internationella överenskommelser har ännu inte uppdaterats med anledning av Lissabonfördraget.

Fråga 2.3
Antalet regeringsbeslut av det nu aktuella slaget är högre under 2010 och 2011 än under 2003. Under 2010 fattades ett sådant beslut vid ett extra regeringssammanträde (2010-12-31) och under 2011 fattades sådana beslut vid åtta extra regeringssammanträden. Vilka krav ställer tidsrytmen inom EU på regeringens arbete med dessa frågor? Försvåras möjligheterna att upprätthålla de nationella formkraven om t.ex. gemensam beredning och samråd med riksdagens EU-nämnd?

Regeringskansliet har i tidigare granskningsärenden rörande GUSP påtalat att EU:s beslutsfattande inom området utmärks av bland annat att beslutsfattandet inte sällan sker enligt en svårförutsebar agenda och i ett högt tempo. Så är fallet även i dagsläget, mot bakgrund av bland annat den beaktansvärt ökade användningen av restriktiva åtgärder (nedan sanktioner). För svensk del får detta till följd bland annat att regeringsbeslut måste processas på ofta mycket kort tid. Regeringen har vidare, enligt regeringsformen och riksdagsordningen, en skyldighet att informera och samråda med riksdagens EU-nämnd. De nationella formkrav som måste fullgöras i förhållande till EU:s beslutsfattande har ändock alltid beaktats. Dessa har kontinuerligt lyfts fram i kretsen av EU:s medlemsstater. EU-kretsen visar flexibilitet och respekt i förhållande till dessa. Motsvarande gäller även för berörda parter vad avser de svenska procedurerna, inom ramen för beredning i Regeringskansliet respektive för information och samråd gentemot riksdagen.

Fråga 2.4
Några regeringsbeslut avser rådsbeslut om ändring av vilka personer och enheter som omfattas av sanktioner. Det förekommer dock att uppgifter om vilka som avses inte finns i regeringsbeslutet. Har det rådsbeslut som avsetts sedan innehållit namn? Om detta är fallet, hur förhåller sig detta förhållande till regeringsbeslutet att Sverige i rådet ska rösta för ett antagande av beslutet, under förutsättning att det i huvudsak stämmer överens med bilagan?

I de fall som rådsbeslut innehåller artiklar som hänvisar till en bilaga med namn att läggas till eller dras ifrån listor över personer som är föremål för sanktioner, innehåller regeringens beslut enbart rådsbeslutstexten, utan namnförteckning, som bilaga. Sådana namnbilagor har givetvis dessförinnan behandlats inom EU:s beslutsprocesser samt varit föremål för gemensam beredning inför regeringens beslut. Någon oklarhet om vilka namn som omfattas av det rådsbeslut som regeringen beslutat rösta för finns inte.

Antagna rådsbeslut publiceras i sin helhet, inklusive namnbilagor, i Europeiska unionens officiella tidning (EUT). Namnbilagorna till rådsbeslut blir inte kända förrän rådsbesluten publiceras i EUT. Det är angeläget att namnbilagor inte blir offentliga innan motsvarande rådsbeslut/rådsförordning blir det, bland annat eftersom listningarna inte blir operativt verksamma förrän de genomförs i en rådsförordning och det annars finns risk för inte minst undandragande av tillgångar tillhörande personer som avses bli föremål för frysningsåtgärder.

Fråga 2.5
Som redovisats ovan underställdes regeringens förordnande om tillämpning i fråga om Libyen av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner riksdagen genom proposition 2011/12:128. Regeringen beslutade i sex fall under 2011 att Sverige i rådet skulle rösta för antagande av aktuellt rådsbeslut. Har det förekommit överväganden om något av dessa fall borde underställas riksdagen, t.ex. genom att de delar som genomförs genom tillämpning av sanktionslagen (1996:95) borde anses vara av större vikt? Finns det under 2010 och 2011 andra beslut inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken som föranlett överväganden om de bör underställas riksdagen?

Enligt lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner (sanktionslagen) får regeringen förordna att sanktioner enligt lagen ska genomföras med anledning av bland annat ett beslut som har fattats inom ramen för GUSP och som syftar till att upprätthålla eller återställa internationell fred och säkerhet. Ett sådant förordnande att tillämpa sanktionslagen ska överlämnas till riksdagen för godkännande. Som utskottet framfört har så senast skett i fråga om Libyen genom proposition 2011/12:128. Under 2011 har även överlämnats sådana förordnanden rörande Demokratiska folkrepubliken Korea respektive Iran (proposition 2010/11:68 respektive 2010/11:91).

I anknytning till ett sådant förordnande får regeringen även meddela föreskrifter om olika förbud som syftar till att genomföra sanktioner. I den proposition som lämnas till riksdagen bifogas även dessa föreskrifter, som dock inte i sig är föremål för riksdagens godkännande.

8

De aktuella rådsbesluten har sammantaget inte varit av en sådan vikt att riksdagens godkännande skulle ha inhämtats.

Fråga 2.6
Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria i den del det avser beslut rörande Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik anledning till?

Promemorian föranleder inte några kommentarer i övrigt.

Bilaga 9.4

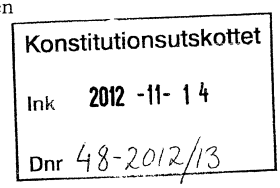
REGERINGSKANSLIET

2012-11-14 SB2012/6625/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen
Christina Weihe

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende Internationella överenskommelser inkl. beslut rörande EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars Nilsson.

Christina Weihe

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Rosenbad 4
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-11-12

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende Internationella överenskommelser inkl. beslut rörande EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik

Denna promemoria har upprättats med anledning av kompletterande frågor i konstitutionsutskottets granskningsärende Internationella överenskommelser inkl. beslut rörande EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.

Fråga 1
I svaret den 18 oktober 2012 på fråga 1.1 redovisas att om beredningen leder fram till att en internationell överenskommelse behöver underställas riksdagen dokumenteras detta ställningstagande normalt i regeringens proposition.

Vidare anförs i svaret att som underlag finns inte sällan en analys från en tidigare utredning eller liknande, där en genomgång görs av lagstiftningsbehovet. I andra fall är övervägandena om behovet av lagstiftning av enklare slag och framgår genom de lagförslag som läggs fram, eller redovisas i en kortare formulering i propositionen. Även slutsatsen att en överenskommelse i övrigt gäller ett ämne som riksdagen ska besluta om eller att en överenskommelse är av större vikt redovisas på motsvarande sätt i propositionen.

Det nu redovisade svaret avser när beredningen leder fram till att en internationell överenskommelse behöver underställas riksdagen. Däremot framgår det inte av svaret hur övervägandena dokumenteras när beredningen leder fram till att en internationell överenskommelse inte behöver underställas riksdagen.

Hur dokumenteras övervägandena när beredningen leder fram till att en internationell överenskommelse inte behöver underställas riksdagen?

I likhet med andra delar av beredningen (undantaget uppgifter om vilka som deltagit i beredningen) dokumenteras inte sådana överväganden.

2

Fråga 2
I svaret på fråga 1.6 anges att en ändring av bilaga VI till den reviderade s.k. MARPOL-konventionen ännu inte är publicerad i Sveriges internationella överenskommelser. Överenskommelsen blev slutligt accepterad och bindande den 1 januari 2010.

Vad är skälet till att denna överenskommelse ännu inte är publicerad i Sveriges internationella överenskommelser (jämför svaret på fråga 1.5)?

Nödvändiga underlag för publicering av överenskommelsen är under beredning i Regeringskansliet.

Fråga 3
I svaret på fråga 2.4 anges att i de fall som rådsbeslut innehåller artiklar som hänvisar till en bilaga med namn att läggas till eller dra ifrån listor över personer som är föremål för sanktioner, innehåller regeringens beslut enbart rådsbeslutstexten, utan namnförteckning som bilaga. Sådana namnbilagor har, enligt svaret, givetvis dessförinnan behandlats inom EU:s beslutsprocess samt varit föremål för gemensam beredning inför regeringens beslut. Någon oklarhet om vilka namn som omfattas av det rådsbeslut som regeringen beslutat rösta för finns inte, enligt svaret.

Hur dokumenteras att namnbilagorna har varit kända när regeringen beslutat att rösta för? Var återfinns denna dokumentation? Innehåller akterna till regeringsbesluten denna dokumentation?

Under EU-förhandlingar av rådsbeslut om sanktioner görs från svensk sida klart att det måste finnas ett i princip färdigställt utkast till rådsbeslut samt att detta utkast ska hinna beredas enligt svenska nationella regler, innan det för en svensk medverkan i rådsbeslutet erforderliga svenska regeringsbeslutet kan fattas.

Beredningen av ett regeringsbeslut sker på grundval av information som inkommer till Regeringskansliet från EU. Informationen finns alltså tillgänglig under beredningen inför regeringsbeslutet men dokumenteras inte i ärendet.

Sakregister

§ 5-förordnande ..... 2005/06:20 s. 143
3G ..... 2004/05:20 s. 116

AB Svenska Spel ..... 2003/04:10 s. 29
Affärsmässighet ..... 2008/09:20 s. 121
Afrikanska utvecklingsbankgruppen ..... 2005/06:20 s. 192
Aktiebolagslagen ..... 2003/04:10 s. 31
Aktier, försäljning ..... 2009/10:20 s. 175
Aktieägaravtal ..... 2011/12:20 s. 207
Allmänna arvsfonden ..... 2005/06:10 s. 22
Allmänna handlingar ..... 2006/07:10 s. 51
  utlämnande av ..... 2009/10:10 s. 18
  ..... 2010/11:10 s. 21
A-lotteriet ..... 2001/02:20 s. 92
Amerikanska ambassadens övervakning i Sverige ..... 2011/12:20 s. 116
Anhörigkommittén ..... 2001/02:20 s. 197
Anslag i tilläggsbudget ..... 2008/09:20 s. 109
Anslaget 24:2 i 2007 års budgetproposition ..... 2007/08:20 s. 77
Ansvarsfördelning regeringen – Regeringskansliet vid kris ..... 2005/06:8 s. 52
Antiterrorismsamarbete ..... 2005/06:20 s. 61
AP-fonder ..... 2009/10:20 s. 79
Apoteket AB ..... 2009/10:20 s. 207
  försäljning av ..... 2011/12:20 s. 102
  styrning av ..... 2007/08:20 s. 226
  ..... 2009/10:20 s. 207
Apoteket Omstrukturering AB (OAB) ..... 2009/10:20 s. 207
Apoteksbranschen, vertikal integration ..... 2011/12:20 s. 102
Apoteksmarknaden, omreglering av ..... 2011/12:20 s. 102
Arbetslivsinstitutet, avveckling av ..... 2006/07:20 s. 162
Arbetslöshetsförsäkringen ..... 2006/07:20 s. 162
  ..... 2009/10:20 s. 139
Arbetsmiljön, överklagningsärenden avseende ..... 2003/04:10 s. 34
Arvsfondsdelegationen ..... 2005/06:10 s. 22
Assi Domän ..... 2001/02:20 s. 104
Asylprocedurdirektiv ..... 2004/05:20 s. 142
Asylprocessen, barn i ..... 2006/07:20 s. 73
Asylärenden, handläggningstid i ..... 2004/05:20 s. 89
Avidentifierade ansökningshandlingar ..... 2005/06:10 s. 16
Avtal
  med tjeckiska staten om flygplan ..... 2005/06:20 s. 23
  mellan myndigheter ..... 2005/06:10 s. 21
  mellan svenska staten och Saab ..... 2011/12:20 s. 82
  om merkostnadsersättning plusjobb ..... 2008/09:20 s. 40
  om militärt samarbete, Saudiarabien ..... 2005/06:20 s. 59
  om svavelutsläpp i Östersjön ..... 2010/11:20 s. 243
  skatteavtal med Danmark ..... 2010/11:20 s. 264
  upphörandeavtal av entreprenadkontrakt om banhållning ..... 2011/12:20 s. 101
  återtagandeavtal med Irak ..... 2010/11:20 s. 275
Avvisning

till Egypten ..... 2001/02:20 s. 128
..... 2005/06:2 s. 7
..... 2008/09:20 s. 283
till Marocko ..... 2008/09:20 s. 263

Bankkrisen 1990–1994 ..... 2009/10:10 s. 53
Barnomsorg, riksdagens beslut om ..... 2005/06:20 s. 36
Behörighetsförordningen ..... 2011/12:20 s. 55
Beredning, se Beredningskravet
Beredningskravet
anslag ..... 2004/05:20 s. 29
bidrag ..... 2009/10:10 s. 32
brister i kvalitet ..... 2011/12:20 s. 61
dispenser ..... 2009/10:10 s. 32
EG-direktiv ..... 2004/05:10 s. 74
..... 2008/09:10 s. 65
EU-samarbetet, vissa frågor ..... 2008/09:10 s. 65
ex gratia ..... 2009/10:10 s. 32
förordningar ..... 2009/10:10 s. 32
Försvarsmaktens grundorganisation ..... 2004/05:20 s. 122
genomförande av EG-direktiv ..... 2009/10:10 s. 78
kommissionens förslag ..... 2004/05:20 s. 142
lagförslag ..... 2003/04:10 s. 36
..... 2005/06:20 s. 99
lagändringar ..... 2009/10:20 s. 139
omlokaliseringsbeslut ..... 2005/06:20 s. 93
proposition om krediter till Island ..... 2009/10:20 s. 13
proposition om kvalitetsutvärderingssystem för högskolor ..... 2010/11:20 s. 79
rambeslut ..... 2002/03:10 s. 64
..... 2008/09:10 s. 79
regeringsärenden ..... 2006/07:20 s. 162
..... 2008/09:10 s. 46
..... 2008/09:20 s. 69, 86
..... 2009/10:10 s. 66
statens skolor för vuxna ..... 2001/02:20 s. 66
styrelsevalen vid Systembolaget AB ..... 2003/04:20 s. 114
svenska ståndpunkter ..... 2004/05:10 s. 74
under kristid ..... 2008/09:20 s. 51
..... 2009/10:10 s. 45
Beslut i regeringsärenden ”utom listan” ..... 2002/03:10 s. 24
Beslut på tredje pelarens område inom EU-samarbetet ..... 2002/03:10 s. 58
Beslutanderätt, överlåtelse av ..... 2011/12:10 s. 38
Beslutsfattande på utrikespolitikens område ..... 2004/05:10 s. 89
Betalningstjänster, statens ansvar för vissa ..... 2008/09:20 s. 76
Bidrag till organisationer ..... 2006/07:10 s. 20
beredningen av ärenden angående bidragsgivning ..... 2009/10:10 s. 21
dokumentation ..... 2009/10:10 s. 31
spårbarhet och öppenhet ..... 2009/10:10 s. 31
Bistånd ..... 2005/06:10 s. 21
multilateralt ..... 2005/06:20 s. 192

utformning av biståndsramen ..... 2006/07:20 s. 122
Bisysslor
anställdas ..... 2001/02:10 s. 18
statsråds ..... 2006/07:20 s. 37, 69
Blogginlägg, statsråds ..... 2009/10:20 s. 328
..... 2010/11:20 s. 166
Bonusar ..... 2009/10:20 s. 68
Brev, statsråds utskick av ..... 2007/08:20 s. 241
Budgetlagen ..... 2003/04:10 s. 30
..... 2003/04:20 s. 91
..... 2009/10:20 s. 107
..... 2011/12:20 s. 101
Budgetpropositionen, distribuering av broschyr ..... 2005/06:20 s. 201

Carnegie Investment Bank AB ..... 2009/10:20 s. 175
Censurförbud ..... 2006/07:20 s. 13
Centrala studiestödsnämnden, utbildningsministerns ansvar ..... 2001/02:20 s. 182
CIA-plan ..... 2009/10:20 s. 296

Datalagringsdirektivets genomförande, regeringens hantering av ..... 2010/11:20 s. 65
Delegation och subdelegation ..... 2011/12:10 s. 40
Diplomatiska garantier ..... 2005/06:2 s. 19
Direktiv till en myndighet ..... 2005/06:20 s. 120
DIS-fartyg, skattevillkor för svenska sjömän på ..... 2006/07:20 s. 220
Disposition av medel ..... 2010/11:10 s. 71
Djurskyddsmyndigheten, avveckling av ..... 2006/07:20 s. 162
Dokumentation
aktbildning ..... 2005/06:10 s. 26
av annonser och intresseanmälningar ..... 2009/10:10 s. 145
av externt rekryteringsstöd ..... 2009/10:10 s. 144
av kommunikation med EU-kommissionen ..... 2006/07:20 s. 203
av kravprofiler ..... 2009/10:10 s. 142
av muntliga uppgifter ..... 2007/08:10 s. 44
utnämningsärenden ..... 2008/09:20 s. 127
..... 2009/10:10 s. 135
Domare, ordinarie ..... 2006/07:20 s. 147
förflyttningsskyldighet ..... 2006/07:20 s. 148
oavsättlighet ..... 2006/07:20 s. 148
Domstolarnas oberoende ställning ..... 2009/10:20 s. 345
Dröjsmålsränta på tullavgift till EU ..... 2009/10:20 s. 104
Dumpningar av kemiska vapen och radioaktivt avfall i Östersjön ..... 2010/11:20 s. 177

Ekonomisk styrning ..... 2005/06:10 s. 21
Ekonomiska vårpropositionen ..... 2002/03:10 s. 65
En bok för alla AB ..... 2007/08:20 s. 49
Engagemang i organisationer, statsråds ..... 2007/08:20 s. 194
Ersättning ex gratia ..... 2002/03:10 s. 56
Ersättning till statsråd utöver statsrådsarvodet ..... 2002/03:30 s. 136
Ersättning till vissa ledande befattningshavare ..... 2011/12:20 s. 209
Estonia, M/S ..... 2001/02:20 s. 147

.....2006/07:20 s. 80
videoupptagningar från vraket av.....2004/05:20 s. 258
Etikprövningsnämnden.....2011/12:20 s. 175
Etiopien, fängslade svenska medborgare i .....2008/09:20 s. 250
EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.....2004/05:10 s. 91
EU:s uppförandekod för vapenexport .....2008/09:20 s. 16
EU-avgiften, senareläggning av .....2003/04:20 s. 105
EU-frågor .....2003/04:10 s. 78
asylprocedurdirektivet .....2004/05:20 s. 142
beredning av kommissionsförslag.....2004/05:20 s. 142
samråd med riksdagen .....2006/07:20 s. 105
.....2007/08:20 s. 14
EU-nämnden.....2006/07:20 s. 107
bristande samråd från stats- och utrikesministrarnas sida .....2002/03:30 s. 29
information angående ny kommissionsordförande .....2004/05:20 s. 163
information till.....2009/10:20 s. 54
samråd inför bl.a. lämnande av brev och s.k. non-papers .....2003/04:20 s. 25
samråd .....2001/02:20 s. 58
.....2006/07:20 s. 105
.....2007/08:20 s. 14
.....2008/09:20 s. 16
.....2009/10:20 s. 25
.....2011/12:20 s. 22
.....2011/12:20 s. 23
statsråds närvaro .....2005/06:20 s. 86
Europeiska rådet.....2006/07:20 s. 105
Europeiska utvecklingsfonden, avgiften till.....2004/05:10 s. 17
Exklusivitetsgrundsatsen.....2004/05:20 s. 108
Expeditionsministärers befogenheter .....2007/08:10 s. 17

Faktapromemorior.....2003/04:10 s. 78
Fastighetsskatt, avsaknad av .....2004/05:20 s. 259
Fideikommissärenden.....2004/05:10 s. 54
Fildelning .....2007/08:6 s. 42
Finansiella intressen, statsråds .....2006/07:20 s. 36, 69
Finansiella krisen 2008–2009.....2009/10:10 s. 56
Finansinspektionens sponsoravtal med affärsbankerna .....2001/02:20 s. 214
Finansmakten .....2005/06:10 s. 20
Fiskeförhandlingar
jordbruksministerns agerande i samband med .....2007/08:20 s. 87
jordbruksministerns information om.....2008/09:20 s. 25
Flicka-projektets mediekampanj .....2004/05:20 s. 108
Flodvågskatastrofen 2004 ..... 2005/06:8
fortsatt granskning av.....2007/08:6 s. 7
Flygbolag, statlig garanti till .....2001/02:20 s. 69
Flygutbildningar, lokalisering av .....2001/02:20 s. 18
FN:s Olja-för-mat-program.....2009/10:20 s. 308
FN-sanktioner.....2001/02:20 s. 115
.....2005/06:20 s. 71
Folkmord i Osmanska riket 1915.....2010/11:20 s. 47

Fordonsindustrin, stöd till ..... 2008/09:20 s. 51
..... 2009/10:20 s. 261
Formerna för utrikespolitiska beslut ..... 2000/01:10 s. 32
..... 2001/02:20 s. 229
Forska och växa, anslaget till ..... 2007/08:20 s. 82
Forskningens frihet ..... 2005/06:20 s. 133
Forskningsmedel, hantering av ..... 2008/09:20 s. 94
Forum för levande historia ..... 2007/08:20 s. 159
Fristående myndigheter ..... 2006/07:10 s. 53
Fryshuset, hantering av ärende om bidrag till ..... 2001/02:20 s. 96
Frågeinstituten ..... 2009/10:10 s. 148
..... 2011/12:20 s. 36
Frågestund, uppgift om partibidrag ..... 2011/12:20 s. 36
Fångtransporter, hemliga ..... 2009/10:20 s. 296
Fängslad svensk medborgare på Guantánamobasen ..... 2002/03:30 s. 99
Fängslade svenska medborgare i Etiopien ..... 2008/09:20 s. 250
Författningsreglering ..... 2003/04:10 s. 23
..... 2005/06:10 s. 22
..... 2010/11:10 s. 40
Författningsutgivningen ..... 2004/05:10 s. 39
..... 2009/10:10 s. 17
Förflyttning av generaldirektör
för Arbetsförmedlingen ..... 2008/09:20 s. 149
för Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket ..... 2009/10:20 s. 58
Förhandsgranskning, förbud mot ..... 2006/07:20 s. 13
Förhandsprövning av nya programtjänster ..... 2010/11:20 s. 112
Förkortad motionstid, ordning vid ..... 2009/10:10 s. 47
Förmögenhetsinnehav, statsråds ..... 2006/07:20 s. 36
Förordnande av statsråd ..... 2006/07:20 s. 30
Förordningsmakten ..... 2006/07:20 s. 128
Försvarsmakten
fråga om dåvarande försvarsministerns styrning av ..... 2011/12:20 s. 161
försvarsministerns ansvar för agerande inom ..... 2003/04:20 s. 162
grundorganisation, remissberedning av ..... 2004/05:20 s. 122
grundorganisation ..... 2010/11:20 s. 40
lokalisering av samlade flygutbildningar inom ..... 2001/02:20 s. 18
nordisk snabbinsatsstyrka ..... 2010/11:20 s. 10
organisationsförändring inom ..... 2000/01:20 s. 16
..... 2010/11:20 s. 38
personalförsörjning ..... 2009/10:20 s. 39
..... 2010/11:20 s. 24
subarktisk förmåga ..... 2005/06:20 s. 17
vinterklimat, förmåga att verka i ..... 2010/11:20 s. 38
Försäkringskassan
omorganisering 2005, beredningen av ..... 2008/09:20 s. 205
statsrådets ansvar ..... 2008/09:20 s. 221
Försäljningen av Apoteket AB ..... 2011/12:20 s. 102
Förvaltningsbeslut eller författningsreglering ..... 2003/04:10 s. 23
Förvaltningsmyndigheterna, regeringens ansvar för ..... 2011/12:20 s. 49
Förvaltningsärenden

befrielse från energiskatt och koldioxidskatt ..... 2006/07:10 s. 15
beredningskravet ..... 2008/09:10 s. 46
..... 2011/12:10 s. 13
brevsvar ..... 2001/02:10 s. 33
dispens från arvs- och gåvoskatt ..... 2000/01:10 s. 30
dispens från stämpelskatt ..... 2000/01:10 s. 30
fideikommissärenden ..... 2004/05:10 s. 54
friköp av s.k. fjällägenheter ..... 2009/10:10 s. 19
försäljning av mark ovan odlingsgränsen ..... 2009/10:10 s. 19
handläggningstiden ..... 2011/12:10 s. 13
permutationsärenden ..... 2004/05:10 s. 51
skriftliga riktlinjer för handläggning av ..... 2011/12:10 s. 13
undantag enligt 6 kap. 17 § lagen om offentlig upphandling ..... 2000/01:10 s. 30
överklaganden i vissa miljöärenden ..... 2007/08:10 s. 16
överklagandeärenden i Näringsdepartementet ..... 2001/02:10 s. 35
..... 2010/11:10 s. 34
överklagandeärenden om arbetsmiljön ..... 2003/04:10 s. 34
Föräldraledighet och förvärvsarbete ..... 2004/05:10 s. 27

Gemensam myndighet för statens skolor för vuxna ..... 2001/02:20 s. 66
Guantánamobasen, fängslad svensk på ..... 2005/06:2 s. 58
Göteborg, EU-toppmötet i ..... 2001/02:20 s. 152

Handlande i regeringens eller utrikesministerns namn ..... 2007/08:10 s. 45
Handlingsplanen för etnisk och kulturell mångfald ..... 2005/06:10 s. 15
Handläggning av ett tillsättningsärende ..... 2001/02:20 s. 102
Havsövervakningssystem till Libyen, statsråds roll i marknadsföring av ... 2010/11:20 s. 198
Heby kommun, kommun- och landstingstillhörighet ..... 2001/02:20 s. 54
Hedersdoktorat ..... 2005/06:20 s. 206
Helikopter NH90, upphandling av ..... 2001/02:20 s. 80
Hindrande åtgärder ..... 2006/07:20 s. 13
Hiv/aids ..... 2005/06:10 s. 20
Hyresråd ..... 2006/07:20 s. 147
Hållbarhetskommission ..... 2006/07:20 s. 85
Hälsoforum ..... 2005/06:10 s. 20
Hävande av ett vapenembargo ..... 2001/02:20 s. 88
A-punkter ..... 2001/02:20 s. 89
samråd med EU-nämnden ..... 2001/02:20 s. 89
Högskolor och universitet, utseende av styrelseledamöter ..... 2004/05:20 s. 135

Identitetshandling för utländska medborgare bosatta i Sverige ..... 2008/09:20 s. 77
Illojal maktutövning ..... 2006/07:20 s. 232
Indelningsärenden ..... 2001/02:10 s. 39
handläggning av ..... 2004/05:20 s. 57
Individuellt kompetenssparande ..... 2004/05:20 s. 76
Indragningen av transportstödet från årsskiftet 2000 ..... 2000/01:20 s. 68
Industriella utvecklingscentrum ..... 2004/05:20 s. 34
Information till
EU-nämnden angående ny kommissionsordförande ..... 2004/05:20 s. 163
EU-nämnden ..... 2009/10:20 s. 54

riksdagen i EU-frågor, regeringens ... 2008/09:10 s. 89
riksdagen om fiskeförhandlingar ... 2008/09:20 s. 25
Informationsbroschyr i samband med Sveriges EU-medlemskap ... 2000/01:20 s. 76
Informella informationsutbyten med USA ... 2010/11:20 s. 255
Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) ... 2005/06:20 s. 189
Instruktioner inför möten i EU, framtagande av ... 2010/11:10 s. 76
Integrationsverkets utbetalning av schablonersättning, statsrådens ansvar... 2007/08:20 s. 55
Internationella valfångstkommissionens möte, svenskt agerande vid ... 2002/03:30 s. 72
Internationella överenskommelser ... 2004/05:10 s. 67
bemyndiganden att ingå ... 2011/12:10 s. 58
förteckning över ... 2011/12:10 s. 58
förvaltningsmyndigheternas ... 2004/05:10 s. 67
... 2011/12:10 s. 58
ingående av ... 2010/11:20 s. 243
publicering i Sveriges internationella överenskommelser (SÖ) ... 2010/11:20 s. 254
... 2011/12:10 s. 58
Internet, tillståndsgivning till spel på ... 2001/02:20 s. 92
Interpellationer
besvarande av ... 2001/02:10 s. 30
... 2001/02:20 s. 29
... 2002/03:30 s. 17
debatt, uppgifter i (statsrådet Freivalds) ... 2004/05:20 s. 45
debatt, uppgifter i (statsrådet Pagrotsky) ... 2004/05:20 s. 50
debatt, uppträdande (arbetsmarknadsminister Littorin) ... 2008/09:20 s. 35
debatt, uppträdande (statsrådet Bodström) ... 2005/06:20 s. 43
frågeinstituten ... 2009/10:10 s. 148
hinder för att besvara ... 2003/04:20 s. 87
interpellationssvar, sena ... 2005/06:20 s. 40
... 2010/11:20 s. 61
till statsministern ... 2002/03:30 s. 14
Interregnum på skolministerposten ... 2001/02:20 s. 29
Intressekonflikter för statsråd ... 2006/07:20 s. 42
... 2006/07:20 s. 69
Irakkriget och vapenexport m.m. ... 2003/04:20 s. 204
Israel, militärt samarbete med ... 2006/07:20 s. 93

Jas 39 Gripen-plan
avtal om leasing ... 2005/06:20 s. 23
bemyndigande avseende offert till Norge ... 2008/09:20 s. 117
Jäv ... 2006/07:20 s. 36
... 2006/07:20 s. 69
... 2009/10:20 s. 117
Jävssituation
på Försvarsdepartementet ... 2004/05:20 s. 118
på Kulturdepartementet ... 2008/09:20 s. 298

Karantän för f.d. statsråd ... 2002/03:30 s. 119
Klustervapen, internationellt förbud mot ... 2008/09:20 s. 12
Koldioxidutsläpp, EU-mål för ... 2006/07:20 s. 121
Kommandomål ... 2002/03:10 s. 52

Kommittéordförande, utseende av ..... 2004/05:20 s. 128
Kommittéväsendet ..... 2005/06:10 s. 13
Anhörigkommittén ..... 2001/02:20 s. 197
Kommunala indelningen, ändringar i ..... 2001/02:10 s. 39
Kommundelning avseende stadsdelen Torslanda ..... 2001/02:20 s. 49
Kommunikation mellan Regeringskansliet och EU-kommissionen ..... 2006/07:20 s. 195
Konstitutionsutskottets rätt att få ut handlingar ..... 2011/12:10 s. 39
Konsultavtal, Regeringskansliets ..... 2001/02:10 s. 14
Kravprofiler, arkivering av ..... 2005/06:20 s. 184
Kretsloppsmiljarden ..... 2000/01:10 s. 22
Krigsmateriel till Natoländerna, fråga om ..... 2000/01:20 s. 118
Krigsmaterielsamarbete ..... 2004/05:20 s. 105
Krisberedskap och krishantering, flodvågskatastrofen 2004 ..... 2005/06:8
Krishantering i Statsrådsberedningen, statsministerns ansvar ..... 2007/08:20 s. 169
Kunskapslyftet ..... 2000/01:10 s. 24
Könsmaktsperspektiv vid universitet och högskolor ..... 2005/06:20 s. 123
Könsneutral lagstiftning, utredning om ..... 2004/05:20 s. 72

Lagrådets granskning ..... 2003/04:10 s. 36
Ledamöter i
statliga styrelser, nominering av ..... 2005/06:20 s. 143
styrelser för högskolor och universitet, utseende av ..... 2004/05:20 s. 135
Levande historia ..... 2000/01:10 s. 25
Lokalisering av Försvarsmaktens flygutbildningar ..... 2001/02:20 s. 18
Lotterier på internet ..... 2001/02:20 s. 92
Lyftet, agerande gentemot statliga myndigheter gällande ..... 2010/11:20 s. 158
Lågprisavtal ..... 2006/07:20 s. 239
Lärarlegitimationsreformen, förseningen av ..... 2011/12:20 s. 43
beredningskravet ..... 2011/12:20 s. 43

Meddelarskydd, beaktande av ..... 2007/08:6 s. 34
Medel från Europeiska socialfonden ..... 2002/03:30 s. 91
Mediekampanj ..... 2004/05:20 s. 108
Militära övningar, rutiner för, beslut om (Snowflake) ..... 2005/06:20 s. 48
Miljöbalken, notifiering av ..... 2001/02:20 s. 110
Miljökonsekvensutredning, regeringens ansvar för utebliven ..... 2004/05:20 s. 116
Ministerrådsmöten
statsråds agerande vid ..... 2006/07:20 s. 107
..... 2011/12:20 s. 22
statsråds deltagande i ..... 2005/06:20 s. 86
Museichef ..... 2005/06:20 s. 140
Myndigheter och organ
hos Regeringskansliet ..... 2006/07:10 s. 51
inom kommittéväsendet ..... 2006/07:10 s. 53
Myndigheternas självständighet ..... 2005/06:20 s. 113
..... 2007/08:6 s. 42
Myndigheters genomförandeåtgärder, regeringens ansvar för ..... 2009/10:10 s. 104
Myndigheters information till regeringen ..... 2011/12:20 s. 101
Myndighetsförordning ..... 2006/07:10 s. 55

Nationell samordnare ..... 2005/06:20 s. 103
för barn i asylprocessen, utnämning av ..... 2006/07:20 s. 73
Nominering av styrelseledamot ..... 2005/06:20 s. 151
Non-papers ..... 2002/03:30 s. 29
..... 2003/04:10 s. 90
Nordiska snabbinsatsstyrkan ..... 2010/11:20 s. 10
Normgivning ..... 2006/07:20 s. 131
..... 2011/12:10 s. 40
Notifiering ..... 2007/08:10 s. 24
miljöbalken ..... 2001/02:20 s. 110
presstödet ..... 2006/07:20 s. 195, 202
återkallande av ..... 2006/07:20 s. 202
..... 2007/08:10 s. 24
Nyckeltal ..... 2004/05:10 s. 38
Nystartsjobb, upphandling av informationstjänster om ..... 2006/07:20 s. 204
Nådeärenden, regeringens handläggning av ..... 2002/03:10 s. 39
Nämndmyndigheter ..... 2006/07:10 s. 55
Näringsdepartementet
förvaltningsärenden (överklagningsärenden) ..... 2001/02:10 s. 35
som beredningsorgan ..... 2000/01:20 s. 112
Nätmyter om invandring, publicering på regeringens webbplats ..... 2011/12:20 s. 154

OAB, Apoteket Omstrukturering AB ..... 2009/10:20 s. 207
Obemannat stridsflygplan (Neuron) ..... 2005/06:20 s. 30
Objektivitetsprincipen ..... 2011/12:20 s. 157
Offentliggörande av aktieförsäljning ..... 2001/02:20 s. 261
Offentlighetsprincipen ..... 2006/07:10 s. 51
Officiellt besök utomlands av statsråd ..... 2004/05:20 s. 42
Omlokalisering av Riksantikvarieämbetet ..... 2007/08:20 s. 44
Omplacering av stabschef ..... 2011/12:20 s. 188
Organisationsformer ..... 2006/07:10 s. 55
Osmanska riket, folkmord ..... 2010/11:20 s. 47
Osmo Vallo-fallet ..... 2006/07:20 s. 138

Pandemikrisen ..... 2009/10:10 s. 66
Parlamentarisk utredning, socialförsäkringar ..... 2004/05:20 s. 66
Penninglotteriet ..... 2003/04:10 s. 31
Permutationsärenden ..... 2004/05:10 s. 51
Pirate Bay ..... 2007/08:6 s. 42
uttalande av statsråd ..... 2009/10:20 s. 345
Politisk överenskommelse ..... 2002/03:10 s. 62
Politiskt tillsatta tjänstemän i Regeringskansliet ..... 2000/01:10 s. 6
..... 2001/02:10 s. 7
..... 2002/03:10 s. 14
..... 2003/04:10 s. 16
..... 2004/05:10 s. 25
..... 2005/06:10 s. 11
..... 2006/07:10 s. 11
..... 2007/08:10 s. 8
..... 2008/09:10 s. 10

.....2009/10:10 s. 10
.....2010/11:10 s. 9
.....2011/12:10 s. 9
Posten AB.....2006/07:20 s. 225
riksdagens bemyndigande .....2011/12:20 s. 193
samgåendet mellan Post Danmark A/S och .....2011/12:20 s. 193
Praktikplatser, agerande gentemot statliga myndigheter gällande .....2010/11:20 s. 158
Presskonferens.....2006/07:20 s. 238
Pressmeddelande, publicering på regeringens webbplats .....2011/12:20 s. 145
Presstödet
handläggningen av frågan .....2007/08:20 s. 30
regeringens handlande efter riksdagens beslut om ändringar .....2006/07:20 s. 183
Propositioner avlämnade under kristid.....2009/10:10 s. 45
Propositionsavlämnandet .....2001/02:10 s. 26
.....2008/09:10 s. 28
anhopning.....2005/06:20 s. 13
Propositionsförteckning .....2005/06:20 s. 14

Radio- och tv-lagsutredningens uppdrag om skydd för barn mot olämpligt programinnehåll .....2001/02:20 s. 204
Radiokommunikationssystem baserat på Tetrastandard .....2001/02:20 s. 34
Radiotjänst, polisanmälningar av statsråd.....2006/07:20 s. 217
Rambeslut och beslut .....2002/03:10 s. 59
Redaktionell självständighet .....2004/05:20 s. 190
.....2010/11:20 s. 215
.....2011/12:20 s. 154
Regelförenkling, regelförbättring.....2005/06:10 s. 37
Regeringens behandling av riksdagens skrivelser.....2000/01:10 s. 42
Regeringens hemsida/webbplats
användning av .....2011/12:20 s. 154
publicering på.....2011/12:20 s. 154
ändring och rättelse av sakinnehåll på.....2010/11:20 s. 231
Regeringens roll och ansvar vid kris .....2005/06:8 s. 35
Regeringens sammansättning och regeringsarbetets organisation .....2000/01:10 s. 3
.....2001/02:10 s. 6
.....2002/03:10 s. 8
.....2003/04:10 s. 9
.....2004/05:10 s. 8
.....2005/06:10 s. 7
.....2006/07:10 s. 9
.....2007/08:10 s. 5
.....2008/09:10 s. 8
.....2009/10:10 s. 8
.....2010/11:10 s. 7
.....2011/12:10 s. 7
Regeringskanslibeslut, se Regeringskansliärenden
Regeringskansliet som myndighet .....2000/01:10 s. 8
.....2001/02:10 s. 21
.....2002/03:10 s. 19
.....2003/04:10 s. 18

.....2004/05:10 s. 31
Regeringskansliet .....2005/06:10 s. 7
anställningsvillkor för politiskt sakkunniga .....2002/03:30 s. 128
integrationsfrågor m.m. .....2001/02:10 s. 13
.....2005/06:10 s. 15
jämställdhetsfrågor .....2001/02:10 s. 9
.....2003/04:10 s. 16
.....2004/05:10 s. 27
konsultavtal .....2001/02:10 s. 14
kvinnliga chefer .....2003/04:10 s. 16
.....2004/05:10 s. 28
.....2005/06:10 s. 14
organisering för särskilda projekt .....2000/01:10 s. 16
.....2004/05:10 s. 38
personalutvecklingen .....2000/01:10 s. 4
.....2003/04:10 s. 14
.....2004/05:10 s. 24
.....2005/06:10 s. 9
.....2009/10:10 s. 8
.....2010/11:10 s. 7
Riksrevisionens tillgång till handlingar .....2004/05:20 s. 244
utrustning och material, statsråds bruk av .....2007/08:20 s. 241
Regeringskansliärenden, beslut i .....2006/07:10 s. 25
.....2011/12:10 s. 17
Regeringskonferensen .....2006/07:20 s. 105
Regeringsombildning .....2004/05:10 s. 9
Regeringsprotokollen .....2000/01:10 s. 28
.....2001/02:10 s. 24
.....2002/03:10 s. 21
.....2003/04:10 s. 20
.....2004/05:10 s. 16
.....2005/06:10 s. 18
.....2006/07:10 s. 13
.....2007/08:10 s. 9
.....2008/09:10 s. 14
.....2009/10:10 s. 14
.....2010/11:10 s. 13
.....2011/12:10 s. 11
utfärdande av vissa lagar .....2007/08:10 s. 11
Regeringsskiftet 2006 .....2006/07:10 s. 6
Register, inrättande av .....2008/09:20 s. 69
Regleringsbrev
för AMS och Arbetsförmedlingen .....2009/10:20 s. 95
för Vägverket .....2000/01:20 s. 20
utformning av .....2011/12:20 s. 101
villkor i .....2003/04:10 s. 27
.....2010/11:10 s. 40
Rehabilitering av långtidssjukskrivna .....2006/07:20 s. 88
Rekryteringsföretag, avtal med .....2007/08:20 s. 188
Rekryteringsförfaranden, öppna .....2011/12:10 s. 97

Remissförfarande ..... 2002/03:10 s. 64
Resultatredovisning ..... 2004/05:10 s. 31
Riksbankens självständighet ..... 2009/10:20 s. 280
Riksdagens ombudsmän, behandlingen av framställningar och beslut från ..... 2006/07:10 s. 63
Riksförsäkringsverket, uppdrag om beräkningsgrunder ..... 2004/05:20 s. 208
Riksgäldskontoret ..... 2004/05:20 s. 21
..... 2011/12:20 s. 82
Riksrevisionen
tillgång till handlingar i Regeringskansliet ..... 2004/05:20 s. 244
åtgärder med anledning av iakttagelser ..... 2006/07:10 s. 63
Riksrevisionens granskningar ..... 2008/09:10 s. 34
Rikstrafiken ..... 2009/10:20 s. 52
Riksutställningar, omlokalisering av ..... 2005/06:20 s. 93
Riktlinjer för anställningsvillkor
i AP-fonderna ..... 2009/10:20 s. 79
i företag med statligt ägande ..... 2009/10:20 s. 68
..... 2011/12:20 s. 209
Ringhals ..... 2011/12:20 s. 170
Rådsrekommendation om rökfria miljöer ..... 2009/10:20 s. 26
Rådsslutsatser om den gemensamma sysselsättningsrapporten ..... 2011/12:20 s. 11
Ränta för lån till hemutrustning ..... 2003/04:10 s. 23
Rättsinformationssystemet ..... 2004/05:10 s. 46

Saab Automobil AB ..... 2011/12:20 s. 82
Saklighetskravet ..... 2007/08:6 s. 14
..... 2011/12:20 s. 156
vid uttalande av statsråd ..... 2011/12:20 s. 46
Samordnare ..... 2006/07:10 s. 59
SAS kartellsamarbete med Maersk ..... 2001/02:20 s. 160
SDU-verksamhet ..... 2011/12:20 s. 143
Sekretess, enligt lagen om offentlig upphandling ..... 2004/05:20 s. 201
SF:s ”Smultronstället”, kulturministerns agerande ..... 2007/08:20 s. 202
Sida ..... 2005/06:10 s. 20
Sidarapport ..... 2004/05:20 s. 248
Signalspaning, beredning av lagförslag om ..... 2008/09:20 s. 86
Sjukförsäkring ..... 2009/10:20 s. 139
Skatteavtal med Danmark ..... 2010/11:20 s. 264
Skattelagstiftningen ..... 2006/07:20 s. 162
Skolministerposten, interregnum på ..... 2001/02:20 s. 29
Skolverket
avveckling av avdelning vid ..... 2005/06:20 s. 120
målöversyn ..... 2005/06:20 s. 113
organisation av ..... 2005/06:20 s. 120
rapport om konfessionella friskolor ..... 2004/05:20 s. 200
styrning av ..... 2008/09:20 s. 295
..... 2011/12:20 s. 45
tillbakadragande av en rapport från ..... 2004/05:20 s. 204
uppdrag till ..... 2008/09:20 s. 295
Skriftlig fråga om utvecklingen av brottsligheten, svar på ..... 2004/05:20 s. 52
Skuldavskrivningar ..... 2006/07:20 s. 122

Smittskyddsinstitutet, styrning av ..... 2008/09:20 s. 290
Socialministerns arbetsgivaransvar ..... 2011/12:20 s. 188
Solidaritetsförklaringen ..... 2011/12:20 s. 161
Sotningsmonopolet ..... 2001/02:20 s. 32
Statens kulturråd, regleringsbrev för ..... 2007/08:20 s. 73
Statens ansvar vid kris ..... 2005/06:8 s. 39
Statens maritima museer ..... 2005/06:20 s. 140
Statens skolor för vuxna, gemensam myndighet för ..... 2001/02:20 s. 66
Statliga bidrag till infrastrukturinvesteringar i Stockholm ..... 2001/02:20 s. 251
Statliga bolag
bolagsförvaltning ..... 2005/06:20 s. 145
dokumentation och aktbildning vid styrning ..... 2005/06:10 s. 26
försäljning ..... 2007/08:20 s. 94
..... 2008/09:20 s. 121
..... 2009/10:20 s. 175
medlemskap i arbetsgivarorganisation ..... 2005/06:20 s. 161
medlemskap i Svenskt Näringsliv ..... 2005/06:20 s. 161
regeringens roll som ägare och förvaltare av ..... 2003/04:20 s. 117
regeringens ägarstyrning ..... 2006/07:20 s. 231
..... 2011/12:20 s. 209
samordning ..... 2010/11:10 s. 46
styrning av ..... 2003/04:10 s. 66
..... 2009/10:20 s. 207
ägarförvaltning ..... 2005/06:10 s. 26
..... 2005/06:20 s. 145
..... 2010/11:10 s. 46
Statligt tandvårdsstöd, beredning av proposition och förordning ..... 2008/09:20 s. 69
Statligt ägande ..... 2009/10:20 s. 175
Statsbesök (Brunei) ..... 2004/05:20 s. 84
Statsflygplan, nyttjande av ..... 2004/05:20 s. 253
..... 2010/11:20 s. 193
Statsministerns agerande
i fråga om en vald ordförande i Europeiska rådet ..... 2003/04:20 s. 41
i förhållande till ett medieföretag ..... 2003/04:20 s. 169
i samband med SVT:s intervjuprojekt ..... 2002/03:30 s. 103
Statsministerns ansvar för krishanteringen i Statsrådsberedningen ..... 2007/08:20 s. 169
Statsministerns utlandsresa till partikonferens ..... 2003/04:20 s. 182
Statsråds
agerande vid tillsättning av en parlamentarisk utredning ..... 2003/04:20 s. 24
agerande vid unionens råd ..... 2011/12:20 s. 22
ansvar för brister i kommuners skolverksamhet ..... 2002/03:30 s. 68
ansvar för styrningen av Sida ..... 2008/09:20 s. 164
ansvar generellt ..... 2005/06:8 s. 55
uttalande i samband med säkerhetsstopp i kärnreaktorer ..... 2011/12:20 s. 170
uttalande vid samrådet med EU-nämnden ..... 2011/12:20 s. 22
Statsrådstjänstens innebörd ..... 2005/06:8 s. 55
Statssekreterarbefattning, ansvar för kommunikation 2010/11:10 s.10
Statsstödsärenden, notifiering och avnotifiering av ..... 2007/08:10 s. 24
Stattum ..... 2004/05:20 s. 22
Strålfors ..... 2006/07:20 s. 225

Styrning
av Försäkringskassan genom uttalanden ..... 2009/10:20 s. 139
av Jordbruksverket ..... 2010/11:20 s. 222
av polis och åklagare ..... 2007/08:6 s. 42
Ståndpunkter inför möten i EU, framtagande av ..... 2010/11:10 s. 76
Stängning av hemsida ..... 2006/07:20 s. 11
..... 2008/09:20 s. 305
Stöd till lokala investeringsprogram ..... 2000/01:20 s. 24
Subsidiaritetsprövning, regeringens information till riksdagen ..... 2011/12:10 s. 67
Svavelutsläpp i Östersjön, avtal om ..... 2010/11:20 s. 243
Svensk EU-kommissionär, utseende av kandidat till ..... 2004/05:20 s. 155
Svensk författningssamling (SFS) ..... 2004/05:10 s. 39
Svenska ambassaden i Israel
pressmeddelande från ..... 2009/10:20 s. 328
uttalande från ..... 2009/10:20 s. 326
Svenska Filminstitutet, brev från kulturministern ..... 2010/11:20 s. 231
Svenska ståndpunkter, remissberedning av ..... 2004/05:10 s. 71
Svenskt Näringsliv, medlemskap i ..... 2005/06:20 s. 156
Sveriges Television, fråga om försök att påverka programinnehåll ..... 2010/11:20 s. 215
Swift ..... 2009/10:20 s. 26
Sydafrika, samarbete med ..... 2005/06:10 s. 20
Säkerheten på fängelser ..... 2004/05:20 s. 96
Säkerhetspolisens avlyssning av ett ungdomsparti ..... 2002/03:30 s. 86
Säkerhetspolisens brister i organisationen ..... 2010/11:20 s. 170
Säkerhetsstopp i kärnreaktorer, energiministerns uttalande ..... 2011/12:20 s. 170
Särskild utlänningskontroll, handläggning av ärenden ..... 2005/06:20 s. 81

Talmannen, vid riksdagens frågestund ..... 2011/12:20 s. 42
Telefon, möjlighet till tillgång till ..... 2010/11:20 s. 84
Telia Sonera, försäljning av aktier i ..... 2008/09:20 s. 121
Telias aktie, prissättning av ..... 2000/01:20 s. 104
Telia–Telenor-affären, vissa frågor i samband med ..... 2000/01:20 s. 79
Teracom AB ..... 2001/02:20 s. 171
Terroristbrott, samband med USA:s aktioner i Irak ..... 2005/06:20 s. 66
Tetra, radiokommunikationssystem baserat på ..... 2001/02:20 s. 34
Thailand, tsunamin 2005/06:8
Tillfälligt sysselsättningsstöd till kommuner och landsting ..... 2002/03:30 s. 61
Tillkännagivanden ..... 2001/02:20 s. 52
..... 2005/06:20 s. 36
..... 2009/10:20 s. 54
om barnomsorg ..... 2005/06:20 s. 36
om en hållbarhetskommission ..... 2006/07:20 s. 85
om en parlamentarisk utredning om socialförsäkringar ..... 2004/05:20 s. 66
om en utredning om könsneutral lagstiftning ..... 2004/05:20 s. 72
om folkmordet i Osmanska riket 1915 ..... 2010/11:20 s. 47
om lokala folkinitiativ ..... 2003/04:20 s. 36
om propositionsavlämnande kring de s.k. 3:12-reglerna ..... 2002/03:30 s. 20
om Utlänningsnämnden ..... 2003/04:20 s. 29
om Östersjöns status som särskilt känsligt havsområde ..... 2003/04:20 s. 11
Tillstånd till vapenexport ..... 2001/02:20 s. 142

Tillståndsgivning till spel på internet ..... 2001/02:20 s. 92
Torslanda, kommundelning avseende stadsdelen ..... 2001/02:20 s. 49
Tortyrförbudet ..... 2005/06:2 s. 31
Trafikuppgifter (trafikdata) ..... 2006/07:20 s. 108
Trafikverket
avtal med entreprenör ..... 2011/12:20 s. 101
regeringens bemyndiganden ..... 2011/12:20 s. 101
Transportöransvar ..... 2001/02:20 s. 197
Tribunallagen ..... 2009/10:20 s. 129
Tryck- och yttrandefrihet ..... 2004/05:20 s. 108
..... 2006/07:20 s. 12
..... 2011/12:20 s. 153
Trängselskatten, hantering av intäkter ..... 2010/11:20 s. 52
Tvångsavvisningar ..... 2009/10:20 s. 347

Ubåtskränkningar i svenska vatten ..... 2001/02:20 s. 219
Underlag från Regeringskansliet på begäran av riksdagen ..... 2011/12:20 s. 31
Underrättelseskyldighet i utrikespolitiska frågor ..... 2009/10:10 s. 107
Uppgifter
av statsråd i massmedier ..... 2010/11:20 s. 230
av statsråd i skriftliga frågesvar i riksdagen ..... 2010/11:20 s. 230
i proposition ..... 2005/06:20 s. 81
på regeringens webbplats ..... 2010/11:20 s. 230
Upphandling
av helikopter NH90 ..... 2001/02:20 s. 80
..... 2002/03:30 s. 44
av informationstjänster och rekryteringsstöd ..... 2010/11:10 s. 32
av informationstjänster rörande nystartsjobb ..... 2006/07:20 s. 204
av konsulter i Regeringskansliet ..... 2001/02:10 s. 14
av konsulttjänster i samband med Telia–Telenor ..... 2000/01:20 s. 79
av konsulttjänster i stärkandet av SJ AB:s finansiella ställning ..... 2003/04:20 s. 135
av trafiken på Västkustbanan ..... 2000/01:20 s. 52
från Hundskolan i Sollefteå av Försvarsmakten ..... 2002/03:30 s. 37
Uppträdande i kammaren ..... 2005/06:20 s. 43
USA:s aktioner i Irak, regeringens ansvar ..... 2005/06:20 s. 66
Utbetalning av medel som bl.a. disponeras av myndighet ..... 2010/11:10 s. 70
Utdelning från statliga bolag ..... 2004/05:20 s. 21
Utfärdande och kungörande av författningar ..... 2009/10:20 s. 139
Utlandsmyndigheterna, kvinnliga chefer vid ..... 2005/06:10 s. 14
Utnämningar
av ambassadörer ..... 2005/06:20 s. 178
av chef för Östasiatiska museet ..... 2001/02:20 s. 102
av generaldirektör för Svenska kraftnät och rikspolischef ..... 2008/09:20 s. 127
av generaldirektörer ..... 2005/06:20 s. 178
enskilt ärende ..... 2005/06:20 s. 189
handläggning av ett tillsättningsärende ..... 2001/02:20 s. 102
hänsyn till politisk bakgrund ..... 2003/04:20 s. 146
kön vid tillsättning ..... 2003/04:10 s. 58
..... 2005/06:10 s. 51
..... 2007/08:10 s. 55

.....2009/10:10 s. 117
.....2011/12:10 s. 95
politisk bakgrund vid tillsättning.....2003/04:10 s. 58
.....2005/06:10 s. 50
.....2007/08:10 s. 55
.....2009/10:10 s. 117
.....2011/12:10 s. 92
Utnämningsmakten.....2001/02:20 s. 167
.....2003/04:10 s. 58
.....2005/06:10 s. 49
.....2006/07:20 s. 134
.....2007/08:10 s. 55
.....2009/10:10 s. 117
.....2011/12:10 s. 81
Utom listan, den s.k., beslut i regeringsärenden.....2002/03:10 s. 24
Utrikesdepartementet, hantering av bidrag från biståndsanslagen.....2010/11:20 s. 144
Utrikesförvaltningen, ansvarsförhållanden inom .....2005/06:8 s. 77
Utrikespolitik, beslutsfattande inom .....2004/05:10 s. 89
Utskottsinitiativ .....2004/05:20 s. 31
.....2011/12:20 s. 30
Uttalande från ambassadör.....2009/10:20 s. 326
Uttalanden av statsråd .....2000/01:20 s. 135
angående räntenivån.....2003/04:20 s. 189
byggkonflikten i Vaxholm .....2004/05:20 s. 196
de avvisade egyptierna .....2005/06:20 s. 61
finansministerns om skattevillkor för svenska sjömän .....2006/07:20 s. 220
Forum för levande historia .....2007/08:20 s. 159
friheten för statsråd att yttra sig.....2006/07:20 s. 210
hantering av sändningstillstånden för digital-tv .....2007/08:20 s. 163
i ett asylärende.....2003/04:20 s. 200
inhysning av asylsökande.....2002/03:30 s. 150
med anledning av Irakkriget.....2003/04:20 s. 214
motstridiga uttalanden .....2009/10:20 s. 78
nedladdning av musik från Internet.....2000/01:20 s. 146
offentliggörande av aktieförsäljning .....2001/02:20 s. 261
om Pirate Bay-målet.....2009/10:20 s. 345
Post- och telestyrelsens allmänna råd.....2007/08:20 s. 154
Riksbankens räntehöjning .....2005/06:20 s. 166
socialministerns om Regeringskansliets arbetsuppgifter .....2007/08:20 s. 246
statliga bolags tillhörighet till arbetsgivarorganisation .....2005/06:20 s. 156
statligt ägande.....2002/03:30 s. 145
statsministerns om en ny flygplats i Stockholmsregionen .....2000/01:20 s. 137
statsministerns om marknadsföring av Kastrups flygplats.....2010/11:20 s. 212
statsministerns om Radiotjänsts polisanmälningar av statsråd.....2006/07:20 s. 217
statsministerns om socialbidrag .....2000/01:20 s. 140
tvist i arbetsrättsfrågor.....2004/05:20 s. 196
tv-program i SVT .....2004/05:20 s. 190
Vaxholmsmålet i EG-domstolen .....2005/06:20 s. 170
vid samråd med EU-nämnden .....2011/12:20 s. 22
övergångsbestämmelser vid införandet av lärarlegitimation.....2011/12:20 s. 51

Vapenembargo
hävande av ... 2001/02:20 s. 88
mot Kina, regeringens hantering av ... 2004/05:20 s. 168
samråd med riksdagens EU-nämnd ... 2001/02:20 s. 89
Vargstammen, bevarande och förstärkning av den svenska ... 2010/11:20 s. 96
Vattenfall AB ... 2004/05:20 s. 216
statens roll som ägare ... 2002/03:30 s. 54
styrning av ... 2004/05:20 s. 216
... 2006/07:20 s. 230
... 2009/10:20 s. 228
... 2011/12:20 s. 209
Vaxholmstvisten ... 2007/08:20 s. 213
Verksförordning ... 2006/07:10 s. 55
Vertikal integration, apoteksbranschen ... 2011/12:20 s. 102
Vindkraftsanläggning ... 2009/10:20 s. 132
Vägverket ... 2005/06:10 s. 20
Värdepappersinnehav, statsråds ... 2006/07:20 s. 36
Värdmyndigheter ... 2006/07:10 s. 55
Världsarvskonventionen, statens åtagande enligt ... 2003/04:20 s. 153

Yttrandefrihet ... 2006/07:20 s. 12

Återtagandeavtal med Irak ... 2009/10:20 s. 347
... 2010/11:20 s. 275

Ägarprövning, av utländsk affärsman ... 2011/12:20 s. 82

Östersjömiljard 2 ... 2004/05:20 s. 14
Östersjömiljarden ... 2000/01:10 s. 23
... 2000/01:20 s. 45
Överenskommelse mellan två myndigheter ... 2011/12:20 s. 62
Överföringen av en fånge till svenskt fängelse ... 2009/10:20 s. 92
Överläkare, dåvarande forskningsministerns hantering av en ... 2011/12:20 s. 175
Överlämnande av förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning. 2009/10:20 s. 95
... 2011/12:20 s. 83
Övervakning av svenska medborgare, amerikanska ambassadens ... 2011/12:20 s. 116

Tryck: Elanders, Vällingby 2013